

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

COUNTWAY LIBRARY

HC 1FUP E

Q11

Bibliothek for Læger.

Udgivet

af

Directionen for det classenske Literaturselskab.

Redigeret

af

dens Medlem

C. Otto, M. D.

Læge ved Fugt- Kasp- og Forbedringshuset og Medlem af de medicinsk-chirurgiske og phrenologiske Selskaber i Kjøbenhavn, Stockholm, Berlin, Leipzig, Edinburgh, London, Paris og Montpellier.

Trettende Bind.

(Med tvende Steentryk og et Kobber.)

Kjøbenhavn.

Trykt hos Christopher Græbe.

1830.

In d h o l d.

A. Originale Meddelelser.

	Side.
1. Bidrag til Kundskab om vestindiske Sygdomme, med dithørende Bemærkninger, samlede paa St. Thomas i Aarene 1823—1826. Ved Regimentschirurg S. Barclay (Sluttet)	1.
2. Beretning om en fielden chronisk Art af Cataplexis. Af Regimentschirurg Manicus i Cærnforde	76.
3. Et Exempel paa Obductionens Bigtighed i legale Forretninger, selv hvor der ingen Grund er til Mistanke. Ved L. Kongsted, Districtschirurg.	83.
4. Noie Bemærkninger om den Islandske Spedalskehed. Af Landphysicus Thorstensen	91.
5. En mærkelig bubo inguinalis, hvorigennem der afgik flere Drue. Af Cancelliraad S. Wendelboe i Cors.	107.
6. De tydske Naturforskeres og Lægers Forsamling i Hamborg i 1830. Ved Redactoren	216.
7. Practiske Jagtagelser af Districtschirurg Dr. Selwæg i Odense	215.
8. Om Nyttien af rød Skrepper — Rumex acutus — som et Huusmiddel mod flere Sygdomme. Af Landphysicus Thorstensen	231.

	Side.
9. Practiske Jagttagelser af Dr. Albers i Hamborg	234.
10. En ny Slyngelede og Kobbholder. Af Cand. med. Carl Groening. (Med en Kobbertavle)	242.

B. Oversættelser og Udtog af udenlandske Skrifter.

Om Neuralgier, afhængende af Irritation i Rygmarven og Gangliesystemet. Af Dr. Teale i London	248.
---	------

C. Recensioner og Kritiske Anmeldelser.

Årsberättelse om Svenska Läkaresällskapets Arbeten. Lennad den 6 October 1829 af C. J. Ekström, Sällskapets Secreterare. Stockholm 1829	292.
---	------

B. Lægevidenskabelige Opdagelser og Nyheder.

1. Anatomi, Physiologi, Psychologi og Pathologi.

1. Respiration i Ægget	110.
2. En Kugle, 15 Aar i Lungerne	111.
3. Fuldkommen Mangel paa Galdeblære	112.
4. En mania transitoria post partum hos en Ko	113.
5. Mettestorpe, opstaaet ved Synet af en deraf lidende Dreng	113.
6. En mærkelig Mandsslidelse efter langvarig Søfuge	114.
7. Et synderligt Tilfælde af metastasis hos en døde Kone	117.
8. Tvillinger, sammenvorne ved Navlen	118.
9. Tvillinger, af hvilke det ene Foster var fladtrykt af det andet	120.
10. Tvillinger, af hvilke det ene Foster var sundt og fuldbaaret, det andet dødt og kun lidet udviklet	121.
11. En overordentlig tidlig Legemsudvikling af en 6aars Dreng	122.
12. Langvarig Afholdenhed fra Fødemidler	126.

	Side.
13. Om Blodet og dets Bæffæffenhed i flere Arter af Feber	129.
14. Om Forubdestemmelsen af et Fosters Rion.	136.
15. Opbevarelsen af anatomiske Præparater	137.
16. Sildigt Udbrud af Kofopper efter Indpødning	138.
17. Udbrud af Vandkræft lang Tid efter et Bid.	—
18. Amaurosis, frembragt ved en cariss Tand	304.
19. Ulige Udvikling af Tvillinger	306.
20. De frænke og engelske Fruentimmers clavicula	307.
21. Et mærkeligt Phænomen under Dentitionen	308.
22. En betydelig Leverforstoppelse, helbredet ved et Svangerskab	308.
23. Et sjældent Tilfælde af Melkeaffondring	309.
24. Forsøg i Henseende til Smagsansen	311.
25. Tre Testikler	315.
26. Et Tilfælde af monomania homicida	—
27. Et mærkeligt Tilfælde af periodisk Næseblod	316.
28. Forplantning af et Mennekehbaar	322.
29. Overordentlig Størrelse af et Fosters Hoved	—
30. Galvanismen mod dyriske Deles Forraadnelse	323.
31. De ostindiske sammenvorne Tvillinger	324.
32. Ny Theori om Barmens Udvikling i det menneskelige Legeme	316.
33. Mærkværdig Frugtbarhed	328.
34. Orme i Urinblæren	329.
35. Den sorte Masses Bæffæffenhed i den sorte Brækning	331.
36. Mærkelig høj Alder	332.

II. Medicin, Chirurgi og Selskabsvidenskab.

1. Kunstig Misfødse i Danmark	138.
2. Exstirpation af Armen i Skulderleddet	141.
3. Senge af Tang mod Scroffer	—
4. Allun og Kulpulver mod Koldfeber	142.
5. Flores chamomillæ mod Koldfeber	—
6. Ny Anvendelsesmaade af Jodinen	143.
7. Secale cornutum, anvendt i smaae Gaver	—
8. Ströchnin mod Amaurosis	144.
9. Borttagelse af den største Deel af scapula	145.
10. Litobritien, med Held anvendt paa en 7aartig Dreng	147.
11. Litothomi, anstillet paa et Barn i det andet, og igjen i det tredje Aar	147.
12. Superfoetation i en dobbelt uterus	148.
13. Heldig Exstirpation af en scirrhus cervix uteri	—

	Side.
14. Aneurysma i arteria innominata, med Held behandlet ved Ligatur af carotis	149.
15. Overordentligt Tilfælde af intussusceptio	151.
16. Behandling af ischias nervosa	152.
17. Suppuration i Halsen — Hæmorrhagi — Underbinding af carotis	153.
18. Hæmorrhagi fra et Saar i Halsen — Underbinding af carotis communis	155.
19. Underbinding af begge arteriæ carotides for aneurysma per anastomosin	158.
20. Samtidige Børne- og Krokopper	159.
21. Asperges, et meget beroligende Midde og Præparater deraf	160.
22. Krokopper efter Indpødnng med Varioloidelymphe	162.
23. Borttagelse af Kindbenet og Overtjæven.	163.
24. Tab af en stor Deel af den venstre Kind, erstattet ved en Operation	164.
25. Asperula odorata i Vattersot	165.
26. Pathologien og Therapien af en særegen Smerte i Siden hos Qvindeskønnet	165.
27. Ileitis pustulosa	168.
28. Virkninger af den langvarige Brug af Jodinep paa det menneskelige Legeme.	170.
29. Behandling af condylomata med Decoctet af tormentilla	172.
30. Ny Anvendelsesmaaade af Quininen	—
31. Sammenlignende Resultater af Behandlingen af Syphilis med og uden Mercur paa Hospitalet Val-de Grace i Paris	173.
32. Resultater af Behandlingen af Syphilis uden Mercur paa det almindelige Hospital i München	175.
33. Terpentiniolie mod Mienbetændelser.	176.
34. Underbinding af aorta	—
35. Absorption af Moderkagen i Livmoderen	178.
36. Tvende Tilfælde af Laarbenets Fractur uden nogen forudgaaet Voldsomhed hos Patienter med Kræft i Brystet	179.
37. Chenopodium olidum, et fortrinligt emmenagogum	180.
38. Udskjærelse af et cariost Ribben	—
39. Et nyt Apparat til Behandling af Fracturer i Laarbeenhalsen	182.
40. Tillintetgjørelse af Vandkræft-Giften ved Galvanisme	184.

	Side.
41. Udskjærelser af Albus og Knæleddet	184.
42. Ny radical Helbredelsesmaade af Brost	189.
43. Tincturen af lobelia inflata mod Asthma og Rige- hoste	191.
44. Sævestof mod Hæmorrhagier	191.
45. Til Behandlingen af Strubehoste	192.
46. Opium mod Underlivsbetændelser	193.
47. Hørfrø-Decoct mod Gigt	195.
48. Aneurysma i carotis; behandlet med Ligatur ovenover Svulsten	196.
49. Modermærke, borttaget ved Vaccination	198.
50. Den berømte americanke Helbredelsesmaade af Stammen	198.
51. Behandling af Gnat	203.
52. Middel mod Melteskorpe	205.
53. Salpetersurt Kvægselv mod Gonorrhoe	206.
54. Exstirpatio uteri	—
55. Modermærke, borttaget ved Vaccination	334.
56. Ny Anbefaling af Svovlalkohol mod Rheumatismer og flere Sygdomme	355.
57. Radix artemisiæ vulgaris, som antispasmodicum og febrifugum	340.
58. Underbinding af arteria innominata og art. sub- clavia	343.
59. Et som særdeles fortrinligt anbefalet beroligende Middel	345.
60. Et virksomt expectorans i Brystsyge	344.
* 61. Midler mod vomitus potatorum	345.
62. Siltefjorter mod Gigt og Rheumatisme	346.
63. Et godt cosmeticum	—
* 64. Landpulvere, Landtincturer, Mundvande o. s. v.	347.
65. Keisersnit, foretaget tvende Gange paa den sam- me Kone	351.
66. Svangerskab udenfor Livmoderen	352.
67. Terpentiniolie mod Blodbrækning og mælena	354.
68. Exstirpation af Overtjæven	—
69. Hydrocephalus, lægt ved Punctur	356.
70. Ranula, helbredet ved Jodine	358.
* 71. Strubehoste fra Begyndelsen behandlet med Brætmidler uden forudskiftet Brug af Blodigler	359.
72. Anvendelsen af Tobakstincturen mod flere Syg- domme	363.
73. Partiell Exstirpation af Livmoderen	—
74. Lænder, udtrukne af Moderkæden	365.

	Side.
75. Ny Operation for ectropium	366.
76. Underbinding af venstre carotis, kronet med Held	367.
77. Underbinding af arteria iliaca externa i Underlivet	369.
78. Carbo animalis mod scirrhus og cancer	370.
79. Excirpation af Albuleddet	372.
80. Amaurosis behandlet med Strychnine	372.
81. Jagttagelser over Anvendelsen af Chlor mod Lun- gesvindstot	374.
82. Om Anvendelsen af den atmosfæriske Luft for at kjende og behandle den ved kroniske Sygdoms- me i Dret frembragte Døvhed	376.
83. Excirpation af Underkæben	382.
84. En med Held kronet Gastronomi	384.
85. Suture paa Urinblæren	385.
86. En ny Kirurgisk Saug	—
87. Quaco, et Lægemiddel mod giftige Dyr's Bid	386.
88. Asthma thymicum	387.
89. Underbinding af arteria subclavia over Næglebenet paa Grund af secundær Hæmorrhagi efter Am- putation	890.
90. Sygdomme i Hjertet, behandlede ved moxa	392.
91. En ny Excirpationsmaade af Livmoderen igjen- nem hypogastrium	393.
92. Om Brugen af Sennepsklager	396.
93. Den ind- og udvortes Brug af Chlorzinken	398.
94. Datisca canabina	399.
95. Behandling af Leucorrhoe	400.
96. Kobbersalmiak mod svag Fordøjelse	401.
97. Chloralkali mod Blennorrhoe	402.
98. Menorrhagi — Transfusion	—
99. Tilfælde af emphysema cellulare	403.
100. Klysterer med koldt Vand mod habituel Forstoppelse	404.
101. Middele mod Svulst i Kinden af Landpine	406.
102. Sabina mod qvindelig Ufrugtbarhed	407.
103. Muskel-Brot	409.
104. Et godt Middele mod Debem i Fødderne	410.
105. Midler mod habituel Forstoppelse	—
106. Midler mod Rheumatismi	411.
107. Cadmium sulphuricum mod Pletter paa Hornhinden	412.
108. Tinctura pyrethri mod Læmhed, Mjensvagthed og Landpine	412.
109. Behandling af scrophuløs Lyske	413.
110. Potassulud mod Følgernes af Contusioner og For- vridninger	414.

III. Dyrift Kul mod Kjærtelforhærdelser, kræftagtige Kunder o. s. v.	415.
112. Et fremmed Legeme, ti Aar i Luftrøret	417.
113. Helbredelse efter et Saar i Mæven af en Pistol- kugle	418.
114. Fracturer i Leveren	419.
115. Dobbelt Selvbending af et Foster	420.
116. Kejsersnit paa Grund af en Veenudvæxt i Bækket	—
117. Alun mod Kjærtelsvulster	421.
118. Om rheumatisk Gigt og Sublimat, som et næ- sten specifikt Middel derimod	421.
119. Heldig Excirpation af cervix uteri	427.
120. Forebyggelsesmiddelet mod svære Gædder og Blod- styrtninger fra Moderen	427.
121. Serlinger	428.

III. Pharmacologi og forensisk Medicin.

1. Forgiftning af Ost i Danmark	207.
2. Tilberedning og Anvendelse af Galline	208.
3. Quinine tør ikke forskrives i et Saltp decoct	210.
4. Svovlarsenikkens Virkninger paa det menneskelige Legeme	213.
5. Om legemlige Undersøgelser i medico-legal Hens- ende	213.
6. Om Alkaloidernes Neutralisation	429.
7. Eblor, som Mødgift for Blaaføren	430.
8. Det svovlsure Quinine, af forskrive med et aro- matisk Pulver	431.
9. Drusium, et nyt Plantestof	—
10. Emplastrum cantharidum flavum	423.
11. Stærdeles velsmagende Møggelselv	433.
12. Om Urinstenes Composition	—
13. Mødgift med secale cornutum	434.
14. At kjende Forsælsning af Thee	435.
15. Forbindelsen af Sublimat med Kjøttensalt	435.
16. Præparater af Faam	—
17. Om Tilberedelsen af Bræststiftenssalven	436.
18. Naar hyoscyamus er virksom	437.
19. Quægsølv: Bisnits	—
20. De forskjellige Blodiglers medicinske Brug	438.
21. Calomel, givet i Forbindelse med Salpeter	439.
22. Corrigentia for Opium	440.
23. Mødgift for Alkaloiderne	441.
24. Hematofine og Globuline	—

	Side.
25. Perettis Feberpulver	442.
26. Centaurin	—
27. Forslag til et virksomt og billigt Chinapræparat	—
28. Uimin- og Azulminsyre	443.
29. Chlororalsyre	444.

Dødsfald	444.
Anmeldelser og Udtog i Udlandet af danske medicinske Skrifter og Afhandlinger	446.

A.
Originale Meddelelser.

1.

B i d r a g

til

Kundskab om vestindiske Sygdomme,
med tilhørende Bemærkninger,
samlende paa St. Thomas
i Aarene 1823 — 1826.

~~~~~

Red

Regimentskirurg H. Barclay.

(Sluttet.)

Chirurgiske Tilfælde.

Uden Tvivl ville nedenangførte tilhørende Notitser for
komme de Fleste af mine Læsere i Europa af saare

H

ringe, Betydendhed; især gjælder dette om de saa chirurgiske Operationer, hvilke jeg i min snævre Virkefreds fandt Anledning til, eftersom vi i de nyere lægevidenskabelige Tidsskrifter næsten dagligen læse Beretninger om saa dristige, saa vanskelige Forøtagender af nævnte Art, at man kunde fristes til at ønske enkelte af dem — Hensyn blot taget til de Lidende, ikke til Videnskabens Fremskridt — umulige. Ikke desto mindre have følgende Betragtninger bevæget mig til, her at meddele de saa Erfaringer og Bemærkninger, som jeg skylder min chirurgiske Praxis i W. T.. Vi have seet, at den egentlige Therapie hifset upaatvivleligen er langt simplere, at sandsynligviis ogsaa Fødselshjælperens Bistand sjældnere end i vore Lande gøres fornøden, derved vinder da den tredie praktiske Green af Videnskabens en relativ Bigtighed. — Heldige chirurgiske Operationer bane den praktiske Læge der som her en af de tryggeste og ærefuldeste Veie til Ravn og Erhverv. — Vi have, saa vidt mig er bekjendt, intet Samlet herom paa Prent undtagen en nu forældet Bog: „Bajon Abhandlung von Wunden, Engündungen und Geschwüren in heissen Ländern a. d. Franz. Erfurt 1780 114 S. 8vo.“ men maa jeg slutte fra mig selv, saa kan nogen Underretning om chirurgiske Tilfælde ikke være ganske uvelkommen for dem, der faae lignende at bestiaæftige sig med i W. T.

De Facta, der ere faldne i min Erfaringskreds, have ligefrem ledet mig til en Anskuelse, hvis Rigtighed det kunde være af Interesse at undersøge; men jeg vil saa meget mindre paatrænge nogen samme, som den turde staae i Modsatning med Manges Forestilling; den var i Særdeleshed langt fra at stemme med min egen forudfattede Mening om Sagen. Jeg har Grund til at troe, at Chirurgen i Almindelighed tør haabe et bedre Udfald af sine Cure i hine Jordstrøg end i de folder. Uarsagen hertil bør efter min Formening fortrinligen søges deri: at den ved udvortes Læsioner vakte inflammatoriske Tilstande forholder sig liig de indvortes Betændelser (vid. sup.), at den nemlig almindeligviis er meget moderat og sjelden opnaaer den Grad af Hæftighed, som vi ofte have at kjæmpe med under vor Himmelegn. Det Anførte er i Mine faldende for enhver Opmærksom og, da en for hæftig Betændelse hører blandt de farligste Hindringer for Chirurgen's Bestræbelser, er Dette upaatvilelig en for hans hele Virken høist gunstig Omstændighed. — (Se Bajan (lib. cit. p. 31 til 41) læse vi en udsærlig Beskrivelse af et, sædvanligviis med den største Fare og Vanskelighed forbundet chirurgisk Tilfælde, hvilket han havde Anledning til at behandle i Cayenne. Et stort omstyrtet Træ var faldet paa en

blank Indvagner af Stedet; han laae længe uden nogen Hjelp; Træet var af saadan Vægt og Størrelse, at man nødtes til at gjennefsauge det paa to Steder, førend man kunde frie den Dvæstede; dets Fald havde frembragt en frygtelig Krukning af Brystet, flere comminute Beenbrud o. s. v. og ikke destomindre blev den Syge temmeligen let og hurtig helbredet. Moseley beretter (lib. cit. Pag. 108) om et Keiserfrit, hvilket en Negerinde paa Jamaica foretog paa sig selv; ogsaa dette Saar lægtes uden synderlig Bæmsfælsghed og uden mindste Meen. Flere Erfaringer om denne farlige Operation, hvilke ere giorte i W. I., ligeledes egnede til at formindske Frygten for samme, anfører Regimentschirurg Schlegel i Bibl. for Læger. Dr. W. Steevens's bekjendte Operation, hvorved han med Held underbandt Art. hypogastrica hos en Negerinde paa St. Croix, veed man er flere Gange mislykket i Europa. — Med Hensyn til Tetanus traumaticus, den for hiin Zone meer særegne og end frygteligere „Drawback“ paa vor Prognose, da kommer jeg her strax til at anføre en lignende gunstig, d. e. negativ Sagttagelse.

Saar (vulnera). — Forsaavidt som Aarsagerne til disse have noget for hine Lande Eiendommeligt ved sig, og for en stor Deel bestemme Saarenes Natur,

vil jeg fortelig anføre, paa hvilke Maader de hyppigst affstedkommes.

Som bekjendt, have i B. I. næsten ingen Brug for store Maskinerier eller andet stort uhandeligt Værktøi, undtagen til Sukkerfabrication og noget Skibs- og Tømmermands- Arbeide. Da den couleurte (for nemmelig arbejdende) Menneſkerace gemeenlig har et temmelig rigtigt Greb og Blik paa sin simple Dont, og ſjelden overiler ſig, eller leger med ſit Arbeide, ſaa forekomme af diſſe Aarſager kun ſaa Læſioner. Sjelden kan. ogſaa Noget der, ſom her tillands, komme til Skade ved de ſtore Huusdyr, ſaaſom Heſte, Tyre, Hunde, hvilke hiint Climat gjør paaſaldende ſpæge. Med vort Species forholder det ſig paa en vis Maade omvendt. De blanke Creoler ſ „hede Blod“ er næſten blevet til et Ordſprog og maaskee uadſkil- leligt fra deres næſten Characteriſtiſke perſonlige Bra- vour. Forſonlighed hører, ſom bekjendt, juſt ikke blandt Negerneſ Særkjender. Begribeligt er det og, at den precære Halv-Sundhed, ſom vi have ſeet, at ni Europæere af ti maa lade ſig nøie med i B. I., heller ikke ſynderlig ſtemmer dem til blide Følelſer. Opplødes nu ſaa irritable Anlæg ved Jalouſie af alle Slags (hvortil Syblænderen er ſaa hengiven), ved den i Almueklaſſen kun altfor almindelige Laſt, Drukkens- ſkab o. deſl., ſaa maa alt dette, helſt i en Menneſ-

stemasse, der er sammensat af saa heterogene Bestanddele, som den paa St. Thomas, ofte afftedkomme blodig Riv *). Virkelig vare ogsaa Beskadigelseser ved Slagsmaal uden Sammenligning de hyppigste. Især forekom Mange, slemt trufne ved Steenkast, hvori Negerne have en stor Færdighed; undertiden dybe Stik og Snit med Knive; enkelte Gange havde jeg endog Hug med tunge Ører, ja Saar, bidte af Mennesker, at behandle. Sjeldnere vare i Almindelighed Læsioner ved Uforsigtighed, saasom Uheld ved Fald, Saar i Fødderne af itraadte Søm og Glasstumper, Skudsaar o. desl.

Enhver seer let, at en stor Deel af ovenanførte Beskadigelseser ere af den Natur, at de i ethvert Klima stundom kunde frembringe Tetanus, altsaa meget meer i B. I. efter Alt, hvad man læser hos næsten alle Forfattere om tropiske Sygdomme **). Chid-

---

*) Vel at mærke, taler jeg her kun om den ringere, rettere den fattigere Classe, hvilken der, som overalt i Verden, trættes og slaes meest. De velhavende Blanke have andre Maader at afgjøre deres Mellemværende paa.

**) Dersom min ovenfor opstillede Sætning: at den inflammatoriske Tendens er saa ringe i dette Klima, er grundet, saa maatte man allerede af theoretiske, temmelig almindelig antagne Grunde meget ofte besejrede

holm anfører, at dette frygtelige Tilfælde der ofte frembringes ved det ubetydeligste Saar, ved den simpleste chirurgiske Operation, endog ved Anvendelse af Escharotica paa aabne Skader (lib. c. Pag. 131 flg.) Moseley beretter, at. tvende Tilfælde af Trepanation, (lib. c. Pag. 498 og 501) som det synes de eneste, der forekom ham, endtes med en dødelig Triismus. Om de Saaredees Skjæbne, som bleve landsatte paa Jamaica fra Dachs Flaade see ovenfor i Noten. Det er da høist mærkeligt, at jeg under hele mit meer end firaarige Ophold i B. J. var saa lykkelig, ikke at støde paa et eneste Tilfælde af denne sørgelige Sygdom, at jeg f. Ex. ogsaa havde tvende Tilfælde af Trepanation under Behandling, men at begge endtes (i fuldkommen Modsatning, med Moseleys Erfaring) som vi strax skulle see, uden Tetanus; det ene endog fuldkommen heldigt. Det brøstede mig ikke paa en viid Mark til Erfaring. Foruden at mine desperante Soldater, som let skjønnes, ofte og farligent kom til Skade, havde jeg, i Qualitet af Districtslæge, alle de Tilfælde, som bleve paalagde, i Eur;

Tetanus; — see f. Ex. „Calliens“ Syst. chir. hod. p. Ima §. 385: „Spasmus vix unquam diathesi inflammatoriae vel inflammationi locali junctus.“

igeledes tye de fleste Fattige, der komme til Glæde, efter gammel Viis til den Kongelig ansatte Læge.

Min bestandige Fremgangsmaade ved alle saadanne Saar, ved hvilke Tetanus kunde befrygtes — naturligviis næst efter at dilatere, uddrage fremmede Legemer o. s. v., hvor saadant gjordes fornødent — var at bedække Såret med et stort varmt Omslag, hvormed vedbleves nogle Dage *). Indvortes gav jeg desuden strax den første Dag et salinist Laxans. Gemenlig bleve nogle Draaber Laudanum (egentlig meest for at følge Landsens Eksempel), hældte i Såret ved de første Forbindinger. Neppe vover jeg at antage, at disse simple Midler skulde kunne forebygge hiint frygtelige Tilfælde; langt tilbøieligere er jeg derimod til at troe, at ligesom næsten aldrig nogen Sygdom i W. I. synes at være aldeles sporadisk (saaledes omtaler Chisholm Pag. 158 endog endemiske og epide-

---

*) Cataplasmer fandt jeg i Almindelighed meget nyttige ved Wunden; saaledes kunde jeg skun ved Hjælp af disse saae Vulnera integ. capitis lægte, aldrig per primam intentionem; en lille Bemærkning, til hvilken Chirurgen maaskee bør tage noget Hensyn ved Behandlingen af friske Ansigtssaar i W. I., i Særdeleshed ved Operation for Hareskaar, dersom han skulde finde Anledning dertil.

visse Ulcera), saa forholder det sig maaskee ligeledes med Tetanus. Jvnf. oven.

Sjelden var der heller nogetsomhelst andet farligt Tilfælde forbundet med disse Besskadigelse; gemeenlig var Betændelsen taalelig, Materien god og Granulationerne saadanne, som man kunde vente af den hele øvrige Naturs yppige Reproductionskraft. Noget Saa fordrede Operationer, som nedenfor skulle omtales, og kun een af de Saarete, som jeg havde under Behandling, døde, men fandtes ogsaa ved Obductionen, som vi ligeledes skulle see, „absolut dødelig“ saaret.

At skudte Saar læges særdeles let i B. S., var en almindelig Erfaring blandt Landets Læger, og stemmede ganske med min egen. Forbigaaende flere mindre betydelige, vil jeg blot anføre følgende Tilfælde. Soldat No. 175, Jacob S., stød sig af Melancholie i Munden med sin Musket. Skudet havde borttaget et stort Stykke af Maxilla superior, noget af Concha narium o. s. v. Flere af disse Been gik bort ved Suppurationen; ikke destomindre lægtes dette Saar, uden andre Tilfælde, end en besværlig Stank imedens det suppurerede, meget let og hurtigt ved den simpleste Behandling. Et aldeles lignende og ligesaa lykkelig helbredet Tilfælde erfarede jeg, nogen Tid efter havde fundet Sted paa St. Croix.

Uf Saar, der egnede sig til Benævnelse af forgiftede, forekom ingen andre end nogle faa, der vare bidte af Menneſter (gemeenlig ſkinsyge Dvinder.). Diſſe Saar betændtes meget ſtærkere end noget andet, og vare altid yderſt vanſkelige at læge. Een Gang blev jeg af denne Uarſag nødt til at egſtirpere Mellemfingeren i Ledet; alle Knoglerne fandtes næſten opløſte. Ingenſinde iagttog jeg dog betydelige conſtitutionelle Symptomer af det Slags Saar.

Uagtet der er en overordentlig Mængde Hunde paa St. Thomas, ſaa mindtes dog de ældſte Indbyggere ikke et enefte Tilfælde af Wandskræk. Hillary (on the diſeaſes of Barbados &c., 2d Ed. 1773) ſiger vel, (Pag. 245 og ſølg.), „at Wandskræk er ſaa hyppig i B. I., at den kan anſees for endemiſk;“ men Moſeley paaſtaaer det Modſatte, at der kun i Uaret 1783 herſkede Wandskræk paa St. Domingo og Jamaica, (lib. c. Pag. 48) og at der hverſen 50 Aar tilbage fra det nævnte Aar eller efter den Tid indtil 1822 har exiſteret et enefte Exempel af Wandskræk paa Antillerne *).

---

*) I St. Thomæ Avis af 9de Juli 1828 læſer jeg fra Martinique, at adſkillige Tilfælde af Wandskræk havde vliſt ſig der; men at Engdommen lykkelig var bleven ſtandſet derved, at alle Hunde bleve ihjelſlagne. Dette

Giftige Slinger findes kun paa to af Antillerne, St. Lucie og Martinique, hvor de ere meget besværlige og farlige. Man forklarer denne Synderlighed saaledes: de Carraiber, der beboede disse tvende Øer, vare af en meget krigerst Character, og antoges i Eerdeleshed at have hjemstøgt Indianerne i Sydamerika; disse skulde nu, for at hægne sig, (indtil sildigste Efterslægt) have udsat nogle af deres Lands giftigste Slinger paa hine tvende Øer *).

Uagtet Stik af Tarantler, Scorpioner og Tusindbeen frygtes af Nogle, ansees de dog almindeligst kun for lidet farlige. Til min Kundskab kom kun eet Tilfælde af den Art. Jeg blev en Aften meget iilsomt hentet til en af Byens Borgere, der var stukken i Foden af et Tusindbeen, og syntes bestædt i den hæftigste Smerte og Vengstelse. Jeg erindrer ikke, hvad jeg forordnede, kun det, at, da der omtrent en Time efter opkom Ild i Mandens Huus, saa glem-

---

maa jeg lade staae derhen, da jeg intet videre har erfaret derom; kun dette veed jeg, at den Mængde Gunde, der findes i W. I., gemeenlig ere Øvrighederne, endog personligen, saa besværlig, at disse neppe betænke sig længe paa at udtydde dem, naar de have en Anledning dertil.

*) See Moselen, Raynal libr. cit., Sachs „Reise nach Sydamerika.“

tes Stillet aldeles, og endses aldeles siden af ham. Maaskee Frygten, dersom der ikke var skeet den saa mægtig en Diversion, her kunde have frembragt ubehagelige Følger, som man med Uret kunde have tilskrevet Insectet.

Beenbrud (Fracturæ). — Ganske modsat den, hos os i ældre Tider gjængse, synderlige Idée, at Kulden skulde gjøre Knoglerne skjøre, synes man i B. J. (maaskee ledet af den Bemærkning, at de Indfødtes Tænder virkelig, som vi skulle see, meget let brækkes ved Udtrækning) at antage, at „the Climate“ eller en anden mystisk Årsag der skulde have den samme Virkning. Vistnok synes imidlertid Beenbrud at være iblandt de hos Almueclassen hyppigere forekommende chirurgiske Tilfælde, og dette kan virkelig paa en vis Maade dels forklares af Climatet, fordi nemlig hele Beensystemets Formation synes at see fuldkomnere under hiin Zone, Benene altsaa blive fastere, tillige mere skjøre, deels indirecte deraf, at Climatets svækkende Indflydelse hemmer Williens Herredømme over Musklerne, saa at disse Mennesker kunne falde overende, saa at sige, uden at mærke det, førend de ligge, *)

---

*) Saaledes vil neppe nogen vestindisk Gæst selv paa den jevneste Vel gaae stiftet paa sine Been, med mindre den idelig søler Tølle Sogpore.

eller at deres hele Villiekraft, eene rettet (i Klammes-
rier) med rasende Lidenstabs paa og mod deres Mod-
stander, forsommer Afbødning (Parreren).

Vigtigere er dette: iftedetfor, at man her til-
lands ved Brud af store Taaegler, efter min Forme-
ning gjør bedst i, strag at aarelade, for at forebygge
Betændelse, i det mindste hos Fuldblodige, saa erin-
drer jeg ikke, at der under den hele Behandling af
nogen af disse Fracturer een eneste Gang opstod
Lanke hos mig om, at aarelade, sætte Igler eller
debl.; saa svag er ogsaa i disse Tilfælde den in-
flammatoriske Reaction *). Da desuden Musculær-
Contractiliteten er yderst ringe, saa kan man vente
temmelig heldige Resultater af en nogenlunde til Hens-

---

*) Som et talende Bevis paa hvor ubetydelig denne kan
være i B. J. erindrer jeg mig en Soldat, som blev
bragt mig (allerede tidlig om Morgenen overvældet af
Epiritus indtil fuldkommen Bevidstløshed) liggende i
en Portechaise fra Fortet indtil mit Logis, omtrent 100
Skridt, hvor jeg med Forbauselse saae ham støtte det
brukne Been paa Fodfladen med den spidsse Ende af
det nederste Fragment stikkende flere Tommer ud igjens-
nem Huden, uden at han syntes at have mindste Fø-
lelse deraf; dog blev Inflammationen høist ubetydelig,
og en passende Fomentation og Bandage vare de eneste
Midler, der gjordes fornødne under hele Curen.

figten svarende Forbinding. Jeg vil kun omtale to Species af Fractur; det ene, for at anbefale et Apparat, det andet, for at advare for et. Begge ere lidet eller ikke bekjendte her, men det sidste meer i Brug andensteds, i Særdeleshed i B. T., end det, synes mig, fortjener.

a) Ved Fractur af Laarbeenhallen paa Muske-
teer Lorenz No. 125 fik jeg Leilighed til, at anvende
Hagedorn's ingeniøse Opfindelse (beskr. i „Chirurg. Kup-
fertaf.“ XIII.) Det skjønnes let, hvilken høist beha-
gelig Omstændighed det er ved dette Apparat, at det
brukne Laar kan ligge blottet: i et bedt Klima, hvor
Sved, Hede, af Forbindestykkerne, forskjellige Insecter
o. s. v. under et saa langvarigt Leie ellers maatte
forarsage de største Uleiligheder. Vel indsaae jeg
snart, at Heden ikke destomindre vilde lægge mig en
høist væsentlig Hindring i Veien. Det antages jo nem-
lig — og vel med Rette — at, dersom denne Frac-
tur skal heles lykkelig, det da er en nødvendig Bes-
tingelse, at Bækkenet holdes fæstet mod Laaret den
længste Tid af Curen; men jeg saae snart, at jeg ikke
godt kunde formene min Patient, af og til at løfte
sin Ryg fra Sengen, for at kjøle og grøge den.
Jeg maatte desuden tænke mig den Muelighed, at
Collum oss. fem. kunde være bruffet indenfor Capsels-
ligamentet, og at derfor ingen fuldkommen Cur vilde

være at haabe. Ikke desto mindre ansaae jeg det for min Pligt, i det mindste at forsøge samme med al mig muelig Flid; desværre lykkedes den mig ikke; begge Extremiteter bleve vel af fuldkommen lige Længde, men Patienten forblev halt, og hjemsendtes som Invalid. Derimod havde jeg Leilighed til, at iagttage dette Apparats fortrinlige Bequemhed til uden megen Smerte, Excoriation eller deslige at holde Lemmet i behørig Stilling og Extension, Formaal, som jeg anser at kunne (i det mindste ved saa svag Contractilitet af Musklerne, som i B. J. gemeentlig vil finde Sted) fuldkommen opnaaes ved denne Maschine, og jeg holder for, at den ved et Brud af Corpus ossis femoris, i alt Fald maaskee understøttet ved to korte, blot Enderne af Brudstykkerne omfattende, Skinner, vil opfylde alle Fordringer.

b) *Fractura antibrachii*. Ved at reise igjennem London (til B. J.) i Aaret 1822 forsømte jeg naturligtviis ikke at besee nogle af denne Stads berømte Hospitaller. Jeg blev blandt andet opmærksom paa et Apparat til ovennævnte Fractur, hvilket ved dets Handelighed, Kjærlighed o. s. v. forekom mig fortrinlig passende for B. J.; den næsten udelukkende Anvendelse, som jeg bemærkede at man gjorde af samme, syntes mig Borgen for dets fuldkomne Hensigts-

mæssighed. Snart gjorde dog Erfaring i egen og
 Collegers Praxis i B. T. mig yderst tvivlsom i dens
 ne. Henseende *). — Jeg mener de saakaldte Sharpste
 Skinner (Ferulae). Som bekendt, forfærdiges disse
 af uestergivende Træ, og ere formede efter begge Si-
 desfladerne af Benet med store Nabninger, for at op-
 tage Malleoli, og befæstes endelig med Remme og Spæn-
 der. (S. de Engelske Håndbøger i Chirurgie.)

Svarede dette saa simple og bekvemme Apparat
 fuldkommen til sin Hensigt, saa vilde det intet lade
 tilovers at ønske (i Særdeleshed fordi den saa besvær-
 lige „Gjennemliggen“ af Hælen derved ganske und-
 gaaes); men dette forekommer mig ikke saaledes. Pa-
 tienterne kunne vel ikke situeres uden saaledes, som
 jeg saae dem overalt i de Engelske Hospitaller, enten
 paa Ryggen eller paa Sædet, det brukne Been med
 frummet Knæ, og hvilende med sin udvendige Side

---

*) Jeg har ved nsiere Eftertanke siden fuldelig overbe-
 viist mig om, at denne hos os saa simple Sag, Be-
 handling af Fracturer, virkelig til Dato hører iblandt
 den Engelske Chirurgies „parties honteuses“; jeg
 refererer mig ikke til den famøse skamlende „Lancet's“,
 utrolige Scandaler herom; men til enhver, der, uden
 at være smittet af Anglomanie, (hvilken i det mindste
 ikke Laknemmelighed skal forføre os til) har betragtet
 denne Gjenstand i de engelske Hospitaller.

flade paa Matratten; men enhver, der vil bringe sig i denne Stilling med et sundt Been, vil finde, at dette aldrig kan blive understøttet i alle Puncter, men at det kun kan komme til at hvile med sin nederste og tillige bagerste Deel. Tænker man sig nu Benet brækket, saa bliver det en nødvendig Følge: 1) At det kommer til at synke i Midten, og danne en Concavitet indad; 2) At det øverste Fragment holdes fast i sin Stilling ved Knæet, men at det nederste maae afvige fra Benets Axe derved, at Foden falder udad, og tager dette Brudstykke med sig. Det indsees ligeledes, at Skinnerne ikke kunne spændes i den Grad, at de skulde kunne afhjælpe saa radicale Feil ved Stillingen; for endelig hertil, at det er saa let for Patienten, naar han føler sig besværet af Bandagen, at løsne og igjen spænde den, uden at det lettelig bemærkes. — Jeg troer derfor, at dette Apparats Brug bør indskrænkes til meget enkelte Tilfælde, uagtet det synes at nyde en fortrinlig Andest i England, sælgelig ogsaa i de fleste Colonier.

Abcesser. — Jeg har ovenfor anført, at Furunkler vare en ikke ualmindelig og særdeles gunstig Crisis i Bestindiste Sygdomme; kun naar de ere tilstede i betydelig Mængde, kunne de fordre særdeles Hensyn. Dog ogsaa større Materie-Afsamlinger for

refomme ikke sjelden af Marsager, som det er vanskeligt at angive. Gemeenlig er dog Materien god (pus laudabile), og alle de, jeg saae, vare overfladelige d. e. paa den udvendige Side af Fasciae, hvilket ogsaa tildeels lader sig formode af den overordentlige Tæthed af Safterne til Huden i dette Climat. Forholder dette sig saaledes i Almindelighed, saa vil da Chirurgen der ikke have at kjæmpe med hine som oftest al Konst trødsende, frygtelige Depots i Hualhederne, hine dybt nede mellem store Pulsaaerer og Nerver sankede Røddinger, der blandt alle chirurgiske Tilfælde maaſtee forðre meest practisk Taft og forðsiet anatomisk Kundskab.

Ulcera, frembragte af, eller complicerede med de hds og saakaldte Acrimoniae, troer jeg, man vil meget sjelden støde paa i W. I.; — derimod gives der ty (ovenfor berørte) Sygdomstilstande, eiendommelige for dette Climat og i Særdeleshed for den farvede Menneskerace, Hæms og Elephantiasis, der undertiden foranledige høist haardnakkede aabne Skader. Den hyppigst forekommende Complication af Ulcera er, efter min Formening, den af Forsømmelse, eller om man heller vil „a prava tractatione“ (vid. Call. Syst. chirg. Vol. I. §. 840). Hertil regner jeg Saar, frembragte ved de dette Climat egne saakaldte Chigres, smaae Insecter, der indsnige sig

under Huden, især paa Fødderne, og danne Reder. Disse, et Slags Cyster, forstaaer gemeenlig enhver Negerinde at tage ud ved Hjælp, af en Knappenaal; men forsømmes de, kunne de frembringe betydelige, endog cariose Saar. Derfor ville ogsaa de fleste gjenstridige Ulcera forekomme hos fattige Bagabonder, der ikke ville eller kunne bære Omsorg for dem selv, sjelden saae jeg f. Ex. deslige blandt de Militaire. Hvad disse angaaer, da erindrer jeg mig kun eet, der blev mærkværdigt ved den Cur, for hvilken det omsider veeg. Dette var egentlig kun et lidet og overfladeligt Saar ved Ankelen, men som vanskeligt lægtes, idelig brød op igjen, dannede Sinuositeter o. s. v. Anlægget dertil syntes medbragt fra Europa. Omsider foreslog jeg min Patient Sultecur paa her brugelig Maade, hvortil han (en dannet Mand) snart fandtes villig. Uagtet han allerede var noget svækket ved langt Ophold i B. I., og lagttog Curen meget nysigtig, bleve hans Kræfter dog ikke særdeles angrebne derved, og Saaret lægtes ei alene snart og grundigt, men hans hele Helbredsstilstand syntes efter denne Cur aldeles forandret til det bedre. Man seer altsaa, at Climetet ikke forbyder denne svækkende Cur, som det unægtelig vilde være værd at forsøge i enkelte chroniske Sygdomme, maaſkee endog

med nogle Modificationer i de tidligere Stadier af Elephantiasis. Men i Engelland synes denne Cur at være ubekjendt, og derfor upaatvivlelig ikke mindre i de fleste Vestindiske Colonier. Tvertimod finder jeg i et Engelsk medicinsk Tidsskrift (som jeg ikke har ved Haanden) en Recension over vor Landsmand Dr. Struves Værk om denne Gjenstand, der slutter med de Ord: „at denne Curmethode ikke anføres, for at opmuntre til Efterligning „but to show the state of medicine on the continent“! — Ved urene Saars Behandling fandt jeg, foruden de her tillands brugelige Midler, en Opløsning af Cuprum ammoniacale eller Cupr. sulphuricum (anbefalet af Ehisholm lib. c. Pag. 159) særdeles gavnlig. Jeg behøver neppe at bemærke, at Climateret almindeligviis gjør en noget hyppigere Forbinding nødvendig, ligesom og, at det byder Forsomhed i Anvendelsen af fede Salver og Plaster.

Enkelte Operationer.

Trepanation. Musqveteer No. 146, Flechner, var falden ned fra en betydelig Høide paa Fortsmuren, og blev umiddelbar derefter baaret ind paa Sygehuset med alle characteristiske Tegn paa Compression af Hjernen. Et revet Saar saaes paa Beskæftningerne af Pandebenet med en lille penetrerende

Åbning i Benet selv (sandsynligvis forårsaget ved en spids Steen o. desl.) hvorigjennem et svagt Blodslod af Hjernens Arterier tydelig bemærkedes. Jeg bestemte mig strax til Trepanation, ansatte Perforativet saa nær hin lille Åbning, som det lod sig gjøre, og udskar saaledes en maadelig Orbiculus, der indbefattede denne Åbning. Paa dura mater fandtes extravaseret Blod, og to smaa Beensplinter stikkende deri; disse vare løsprungne fra Tabula interna, der selv havde krummet sig indad mod Hjernen. Patienten vaagnede næsten umiddelbar efter til fuldkommen Bevidsthed, og gik derefter, uden mindste betydeligt Symptom, sin Helbredelse stadigen imøde, saaledes at han, efter 45 Dages Forløb, var istand til, at gaae til sin Tjeneste igjen. Da han nogle Uar derefter døde af Durløb, fandtes Trepanaationsåbningen, som sædvanlig, lukket ved en Sammenvoksning af dura mater og de almindelige Bedækninger *).

J. Goff, Goffardie-Styrmand, havde faaet et Slag med en svær Prygl paa Hovedet, hvoraf et stort Kontunderet Saar paa det venstre Os brægmatis, vel uden Beskadigelse af Benet, men med Symptomer af Compressio cerebri i høi Grad. Efterat

---

*) Præparatet har jeg forevist det Kongelige medicinske Selskab i Kjøbenhavn.

jeg i 48 Timer forgjæves havde anvendt de sædvanlige Midler, besluttede jeg at bore ind i det Sted, hvorpaa den udvortes Vold havde virket *); men der fandtes intet Extravasat, Operationen havde altsaa været forgjæves. Der var nu intet synderligt Rationelt meer at foretage, og atten Timer derefter døde Patienten. Ved Obductionen fandtes en betydelig Blodansamling paa det høire (modsatte af Saaret i Bedækningerne) *Hemisphaerium cerebri* saavel mellem Hjernen og Meninges som i *Fossa media dextra cranii*. Hjernefalken selv var ubeskadiget.

Arteriotomie yndes meget af de fleste i B. J. practiserende Læger, og jeg veed, der ere de, som overskjære en Pulsaares i Tindingen ved næsten ethvert Tilfælde, der synes at hidrøre fra stærke Congestioner til Hovedet. Jeg saae mine Colleger foretage denne Operation, som en sædvanlig Aareladning, nemlig ved ligesom at stikke en Lancet ind i Arterien. Af Frygt for Aneurisma kunde jeg ikke bekvemme mig hertil; jeg foretrak at aabne Arterien, ved at skjære udenfra

---

*) Herved blev nødvendigvis en Green af Art. mening. med. overfkaaren. Blodstoddet standsede imidlertid snart, og syntes, efter mit Skjønnende, endog at kunne have en velværdig Virkning, dersom Redning havde været muelig.

indad med en Bistouri; men da Arterien herved gemeenlig blev aldeles overflaaren, saa gav den øft lidt Blod, og jeg maatte stundom overskjære flere end een Green. — For at gjøre denna Operation ganske fareløs, burde vistnok Arterien dissekeres, tvende, til at underbinde den beqvemme Traade bringes under den, og Karret derefter aabnes med en Lancet mellem begge Traadene. Jeg har ovenfor yttret mig om nogle Midler, der vel ofte kunne træde istedet for denne Operation; thi vist er det, at de Patienter, der havde Bevidsthed og Villie, i Almindelighed meget ugerne syntes at underkaste sig den, og neppe uden al Føie, da der nu og da høstes om temmelig ubehagelige Følger *).

Udtrækning af Tænder. Saa simpel Denne lille Operation almindeligviis er her tillands, saa meget raader jeg endog den meest øvede Tandoperateur til, ikke at stole for meget enten paa sin Færdighed eller sine Instrumenter hos indfødte Vestindianere af hvilkensomhelst Race. Det være sig nu, at

---

*) I the Lancet No. 234 f. Mar 1828 læses, at ikke alene simple Aneurismer, men endog høist farlige Aneurismer per anastomosin i de dybt liggende Arterier hyppig ere Følger af denne Operation i Engelland; en Sag, som er vanskelig at forklare, uagtet Forsfatteren bestræber sig derfor.

hele Beensystemets Structur vorder som anført fastere under hiin Zone, eller at Tandkjødets der aldrig synes at kunne angribes af Skjorbug — vist er det, at Tænderne faldde saa fast, som man her neppe kan gjøre sig Begreb om, allerede hos de blanke Creoler, og end fastere hos de Couleurtte, hvis hele Tuggeapparat, som bekjendt, er langt stærkere prononceret. Hiin Tændernes Sprædhed i Forbindelse med den betydelige Vold, man stundom nødes til at anvende ved Udtrækningen, gjør, at de meget let bræktes *).

Uareladning. Ogsaa denne Green af „la petite chirurgie“ møder nogle smaa Vanskeligheder. — Vi hava seet, at Blodberedningen skeer langsommere og i ringere Mængde i de hede Jordstrøg, end i de øvrige; Hud og Sællebav ere slappe, med Armene arbejde kun. Mark- og Skibsnegerne, de Blanke næsten aldeles ikke; Byrder bæres paa Hovedet; af alt

---

*) Da dette er saaledes, da Caries i Rindtænderne forekommer temmelig ofte, Sygdomme i Kæbberne og Alveoli derimod efter min Erfaring helst sjælden, saa skulde W. J. netop være Stedet for at forsøge at afskylpe Kronen af Tænderne med Fays „Excisor eller grandes pinches tranchantes.“ (ubetinget roest i Lancet Vol. X. p. 827, og næsten ligedan lastet i samme Blads Vol. X. p. 734.)

dette følger, at Bladaarerne meget lidet udvikles, og at de ligge meget løse under Huden; kommer hertil Fedme og en mørkfarvet Hud, saa kan denne Ubetrydelighed stundom sætte en Mand i Forlegenhed. Et Par Gange har jeg været nødt til, at fatte en Fold af Huden, og gjennemskjære den over det Sted, hvor jeg kunde formode en Vene, hvorefter da denne, kjendelig paa sin blaae Farve, var let at aabne *).

Det Anførte gjelder kun om Indsødte og fuldkommen Climatiserede, hos hvilke Aareladning i det Hele sjelden behøves. Desto oftere kan Nødvendigheden deraf indtræde hos nykomne Europæere. De fleste Forfattere raade endog til, strax ved Ankomsten at aarelade disse (see Note ¹¹); men vil man ikke dette, saa kan man dog ved Epidemier af Climatsfeber (efter den nuværende Anskuelse af denne Sygdom) i faa Dage eller Uger anlediges til at aarelade hele Skibsmandskaber og Recruttransporter.

Paracentesis abdominis. — Denne i W. J. ikke sjelden forekommende Operation foretog

---

*) Forekommer end denne Fremgangsmaade lidt haard; saa mindes jeg dog et Mulatsfruentimmer, der isoreisen havde udstaaet Arteriotomi af en anden Læge, men sagde, at hun foretrak at aarelades paa hiin Maade.

jeg første Gang hos hiin ovenfor omtalte Patient, (hvor jeg havde Grund til at formode saavel forstørret Lever som Milt) i Linea alba midt imellem Navlen og Symphysis oss. pub. efter Charl. Bell's Maade (oper. Surger. V. 11. p. 186), og jeg fandt mig saavel ved denne Maade, at jeg siden altid fulgte den.

Anvendelse af Causticum ved Stricture i Urinrøret. — Da denne Gjenstand forekommer mig at have noget mere Interesse end de øvrige for mine fædrelandske Colleger, saa vil jeg omtale samme lidt udførligere.

Jeg gjorde meget snart den Erfaring, at Bougies virkede meget langsomt mod dette Tilfælde, hvilket — hvad enten man antager at disse Instrumenter bevirke en forøget Absorption, eller Suppuration af Callositeterne — let lader sig forklare af den, hiint Climat oftomtalte særegne, svagere organiske Virksomhed. Tid efter anden hørte jeg ogsaa om saa mange heldige Cure med Etomidler, at jeg, trættet af den, som det forekom mig, næsten unyttige Anvendelse af Bougies, henimod Slutningen af mit Ophold i Vestindien bestemte mig til, ved første kvalificerede Leilighed at forsøge hiint heroiske Middel. Betænker man, at det gjelder intet mindre end at angribe en saa snæver og hæft selsom Canal, som Urethra, hvis

Beisomhed er næsten ligesaa vigtig for Liv og Helse som Stampulsaaren, i Blinde og ofte indtil 7 Sommers Dybde, med det virksomste Causticum, vi kjende, saa var det vel kun en saa erfaren og genial Naturens Jagttager som J. Hunter *), der turde troe sig berettiget til et saa voveligt Forsøg, og enhver samvittighedsfuld Læge har vel Anrsag til at betænke sig, førend han gjentaget det. Hændelsesviis var det første Tilfælde, som fremsød sig for mig, af en indbydende Natur og syntes ikke at lade nogen anden Udvei tilovers. Jeg behandlede i det Hele kun to Stricturer med Causticum, men Resultaterne vare efter min Overbeviisning høist lærerige.

Man indseer let, at hele Opgaven ved denne Operation egentlig er: hvorvidt man tør foretage den og at altsaa næsten min hele Opmærksomhed kun var rettet paa de Virkninger, f. Ex. Smerte, Krampe o. d., som man kunde frygte. Jeg anmærker derfor her een Gang for alle, at jeg under og efter enhver Anvendelse af dette Middel var meget opmærksom paa mine Patienters Gebærder o. d., men al-

---

*) Som bekjendt; er det denne berømte Læge, som først anvendte dette Middel og hans Discipel Sir E. Home, der i Særdeleshed har stræbt at forbedre hans Methode.

drig bemærkede jeg derved noget særdeles Udtryk af Smerte og ligesaa lidet noget som helst betænkeligt Symptom som umiddelbart Følge.

Da intet kan være simplere end at bringe en Bougie o. d. ind i, og i al Fald lidet hurtigen igjennem en aaben Canal indtil den standses, synes det, at jeg kunde aldeles unblade at omtale Naamdgrebene, og at det er overflødigt at anmærke: at det efter min Formening er en høist nyttig ja nødvendig Forsigtighed ved Anvendelse af Etåmiddel i Urethra at framme denne vel imod Instrumentet, for at dette ikke, enten ved at fatte en Fold af denne Canal eller ved at danné en Vinkel med dens Ape, skal brænde en sund Del af Membranen. Ikke desto mindre synes Ynderne af flere Slags meget bædelige afsende Bougier — imod hvilke en saadan behørig Stramning ikke kan gøres — at have tabt denne simple Cautel af Sigte.

Ogsaa det Instrument, jeg brugte, var ikke anderledes construeret end at jo enhver rationel Praktiker vil kunne indrette sig et ligesaa tjenligt eller bedre efter sin eiendommelige Anskuelse; i det Bessentlige det Hunterske, kun noget krummet, i Stedet for at den berømte Opfinders var lige. Ikke desto mindre vil jeg for Fuldstændigheds Skyld anføre: at det var en tyk og noget kortere end sædvanlig Solv-

catheter, kun aaben for Enden, af en meget svag Krumning og paa den nederste $\frac{1}{3}$ Deel Somme lige (rectilineum), for at „Porte-caustiquen“ vilkig kunde glide deri *); denne var af Guld, indrettet omtrent som en Blyantshosber, og fastsloddet til en stiv men elastisk Stilet. En saadan brugte jeg til Pat. No. 1. Hos No. 2 anvendte jeg i Stedet for den nævnte „Porte-caustique“ en lille Metalcylinder, hvis nederste Flade, besmurt med lidt Tælle, dyppedes i skrabet Lapis infern. Naturligviis blev Instrumentet besmurt med Olie, indbragt med tilbagetrucken Stilet, og denne først fremstødt; efterat jeg, under tilbørlig Stramning af Urethra og iagttaget Retning af Instrumentet, havde naaet Stricturen. — No. 1. B — e vestindisk Soldat havde efter forudgangen Gonnorrhoe i lang Tid lidt af en stedse tiltagende Bamselighed i at urinere, med dreiet Straale o. s. v.; der var Stricture ved Bulbus, men ingen Bougie kunde bringes igjennem, tilsidst havde han ladet Urinen blot draabeviis, dog uden mindste Krampen eller Trængen, men uvilkaarlig, saa at jeg for det første maatte for-

---

*) Altsaa liget det af Läkemand angivne Instrument, hvilket jeg senere fandt i „chir. Kupfertafeln“ og som gav mig Anledning til nogle smaae Forbedringer ved mit.

syne ham med et portatilt Urinatorium, indtil jeg fik ovenomtalte Instrument forfærdiget.

Da jeg i *Coppers Surg. Dictlon. 4th Edit. Pag. 1088* læste, at *Sir E. Home* havde ladet et Stykke Lap. infern. forblive i Urethra omtrent eet Minut, saa bestemte jeg mig til et Forsøg af 30 Secunder. Men var det nu, at dette Tidrum dog var for langt, eller at jeg ikke noie nok havde givet Agt paa mit Uhr? — saa opdagede jeg, efterat Instrumentet var truffet tilbage, ikke uden Urdelighed, at et meget større Stykke af Etismidlet var affmeltet end jeg havde ventet. Uheldigviis havde jeg forsomt at veie det. Derimod havde jeg haft den Forsigtighed, at have et lunkent Bad staaende færdig. Jeg styrkede min Patient strax i dette, hvori jeg lod ham forblive omtrent en Time, dog uden at han, paa nogen Fornemmelse af Brænden nær i Canalen, klagede over noget. Samme Dag blev Vandladningen vilkårlig, men var dog forbanden med nogen Smerte. Efter 6 Dages Forløb berørte jeg atter Stricturen, men kun et Par Diebliske. Jeg afholdt mig den hele Tid fra Brugen af Bougier, for ikke at frembringe usødvendig Irritation, maaskee endog uheldigviis en falsk Wei. Først den 11te Dag af Curen indbragte jeg en tyk Bougie af elastisk Gummi, men som ikke trængte igjennem Stricturen. Jeg indbragte nu 3die

Gang Sølvinstrumentet; da dette, som maaskee var noget for tyndt og skjærende i Randen, ved at trykkes stærkt imod Stricturen, pludselig trængte igjennem næsten indtil Blærehalsen. Efter at have trukket Instrumentet ud, fandt jeg et ikke ubetydeligt Stykke Membran hængende deri, og noget Blod flød ud af Urethra. Det var imidlertid saa langt fra, at dette havde mindste ubehagelige Følge for Patienten, at Diuresis og alt derefter blev aldeles som det skal være, saa at Patienten kort Tid efter helbredet kunde forlade *) Sygehuset. — No. 2 var en forhenværende dansk Skipper, svækket ved Alar, ved Climaxet, og et uordentligt Levnet. Denne Cur kan maaskee anses for en mislykket, men er derfor, efter mit Tykke, ikke mindre lærerig. — Imidlertid havde jeg ladet Duncamps Instrumenter komme fra Paris. Hans „Sonde exploratrice“ angav omtrent 2 Tommer fra Abningen af Urethra en Stricture med en snæver central Abning, som syntes omtrent at kunne tilade en tynd Seglgarnsstraad at passere; opmuntret ved hiin første Erfaring, anvendte jeg her strax Vets-

---

*) Om han imidlertid siden har været underkastet Recidiv eller ei, maa jeg lade være uafgjort, da jeg tabte ham af Syne, i det han senere blev commanderet til St. Croix.

middelet i Pulverform, som ovenfor meldt. Efter to næsten blot siebliffelige Berørelser kunde jeg, skjøndt ikke uden nogen Modstand, bringe en maadelig Bougie og snart en af næsten en Pennepose's Tykkelse igjennem Stricturen ind til en anden, omtrent 7 Tommer fra Orificium ureth., det sædvanligviis forængede Sted. Her antog D.s Sonde en Form, hvoraf jeg sluttede til en Strictur med Nabningen paa Siden (excentrisk). Jeg anvendte nu adskillige Gange Urethmiddelet paa denne; stedse tråd hiin første Strictur ved Gjennembringningen sig meget mærkelig sammen om Instrumentet. Efterhaanden syntes Diuresis at blive næsten naturlig; dog var det mig umueligt at bringe nogen Bougie ind i Blæren. Jeg vedblev endnu i korte Mellemrum at ætse Modstanden i temmelig Tid, uden at Wei derved banedes for nogen Bougie. Patienten blev derfor omsider udladt af Sygehuset. Da han nogle Maanedes senere døde i sit Hjem af indvortes Sygdom, fik jeg tildeels Opløsning af denne Gaade ved at eftersee Urethra. Der, hvor jeg havde følt den øverste Strictur, (2 Tommer fra Orific. urethræ), fandt jeg vel egentligen intet tydeligt tilbageblevet Spor deraf, saasom noget Ar, en Callositet o. dsl., dog saaes en usædvanlig Conformation paa dette Sted, nemlig en lille membrans Duplicatur, der forlængede sig nedad til

et andet meget stærkt abnormt Ligament. Dette saaes at løbe paa straaß over Pars membranosa urethræ saaledes at det deelte Canalen i to Dele (see Figuren Pag. 35) i en Retning ovenfra og nedad, hvorefter ved dette Baands nederste Extremitet kom til at danne en spids Vinkel med Urethra; aabenbare var det i denne Slags Saccus coecus, at Enden af min Bougie altid var bleven standset. End ikke i Enderet kunde noget Instrument bringes videre. Var det nu et saadant Ligament, hvis Udhærentser vare blevne angrebne ved den stærke Anvendelse af causticum i hiin første Casus og som tilfaldt blev sprængt itu? vid. Pag. 31. Herved vilde da saavel hiin pludselige Indtrængen af Instrumentet, som den membranøse Lap, det tog tilbage med sig, kunne forklare, hvilket ellers vanskeligen lader sig gjøre, med mindre man vil antage, at Membrana urethræ var bleven iturevet. Tilfulde føler jeg, at denne Gissning nødvendig forudsætter, at en saadan pathologisk Tilstand, der, saavidt jeg veed, kun sjelden anmærkes af Forfatterne *), var overordentlig hyppig, og

---

*) A. Cooper nævner „Lectures Lancet Vol. 3“ pag. 229 en Species af „stricture occasioned by a membranous band running across the urethra“ og synes at have vilst et udhørende Præpatat, men omtaler det aldeles ikke videre.

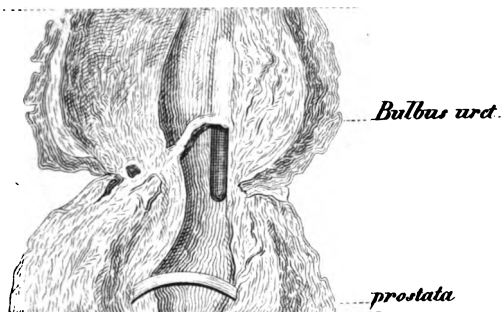
lægger derfor ikke synderlig Vægt paa den. Dog kunde det være mueligt, at mangt et saadant Ligament sprænges ved at tvinge Gjennemgangen, tilintetgjøres ved stærk Anvendelse af Causticum, undertiden vel ogsaa begravet i de ved „falske Veie“ o. detsl. forarsagede Desorganisationer og altsaa ikke kan findes i Cadaveret. For imidlertid at holde mig til nærværende Tilfælde, saa er det idetmindste forsaavidt belærende, at det tydelig viser, at jeg kunde have gjort stor Skade, isald jeg i den Hensigt, at bane en Wei for Bougien, forlænge havde vedblevet dermed eller med Urdmidlet. Ogsaa Shaw (Surg. anatom. pag. 88) gjør opmærksom paa, at man ikke bør være for ængstelig i at ville bringe et Instrument ind i Urinblæren, naar man har forstøffet en fri Udgang af Urinen, men af en anden Årsag, nemlig fordi Ductus prostatici altid udvides ved Strictur, og Enden af Bougien let kan trænge ind i en saadan; troede man nu at man var kommen ind i en ny Strictur og arbejdede fremad, saa kunde deraf intet Godt flyde. Noget lignende antydes nu siensynlig ved hiint her afbildede Præparat *). (Pars prostatica urethræ sees udspillet

---

*) Som jeg har forevist det kongl. medic. Selskab i Kjøbenhavn.

ved Hjælp af en Træspaan.)

Jeg har allerede bemærket, at Bougien end ikke i Cadaveret havde funnet bringes igjennem Stricturen fra Orific. ureth. af. Da jeg derimod havde udtaget Penis, passerede en sædvanlig chirurgisk Sonde, indbragt fra Orificium vesicale, med stor Lethed det forstoppede Sted indtil omtrent 1 Tomme opad, hvor den standsedes. Efterat have aabnet Urethra, fandt jeg to næsten lige store Aabninger bag hin ligamentøse Strictur; den ene ledede (bagfra fortil), til Urethras forreste Deel, i den anden var Sonden uden Modstand trængt ind bag Membrana ureth.; paa Steentrykket sees et Stykke Bougie indbragt i denne Canal; det er klart, at dersom en Bougie forvildede sig hos det levende Menneske i en saadan Gang og

samme havde en modsat Retning, saa var en „falsk Wei“ neppe at undgaae.

Det, hvorpaa jeg især ønsker at lede Opmærksomheden, er: til hvilken Grad man i det mindste i et hedt Climat, og hos noget nedstemte Individer, ustraffet kan angribe Urinrøret med Vetsmiddel, hvilket tilfulde kan skjønnes af begge Casus. Om No. 1, see Pag. 30. I No. 2 fandt der ved den øverste Hindring for Bougiens Indførelse neppe nogen permanent Strictur Sted; det er ikke rimeligt, at hine to Berørelser med Vetsmiddel Pag. 31 kunde have destrueret den. Om der ved den nederste var anden stadig Hindring end hiint Ligament, er uvidt, i Særdeleshed efterat Urinstraalen var bleven næsten naturlig. Man seer da, at i dette Tilfælde en sund Membrana ureth. efter al Sandsynlighed er bleven berørt med Lap. infer. ei allene uden skadelig, men endog som det synes med gunstig Virkning (paa Spasmus).

Derimod vilde maaskee i vore koldere Himmelsfreg, hvor Unløg til Betændelse o. s. v. er saa meget stærkere, følgende Forsigtigheds Regler i Almindelighed være at iagttage: 1) at vælge Sommertiden, og jo varmere ja bedre, til at foretage denne Cur. 2) Robuste Personer vilde det maaskee være nødvendigt, at reducere (svække) noget ved Aareladninger, varme Bade o. s. v. 3) Burde man i Almindeligh-

hed vel neppe tillade sig mere end en momentan Berørelse med *Ætismidlet*. 4) Burde man saa lidet som muligt paa samme Tid bruge *Bougier* og i al Fald kun meget tykke og ikke for stive. 5) En gavnlig Forsigtighed vilde det være, at have et varmt Bad eller i det mindste et stort varmt Omslag i Beredskab. 6) Der maatte vel neppe paa den Tid være nogen særdeles irritabel Tilstand, allermindst virkelig *Ischurie* tilstæde *).

Da jeg havde Leilighed, deels at prøve, deels at reflectere over *Ducamp's Instrumenter*, troer jeg ikke ganske at burde forbigaae disse, saa meget mindre som de for ikke længe siden (see *Bibl. for Læger* 1825 Hest 1. Pag. 62 og følg.) synes at have vaakt nogen

---

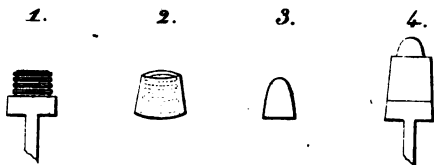
*) Det er mig bekendt, at nogle heldige Anvendelser af *Cauticum* mod *Stricture* nyeligen ere blevene gjorte her i Danmark. Et af disse Tilfælde var forbundet med *Fistel* i *Perinæum*. *A. Cooper* synes vel at ville indskrænke Brugen af dette Middel til sidstnævnte Complication allene. (*Lectur. Lancet. Vol. III. p. 233*). Han fordrer endog med sit sædvanlige ligefremme sunde *Raisonnement*, at „*Fistelen* skal være bag *Stricturen*, fordi man da ikke behøver, at frygte for *Urinforholdning*,“ hvilken han paaستاaer, ofte har været anlediget ved *Ætismidlets* Anvendelse i *Urethra* (ib.). Dog tillader jeg mig, at anmærke, at denne berømte *Chirurg* her forekommer mig forsigtigere end han behøver, og ellers pleier at være, naar han f. Ex. underbinder *Stampulsaaren*.

Opmærksomhed her i Danmark; men uagtet deres smukke mechaniske Indretning, tyktes de mig ikke at være af synderlig, i det mindste ingen almindelig, praktisk, Brugbarhed. Vel kan det ikke nægtes, at den Ducampsske „Sonde exploratrice“ er en smuk og i enkelte Tilfælde vist nyttig lille Opfindelse, i det den jo virkelig giver et høiagtigt Aftryk af den eller de mechaniske Hindringer i Urinrøret, mod hvilke den antrykkes: Kun maa man ikke tabe af Sigte, at just fordi dette skeer med saa megen Letthed, saa afbilder den tillige de spasmodiske Sammentrækninger, som den ofte selv frembringer (saasom rimeligviis var Tilfældet Pag. 31). Derimod kan vel antages, at de, hidtil brugelige, solidere Bog-Bougier overvinde Krampen i en vis Grad, og først ved et kort Ophold i Urethra blive saa bløde, at de kunne modtage Indtrykket af den stadige (permanente) Modstand, hvorom det jo egentlig gjælder. At betydelige Stykker af Plastermassen, som jeg har erfaret, blive tilbage i Urethra, er for det første ubequem, fordi Massen ved 2 à 3 Indbringelser af Instrumentet afslibes, hvorved dette bliver ubrugeligt; end mindre ligegyldigt kan det være at efterlade fremmede Legemer i Urethra indtil 6, 7 Tommers Dybde, især bag en Strictur. Hvor let kunne ikke disse smaa Stykker Plaster indsuges i Blæren og danne Kjærner for Steen? 2) Vil man bringe hans „Porte-caustique“

frem og igjennem Stricturen, saa kan dette ikke be-
 qvæmt skee, uden at man tillige fixerer „Canulen“
 noget, men i 9 Tilfælde af 10 vil upaatvivlelig Can-
 nulen i det Sted gaae tilbage, hvorved hiin bliver
 staaende paa Randen af Stricturen, blottet mod Ure-
 thra med dens Slideflade, som indeholder Vætsmidlet,
 og man skuffes saa meget lettere, som den alt for es-
 tergivende Stilet vil tillade hele Instrumentet at bøie
 sig inde i Urethra. Ogsaa var jeg saa godt som
 Vidne til et meget uheldigt Experiment med disse
 Redskaber. -

Hvad endelig Engellændernes „armed bougies“
 angaaer, (som, bekjendt Bogbougiér, der i deres neder-
 ste Ende ere forsynede med et Stykke Vætsmiddel og
 gemeenlig forfærdiges af Instrumentmagere), da ud-
 sættes jo aabenbar ved disse Urinrøret i sin hele Længde
 for Vætsmidlets Indvirkning, og jeg kjender et Exem-
 pel, at Orific. uret. strax blev saa smertelig afficeret
 ved Indbringelsen af en saadan, at Patienten frabad
 sig al videre Manipulation af det Slags. For i
 en vis Grad at forebygge dette, maae de nedføres
 med stor Hurtighed, og kunne da let standses af en
 Fold eller deslige. Da de ere bøjelige, eller dog ved
 et kort Ophold i Urethra blive det, saa kan denne
 ikke behørig strammes mod Instrumentet. Unægtelig
 synes derfor et efter de Hunterske Principer indrettet
 i Almindelighed at fortjene Fortrinet.

Siden jeg er kommen tilbage til Europa, har jeg foretaget en lille Forbedring med det Pag. 29 beskrevne Instrument. Pulveriseret Laps Infern. forekom mig nemlig at virke for svagt; paa den anden Side forfulgte jeg siden hiint første Forsøg bestandig af den Tanke, at den hele Cylinder af Etsmidlet ved Uffmeltning paa Siderne, eller deslige, kunde løbne sig fra Stiletten og blive tilbage i Urinrøret! For at forebygge dette, har-jeg tænkt mig følgende som hensigtsmæssigt: a) At give Etsmidlet en conisk Form. (Fig. 3). b) Paa en tyk Skive, forsynet paa Randen med Skruegjænger (Fig. 1) og fastfloddet paa Stiletten, fastflæbes hiin Conus med sin Basis. c) Paa Skiven fastskrues en lille hul Capsel (Fig. 2) med en Åbning, der ifkun tillader Spidsen af Etsmidlet Gjennemgang. Fig. 4 forestiller Instrumentet i sin Sammensætning *).

*) Hr. Guldsmed Holm i Kjøbenhavn har forfærdiget et saadant Redskab for mig.

Bandbrok kan ansees for at være blandt de hyppigere i W. I. forekommende Affectioner, dog saae jeg den ingenfinde blandt Garnisonen, og kun een Gang havde jeg Leilighed til at anvende Radicalcuren, hos en dansk Cossardiematros.

Jeg valgte Injection af lunken Rødvin, fortyndet med $\frac{1}{4}$ Vand. Denne Operation havde jeg aldrig før selv foretaget, men ofte seet den forrettet i den Pariser Charité. Der havde man for Skik, at forstærke Injectionen, indtil Patienten gav høie Skrig fra sig, hvilket ansaaes nødvendigt som Kjendetegn paa, at den tilbørlige Grad af Inflammation vilde indfinde sig. Jeg søiedes med at bemærke noget Udtryk af Lidelse i Patientens Ansigt, at han forklarede at føle en Smerte opad Tractus af Funic. spermatic.; jeg fandt denne Grad af Irritation fuldkommen tilstrækkelig til at frembringe Udhæfion.

Slappelsen af alle Membraner ved Heden, i Følge hvilken disse lettere kunne lægges (adaptere) sig til Testiklen, saavelsom Sædernes Tendents til Peripherien, hvorved maafler Testiklen forholdsvis til Membranerne mindre afficeres, synes Omstændigheder, der i dette Climat fortrinligen maae begunstige Radical-Curen for Bandbrok. Paa anden Maade kan jeg ikke forklare et mig bekjendt Exempel af en Mand, paa hvem man saavel i London som i Kjøbenhavn

havde anvendt 2 Slags Radicaloperationer forgæves, og paa hvilken Samme Curen lykkedes fuldkommen 3die Gang i W. F. ved Indsprøitning af Solut. vitr. alb. (efter A. Coopers Bids.)

Amputation „à lambeau.“ Anthon Robinson, en ung Mand af robust Legemsbygning (barnesød i Chili, Officeer paa en Saper, som blev opbragt af vor Corvette Fortuna i 1825) blev ved nævnte Leilighed saaret og saa Timer derefter indbragt paa Sygehuset. Han var truffen af to Rugler i den samme Fod; den ene havde knust Benene i Fodleddet og stak i Saaret; den anden var gaaet igjennem Metatarsus nær dens indvendige Rand. Jeg foreslog strax Amputation paa det sædvanlige Sted nedenfor Knæet, men Patienten „vilde ikke miste en saa stor Portion sundt Kød,“ o. s. v. og jeg maatte, forinden han vilde underkaste sig Operationen, love ham at aftage Benet længere nede. For at gjøre ham det mueligt, at bære en kunstig Fod, bestemte jeg mig til at affætte Benet „à lambeau.“ Lappen dannede jeg ved at støde den tværggede Amputations-Kniv ind tæt bag Benene igjennem Muskler og Seener, og derpaa at gjennefskjære disse ved at føre Kniven nedad. Benene bleve gjennefsaagede 4 Fingers Brede over Anklerne. Men nu opkom en usædvanlig Vanskelighed med at opdage Arterierne. Er det at Overskjærning

gen paa Straaß af Muffler og Arterier gjør, at disse trække sig sammen paa en ujevn, for Underbinding ugunstig, Maade? eller laae Skjelden i det slappe Sællevar i den nedre Deel af Benet, eller i en meget ufordeelagtig Belysning, som fandt Sted i Operationstværsnittet? det lykkedes mig ikke at faae optaget meer end een Hovedarterie og een lille. Smidlertid sagtnedes Blodløbet lidt efter lidt, men Ratten stundede til og jeg besluttede at lade Patienten ligge med Stumpen, blottet mod en til Vesten (at Østenvinden er den herskende i B. S., er allerede anmærket) aaben Dør, ikke uden stor Tvivl, om en Atmosfære, hvis Temperatur, jeg vidste, ikke kunde komme under 18° R. (det var i Juli Maaned) vilde yttre den samme Virkning paa Blodet, som vor kjølige Luft, og hellest ikke uden Frygt for Skrækket Tetanus af Ratlufsten. Saaledes forblev han dog uden Hæmorrhagie eller noget andet farligt Tilfælde liggende i 36 Timer, da jeg løselig bedækkede Saarets Overflade. Smidlertid var Lappen opsvulmet af Betændelse, levret Blod o. s. v.; jeg maatte gaae meget lempelig til Værk med at bryde den opad, hvilket dog lidt efter lidt fuldkommen lykkedes mig ved Hjælp af Hestplastre og Bandager, saa at jeg ved hensigtsmæssig Brug af disse og af Escharotica inden 6 Uger fik Saaret helbredet og saa hensigtsmæssig en Stump, som ønskes

Funde. Han forblev af andre Uarsager længere Tid paa Sygehuset.

Af alle chirurgiske Operationer vil umægtelig Amputation for Elephantiasis, især i Negerpraxis, forekomme hyppigst. Næst denne og øvrige ovenanførte Operationer vil en Chirurg, der begiver sig til B. I., fortrinlig kunne vente at faae Leilighed til at operere for Cataract, for Aneurisma, og Fistula anl. Derimod ville efter min Erfaring Operationer for Brok, Steen, Urinforholdning, (med store Instrumenter), de forskjellige Tumores og Deformiteter eller ved Fødsler forekomme uden Sammenligning sjældnere.

Appendix i Form af Noter.

2) (til Pag. 181 i B. 10 af Bibl. for Læg.). Hvor vigtig et Hospitals Beliggenhed er imellem Tropici, i Sammenligning med nordligere Egne, kan jeg oplyse med et ligesaa mærkeligt som lærerigt Exempel. Vi læse hos den berømte Lind „om et rummeligt og prægtigt „Hospital, der blev byggt paa Jamaica for den i B. J. „stationerede, sædvanligviis meget betydelige, Engelske „Esemagt. Men uheldigviis havde dette en usund „Beliggenhed nær ved et Morads.“ Her følge frygtelige Details „snart blev Dødeligheden i dette Hospi- „tal saa paafaldende og den nævnte Årsag dertil saa „tydelig, at man ganske maatte forlade samme og „bygge et nyt paa et sundere Sted.“ See vi dernimod hen til vort Frederiks Hospital, da er ogsaa dette vitterligen bygget paa en moradfig Grund, en Mangel, som stundom baade har været paaanket og haardeligen følt; saaledes kan man f. Ex. neppe af nogen anden Årsag forklare, at der iblandt de Dvæstede ved Kjøbenhavns Bombardement, som bleve henlagte der og paa de øvrige Lazaretter i Nærheden, herskede en saa betydelig Mortalitet i Sammenligning med dem, som bleve pleiede paa det, som bekjendt, udmærket sundt beliggende Sæ-Dvæsthuus. (See Li-

stjerne over de Dvæstede o. s. v. ved Kjøbenhavns Bombardement i Callis. Beskrivelse af Kjøbenhavn). Ikke desto mindre har dog førstnævnte Hospital ikke allene i en lang Række Aar opfyldt dets Bestemmelse meer end upaaaflegeligt, men kan vel og i Almindelighed og i Sammenligning med mange andre anses for et Mønster, og neppe vil Rødsendigheden af at forlade det nogensinde indtræde.

2) (til Pag. 181). Den anførte Stedbeskaffenhed vilde omtrent være tilfredsstillende ved et Hospital i vort Fjordstrøg. Underledes har det sig i B. J. Endog den meest overfladelige Jagttager vil meget snart kunne overtøge sig om, at Intet understøtter Curen af de fleste Sygdomme der saa meget som Opholdet i en Bjergegn, en Esereise o. desl., at ikke let nogen fuldkommen Reconvalescent efter hvilken som helst langvarig eller hæftig Sygdom der opnaaer uden et saadant Hjelpe-Middel, ja, at Døden neppe i eet blandt hundrede Tilfælde af visse Sygdomme kan undflyes paa anden Maade. Derfor maa vore Fordringer til et Hospital imellem Bændecirklene, besynderligen et militært, være langt strengere; det er ikke nok, at det har den negative Dyd — hvilken desværre, især i ældre Tider, mange saadanne Anstalter have manglet — ikke at staae i ligefrem Opposition til de Syges Helbredelse, men dets Beliggenhed og Indretning i hiin Himmelegh bør om mueligt være saadan, at det, saavidt skee kan, directe fremmer Cur og Reconvalescent, fyldestgjør Hovedbetingelserne derfor.

Man vil maaskee spørge: Hvorledes lader dette sig udføre? Dertil svares: Hvad et egentligt Hospital angaaer, da vilde denne Opgave vist være vanskelig at løse paa mangfoldige Steder i den hede Zone. Derimod er en Indretning for Reconvalescenter og meget langvarigen Syge, hvilken kunde erstatte et saadant Hospitals maaskee uundgaaelige Mangler, let tænkelig, i det, mindste paa det hede Jordstrøgs Fastland og store Der. Disse Lande have, som bekendt, Bjerg-egne, der i behagelig Temperatur og sund Luft ikke vige for Europas skønneste Egne. (See f. Ex. om Jamaica Moseley lib. c. Pag. 62). Det kan neppe omtvivles, at den blotte Flytning af en stor Deel Syge og Svage fra lavere og usunde Steder didhén næsten allene vilde være i Stand til at gengive dem deres Helbred. Flere af de ældre Forfattere om tropiske Sygdomme, blandt Andre Moseley paa ovenanførte Sted, have gjort didhørende Forslag; seeneft (1824) synes dette at være bragt paa Tale af Dr. Jeffreys i Calcutta (s. Edinburgh new philosophical Journal Vol. VI. p. 287 følg.) I Hamb. Magazin für Aerkte (Maj & Junii Hefte 1829), sees, at den nævnte Plan omsider er udført. Paa „Landaaur i Himmalajas Bjergkjede (6500 Fod over Havets Overflade, hvor man sædvanligen har en Varmegrad af 55° F)“ ere Reconvalescenthuse for de brittiske Tropper virkelig anlagt, og denne Forholdsregel synes allerede at have havt høist veldadige Følger.

Paa de smaa Antiller, blandt hvilke de Danske Der høre, findes der vel meget sundt beliggende Høi-der, men desværre ingen som nydnævnte. Ved at

læse hos den nys citerede Lind følgende Forslag: „at
 „lade Personalet paa de engelske Factorier i Guinea
 „opholde sig i den usundeste Tid af Aaret d. e. Regn=
 „tiden ombord paa Skibe,” faldt det mig ind, at det
 maaskee kunde være hensigtsmæssigt, at anlægge et saadant berøgeligt Hospital for St. Thomas, der netop
 trænger til eet, nemlig paa et Skib, hvilket skulde
 lægges for Anker i denne Ves (udmærket trygge) Havn,
 og nu og da gøre en Sætour med alle de Syge.
 Jeg føler imidlertid, at denne Plan, skøndt neppe
 uværdig til nogen Overveielse, dog maa synes høist
 paafaldende og kan have mange uforudseelige Banes=
 ligheder; jeg vil derfor ikke længere dvæle ved den.

Derimod har den Vestindiske Regjering for kort
 Tid siden truffet en Foranstaltning til de syge Solda=
 ters Forfriskning, hvilken allerede har viist sig meget
 gavnrig og som jeg vover at troe, ved Udvidelse kunde
 opfylde Hensigten paa det Fuldkomneste. Denne For=
 anstaltning bestaaer deri, at være i W. I. stationerede
 Krigsskibe ingen Soldater meer medtage fra Kjøben=
 havn, men bemandes med det fornødne Antal af de
 vestindiske Garnisoner. Hine afløses igjen nogen Tid
 efter af andre o. s. v. Kun Skade, at denne For=
 holdsbregel neppe kan være tilstrækkelig til det Antal
 Soldater, der have en saadan Sætuur nødvendig, heller
 ikke kunne alt for svagelige Militære vel indbordes paa
 Krigsfartøier. Derfor vilde jeg uforegribende fores=
 slaae: at der blev bygget et lille Skib, hvis Be=
 stemmelse eene skulde være, af og til at gøre en Sæ=
 tuur til en vis bestemmende nordlig Bredegrad med
 syge og svækkede Soldater fra alle de Vestindiske Gar=

nisoner. Dette Fartøj kunde passende bemandes med Søefolk fra Krigsskibene, og maatte formodentlig indrettes deels som et Hospitalsskib deels som et Transporteskib. Høist sandsynligen besidder den Engelske Marine Skibe, som ere egent byggede til disse Bestemmelser, maaskee endog lempede efter tropiske Climater, ved hvilke Eet og Andet til vor Hensigt svarende og værdt at efterligne vilde være at udfinde. Noget ganske let Foretagende vilde det aldrig blive, fuldkommen hensigtsmæssigt at indrette et saadant Skib, men dette vilde sikkert dog i en temmelig Grad kunne opnaaes, dersom en af vore saa patriotiske og kundskaberrige Søes Officerer, hvilke næsten alle kjende W. I. af næie personlig Erfaring, fik dette Hverv.

Det er noksom kundbart, hvor ofte den betydeligste Sygelighed ombord paa europæiske, i W. I. stationerede, Krigsskibe, har været formindstet ja afhjulpen blot ved smaa Krydsture, helst udenfor Bendecirklerne; Enhver, der blot har gjort een Reise fra W. I. til Europa enten selv syg eller i Selskab med Syge og Svage, maa have lagt Mærke til, i hvor mange Tilfælde Sundhed og Kræfter vende tilbage ligesom ved Tryllerie for hver Bredegrad, Skibet kommer mod Norden; de veldædige Virkninger af den nævnte Foranstaltning kunne derfor neppe drages i Tvivl og efter min Formening vilde de medgaaende Bekostninger tilfulde erstattes ved den Besparelse med Hensyn til Hverving og Sygepleie, som vilde finde Sted og forholde sig som Årsag og Virkning.

^{*)} (t. Pag. 182). Det indsees let, at disse stakkels

Mennesker ofte ere og maae være flove og i flere Henseender høist uskiktede til at pleie farligt Sygeliggende. Da man derimod er temmelig enig om, at Avelsbeskønnethed i Almindelighed er bedst stiftet til denne Forsretning og de farvede Fruentimmer endog tillægges et særegent Talent derfor, saa var det et Forsøg vel værdt, at antage nogle Saadanne af sat Alder til at besørge Noget af denne Tjeneste f. Ex. at give de Syge deres Medicin, lædse dem, rede under dem o. s. v.

*) (t. Pag. 184). Skjøndt hverken Syg eller Sund i B. J., mindst den ikke Climatiserede, kan, saa at sige, leve der uden saadan en Luftning i sine Værelser, som man her til Lands vilde kalde Trækvind, saa følger dog af det i Teksten Anførte, at man meget let kan gaae for vidt heri, som ofte er sket til stor Skade for de Syge, og at man i Almindelighed ingenlunde tør udsætte disse for nogen hæftig lige paa dem blæsende Luftstrøm. — Fugtige Sengens Klæder vorde ikke sjelden Årsag til undertrykt Hududåndstning og derved saavel til Anfald som Tilbagefald af farlige Sygdomme. Vi have f. Ex. seet, at jeg ikke paa anden Maade kunde forklare mig hiint saa pludselige og almindelige Tilbagefald af alle mine Blodgangspatienter (s. Pag. 11 i Bibl. for Læg. B. 11) og (samme Steds i Noten) hvor vanskeligt det stundom er at holde Fugtighed ude af Huse i B. J., altsaa ogsaa at afværge denne farlige Egenstabs ved Sengene. For at holde disse fjælsige i varme Climater, anbefaler Johnson, (lib. cit. Pag. 523) at holde dem Dagen igjennem nysagtigen bedækkede med uldne Tæpper; som meget slette Vær-

meledere, ville de upaatvivleligen ogsaa indtil en vis Grad forskaffe os denne, hist ikke ringe, Behagelighed. Det er at formode, at den nævnte Forholdsregel ogsaa er i Stand til, at bevare Sengenklæder for Fugtighed. End fuldkomnere vilde denne Hensigt opnaaes, dersom et Stykke Bøxlærred lagdes ovenpaa disse Tæpper, saaledes som vi see, at kostbare Slaves rer forsynes med et Overtræk af Flonel og Bøgdug uden Tvivl i det Meed at bevare dem saavel mod Fugtighed som mod betydelige Varme eller Kuldegrader. Er Atmosfæren overordentligen svangret med Fugtighed og have vi saa betænkelige Sygdoms-Tilfælde at behandle som nys omtalte Blodgang, saa anseer jeg saadan Forsigtighed paa ingen Maade for overflødig. Dog skønner jeg fuldt vel, at Deslige i Almindelighed vilde findes for omstændeligt og besværligt i Hospitaler; destomeer vilde det maaskee være at anbefale mangen spagelig Indvaaner af det hede Jordstrøg, i det mindste i regnfulde Tidrum, som Forebyggelsesmiddel mod flere færdige Sygdomme. — For at afværge Forkjølelse, bære, som anført, mange Vestindianere Flonels-Skjorter, hvilke jeg dog ikke kan anbefale i Almindelighed. Man bør ikke tabe af Sigte, at, i det disse Klædemøn bestjærme Hud=Overfladen mod Virkninger af en for lav Lufttemperatur, hindre de tillige Legemets egen frie, stundom overflødige, Varme, i at forlade samme; fremdeles ere de tunge, ubequemme, tiltrække Smuds; endelig pirre Flonellet's Nærværelse og fremragende Traade ideligen Hudens Nerver og Kar, fremkalde derved den

omtalte ofte saa besværlige „Prickly-Heat“, svækkende Svædd o. s. v.; de kunne derfor neppe være tjenlige for Sunde og Nyankomne, mindst for dem, som imødestee et stadigt Ophold i B. I. og altsaa have allerede Kræfter nødige for at imodstaae Climatets afkræftende Virkninger. Hvad derimod Svækkede, Reconvalescenter og egentligen Syge angaaer, da er det hos Saadanne ofte nødvendigt, paa enhver passende Maade at underholde Hudorganets Virksomhed, at beskytte Legemet saa vidt muligt mod Træksvind, Kulde o. d. Derfor burde maaskee neppe et tilstrækkeligt Antal Flonels = Skjorter mangle noget Hospitals-Inventarium i de hede Lande. (For at undgaae hine Ubequemmeligheder og opnaae nogle af Fordelene ved det nævnte Klædemon, har jeg anbefalet følgende lille Indretning; Enkelte, som fulgte mit Raad, syntes, at befinde sig ret vel derved. Enhver-maa have lagt Mærke til, at man uddunster meget stærkt paa Ryggen, især dens midterste Deel, selv ved den ringeste Ophedning og ofte paa samme Tid som Legemets øvrige Overflade er fuldkommen tør. Kunde man beskytte hiin Legemsdeel for at forkjøles, saa var allerede Noget vundet. Dette kan skee ved at befæste et Stykke Flonel af Noget over en Haands Brede, og af samme Længde som Rygraden; indvendig paa Livlinnedets Bagstykke, saaledes at det hænger nedad og bedækker Midten af Ryggen. Man smile ikke ad denne Ubetydelighed! Hvad Fors. mindes, at have hørt den berømte Pelletan sige meget træffende om Chirurgen: at den er „un art de petits soins“ gjelder uden Tvivl med Føie om Kunsten at bevare Helbredden).

*) (t. Pag. 191). Moseley paaftaer, at saavel de oprindelige Anfald, som Recidiverne af Begjælsfebre ville indtræffe enten i nye eller fuld Maane og at Feberbarfen, givne 3 Dage før enhver af disse Perioder en Tidlang, vil — saavidt mueligt — forebygge Tilbagefald (lib. c. Pag. 609). Det Samme anbefaler Eids-holm (lib. c. Pag. 52). Ogsaa paa alle andre Sygdomme, i Gærdeleshed i B. J., tilskriver førstnævnte Forfatter Maanen en stor Indflydelse og udbreder sig med megen Lærdom derom (lib. c. fra Pag. 569 til 647). Den samme Mening er i høi Grad populær i B. J. Nyankomne ville ofte vorde advarede, ikke at udsætte det blottede Hoved for Maanens Straaler. Intet er almindeligere, end at see Folk spadserere i Maanestien med Parasoller over Hovedet, ligeledes at disse omhyggeligen holdes over Syge, som bringes fra et Sted til det andet i Maanelys; paa pludselig Blindhed af at sove deri, fortæller mig flere Exempler. Vel kunde jeg ikke vare mig for nogen Tvivelsyge i denne Sag, da umiddelbare Erfaringer overbeviste mig om, at hiin Frygt i det mindste var noget overdreven; desuden kunde det ikke undgaae min Opmærksomhed, at Ebbe og Flod, Maanens tydeligste Indvirkning paa den livløse Natur, netop i B. J. er saayderst ringe. Ikke desto mindre fortryder jeg, ikke at have skjænket denne Gjenstand større Ugtpaagivenhed, hvilken den maa skee fortjener; unægteligen vilde det ikke være uden Interesse, efter Moselens Forslag (lib. c. Pag. 637) „i Sygejournalerne at anmærke Maanens „Ulder ved Eiden af Calendertiden og derefter datere „Sygdommenes Anfald, Recidiver, Criser o. s. v.“

Da de staaende Sygdomme i W. I. ere saa faa, til-
lige saa almeenherstkende, saa vilde ovenanførte Om-
stændigheder let lade sig bringe i tabellarisk Form.
En saadan fortløbende almindelig Journal vilde, saa-
vel i og for sig selv som jævnført med hiint Himmels
legemes Phafer, være meget lærerlig.

*) (t. Pag. 200). En mærkelig Synderlighed
er det, at chroniske Bugløb synes langt almindeligere
paa St. Thomas, i det mindste i de senere Aar, end
paa St. Croix; denne Bemærkning er meddeelt mig
af en Læge, der har havt en udbredt Prægt paa
begge Der. Ligeledes troede en, i alle Henseender
paalidelig, Indvaaner af St. Thomas, at have lagt
Mærke til: „at man indtil Aarene 1820 og 1821
„sjelden havde hørt om disse farlige Bugløb der paa
„Den, deskomer om Elimateber, som derimod i de
„senere Aar syntes sjældnere;“ to Jagttagelser, som
i en vis Grad stemme overeens med, hvad jeg ogsaa
fra andre Kilder har bragt i Erfaring. Saa lidet
Bigtighed, denne relative Forskjellighed nu end i og
for sig selv har, saa ere de muelige Aarsager dertil
dog intet mindre end ligegyldige og vel værd at un-
dersøge: 1) Ovennævnte Læge vilde finde Aarsagen i
Drillevandets paa St. Thomas, at det nemlig inde-
holdt Blyepartikler, i det Tagene (fra hvilke som be-
kjendt Drillevandet opsamles i Cisterner) paa St. Tho-
mas langt almindeligere end paa St. Croix males
med en rød Farve, som indeholder Rønne. En For-
modning, hvorom jeg Intet vil afgjøre. 2) En Om-
stændighed, som forekommer mig, at kunne gjøre no-

gen Forffjel til Fordeel for St. Croix, er: at denne Colonie væsentlig er en agerdyrkende, St. Thomas meer en Handelscolonie, og i Almindelighed kan vel antages, at Landmandens Levemaade er sundere end den blot Hændlendes, at den første f. Ex. gjør sig mere Bevægelse i fri Luft o. f. v.; de Soldater, der ere bestemte for St. Thomas, forblive (paa Undtagelser nær) det første Aar af deres Tjenestetid paa St. Croix for at climatiseres; blandt et lige Antal af Soldater paa begge Øer maa der altsaa findes flere af Climatatet svækkede paa førstnævnte Ø.

Hvorvidt følgende to Punkter passe paa St. Croix eller ikke, kan jeg af Mangel paa Kundskab derom ikke bestemme: 3) Stærkt krydrede Spiser anseer jeg for nødvendige i varme Climater for dem, der leve længe der, og i Særdeleshed som et Forebyggelsesmiddel mod denne Sygdom. Uabenbart lide Negerne, der gjøre deres daglige Maaltid med deres „Peberpot“ (s. Wests Beskriv. over St. Croix. Pag. 81) mindre deraf. Da Carri, som bekendt, aldrig maa fattes ved noget fuldstændigt, enten rig eller fattig Mands, Maaltid i Ostindien, saa er det et Beviis, at man maa befinde sig vel derved. Men saavidt Forf. kjendte de Blankes Levemaade paa St. Thomas, nøde de ikke mange krydrede Spiser, desto meer saltede og røgede Sager, og det til Frokost, som mange gjorde til deres Hovedmaaltid. Den visse Tølsge heraf maa da blive heftig Tørst og mavesvækkende Potationer den hele hede Dag igjennem. 4) Efter mit Tykke misbruges Afføringsmidler meget paa St. Thomas: ikke allene begyndte Lægerne næsten enhver

Sygdoms Cur med et Purgeermiddel, (jeg frygter endog selv at have, forført af Exempler og Skrivter, noget overdrevet Brugén af denne Medicin) og gjentogé samme ikke sjelden, men Jættet var almindeligere end at Indvaanerne efter enhver Sindsbevægelse eller lille Forkjølelse toge et saadant Middel paa egen Haand.

Det falder i Minde, at alt dette ikke kan have begyndt at finde Sted netop efter de anførte Aarsinger 1820 og 1821, og altsaa ikke vel lader sig eene med hiin Bemærkning. Men jeg forklarer det deraf, at Climats, vel ogsaa dræbende Sumpfebre unægteligen have været hyppigere i St. Thomas By i foruds Tid end nu, hine Bugløb derfor lagt mindre Mærke til. At Febersygdommene ere aftagne, bør tilskrives forskjellige Foranstaltninger til Sundhedens Bedligholdelse, der i de senere Aar ved Regeringens Omsorg fæiedes og ved Byens tiltagne Velstand gjordes muelige. Saadanne ere: Brolægning af en Deel af Byen, større Orden i Reenholdelsen af Gaderne (som i ældre Tider til utrolig Ulempe endog infesteredes af en Mængde løse Sviin), men i særdeleshed Opskydning og Udgravning af en usund Sump, saakaldet „Savanne“ i Byens østre Ende, hvorfra Winden stadigen blæser.

Vi have seet, i hvilken sørgelig Grad Garnisonen paa St. Thomas hemsøges af denne farlige Sygdom og hvor mange blive dens Offer. Følgerne af den sædvanligviis temmelig strænge Garnisons-Tjeneste, af næsten uundgaaelige Forkjølelser o. s. v. forværres betydeligen ved allehaande Diætfæil og ved disse stakels Menneskers Characteristiske Sorgløshed. Denne

gaar saa vidt, at der om de Fleste kan siges, at man maa tvinge dem til at eksistere. Med sand Glæde har jeg erfaret, at der siden min Afreise fra W. I. (1827) er truffet høist hensigtsmæssige Forandringer i deres Forpleining o. a., og at Sygeligheden, uden tvivl altsaa ogsaa denne Sygdom, i Følge heraf skal være synligen aftaget. Ikke desto mindre tillader jeg mig følgende hidhørende Bemærkning, som jeg troer at være mig egen, og at fortjene nogen Overveieelse. Man kan antage, at enhver, til det hede Jordstrøg forplantet, Nord-Europæer, bør iagttage to Slags Leveordener. I den første Tid af hans Ophold vil et, saavidt muligt fjælende, nedstemmende Forhold være ham tjenligst; er han bleven climatiseret (s. oven) saa vil derimod efter min Formening en, til en vis Grad varmende, styrkende Diæt bekomme ham bedre. Altsagen er, at han i de første Aar af sit Ophold meest trues af Landets Febre, hvilke (i det mindste i nærværende Tidperiode s. oven) almindeligviis synes at høre under den stheniske Gruppe af Sygdomme, at han derimod senere har meer Sygdomme af Svækkelse (ogsaa af Desorganisation) at frygte. Hvad vore Bestindiske Soldater angaaer, da kan vel Climatsfeberen siges at være deres Skylla, deres Charpyddis derimod allehaande Sygdomme i Underlivet, i Særdeleshed, i det mindste paa St. Thomas, hine frygtelige Bugløb. Høist anskeligt, om man indtil en vis Grad kunde undgaade begge hine Klipper! Spørgsmaal om man ikke med Hensyn til Foransatte med Nytte kunde bestemme to Slags Forpleining for vore Bestindiske Soldater, alt eftersom

de enten vare Nyankomne eller Ellmatiferebe? Forst nævnte burde efter min Formening tilstaaes en overveiende vegetabilsk Diæt, tildeels, om ssee kunde, af Landets egne Frembringelser og de burde kun nyde meget Lidet af stærke Drikke. Vare de derimod nedstemte ved flere Aars Ophold eller svækkede ved Sygdomme, kunde maaskee passeligen en noget større Andeel Spirituosa tilstaaes dem, desuden af og til en saadan Krydret Ret som Negerne nys omtalte „Peberpot.“ Denne vilde ikke være vanskeligt at forskaffe dem, da Tropilandenets Bærtrige, som bekjendt, besidder Overflodighed af allehaande vildvoksende Krydrier. Med videre særdeles Hensyn til den omquæstionerede Sygdom troer jeg tillige, at burde bemærke, at neppe Nogen, der lider, har lidt af Samme eller har Anlæg til den, vel vil kunne fordrage Rugbrød. Jeg formoder, at velbagte Hvedebeskeiter, hvilke maaskee kunde udsendes fra Danmark med mindre Vanskelighed end Meel, vilde være hensigtsmæssigere.

7) (til Pag. 221). Disse Livbelter bestaae sædvanligviis af et bredt Stykke Flonel, der vikles nogle Gange om Livet. Dog fandt jeg snart, deels at de sammenrullede sig og derved lode den største Deel af Underlivet ubedækket, deels, at den Deel, som gik rundt om Lænderne og Ryggen, ved at gennemtrænges af Sved, besværede Patienten, uden at gøre ham forholdsmæssig Nytte. Jeg lod derfor forfærdige Belter af dette Løi til blot at bedække den forreste Deel af Underlivet. Dette skeete ved Hjælp af et meget tyndt Fiskeben, der naaede fra Hjertekulen

ned til Pubes, omtrent som Blanchetten i et Stuenimmer = Snorliv. Herved blev Klonellet udspilet og dannede en rhomboidalst Figur, hvis Sidehjørner endte sig i et smalt Binde, der fastgjordes paa Ryggen. I enkelte, besynderligen subacute, Tilfælde vilde dog maa-
 skee en, Regio umbilici til en vis Grad sammensnærende, Kloneis Circular = Bandage bekomme bedre og kunde ogsaa beqvemt anlægges under Livbeltet.

*) *) (t. Pag. 20 i 11te B. af Bibl. for Læg.).
 Blodigler kunne neppe uden Ulempe for Syge savnes i hiint Land, hvor næsten de fleste Sygdomme saa sienesynligen betinges ved Blodcongestioner, paa samme Tid som sand Fuldblodighed kan betragtes som en Sjeldenhed. Ikke desto mindre vare disse nyttige Dyr i fordums Tid ofte ikke at faae for nogen Priis. Man har, som bekjendt, i den senere Tid anvendt en hensigtsmæssigere Maade at bevare og forsende dem paa, nemlig i store, tildeels egent dertil indrettede Beholdningssteder, som fyldtes med Vand og i Bunden med Leer eller med Mudderet af det Vandsted, hvorfra de toges. Paa denne Maade har jeg ogsaa seet dem holde sig hyppigt i B. T. og ville de derfor for Fremtiden uden Bamskelighed kunne have til Raadighed.

**) *) (t. Pag. 23 L. 5 fra neden). Tetanus neo-

---

*) Hvor *) er fejlskrift, istedet for *)

**) Hvor Talsagnet er forglemt.

natorum har jeg hellere forbigaaet i Texten, fordi det desværre ikke lykkedes mig, at helbrede eet eneste Tilfælde, skjøndt jeg havde Leilighed nok til at forsøge alle anpristede Midler; og jeg henviser til de meer systematiske Forfattere om tropiske Sygdomme, af hvilke Enhver udsærligen har omhandlet samme. Af min Erfaring vil jeg blot anføre Følgende, for at give et Begreb om denne Sygdoms Rædsomhed. I de sidste tre Aar af mit Ophold paa St. Thomas havde jeg Tilsyn med de syge Negre paa een af Dens større Plantager, hvilken tilhørte Landets meest yndede Løge; formedelsk Stedets tilsynsladende sunde Beliggenhed beboede han det selv, efterat han havde opgivet sin Praxis og indtil han forlod W. I. Paa denne Plantage syntes i en lang Række af Aar ethvert nyfødt Negerbarn, der undslap Tetanus, at have været en sand Undtagelse. Man skjønner uden min Erindring, at Eieren neppe havde forsømt noget sandsynligt, enten forebyggende eller helbredende, Middel, hvortil jeg selv tildeels var Bidne. Ligesaa frugtesløse vare mine Bestræbelser, saa at jeg tilsidst ikkun sjelden blev hentet i denne Anledning.

¹⁰⁾ (t. Pag. 24). Med Hensyn til Soelhedens Virkninger holder jeg især de sædvanlige militære Chacots for skadelige. Hvad man i Almindelighed indvender mod denne Hovedbedækning, at den ikke som Hatten o. desl. hindrer Regnen fra at løbe ned imellem Nakken og Halsbindet, gjelder mindre om W. I., hvor Regnen, som anført, næsten altid kommer med Travat, saa at Intet kan beskytte en Mand under

aaben Himmel for at blive drivvaad i faa Minuter, uden i al Fald en stor Paraplye, holdt næsten verticalt som et Skjold. Feilen ligger (med Hensyn til Karlens Helbred) uden tvivl meest i Chakoernes Tyngde og deres, Solstraalerne saa overordentlig tiltrækkende, sorte Farve. Ifødet for disse finder jeg at følgende Hovedbetrækning i Særdeleshed kunde fortjene et Forsøg i B. J.; den er anbefalet af en i Øvrigt temmelig overfladisk Forfatter (Kirchhoff Hygiene militaire Pag. 200): „et Slags Hjelm nemlig, men „som dog ikke bør være af Metal, men af fernisseret eller kogt Læder“ (cuir bouilli? fortrinlig nyttigt vilde det under den tropiske Sol være, dersom dette Læder kunde have af en reen hvid Farve) „forshnet „med et Slag for (visiere) og bag (couvre-nuque). „Indvendig skulde den have et Foder af stærkt Lærred, der, snørt sammen i Midten, hvilede paa Hovedet og lod et tomt Rum af nogle Tommer over sig, opfyldt med Papiirstrimler. Smaa Lufthuller „burde anbringes for at tillade Uddunstingen Gjen- „nemgang, og det hele Stykke maatte ikke bebyrdes „med overflødige Zirkler, som Kjeder, Plader“ o. dsl. Endelig foreslaaer han „Jernbøiler indvendig, for at „give Hjelmen Fæst og tillige beskytte Hovedet for „Eabelhug,“ (hvilket man, for Tyngdens Skyld, dog hellere maatte ønske kunde undværes, i det mindste i Bestindigt Garnisons-Tjeneste.) Forfatteren bemærker: „da man i Almindelighed ikke finder Hjelme „passelige for Fodsoldater, saa kunde man give disse „militære Casetter, indrettede efter de samme Principer.“

41) (t. Pag. 31). Denne gavnlige Virkning af Aareladning paa Nyekomne, endog hvor den ikke gjordes uomgængelig fornøden ved Engdom, havde jeg ofte Leilighed til at bemærke; i Særdeleshed mindes jeg en noget aldrende Mand, min Omgangsvæn, hvem jeg, nogle Uger efterat han var kommen paa Landet, aftog 8 à 10 Unzer Blod formedelst Klage over Tungs-
hed, Medslagenhed o. s. v. Jeg mødte ham nogle Timer efter handelsedvils og fandt ham som forynget i Sindsthemning og hele Væsen; han sagde til mig, at den samme opmuntrende, Livsfilderne som gjennemstrømmende, Virkning, den han engang i Europa efter overstanden Typhus havde følt efter et Par Glas høist ædel gammel Rhinsviiin, den havde han troet at gjenkjende efter hiin Aareladning.

Som bekjendt tilraades denne Operation ogsaa Europæere, der forplantes til tropiske Climater, som et Prophylacticum af næsten alle Forfattere om denne Gjenstand lige fra Abbé Raynal, der skrev i det forrige Aarhundreeds 6te, 7de Decennium, indtil Ehib-
holm, hvis Bog er af 1822. Ifølge Nogle synes endog store Militærcorps at være blevene aareladte strax efter at de vare landsatte i B. I. Jeg fulgte ogsaa denne Forskrift hos nogle og tyve Rekruter, som kom til St. Thomas i 1823, men ved at iværksætte Samme, forekom det mig, at denne blodige Scene, denne saa paafaldende Forholdsbregel maatte cum ceteris gjøre et høist bestyrtsende Indtryk paa Mange af disse stak-
kels Menneſker og at Saadant endog kunde worde dem physisk skadeligt. Jeg holder det derfor i Almindelighed for rigtigere blot at aarelade nogle en-

felte meget Plethoriske af deslige Nyeankomme og, hvad de Øvrige angaaer, afventede Tid og Leilighed.

¹²⁾ (t. Pag. 74 i 12te B. af Bibl. for Læg.). Jeg omtaler ofte i dette Skrivt (see f. Ex. de to næstfølgende Roter „Couleurte og Blanke“ i et Slags Modsatning til hinanden, som maa være paafaldende for Mange, der ere ubekjendte med deres gjensidige Stilling, saa at jeg maa ssee noget udførligere burde omhandle denne Sag, men dette vilde lede mig for langt fra mit egentlige Emne; jeg foretrækker at henvise til de, denne Gjensstand egent helligede, Skrivter, af hvilke Mange røbe den umiskjendeligste Sagkundskab og Tænksonhed. Kun tillader jeg mig at bemærke Følgende. Unægtetigen gøres den Stærkeres Ret i en vis Grad (gjordes i forudså Tid end mere) gjældende mod den farvede Befolkning i de Bestindisse Colonier. Imidlertid tør jeg, uden at ville tale Gasteaands, end mindre Slaveaags Sag, paaftaae, at denne Menneſkerlasses Raar for Diebliffet og saavidt min Erfaring strækker sig, ret godt udholder Sammenligning med den til Samme omtrent svarende Classes i Europa, Almuesmandens i Almindelighed. Derfor synes ogsaa begge hine Menneſkeraces Stilling mod hinanden, almindeligviis (i det mindste paa de Danske Øer) enten ikke at søles, eller roeligen at erkjendes, som en i det nuværende Colonialsystem dybt grundet Nødvendighed; paa den ene Side uden Høymod eller Brutalitæt, paa den anden uden Rid og Uvind, i det mindste med Resignation og uden farlige Grublerier. Dog er dette Forhold saaledes, at det frembringer en Forſjel i Saa

der, Levevis, ja Tænkemaade, med hvilken det er høist vigtigt for den praktiske Læge, at gjøre sig bekendt, og som ikke kan andet, end have stor Indflydelse paa hans Opførsel og paa Opfyldelsen af hans Kaldspligter mod begge Racer.

¹³⁾ (t. Pag. 93). Man vil finde, at de indsejdede Bestindiste Fruentimmer, besynderligen de „Farsvede“ have et særdeles, for Lægen ofte høist besværligt, Hang til at tage Medicin, og at forordne for sig selv og Benner; de ni Gange af ti ville de kun tage Medicamenter af Lægens Forraad, naar de een Gang forlange hans Raad; og endda skeer dette sædvanligen kun saaledes, som (efter Lichtenberg) mange experimenterende Physikere adspørge Naturen, i Forsømtning af Consens. Uagtet, som det indsees, saadanne Recepter i mange Tilfælde ere langt fra at være fuldkommen passende og, hoor ligefrem det end synes at Lægen aldrig bør give noget Medicament ud, uden at være forvissat om dets Gavnlighed, i det mindste dets Uskadelighed, saa vil enhver i B. J. praktiserende Læge dog meget snart erfare, at hans Forhold til Publicum og andre Local-Omstændigheder forbyde ham, at være aldeles consequent i nævnte Henseende.

I den omtalte Koppe-Epidemie vare de Syge og deres Benner saa meget meer fristede til at curere paa dem selv, som de maatte bemærke, at jeg, som anført, kun brugte lidet Medicin, og der jo dog efter de fleste Landes Fordom „skal Mennekers Hjælp til Guds Hjælp.“ Ogsaa Dr. Raynhont, der havde

Koppesygge at behandle paa Kyften af Guinea, (s. Hamb. Magaz. f. A. Bd. 10. Pag. 234) Klager over den utroeligen hidsende Behandling, hvilken dette Slags Enge der til deres siensynlige Fordærø ofte underkastedes.

14) (Til P. 97). Det er klart at den samme Beskæftenhed af Colonialbefolkningen, der maa være i Veien for alt strengt Sundhedspolitik, ogsaa i høj Grad maa hindre Vaccinationens Fremme. Dertil maa føjes, at det i større eller mindre Grad brøster St. Thomas (og vel de fleste tropiske Colonier) paa en stor Deel af de i Danmark o. a. Steder anordnede coercive Midler. — Saadanne ere: al Slags Indskrivning i Laug og Lære, al Indrullering, tildeels Skolegang og Confirmation, hvilken sidste meest finder Sted i den danske Menighed, selv lovmæssige Ægteffaber kunne, som bekjendt, anses som Undtagelser. — Vel er det derimod befalet, at producere Kopper-Uttest ved Salg af Slaver imellem Indbyggerne; ligeledes paaligger det alle Plantage-Ejere, at lade deres Slaver vaccineres; men enhver skjønner, at disse Anordninger, selv strengt overholdte, hvilket er heel vanskeligt, ikkun naaer een Classe, og aldeles ikke kunne erstatte hine Tvangsmidler. Jeg vover derfor at ytre, at maa skee et, fra det hidtil bestaaende, noget forskjelligt, System kunde findes hensigtsmæssigt, og med dette Hensyn ønskede jeg Efterfølgende underkastet en nøje Drøftelse. — Punkterne 1—9 gjelder især om St. Thomas Bye og Landes frie Indbyggere, det derefter følgende Plantagerne:

E

- 1) Kun een Læge, og af gyldige Grunde kunde dette vel neppe være nogen anden end den ansatte kongelige Danske, burde have udelukkende Rettighed til at vaccinere alle Couleurte, saavel Frie som Slaver.
- 2) Skulde nogen Couleurt af særdeles Aarsager ønske sig eller Sine indpodede af en anden Læge, saa burde han skriftlig ansøge derom, paa behørigt Sted, og saadant for Ordens og Indseendes Skyld tilmeldes benævnte Læge.
- 3) Dersom — vistnok mod al Formodning — nogen blot practiserende Læge ikke bestomindre, uden at Sidstnævnte var iagttaget, vaccinerede en Couleurt, da maatte han derfor anses med en svær og navnlig bestemt Misset.
- 4) Da det ligger saa temmelig i den menneskelige Natur, ikke at sætte Priis paa det, der faaes gandske omsonst, saa burde Indpodningen vel ikke uden ved særdeles Omstændigheder, hvad enten individuelle eller almindelige, (saasom en udbredt Koppe-Epidemie), foretages gratis, men Betalingen paa den anden Side dog være høist moderat, i Særdeleshed for de Fricouleurte, hvilke almindeligviis meet af Mangel paa Evne til at spare, end paa den at fortjene, ikke have Noget, endog det Mindste, tilovers for andet end Livets første Fornødenheder, eller deres umiddelbare Nødder, gemeenligen „live up to the day“ som der siges.
- 5) Derimod kunde Udgiften maaskee betales særskilt og noget bedre, fordi de Fricouleurte, der ifølge

Ovenanførte nu og da komme i den Nødvendighed at fremlægge Attest, vel kunne antages at holde meer end sædvanlig ordentligt Huus, og fordi denne Udgiwt ikke kan være synderlig ubeleilig for Ejere af Slaver, mindst ved disses Salg.

- 6) Kopper=Attesterne for Colonierne turde maaskee trænge til nogen Forandring. Vaccinen har nemlig vel paa de Blanke og lysfarvede Couleurte den samme Character som her til Lands, en levende rød Ureola o. s. v. Paa den Sortes Hud staae derimod Kopperne blanke og eenstige uden synlig inflammatorisk Røds. De befalede Kopper=Attester ere altsaa forsaavidt ikke passende. Hensigtsmæssigt, troer jeg, man kunde i aphoristisk Korthed anføre (Helst paa Engelsk og Spansk, hiint fordi det er meest gjæng, dette fordi Spanierne som oftest kun forstaae deres eget Sprog) de vigtigste kongelige Anordninger f. Ex. at ingen maa gifte, komme i Lære i Danmark o. s. v. uden saadan Attest, tillige med saavel den paaløbende Bekostning, som mueligt bestemmende Mulet for Overtrædelse af Anordningerne.

- 7) Det vilde efter min Formening fremme Vaccinationen paa de Danske Vestindiske Øer i Almindelighed, dersom den kun foretoges i det Store paa de forffjellige Øer eller Districter i visse for hvert nøje bestemte Maaneder af Aaret. Desuden burde Vaccinen dog maaskee ved-

ligeholdes paa St. Thomas hele Maret igjen-
 nem hos to eller tre Subjecter, dels fordi denne
 Ø er saa særdeles udsat for Koppesmitte, man
 altsaa altid burde have Forsvarsvaabenet paa
 rede Haand, dels fordi St. Thomas Øe som
 det folkerigste District af de Danske Vestindiske
 Besiddelser er bedst skicket til, med nogenlunde
 Sikkerhed at vedligeholde Vaccinen paa Levende;
 en Sag, som Lægen paa St. Thomas under
 nuværende Omstændigheder vil finde at være af
 utrolig Bønsfælighed, og hvilken er af saamegen
 større Vigtighed, som jeg er tilbøielig til at
 troe, at det tropiske Climat tilintetgjør den an-
 stikkende Kraft hos død d. e. paa Glas c. desl.
 didbragt Koppematerie, en Bemærkning, som
 jeg finder gjort af den nys anførte Dr. Rayn-
 hout paa Kysten af Guinea; den stadfæstedes
 ved min egen Erfaring, da jeg forsøgte Mate-
 rie fra en stor Mængde Steder saavel i Nord-
 america som i Europa, f. Ex. fra Frankrige
 flydende Vaccinelymphe i hermetisk lukkede Glas-
 rør, uden at det lykkedes mig, en eneste Gang
 derved at frembringe en ægte Vaccine; da den-
 ne derfor eengang uddøde paa St. Thomas og
 heller ikke fandtes paa de to andre Danske Øer,
 maatte jeg sende et Par Børn til Porto Rico,
 for at faae dem indpødede fra Arm til Arm.
 Min Paastand bekræftes tildels ved den Maade,
 paa hvilken jeg fra en sikker Kilde veed, at
 Kopperne engang af den Spanske Regjering
 bleve udsendte til dens amerikanske Besiddelser,

nemlig ved levende Børn i saa stort et Antal, at Vaccinen kunde underholdes fra Arm til Arm paa hele Reisen. (Disse Børn fik en Pension paa Levetid for deres Uleilighed).

- 8) Hvorvidt det maatte være gjørligt og raadeligt, at forpligte Forældre til at forevise Indpodnings-Attest, sørend de fik deres Børn døbt, drifter jeg mig ikke at afgjøre, som noget der griber ind i andre vigtige, mig gandske fremmede, Forhold. At det imidlertid vilde være et overmaade virksomt Tvangsmiddel, derom er jeg tilfulde overbevist.
- 9) Følgende Omstændigheder yde end een og ikke uvigtig Ressource: Jeg bemærkede, at Indvaanerne havde en panisk Skræk for Kopper, men tillige umiskjendelig Tiltroe til Vaccinens beskyttende Kraft. Maatte jeg derfor end sædvanligvis, saa at sige, slæbe hver Enkelt til Indpodningen, saa blev derimod, saa snart der hørtes om Kopper paa Landet, mit Huus næsten bestormet af Ansøgende. Dog syntes selv denne velgjørende Skræk snart at bortdunste, det gunstige Øieblik maa derfor, som Ordsproget siger, gribes ved Pandehaarene. Til den Ende burde ved saadanne Leiligheder et rummeligt Locale anvises. Districtslægen til at vaccinere i, om fornødent syntes, tilforordnes ham Medhjelpere blandt Stedets øvrige Læger, og den hele Foranstaltning gjøres mueligst bequem ja tillokkende for Publicum, hvilket, som moralsk Person bestragtet, vel overalt i Verden ikke sjelden maa

behandles som et stort og det stundom et ret uhandeligt Barn, der ikke skjønner sit eget Bedste.

Hvad Plantagerne angaaer, da have Autoriteterne denne Menneskeklasse meer i deres Magt, og med Hensyn til disses Vaccination, bestaae allerede de hensigtsmæssigste Forordninger. For imidlertid at kunne haandhave disse med fornøden Kraft, og for at have tilbørlig Oversigt, anseer jeg følgende simple Plan, som i sin Tid blev mig meddeelt af en høi og med overordentlig Localkundskab udrustet Bestindigt Embedsmand, at være særdeles værd at forsøge. Districtslægen, (maaskee, endnu bedre, saavidt skee kunde, Politimesteren) skulde holde en nøiagtig Mandtalsliste over alle Plantagenegere, hvori Afgang og Tilgang ved hvert Aars Ende bemærkedes. Denne Liste kunde holdes i Form af en Protocoll med blank Folio for hver Plantage, og med de behørigte Rubrikker til at anmærke om hver enkelt Neger de forskjellige, Vaccinationen vedkommende Omstændigheder. Hvorvidt ellers ikke dette hele Anliggende kunde betroes til Planterne selv, maa jeg lade uafgjort, saameget mere, som man i Nederlandet har opgivet den Plan, at lade Ikke-Læger befatte sig med at vaccinere. Vist er det imidlertid, at mangen en Privatsag, om endog af offentlig Indflydelse, naar den tillige er nøie sammenføiet med den Enkeltes egen Fordeel (og ikke alt for høit over hans Synskreds) ofte retteligere betroes hans individuelle Anstrængelse end fremdrives ved strænge Anordninger. Da disse upaatvølelig langt vanskeligere i deres hele Omfang overholdes i tropiske, især Handelscolonier, end i Europa, men Intet kan være af

meer vital Bigtighed for en Plantage. Her end haand Regres Conservation, saa synes det, at Disse Beskyttelse mod Kopper fortrinlig kommer under denne Categorier, og at hiin Plan vel kunde være et Forsøg værd for det første paa St. Thomas, hvis Plantager, som bekjendt, ere en Gjenstand af relativ (saavel til Vens Handel, som de to andre Danske Vests Plantager) mindre Bigtighed, og hvor de fleste Planter behøve stor Sparksomhed.

Slutningsbemærkning.

Anledningen til disse her leverede Bidrag er følgende. Det paaligger Fors., som reisende Medlem af det kongelige medicinske Selskab i Kjøbenhavn, efter Omgang at opløse Noget om eet eller andet passende Emne. Jeg var under mit Ophold i Vestindien kommen i betydelig Resistance i nævnte Henseende og jeg bestemte mig, efter min Hjemkomst, saa meget heller til at foredrage Noget om Medicinalvæsenet i hiint Land, som det var mig bekjendt, at denne Materie kun sjelden havde været Gjenstand for Selskabets Forhandlinger og som de fleste andre Videnskabens Regioner i lang Tid havde været udenfor min Synskreds. Jeg forfattede derfor flere smaa, heri indeholdte, Afhandlinger, hvilke nævnte lærde Selskab i flere af sine Møder har gjort den Ære at give Gehør. Under Udarbejdelsen af disse og ved til den Ende at gennemse mine hjembragte Optegnelser, blev jeg opmærksom paa mange Facta og Notitser, som føres

Kom mig af Interesse, i det mindste for saa vidt som de neppe ere almeen kundbare i Danmark, og jeg besluttede at samle disse, var det endog kun for at vende i Stand til at gjøre mig selv Rede for, hvad jeg havde erfaret eller troede at have erfaret. Ved at betænke, hvor lidet vi besidde paa Prent i Mødermaalet om ovenanførte, neppe gandske uvigtige, Gjenstand, modnede den Plan hos mig, efter Evne at fuldstændiggjøre og ordne hiint Samlede, hvilket udgjør Hovedbestanddelen af disse „Bibrag.“

De Jagttagelser, jeg havde Leilighed til, ere for saa, for ufuldstændige, til at det kunde være mit Forhavende, at give en Ledetraad til Pragis i Vestindien. Er det kun lykkets mig, her at meddele et Slags Introduction til samme, at vække en heldigere Jagttager blandt mine Landsmænd, saa er min Hensigt opfyldt, den er det tildeels, dersom den med Landet gandske ubekjendte Danske Løge, som erholder en Virekreds der, heraf kan skjønne, hvad han har at forberede sig paa her, at rette sin Opmærksomhed paa hift; en Underretning, der i sin Tid højlig har været savnet af mig selv og som hidtil kun var at søge i fremmede Skrifter. Jeg har tilladt mig enkelte af mit Emne anledigede Bemærkninger, som jeg har troet mine her practiserende Collegers Ugt værdige.

Under hele min Embedsførelse førte jeg en nøjagtig Journal over hver enkelt Syg paa Garnisons-hospitalet i St. Thomas. Hensigten hermed var oprindelig kun, snart at erhverve mig egne og paalidelige Erfaringer, senere fortrinligen den at komme

min Hukommelse til Hjælp, hvilket snart vilste sig saare nødvendigt, dels formedelsk mange Sygdommes Langvarighed og Censformighed, dels fordi den bekjendte Erfaring, at hiin Sjæleevne som oftest svækkes ganske overordentlig ved den tropiske Sol, i en kort Tid stadfæstede sig paa Forf.

Denne Udarbejdelse er saaledes næsten blot en tilfældig og efter „Acta,“ næmlig fortrinligen hine Journaler, desuden de Antegnelser, af hvilke jeg havde at uddrage mine aarlige Medicinalberetninger og mine Militærrapporter. Arbeidet maa derfor gandske rette sig efter Stoffet, og de forskjellige Ufsnit's Behandling maa staae i directe Forhold til de Data, jeg havde til Raadighed; deraf det høist ulige Omfang af de forskjellige Paragrapher; i Noale vil man ikke misfjende en Stræben efter Fuldstændighed, imedens de fleste kun ere berørte. Hensigten med de Sidste er fortrinligen at nærme mig et Slags Oversigt.

De anførte Erfaringer hentes vel for en stor Deel blandt Samfundets ringere Klasser, men vi have seet, at disse og de Bemidlede's Receptivitet for Landets forskjellige Sygdomme neppe der afviger saa meget fra hinanden som i Europa; fremdeles er det maaskee eet af Sidstnævntes største Fortrin, at en Syg kan forlade Landet, naar hans Helbred udtræver det; sjelden undledes i saa Fald dette; derimod nødes de af Lykken mindre begavede til at kæmpe deres Strid med Sygdom og Død ud paa Stedet selv; et Tableau af disse Sygdomme maa altsaa kunne vorde fuldstændigere.

Forf. har afholdt sig fra al Theoretiseren; dens

ne kunde kun grunde sig paa nøjagtige Underfølgelser, udfordrede i det mindste Løsning; men vitterligen den gunstige, tropiske Climater Intet mindre end Studering, ja den bedøvende Handelstummel paa St. Thomas forbyder næsten allene Gaadant. Minervas Dyrkelse trivedes aldrig ved Siden af Mercurius's. Selv efter min Tilbagekomst til Europa har jeg kun læst Lidet om mit Emne, før ikke at forvirre mine egne ligesfremme Anstuelser.

Derfor jeg, efterlignende de fleste mig bekendte Forfattere om Sygdomme i det hede Jordstrøg, har taget Anledning til at yttre enkelte Bemærkninger, Sundhedspolitiet vedkommende, saa er det fleet i Haab at disse maaskee kunde træffe et sagkyndigt, prøvende Blik, en formaaende Billie, og med Ønske at stifte Gavn efter ringe Tøve. Ingenlunde vil jeg have disse Antydninger forstaaede som egentlige Forslag (i dette Tilfælde vilde de ikke have fundet Plads her og maatte da have været nøjagtigere motiverte og bestemte); vi vide Alle, at neppe Noget stundom er lettere end at udpønsse Vendinger af det Bestaaende, og ofte tillige Intet vanskeligere, end til virkeligt Gavn at iværksætte dem.

Med Høje frygter jeg, at endog den mildeste Critik vil finde betydeligere Mangler. Selv Sprogfeil, f. Ex. en vakkende Ortografie, undgikkes neppe af en usøvet Forfatter, der (som tildeels skjønnes af Bidragene) i en stor Deel af sit forløbne Tiaar har levet og endnu lever udenfor sit Fædreland, men betragtes hans lille Arbeide, som det er meent: et fordringsløst Aggregat af her lidet bekendte Notitser

om Sygdomme og dermed beslægtede Gjenstande paa
St. Thomas, betænkes, at det som Raadant, er det
første Samlede, skreven af en Dansker og paa Dansk
om vore Vestindiske Hers Medicinalvæsen, saa turde
det maaskee made nogen Overbærelse.

Beretning
om
en fielden chronist Art af Cataleptis.

Af

Regimentschirurg Manicus i Eckernförde.

(Oplæst i det kongl. med. Selskab den 21 Jan. 1830.)

Hvorvel Jagttagelser over usædvanlige Sygdomstilfælde fielden bidrage meget til at berige de practiske Kundskaber, saa fængsle de dog ofte vor Opmærksomhed, deels ved deres Nyhed, deels derved, at mange af dem synes at staae i aabenbar Modsigelse med vore sædvanlige Begreber om Livets Phænomener, og, da det især er Nervesystemets Physiologi og Pathologi, der mere end nogen anden Green af vor Videns trænger til Oplysninger, hentede fra en sikker og gjentagen Erfaring, saa ere saadanne Sygdomme, som vise os Nervelevet fra nye og usædvanlige Sider, uden Tvivl skiftede til at forøge hiin Skat af Erfaringer, der bevare vore Meninger og Anskuelser fra Eenfædighed. Iblandt de fieldneste Anomalier, som kunne forekomme i det animalske Livs Functioner, henhører sik-

Fert den fuldkomne Catalepsi, og neppe gives der nogen anden. Sygdom, der saa tydeligen fremstiller det vegetative Livs og Gangliesystemets Uafhængighed fra Hjernesystemet, som denne. Det specielle Tilfælde, som jeg her nvelig har haft Leilighed at iagttage, udmærker sig desuden ved sielden Langvarighed, periodisk Gjenkomst og liden Complication med andre Sygdomssymptomer, hvorfor jeg udbeder mig Tilladelse at give det lærde og hædrede Selskab en kort Beretning om samme.

Patientinden er nu 61 Aar gammel, og seer,ragtet hendes langvarige Sygdom, heller ikke ældre ud. Hun er født her i Byen af Forældre af Middelfstanden; Faderen har i mange Aar været syg og lidt af Brysttilfælde. I hendes Børneaar har hun bestandig været frisk, men meget stille, og med Hensyn til Mandegenskaber, indskrænket.

I hendes 12te Aar var hun allerede menstrueret, hvilken Secretion, noget rigere end sædvanlig, har vilst sig i den behørig Orden, indtil den i de climacteriske Aar ophørte. Menstruationen var ei sielden ledsaget af lette hysteriske Krampetilfælde, som med Aarene tiltog, men aldrig overgik i de betydeligere og farligere Former.

Hun har været 2 Gange gift, men aldrig frugtommelig. Den første Mand døde efter et halvt Aars

Egteskab; den anden, med hvilken hun blev viet for omtrent 12 Aar, og har levet i Enighed, er hendes nærværende Egtfælle.

I Aaret 1818, kort efterat Menstruationen var ophørt, kom hun i en heftig Sindssbevægelse over en Broders uheldige Skjæbne, og faa Dage derefter blev hun angreben af convulsiviske Bevægelser i venstre Fod, der efter Brugen af krampestillende Midler vel forsvandt, men kun for at gjøre Plads for lignende i højre Arm. Efterat ogsaa disse vare op-
hørte, tabte hun, under Anfaldene af heftige Delirier, aldeles Bevidstheden, og forfaldt kort derpaa første Gang i hiin mærkelige cataleptiske *Søn*, som da varede i 9 Uger, derefter forsvandt, men efter $\frac{1}{2}$ Aar vendte tilbage. Fra den Tid af indtil nu, altså i 11 Aar, have de cataleptiske Anfald indfundet sig i det mindste to Gange aarlig, og vedvaret fra 6 til 11 Uger ad Gangen. Den Paroxysme, hvori hun nu befinder sig, er imidlertid den langvarigste, hun har havt, da den allerede vedvarer over 15 Uger.

De enkelte cataleptiske Perioder indtræffe nu uden mindste foranledigende Årsag; dog bebudes de i Almindelighed af mere eller mindre betydelige Krampe-tilfælde, især en besværlig Cardialgi, der ogsaa indfinder sig efterat Anfaldet allerede er begyndt og for-
urolige Bevægelser for nogle Minuter. For

nogen Tid skal hun engang have udtømt en *Lumbricus* ved Brækning, men andre Ormtilfælde har man ikke bemærket. I de tidligere Paroxysmer kunde hun vaagne af den naturlige Søvn om Morgenens og først Kl. 8—9 overfaldtes hun af Døsighed, som nødte hende til med Ængstelighed at søge Sengen, hvor hun da paa Niebliffet var uden Bevidsthed og Besværgelse.

I den senere Tid derimod vaagner hun aldeles ikke om Morgenens, men efter nogle automatiske urolige Bevægelser indtræder den cataleptiske Tilstand allerede Kl. 4 og vedvarer uafbrudt til Kl. 4 eller 5 om Aftengen. Til den Tid vender Bevidstheden pludselig tilbage, hun vaagner uden at føle Døsighed, Mæthed, Svindel eller Hovedpine, staaer op, forretter de nødvendige huuslige Ting, og gaaer endog undertiden ud i Byen. I denne Intermission nyder hun fremdeles Fødemidler med tilspyneladende god Appetit; absolverer de naturlige Fornødenheder, som under Anfaldet vare standsede, og viser overalt hverten i legemlig eller psykisk Henseende tydelige Spor til at den langvarige cataleptiske Søvn har svækket hendes øvrige Helbred. Kun et Par Gange har et ufuldkommen cataleptisk Anfald overrasket hende i den vaagne Tilstand, men efter nogle Minuter har hun

funden sig selv i samme Stilling, hvori hun tabte Bevidstheden.

Man kunde ved Anfaldenes usædvanlige Længsommelighed let fristes til at antage Sygdommen for en anden Art af sygelig Søvn, dersom ikke hilsn uforklarlige vogagtige Bøielighed af Ledemodene var tilstede i høj Grad og derved noksom Characteriserer Tilstanden som Catalepsi. Enhver Deel af Legemet antager den Stilling, man vil give den med mindre Modstand end efter den naturlige Tvingde burde skee, og synker kun meget langsomt og umærkeligen tilbage hvorhen Tvingdens Løve drage den; hvor disse ikke virke, beholder hver Deel den givne Stilling. Hun ligger ellers i Almindelighed med Hovedet og Kroppen noget mod højre Side, og Lemmerne ere lidt bøjede som i den sovende Stilling; Øjnene ere lukkede, Pupillen dilateret, Ansigtet har en vis cadaverøs Roselighed og Apathi, dog uden at være blegt eller indfaldet. Sandserne ere lukkede for de stærkeste Indtryk, og, med Undtagelse af en svag tremulerende Bevægelse af Tømmelfingeren, har jeg ikke bemærket mindste Action i de vilkaarlige Muskler. Aandedrættet er let og frit, uden mindste Lyd eller Anstrængelse; Pulsen er under Anfaldene langsom, haard og spændt, i Intermissionen svag og haard.

Hendes ordentlige Søvn fra Kl. 9—10 til Kl.

4 om Morgenens er let og naturlig, uden betydelig Urolighed eller Drømme. Hun kan med Lethed vaeltes om Natten, og har undertiden dunkle Erindringer om Søvnlivet. Fra den cataleptiske Søvn derimod medbringer hun ikke mindste Erindring eller Følelse. Spor til Clairvoyance eller andre magnetiske Phænomener har man aldrig bemærket hos hende, ligesom hun i det Hele ikke tænker meget over, eller fordyber sig i sig selv. Som Følge heraf er hun kun lidet i Stand til at forklare sine andre Fornemmelser, men hun overdriver dem heller ikke, og viser overalt ikke mindste Tendents til at ville vække Opfagt eller føre Pægen bag Lyset, en Tendents, som desværre kun er altfor almindelig hos hysteriske og hypochondriske Personer, især af de dannede Classer.

Med Hensyn til de brugte Midler er jeg ikke i Stand til at berette noget Tilforladeligt, da Patientinden kun nu og da synes at have søgt Hjælp imod de mest foræroligende Tilfælde. *Essentia castorei*, som hun for nogen Tid havde brugt, syntes hende mere at forværre end at forbedre Sygdommen.

Da imidlertid næsten alle mulige Slags nervøse og mentale Sygdomstilfælde under den sidste langvarige epidemiske Constitution forekomme som larverede Koldfebre, og Anfaldene have en saa regelmæssig

behandles som et stort og det frundom et ret uhændeligt Barn, der ikke skønner sit eget Bedste.

Hvad Plantagerne angaaer, da have Autoriteterne denne Menneskeklasse meer i deres Magt, og med Hensyn til disses Vaccination, bestaae allerede de hensigtsmæssigste Forordninger. For imidlertid at kunne haandhave disse med fornøden Kraft, og for at have tilbørlig Oversigt, anseer jeg følgende simple Plan, som i sin Tid blev mig meddeelt af en høi og med overordentlig Localkundskab udrustet Bestindigt Embedsmand, at være særdeles værd at forsøge. Districtslægen, (maaskee, endnu bedre, saavidt skee kunde, Politimesteren) skulde holde en nøiagtig Mandtalsliste over alle Plantagenegere, hvori Ufgang og Tilgang ved hvert Aars Ende bemærkedes. Denne Liste kunde holdes i Form af en Protocoll med blank Folio for hver Plantage, og med de behørige Rubrikker til at anmærke om hver enkelt Neger de forskjellige, Vaccinationen vedkommende Omstændigheder. Hvorvidt ellers ikke dette hele Anliggende kunde betroes til Planterne selv, maa jeg lade uafgjort, saameget mere, som man i Niderlandet har opgivet den Plan, at lade Skolelærere besatte sig med at vaccinere. Vist er det imidlertid, at mangen en Privatsag, om endog af offentlig Indflydelse, naar den tillige er nøie sammensøiet med den Enkeltes egen Fordeel (og ikke alt for høit over hans Synskreds) ofte retteligere betroes hans individuelle Anstrængelse end fremdrives ved strænge Anordninger. Da disse upaatvivlelig langt vanskeligere i deres hele Omfang overholdes i tropiske, især Handelscolonier, end i Europa, men Intet kan være af

meer vital Bigtighed for en Plantage. Her end hand Regres Conservation, saa synes det, at Disſes Beſtytſtelle mod Kopper fortrinſig kommer under denne Categorie, og at hiin Plan vel kunde være et Forſøg værd for det første paa St. Thomas, hvis Plantager, ſom beſkjendt, ere en Gjenſtand af relativ (ſaavel til Vens Handel, ſom de to andre Danſke Værs Plantager) mindre Bigtighed, og hvor de fleſte Plantere behøve ſtor Sparſomhed.

Slutningsbemærkning.

Anledningen til diſſe her leverede Bidrag er følgende. Det paaligger Forf., ſom reiſende Medlem af det kongelige mediciniſke Seſſtab i Kjøbenhavn, efter Omgang at oplæſe Roget om eet eller andet paſſende Emne. Jeg var under mit Ophold i Veſtindien kommen i betydelig Reſtance i nævnte Henſeende og jeg beſtemte mig, efter min Hjemkomſt, ſaa meget heller til at foredrage Roget om Medicinalvæſenet i hiint Land, ſom det var mig beſkjendt, at denne Materie kun ſjelden havde været Gjenſtand for Seſſtabets Forhandlinger og ſom de fleſte andre Videnskabens Regioner i lang Tid havde været udenfor min Synskreds. Jeg forfattede derfor flere ſmaa, heri indeholdte, Afhandlinger, hvilke nævnte lærde Seſſtab i flere af ſine Møder har gjort den Værd at give Gehør. Under Udarbejdelsen af diſſe og ved til den Ende at gjenneſeje mine hjembragte Optegnelſer, blev jeg opmærkſom paa mange Facta og Notitſer, ſom fore-

Kom mig af Interesse, i det mindste for saa vidt som de neppe ere almeen kundbare i Danmark, og jeg besluttede at samle disse, var det endog kun for at vende i Stand til at gjøre mig selv Rede for, hvad jeg havde erfaret eller troede at have erfaret. Ved at betænke, hvor lidet vi besidde paa Prænt i Mosdermaalet om ovenanførte, neppe gandske uvigtige, Gjenstand, modnede den Plan hos mig, efter Evne at fuldstændiggjøre og ordne hiint Samlede, hvilket udgjør Hovedbestanddelen af disse „Bidrag.“

De Jagttagelser, jeg havde Leilighed til, ere for saa, for ufuldstændige, til at det kunde være mit Forhævede, at give en Ledetraad til Praxis i Bestindsien. Er det kun lykket mig, her at meddele et Slags Introduction til samme, at vække en heldigere Jagttager blandt mine Landsmænd, saa er min Hensigt opfyldt, den er det tildeels, dersom den med Landet gandske ubekjendte Danske Læge, som erholder en Virkefreds der, heraf kan skjønne, hvad han har at forberede sig paa her, at rette sin Opmærksomhed paa hiit; en Underretning, der i sin Tid højlig har været savnet af mig selv og som hidtil kun var at søge i fremmede Skrifter. Jeg har tilladt mig enkelte af mit Emne anledigede Bemærkninger, som jeg har troet mine her practiserende Collegers Ugt værdige.

Under hele min Embedsførelse førte jeg en nøjagtig Journal over hver enkelt Syg paa Garnisons-hospitalet i St. Thomas. Hensigten hermed var oprindelig kun, snart at erhverve mig egne og paalidelige Erfaringer, senere fortrinligen den at komme

min Hukommelse til Hjælp, hvilket snart viiste sig saare nødvendigt, dels formedelst mange Sygdommes Langvarighed og Eensformighed, dels fordi den bekjendte Erfaring, at hiin Sjæleevne som oftest svækkes ganske overordentlig ved den tropiske Sol, i en kort Tid stadfæstede sig paa Torf.

Denne Udarbeidelse er saaledes næsten blot en tilfældig og efter „Acta,” nemlig fortrinligen hine Journaler, desuden de Antegnelser, af hvilke jeg havde at uddrage mine aarlige Medicinalberetninger og mine Militærrapporter. Arbeidet maa derfor gandske rette sig efter Stoffet, og de forskjellige Udsnitts Behandling maa staae i directe Forhold til de Data, jeg havde til Raadighed; deraf det høist ulige Omfang af de forskjellige Paragraffer; i Noget vil man ikke misstænde en Stræben efter Fuldstændighed, imedens de Fleste kun ere berørte. Hensigten med de Sidste er fortrinligen at nærne mig et Slags Oversigt.

De anførte Erfaringer hentedes vel for en stor Deel blandt Samfundets ringere Klasser, men vi have seet, at disse og de Bemidlede's Receptivitet for Landets forskjellige Sygdomme neppe der afviger saa meget fra hinanden som i Europa; fremdeles er det maaskee eet af Sidstnævntes største Fortrin, at en Syg kan forlade Landet, naar hans Helbred udtræver det; sjelden undledes i saa Fald dette; derimod nødes de af Lykken mindre begavede til at kjæmpe deres Strid med Sygdom og Død ud paa Stedet selv; et Tableau af disse Sygdomme maa altsaa kunne vorde fuldstændigere.

Torf. har afholdt sig fra al Theoretiseren; dens

Kom mig af Interesse, i det mindste for saa vidt som de neppe ere almeen kundbare i Danmark, og jeg besluttede at samle disse, var det endog kun for at vende i Stand til at gjøre mig selv Rede for, hvad jeg havde erfaret eller troede at have erfaret. Ved at betænke, hvor lidet vi besidde paa Prænt i Mosdermaalet om ovenanførte, neppe gandske uvigtige, Gjenstand, modnede den Plan hos mig, efter Tøne at fuldstændiggjøre og ordne hiint Samlede, hvilket udgjør Hovedbestanddelen af disse „Bidrag.“

De Jagttagelser, jeg havde Leilighed til, ere for saa, for ufuldstændige, til at det kunde være mit Forhavende, at give en Ledetraad til Praxis i Bestindien. Er det kun lykkes mig, her at meddele et Slags Introduction til samme, at vække en heldigere Jagttager blandt mine Landsmænd, saa er min Hensigt opfyldt, den er det tildeels, dersom den med Landet gandske ubekjendte Danske Læge, som erholder en Virkefreds der, heraf kan skjønne, hvad han har at forberede sig paa her, at rette sin Opmærksomhed paa hiit; en Underretning, der i sin Tid højlig har været savnet af mig selv og som hidtil kun var at søge i fremmede Skrifter. Jeg har tilladt mig enkelte af mit Emne anledigede Bemærkninger, som jeg har troet mine her practiserende Collegers Ugt værdige.

Under hele min Embedsførelse førte jeg en nøjagtig Journal over hver enkelt Syg paa Garnisons-hospitalet i St. Thomas. Hensigten hermed var oprindelig kun, snart at erhverve mig egne og paalidelige Erfaringer, senere fortrinligen den at komme

mit Huukommelse til Hjælp, hvilket snart vilste sig saare nødvendigt, dels formedelst mange Sygdommes Langvarighed og Eensformighed, dels fordi den bekjendte Erfaring, at hiin Sjøleevne som oftest svækkes ganske overordentlig ved den tropiske Sol, i en kort Tid stadfæstede sig paa Førf.

Denne Udarbeidelse er saaledes næsten blot en tilfældig, og efter „Acta,“ nemlig fortrinligen hine Journaler, desuden de Antegnelser, af hvilke jeg havde at uddrage mine aarlige Medicinalberetninger og mine Militærrapporter. Arbeidet maa derfor gandske rette sig efter Stoffet, og de forskjellige Ufsnit's Behandling maa staae i directe Forhold til de Data, jeg havde til Raadighed; deraf det høist ulige Omfang af de forskjellige Paragrapher; i Regle vil man ikke misfende en Stræben efter Fuldstændighed, imedens de Fleste kun ere berørte. Hensigten med de Sidste er fortrinligen at nærme mig et Slags Oversigt.

De anførte Erfaringer hentedes vel for en stor Deel blandt Samfundets ringere Klasser, men vi have seet, at disse og de Bemidlede's Receptivitet for Landets forskjellige Sygdomme neppe der afviger saa meget fra hinanden som i Europa; fremdeles er det maaskee eet af Sidstnævntes største Fortrin, at en Syg kan forlade Landet, naar hans Helbred udfræver det; sjelden undlades i saa Fald dette; derimod nødtes af Lykken mindre begavede til at kjæmpe deres Strid med Sygdom og Død ud paa Stedet selv; et Tableau af disse Sygdomme maa altsaa kunne vorde fuldstændigere.

Førf. har afholdt sig fra al Theoretiseringen; dens

ne kunde kun grunde sig paa nysgertige Undersøgelser, udfordrede i det mindste Løsning; men vitterligen den gunstige tropiske Climater Intet mindre end Studering, ja den bedøvende Handelstummel paa St. Thomas forbyder næsten allene Gaadant. Minervas Dyrkelse trivedes aldrig ved Siden af Mercurius's. Selv efter min Tilbagekomst til Europa har jeg kun læst Lidet om mit Emne, før ikke at forvirre mine egne ligesfremme Anskuelse.

Dersom jeg, efterlignende de fleste mig bekendte Forfattere om Sygdomme i det hede Jordstrøg, har taget Anledning til at ytre enkelte Bemærkninger, Sundhedspolitik vedkommende, saa er det fleet i Haab at disse maaskee kunde træffe et sagkyndigt, prøvende Blik, en formaaende Billie, og med Ønske at stifte Gavn efter ringe Evne. Ingenlunde vil jeg have disse Antydninger forstaaede som egentlige Forslag (i dette Tilfælde vilde de ikke have fundet Plads her og maatte da have været nysgertigere motiverte og bestemte); vi vide Alle, at neppe Noget stundom er lettere end at udpønsse Endringer af det Bestaaende, og ofte tillige Intet vanskeligere, end til virkeligt Gavn at iværksætte dem.

Med Høje frygter jeg, at endog den mildeste Kritik vil finde betydeligere Mangler. Selv Sprogfeil, f. Ex. en valkende Ortografie, undgikkes neppe af en uovet Forfatter, der (som tildeels skjønnes af Bidragene) i en stor Deel af sidsteforløbne Tiaar har levet og endnu lever udenfor sit Fædreland, men betragtes hans lille Arbejde, som det er meent: et fordringsløst Aggregat af her lidet bekendte Notiser

om Sygdomme og dermed beslagtede Gjenstande paa
St. Thomas, betænkes, at det som Saadant, er det
første Samlede, skreven af en Dansker og paa Dansk
om vore Bestindiske Hørs Medicinalvæsen, saa turde
det maaskee møde nogen Overbærelse.

Beretning
om
en fielden Chronist Art af Catalepsis.

Af

Regimentschirurg Mancus i Eckernförde.

(Oplæst i det kongl. med. Selskab den 21 Jan. 1830.)

Hvorvel Tagttagelser over usædvanlige Sygdomstilfælde fielden bidrage meget til at berige de practiske Kundskaber, saa fængsle de dog ofte vor Opmærksomhed, deels ved deres Nyhed, deels derved, at mange af dem synes at staae i aabenbar Modsigelse med vore sædvanlige Begreber om Livets Phænomener, og, da det især er Nervesystemets Physiologi og Pathologi, der mere end nogen anden Green af vor Vidensfrænger til Oplysninger, hentede fra en sikker og gjentagen Erfaring, saa ere sandanne Sygdomme, som vise os Nerveslivet fra nye og usædvanlige Sider, uden Tvivl stiftede til at forøge hiin Skat af Erfaringer, der bevare vore Meninger og Anskuelser fra Eensidighed. Iblandt de fieldneste Anomalier, som kunne forekomme i det animaliske Livs Functioner, henhæører flæ

fert den fuldkomne Catalepsi, og neppe gives der nogen anden Sygdom, der saa tydeligen fremstiller det vegetative Livs og Gangliesystemets Uafhængighed fra Hjernesystemet, som denne. Det specielle Tilfælde, som jeg her nylig har haft Leilighed at iagttage, udmærker sig desuden ved fielden Langvarighed, periodisk Gjenkomst og liden Complication med andre Sygdomssymptomer, hvorfor jeg ubbeder mig Tillidselse at give det lærde og hædrede Selskab en kort Beretning om samme.

Patientinden er nu 61 Aar gammel, og seer, uagtet hendes langvarige Sygdom, heller ikke ældre ud. Hun er født her i Byen af Forældre af Middestanden; Faderen har i mange Aar været sygelig og lidt af Brysttilfælde. I hendes Børneaar har hun bestandig været frisk, men meget stille, og med Hensyn til Håndegenskaber, indskrænket.

I hendes 12te Aar var hun allerede menstrueret, hvilken Secretion, noget rigere end sædvanlig, har vilst sig i den behørig Orden, indtil den i de climacteriske Aar ophørte. Menstruationen var ei sielden ledsaget af lette hysteriske Krampetilfælde, som med Aarene tiltog, men aldrig overgik i de betydeligere og farligere Former.

Hun har været 2 Gange gift, men aldrig frugtbar. Den første Mand døde efter et halvt Aar

Egteskab; den anden, med hvilken hun blev viet for omtrent 12 Aar, og har levet i Enighed, er hendes nærværende Egtfælle.

I Aaret 1818, kort efterat Menstruationen var ophørt, kom hun i en heftig Sindsbevægelse over en Broders uheldige Skæbne, og saa Dage derefter blev hun angreben af convulsiviske Bevægelser i venstre Fod, der efter Brugen af krampestillende Midler vel forsvandt, men kun for at gøre Plads for lignende i højre Arm. Efterat ogsaa disse vare opheorte, tabte hun, under Anfaldene af heftige Delirier, aldeles Bevidstheden, og forfaldt kort derpaa første Gang i hiin mærkelige cataleptiske *Ecce*, som da varede i 9 Uger, derefter forsvandt, men efter 4 Aar vendte tilbage. Fra den Tid af indtil nu, altsaa i 11 Aar, have de cataleptiske Anfald indfundet sig i det mindste to Gange aarlig, og vedvaret fra 6 til 11 Uger ad Gangen. Den Paroxysme, hvori hun nu befinder sig, er imidlertid den langvarigste, hun har havt, da den allerede vedvarer over 15 Uger.

De enkelte cataleptiske Perioder indtreffe nu uden mindste foranledigende Årsag; dog bebudes de i Almindelighed af mere eller mindre betydelige Krampestilfælde, især en besværlig Cardialgi, der ogsaa indfinder sig efterat Anfaldet allerede er begyndt og forvolder uroelige Bevægelser for nogle Minuter. For

nogen Tid skal hun engang have udtømt en *Lumbri-*
cus ved Brækning, men andre Ormtilsælde har man
ikke bemærket. I de tidligere Paroxysmer kunde hun
vaagne af den naturlige Søvn om Morgenens og først
kl. 8—9 overfaldtes hun af Døsighed, som nødte
hende til med Angstselighed at søge Sengen, hvor
hun da paa Niebliffet var uden Bevidsthed og Be-
vægelse.

I den senere Tid derimod vaagner hun aldeles
ikke om Morgenens, men efter nogle automatiske uro-
lige Bevægelser indtræder den cataleptiske Tilstand al-
lerede kl. 4 og vedvarer uafbrudt til kl. 4 eller 5
om Aftenen. Til den Tid vender Bevidstheden plud-
selig tilbage, hun vaagner uden at føle Dørsthed,
Mæthed, Svindel eller Hovedpine, staar op, forret-
ter de nødvendige hushlige Ting, og gaaer endog
undertiden ud i Byen. I denne Intermission nyder
hun fremdeles Fødemidler med tilsyneladende god Ap-
petit; afslutter de naturlige Fornødenheder, som un-
der Anfaldet vare standsede, og viser overalt hvers-
ken i legemlig eller psykisk Henseende tydelige Spor
til at den langvarige cataleptiske Søvn har svækket
hendes øvrige Helbred. Kun et Par Gange har et
ufuldkommen cataleptisk Anfald overrasket hende i den
vaagne Tilstand, men efter nogle Minuter har hun

funden sig selv i samme Stilling, hvori hun tabte Bevidstheden.

Man kunde ved Anfaldenes usædvanlige Længs-
varighed let fristes til at antage Sygdommen for en
anden Art af sygelig Søvn, dersom ikke hils- ufor-
klarlige voragtige Bøielighed af Ledemodene var til-
stede i høj Grad og derved noksom Characteriserer Til-
standen som Cataleptis. Enhver Deel af Legemet an-
tager den Stilling, man vil give den med mindre
Modstand end efter den naturlige Tvingde burde skee,
og synker kun meget langsomt og umærkeligen tilbage
hvorhen Tvingdens Love drage den; hvor disse ikke vir-
ke, beholder hver Deel den givne Stilling. Hun ligs-
ger ellers i Almindelighed med Hovedet og Kroppen
noget mod højre Side, og Lemmerne ere lidt bøjede
som i den sovende Stilling; Øjnene ere lukkede, Pup-
pillen dilateret, Ansigtet har en vis cadaverøs Ros-
lighed og Apathi, dog uden at være blegt eller ind-
faldet. Sandserne ere lukkede for de stærkeste Ind-
tryk, og, med Undtagelse af en svag tremulerende Be-
vægelse af Toommelfingeren, har jeg ikke bemærket mindste
Action i de vilkaarlige Muskler. Aandedrættet er let
og frit, uden mindste Lyd eller Anstrængelse; Pulsen
er under Anfaldene langsom, haard og spændt, i In-
termissionen svag og haard.

Hendes ordentlige Søvn fra Kl. 9—10 til Kl.

4 om Morgenen er let og naturlig, uden betydelig Urolighed eller Drømme. Hun kan med Lethed vækkes om Natten, og har undertiden dunkle Erindringer om Søvnlivet. Fra den cataleptiske Søvn derimod medbringer hun ikke mindste Erindring eller Følelse. Spor til Clairvoyance eller andre magnetiske Phænomener har man aldrig bemærket hos hende, ligesom hun i det Hele ikke tænker meget over, eller fordyber sig i sig selv. Som Følge heraf er hun kun lidet i Stand til at forklare sine andre Fornemmelser, men hun overdriver dem heller ikke, og viser overalt ikke mindste Tendents til at ville vække Opfigt eller føre Løgen bag Lyset, en Tendents, som desværre kun er altfor almindelig hos hysteriske og hypochondriske Personer, især af de dannede Classer.

Med Hensyn til de brugte Midler er jeg ikke i Stand til at berette noget Tilforladeligt, da Patientinden kun nu og da synes at have søgt Hjælp imod de mest foræroligende Tilfælde. *Essentia castorei*, som hun for nogen Tid havde brugt, syntes hende mere at forværre end at forbedre Sygdommen.

Da imidlertid næsten alle mulige Slags nervøse og mentale Sygdomstilfælde under den sidste langvarige epidemiske Constitution forekomme som larverede Koldfebre, og Anfaldene have en saa regelmæssig

mæssig intermitterende Typus, har jeg noget Haab om, at Chininum sulphuricum, maaſtee i Forening med Magisterium bismuthi, valeriana, eller et andet passende frampeſtillende Middel, endnu kan viſe ſig virkſomt.

Et Exempel

paa

Obductionens Bigtighed i legale Forretninger,
 selv hvor der ingen Grund er til Mistanke.

 Ved

E. R o n g s t e d,

Distriktskirurg i Ods Herred,

forhen praktiserende Læge ved Brahetrolleborg.

 (Oplæst i det kgl. med. Selskab den 21 Jan. 1830.)

En Karl blev funden død paa Marken ved Nybølle (Salling Herred i Thyen). Da han havde levet i Fjendskab med en Gaardmand af samme By, angav den Dødes Familie denne Gaardmand som mistænkelig. Politiet blev nu sat i Virksomhed; men Ringsvidner vilde beedige, at den mistænkte Gaardmand havde ligget syg og holdt Sengen før og efter at den Døde fandtes paa Marken, og i Følge nøjagtig Evidensforretning af den beskikkede Distriktslæge blev erklæret, at aldeles intet Spor var at opdage paa det døde Legeme til voldsom Udfærd. Saaledes var al Mistanke hævet og Akterne saa at sige sluttede.

Senere fremkommer en Pige, som tilfældig samme Dag var gaaet over den Mark, hvorpaa den Døde var funden og siger, at hun samme Dag paa samme Mark havde seet den mistænkte Gaardmand. Gaardmanden møder selv frivillig paa Tinge, kom lige fra Sygelejet, var af Sindslidelser og Sygdom i den højeste Affekt og erklærer: at han vel havde ligget syg, men uheldigviis havde forladt Sygelejet et Par Timer for at kjøre nogle Læs Gjødning, som nødvendig skulde gøres; at han uheldigviis havde truffet paa sin Fjende, og da denne havde drillet ham og forstyrret ham i hans Sybler, havde han med sin Møgkrog slaaet den Dræbte i Baghovedet, hvorefter Døden strax fulgte.

Indberetningen, som blev leveret til Retten, var ordlydende denne:

I Følge Requisition af Hr. Cancelliraad og Politimester Blom mødte Onsdagen den 15 October 1828 om Middagen Klokken 12 vi underskrevne Hr. Distriktslæge Ortmann fra Faaborg og jeg Eiler Kongsted, praktiserende Læge ved Trolleborg, i Ensen Ane Mads Datters Bolsted i Ryballe.

Jeg mødte i Følge Hr. Distriktslægens Anmodning, da Hr. Stiftsfysikus Guldbrand var fraværende. Som Vidner vare tilstede Sognesoged Hans Jens-

sen af Højerup og Hundmand Bertel Pedersen af Ryballe.

Vi fandt den Udbøde, Kristen Rasmussen, omtrent 20 Aar gammel, liggende paa et Bræt, iført reent Linned, i et Sideværelse i ovenanførte Bolsted. Haaret af Hovedet var ganske affklippet; en bruun Bædske udfled af Næse og Mund; Liget var begyndt at gaae i Forraadnelse og var opsvulmet i Ansigtet; Ansigt og Bryst vare sorteblaae af Forraadnelsen og Underlivet betydeligen hævet. Efterat Skjorten var afdragen, fandtes det bøde Legeme at være vel proportioneret uden at være fedt, og angav, at han i levende Live havde høst et sundt og stærkt og velsødet Legeme; men intet Tegn til voldsom Udførd var udvendig at opdage over hele Legemet. Den højre Kind syntes lidt mere indfalden end den venstre og Huden lige over det højre Kindbeen (os zygomaticum) syntes at være lidt skrabet, men selve Benet, saavelsom de nærliggende Been — Næsebenet og Pandebenet — befandtes ikke at være brækkede. Da det var angivet, at omtalte Person var død af et Slag med en Møgefrog i Baghovedet, henvendte vi vor Opmærksomhed især til den Deel af Hovedet, som er bedækket med Haar, baade fortil ved Panden og i Baghovedet og Nakken, men aldeles intet var udvendig at opdage. Vi skrede nu til efter Kunstens Regler at gennem-

Hjære ved et Korsnit de bløde Dele, som bedække
 Hjernens Beenhvalving (*theca cranii*) og separerede
 Hudlapperne fra den underliggende Beenhvalving. Vi
 saa da, at alle Blodkar vare fyldte med Blod, især
 ved den højre Side og ved Baghovedet. Paa den
 indvendige Flade af den venstre bagerste Hudlap,
 lige over sutura lambdoidea, hvor den øverste Rand
 af os occipitis forener sig til venstre Side med os
 bregmatis, fandtes en rund, flad sort Plet af un-
 derløbet Blod af en Rødder-Rigshantmarks Størrel-
 se; udvendig paa Huden paa samme Sted kunde al-
 deles intet opdages. I Nakken opdagedes en Deel
 sort underløbet Blod, som laae mellem Musklerne i
 Nakken og som tabte sig mellem Musklerne bag paa
 Halsen. Paa selve Beenhvalvingen opdagedes et be-
 tydeligt Beenbrud lige under den ovenanførte sorte,
 runde Plet, som saaes paa den indvendige Flade af
 den venstre bagerste Hudlap. Beenbruddet begyndte
 paa Midten af den bagerste Deel af det venstre os
 bregmatis, omtrent $1\frac{1}{2}$ Tomme fra sutura lamb-
 doidea, gik over anførte Sutur, fulgte saa os oc-
 cipitis ovenfra nedad imellem protuberantia occi-
 pitis externa og foramen magnum occipitis fra
 venstre til højre Side lige ned til den mellemste Rand
 af os occipitis, hvor denne til højre Side forener
 sig med pars mammillaris af det højre os temporum

lige for *processus mastoideus partis mammilaris ossis temporum*. Hele os occipitis var saaledes bruffet over i to Dele. Frakturen paa os bregmatica var uden hiatus; derimod var der betydelig hiatus ved Frakturen paa os occipitis ved venstre Side af sutura lambdoidea; hiatus tahte sig mere og mere, i det Frakturen fleg nedad mod højre Side mod det højre os temporum. Nu blev hele Beenhvælvingen rundt fauet igjennem og aftaget, og da viste sig, at Karerne i Hjernebinderne vare fyldte med Blod, især til højre Side. I selve Hjernesubstantien var intet at opdage, begge Ventriklerne bleve undersøgte, men der fandtes ligeledes hverken Blod, Vand eller noget usædvanligt. Da hele Hjernen var udtaget, saaes fort underløbet Blod paa den hele højre Flade af basis cranii. Nu blev den lille Hjerne (cerebellum) undersøgt, hvor intet unaturligt var at finde, men da denne ogsaa var udtaget, fandtes i den højre Side af basis cranii en Ansamling af sort underløbet Blod, omtrent to Spisefkeer fulde. Beenbruddet var ligesaa tydeligt at see paa den indvendige Flade af Beenhvælvingen, da Hjernen og Hjernebinderne vare udtagne.

Magtet vi nu troede at have fundet Aarsagen til Døden, aabnedes Brysthulheden. Den højre Lunge var løs i sin Struktur, vassuløs og saa mør, at

den let kunde søndertrives og stærkt sammenvoget med pleura. Hjertet og Hjertehinden vare naturlige og intet andet Usædvanligt var i Brysthulheden at opdage. Nu aabnedes Underlivet, hvor intet usædvanligt var at finde, uden at hele Tarmekanalene var fyldt med Luft og ventriculus næsten dobbelt saa stor som i sund Tilstand og ligeledes udspilet med Luft.

Vor eenstemmige Døm ifølge disse angivne Data var derfor, da afdøde Kristen Rasmussen efter Angivelse havde faaet et Slag i Baghovedet med en Møgfrog, at Slaget formodentlig havde truffet ham paa den venstre Side af Baghovedet, hvor den indvendige Flade af den venstre bagerste Hudlap viste en rund, flad, sort Plet lige over sutura lambdoidea til venstre Side; at Slaget havde været voldsomt; at det havde forarsaget dette betydelige Beenbrud i Hjernens Beenhvalving; at Slaget havde forarsaget Extravasatet til højre Side af det sorte underløbne Blod, som fandtes i basis cranii, da den store Hjerne var udtaget, og at Slaget tillige havde forarsaget den store Ansamling af sort underløbet Blod, som fandtes til højre Side af basis cranii, da den lille Hjerne var udtaget. Da Beenbruddet var saa betydeligt i Baghovedet og under Musslerne i Nakken; da Extravasatet af sort underløbet Blod fandtes under Hjer-

nen udbredt over hele basis cranii til højre Side, ville vi neppe formene, at Naturen i Forening med Kunsten kunde have havet disse betydelige Tilfælde. Da en Ansamling af sort underløbet Blod, omtrent to Epistemeer fulde, under den lille Hjerne fandtes i basis cranii til højre Side; da hverken Naturen kan absorbere eller Kunsten udlede saa betydelig en Ansamling af underløbet Blod i basis cranii, saa mene vi, at dette maa have været den absolute og uundgaaelige Årsag til Døden, at ikke Naturen eller Kunsten kunde have havet disse Tilfælde; og at de vare forårsagede ved Slaget paa den venstre Side af Baghovedet.

Trolleborg den 16 Octob.

D. R.

Hvor mange dæ ikke pludseligen? Hvor mange findes ikke døde paa Marken? Hvor mangen Miskjærgning kan ikke saaledes være begravet med de uhykelige Offere, fordi der ingen Grund var til Mistanke? En Obductions-Forretning kunde ofte skaffe Lyb i Sagen. Havde Gaardmanden i dette Tilfælde ikke været godmodig nok til selv frivillig at angive sin Brøde, saa vilde denne Gjerning maaskee endnu være ukjendt; thi der var ingen Grund til Mistanke; der var paa den Dræbte intet Spor udvendig at opdage til voldsom Udfærd; og der skulde derfor

ingen Obduction foretages. Hvormange Forbrydere ere saa godmodige som denne? Høist mærkeligt er det, at saa betydelige indvortes Læsioner kunne findes, og at man udvendig paa Legemet ikke kan opdage det ubetydeligste Spor, selv efter Misdæderens Angivelse og nøjagtige Angivelse, af et Slag med en Møgkrog i Baghovedet. Dog lader det sig forklare deraf, at enhver Hævelse eller Sugillation er en Reaction af Livet, og naar Livskraften øjeblikkelig forstyrres, maae disse Phænomener ogsaa udeblive. — Høist lærerigt er dette Tilfælde ogsaa i praktisk Henseende. Fordi man udvendig paa et dødt Legeme ikke kan finde Spor til voldsom Udfærd, kan den Døde derfor alligevel være dræbt ved Hjendchaand; hvor let kan man derfor ikke — i saa vigtig en Sag som lignende — ledes til falske Slutninger!

4.

Nogle Bemærkninger
om
den Islandste Spedalskhed.

Af

Landphysicus Thorstensen.

(Oplæst i det Kgl. med. Selskab den 6te Maj 1830.)

Da den islandste Spedalskhed — saavidt jeg veed — ikke er endnu nøjagtig beskrevet af nogen Lægekynsig, der i flere Aar har haft Lejlighed til at iagttage den, vover jeg herved at fremsætte mine Anskuelser om denne Sygdom, som jeg i min 10aarige Embedstid i Island ofte og i forskjellige Former har haft Lejlighed til at kjende.

Det er bekjendt, at der baade i Norge, paa Færø, tildeels paa de skotske Øer, ja endog i Skotland selv og ikke mindst i Island eksisterer en Art af Spedalskhed, som nogle Læger med eet Navn kalde *Lepa septentrionalis*, uagtet deraf gives flere forskjellige Varieteter. — Jeg vil ikke indlade mig her hverken om den norske Radesyge, eller den Skotske Leprosy, der baade ere beskrevne af Andre, og som jeg kun kjender af Læsning, men udelukkende beskriver den islandste.

I flere Aarhundreder har denne Sygdom været en Plage for Islænderne. Den blev i ældre Tider anseet for aldeles incurabel, og Sygehuse bleve oprettede for de ulykkelige Syge, ikke i den Hensigt at noget Forsøg skulde gøres med deres Helbredelse, men blot for at befrie det øvrige Samfund fra deres Omgang, og saaledes ere de eneste Sygehuse, Island endnu har.

Saavidt jeg kan skjønne, gives her af denne Sygdom 3 særskilte Arter, som maaskee ikke af Alle for ere i Almindelighed ansete for Spedalskhed. Jeg vil beskrive hver af dem især:

1) Den almindeligste, af Alle for Lepra antagne, Art — isl. Holdsvæise — udvikler sig langsomt saaledes. De aandelige Functioner sløves, Legemets hele Livlighed formindskes, Stemmen bliver mindre reen, og Hæshed bliver med Sygdommens Udvikling et constant Symptom. Patienten er fuldblodig i Ansigtet, og faaer en mørkladen, blaalig, apoplectisk Farve; Nanden bliver stinkende; Hudfølelsen aftager kjendelig og paa forskjellige Steder — i Huden opstaae mørkerøde, ofte følebløse Pletter, som undertiden ere mere fremstaaende end den øvrige Hud. — Disse Pletter komme ligesaa ofte paa Hovedet, Ansigtet, som paa Caviteterne og Extremiteterne. — Et vædskende Udslæt paa Kroppen bemærkes allerede

tidlig hos de Fleste, dog ikke hos Alle; Patientens Udseende bliver meer og meer scorbutisk; Appetiten formindskes ingeniunde, men tiltager snarere, og disse Spædalske holde meget af fede og animalske Fødemidler, som dog Erfaring har lært, ere meget usundere for dem, end de lettere vegetabiliske.

Endelig udbryde Saar paa flere Steder af Legemet, i Almindelighed først paa de føleløse Pletter. Disse Saar sætte ofte tykke og ophøjede Skorper, som af og til falde af, hvorved Saarene blive større og større, dybere og dybere, og deres Kanter høiere. Med Hensyn til Følsomheden gives der ellers megen Forskiel; hos nogle blive Saarene bestandig smme og smertefulde, og Følsomheden tiltager i samme Grad, som Saarenes Størrelse; imedens hos andre derimod Følelsen vedbliver at være sløv, endog efterat Saarene have faaet en betydelig Dybde. Hele Organismen synes nu lidt efter lidt i egentlig Forstand at opløses, og Livets Varighed beroer især paa, hvor hurtigen de til Livsprocessen absolut nødvendige Organer læderes eller destrueres. Sandserne sløves mere og mere, Synet tabes oftere førend Hørelsen, og Øjnene desorganiseres hos nogle fuldkommen, saa at orbitæ kun udvise et kræftagtigt Saar. Hos andre gaae ossa nasi og palatini først i Forraadnelse, og Hjernen selv angribes. Hos nogle exulcereres det

indvendige af Halsen og Bugterne; og disse dse gjerne hurtigt.

Det Tidrum, hvori Sygdommen saaledes gradvis tiltager baade før og efter Exukerationen, er meget forskjelligt; Nogle bære denne Sygdom 10 Aar eller længere efterat de alt have faaet mange Saar; andre dse efter 1 til 2 Aar; og ligesaa forskjelligt er Sygdommens Stadium før Exukerationen.

Denne Art af lepra udmærker sig fra de tvende følgende Arter derved α) at den i det Hele har et mere scorbutisk vædskefuldt Udseende. — β) De menneskelige Functioner og hele det animalske Liv sløves hurtigere og kjendeligere, end i de følgende Arter, γ) at den angriber alle Legemets Dele uden Undtagelse. — For at adskille denne Art stricte fra de følgende, vil jeg kalde den *Lepra genuina scorbutica*.

2) Den anden Art kalde Jønderne Limafallssyke: den Sygdom hvor Lemmerne falde af; dens Hovedkjendemerker er ellers, at Lemmerne, især de yderste Extremiteter dse og løses bort. Den mærkes først ved Følelseshed i de yderste Epidser af Extremiteterne; ovenfor dette føleløse Eted føler den Syge en vedvarende Smerte, der ofte er saa heftig (beskrives af de Syge som brændende), at det undertiden er næsten umuligt at lindre den; at holde det mærtende Lem en Stund i saa varmt Vand som den

Syge kan taale, er et af de bedste Lindringsmidler under Paronychien. Endelig kommer et Saar paa Fingrene eller Tærne, hvor Følelsesheden først begynder; derefter lindres Smerten i Almindelighed; Saaret er næsten eller aldeles føleløst, de yderste Been løsne lidt efter lidt bort. Læges deslige Saar paa eet Sted, bryde de ofte frem paa et andet Lem med de samme foreløbende Symptomer.

I det øvrige Regeme ere Phænomenerne saaledes: den Syge har et magert leucophlegmatisk Udseende, Hænds = Enderne sløves ikke saaledes som i lepra genuina scorbutica; Appetiten tiltager ikke, ofte bedækkes Huden i mere eller mindre Grad med et skjælgagtigt fløende Udslæt, Regemets Tyldighed aftager og Mufflerne indsvinde, saa at den Syge synes at være hentæret; alle de indvortes dørlige Functioner blive uforstyrrede. Extremiteterne ere i den Grad føleløse, at naar en Amputation gjøres nødvendig, eller et halvløst Been, som sidder i et Saar, maa skjæres ud, føler Patienten ubetydelig Smerte derved, og de Arterier, der ellers sædvanlig maae underbindes, bløde enten lidt eller aldeles intet; i det nysskaarne Saar mærkes tydelige Ossificationer, og hele Rjødsubstanzen er brustagtig; dog læges saadanne Saar ofte efter en Amputation, og det er netop det hurtigste Middel til at faae langvarige Saar efter affaldne Fænder el-

ler Fodder lægte — at amputere lidet ovenfor det Ufsaldne, eller forandre ulcus til vulnus. — Næst efter Følelsen, svækkes Synet gjerne først og mest af de øvrige udvortes Sandser, og mange, som have haft denne Sygdom længe og i høj Grad, blive tilsidst aldeles blinde.

Denne Sygdom (som jeg antager for en Art af lepra) lader sig meget oftere, om ikke fuldkommen helbrede, dog standse i sin videre Udvikling, end den foregaaende Art, og derfor ser man flere Mennesker, som for mange Aar siden have mistet et Lem paa denne Maade, dog vedblive at kunne arbejde uden at Sygdommen har tiltaget igjen. Endog de, der have det omtalte skjælagtige Udslæt, kunne ved Diæt og passende Behandling undertiden ganske befries derfra, uagtet det let og ofte recidiverer ved den forrige usle Levemaade, som disse Patienter som oftest føre.

Denne Art af lepra er temmelig almindelig og maaſkee lidet ſieldnere end lepra genuina scorbutica, men hverken er ſaa dødelig eller vederſtyggelig Sygdom ſom denne.

Da de ovenomtalte brændende Smerter altid ledsage den i Begyndelsen, finder jeg det ikke upassende for Distinctionens Skyld at kalde den Lepra rheumatica.

De, der tilsidst døe af den, anføres gjerne paa Dødelisterne ſom døde af Spedalskhed.

3) Den sidste Art er den sjældneste og ligner upaatvivlelig fuldkommen *lepra arabum* eller *orientalis*. Jeg har kun seet tvende Subjecter i Island med denne Sygdom, begge af Hankjønnet, desuden en Patient i Danmark — en Pige i Sygehuset i Nakskov i Aaret 1819. Den ytrer sig strax med et grovt tørt skjælagtigt Udslet, Huden bliver tyk og ufølsom, Legemet magert, Musklerne indsvindende, men alt det Anorganiske paa Legemets Yderside tiltager i samme Grad, som den organiske Masse tæres. Neglene voxe stærk, blive tykke, og bøje sig som et Ørneneb ned over Fingerspidserne. Ingen egentlige Saar udbryde nogetsteds paa Legemet. Appetiten er stærk, men de Syge tæres hen, hvormeget de end spise. Da jeg, som sagt, kun har seet faa Patienter med denne Sygdom, har jeg ikke til Visshed kunnet erfare, om Aands-Evnerne sløves ligesom i *lepra genuina scorbutica*, dog troer jeg, at dette er Tilfældet. Den ene af de 2, jeg har seet i Island, var en gammel Mand, der i 20 Aar havde haft denne Sygdom, og som jeg først fort før hans Død saae paa Kaldadarnes Lemme-Hospital; hans Legeme saae ud som en ujevn hornagtig Masse, og han syntes blot at vegetere, uden synderlig aandelig eller ligemlig Følelse. Dog vare hans Syn

og Hørelse vedligeholdte i nogen Grad, og Smagen endnu aldeles usvækket. Den anden var en Dreng paa 10 a 12 Aar, som jeg ofte havde Lejlighed til at behandle og betragte. Hans Symptomer vare de samme, men i meget ringere Grad; han helbrededes nogenledes ved blodrensende og sveddrivende Midler, samt stræng og knap Diæt, og rejste derefter bort fra Landet. Ogsaa han var meget stupid, og havde den samme grådige Appetit. Jeg vil kalde denne Art Elephantiasis, eller lepra Elephantina, fordi dens Hovedkjendemerke og det mest i øjnesaldende er Hudens Forandring.

Førend jeg fremsætter min Anskuelse om de hensigtsmæssigste Midler til saa meget som muligt at indskrænke og forebygge de forskjellige her omtalte Arter af Spedalskhed, vil jeg kortelig berøre dens Oprindelse i Island, og hvormed den er udbredt her. Jeg tvivler meget om, at de første Islændere skulle have bragt denne Sygdom med sig herover fra Norge, i det mindste taler ingen af vore ældste Sagaer om en saadan Sygdom, hvor nøjagtig de endda skildre det huslige Liv; meget rimeligere derimod forekommer mig den Hypothese, at lepra først er bleven forplantet til det nordlige Europa, enten ved Korbtoget — hvilket forekommer mig troligst — eller

ved Saracenerne til Spanien og derfra videre, og at Sygdommen siden paa forskjellig Maade har modificeret sig hos de forskjellige Nationer efter Climaset, Levemaaden, de paa hvert Sted herskende Constitutioner ic., hos Fiskerne paa Europas nordligste Kyster antaget et scorbutisk Præg, og derefter senere aftaget i omvendt Forhold til Agerdyrkningens og Culturens Fremskridt *). Bestemt kan derimod siges, at den allerede sidst i det 16de Aarhundrede var meget udbredt her i Landet, ligeledes i det 17de; men i det 18de og i Begyndelsen af det 19de har den aftaget noget, især efterat Indførsel af Korn tiltog, og Raalhaver bleve almindeligere, som dog i flere Egne endnu desværre ere altfor sjældne. I de sidste 10 Aar, fra 1819 til 1828 incl., ere efter Dødelisserne for Jølands Stift døde i alt af alle Arter af Spedalskhed 139 Personer, hvilket paa det nærmeste udgjøre 14 per annum, og da de Dødes Antal i alt paa Den i samme Tid har været 14762, er følgelig Forholdet som 1 til 106, eller hver 106te er død af

G 2

---

*) Efter Gemålde von Neapel von P. S. Resnes. Zürich 1808 er antaget, at Navnet Lazaroni refererer sig oprindelig til de mange Glendige, der belagte med lepra kom tilbage fra Korsstogene.

Spedalskhed, (i det omtalte Lidsrum ere 17592 fødte, og følgerlig i de 10 Aar 2830 flere fødte end døde) — hvilket beviser at Sygdommen endnu er meget langt fra at være udryddet. I Almindelighed er det antaget blant Islænderne, at Sygdommen er arvelig, og gjerne yttres sig i de samme Familier, hvis Forfædre have havt den, og ere døde af den. Ofte slipper Sønnen af en spedalsk Fader fri, men derfor er Sønnesønnen ikke sikkrere for at slippe, thi den yttres sig undertiden igjen i anden og tredie Generation. Alle Sygdommens Arter ere meget sjeldnere hos Hunkjønnets end Hankjønnets; nøjagtig kan jeg ikke angive det dertil hørende Forhold, men af de 16 leprøse Patienter, som jeg har gjort noget Forsøg med — dertil regner jeg ikke de Lemmer, som jeg har seet paa Kaldadarnes Hospital — ere kun 3 Fruentimmer.

De fleste Spedalske findes hos den fattigste Mennesskklasse, i det mindste er det yderst sjeldent at treffe en Spedalsk blant de renligere og mere dannede Familier, eller saadanne, som indrette deres Levemaade paa Kjøbstedviis, hvoraf sluttes, at de Aarsager, der frembringe og vedligeholde Sygdommen, foruden Arveligheden, maae for en stor Deel ligge i Levemaaden, i Urenlighed hos den fattige Klasse m. m. — og netop denne Slutning bekræfter sig ved Erfaring. Urenlighed plejer at være Fattigdommens

Lebsagerinde, især blant Almuen; mere end Halvparten af de Spedalske ere fattige Fiskere, og leve paa samme Maade, som Fiskere gjøre i alle Lande, kun med den Forskjel, at i Island leve mange Fiskere næsten allene af Fisk, medens de i mere dyrkede Lande leve ligesaameget eller mere af Vegetabilier. Det følger af disse Menneskers Næringsvej, at de deels ikke kunne iagttage den nødvendige Renlighed, deels af gammel Vane ikke kjende til den, og derfor — endssjönt ikke altid puurfattige, — lette Udviklingen af en for dem selv som oftest dødelig Sygdom.

Netop af denne Aarsag følger den største Hindring for at anstille tilforladelige Forsøg med Sygdommens Helbredelse. — Den fattige Fisker kan ikke forandre sin Levemaade, i det mindste ikke i Længden, thi hans hidtilførte er den eneste, hvorved han kan eksistere som saadan og ernære sig; i det mindste ræsonnerer han saaledes, uagtet det er let begribeligt, at den selv samme Levemaade kunde forenes med noget større Grad af Renlighed. Jeg har fuldkommen overbevist mig om, at Udbrudet af *lepra genuina scorbutica* i det mindste kan forhæles fra at gaae over i *stadium exulcerationis*, ved en passende antiscorbutisk Diæt &c., og at *lepra rheumatica* paa samme Maade ofte fuldkommen kan standses, hvorpaa jeg har flere Exempler. Dertil har jeg brugt:

α) at anordne en Diæt, der saa meget som muligt nærmer sig Sultekuren, dog saaledes, at de Fødemidler, som brugtes, altid maatte være ferske, efter Omstændighederne enten alene af Vegetabilier, eller ferske animalske blandede med hine, desuden saa lidet af Drikkevarer som muligt, undtagen en eller anden blodrensende Decoct.

β) Af indigena, decoctum radicis rumicis acuti og trifolii fibrini, daglig at drikke hver Morgen saameget som behøves til temmelig stærk Abning. Et stærkere Laxativ een Gang i 14 Dage, samt i øvrigt antissorbutisk saavel Diæt som Kurmethode. Undertiden har jeg ladet drikke enten thea amara, decoctum lignorum, eller radicis leontod. taraxaci efter Omstændighederne, istedet for anden Drif, undertiden ogsaa brugt Extracter af de samme Planter, istedet for Decocten. Desuden har jeg anbefalet tørre Dampbade til et Par Personer, som syntes at fremvirke nogen Bedring, men ikke bleve vedholdende brugte.

Det er alt anmærket, at de allerfleste spedalske Patienter ere af den fattige Klasse, følgelig har jeg kun kunnet gjøre Forsøg med Diæten, med indenlandske Huusmidler, og tildeels nogle billige Medicamenter.

Enhver, der kjender til Praxis blant fattig Landalmue, veed, hvor vanskeligt det er der at faae en

streng Diæt, endnu mindre en Sultekur hospitalsmæssig overholdt; især maa dette gjælde om Spedalskhed, hvor Appetiten endog er stærkere end i sund Tilstand, thi omendsskjønt de fleste Patienter faae saameget som de ønske af Vegetabilier, saasom Raalmad, Kjøer, Brød, Kartofler &c., længe de ofte meget efter Fisk og fedt Kød; dog gjelder dette især om *Lepra gen. scorb.*

Denne Behandlingsmaade er gavnlig for de 3 samtlige Arter af Sygdommen, men den strænge Diæt dog mest nødvendig i *lepra g. sc.*, hvor den mindst bliver overholdt. Af de saa Forsøg, jeg har faaet anstillet med Badene, har jeg bemærket, at tørre Dampbade synes at passe bedst mod *lepra g. scorb.*; disse Patienter taale at svede i en utrolig Grad, derimod har varmt Vandbad været særdeles gavnligt imod *lepra rheumatica*.

Udfaldet af mine Forsøg har været saaledes. Af de 10 med *lepra g. scorb.* har jeg kun taget 2 unge Personer til Kur hjemme i mit Hus, en af hvert Køn, og i Sygdommens første Begyndelse, og de bleve begge fuldkommen helbrede, men ere ogsaa de eneste, jeg har lægt af denne Sygdom; thi af de øvrige 8 ere 2 rejste til Kjøbenhavn og døde der, 2 have holdt sig i 6 a 7 Aar, uden at faae Gaar eller blive værre, ved at iagttage en nogenledes god

Diæt og bruge de omtalte indigena. De 4 have i nogle Aar langsomt forværret sig, men have heller ikke kunnet eller tildeels maaſkee villet holde nogen ſtadig Diæt.

De 5 med *lepra rheumatica* have vedligeholdt ſig i flere Aar, uden at blive værre, paa 1 nær, der er bleven blind og ſengeliggende i det ſidſte Aar, efter 14 Aars Forløb fra Sygdommens Begyndelſe.

Den ene Patient med *lepra elephantina* blev bedre, og rejſte derefter fra Iſland. Desuden har jeg haft Lejlighed til at ſee Sygdommens alle 3 Arter i dens allerhøjſte Grad hos 7 Lemmer i Kaldadarnes Lemme = Hoſpital, hvoraf kun 1 var Fruentimmer.

Meget nøjagtigere og mere tilfredsſtillende vilde ſlige Experimenter med Sygdommens Helbredelſe være, hvis de ſaakaldte Hoſpitalet — hvoraf Iſland har 4 — iſtedet for at modtage de Spedalske førſt, naar deres Omgang i høj Grad er bleven væmmelig for andre Menneſker, vare indrettede til at modtage dem ſtrag i Sygdommens Begyndelſe, og at Hoſpitalet da var i Nærheden af en anſat Læge (hvilket ikke er Tilfældet nu), for at alle mulige Forſøg kunde gøres i at forekomme Sygdommens fulde Udbrud, eller kort ſagt! hvis diſſe Lemme = Hoſpitalet bleve forandrede til ordentlige Kurhuſe; hvilket nu deſto

mindre er Tilfældet, som disse Hospitaler ere oprettede. Længe førend nogen Læge blev ansat eller eksisterede i Island, og der selvfølgelig ved deres Indretning aldrig er tænkt paa noget Forsøg til Helbredelse, som heller ikke kunde hjælpe i det Sygdoms Stadium, hvori de Syge efter den nærværende Indretning indtages. Alt Haab om Helbredelse beroer nemlig sikkerlig paa, at Sygdommen bliver hemmet strax i sit Udbrud, og at Patienten i flere Aar derefter holder en hensigtsmæssig Diæt, og fremfor alt iagttager den yderste Grad af Renlighed.

Jeg har i Lægemidlernes Valg allene rettet mig efter min individuelle Anskuelse af Sygdommens Pathologi, og baade derfor, og fordi de Fleste ikke have kunnet kjøbe Medikamenter, har jeg ikke forsøgt andre kunstigere Kurmetoder.

At Mercurialmidler efter afdøde Conferensraad Gællsens Angivelse forværrer Sygdommen, har jeg seet tydeligt Exempel paa i Kjøbenhavn i Aar 1817, hvor Mercurialkur forgjæves blev forsøgt hos en leprøs Islænder. — Jeg har aldrig gjort Forsøg dermed, thi jeg forestiller mig Sygdommen beslagtet med Scorbut.

I Almindelighed ansees ingen Art af lepra for at være smittende her i Landet, jeg har i den Henseende gjort de Undersøgelser, jeg har kunnet, og jeg troer sikkerligen, at hverken lepra rheumatica eller elephantina nogenfinde smitter, heller ikke lepra genuina

scorbutica før end stadium exulcerationis; ja nogle paaftaae endog, at den aldrig smitter i Sygdommens værste Grad, men det tør jeg ikke fuldkommen bekræfte. Naar hele Legemet er belagt med alle leprøse ichorøse Saar, hvis udslydte Materie er meget skarp og ædende, har jeg haft Exempel paa, at den, der opvartede den Syge, fik et meget ondartet Udslet, og flere Saar, der lignede de leprøse, som først efter megen Umage viste nogen Bedring. — I det mindste vil jeg raade til al mulig Forsigtighed og Renlighed i Omgang med de i denne Grad spedalske Patienter.

Til Slutning kan jeg ikke undlade at yttre det Ønske, at de før omtalte Lemme-Hospitaler for Spedalske, der have en betydelig Indtægt, maatte med Tiden forenes og forandres til et almindeligt Sygehus, hvori kunde indtages saavel Spedalske i Sygdommens første Begyndelse, som og Patienter med forskjellige andre Sygdomme, hvoraf Lægekunsten kunde løbe sig mere tilfredsstillende og glædeligere Resultater, end hidtil ere frembragte, eller efter den nærværende Indretning kunne frembringes.

---

mærkelig bubo inguinalis,

hvorigjennem der afgik flere Orme.

Xf

Cancelliraad S. Wendelboe i Sors.

(Oplæst i det kongl. med. Selskab den 3 Juni 1830.)

Den 28 Febr. 1829 blev jeg kaldet til Huusmand i Sors Frederik Pedersens Hustru, 30 Aar gammel. Efter Patientindens Angivelse havde hun for omtrent 14 Dage siden faaet et Stød i den venstre Lyske, hvorefter hun følte en liden Knude, (som efter hendes Udsagn dog var bevægelig og lod sig skyde frem og tilbage) hvilken hun smurte med Kamferolie; men da Knuden efter nogle Dages Forløb tiltog, og blev haard og rød, troede hun, det vilde blive en Byld og påalagde derfor Grød-Omslag med Rødløg og Olie, hvorefter den modnede. Da jeg saae hende første Gang var Hævelsen opbrudt og gav en ichorøs og stinkende Materie, tillige var den sort og gangrænøs i hele Omfanget; i de sidste tre Dage havde hun ikke havt Åbning og plagedes af temmelig heftige

Smerter i Underlivet, hvilket fornemmelig var Mars-
 sagen, hvorfor hun lod mig kalde. Jeg lod hende
 strax gibe et Lavement, som afførte en betydelig Deel
 haarde Excrementer og skaffede hende megen Lindring;
 da hun var meget affræftet, forordnedes Decoct.
 chin. c. liqv. anod., hver 2den Time en Episesske
 fuld, samt nærende og let fordøjelige Fødemidler;
 for at vedligeholde Åbning fik hun hver 2den Dag
 et Lavement; Saaret blev, for at forbedre Suppuras-
 tionen og separere det gangrænse, forbundet med De-
 coct. chin. c. Tinct. myrrhæ og Mell. despumat.—
 hvorved det gangrænse efterhaanden fraskiltes og Saaret
 blev reent og opfyldt med sunde papillulæ carneæ.
 Men den 6 Marts erfarede, at Abscessen trængte ind
 i cavitas abdominis, da hun om Natten havde be-
 mærket, at der gik Vinde igjennem Saaret, og da jeg
 om Morgenens borttog Bånddagen, fandtes deri 2de
 lumbrici og en tredie stak endnu i Saaret og blev
 uddraget med Pincetten. Der blev nu forordnet Pulv.
 Semin. Santon & Valerian aa. ʒij pulv. rad. Jalap.
 ʒß rhei ʒj Sal Seidllicens. ʒß Mds. En Theeske
 fuld 3 Gange daglig, og den forhen ommeldte Be-
 handling fortsat. Herefter afgif igjennem Saaret ad-
 skillige Stykker af Orme og Slim, ligesom ogsaa
 Klysterne afførte en Deel Slim og opløste Stykker
 af Orme, indtil den 12 Marts, da hun første Gang

fik naturlig Hæbning. Fra den Tid udfled intet
 igjennem Saaret, men det tiltog daglig i Bedring,
 saaledes, at det den 20de Marts var aldeles tillægt.
 Konen begyndte nu at være lidet oven Senge, forts-
 satte Brugen af den styrkende Medicin og Diæt, og
 fik tillige Elect. aperitiv. efter Fornødenhed, ved hvil-
 ken Behandling hun saaledes tiltog i Huld og Kræf-
 ter, at hun ved Maanedens Udgang var fuldkommen
 helbredet og ophørte at bruge Medicin. I nogen Tid
 følte hun en Stramning ved den oprejste Stilling,
 men denne aftog efterhaanden, og hun har nu i 10
 Maaneder befundet sig vel og er istand til at besørge
 sine sædvanlige Forretninger.

B.

Lægevidenskabelige Opdagelser og Nyheder.

1.

Anatomi, Physiologi, Psychologi og Pathologi.

Respiration i Egget.

Dr. Dull har (S. Seidels Jahrb. d. Phys. u. Chem. 3 H. 1830) anstillet en Deel Undersøgelser, hvoraf han slutter, at der i Egget virkeligen foregaaer en Respiration = Proces. Han fandt nemlig, at den i det ikke udrugede Hønsæg indeholdte Luft, ligesom den i Vandet, er rigere paa Sauerstof, end den atmosfæriske Luft; indtil Udrugningens 20de Dag aftager Mængden af Sauerstoffet fra 25 til 17 Procent, hvorimod det fulsure Gas tager til i samme Forhold, saa at der efter Beregning netop fattes saa meget Sauerstof, som behøves til Dannelsen af det fulsure Gas.

---

*) Vi ansee det rigtigere for Fremtiden at drage Artiklen: „Blandede Notizer“ ind under dette og det følgende Afsnit.

Red.

En Kugle, 15, Aar i Lungerne.

I Horns Archiv f. med. Erfahr. Jan. Febr. 1830 P. 3—8 giver Dr. Nisle i Potsdam Beretning om en 40aarig Militær, der i 1814 i Paris fik en Musketkugle i Brystet. Kuglen trængte to Tommer fra Brystbenet ind mellem det 2det og 3die Ribbeen paa højre Side og kunde, trods alle Forsøg, ikke uddrages. Efter langvarige Lidelser, der satte Lungerne Beskædigelse udenfor al Tvivl, helbrededes den Syge efterhaanden. Han leed efter den Tid af Kortaandethed og ofte paakommende Blodspytning, der nu og da endog blev meget heftig. Dog kom han sig lidt efter lidt ganske, og befandt sig i flere Aar, paa Blodspytningen nær, saa godt som aldeles vel. Men i de sidste Aar tóg Kortaandetheden og Blodhosten til og Brystet begyndte at smerte, og i 1829 sloge sig Lidelser af Hjernen til, hvoraf han døde. — Ved Obductionen befandtes Kuglen at ligge i den forreste og nederste Deel af den nederste lobus i højre Lunge tæt under Overfladen i en blodtom, saameget som et Hønsæg stor Hulhed. Udenpaa Lungen var et tydeligt Ar, omgivet af et fast Cellevæv, hvorfra gif indurerede Punkter hen til det Sted, hvor Kuglen fandtes. — Denne var vel Vejen, som Kuglen havde taget. Lungerne befandtes desuden overfyldte med Blod og sammenvogede med pleura

costalis, men forresten funde. — I Hjernen opdagedes et i Suppuration overgaaet Sted, rundt omgivet af en meget blod Hjernemasse. — Han havde allerede i mange Aar lidt af Hovedpine.

Fuldkommen Mangel paa Galdeblære.

Hos en 60aarig Mand, der altid havde haft en umaadelig stærk Appetit, og været meget feed, men i de sidste Aar havde lidt af Symptomer, der tydede hen paa en Sygdom i Leveren, kunde Lægen, Dr. Gaultier (*G. Journ. hebdomadaire* June 1829) ikke opdage det mindste Spor til en Galdeblære, eller noget som helst, der antydede, at den eensaaang havde været tilstede. Duodenum hang ved et meget stærkt Cellevæv fast ved Leveren; en Galdesteen blev funden deri paa samme Sted hvor ductus choledochus plejer at aabne sig. — Dr. G. spørger, om det ikke er rimeligt, at Mandens stærke Appetit og hurtige Fordøjelse kom af Galdens bestandige Overgang i duodenum, hvorved denne Tarim holdtes i en bestandig Excitationstilstand og sympathisk indvirkede paa Mavnen. — Han bemærker, at i de Tilfælde, hvor man har fundet ductus choledochus aabne sig umiddelbar i Mavnen, havde Appetiten ogsaa været meget stærk.

**En mania transitoria post partum
hos en Ko.**

En treaarig, ellers meget tam Ko, faldede den 12te Januar 1829 om Aftenen Kl. 8 og forholdt sig derved meget rolig; men Efterbyrden var ikke saasnart borttaget, før Dyret under Brølen, Skummen for Munden, og alle øvrige Tegn paa Rasen med Hornene gik løs paa sin Kalv. Denne Tilstand, der gjorde det nødvendigt, at binde den fast ved Jernkæder, forsvandt imidlertid gradviis efter 6 Timers Forløb, uden at efterlade sig noget Spor. (S. Henkes Zeitschr. f. d. Staatsarzneyk. 1 H. 1830.)

**Melkeskorpe, opstaaet ved Synet af en-
deraf lidende Dreng.**

En 26aarig, stedse sund Pige af munter, rød Ansigtssfarve, fin Hud, regelmæssigen menstrueret, og som aldrig før havde haft nogen Hudsygdom, saae pludseligen og uventet en 7aarig Dreng, hvis Ansigt ganske var bedækket af crusta lactea. Hun vandle- des ved dette Syn i den Grad, at hun strax blev angreben af en heftig Kuldegysen; snart derpaa følte hun en Brænden og Hede i den venstre Kind, hvorefter røde, smaae Blegne opstode, der gik over i Ul-

ceration, og i faa Dage dannede en Skorpe, der ganske lignede Drengens, ja lidt efter lidt, ligesom hos ham, bedækkede det hele Ansigt. Menstruationen blev derved ikke bragt i Orden og Helbredelsen skete efter kort Tid ved Diæt og blodrensende The. (Berettet af Dr. Hofmeister i Oschag (i Sachsen) i Neue Zeitschr. f. d. Natur- u. Heilk. 1 B. 1 H. 1829.)

En mærkelig Mandslidelse efter langvarig Søsøge.

En ung Mand brugte 44 Dage til at rejse fra Liverpool til Charlestown i Nordamerika, og leed, paa de sidste fire Dage nær, den hele Tid af en voldsom Søsøge. Da han under denne ikke kunde beholde den mindste Føde hos sig, blev han saa mager og mat, at man hver Dag ventede hans Død. Han beholdt imidlertid Selsbevidstheden og leed saa lidet paa sine Mandsejner, at han under sit Onde dicterede et meget fornuftigt og ordentligt Brev til En af sin Handelscorrespondenter i Liverpool. Fire Dage før sin Ankomst til Charlestown, hvorfra han tog til Boston, gif Qualmen endelig over; han fik nu Appetit, og kunde beholde Føden, men tabte paa samme Tid aldeles Erindringen af alt hvad der var foregaaet paa Rejsen. I Charlestown kom han lidt efter lidt til

Kræfter og kunde paa enkelte Dage sidde oppe paa en Stol. Han syntes at besidde en tilstrækkelig Grad af Styrke i sine Arme; men hans Been vare overordentlig svage, og det var ham ikke engang muligt at gaae, understøttet af Andre. Appetiten var god, Tungen reen, og Stolgangen naturlig. Pulsen var lille og svag; hans Mine i Almindelighed munter og levende; men undertiden mørk og melankolsk. Hans Sandser befadde i det Hele deres naturlige Sensibilitet; dog var Huden paa Benene saa følsom, at han ikke uden stor Smerte og Følelse af Besvimmelse der kunde taale den mindste Gniden, og Øjnene rullede hvert Øjeblik saa uvilkaarligen og uregelmæssigen omkring, at han ikke var istand til at see nogen Gjenstand aldeles tydelig; Alting syntes at bevæge sig for ham. Det var ham derfor heller ikke muligt at læse. Det mærkeligste Phænomen var imidlertid dette, at han aldeles havde tabt Erindringen af nyligen skete Begivenheder. Han kunde tydeligen huske hvad der var hendet mange Aar i Forvejen, men ikke det mindste af hvad der i de sidste Maanedee var forefaldet. Han tilstod, naar man spurgte ham derom, at have en dunkel Følelse af sin lidte Søsøge, men ikke det mindste af hvad han havde seet og hørt i Eu-

ropa eller paa Rejsen kunde han ihukomme. Paa Spørgsmaal derom talte han altid om en Rejse, han havde foretaget før den. Han talte isøvrigt fornuftigt og med den bedste Erindringsbevne om alle Begivenheder i de tidligere Perioder i hans Liv. De ubetydeligste Details i sine Forretninger fra den Tid gav han da Besked om, og Ingen kunde under saadanne Samtaler formode den mindste Landsblidelse hos ham. Det, man fra Dag til Dag sagde til ham, og de daglige Begivenheder efterlode sig aldeles intet Spor i hans Erindring. Enhver, han saa den ene Dag, maatte den anden Dag paa ny introduceres ved Navn til ham. Dette var endog Tilfældet med hans Løge. Kun Navnene paa dem, han kjendte fra tidligere Dage, erindrede han. Selv naar man spurgte ham om det Ubetydeligste i Henseende til hans egen Person, som f. E. hvordan han havde sovet, hvad han havde spist o. s. v., henviste han til sin Søster for Svar. Han havde kun Begreb om det umiddelbar Nærværende; om Tidens Forløb, om Aarstiden, om sit Opholdssted fattede han slet Intet. Man maatte hvert Øjeblik fortælle ham, at det var Foraar, at han var i Boston, og i sin Broders Huus. I Henseende til sine Slægtninge og Venner, da satte han dem altid i de Forhold og i den Alder, hvori de havde været for 13 Aar siden; thi saalænge havde

han været fraværende fra dem. Den Broder f. E., i hvis Hus han nu var, og som var 26 Aar gl., antog han for en anden Broder, der havde været paa den Alder, da han sidst saa ham; sin Søsterdatter, der var voget op i hans Fraværelse, tog han for sin yngre Søster. Man kunde imidlertid altid let bringe ham ud af hans Fejltagelser, og han indsaar dem strax selv, men faldt altid tilbage i dem igjen. Han var sig overhovedet sin Mandssvaghed bevidst og talte med Lærer derom.

Han er ved Brugen af enkelte Lægemidler kommen til sig noget, og erindrer nu flere nyere Begivenheder bedre end før; men i det Hele vedbliver denne hans særegne Mandslidelse endnu. (Uddraget af Dr. J. Wares Beretning i Americ. Journ. of med. sciences Febr. 1830.)

Et synderligt Tilfælde af metastasis hos en diende Kone.

En Amme kom til Majland for at faa et Barn at die; hun erholdt en Dreng, og tog ham hjem med sig. Hun diede ham flere Gange samme Dag, men om Natten følte hun ligesom noget løb hende fra Brystet ned i Maven, og kort efter udtømte hun ved Stolgangen og Bandladningen en Bædske, der

havde alle Kjendtegnene paa sand Mælk. Denne Udtømmelse vedblev hele Natten, saa at tilsidst to Natpotter vare fyldte dermed. Der var den følgende Dag ikke een Draabe Patte i Brystern. Disse mælkagtige Udtømmelser fra Lactifera og Blæren vedbleve de følgende Dage, men i mindre Mængde. Efter tilsidst at have ophørt i 12 Dage, viste der sig atter Mælk i Brystern som før, og Konen kunde da igjen die det hende anbetroede Barn. (Fortalt af Dr. Franchina i Annali di Medicina Febr. 1829.)

Tvillinger, sammenvøgne ved Navlen.

1. 3 Maj 1829 kaldtes Dr. Moore i Amerika til en Kone, der nylig havde født en qvindelig Tvilling. Begge Pigebørnene vare forenede med hinanden ved den nederste Deel af Brystet, og den øverste Deel af Underlivet lige indtil Navlen, og vendte Ansigtet mod hinanden. De syntes kun at være i den 7de Maaned og vare, skjønt svage, dog sunde. De toge temmelig megen Næring til sig, og Ammen fortalte, at de begge paa eengang havde havt Absorption. Der var under Svangerskabet ikke forefaldet noget Usædvanligt. Fødselshjælperen, Dr. Barker, havde, da Fødselen trods Veerne forsinkedes, ved Undersøgelse opdaget, at der laae et andet Hoved paa

Skambenet, og ved at brynge Halsen af det første Barn, hvis Hoved laae for, ud, fuldført Fødselen. Der var een Navlestreng, men med dobbelt saa mange Blodkar som Aleris, og kun een Moderkage. — Børnene levede i 24 Timer og døde i eet og samme Øjeblik. — Ved Obductionen befandtes en tynd membrans Masse at skille Organerne i begge Underlivene fra hinanden, og udbredende sig til begge Sider at indslutte Navle-Blodkarrene i sine Folder. Disse delte sig ved Navlen og trængte paa hver Side ind i Leveren. — Begge Leverne hang saa fast ved hinanden, at de kun syntes at danne et eneste Organ. Dog saaes et tydeligt Spor af en Skille-Linie. Enhver Lever havde sin egen Galdeblære. Tarmkanalerne og omenta laae decimod ganske adskilte. — I Brysthulhederne syntes Lungerne ganske naturlige. Begge Hjerterne, der laae sammen i en enkelt i Middellinien af Legemet liggende Hjertepose, vare langagtige og flade.

2. En Kone i Ohio i de forenede nordamericanske Stater fødte mod Enden af den 8de Maaned af sit Svangerskab to levende Børn, af sædvanlig Størrelse, der hang fast ved hinanden ved en rund Masse, af omtrent 3 Tommers Diameter, som begyndte ved cartilago ensiformis eller den nederste Ende af Brystbenet, og strakte sig ned i Underlivet. — Den øverste

Deel af denne Masse var haard og brustagtig, og dannedes af cartilaginee ensiformes af begge Børnene, der gik udad og forenede sig sammen; den nederste Deel var blød og følte som en membransø Sæk, der indeholdt en Deel af Underlivets Organer. Allernederst manglede Huden, og herfra udgik een Navelsnor for begge Børnene. At de overfladige Venes hos begge Børnene anastomoserede, var tydeligt. De vare begge Piger, og i enhver Henseende normale, undtagen at den ene havde to Tømmelfingre paa den ene Haand. Det ene Barn døde 36 Timer efter Fødslen, det andet et Par Timer senere. (Western med. and phys. journ. Oct. 1829.) — Disse Børn syntes ganske at have lignet de to Siamesiske Drenge *), og det er at beklage, at ingen Obduction skete. (The americ. journ. of med. sc. Febr. 1830.)

Tvillinger, af hvilke det ene Foster var fladtrykt af det andet.

Dr. Defermon har (G. bulletin d. sc. med. Juliet 1829) meddeelt société med. d'émulation i Paris dette Tilfælde. Det først fødte Barn var fundt og vel udviklet, og med dets Moderkage uddreves en

---

*) See dette Tidsskrift 11 B. p. 380.

Masse, der saaes at være et andet Foster med sin Efterbyrd. Denne var lysegul, elastisk, rynket paa sin Uterinflade, glat paa den anden, og bedækket af Fosterets Hinder, der dannede en fladtrykt Sæk. Ved at aabne denne, fandtes deri et fladtrykt Foster, som i sin Form ganske lignede de Kagemænd, man har at sælge. Det syntes i 3die Maaned at være standset i sin Væxt. 6 Uger efter den antagne Undfangelse havde Moderen efter en anstrængt Gang bemærket nogle Blodpletter paa sit Linned; Dr. Defermon havde da undersøgt hende, fundet Moderhalsen noget udviklet og af Frygt for en Abort ladet hende holde Sengen i 8 Dage, hvorefter Blødningen var ophørt. Det var en sund stærk Kone, der i Begyndelsen af sit Svangerskab havde haft sit sædvanlige Samleje med Manden.

Tvillinger; af hvilke det ene Foster var sundt og fuldbaaret, det andet dødt og kun lidet udviklet.

Dette Tilfælde, liget det af Dr. Defermon meddelte, er blevet berettet af Dr. Colombe (E. bullet. d. sc. med. Juillet 1829). Fødselen gik meget heldigen for sig; men da Efterbyrden var usædvanlig stor og tung, bragtes man til at undersøge

den næjere og fandt. da Moderkagen bestaaende af tvende særskilte Dele; den ene Deel var rød og vel udviklet, fuld af Blod, tilhørende det nyligen fødte Barn; den anden Deel, der hang ganske fast ved den anden, var meget mindre, fastere, og lysegul. Begge Moderkagerne havde hver deres egne Hindér; de, som inde sluttede Barnet, vare bruxne, som sædvanligen, men de, som hørte til den anden Moderkage, vare hele og indeholdt kun et lidet Foster af fire Maaneders Størrelse, misdannet, fladtrykt, blegt og noget blaat. Moderen var 34 Aar gl., havde allerede faaet mange Børn, og stedse født blot ved Naturens Hjælp. I sit sidste Svangerskabs tredie Maaned var hun bleven angrebet af Dvalme, Madslede og Emerter i Underlivet, men havde efter nogle Dages Sengeliggen atter befundet sig vel.

En overordentlig tidlig Legems-Udvikling
af en 6aarig Dreng.

I Brewster's philosophical Journ. July 1829 findes følgende Beretning om en sjelden tidlig Udvikling af en Drengs Legeme. — Drengen blev født i October 1822 i Ringusfie i Invernesshire i de skotske Højlunde. Han pattede kun i $8\frac{1}{2}$ Maaneder. Ved sin Fødsel var han snarere et lidet Barn, og

først i den 6te Maaned bemærkede man, at hans
 Kjønsdele vare usædvanligen store. I det 4de Aar
 vare de allerede større end de fleste unge Menneskers
 paa 14 eller 15 Aar, og bedækkede med lange lyse
 Haar. Han er for Tiden 6 Aar og 2 Maaneder
 gl. Hans Højde er 4 Fod $2\frac{1}{2}$ Tomme og han vejer
 74 Pund med sine Klæder paa. Hans Legeme er
 fra Halsen til pubes 20 Tommer langt; Hovedet og
 Halsen er 11 Tommer; og Underextremiteterne kun
 19 T. lange. Rundt om den nederste Deel af Hals-
 sen er han $14\frac{1}{2}$ Tommer; rundt om Hovedet, strag
 over Ørene og Øjenbrynene $22\frac{1}{4}$ T.; Panden er 2
 Tommer høj; Ansigtet, Panden iberegnet, $6\frac{1}{4}$ T.
 Den perpendiculære Højde af Hovedet, fra meatus
 externus aurium til Toppen af Hovedet, er 5 T.
 De fædede Dele paa Extremiteterne ere, især i deres
 øverste Dele, overordentligen udviklede. Knoklernes
 staaer dermed ikke i Forhold. Vasti externi, del-
 toideus, biceps, supinatores see derfor ud som
 store Klumper Kjød. Penis og Testiklerne ere saa
 store som de fleste voksne Menneskers, om ikke større.
 Pubes ere bedækkede med sort, krøllet Haar. Han
 har ogsaa korte sorte Bakkensbarter, men ingen Skjæg
 paa Hagen. Hans Øjne ligge usædvanlig dybt inde
 i Hovedet, og synes meget fløve. Sinus frontales
 synes efter Pandens Fremstaaenhed mellem Øjnene at

domme, allerede udviklede og meget store, og derfor, som man almindelig paaftaader, denne Udvikling er forbunden med en særegen Dybde i Stemmen, saa synes hans hule, dybe Stemme ogsaa at tale derfor.

I Henseende til det Spørgsmaal, hvorvidt Drengens Functioner svare til disse hans Legemsdeles Udvikling, er følgende at bemærke. 1) Han har lige siden sin Fødsel indtil nu nydt det bedste Helbred. Af 24 Timer sover han roligere de 9 Timer om Sommeren, og de 11—12 om Vinteren. 2) Han begyndte at gaae, da han var 9 Maaneder gl. Han har en forholdsvis til sin Alder betydelig Styrke, og kan med Lethed løfte en 146 Pund svær Vægt, og en lang Vej bære to Spande fulde af Vand. Han løber med Hurtighed, skjøndt ikke med Behændighed. Skjøndt han kjender, og endogsaa gjør sig til af sin Styrke, yttre han dog ingen Tilbøjelighed til at kives eller slaaes med Børn af samme Alder; han søger tvertimod mere at undgaae alt Sligt; men ophidset han, faaer han ogsaa Bugt med Dreng, dobbelt saa gamle som han. 3) Han skal, naar man modsætter sig hans Vnsker, være overordentlig heftig. Han har aldrig vist nogen særdeles Lyst til at lege, hvilket maaskee kommer deraf, at hans Fjernaldrende ansee ham for altfor stor og stærk, og de ældre for ikke fløgtig nok til at have ham iblant sig. 4) Han har

yttret en stor Tilbøjelighed til at rapse uden egentliggen at have nogen Hensigt dermed; thi han stjæler blot hvad han tager og gjør selv ingen Brug deraf. Undertiden, have andre Børn forført ham til at stjæle. Men siden man har gjort ham opmærksom paa, at dette er en Forbrydelse, har man ikke truffet ham deri. 5) Han har aldrig yttret den mindste Tilbøjelighed for det andet Køn. — 6) Med Hensyn til sin Aandsudvikling er han tilbage for Børn af samme Alder. Han var to Aar gl., før han kunde udtale de tvende letteste Ord i sit Modersprog (Gaelic) og han har endnu ikke lært et eneste engelsk Ord, skjønt dette Sprog dog i Almindelighed tales af alle de Børn, han seer. Paa Grund heraf, og formodt hans sløve Blik, blev han længe anset for en Idiot fra Fødselen. Han var tre Aar gl., før han lærte Bogstaver at kjende; efterat have lært paa dem i tre Maaneder, kjendte han dog ikke mere end 2 til 3. Siden har han gjort bedre Fremgang. 7) Han er meget vel oplært i Religionen, fremsiger altid regelmæssigen sine Bønner Morgen og Aften, holder meget af at gaar i Kirke, og beviser ofte sin store Opmærksomhed der ved siden hjemme at gjentage en Deel af Prædikenen. — Iøvrigt er han en meget fattig Dreng og løber baade Vinter og Sommer

barfodet omkring, uden nogenfinde at flage over Kulde.

Langvarig Afholdenhed fra Fødemidler.

I Pynacker nærved Delft i Holland lever for Tiden et 43aarigt Fruentimmer, Angelica van der Blies, der i lang Tid ikke har nydt det mindste. Hun har fra Barnsbeen været meget svagelig, stedse lidt af heftige Kramper og er flere Gange bleven behandlet for chroniske Inflammationer i Underlivet. I 1818 begyndte hun ikke at tage nogen fast Næring til sig, og angav, hun ikke var istand til at synke den. Fra November 1820 tog hun af den Grund heller intet Lægemiddel mere. I denne Tilstand forblev hun indtil Marts 1822, da hendes hysteriske Tilfælde yttrede sig med en saadan Hæftighed, at man befrygtede hendes Død. Hun fik derfor et Lavement, der d. 10de Marts 1822 bevirkede en Abning, men dette var ogsaa den sidste Gang at hun havde en ordentlig Stolgang og lod sit Vand. Hun kunde nu slet ingen Næring tage til sig, hverken fast eller flydende. Menstruationen, der hidtil havde været regelmæssig, ophørte nu ogsaa ganske. Hun vædede blot ofte Munden med koldt Vand, for, som hun sagde, at dampe Ilden i Munden og fortynde Elimet. I 1823 og

24 leed hun af Rosen paa Armen og siden af stærke Smerter i Brystet, hvorimod anvendtes Aareladninger, Igler, Omslag og spanske Fluer. I 1825. befandt hun sig lidt bedre. I October 1825 lod hun lidt Vand under heftige Smerter og ubeskrivelig Angst; ligeledes fik hun en ubetydelig Abning; i 1826 urinerede hun endnu to Gange efter hinanden, men meget lidet. Den første Urin var blodig, den anden lys som Vand. — Da nu Medicinalcollegiet i Eydholland havde hørt om dette Fruentimmer, der gjorde stor Opfigt i hele Egnen, lod det, for at erfare, om det ikke var Bedrageri, hende i 4 Uger Dag og Nat bevogte af 4 Koner, som dertil bleve lønnede, og i 1827 udkom i Delft et Skrift fra Collegiet, der bekræftede Sandheden af Tilfældet.

Efter hine Koners med Eed bekræftede Angivelse havde Angelica v. d. B. fra 11 Nov. indtil 9 Dec. 1826 ikke taget det mindste Flydende eller Faste til sig. Munden havde hun i den Tid 22 Gange udfyldt med Vand, The eller Melkevalle, uden dog at synke noget deraf. Hun havde nu og da faaet Convulsioner og var falden i Asmagt. Hun var hver Dag staaet op Kl. 9 og gaaet tilfængs Kl. 10 eller 11, men havde kun sovet meget lidet. Om Dagen havde hun strikket og syet. I den hele Tid havde

hun hverken havt Abning, eller ladet sit Vand; kun opad var der gaaet Vinde fra hende.

I 1828. besøgte Dr. Schmalz fra Dresden hende. Hun var da saa svag, at man altid maatte bære hende af og i Seng, og saae, skjøndt kun 41 Aar gl., ud som en Kone paa 66. Ansigtet var indfaldet, Øjnene matte. Hun var korthæudet, og talte meget hurtigen, og syntes isvrigt ikke at lide betydeligt. Tungen var temmelig reen, men tør. Hendes hele Hudoverflade var kold og tør, Pulsen temmelig normal, i sine Slag, kun lidt langsom, men meget liden og svag. Underlivet var haardt og spændt og smertede ej engang ved stærkt Tryk. Hver $1\frac{1}{2}$ Time havde hun heftige Kramper, der dog kun varede i et Par Minuter. Hun klagede desuden over Smærter i Brystet, Siderne og Fødderne. Hun havde heller ikke siden hiin trykte Beretning om hende var udkommen, drukken eller spist det mindste, og ligesaa lidet havt Abning eller ladet noget Vand. I $6\frac{1}{2}$ Aar havde saaledes dengang denne (utrolige) Afholdenhed fra alle Fødemidler og denne Mangel paa alle Udtømmelser varet. Hun sagde, hun vilde meget gjerne nyde noget, men var ikke istand til at synke det mindste. — (Uddraget af Dr. Schmalz's Beretning i Hufelands Journ. Supplem. menth. 1829; Sandheden af Tilfældet lade vi staae hen).

Om Blodet og dets Beskaffenhed i flere Arter af Feber.

Om denne Gjenstand har i College of physicians i London Dr. Stevens, der i mange Aar har været Læge i Vestindien, oplæst en Afhandling, hvoraf er givet et Udtog i Medico-chirurg. review July 1830, og hvis Hovedpunkter vi ogsaa troe at burde meddele vore Læsere.

Dr. S. begynder med den Bemærkning, at man undertiden i Vestindien iagttager en ondartet Form af gult Feber, hvis Symptomer fra Begyndelsen til Enden ikke lægge nogen Lidelse i de faste Dele for Dagen, og som efter Døden ikke viser noget tydeligt Spor til Sygdom i Hjernen, Mave, Tarmkanalen, eller i nogen af de andre Organer, i hvis Lidelse man ellers sætter Feberens Aarsag. Den sande Grund til Døden kan kun opdages, naar man aabner Hjertet og i dets Hulheder finder en opløst Bædske, næsten saa tynd som Vand, og saa sort som Blæk, — en Bædske, aabenbar ude af Stand til at vække nogen Virksomhed i Blodomløbets Hovedorgan, eller til at opholde Livet. Blodet er ligesaa sort og tyndt i alle de øvrige Bløddar, og der er ingen Forskjel at opdage mellem arterielt og venøst Blod.

Han bragtes heraf til i Feber at tilskrive Blodet

en større Indflydelse, end man i de senere Tider har gjort og underkaste dette en Deel Forsøg. Ved efter Døden at undersøge det sorte og opløste Blod, der blev fundet i Hjerterne af dem, der vare døde af guul Feber, var det aabenbart, at store Forandringer vare skete. 1) Blodet var mere flydende, deels formedelst Overmaal af Blodvand, uden Tvivl en Følge af alle Affondringernes Standbning, deels maaskee formedelst Mangelen paa Fibrinens Dannelse, eller dens hurtigere Fortærelse end i sund Tilstand. I det første Stadium af Sygdommen forstyrres ofte Structuren af de røde Blodkugler (globuli), som sees deraf, at det farvende Stof ofte er skilt fra globuli og opløst i Blodvandet, hvorved denne Deel af Blodet, naar det skiller sig fra Fibrinen, faaer en lysersød Farve. Som Sygdommen tager til, taber ogsaa denne røde Farve sig og alt Blodet vorder sort og tyndt. 2) Det sorte Blod i Hjertet er saa ligt det, der opkastes ved den sorte Brækning, at man neppe kan skille det fra hinanden. 3) I heftige continuerende Febre synes de saltagtige Dele, ligesom Fibrinen, at fortæres saa hurtigen, at de ikke gaae over i Blodet; Blodet taber snart alle sine salte Partikler og sin salté Smag. 4) Skjønt Blodet er opløst, er det dog ikke putrid; dette vorder det først efter Døden.

Som et Middel til at forebygge denne farlige Forandring i Blodet anpriser Forf. Neutralsalte. Hver Gang han brugte disse i rette Tid, forebyggedes Opløsningen af Blodet, paa samme Maade som vel Svovand netop paa Grund af sine saltagtige Dele betrygges mod Forraadnelse. I alle de mange Tilfælde, han brugte dem tidlig nok, forebyggedes Stanken ved Handen, den gule Farve i Huden, den sorte Brækning og alle de andre Døden eller bebudende Symptomer.

Forf. bemærker, at den almindelige Egenskab ved alle Neutralsalte er at give venøst Blod en lys, arteriell Farve. For at opdage Virkningerne af forskellige Midler paa Blodet, gjorde han en Mængde Forsøg, hvis Resultater vare: 1) At alle Syrer bibringe sundt Blod en mørk Farve, og i Forhold til deres Styrke, ligesaa vist forandre det fra rødt til sort, som de forandre den vegetabiliske Farve fra blaa til rød. Endog Plantesyrerne gjorde Blodet saa sort, at det ved Tilføjelsen af lidt Vand ganske fik Udscendet af det, der opløstes i den sorte Brækning. 2) At rene alkalina have samme Virkning som Syrerne i at forandre Blodet fra rødt til sort, sjønt ikke i samme Grad.— 3) At Neutralsaltene i Øjeblikket forandre det venøse Blod fra mørkerødt til lyserødt, arteriell Blod.

Endog de Salte, der indeholde et lidet Overmaal af alcali, som f. E. subcarbonas sodæ, give strax venøst Blod en smuk lysersød Farve. — Disse Forsøg anstilles bedst med sundt Blod. Hine agentia opløses først i lidt Vand og blandes derpå vel med det varme Blod, førend det har begyndt at styrkne. 4) Naar Neutralsaltene blandes med det sorte og tynde Blod hos dem, der ere døde af guul Feber, forvandles dette paa Stedet fra en sort til en lysersød Farve. — Det er efter Dr. S. for det Første paa Grund af disse saltagtige Dele at Blodet er rødt; den naturlige Farve i det farvende Stof er sort, thi, naar man tager et Blod-Coagulum, og ganske berører det sine salte Partikler, ved at dyppe det i fersk Vand, vorder det farvende Stof snart saa sort, at endog Sauerstoffgasset ikke formaaer at forandre dets Farve. — For det Andet skylder Fibrinen disse saltagtige Dele sin flydende Tilstand i Blodet, thi det forbliver kun flydende, saalænge det er blandet med disse Salte, og vorder fast, saasnart Saltene ved at forene sig med Blodvandet skille sig derfra. — For det Tredie frembringer den Forandring af Form, som disse Salte lide, naar Blodet forvandles fra arterielt til venøst, og fra venøst til arterielt, ogsaa en Forandring i dets Capacitet for Varmestof, og gjør det istand til

at bevare Legemets Temperatur. — Blodet erholder desuden ved Saltene en exciterende Egenskab.

Dr. S. troer sig heraf og af mangfoldige Erfaringer besøjet til at antage følgende.

1) I heftige continuerende Febre, endog hvor man ved antiphlogistica stræber at bestjerme Organerne, opstaae ofte chemiske Forandringer i den hele cirkulerende Masse; og disse ere næsten altid den eneste Aarsag til Døden. I samme Forhold som Sygdommen tiltager, taber Blodet sine faste Dele og vorder tyndt. Det mister sine salte Dele og vorder baade kraftløst og sort, udueligt til at vedligeholde Hjertets Virksomhed og Livet. I den gule Feber, i den africanse typhus, i Pesten o. s. v. er Blodets Opløsning den almindelige Aarsag til Døden. Endog i den typhus, der hersker i de kolde Lande, finde saadanne Forandringer i Blodet, skjønt i en mindre Grad, Sted. — 2) I alle Tilfælde af ondartede Febre synes Tasbet af de salte Dele at være den fornemste Aarsag til Blodets Opløsning. 3) Naar man i Sygdommens første Stadium ved antiphlogistica afværger Faren for Inflammation i de faste Dele, og efterat Excitationstilstanden er tilbørligen formindsket, bruger passende nærende Midler og tillige Neutralsalte som Medicin, vil man i Almindelighed forebygge de farlige Symptomer og Døden. Neutralsaltene irritere

Maven, men holde Måbningen og alle de samtlige Afsondringer vedlige og forebygge Blodets Opløsning. Dette have flere hundrede Erfaringer stadfæstet, og hvor derfor Dr. S. og de af hans Colleger, der fulgte hans Methode, kaldtes i de første 24 Timer efter Anfaldet af Klimatsfeberen, mistede de ikke en eneste Patient *). De Neutralsalte, Dr. S. bruger, ere især *soda tartarizata*, *carbonas sodæ* o. s. v.

Ligesom Dr. S. her bestræber sig for at give Humoralpathologien nogle af sine tabte Rettigheder tilbage, saa vide vi, at ogsaa flere nyere Læger, saasom Dr. Stoker **) i Dublin, Dr. Burne ***) i London og Dr. Steinheim ****) i Altona, have søgt at bevise, hvorledes det især er en sygelig Forandring i Blodet, der er den nærmeste Årsag til typhus og flere Febre. Den, der imidlertid sidst,

---

*) Forf. anfører her en Deel Vidnesbyrd af Andre, men som vi forbigaae.

**) *Pathological observations 1828.*

***) *A practical treatise on the typhus or adynamic fever 1828.*

****) S. flere Afhandlinger af ham i Gersons og Julius's Magazin og Heders Annalen.

og med et fortrinligt Foredrag har forsøgt at overtyde Lægerne om noget lignende, er Dr. Clanny *). Han antager den nærmeste Uarsag til typhus at være et Ophør af Chylificationen, og følgerigen af Sanguificationen, medens at derimod alle de lymphatiske Kar i Legemet virke med forøget Kraft, og den Lympe, der optages af dem, erstatter chylus i Blodet; „saalange denne Tilstand varer, lider den Syge af en heftig Sygdom, der kaldes typhus.“ Naar viscera chylopoietica begynde deres Functioner igjen, tager Sygdommen gradviis af, og ophører endeligen ganske. „Chylification er, ligesom Secretion, en Function af Hjernen, der afficeres af færgene Omstændigheder, eller af en vis Tilstand i Luften, og i heftige Tilfælde aldeles ophører at virke; deraf Navnet typhus.“ Dr. C. støtter denne sin Slutning paa Undersøgelsen af Blodet i de forskjellige Etadier, hvorved han, ligesom Dr. S., har funden, at jo mere Sygdommen udvikler sig og tiltager, desto mere vandet bliver Blodet og desto større er Forholdet af Lymphen.

Red.

---

*) C. hans lecture upon typhus fever, delivered at the Sunderland Infirmary i the Lancet 316 Sept. 1829.

Om Forudbestemmelsen af et Fosters Kjøn.

I Journal für Geburtshülfe, Frauenzimmer- u. Kinderkrankheiten, von E. Siebold *) 9de Bd. 1829 har Dr. Löwenhard i Prenzlau derom levet ret en Deel Bemærkninger, hvoraf følgende ere Hovedpunkterne.

Med Maanens Til- og Aftagen stiger og falder Livmoderens Irritabilitet. De fleste Koner menstruerer ved Fuldmaane, og kort før og efter denne Tid er Livmoderens Irritabilitet størst; men 12—14 Dage efter mindst. Ved mange Erfaringer har Dr. L. fundet, at eftersom uterus udstøder det modne Foster enten ved til- eller aftagende Maane, erhverver det sig Evnen ved den næste Undfangelse at undfange et mandligt eller kvindeligt Foster; den tiltagende Maane bestemmer nemlig det mandlige, den aftagende det kvindelige Kjøn. Man behøver derfor, naar en Kone er svanger, kun at vide den Tid, da hun sidst kom ned med et fuldbaaret Foster (Abort kommer ikke i Betragtning) for at erfare, af hvilket Kjøn det Foster, hun nu gaaer med, er. Man kan

---

*) Fortsættelse af det af Faderen, E. v. Siebold udgivne Tidsskrift.

altsaa ved den første Udsling, naar man indbretter den saaledes, at Nedkomsten (den 180de Dag efter Undfangelsen) falder i den til- eller aftagende Maane, fiden efter Vilkaar bestemme, hvad Køn Barnet ved den næste Udsling skal være af (?) — Forf. fragaaer imidlertid ikke, at der kunne gives mange Undtagelser.

Opbevarelse af anatomiske Præparater.

J Westminster medical society i London har (S. the Lancet 322 Octobr. 1829). Dr. Thomson meddeelt sin Methode for at opbevare anatomiske Præparater saaledes, at deres Farve ikke gaaer tabt. Han paastaar, at endog Blodets Farve i Blodkarrene kan vedligeholdes, naar kun Overfladen af Karrene tørres saa vel, at Blodvandet kan svede igjennem Karrene og det øvrige Blod danne coagula i dem. For derfor at faae Præparaterne saasnart som muligt tørrede, lægger han dem aldrig ned i Vand, men afdører Blodet, Blodvandet o. s. v. vel med et tørt Haandklæde, hænger Præparaterne i Træk, og afdører nu og da alt det Blodvand, der sveder gjennem Karrene. Denne Afdørring er Hovedsagen, da Blodet ellers ganske taber sin Farve, enten paa Grund af chemiske Forandringer i Blodvandet ved Luften eller i alt Blodet ved Vandet. Naar Præparatet

er vel gjennemtorret, maa til dets yderligere Opbevarelse kun den stærkeste Wiingeist bruges, hvis Fordampning man paa alle Maader maa forebygge.

Sildigt Udbrud af Kopper efter Indpødning.

I Journ. univers. d. sc. med. Juliet 1829 beretter Dr. Barres i Bourdeaux, at han, efterat have vaccineret et Barn, 3 Uar gld. med 4 Etik, ikke saae nogen Virkning deraf før to Maaneder efter, da to Kopperblegne udviklede sig, fra hvilke flere andre Barn med Held bleve indpødede.

Udbrud af Bandskræk, lang Tid efter et Bid.

I the London medical society Dec. 1829 meddelte (S. the Lancet 330 Dec. 1829) Mr. Jackson et Tilfælde af Bandskræk, der først udbrød 18 Maaneder efterat Patientten var bleven bidt af sin egen Hund i den højre Tømmelfinger. Da Hundens samme Dag havde bidt tvende Andre, blev den dræbt, dog uden al Mistanke om at den var gal. Der var mod Saaret ikke anvendt det mindste og det lægtes hurtigen. Patientten var en stærk 28aarig

Mand, der næsten aldrig før havde været syg. Symptomerne vare fuldkommen characteristiske. Stærke Aareladninger, calomel, spanske Fluer o. s. v. bleve anvendte og han døde paa 3die Dag. Rygsmarven fandtes efter hans Død betændt fra det første Ryghvirvelbeen indtil Lændehvirvelbenene.

2.

Medicin, Chirurgi og Fødselsvidenskab.

Kunstig Misfødse i Danmark.

Efter den i Bibl. for Læger 1821 angivne Methode har Krigsraad Schom, Districtschir. i Sagfjøping, 4 forskjellige Gange befordret Nedkomsten hos to Koner, hos hvem Bækkenets Diameter conjugata ikke tillod naturlig Fødsel af et levende fuldbaaret Foster.

1. Skolelærer B—gs Kone i Nibbelunde fødte i 1823, sex Dage efterat Hinderne i Svangerskabets 33te Uge vare perforerede, et levende Barn, der var lille og svagt, og kun blev en Dag gammelt.

2. Samme nedkom i 1827, tretten Dage efter Hinderne's Sprengning i Svangerskabets 34te Uge, med et levende Barn, der var større end det for-

rige, og nu er en sund og stærk Pige. — Fødslerne foregik efter 6—10 Timers Beer.

Denne Kone havde forhen været fire Gange forløst. Første Gang i 1816 blev hun i sit 26de Aar ved Bending forløst med et ufødsbaaret, dødsfødte Barn; anden Gang i 1818 blev hun af Herr S. betjent med skarpe Instrumenter; tredje Gang i 1820 af Cand. Chir. Wilhjelm i Maribo; og fjerde Gang i 1821 atter af Herr S. med skarpe Instrumenter.

3. Huusmand Peter W—ns Kone, som nu er 37 Aar gammel, blev i 1826, fire Dage efterat Hinderne i Svangerskabets 36te Uge vare aabnede, ved Bending forløst med et dødsfødte Barn.

4. Samme nedkom i 1828 med et endnu levende Barn, allerede den anden Dag efterat Hinderne mod Udløbet af Svangerskabets 36te Uge vare aabnede.

Denne Kone havde forhen sex Gange været i Barselseng. I den første og femte betjente Herr S. hende med skarpe Instrumenter. De fire øvrige Fødsler fuldførtes med megen Anstrengelse dels ved Naturens egen Hjælp og dels ved Bendingen. Kun høs et af disse Børn sporedes der Liv strax efter Fødselen, men dette manglede ogsaa efter Moderens Mening 17 Uger i Modenhed. (Af Medicinal-Indberetningerne til det Kgl. Sundhedscollegium for 1828.)

Exstirpation af Armen i Skulderleddet.

Denne Operation er i afvigte Aar med Held foretaget af Districtschirurg Sünckenberg i Hjørring. Operationen foretoges efter Callisens Methode, uden nogen lægekundig Medhjælper, og fordi Patienten i Begyndelsen modsatte sig, først 9 Dage efterat Overarmen ved et Baadestud gennem Axilla opad var aldeles knust. (Af Medicinal=Indberetningerne til det Kgl. Sundheds=Collegium for 1829.)

Senge af Tang mod Scrofler.

Bataillonschirurg Grønholtz i Horsens har høt en 17aarig Dreng, fuld af rachitisk=scrophulose Svulster, Curvaturer og Saar, seet betydelig Forbedring, efterat have ladet hans Seng oprebe paa Tang istedet for Halm, og er tilbøjelig til at tilskrive denne Virkning den i forskjellige Haveplanter indeholdte Jodine. (Af Medicinal=Indberetningerne til det Kongl. Sundhedscollegium for 1829.)

Ullun og Kulpulver mod Koldfeber.

Stiftsmedicus Steenberg paa Wallø har ofte med Held hos fuldblodige Koldfeberpatienter brugt Pulv. aluminis, en halv Drachme, fem Gange i Apprexiën, og hos leucophlegmatiske og saadanne, hvis Fordøjelses-Organer ere svækkede, Pulv. carb. tilisæ 3j hver Time i Apprexiën. Træet blev brændt til Kul i en hestst Digel med gjennemboret Laag, og Kullet fint pulveriseret, medens det var varmt. Det er saa vigtigt, at Pulveret forskrives og gemmes i veltilproppede Flasker, at dette meget billige Middel, (hvilket Calvert har anbefalet som det bedste Surrogat for China,) aldrig hjalp, naar det blev forskrevet i Væster. (Af Med. Indb. til det Kgl. Sundhedscoll. for 1829.)

Flores chamomillæ mod Koldfeber.

Justitsraad, Stiftsphysicus, Dr. Willemoes i Aarhus har hos uformuende Patienter ofte med Held mod Koldfeber forordnet Pulv. subt. flor. chamomillæ, kogt i Øl og jevnlig druffet mellem Paroxysmerne. *) (Af Med. Indb. til det Kgl. Sundhedscoll. for 1829.)

---

*) S. Biblioth. for Læger 10de Bd. p. 535.

Ny Anvendelsesmaade af Jodinen.

For at forebygge Jodinens irriterende Virkning paa Maven, anbefaler Dr. Pelletan i Paris at forbinde den med Morphium. Salven, han bruger udvendigen, bestaaer af axung. $\mathfrak{J}$ proto-ioduret. hydrargyri gr. vj acetat. Morphii gr. viij (Nouv. biblioth. med. Fevr. 1829.)

Secale cornutum, anvendt i smaae

Gaver.

Den Indvending, man har gjort mod dette i langsomme Fødsler saa fortrinlige Middel^s Brug *), at det let afstedkommer Moderblodstyrting og Fostrets Død, er af flere Læger bleven befundet grundet; men Dr. Lorenz, Physicus i Homberg an der Ohm, mener efter sine mangfoldige Erfaringer med Hensyn dertil, at dette kun kan befrygtes, naar Midlet gives i den sædvanlige Dosis af 15—30 Gr., og paaftaaer, at Hensigten med dets Anvendelse ganske opfyldes, uden at noget af hine Tilfælde indtreffer, ved at forordne det i smaae Dosis. Han giver det derfor i Begyndelsen til 3 Gran

---

*) S. Bibl. for Læger 9de Bd. P. 143.

i Pulverform med 10 Gr. Mellesukker. Ere Beerne ikke tiltagne efter en Time, forbliver Modermunden slap og Livmoderen blød, saa giver han $4\frac{1}{2}$ Gr. Inciteres heller ikke derved Livmoderen tilstræffelig, forsøges Dosis hver Time med $1\frac{1}{2}$ til 2 Gr. indtil 10 Gr. Men i de fleste Tilfælde ere 2—3 Dosis (6—9 Gr. i det Hele) tilstræffelige til Djemedets Opnaaelse. — Er Indgiftten bleven forøget til 10 Gr., uden at den forønskede Virkning paafølger efter to Timers Forløb, sætter han Midlet ganske tilside. — (S. hans Afhandling herom i *Gemeins. deutsche Zeitschr. f. Geburtskunde* 5 B. 2 H. 1830.)

Strychnin mod Amaurosis.

Dr. Watson i London har (*G. the London med. gazette* Jan. 1830) lagt tvende Tilfælde af amaurosis ved den udvortes Anvendelse af Strychninen. Der blev først lagt et Spannsflueplaster i Lindingen, og siden $\frac{1}{4}$ Gr. Strychnin strøet paa det sin epidermis derved berøvede Sted. Den ene Patient var 31 Aar gl. og havde i 3 Maaneder lidt af amaurosis, den anden var 22 Aar gl. og havde havt Sygdommen i 15 Maaneder. — De kom sig begge altsammen.

Borttagelse af den største Deel af scapula.

En tilsyneladende sund Pige indkom i London Hospital for en Svulst, saa stor som en lille Appelsin, paa den nederste Deel af det venstre Skulderblad, der var blød og elastisk, smertefuld ved Berørelse, men ikke inflammmeret. Hun tilskrev Svulstens Oprindelse en Anstrængelse af den venstre Arm ved at bære et Barn. Iøvrigt klagede hun over Intet. Svulsten tog i et Par Dage betydeligen til i Størrelse, og blev erklæret for en sarcoma medullare. Man gjorde et lille Stik deri, hvorved en Masse, lig Hjernen, udfled. Svulsten strakte sig tilsidst langs med fossa infraspinalis hen i Aegelhulheden. Uagtet de Bæmseligheder, der maatte være forbundne med en Operation, saae man dog ingen anden Maade til at bevare hendes Liv paa. Patientinden blev lagt paa den højre Side, Armen løftet ivejret af en Medhjælper og en Compresse anbragt over Nøgledenet, for at tilvejebringe Tryk paa art. subclavia. Operatøren, Mr. Luke, stod bagved Patientinden og begyndte Incisionen ved axilla og førte den langs med Svulstens margo axillaris rundt om den nederste Vinkel af scapula til i en kort Afstand fra spina af samme Been. Den anden Incision begyndte som

den første, og førtes langs med den nederste Rand af spina scapulæ. Musklerne over fossa supra- og infraspinalis bleve derpaa overfskaarne, og Benet bortsauguet. — Svulsten var tydeligen en sarcoma medullare, der havde sit Udspring i Benet selv. Omtrent Treffjerdedele af scapula bleve borttagne, det vil sige: det hele Been, paa cavitas glenoidalis, collum, acromion, og en ganske liden Deel af fossa nær; af Musklerne bleve deltoideus, trapezius, levator scapulæ, rhomboideus major og minor, supraspinatus, infraspinatus, teres major, teres minor, latissimus dorsi, serratus magnus og subscapularis overfskaarne. — Patientinden kom sig snart, og har nu i et Aar ikke havt noget Tilbagefald. Hun kan bevæge Armen meget godt frem og nedad, men ikke saa godt bag og opad. Hun kan ogsaa løfte Byrder dermed; men, naar de ere meget tunge, føler hun Smerte derved. Musklerne i Armen ere ikke faldne ind, paa deltoideus nær. Arret er derimod stort. (S. Lond. med. & surgic. journ. Jan. 1830.) — I Anledning af denne Operation beretter i Med. Gazette Febr. 1830 Mr. S. Hutchin son et Tilfælde af fungus hæmatodes, hvori Armen, Skulderbladet og Røglebenet bleve borttagne af Dr. Cum ing i Antigua. Operationen blev foretagen i 1808, og Patienten siden forvist det chirurgiske Academi i London.

Lithotritien, med Held anvendt paa en 7aarig Dreng.

Den 2den October 1829 foretog Dr. Leroy i Paris denne Operation paa en Dreng, 7 Aar gl., der siden sit andet Aar havde lidt af Symptomer paa Steen. 4 Unzer Vand indsprøjtedes i Blæren, Stenen fattedes og knustes med Letthed. Der var nogen Vanskelighed forbunden med Instrumentets Udtækning, da det var fuldt af smaae Steen. Drengen urinerede en betydelig Mængde Grus efter Operationen, og intet foruroligende Symptom paafulgte. — Den 9de gjentoges Operationen med samme Held, og endeligen atter den 14de. Efter disse trende Operationer befandt Drengen sig fuldkommen vel. (*Lancette francaise* Dec. 1829.)

Lithotomi, anstillet paa et Barn i det andet, og igjen i det tredie Aar.

Barnet leed fra Fødselen af Steen, og blev, da det var 10 Aar glt., opereret derfor af Dr. Bougon i Paris. Efter nogen Tid opstode atter Smertter i Nyrerne og Blæren, hvorpaa Dupuytren i Hotel-dieu, (hvor man meget modsætter sig

Lithotritien) igjen udførte Operationen paa det da tresaarige Barn. (Lanc. franc. Dec. 1829.)

Superfoetation i en dobbelt uterus.

En Kone, 7de Gang svanger, aborterede i den 5te Maaned. Et dødt Foster, $8\frac{1}{2}$ Tomme langt, fødtes først; derpaa et Embryo, omtrent 3 Maaneder glt. og $3\frac{1}{2}$ L. langt. De tvende Moderkager udtømtes siden, den ene efter den anden. Jordmoderen fandt efter en nøjagtig Undersøgelse, at Moderfleden og Livmoderens Hals vare som i naturlig Tilstand, men at der ovenover den udvendige Åbning paa sidstnævnte vare tvende andre Åbninger, der hver hørte til en særskilt uterus. (Ephemerides de Montpellier Dec. 1829 og London medical & surgic. journ. Febr. 1830.)

Helbig Exstirpation af en scirrhus cervix uteri.

Denne er i September 1829 (S. the americ. journ. of med. sc. Febr. 1830) bleven udført af Dr. Strachnan i Petersburg, Virginia (Nordamerika) paa en 33aarig Kone, der længe havde lidt af haardnakken Blodstyrtning, og derved var bleven svæk-

ket og affræftet i den yderste Grad. *Cervix uteri* befandtes ved Undersøgelsen scirrhus i hele sin Udstrækning. Dr. S. bortskar med Scalpellen *cervix* og omtrent en Trediedeel af *corpus uteri*. Blødningen var ubetydelig og gjorde ingen Kunstens Hjælp nødvendig. Hefstige Uterinsmerter, der opstode strax efter Operationen, stilledes ved Opiumsdraaber og Indsprøjtning af en lunken Chamomille-Infusion. Bedring indfandt sig gradviis og en Maaned efter var hun aldeles heldredet. Ved Undersøgelsen bemærkedes Saa-
ret da fuldkomment cicatriseret, og uden den mindste Haardhed eller andet Spør til Sygdom. Menstrua have siden ikke indfundet sig.

**Aneurysma i arteria innominata, med
Held behandlet ved Ligatur af
carotis.**

En 51aarig Landmand, der ofte saae sig i den Nødvendighed at løfte tunge Byrder, havde længe lidt af Symptomer paa aneurysma, og havde ovenover Brystbenet en pulserende Svulst, omtrent af et Dues øgs Størrelse, der strakte sig hen under portio sternalis og clavicularis af sterno-mastoidens-Muskelen langsmed art. subclavia, og ned til det andet Ribbeen. Den mindste Bevægelse frembragte Kort-

aandethed. Pulsationen var samtidig med Hjertets og tydelig aneurysmatisk. Åreledninger, Rolighed, Diæt o. s. v. bleve forsøgte i en 6 Maanedes, men da Svulsten stedse vedblev at tage til og Symptomerne forværrede sig, bestemte Prof. Valentine Mott i New-York, antagende Ondet for en aneurysma i art. innominata og Begyndelsen af subclavia og carotis, sig til paa Wardrops Maade at underbinde carotis. Dette skete den 26de Sept. 1829 paa den sædvanlige Maade. Intet foruroligende Tilfælde opstod. Sygdomssymptomerne aftog fra samme Øjeblik dagligen, Svulsten ophørte lidt efter lidt at banke, taalte udrortes Berørelse og blev mindre. Den 16de October faldt Ligaturtraadene af; Svulsten og Pulsationen over Brystbenet vare aldeles forsvundne. Den 22de var Saaret lægt; den højre Arm er meget svag og svullen; Fingrene noget tykke; den højre art. radialis uden Pulsation; Åndedrættet meget let. D. 26de rejste han saa godt som ganske helbredet paa Landet. (Uddraget af The americ. journ. of med. scienc. Febr. 1830.)

**Overordentligt Tilfælde af intussus-
ceptio.**

§ Americ. journ. of med. sc. Febr. 1830

giver Dr. Gaylord i New-York Beretning om en ileus hos en 6aars Dreng, der allerede truede med den uundgaaelige Død, da en rigelig Abning indtraf med Linderung af alle Symptomer. Den næste Dag faaes en stor Deel af Tarmene, sammenfoldede, at bære faldne frem gennem rectum. Størstedelen var begyndt at gaae over i Koldbrand; en Deel var ganske angreben deraf, og kun enkelte andre Dele havde et naturligt Udscende. — Patienten blev opgivet; dog lagdes et Omslag af Kul og Gjør paa Delen, og gaves China og Brændeviin indvendigen. I omtrent 24 Timer faldt de fremfaldne Dele af Tarmene af, og udgjorde en Længde af 26 Tommer. Tre Tommer deraf laae i en Fold, der var voxet saa fast, at den ikke kunde skilles ad, og som derfor blev antaget for Aarsagen til Evgdommen. Efterat disse Dele af Tarmene vare faldne af, havde Drengen daglig Abning, stjant med Smerte og Vanskelighed. For-
døjelsen var svag; en stor Grad af Magerhed og den største Mæthed lode befrygte et ugunstigt Udsald. Men efter et Par Uger bleve Smerterne periodiske, under hvilke Drengen streg som en Kone i Barnsnød. Hver Paroxysme varede $1\frac{1}{2}$ Minut, hvorefter igjen fuldkommen Rolighed i en 5—15 Minuter paafulgte. Ved Begyndelsen af hver Paroxysme blev det ellers smalle og sammentrukne Underliv

tykt og opblæst og igjennem det^s Mustler kunde man da op-
 dage enhver af de heftige Bevægelser i Tarmkanalen. Saa-
 snart Pardonysmen var forbi, faldt Underlivet atter strax
 sammen. En Deel Midler blev herimod forsøgt uden
 Nytte, da endeligen Dværgsølvmidler, saasnart Saliva-
 tion havde indfundet sig, aldeles standsede Ondet.
 Patienten kom sig lidt efter lidt, og er nu (2 Uar
 efter) karst og fyldig, skjønt stedse underkastet hyppige
 Anfald af Coliksmærter.

Behandling af ischias nervosa.

I den medicinske Klinik i Tübingen anvendes
 (S. Von dem nervigten Hüftweh, von Bodenmül-
 ler 1826 i Sammlung medic. Dissertat. von Tübingen
 1829) med stort Held følgende Behandlingsmaade
 af ischias nervosa. Tønde Stykker af Fyrsvamp,
 saa store som en dansk Tiirskilling, lægges mellem den
 store og den næste Taa, undertiden ogsaa mellem flere
 Tæer paa eengang, og de deraf dannede Sæer
 holdes ved Digestionsalve nogen Tid i Suppuration.
 Derpaa indgives Laaret 2—3 Gange dagligen med
 en Epifescie fuld af en Salve, bestaaende af 1 Unze
 Bomolie, og 6 Gran Phosphor, og omvikles med Flæ-
 nell, hvorved Huden vorder rød og varm og kommer

til at svede. Det er især i *ischias nervosa postica* at denne Methode skal vise sig saa fortrinlig; dog bruges den ogsaa med stor Nytte mod *isch. n. antica*, der efter Dr. B.'s Mening staaer i nøjere Sympathi med Underlivet og derfor kræver mindre locale, end paa den hele Organisme virkende Midler.

Suppuration i Halsen — Hæmorrhagi — Underbinding af *carotis*.

En *Coffardicapitain*, 45 Aar gl., havde ved en Forkjølelse paadraget sig en *angina*, der gik over i Suppuration, forbunden med betydelig Bløden. Da han blev indlagt under Lægen, Mr. Lufes Kur, kom Materien fra toende Abscesser, temmelig langt nede i Halsen, og samme Dag opkastede han i en Tid af en halv Time henved 80 Unzer Blod, deels flydende, deels coaguleret. Han var ved Mr. L.'s Ankomst i den højeste Grad af Udmattelse; Pulfen var knap at føle og meget hurtig; Stemmen yderst svag; en flammende Sved bedækkede Legemet. Man kunde ikke se andet end Blod-coagula i Halsen. Halsen blev gurglet med lige Dele Blyvand og Bliingeist og indvendigen gaves 1 Gr. Blysukker med $\frac{1}{4}$ Gr. Opium hveranden Time. — Den næste Dag var han noget bedre; men paa 3die Dag kom atter i en Tid af et Kvarter, en

45—64 Unzer Blod fra ham, og den næste Dag en lignende Mængde. Patienten syntes nu døende, og, skjønt han efter en Time kom sig noget, var det dog åbenbart, at nok en Blodstyrtning vilde vorde hans Død. Mr. L. besluttede nu at underbinde den venstre carotis, som det Blodkar, der antoges for at være det, hvorfra Blodet kom. — Først end man imidlertid kunde begynde Operationen, faldt han atter i en dyb Afmagt, og man nødtes derfor til at operere ham i en liggende Stilling paa Sengen ved Lyb. Et Snit, af omtrent 3 Tommers Længde gennem Huden, blottede platysmamyoideus, som derpaa blev overfsaaren langs med den inderste Rand af sterno-mastoideus. Man traf denne til den ene Side og skar ned i Dybden. Carotis skiltes ved en Medhjælper fra den ledsagende Nerve og Vene, og en Naal, med en dobbelt Traad, førtes derefter udenfra om Arterien. Traadene skiltes fra hinanden og tilbandtes hver for sig, $\frac{1}{2}$ Tomme fra hinanden. Saaret bedækkedes med et Plaster. Patienten sporede, som han sagde, ingen usædvanlig Følelse under Underbindingen. Pulsen var meget svag og slog 120 Slag i Minutet. Pupillen i det venstre Øje var mere udvidet end i det højre. Man gav ham Bouillon og kjoelende Drikke.

I 3 Dage, hvorefter han blev forbunden, opstod ingen Bløden, men sidste Dags Aften opspyttede

han 14 Unze saliva, blandet med Blod. — Engelsk Salt med Senna og 15 Draaber tinct. digitalis forordnedes hver 6te Time. Feber og Smerte i Halsen vedblene de følgende Dage og 4 Dage efter opspyttede han igjen Blod, men kun en 2 Unzer. — Digitalis-Draaberne maatte paa Grund af Hovedpine og Dilatation af Pupillen i det venstre Øje sættes tilside. — Feber og Smerte aftog nu dagligen. Paa den 22de Dag efter Operationen faldt Ligaturtraadene af, og han begyndte nu at gaa omkring. — Efter et Par Uger endnu rejste han paa Landet og var, paa lidt Mæthed nær, fuldkommen vel. Pulsation er vendt tilbage i Arterierne ovenover os hyoideum, men ikke i Aaren mellem dette Been og det Sted, hvor Ligaturen blev anlagt. (Uddraget af Mr. Lukes Beretning i London medic. gazette Dec. 1829.)

Hæmorrhagi fra et Saar i Halsen — Ueberbindung af carotis communis.

En 23aarig Mand havde i en 4 Maanedes Tid, som Følge af en angina, lidt af et ulcus i Halsen, og indkom den 18de October 1829 paa Middlesex Hospital i London efter pludseligen at have opkastet en stor Mængde Blod af Halsen. Den højre Hand af uvula og en Deel af palatum

mølle var i en Ulcerations = Tilstand; den højre Tonsille og den bagerste arcus af palatum vare aldeles destruerede; den højre Side og bagerste Flade af Svælget vare ulcererede og bedækkede af pus. — En Opløsning af Chlorkalk som Gurgelvand og en saur Chinamixtur forskreves. — Den næste Dag opkom igjen en meget stærk Blødem, der først standsedes ved Tryk paa den højre carotis. Lægen, Mr. Mayo, fandt ved sin Ankomst Patienten bleg og yderst mat. I Svælget laae endnu en Deel styrket Blod. Mr. M. underbandt strax den højre carotis communis midt paa Halsen. Der udfled neppe en Draabe Blod under Operationen. Pulsen var i Arterien, da den blottedes, yderst svag; den indvendige vena jugularis laae ganske sammenfalden. Efter Operationen faldt den Syge flere Gange i dyb Afmagt, men efter Ryddelsen af lidt Brændevin og Bouillon kom han sig igjen lidt efter lidt. Mr. M. spurgte ham nogle Minuter efterat Arterien var bleven underbunden, om han saae lige godt med begge Øjnene; han svarede, at han saae tydeligen med det venstre Øje, men at Synet paa hans højre Øje var taaget og ufuldkomment. Der var paa samme Tid ingen Pulsation at spore i den højre art. temporalis. Om Eftermiddagen vendte Synet fuldkommen tilbage paa det højre Øje, og paa samme Tid kunde Pulsation føles i den højre

art. facialis, skønt ikke saa stærk som i den venstre. Patienten klagede over Banken i den venstre Side af Hovedet. Han, døde meget hele Dagen og sov vel om Natten. De følgende Dage indfandt sig gradviiis Bedring. Paa 15de Dag, efter Operationen, den 3die November, faldt Ligatür=Traaden af og Saaet i Svælget begyndte ved Hjælp af Rygninger med Einobrer at læges. — Ved de blaae Mercurialpiller og en Mercurialsalve tog Helbredelsen mere og mere til, og den 22de November syntes han saa godt som aldeles lægt. — Mr. Mayo mener, at Blødningen i dette Tilfælde kom fra en Green af carotis externa, nemlig art. lingualis, deels fordi den Syge altid som Sædet for Smerten i Halsen pegede paa det Sted indenfor angulus maxillæ, hvor a. lingualis ligger, og deels fordi han har iagttaget et lignende Tilfælde under en anden Læges Kur, hvor Patienten døde, og art. lingualis ved Obductionen befandtes at være den Aare, der havde givet Blodet fra sig. Mr. M. tilstaaer isvrigt, at det i dette Tilfælde havde været sikrere at underbinde art. carotis interna og externa særskilte ved deres origo, da derved ikke blot Blodets Strøm til den ulcererede Arterie, men ogsaa enhver indirect Henstrømning fra de anastomoserende Kar vilde være bleven forebygget. Havde carotis interna her været den ulcererede Arterie, vilde hiin

hans Operation ikke have reddet den Syge. (Af med. & physlc. journ. Dec. 1829.) (Men vilde maaskee ikke andre brugte Midler have gjort hiin Operation overflødig? Red.)

Underbinding af begge arteriæ carotides for aneurysma per anastomosin.

En 20aarig Dreng havde en rød bankende Svulst paa Iffen af Hovedet, fem Tommer i Omkreds og $2\frac{1}{2}$ T. høj. Den havde været tilstede ligesaa fødselen, men havde især i de sidste tre Aar taget betydeligen til i Størrelse. Paa Spidsen af Svulsten var et lidet ulcus, der af og til blødte stærkt. Den venstre art. og vena temporalis vare særdeles stærkt opsvulmede og pulserede betydeligen. En Vene, der gik fra Svulsten ned paa Panden, var ligeledes meget udspændt, og da Haaret aftragedes, saae man mere end tyve pulserende Arterier at udgaae fra Svulsten. Lægen, Prof. Mulssey i Hannover i New Hampshire i Nordamerika, underbandt først den venstre carotis. Svulsten blev derefter mindre; men da de mange Arterier paa den højre Side af Svulsten endnu vedbleve at pulsere stærkt, blev 12 Dage efter ogsaa den højre carotis under-

bunden. — Ansigtet blev betydeligen blegere derefter, men Hjernens Functioner aldeles ikke forstyrrede. Hverken Qualme eller Besvimelse opstod; Patienten rejste sig strax og flødte sig paa, steg i en Vogn og førte ud paa Landet, uden at føle det mindste Udebesindende. (Snorrigt, at Lægen tillod alt dette!) Svulsten blev forbunden med en Compresse, besugtet med Allun = Vand, og en Bandage, og tog dagligen saaledes af i Størrelse, at den efter 4 Uger. Forløb var omtrent en Trediedeel mindre end før Operationen; men den begyndte da igjen at blive større, og en svag Pulsation sporede i den venstre art. Temporalis, Prof. W. borttog nu Svulsten ved en Incision rundt om dens Basis. Herved 40 smaae Arterier maatte derved underbindes, men ikke desto mindre tabte Patienten kun omtrent 2 Pagle Blod. — Cicatrisationen gik vel langsomt for sig, men efter et Par Maaneder var Saaret lægt. Den Syge har siden befundet sig vel, og er en meget stærk og særdeles rødmøstet Arbejdsmand. (Ud af Americ. Journ. of med. sc. Febr. 1830.)

Samtidige Børne- og Rokopper.

1. Herr Leeson i London blev kaldet til et Barn med Børnekopper. For at forhindre dem fra

at smitte dette Barns Broder, vaccinerede han denne samme Dag. Regelmæssige Kokopper viste sig, og fra dem blev paa 8de Dag igjen taget Lymfhe til et andet Barn. Men Dagen efter (d. 9de) brøde Børnekopper frem. Baade disse og Kokopperne havde et uforstyrret, sædvanligt Forløb. Det sidste Barn, der blev vaccineret med Lymfhe af dette, fik Kokopper og undgik Børnekopperne, Kjønt disse dog paa samme Tid vare tilstede i det Legeme, hvorfra Vaccinematerien var bleven tagen. (S. the Lancet 303, June 1829.)

2. Dr. Bobart i London vaccinerede en Pige, 8 Maaneder gl., ved tvende Stik paa hver Arm med Lymfhe, tagen fra et fuldkommen sundt Barn. Paa fjerde Dag viste den ejendommelige areola sig om Stikkene, og alt syntes at gaae godt, da paa 7de Dag sande Børnekopper frembrøde. Vaccineblegnene vedbleve deres sædvanlige Forløb og tørrøde hen som ellers; Børnekopperne bleve confluerende og forløb med flere foruroligende Symptomer. Barnet kom sig vel, men er stærkt koparret. (The Lancet 311 Aug. 1829.)

Usparges, et meget beroligende Midde
og Præparater deraf.

Digitalis, Blaafyre, Opium og alle de andre
be kjendte narcotica virke, i det de formindste Hjær-

tets Kraft, skadeligen paa Maven. Efter Dr. Broussais (i Annales de la med. physiolog. 1829) skulle derimod Asparges fortrinligen stille enhver Excitation i Hjertet og Blodomløbet, uden at irritere Maven. Denne deres Egenskab blev opdaget af en Patient, der leed af Hypertrophie i Hjertet og Hjerteranken, og stedse sporede Lindring hver Gang han spiste Asparges. For altid at kunne nyde dem, lod han tilberede en Sirup deraf, som han fandt ogsaa opfyldte sin Henfigt. Han meddelte denne Kjendsgjerning til en Læge, der ikke nævnes, men som i mange Tilfælde har forsøgt Midlet med Held. Broussais siger, at han ogsaa har brugt Sirupen og seet god Nytte deraf, saasom især i Hjertesygdomme, Asthma, Næseblod, Hovedpine o. s. v. — I Journal de chimie medicale, de pharmacie &c. Mai 1830 roser ligeledes Dr. Baudin denne Virkning hos Asparges, men anbefaler dem som Extract, tilberedet ved Hjælp af koldt Vand. Alle de Syge, som han gav det, befandt sig strax derefter bedre; Blodomløbet blev roligere, og ofte indfandt Svøn sig. — De Asparges, der tages til Extractet, maae imidlertid være friske, store, hvide; de renses, skjæres smaat og tørres derefter paa Rastelovnen.

Kopper efter Indpodning med Varioloidelymphe.

Under en drøbende Kopper-Epidemi i St. Pol de Leon, Dep. Finisterre i Aaret 1826, der af 6,225 Indbyggere bortrev 285, besluttede en Læge der, Dr. Guillou, da han vidt og bredt ikke kunde erholde nogen Vaccinematerie, at indpode med Varioloidelymphe. Strax hos det første Pattebarn, som han indpodede dermed, viste kun Blegne sig paa Inoculationsstederne uden nogen almindelig Eruption, og disse lignede Kopperne saa fuldkommen, at man ikke kunde skjelne dem derfra. Fra dette Barn bleve strax igjen 42 andre indpodede, og Resultatet var hos dem alle det samme. Endeligen beløb Antallet af de paa denne Maade Inoculerede sig til 600, og man iagttog kun yderst sjelden nogle enkelte Blegne mellem Inoculationsstederne eller paa det øvrige Legeme. Samtlige Indpodede forbleve i denne Epidemi betryggede mod Kopperne. — Er nu end Dr. G's Slutning, at Varioloidegiften frembringer Kopper, for hurtigen dragen, da, som bekjendt, ogsaa ægte Børnekoppeblegne undertiden ligeledes vise sig uden almindelig Eruption, og ligne Vaccinepustler, — saa bliver dog det factum, at der af Varioloidestoffet i hine 600 Tilfælde i Almindelighed kun frembragtes Localblegne uden nogen almindelig Eruption, og at disse trods den heftige Epidemi

betrygge, derfor ikke mindre vigtigt. (Rev. medic. Fevr. 1830 og Hecker's Literar. Annal. d. ges. Heilk. Mai 1830.)

Borttagelse af Kindbenet og Overkæben.

En middelaldrende Bondesone af god Constitution indkom paa Hospitalet St. Antoine i Paris. Hun fortalte, at hun for to Aar siden havde ladet en af de øverste Kindtænder udtrække, og at Tandlægen havde maattet bruge betydelige Anstrængelser; efter et Par Dage var Tandfjædet svulmet betydeligen; en stor Mængde pus udtømtes af alveolus, og to Maas neder efter bortgik et lidet Beenstykke. Hun klagede over stor Smerte; den venstre Kind udgjorde en betydelig Svulst (den var to Gange saa fremstaaende som ellers). Huden over den var spændt, skinnende og af violet Farve; de overfladige Vener vare udsprejdede af Blod; Øjenlaagene og Tindingen svulne; Øjæblet stod frem og det venstre Næsebor var meget sammentrykket. Ved Mundens Åbning befandtes den største Deel af processus alveolaris, og en betydelig Deel af palatum durum i den Grad bortædte, at Fingeren kunde bringes ind i antrum; Smertene vare voldsomme. Efter frugtesløs Anvendelse

af forskjellige Lægemidler, besluttede Lægen, Dr. Bel-
peau at borttage de angrebne Dele. Et Indsnit
gjordes fra den venstre Mundvinkel op til midt imel-
lem det venstre Øje og Øret; Lapperne dissekeredes
til Eiden, og B. forsøgte derpaa med Saugen at
borttage de Dele af os zygomat. og maxilla su-
perior, der befandtes angrebne; men da dette ikke
vilde lykkes, afkræbede han dem (de vare sarcomatøse),
hvorved næsten den hele portio facialis af hine tvens-
de Been borttoges. Antrum Highm. fandtes nu vel
ogsaa angreben, men man vovede ikke at fortsætte Opera-
tionen længere, anvendte et cauterium, fyldte antrum
med Charpi, og bragte Saarrandene sammen ved
Suturer. Patienten befinder sig vel, og man haaber,
at Suppuration vil bringe de øvrige angrebne Dele
ud gjennem Munden. (*Lancette française*, og *The
Lancet* 307. 1829.)

Tab af en stor Deel af den venstre Kind,
erstattet ved en Operation. .

Paa en Kone laae paa Grund af en lægt Kold-
brand i den venstre Kind en stor Deel af begge Kja-
verne blottet. 9 Tænder saaes derved tydeligen.
Tænderne og alveoli vare under Sygdommen stude
indad, hvorved Kjævens Bevægelse forhindredes og

anchylosis i Articulationen var opstaaet; — Ansigtet var paa den Maade overordentlig vanjiret. Dr. Gensoul i Paris affaar først alle de Steder, hvor Hudarret sad fast, og borttog ved en Tang og Sill alle de fremstaaende Dele af Benet; derefter dissekerede han to Sommer af Integumenterne i den øverste Deel af Nakken og en Somme af dem paa Halsen, bragte derpaa disse Dele i Forbindelse med Huden paa Rinden og holdt dem sammen ved Sutureer og Hefteplastre. Paa denne Maade bortfjernes det vanjirende Udseende, og der blev kun en liden Spytsiftel tilbage. (Journ. hebdomad. Mars 1830, og Lond. med. and surgic. journ. Mai 1830.)

Asperula odorata i Vattersot.

J Midland med. and surgic. journ. Febr. 1830 roser Dr. Walker denne Plante meget som et fortrinligt diureticum mod Vattersot. Han giver det i et Infus eller Decoct. (E. London med. and surg. journ. March 1830.)

Pathologien og Therapien af en særegen Smerte i Siden hos Qvindefjættet.

Unge Fruentimmer, især de af svag og spæd Le-

gemshygning, Klage ofte over en Smerte ved 6te eller 7de Ribbeen, i Almindelighed i den venstre Side. Smerten er som oftest dump og indskrænket sig til et lidet Sted, men til sine Tider opstaae heftige acute Paroxysmer deraf, og den breder sig da ogsaa ud over Brystbenet og Skulderen; paa samme Tid føles Armen paa samme Side ligesom betagen af Læmhed. Regelmig Anstrængelse, langvarig oprejt Stilling, Sorg, og andre nedtrykkende Sindsbewægelser, Rydelsen af megen, især fast Fæde o. s. v. forøge som oftest Smerten. Hoste eller Kortaandethed complicere dette haardnakne Onde vel paa en farlig Maade, men ere ikke nødvendigen dermed forbundne Symptomer. Ved horisontalt Leje frembringes næsten altid Lindring, hvilket netop er et diagnostisk Tegn paa Sygdommen. De Fruentimmer, som enten føre et stillestående Liv, eller omvendt have meget anstrængende huslige Forretninger og ikke kunne nyde frisk Luft, lide mest deraf. Hovedpine, Melancholi, Mæthed og Svaghed i Muskulærsystemet, svag Puls, Hjertebanken, omvæltende Smertter, kolde Hænder og Fødder — ere dens sædvanlige, — og Svækkelse i de første Veje en af dens bestandigste Ledfagere.

Den compliceres undertiden med Tab af Mæltet, eller Aphoni, og nu og da, sjønt sjeldnere, med

unaturlig Banken i Brystet, og haardnatten Brækning. Undertiden vise sig og Symptomer af Congestion til Hjernen.

Sædvanligviis betragtet som organisk Sygdom i Hjertet, eller Inflammation i pleura, Leveren, eller Milten, er Behandlingen af denne Sygdom i de fleste Tilfælde ligesaa uheldig, som de Anskuelser, hvorpaa den støtter sig, ere urigtige. Aareladninger, Tgler, Spanstestuer paa Siden, Mercur, Afholdenhed, Laxermidler o. s. v. frembringe undertiden kun en kort Lindring; oftere forøge de Smerten og Mætheden. Lang Tid brugte, vorde disse Midler endog farlige. Derimod vil Smerten mindskes og i Almindelighed tilsidst bekæmpes ved flere Timer om Dagen at lade Patientinden iagttage et horisontalt Leje, ved at forordne en simpel, men nærende Diæt, Laxermidler, bestaaende af aloe, emmenagoga, Jernpræparater og andre tonica, trækkende og irriterende Midler paa Rygraden og Bæstning med koldt Vand eller Styrtebad. Dog maae man vedblive længe og taalmodigen med denne Behandlingsmaade.

Derfor man i de tidligere Stadier af denne Lidelser nøje undersøger Rygraden, vil man vel sjelden bemærke nogen tydelig Forandring deri, men i Almindelighed vil Patientinden paa et eller flere Steder ikke taale Tryk med Fingeren og saa klage over

Smertter der. Længere hen vil selv den sagteſte Berørelſe af et eller flere Ryghvirvelbeen, eller af De lene paa Siden af dem, frembringe ulidelig Smerte, der da ligesom et electrifſt Slag ſkyder fig hen i Bryſtet eller Armen. Tilſidſt vil endog en Krümning i Rygraden kunne opdages. Her maa man derfor ſøge Sygdommens Sæde; det er Nerve-Ganglierne, eller origo af de Nerver, der her fra Rygmarven gaae til Bryſtet og Underlivet, der lider, og Sygdommen er derfor at betragte ſom en ſand Neuralgi og at behandle paa ovenanførte Maade. (Uddraget af Dr. Palmer's popular illustrations of medicine. London 1829 p. 25 og Dr. Teale on neuralgic diseases. London 1829 p. 14.)

Ileitis pustulosa.

En af de mærkværdigſte pathologiſke Opdagelſer, ſom Lægerne i de ſenere Aar have gjort i Nervefebre, er den hyppigen forekommende puſtuloſe, gangrænſe Inflammation i ileum. Foruden Viſchoff i Wien og Neuman i Berlin har nu ſidſt Leßſer i Berlin ſkrevet derom (i ſin Bog: Entzündung u. Verſchwärung der Schleimhaut des Verdauungskanal Berlin 1830.) Denne Forf. har bemærket den at være epidemiſt

i sit Hospital og betragter den som et Symptom eller Product af den typhøse Feber, frembragt ved den især i Tarmkanalen svækkede Livskraft og en tilsligende tilstedeværende Tybcrasi i Eafterne; den er derfor analog med Trødsken (der og ofte ledsager den) og den gangrænøse angina i Typhus, ja vel ogsaa med Frislerne, Sprinklerne og de ondartede Furunkler i samme Sygdom. — 2. foreslaaer, for at stille den fra den primære Tarmbetændelse, at kalde den *ileitis pustulosa*. Dette Symptom vorder imidlertid end vigtigere derved, at det igjen virker tilbage som Aarsag til nye Onder- og farlige Complicationer, ja selv til Koldbrand og Døden. Det maa derfor tages fortrinligt Hensyn til, og blandt mange forsøgte Midler derimod forsikrer 2., at en maadelig Aareladning (paa 8—12 Unzer) og meget store Gaver Calomel (Æj pro dos.), som oftest kun eengang, men undertiden endog to Gange om Dagen, bevirke den hurtigste Hjælp, og ofte i 2—3 Dage fuldkommen Helbredelse. 20 meddelte Sygehistorier bevise Fortrinligheden af denne Behandlingsmaade; dog er det at bemærke, at næsten alle Forf.'s Patienter vare unge, stærke Soldater. — Diagnostik er imidlertid, som enhver practisk Læge veed, vanskelig. Symptomerne characterisere kun Nervesfeberne overhovedet; selv af en tilstedeværende Meteorismus tør man ikke altid

slutte sig til en Ileitis, og der er ofte aldeles ingen Smerte, selv ej ved Berørelse, tilstede. Kun tvende Symptomer gives der derfor, ejendommelige for denne Complication, nemlig en vedholdende Diarrhoe, hvorved en brun, purulent, undertiden blodig Materie udtømmes, og en Smerte i Dybden, naar man trykker stærkt paa Underlivet ovenover ligamentum Poupartii. (S. Husfeldts Journ. April 1830.)

Virksomheder af den langvarige Brug af Jodinen paa det menneskelige Legeme.

Dr. Jahn har (S. Journ. des progres d. sc. med. T. XXXV 1830) samlet en stor Mængde Erfaringer i denne Henseende, og drager deraf det Resultat, at Jodinen især virker paa Nærings-Processen. Fedtet absorberes og Magerhed opstaaer gradviis. Paa samme Tid forsøges alle Excretionerne; Huden synes paa Grund af den Mængde Kulstof, som der affattes, mørkere og vorder feddig og fedtet. Aandedrættet gaaer ikke med fuldkommen Frihed for sig; Urinen afgaaer i større Mængde, og dens Overflade er ofte bedækket af en Hinde af Fedt; Stolsangen er hyppigere og Excrementerne meget sorte, med meget lidet Slim; Affondringen af semen og menstrua

tage til. Under saadanne Omstændigheder ere Venerne og de lymphatiske Kar forsøgede i Virksomhed, og Venositetets Overvægt viser sig og ved de overfladiske Veners Svulst og Læbernes blaa Farve. Blodet antager en mere serøs Bessaffenhed; Blodvandet er i et meget større Forhold end cruor og Fibrinen, og Blodet er derfor mere flydende og Pulsen svag. Af samme Grund trættes Legemet let, Fordøjelsen er svag og Spyttet og Slimet formindskes, hvorved Munden og Halsen altid ere tørre. Nervesystemet afficeres ligeledes. Hysteri, Hypochondri, en overordentlig Sensibilitet, Uandsnedslagenhed, Brantenhed, Skjelven af Lemmerne, som den, der opstaaer efter Brugen af Mercur, urolig Søvn o. s. v. indfinder sig. Allerede da vise enkelte Fieberbevægelser sig. Hvis Midlet endnu fortsættes længere, tage altid hine Symptomer til, og man seer endog da de glanduløse Organer, Brysterne, Testiklerne, gl. thyroidea at strumpe sammen. Endeligen opstaaer den hele Række af Symptomer, der characterisere *plithisis nervosa*. Dr. Jahn har aabnet tvende Liig af Syge, der længe havde brugt Jodine. Han fandt i disse alt Fedtet forsvundet, alle Delene slappe og blege, Rjærtlerne sammenskrumpne, og endog Eggestoffene, Leveren og Milten formindskede betydeligen i Størrelse.

Behandling af condylomata med Decoctet af tormentilla.

Mod de saa almindelige og ofte særdeles haardnakne condylomata paa glans penis og præputium har Mr. Tyrrell, Chirurg ved St. Thomas-Hospital i London, i flere Aar med særdeles Held anvendt Decoctet af tormentilla (3j til 1 Pd. Vand og til $\frac{1}{4}$ Pds. Colatur). Delene maa tre—fire Gange om Dagen vaskes rene med lunken Vand, og i Mellemtidene holdes bedækkede med et Stykke Linned, befugtet med Decoctet. (Af Lond. med. gazette Oct. 1829.)

Ny Anvendelsesmaade af Quininen.

Dr. Richet i Mez beretter i sin Dissertation, der forsvarede for det medicinske Facultet i Strasbourg, fire Tilfælde af Ansigtssmerter, der, efterat have modstaaet de sædvanlige Midler, vege for Anvendelsen af 1 Gr. Quinine til to Gr. Snustobak, brugt som almindelig Snustobak. Efter 2—3 Dage vare Patienterne lagte. (The Lancet 304. 1829.)

Sammenlignende Resultater af Behandlingen af Syphilis med og uden Mercur paa Hospitalet Val-de Grace i Paris.

Af 1312 syphilitiske Patienter, optagne i Hospitalet Val-de Grace i Paris under Dr. Desruelles's Kur, fra 1ste April 1825 til 31 Juli 1827, havde 1084 primitive og 228 consecutive Symptomer, dels simple, dels complicerede. — Af de 1084 med primitive Symptomer behandlede 386 med Mercur; Middelforholdet af den Tid, Behandlingen varede, var 47 Dage. Af disse sidste bleve 189 satte paa en animalss og stærkt nærende Diæt, og deres Kur varede omtrent i 51 Dage. 97 satte paa en vegetabilss og mild Diæt; og deres Kur optog omtrent 42 Dage.

De andre 698 behandlede uden Mercur, og deres Kur optog i det Hele som oftest ikke mere end 28 Dage. Af disse sidste satte 62 paa en animalss og stærkt nærende Diæt; deres Behandling varede i omtrent 50 Dage. 636 satte paa en vegetabilss og mild Diæt; disse helbrede i omtrent 25 Dage.

Af de 228 med consecutive Symptomer behandlede 75 med Mercur; deres Kur optog i Almindelighed omtrent 67 Dage. Af disse satte 33 paa en animalss og nærende Diæt, og deres Kur varede i

omtrent 82 Dage. 42 sættes paa en vegetabilsk og mild Diæt; og de helbredees i omtrent 55 Dage.

De andre 153 behandlees uden Mercur, og sættes alle paa en vegetabilsk, mild Diæt; de helbredees som oftest i 45 Dage.

Af 1312 Patienter behandlees saaledes, 461 med Mercur, nemlig 386 for primitive, og 75 for consecutive Symptomer; og Kuren varede med et Middelforhold i omtrent 50 Dage. — 851 behandlees uden Mercur, nemlig 698 for primitive, og 153 for consecutive Symptomer; og deres Kur varede med et Middelforhold i omtrent 32 Dage.

Af disse facta kunne følgende Resultater drages. 1) Naar Mercur gives, beforder en vegetabilsk og mild Diæt Kuren mere end en animalisk og stærkt nærende. — 2) Det Samme er Tilfældet, naar Mercur ikke anvendes. — 3) Naar en animalisk og nærende Diæt foreskrives, helbredees de, der behandles uden Mercur, hurtigere, end de, der faae Mercur. — 4) Ved en vegetabilsk mild Diæt helbredees Patienter, der behandles uden Mercur, hurtigere end dem, der bruge Mercur. — 5) De, der behandles uden Mercur, og tillige sættes paa en vegetabilsk, mild Diæt, helbredees hurtigere end dem, der behandles med Mercur og tillige sættes paa en animalisk, nærende Diæt. (La clinique Sept. 1829.)

Resultater af Behandlingen af Syphilis uden Mercur paa det almindelige Hospital i München.

Overkirurgen ved Hospitalet i München Prof. Wilhelm har, skjønt han i Begyndelsen var en erklæret Modstander af denne Methode, dog i de sidste Aar underkastet den en Prøve, som han nu i sit Værk „Klinische Chirurgie München 1850“ erkjender at den paa det mest glimrende har bestaaet. Han anvender nu ingen anden Behandlingsmaade end denne, og meddeler os følgende almindelige Resultater deraf.

1) Enhver somhelst syphilitisk Sygdomsform blev lægt antiphlogistisk uden Mercur.

2) Kuren varede i alle Tilfælde kortere, end den, der skete med Mercur.

3) Helbredelsen forekom Forf. altid fuldkomnere og mere tilfredsstillende, end dengang da han anvendte Dværgsølvet.

4) De Syge fik under Kuren stedse et bedre, sundere Udseende, og iagttog de, efterat være helbredede, en ordentlig Levemaade, forbleve de sunde.

5) Kun hos Saadanne bemærkede han Recidiver, der tidligere havde faaet Mercur, eller siden førte et uordentligt Liv.

6) Siden den Tid han behandler Syphilis uden

Mercur, er i Afdelingen for de Syphilitiske paa Hospitalet denne Sygdoms-Form bleven meget mildere, og vorder det dagligen mere og mere.

Terpentinolie mod Øjenbetændelser.

J London med. & physic. journ. Oct. 1829 beretter Mr. Guthrie, Læge ved et af Øjeninfirmierne i London, at han med det største Held behandler næsten alle Betændelser i de indvendige Dele af Øjet med Terpentinolien. Den bruges i Dosis af 1 Drachme med mucilago og fortsættes saalænge til man sporer dens Virkning paa Nyrerne og Blæren. Den synes nemlig først at hjælpe, naar Vandet begynder at skjære de Syge og de ideligen maae lade Vandet. Naar disse Symptomer vorde for heftige, gives diluentia, som thea demulcens o. s. v. med aperientia, opiata, varme Bade o. s. v.

Underbinding af aorta.

Patienten, en 44aarig Mand, havde en aneurysma paa art. iliaca externa. Svulstens Leje og Størrelse syntes ikke at tillad noget Forsøg paa at underbinde den over det lidende Sted, og Lægen, Mr. James besluttede derfor at anvende Wardrops

Methode at anlægge en Ligatur under Svulsten paa
 art. femoralis. Dette skete i Juni 1829, og Svul-
 sten tog i Begyndelsen tydeligen af i Størrelse; men
 kort efter forstørredes den igjen, og alle Symptomer-
 ne bebudede snart den første Fare. Med Patientens
 Samtykke underbåndt Mr. J. derpaa i Juli aorta
 næsten paa samme Sted, som hvor Astley Cooper har
 foretaget denne Operation. De fremragende Læge-
 lagde Operationen store Vanskeligheder ivejen, men
 Underbindingen fuldførtes imidlertid efter Ønske. —
 Om Aftenen døde den Syge, efterat have lidt de
 voldsomste Smærter fra det Øjeblik, Ligaturen blev
 anlagt, i den Side, hvor aneurysma var. — Ved
 Obductionen befandtes Ligaturen at være anlagt om
 Stampulsaaren, uden at indbefatte, eller at have be-
 skadiget nogen anden Deel. Grunden til at den før-
 ste Operation ikke havde opfyldt sit Øjemed, syntes i
 dette Tilfælde at ligge deri, at art. iliaca ext. delte
 sig i to næsten lige store Grene, og endsskønt Arte-
 rien, førende til femoralis superficialis, var bleven
 underbunden, var Kanalen gennem den anden forble-
 ven åben. Svulsten vejede næsten 4 Pund. (Ud-
 draget fra Lond. med. gaz. Aug. 1829.)

Aborption af Moderkagen i Livmoderen.

Rågele i Heidelberg har allerede tidligere anført en Deel casus, der synes at bevise, at Efterbyrden, naar den forbliver tilbage i Livmoderen efter Barnets Fødsel, undertiden absorberes af denne. Et Tilfælde, der ligeledes taler herfor, har Dr. Gabillot i Lyon (*G. la clinique Aug. 1829*) meddelt i *Journ. de med. prat. de Bordeaux*. En 28aarig Kone, Moder til tre Børn, aborterede uden nogen bekjendt Aarsag mellem den 4de og 5te Maaned af Svangerskabet. En betydelig Mængde flydende Blod udtømtes før og efter. Da Dr. G. kom til; hang Navlesnoren ved Moderkagen, der syntes at sidde meget fast i Livmoderen. Han ventede forgjæves paa Contractioner i uterus, der kunde tillade ham at udtage Efterbyrden; men Blodstyrtingen ophørte og Modermundten lukkede sig. Paa 3die Dag opstod Melaleieberen; Underlivet var noget svulgent og smertefuldt, og Pulsen stærk. Dr. G. aarebød Patientinden, for baade at formindste Contractionen i Livmoderen og forebygge dens Inflammation. Lochierne vare ubetydelige, næsten sårse og uden Lugt. Udtømmelserne fra Modersteden bleve omhyggeligen undersøgte, men der opdagedes ikke et Spor til Stykker af Moderkagen. Patientinden kom sig aldeles; Menes vendte tre Maanedet efter tilbage; hun blev igjen

svanger og fødte til rette Tid et Aar efter. Barnet var meget stort, og dets Efterbyrd var fuldkommen normal.

Twende Tilfælde af Laarbenets Fractur uden nogen forudgaaet Voldsomhed hos Patienter med Kræft i Brystet.

Disse berettes af Mr. Salter i *Medico-chirurgical transactions* Vol. XV 1829. — Den første Patient var en 82aarig Kone, der i lang Tid havde lidt af en kræftagtig Ulceration i Brystet (mamma) og Benet fractureredes pludseligen lige under trochanter, „medens hun stod ved sin Kommode, og tog noget Linned ud af Skufferne.“ Hun døde 6 Maaneder efter, og ingen Ossification havde siden fundet Sted. — Den anden Patient var 56 Aar gl., og havde i nogle Aar haft en kræftagtig Knude i det venstre Bryst. Fracturen skete omtrent 3 Tommer under trochanter major, og da man efter Døden (hvor længe efter?) undersøgte Laarbenet, fandt man det i hele sin Længde saa blødt, at man med Lethed overalt kunde bringe en Kniv igjennem det.

At undertiden en usædvanlig Skjørhed i Knofterne er forbunden med Kræft i en anden Deel af Leges-

met, er en Omstændighed, der vel ikke er almindeligen bekendt, men som dog flere Forfattere have gjort opmærksom paa; det er inidertid et Spørgsmaal, om Sygdommen i Benene virkelig er af en carcinomatøs Natur.

Chænopodium olidum, et fortrinligt emmenagogum.

I the Lancet 312 Aug. 1829 anbefaler Mr. Churchill i London denne Plante særdeles mod Mænostasi hos leucophlegmatiske Personer. Det gives som Extract i en Dosis af 5—15 Gr. ved Sengetid. Hos Plethoriske vil den derimod ikke hjælpe, førend man har forudskillet Aareladning og Salt-Purgantser.

Udsjærelse af et cariøst Ribbeen.

Paa Hospitalet Charité i Paris indkom en 38aarig Mand, Erard, af lymphatisk Constitution, der alt for 3 Aar siden havde haft en Bولد paa Underlivet, og en anden paa højre Side af Bryttet ved det 6te Ribbeen. Ved et Indstik udtømtes Materien, men siden dannedes en Fistelgang, forbunden med Kortaandethed. Ved Undersøgelse opdagede Læ-

gen, Prof. Roux carles i det 6te Ribbeen og bestemte sig til at udfjære dette. Patienten lagdes med venstre Side paa et med en Madras bedækket Bord. Pistelen gik hen under Axelhulsheden. En Huulsonde førtes nedad og forud og tjente til Leder for en Bistouri, der gjennemskar Huden over Ribbenene. Tvende elliptiske Snit, der indsluttede Pistelen, dannede to Hudlapper, og et Saar, omtrent 4 Tommer langt. R. gjennemskar derpaa med Omhu og Forsigtighed de øverste og nederste Insertioner af Intercostalmusklerna. Spidsen af Pegefingeren paa venstre Haand førtes ind i det øverste Intercostalrum, for at lede en krum Naal, som man forgjæves søgte at indbringe. Man betjente sig derpaa af den krumme Naal, der i Vinkelen er befæstet paa et Hefte og har et Øje paa Spidsen, og som Goulard plejer at bruge til Underbinding af art. intercostalis. Denne under Ribbenet skudte Naal forsynedes med en dobbelt Traad, som man igjen trak ud med Instrumentet, og hvorpaa man saa satte en Ende af den lige Saug fast; denne førte man nedfra opad ind, saa at den kom til at omfatte den indvendige Side af Ribbenet. Dette blev derpaa, skjønt kun med Vanskelighed, gennemsvaret henimod dets forreste Trehiedeel. I det man bestræbte sig for at løfte den gjennemskaarne Ende iverjet, gik Venet itu. For nu igjen at affave den afbrudte Ende (der

var to Tommer lang), forlængede R. sin Incision noget bagtil. Saugen indbragtes paany og borttog med Lethed et lidet Beenstykke, men hvorpaa Knibtangen maatte bruges for at faae Fladen glat og jevn. Derpaa maatte Knibtangen og den hanelamsformige Saug igjen anvendes ved det forreste Snit, for at borttage nok en Deel af Ribbenet; — og efter 35 Minuter var da den vanskelige Operation endeligen fuldbragt. Der udfrævedes ingen Ligatur og Blødningen var overhovedet ikke betydelig. Den fortykkede pleura beklædte Saarets Bund, hvorover man lagde et fiint Stykke Pinned, saameget Charpi, som var nødvendigt for at udfylde Saaret, en Compresse og et Bind. — Der er siden Operationen ikke indtruffet nogetsomhelst foruroligende Tilfælde og Patienten er i god Bedring. — Det udtagne Stykke af Ribbenet er aabenbar carios, og den hele angrebne Deel synes at være borttagen. (*Lancette française* 35, 1830 og *Froxiens Notizen* 589 Juni-1830.)

Et nyt Apparat til Behandling af Fracturer i Laarbeenhalsen.

Dr. Græshy har foreviist Academie royale de Med. i Paris et saadant. Han gaacr ud fra den Sætning, at Desaults og Boyers Apparat

ter kunne bewirke en Helbredelse uden Forkortning, naar Extensionen ikke gjøres altfor stærk, og har derfor opfundet en Maskine, hvor Contraextensionen skeer ved Hjælp af et omkring Bækket lagt Læderbælte, der er forsynet med to Laarremme, og baade foroven og forneden ved tvende meget stærke Læderremme er befæstet ved Sengestedet. — Extensionen skeer 1) ved Hjælp af en ved Foden befæstet LæderKamasche; 2) ved et $1\frac{1}{2}$ Fod langt, perpendiculært ved Sengens nederste Iverende befæstet Stykke Jern; 3) ved et stærkt elastisk Bånd, der paa den ene Side befæstes ved Foden af Kamaschen, paa den anden Side ved Jernet. — Man lægger nu først Bæltet om, og befæster det saaledes foroven og forneden ved Sengestedet, at den Syges Legeme ganske fixeres. Derpaa anlægges man Kamaschen, og derefter gjør man Extensionen og holder Lemmet i sin normale Længde, ved at fastgjøre det ved det i Sengefoden indnaglede Stykke Jern. Man har paa denne Maade en extenderende Kraft, der virker langsomt, jævnt og uafbrudt. H. G. har med dette Apparat lagt en 60aarig Kone uden Forkortning. (Froriep's Notizen 589. Juni 1830.)

Tilintetgjørelse af Vandstræk-Giften ved Galvanisme.

I Academie royale de Med. i Paris har (E. la clinique No. 40 1829) Dr. Adélon leveret en Beretning om en Deel Forsøg af Dr. Pravaz ved Hjælp af en galvanisk Søjle at tilintetgjøre Giften af gale Hundes Bid. Han indpodede blandt andet tvende Hunde med denne Gift, og anvendte paa den ene Wollastons Søjle. Hunden yttrede heftige Smærter, men blev ikke angreben af Vandstræk. Den anden Hund, hvorved intet blev gjort, blev derimod gal og døde tre Uger efter.

Udsfiærelser af Albu- og Knæleddet.

Vi have i 10de Bd. af „Bibliothek for Læger“ P. 325—331 meddeelt 3 Tilfælde af Udsfiærelse af Albuleddet ved Mr. Syme i Edinburgh. Han har nu i Edinburgh med. & surgic. journ. No. CIII 1830 beklændtgjort tvende andre og tilføjet et Par lignende Excisioner af Knæleddet. Et Udtog af disse haabe vi ogsaa vil være vore Læsere velkomment.

Casus 1. Elisabeth Johnstone, 15 Aar gl., indkom paa Høspitalet den 26de Aug. 1829 med en overordentlig stor Svulst paa den høire Albu, der havde begyndt af sig selv for 6 Maaneder siden og

trøbsel alle Midler. Svulsten var 13 Tommer stor i Omfang, og Armen ovenfor var næsten intet andet end Skind og Been. Huden over olecranon var ulcereret og saavel foran som bag paa Leddet gik Sonden ind i flere sinus lige indtil Benet. Armen var lige og næsten ikke til at bevæge. Suppurationen var stærk, Smerten ulidelig og Irritationen saa stor, at Hectik tydeligen forestod. — Excision af Albuleddet blev anseet for det bedste Middel til at redde hende. Operationen blev udført paa den i „Bibliothek for Læger i 10de Bd. P. 325“ anførte Maade, og, da allerede alle de bløde Dele ved Ansamling af Materie havde skilt sig fra Leddet, med stor Lethed. Olecranon var saa aldeles destrueret i sin Structur, at den ved Berørelse med Instrumentet gik i smaae Stykker, som hvert for sig maatte udbrages. Radius hang fast ved os humeri og blev udtaget tilligemed dette. Før Saaret blev forbundet, bemærkede S., at Ulnarnerven var beskadiget af et af Snittene; han overførte den derfor ganske, bragte dens Ende i Berørelse med hinanden, og forenede Hudlapperne. Saaret lægtes snart; Svulsten faldt; Patientinden kunde efterhaanden snart bruge sin Arm, og er nu fuldkommen helbredet. Noget Tid efter Operationen klagede hun over Tynge og Kulde paa Udsiden af

Haanden, men denne Følelse forgik snart, maaskee paa Grund af Sammenvojning i Nervens Ender.

Casus 2. James Page, 8 Aar gl., indkom d. 2den Januar med en stor, blaarsød Svulst paa det højre Albuledd; tvende finuase Saar havde dannet sig paa hver Side af triceps, gjennem hvilke en Sonde kunde bringes ind til Benet. D. 12te Januar opereredes hun paa den sædvanlige Maade; Saaret lagtes og den Syge helbrededes snart.

Hos en Dreng, der for Liden (Febr. 1830) ligger paa Hospitalet med et lignende Onde, opsættes Operationen kun saalænge til man erholder Forældrenes Samtykke dertil.

Hvad Knæleddets Udskjærelse angaaer, da mener Syme, at den er en lettere Operation som Albuleddets, da der kun er een Articulation, der lider, og ikke flere, saaledes som i Ankelen og i Haanden; men Fordelen af Operationen er ikke saa stor, som den i Skulderen og Albuen, da Bevægeligheden af Benet ikke saa let kan erholdes, og Forskjellen mellem Nytten af et naturligt og et Træbeen er meget mindre, end mellem den af en virkelig og kunstig Arm. Da imidlertid Patienten ved at miste Knæleddet, istedet for at amputeres derover, baade bedre bevarer Udseendet af sit Been, og har en bedre og bekvemmere Støtte derfor end ved Amputation,

bestemte S. sig til at forsøge denne Operation i nogle af de Tilfælde af Knæskade, der saa ofte opstaae af Leddesvamp, og ellers behandles med Amputation.

Casus 1. J. Arnott, 8 Aar gl., blev den 1ste Dec. 1829 indlagt paa Hospitalet med en stor Svulst i det venstre Knæ, der laae bøjet i en spids Vinkel mod Laaret. Der gik to smusse Saar lige indtil Benet paa den indvendige Side af Ledet; den Enge var særdeles svag og mager og syntes at være Døden nær. Sygdommen havde været i tre Aar, og var opstaaet efter et Fald paa Isen. — D. 7de Dec. gjorde S. tvende Indsnit, tværs over den forreste Deel af Knæet, fra den ene condylus femoris til den anden, mødende hinanden ved deres Ender, og indsluttende patella imellem sig. Efterat Huden og patella, der vare meget afficerede, vare blevne borttagne, bløttedes Extremiteten af femur og bortsaavedes, men da periosteum derved blev skilt altfor meget fra Benet, borttoges desuden endnu en Deel af dette. Caput tibiae bløttedes og borttoges dernæst ved Knibtænger; een af Arterierne blev underbunden, Saaret forbundet og Lemmet ved Skinner og Bandage udstrakt saa langt som Contractionen i Muslerne vilde tillade det. Tibia syntes at ville exfoliere og Alting spaaede i Begyndelsen et uheldigt Udfald,

men ved forsigtig Extension og Contraextension bragtes de deplacerede Ender af Benet endelig sammen; Lemmet blev lige, Saaet lagtes efter omtrent 4 Uger og Drengen kan med hver Dag bruge Benet mere og mere.

Casus 2. Ane Macintosh, 7 Aar gl., blev optagen den 14de Dec. 1829 med en Leddesvamp i det højre Knæ, der havde været i 18 Maaneder og nu var i sit sidste stadium. Der var en stor sinus ovenover den indvendige condylus, gennem hvilken Fingeren kunde bringes ind til Benet, og føle, at det var angrebet. S. gjorde Operationen ganske som den ovenanførte, og ogsaa her vare de borttagne Dele af Leddet cariose. De bløde Dele vare imidlertid mindre svulne og mindre forandrede af Scrophler end i det ovenmeddelte Tilfælde, og man ventede derfor, om muligt, at erholde et end gunstigere Resultat. Men dette blev ikke Tilfældet; Been-Enderne skilte sig altid fra hverandre; Laarbenet frembød, saavidt det var at see, en blottet og uorganisk Flade, og da S. for at raade Bod paa disse Hindringer for Helbredelsen, endnu borttog to Tommer af Laarbenet, fandt han Laarbenet i en lang Strækning skilt fra alle de bløde Dele. — Amputation syntes nu det eneste Middel, der var tilbage, men imedens denne ud-

fattes noget for at lade Naturen vise det Sted, hvor den bedst kunde foretages, bøde den Syge.

My radical Helbredelsesmaade af Brok.

Et Tarmbrok er, som bekjendt, altid tilbøjeligt til at falde frem igjen giennem den steds aabne Vej. Alle de Forsøg, man har gjort, for at lukke denne, have, som bekjendt, hidtil været frugtesløse, ofte endog forbundne med Fare. De fleste irriterende Injectioner, for at frembringe en adhesiv Inflammation, kunne ikke holdes indenfor de tilbørlige Grændser og kunne let frembringe farlige Betændelser i Bughinden. Dr. Belmaß i Paris har nu nyligen (i la Lancette T. III No. 39, 1830) bekjendtgjort Opdagelsen af en Methode, der er fri for denne Fare. Hvis man, siger han, indbringer i Underlivets Hulhed paa en Hund et Stykke Guldslagerhud, fyldt med Luft, opstaaer der rundt omkring det, men kun saa langt som Stykket er, en inflammatorisk Process, en plástisk Udsvedning, og endeligen en Resorption af Luften og Hudstykket selv; man finder efter nogle Dages Forløb intet andet end en fast æggehvidagtig, og efter nogle Uger kun en lille fast fibrøs Masse. Anvendte paa Broksække hos Hunde, med Brok, have Dr. B's Forsøg havt de samme Res-

sultater. Følgt med det opblæste Stykke Hud, inflammere de Sækken i hele sin Udstrækning, og udslettedes derved efter et Par Dage, uden at efterlade sig mindste Spor af det indbragte fremmede Legeme. Af 30 Hunde med Brok, opererede paa denne Maade, bleve, trods disse Dyrs Urolighed, 13 derved radicalt helbrede. B. udfører Operationen paa følgende Maade. Den lille Blære af Guldslagerhud, der skal anvendes, er tom og forsynet med et Rør, tilluftet ved en Hane. Med en kort og lige Bistouri gjør man et lidet Snit i den nederste Deel af Broksækken; ved derpaa med to smaae stumpe Tænger at fjerne Randene af denne Abning fra hinanden, indbringer man en spids Sonde, ved hvis Ende Røret i Blæren af Guldslagerhud er fæstet. Spidsen af Sonden bringes med den nødvendige Forsigtighed indtil den øverste Deel nærved Halsen af Broksækken. Man støder der Spidsen igjennem, og ud af denne Abning føres da Sondens og Røret af Blæren. Ved dette Rør fæster man en anden Blære, der er fuld af Luft; man aabner Hanen paa det første, og indbringer da saaledes i Blæren, der ligger i Broksækken, saamegen Luft, som anses for nødvendig, og sørger for at den forbliver deri, ved at tillukke Hanen igjen.

Denne Operation er allerede bleven gjort paa et Menneske og med det fuldkomneste Held, skjønt Pa-

tienten var gammel, svag, og lidende af en Chronisk Catarrh og Lamhed i Blæren. En betydelig Svelst opstod den næste Dag; men den gik snart igjen bort, og i $2\frac{1}{2}$ Maaned har Brokket nu ikke vist sig igjen og den Syge befinder sig vel. — Blæren af Guldsågerhuden maa imidlertid være aldeles tør, naar den indbringes i Broksækken. Dr. B. havde først troet, han maatte oversmøre den med Olie, men han fandt, at dette forhindrede Resorptionen. (Archives général. de Med. Mai 1830.)

Lincturen af lobelia inflata mod Asthma og Kighoste.

I Glasgow medical journ. Mai 1829 anbefaler Dr. Andrews dette Middel, som det tilforladeligste mod Kighoste og Asthma hos gamle Folk og hos Børn. Der bruges af Lincturen 30—40 Draaber i en Tid af 24 Timer.

Garvestof mod Hæmorrhagier.

Som bekjendt, var det Dr. Porta, der først anbefalede Garvestof (Tannin) som et sikkert Middel mod haardnakne, passive Blodslod, især Menorrhagier. Virksomheden heraf stadfæstede siden Dr. Fer-

rario i Neapel og nyttigen har (S. Memorial des hopitaux du midi et de la clinique de Montpellier Fevr. 1829) Dr. Cavalier i Droguignan givet det med udmærket Nytte til 2 Gr. hveranden Time i Tilfælde, hvor alle andre Midler forgjæves vare blevene forsøgte.

Til Behandlingen af Strubehoste.

Gaaende ud fra den Mening, at det egentlig er Krampen, der udgjør Faren ved Strubehosten, anvender (S. the Lancet 321, Oct. 1829) Dr. Kimbell i Knowle i Engelland mod denne Sygdom hverken Isler eller spanske Fluor, calomel o. s. v., men lader kun den lille Patient holde i en jevn, noget varm Temperatur, forordner et Brækmiddel af ipecacuannha, og en Time efter Brugen af følgende krampestillende Mixtur:

Pulv. valerianæ ʒij

Oxym. scillit. ʒj

Træ opii gtt. xx

Aqu. dest. ʒj.

Heraf gives en Theefkefuld hver Time for et Barn paa 2—5 Aar; og hvert 25de Minut for et paa 5—8, indtil Symptomerne ere forsvundne, hvilket

efter Dr. R's Paastand, i Almindelighed fleer i 10—12 Timer, men aldrig senere end 48 Timer. — Saa snart de værste Symptomer ere hævede, gives et laxans af Calomel og Jalap. Forf. forsikrer, at, siden han har fulgt denne Fremgangsmaade, har han ikke tabt en eneste Patient med Strubehoste.

Vi skulde heraf let fristes til at troe, at han har antaget flere lignende Lidelser hos Børn for Strubehoste, der ikke vare det, hvis han ikke tilføjede en Beskrivelse af de Tilfælde, der characterisere den, og som vi ikke kunne nægte, ere et tro Billede af denne farlige Sygdom.

Red.

Opium mod Underlivsbetændelser.

Mod allesomhelst hidfige Betændelser i Underlivets Indvolde anseer Dr. Bates (i hans Bog: *A practical treatise on acute abdominal and pelvic inflammation, with a certain and expeditious method of cure* London 1839, anmeldt i the *Lancet* 325 Nov. 1829) Hovedmidlet at være Opium, givet, enten i Form af Lavement, eller indvendigen. I førstnævnte Form skal det være bedst, og kun i mildere Tilfælde og hvor Patienten modsætter sig

R

hiint, kan det gives indvendigen. I første Tilfælde er Dosis fra 1—2 Drachmer af Tincturen, eller Gr. $\frac{1}{2}$ —1 af Opium i Substant, forbunden med en lige Mængde pulv. antimon. — Aareladning maa (undtagen hos gamle og svækkede Patienter) forudskikkes, men Opium maa da anvendes umiddelbar derefter, og gjentages hveranden eller tredie Time, indtil Smerten ophører, og nogen Tid efter i længere Mellemrum. Paa samme Tid kunne, især, naar Underlivet er ømt, Igler anvendes, og siden Fomentationer eller Opiat=Indgnidninger. Men et horisontalt Leje, varme Fodder, og Rydelsen blot af kolde Drikke, er især af stor Bigtighed. Calomel forkaster Forf. ganske. Af 100 Tilfælde, behandlede paa denne Maade med det foranstte Held, meddeles i Bogen 25, der stadfæste Methodens Fortrinlighed.

Vi bør bemærke, at denne Kurmethode, der vel mest støtter sig paa den Mening, at Inflammation bestaaer i Nerveirritation, ikke er ny, og allerede før er bleven anbefalet af Vogel og Andre. Blandt de Nyere er det især Armstrong, (i Transactions of the associated apothecaries Lond. 1823), der har anprist den. Han aarelod usque ad syncopen og gav saa strax 3 Gran Opium i Pilleform. Et der endnu 3—4 Timer efter ved at trykke paa Underlivet Smerte tilstede, maa efter ham Aarelad=

ning igjen anvendes i samme Grad og saa igjen 2—3 Gr. Opium med 3—4 Gr. Calomel. En tredje Aareladning skal da sjelden gøres nødvendig. — Vi troe, at man ved denne Methode let kan skaffe sig selv, da Sygdommen ofte vil vedblive, medens den formindskede Sensibilitet hindrer Symptomerne fra tilbørligen at yttre sig.

Red.

Hærfrø-Decoct mod Gigt.

I the Lancet 330 Dec. 1829 roses som et fortrinligt Forebyggelsesmiddel mod Gigtparoxysmer hos giftige Patienter det simple Decoct af Hærfrø. — Allerede i 1795 er dette imidlertid anbefalet af en Dr. Earli i Mayland. Baade han og Møddeleren i the Lancet berette, at de have lagt deres egen Gigt med at drikke dette Decoct fastende hver Morgen, og nu og da at tage Chinabark.

Dette simple Middel maa i denne Sygdom vel virke ligesom Melk, — hvis Nydelse jo ogsaa er bleven roft derimod, — ved at indhulle Skarpheder i Blodet.

Red.

**Aneurysma i carotis, behandlet med
Ligatur ovenover Svulsten.**

Denne Kurmethode efter Wardrop *) er (S. Medico-chirurgic. review Jan. 1830) bleven foretaget af Dr. Montgomery paa Hospitalet i Mauritius. Patienten var en 30aarig Mand, der altid havde været hengiven til Drik. Den aneurysmatiske Svulst troedes at være opstaaet af Forkjølelse og sad strax over den sternale Deel af det venstre Høglebeen og saa nærved Benet, at det var fuldkommen umuligt at underbinde carotis communis under Aneurismen. Da den i kort Tid naaede en overordentlig Størrelse, og frembragte de mest foruroligende Brystbesværligheder, blev hiin Operation anseet for nødvendig til Patientens Redning. Operationen skete ganske paa den af Wardrop angivne Maade **). — Den Syge leed flere Timer efter Operationen af Kortaandethed, Hoste, Slim-Ophastning og vanskelig Rødsynkning; men disse Symptomer toge snart af, og Svulsten blev mindre og pulserede ikke saa stærkt. Af Saaet, hvorigjennem Underbindingen var sket, opstode nu og da lette

---

*) S. Bibliothek for Læger 8de Bd. P. 321 og 9de Bd. P. 260.

**) l. c.

Hæmorrhagier. 24 Maaned efter tog den aneurysmatiske Svulst igjen til i Størrelse, og dannede en Abscess, der aabnede sig og udtømte 8 Unzer stinkende chocoladefarvet Bædsle. Da Åbningen ikke var stor nok til at give det fordærvede aneurysmatiske Blod Udløb, blev den udvidet med Kniven, hvorved endnu en 8 Unzer lignende Bædsle, blandet med styrtet Blod, udtømtes. Med Fingeren blev da en stor Mængde coagula og sejg Lympe udtagen, og under denne Operation følte Arterien under Ligaturstedet uden Pulsation, trachea skudt betydeligen over til den højre Side, den forreste Flade af Halshvirvelbenene, og sterno-hyoidens, thyroideus og sterno-cleido-mastoideus-Musklerne ligesom diffunderede fra de omliggende Dele. Sækken blev opfyldt med Charpi, og Bandage og Hefteplastre paalagte. Fra den Tid gik Bedringen med stærke Skridt fremad; Saa- ret af den aabnede Svulst cicatriseredes lidt efter lidt, og tre Maaneder efter den første Operation kunde Patienten gaae ud. Den aneurysmatiske Svulst var aldeles forsvunden, og Saa- ret nærværende fuldkommen at lukke sig.

Modermærke, borttaget ved Vaccination.

Et Pigebarn, 8 Maanedet glt., blev bragt til Hospitalet i Glasgow med et Modermærke paa den nederste Deel af Panden, en halv Tomme ovenover den venstre Hjenvinkel. Det var saa stort som en Hasselnød og af en mørkersød Farve. Det blev strax bemærket ved Fødselen og begyndte efter en Maaned at hæve sig over Hudfladen. Frisk Vaccinelymphe blev ved flere Stik bragt ind under hele Modermærket og rundt omkring det. Paa 8de Dag vare der mange smaae Koppeblegne tilstede, og den 12te Dag begyndte de at danne Skorper. Paa 21de Dag faldt disse af, men der dannedes tvende Gange nye, og da de sidste faldt af, var ogsaa Modermærket borte og er ikke siden kommet igjen. (Af Glasgow medic. Journ. Mai 1829.)

Den berømte amerikanske Helbredelsesmaade af Stammen.

I Bibliothekets 9de Bd. S. 146 have vi meddeelt, at en Dame, Mrs. Leigh i New-York havde opfundet en meget virksom Methode til at helbrede Stammen, og at denne havde forplantet sig til Europa og i mange Tilfælde med Held var bleven anvendt i Frankrig, Nederlandene, Engelland og flere Steder

i Tydskland. Den var imidlertid hidtil en Hemmelighed, da Enhver, der behandlede, først høitideligen maatte aflægge Eed om Sædthed. Nu har derimod Dr. Schultze i Zürich i et eget udgivet Skrift: „Das Stammeln u. Stottern, ihre Natur, Ursachen u. Heilung Zürich 1830“ p. 165—172, bekendtgjort den. Han har erfaret den af sin Broder, som selv stammede, og, uden at forpligte sig til Sædthed om Behandlingsmaaden, blev helbredet derfor i Aachen af en i denne Methode Indviet. Dr. S. forudskikker dog den Erklæring, at Metoden paa ingen Maade vil være af Nytte hos alle Stammende, og at han tilligemed sin Broder uden den mindste Virkning har forsøgt den hos Flere. Han taler i det Hele ikke anbefalende om den. Efterat have berettet Dr. Macormachs *) og Dr. Arnotts Anskuelse og Behandlingsmaade **) af Stammen, ansee vi det for vor Pligt ogsaa nu at anføre Mrs Leigh's, saaledes som Dr. Schultze meddeler den."

Efterat man har overtydet sig om Ondets Tilværelse, Grad og Bessaffenhed, beseer man den Stammendes Tunge, og lader ham gjøre forffjellige Bevægelser dermed. Man vil som oftest finde, at han

---

*) I Bibliothek for Læger 9de Bd. P. 146—149.

**) I 12te Bd. P. 397—399.

ikke kan udføre visse Bevægelser saa let og hurtigen, og ikke kan lade forffjellige Bevægelser følge saa hurtigen ovenpaa hinanden, som Andre. Man vil ofte bemærke et altfor langt, eller altfor stramt Tungebaand, en altfor bred, altfor tyk eller for slap Tungespids, Slaphed eller Svaghed i Tungemusflérne, mien ofte ogsaa kun Mangel paa Øvelse. Derpaa gjør man ham opmærksom paa, at hans Tunge i rolig Tilstand ligger spær og uvijsom nede i Mundhulheden, saaledes at dens Spids staaer bag, ja endog under de nederste Tænder, medens at den egentligen skal holdes højere oppe, og nemlig saaledes, at dens Spids berører de øverste Tænder eller endog den haarde Ganeedeel. — Heri bestaaer efter Mrs Leigh's Theori Marsagen til Stammen.

Man maa derfor, for at helbrede Stammen stræbe at forbedre Tungen's Leje og at forsøge dens Bevægelighed. Man lader den Stammende bevæge Tungespidsen op og ned i Munden, og, medens den nederste hvælvede Flade af Tungen presses mellem begge Tandrækkerne, trække den tilbagebøjede Spids ved Sugning saa stærkt som muligt tilbage. Derefter lader man ham strække Tungespidsen hurtigen derfra ud og frem mellem Tænderne. Man lader ham endvidere flere Gange efter hinanden saa hurtig som muligt strække Tungen langt ud af Munden og ind igjen.

Ogsaa maa han ved opad holdt Tungespids fatte Tungebaandet med Tommel- og Pegefingeren og trække det noget til sig. — Enhver af disse Bevægelser gjentages flere Gange (6—12) efter hinanden, og man afvevler saalænge med dem, til de skee med Lethed og Hurtighed. Lillige erindrer man den Stammende om at han ogsaa, naar han ikke taler eller læser, maa holde Tungen højere oppe i Munden, saaledes at dens Spids berører det øverste Tandfjød eller den forreste Deel af palatum durum; og for at han kan vænne sig dertil, og heller ikke om Natten under Søvnem lade Tungen synke tilbage, lader man ham hver Nat lægge et med Vand befugtet Stykke sammenrullet Lærred bag ved Lænderne under Tungen, saaledes at dens ne ligesom bæres deraf. Længden og Tykkelsen af denne Cylinder af sammenrullet Lærred maa rette sig efter Omstændighederne. Istedet for Lærred anbefales af Noget en Cylinder af Træ.

Naar den Stammende er forberedet nogenledes ved disse Øvelser, lader man ham læse først af en Bog. Men er Ondet i højere Grad tilfiede, lader man ham i Begyndelsen kun udtale enkelte Eenstavelsesord. Man kan i denne Hensigt lade sig en Tabel gjøre med Ord, der begynde med A, B, C o. s. v., det hele Alphabet igjennem; derpaa gaaer man over til To- og Eenstavelsesord, og steds fra de lets

tere til de sværere. Man lader ham isærbelethed oftere bruge de Ord, hvis Udtale koster ham den største Umage, viser ham, hvorledes de enkelte Bogstaver maae udtales, lader ham aldrig tale, uden efterat have trukket Ande eller idetmindste altid med tilstrækkeligt Andedragt, og anbefaler ham især, at afholde sig fra alle unødvendige Bevægelser og Anstrængelser. Saasnart man mærker saadanne frampagtige Bevægelser i Ansigtsmusklene og Taleorganerne hos ham, saasnart han er paa Veje til at gjentage Bogstaverne eller Stavellerne, lader man ham holde inde, fætte sig, og med al mulig Rolighed gjentage Forsøget. Ofte skal det meget lette ham Udtalen af en vanskelig Stavelse, naar man lige iforvejen lader ham gjøre en Bevægelse med Tungen, som om han vilde articulere et d, som f. E. d'Vom istedetfor Vom. Dette d maa lidt efter lidt ikke høres og tilsidst reent udeblive. — Disse Læsesøvelser maae ofte afvegle med hine Tungesøvelser. — Er den Stammende derved kommen videre, eller har hans Onde ikke naaet nogen høj Grad, saa lader man ham læse i en Bog; men man maa herved passe paa, at han til rette Tid trækker Anden, vedbliver rolig at læse, naar der forekommer vanskelige Ord, ikke gjør nogen unødvendig Bevægelse o. s. v. Man lægger Mærke til de Ord, ved hvilke han forseer sig, og lader ham især flittigen øve sig paa

diffe. — Det Samme har den Stammende at iagttage, naar han taler. Alle disse Øvelset maa han først anstille under en Lærers Opsyn, der giver nøje Agt paa ham, for derved at lære at være ret opmærksom paa sig selv, at vænne sig fra alle hine hensigtsløse Anstrængelser og for at erholde den Overbevisning, at han ved at følge disse Forskrifter vil komme til at tale bedre. Derpaa maa han ogsaa for sig selv alene flittigen og nøjagtigen først anstille Tungeøvelserne, og dernæst Læse- og Taleøvelserne, og endog ikke, naar han allerede troer sig fuldkommen helbredet, forsømme dem. Han maa stedse passe paa, at han ikke igjen kommer i sin gamle Bane.

Behandling af Tnat.

Prof. Wilhelm i München mener (i sit Værk: *Elinische Chirurgie München 1830*) at det i Behandlingen af Tnat fremfor Alt kommer an paa at lægge Mærke til de forskjellige Stadier i Hududslettet; at ethvert af dem udkræver en forskjellig Behandling, og at denne selvfølgelig ikke kan eller maa være een og samme fra Begyndelsen til Enden, men maa forandres under de forskjellige Tidrum af Sygdommen, medens den staaer i Udbrud, medens den er fuldkommen udviklet, medens Udslettet tørres, og medens det skaal

ler bort. Hovedformaalet for Helbredelsen er efter ham Paaskyndelse af ethvert af de forskjellige Stadier, hvilket naturligviis kun kan skee ved forskjellige Midler. Det, der passer sig i Eruptionstadiet, for at bringe det til stadium efflorescentiae, vil ikke være istand til at begunstige stadium exsiccationis og desquamationis og omvendt. — Forf.'s Methode, som han særdeles anbefaler, er derfor følgende.

Han begynder med et Kensessebade og søger at hæve Eruptionstadiet til stadium efflorescentiae ved Anvendelsen af en Potasselud, der saaledes indgribes 8 Gange om Dagen paa Legemet, at den Syge dagligen forbruger et Pund Lud. Efter Brugen af dette Badstevand i 48 Timer — thi sjelden udfordres 3 Dage — er Eruptionstadiet dannet, og det Stadium, hvori Sygdommen er fuldkommen udviklet (Acme) begynder, hvorpaa det begyndende Hentøringsstadium viser sig derved, at ingen nye Fnatteblegne komme frem, og Udslættet antager et mere tørt Udseende. Saa snart dette stadium begynder, er den fortsatte Brug af det irriterende Badste-Band altid skadelig, i det at Fnatteformidels den vedblivende Hudirritation enten bliver staaende paa Huden, eller forandrer sig til ulcera med store Skorper, der da meget forværre Sygdommen og trække Helbredelsen

fen i Langdrag. Det er da godt, saaledes at anvende en Snattesalve, at Uffkjællingen hurtigen følger ovenpaa den fuldendte Borttørring. Det Middel, som Forf. da bruger, er en simpel Sæbesalve, sapon. domest. ℥jss aqu. fervid. q. s. u. f. linimentum molle ℞ss , hvilken Dosis fordruges saaledes, at Morgen og Aften det Halve deraf Dryges paa hele Legemet, dog uden egentligen at indgnides. Bemærkes Uffkjællingen paa hele Legemet, saa skædder et eller flere Bade Helbredelsen. Under Kuren og mod dens Ende anbefales tillige Lægemidler.

Denne Behandlingsmaade har den Fordeel, at den varer meget kort, er meget renlig og meget billig. Som oftest læges de Syge i 8—9 Dage.

Middel mod Melkeskorpe.

Som det fortrinligste Middel mod crusta lactea anbefaler (S. Archiv. génér. de Med. Dec. 1829) Dr. Femina i Mantua kali tartaricum, gives den diende Moder eller Ammen til 1—2 Drachmer i et Pund slimigt Decoct om Dagen.

Salpetersurt Dvægsels mod Gonorrhoe.

Mod Gonorrhoe roser (*G. Gazette medicale* Juin 1830 og *Archiv. gèner. de med.* Juin 1830) Dr. Chardon fortrinligen en Indsprøjtning af salpetersurt Dvægsels, opløst i Vand. Opløsningen maa imidlertid være saa tynd, at Vandet kun har en let Smag af Saltet; 1—2 Draaber i 4 Unzer destilleret Vand. Indsprøjtningen maa gjentages 3 Gange om Dagen, og, om Udflodet end allerede er standset, maa man for Sikkerheds Skyld dog vedblive dermed i et Par Dage. Det Indsprøjtede maa man søge at holde tilbage i $\frac{1}{2}$ Minut. — Forf. meddeler 4 Tilfælde til Bekræftelse af Midlets Fortrinlighed, og forsikrer, at selv de haarde næsteste Gonorrhøer derved læges efter faa Dage.

Exstirpatio uteri.

Den 20de Juni d. A. er (*G. la clinique* 31 Juin 1830) denne Operation igjen bleven foretagen i Paris af Dr. Dubled paa en 27aarig Kone, der leed af cancer i Livmoderen. — Operationen varede 25 Minuter paa Grund af Moderhalsens Blødhed, der gik istykker og af den Grund ikke lod sig trække ned. Exstirpationen var isvrigt fuldkommen. Liga-

turer bleve anlagte før ligamenta lata bleve overflaarsne. Der udløb under Operationen kun lidt Blod. 22 Timer efter døde Patientinden under feber- og frampagtige Symptomer og Spænding og Smerte i Underlivet. — Ved Obductionen fandtes peritoneum, Blæren og Tarmene fuldkommen funde.

3.

Pharmaci, Chemi, Toxicologi, og forensist Medicin.

Forgiftning af Ost i Danmark.

1. Forgiftnings Tilfælde efter Nydelsen af Ost, hvilke i Tyskland temmelig hyppigen iagttages, ere i forrige Aar forekomne Justitsraad Hansen, Stiftsphysicus i Aalborg; nemlig efter Nydelsen af den saakaldte Knapost, hvoraf tre Personer i een Familie bleve syge, men dog ingen døde. (Af Medicinal=Indberetningen til det Kgl. Sundheds Collegium for 1829.)

2. Regim. Chir. Müller i Horsens har ligeledes hos fire Mennesker iagttaget Forgiftningstilfælde, nemlig voldsomme Brækninger, og Smerte i Underlivet, strax efter Nydelsen af Knapost. (Af Med. Indb. til det Kgl. Sundheds Coll. for 1829.)

Tilberedning og Anvendelse af Salicine.

I Gazette de Santé T. 1 No. 1 1830 har Dr. Riquel i Paris berettet flere Tilfælde af Koldfeber, der lægtes ved Salicine, et Præparat af Barken af den hvide Pål (*salix alba*). Det maa gives i større Indgifter end det svovlsure Quinine, til 20—30 Gran om Dagen i delte Doser og er et meget kraftigt tonicum.

Allerede for to Aar siden har Dr. Buchner i München beskrevet sin Tilberedelsesmaaade af Salicinen; han tilberedede det af *salix incanna* og s. *vittellina*. — Italianeren Rigatellis Febermiddel, hvis Bestanddele endnu ere ubekjendte, har ingen Lighed dermed. Pilens bitter, feberfordrivende Stof er i Barken og i det deraf tilberedede Extract forbundet med et stort Overmaal af Garvestof og med en gummiagtig Substant; det sædvanlige *extractum salicis* besidder derfor en meget sammensnærpende Smag og maa, for at frembringe Birkning, bruges i Gaver af 4—6 Drachmer; desuden opløses dette Extract kun meget ufuldkomment i Vand. For derfor at faae Salicinen, maa kun Garvestoffet og den gummiagtige Bestanddeel skilles fra Extractet, og det i Vand og Wiingeist opløselige Tilbageblevne afdampes derpaa til Pillemasse. Dr. B. giver tre Forstrifter dertil, hvoraf den sidste vel er den hensigtsmæssigste, da den baade

er. billig, let og sikker, og, hvad der er Hovedsagen, leverer et reent Præparat. Til en Opløsning af 4 Dele extractum salicis i 24—30 Dele Vand tilføjes 1—2 Dele fortyndet Svovlsyre, der adskiller Garsvovstoffet og forbinder sig med Salicinen. Efterat have filtreret det svovlsure Salicine stilles Syren derfra ved kulsur Baryt eller kulsur Kalk, og den ovenstaaende Badske afdampes til Sirupsfasthed og omrystes med 6—8 Dele Alcohol; den alcoholiske Opløsning befries derpaa ved Destillation fra den største Deel af Alcoholen og det Overblevne afdampes saa i en flad Skaal ved jevn Varme. — Det paa denne Maade etholdte Salicine glindser som Harpiz, er gienemfigtigt i tynde Lag og brunrødt. — Naar det forbindes med en Syre, vorder det gult. Det har en balsamisk Pile-, og tillige ligesom Chinasaltet en reen og stærk bitter Smag. Vel tørret, lader det sig rive til Pulver og give med Melkesukker. Af Æther og ætheriske Olier opløses det ikke, men derimod let af Vand og Viingeist. Af saltsurt Jern farves det gulgrønt. Med Syrer giver det gule, surt reagerende, meget bittert smagende, ikke krystalliserende Forbindelser, der let trække Fugtighed til sig. — Salicinen kan for Europa vorde af stor Nytte, især for lidet bemidlede Nationer, hvis Handelen med America engang skulde

afbrydes, og Chinabarken paa den Maade ikke derfra kunne faaes. (Buchners Repert. 34 B. 1 S. 1830.) — Le Roux, Pharmaceut i Paris, skal efter Journ. de chim. med. 1830 have tilvejebragt Salicinen hvidt, fast og fuldkommen krystallinsk. — Salicinen erstatter imidlertid efter Pelletiers Erfaringer ikke ganske Chinabarken. (Kleinerts algem. Repertor. d. ges. deutsch. med. chir. Journalistik. Mai 1830.)

Svovlsurt Quinine kan ikke vel forskrives opløst i et Salepdecoct, da det coagulerer Salepslimen. (Buchners Repert. 34 B. 2 S. 1830 og Kleinerts Repertor. sammesteds.)

Svovlarsenikens Virkninger paa det menneskelige Legeme.

Orfila beviser (E. Archiv. génér. de Med. Mars 1820) ved en Række Experimenter paa Dyr, at den af Hoffmann, Regnault og Andre gjorde Paastand, at Svovlarsenik ikke har nogen skadelig Virkning paa Organismen, — er urigtig. De Forsøg, hvorpaa Orfila grunder sin Mening, bestaae dels deri, at han bragte Svovlarsenik i Berørelse med det under Huden værende Geller

væv (i hvilket Tilfælde Dyrene døde efter 48 Timer og ved Obductionen viste Spor af Inflammation og Koldbrand i Mavesen og brunsøde Pletter i trabeculæ carneæ i Hjertets Ventrikler) dels deri, at han lod Dyrene synke 60—70 Gran (hvorefter de og døde).

• Om legemlige Undersøgelser i medico-legal Henseende.

„For nogle Maaneder siden,“ fortæller Dr. Genzdrin, „blev der paa Gaden i Paris fundet et dødt Barn. Dette gav Anledning til Undersøgelser. I et nærliggende Husbøiede en ung Pige, hvis Opførsel var upaafagelig, men da Nabolagets Elskederfjender vare af en anden Mening, faldt Rettens Mistanke paa hende, og hun blev sat i Arrest. Efter Rettens Ordre indfandt Lægen sig der for at undersøge hende, og det synes, at han uden mange Trudsel beredte sig dertil, da Pigen, forfækket over den ufsaansomme Behandling, hun maa underkaste sig, falder i Delirium. I denne Tilstand bliver hun undersøgt af Lægen og befundet at være Jomfru. Denne skynder sig at meddele Retten dette, og hun bliver strax sat i Frihed; — men for sild. Den Ulykkelige var aldeles gaaet fra Forstanden, blev bragt til Salpêtriére, og døde der nogle Dage efter.“

I denne Anledning undersøger Dr. Gendrin følgende vigtige Spørgsmaal: Hvorvidt er Retten besøjet, til at lade anstille legemlige Undersøgelser paa Anklagede for at finde Tegn paa den Brøde, hvorfor de ere mistænkte? og hvorledes bør Røgen forholde sig, naar han af Øvrigheden requireres til saadanne Undersøgelser? — Paa det første Spørgsmaal svarer Dr. G., at den franske Lovgivning ikke hjemler Røgen Ret til, paa en Anklaget at lade anstille smertefulde eller ubehagelige Undersøgelser, at denne har Ret til at nægte at underkaste sig dem, og at de i det omhandlede Tilfælde maae betragtes som en virkelig med Vold begaaet Forgribelse paa den jomfruelige Blufærdighed.

Paa det andet Spørgsmaal bliver Svaret, at en Læge, hvem saadanne Undersøgelser blive paalagte af Øvrigheden, ikke bør foretage dem uden med den Paagjældendes egen gode Vilje. I modsat Fald maa han indskrænke sig til at anmelde dennes Vægring med den Erklæring, at det vilde være en utilladelig Streng-
hed at handle anderledes. (Journal gén. de Médecine. Septbr. 1829.)

De tydske Naturforskeres og Lagers Forsamling i Hamborg i 1830,

Om Hensigtsmæssigheden af i Heidelberg at vælge Hamborg til dette Aars Forsamlingssted kunde der ikke være nogen Tvivl. Staden er Tydsklands, og maaskee næst efter London Europas første Handelsstad, og staaer ved Dampbaade i let og snar Forbindelse saavel med Norden som med de sydligere Lande. Den er vel hverken nogen Residens eller Universitetsstad og tør vel derfor ikke bryste sig af meget store videnskabelige eller Kunstsamlinger; men for at opfylde Selskabets Hovedsøjemed: Begrundelse af venskabeligere Forhold og personligt Bekjendskab mellem Lagerne og Naturforskerne fra forskjellige Lande, behøver den heller ikke disse. Iffedestomindre er Hamborg langt fra ikke saa fattig paa Museer, Kunstskatte og Seeværdigheder, som Mangen, der deri kun troer at finde en anseelig Handelsstad, maaskee har villet indbilde Andre. Blandt Mineraliesamlinger udmærker den russiske Minister, Herr v. Struves sig ved Størrelse, Fuldstændighed, Udvalg og Skjønhed; i 25 Aar har dens Ejer utrætteligen arbejdet paa dens Forøgelse. En Pastor Müller besidder ligeledes en smuk, skøndt mindre Samling. — For Astro- nomen er Navigationskolen, den afdøde berømte Nes-

I denne Anledning undersøger Dr. Gendrin følgende vigtige Spørgsmaal: Hvorvidt er Retten beføjet, til at lade anstille legemlige Undersøgelser paa Anklagede for at finde Tegn paa den Brøde, hvorfor de ere mistænkte? og hvorledes bør Lægen forholde sig, naar han af Øvrigheden requireres til saadanne Undersøgelser? — Paa det første Spørgsmaal svarer Dr. G., at den franske Lovgivning ikke hjemler Nogen Ret til, paa en Anklaget at lade anstille smertefulde eller ubehagelige Undersøgelser, at denne har Ret til at nægte at underkaste sig dem, og at de i det omhandlede Tilfælde maae betragtes som en virkelig med Vold begaaet Forgribelse paa den jomfruelige Blufærdighed.

Paa det andet Spørgsmaal bliver Svaret, at en Læge, hvem saadanne Undersøgelser blive paalagte af Øvrigheden, ikke bør foretage dem uden med den Paagjældendes egen gode Willie. I modsat Fald maa han indskrænke sig til at anmeldte dennes Vægring med den Erklæring, at det vilde være en utilladelig Streng-
hed at handle anderledes. (Journal gén. de Médecine. Septbr. 1829.)

De tydske Naturforskeres og Lagers Forsamling i Hamborg i 1830.

Om Hensigtsmæssigheden af i Heidelberg at vælge Hamborg til dette Aars Forsamlingssted kunde der ikke være nogen Tvivl. Staden er Tysklands, og maaskee næst efter London Europas første Handelsstad, og staaer ved Dampbaade i let og snar Forbindelse saavel med Norden som med de sydligere Lande. Den er vel hverken nogen Residens- eller Universitetsstad og tør vel derfor ikke bryste sig af meget store videnskabelige eller Kunstsamlinger; men for at opfylde Selskabets Hovedsøjemed: Begrundelse af venskabeligere Forhold og personligt Bekjendskab mellem Lagerne og Naturforskerne fra forskjellige Lande, behøver den heller ikke disse. Ifkedestomindre er Hamborg langt fra ikke saa fattig paa Museer, Kunstsatte og Seeværdigheder, som Mangen, der deri kun troer at finde en anselig Handelsstad, maaskee har villet indbilde Andre. Blandt Mineraliesamlinger udmærker den russiske Minister, Herr v. Struve sig ved Størrelse, Fuldstændighed, Udvalg og Skjønhed; i 25 Aar har dens Ejer utrætteligen arbejdet paa dens Forøgelse. En Pastor Müller besidder ligeledes en smuk, skøndt mindre Samling. — For Astronomen er Navigationskolen, den afdøde berømte Nes-

kaniker Repsold's Atteier og det astronomiske Observatorium baade i Hamborg og i Altona under Prof. Schumachers Opsyn interessante. — Physikerne og Chemikerne ville her finde udmærkede Fabrikker, og især bære ved det findrige, af Repsold opfundne Apparat, hvorved Theatrét og det nye Fængsel opvarmes om Vinteren. — Ypperlige botaniske Haver forestaae Brødrene Booth strax udenfor Altona, og Prof. Lehmann i Hamborg. — Som en naturvidenskabelig Samling besidder Rødings Museum særdeles mange seeværdige Gjenstande og er et fint Exempel paa hvad en enkelt Mand ved Flid og Stræbsomhed formaaer at bewirke. Flere Private ej smukke ornithologiske, entomologiske og conchyliologiske Museer, saasom de Herrer Umsink og v. Esfen i Hamborg og Herr Sommer i Altona. — Anatomiske og physiologiske Samlinger findes i det til „Curhaus“ hørende Anatomikammer, i det almindelige Hospital og i et for nogle Aar siden stiftet medicinsk-chirurgisk Selskab. — For den practiske Læge og Chirurg vil det fortrinlige og pragtfulde almindelige Hospital, der kan rumme 1400 Syge, være af overordentlig Interesse; meget seeværdige ere ogsaa Frimurerhospitalet, Anstalterne til Druknedes og andre Forulykkedes Redning, Dødstummeinstitutet og især Dr. Barriets skønne og ypperlige russiske

Dampbadeanstalt. — Byens, det medicinske Selskabs (der ärzliche Verein), Sanitetscollegiets, og flere andre Bibliotheker ere betydelige. Forstnævnte, mere end 200,000 Bind stærke Bogsamling indeholder desuden mange vigtige Manuscripter, Mynter og et godt physicalt og mathematisk Cabinet.

Vende vi os til Egnen, da kan Hamborgs og især Altonas Omgivelser med sine skønne Elbbredde, sine mange Haver og nye Anlæg vel maale sig med enhver anden stor By, og langt over de fleste saadanne staaer Staden selv i Henseende til sit muntre Liv, sin Industri og travle Færd.

Det var at forudsee, at Hamborgerne vilde gjøre Alt for at give Selskabet Værd og tilfredsstille dets Medlemmer; man kunde allerede med Visshed antage, at de ved denne Lejlighed vilde vise Verden, hvorledes ikke blot Handel og Binding beskæftige deres Land, men hvorledes ogsaa Sands og Agtelse for Videnskaberne have hjemme i deres gamle Fristad, og sikkert vil Enhver, der bivaanedes Sammenkomsten, med Tak erkjende, at Forventningerne paa det mest Glimrende bleve tilfredsstillede. Det var et heldigt Valg af Stadens Borgemeister, Dr. juris Bartels til Forsamlingens Præsæs og den berømte Chirurg Dr. Fricke til dens Secretær. Den Første, bekjendt af sine velskrevne „Briefe über Calabrien und Sicilien,” og

indtagende ved sin personlige Elfskærdighed, havde i sin Embedsstilling Lejlighed til særdeles at virke for Selskabet; den Anden er ved sin betydelige og heldige Praxis kjendt og agtet af alle Stadens Indvaanere og har lagt en næsten mageløs Iver og Utrættelighed i at fremme Selskabets Njemod for Dagen.

Man havde i 1828, da Sammenkomsten skulde stee i Berlin, foruden den almindelige offentlige Indbydelse, indført den Skik, at sende specielle Indbydelsesbreve til flere bekjendte Læger og Naturforskere; ogsaa dette stete i Aar fra Hamborg i en trykt latinssk Skrivelse, men til en forholdsvis langt større Mængde. For at imidlertid Ingen skulde stæde sig over maaskee at være glemt eller forbigaaet, indrykkes d. 23 Juni d. A. i Børsenhalle fra Bartels og Fricke en Bekjendtgjorelse, hvori de bad de Mand i det Nære og Fjerne, der maaskee ikke skulde være blevene specielt indbudne, dog alligevel at høre Forsamlingen med deres Nærværelse, da letteligen en Deel kunde være blevene oversete. Man hørte allerede længe om de mange og store Forberedelser, der gjordes, for at modtage Selskabet og opfylde enhver Enkeltts Ønske; for dem, som derom tilskreve Embedsmændene, blevene egne Logis allerede forud bestilte, og de, som ikke havde gjort dette, fandt ved deres Ankomst til Hamborg i „Stadthaus,“ hvori

man havde bekendtgjort, at en af Embedsmændene hver Dag fra den 16de var tilstæde fra 9—11, for at modtage de Fremmede, en Liste over flere Logis med vedføjet Priis. Senatorerne og flere Private anmodede Saamange, de kunde rumme i deres Huse, at boe hos dem, og at der hos disse ikke kunde være Tale om nogen Betaling, forstæder sig af sig selv. Jeg hørte selv til En af disse Udvalgte, og skjøndt jeg, for at være uafhængig, heller havde ønsket at forblive i et Høtel, maatte jeg dog tilsidst give efter for Hr. Borgemeester Gillems gjentagne Anmodninger at opslaae min Bopæl hos ham, — og jeg har ikke fortrudt det; thi jeg boede tilligemed tvende Andre, saa bekvemt, smukt og ugenert, som det vel var muligt, og tilfredsstiller kun en simpel Pligtsfølelse ved her offentligen at bevidne denne Hamborgs rige Banquier min Tak for al den Forekommenhed og Opmærksomhed, der i hans Huus blev mig til Deel.

Ved i den bestemte Morgentime at møde paa „Stadthaus," modtog man 1) et Udgangskort til alle Sammenkomsterne, hvorpaa fandtes et Grundrids over den almindelige Forsamlingsaal i Börsehallen, som var bleven overladt til Selskabet, og den Plads, man havde at indtage der, betegnet med et rødt Nummer. 2) En trykt Efterretning til samtlige Med-

lemmer i Henseende til Tiden for de almindelige og forskellige Forsamlinger, i Henseende til Spisningen om Middagen (i Apollosalen) og til Tiden, naar de forskellige Samlinger og Hospitaller skode aabne for Selskabet. 3) Et Udgangskort til det rødingste Museum fra 10—1 dagligen. 4) Et Udgangskort for den hele Forsamlingstid til Börsehallen og dens Læseværelser; og endelig 5) En i denne Anledning under Dr. P. Schmidts Opsyn forfattet Bog, betitlet: „Hamburg in naturhistorischer und medicinischer Beziehung; zum Andenken an die im September 1830 in Hamburg stattgefundene Versammlung der deutschen Naturforscher und Aerzte“ med to Udsigter af Hamburg i Steentryk, og to Kort over Byen og dens Omegn. — Dette lille, smukt hestede Skrift indeholder en temmelig god medicinsk Topographi over Hamburg og en Angivelse af alle de for Læger og Naturforskere færværdige Samlinger og Indretninger.

Det vil allerede heraf sees, til hvilken Grad man havde været betænkt paa sine Gæsters Bequemmelighed. De valgte Localer: den store Sal i anden Etage i Börsehallen til Forsamlingerne, og Apollosalen til de fælles Middagsmaaltider og Sammenkomster om Aftenen vare ikke saa gode som i Heidelberg; det første var hverken højt eller lyst nok og Luften var under

de almindelige Forsamlinger der indesluttet og tryk-
kende; det andet kunde, skjøndt ret smukt, dog ikke i
Skjønhed maale sig med Museumsalen i Heidelberg,
og da den flere Gange ikke var stor nok, maatte en
heel Deel spise i tvende tilstødende Værelser, affson-
drede fra de Andre.

D. 18de September om Middagen Kl. 2 be-
gyndte de almindelige Forsamlinger i den store Sal i
Börsenhalle; ved Vinduerne vare paa en stor Fors-
højning anbragte 3 Cathedere; den øverste i Midten
var for den, der holdt Foredraget; de tvende til
Siden vare for Præsæs og Secretæren. Lige derved
og til Siderne stode i Rækker Stole til Medlemmers
ne, med Sedler, hvorpaa de til Enhver Udgangsfort-
sættende Nummere vare skrevne; til Galleriet bue-
paa kunde Damer og Andre ved at anmode Ems-
bedsmændene om Billetter faae Udgang. Det var
hver Gang proppfuldt.

Ligesom ved sidste Sammenkomst delte de Til-
stedeværende sig i flere specielle Sectioner, der paa
en anden Tid holdt særskilte Møder. Sectionerne
vare 1) den mineralogiske, der forsamlede sig hos
den russiske Minister, v. Struve fra 8—10 om
Morgenen. 2) den botaniske, der holdt Møde
fra 10—12 hos Prof. Lehmann (der forestaaer den
botaniske Have, anlagt ved Nedbrydningen af Bøldene

om Byen.) 3) den zoologiske, zootomiske, anatomiske og physiologiske fra 8—10 i et af Børsenhallens Værelser. 4) den fysiske og kemiske fra 10—12 i Dr. Schmeißers Auditorium. 5) den astronomiske, paa det astronomiske Observatorium. 6) den practisk=medicinske fra 8—10 i et af Børsenhallens Værelser. — Mærkeligt nok, at der hidtil endnu ikke er bleven foreslaaet nogen Section for Psychologien, en Green af vor Videnskab, som de tydske Læger dog just nu behandle med Iver og Held.

Ligesom ifjor vil jeg her meddele Forhandlingerne i de almindelige Forsamlinger, og dem i Sectionen for den practiske Medicin.

Den første almindelige Forsamling (Lørdagen d. 18de Sept. 2—4).

aabnedes med en Tale af Præsæs, Borgemeister Bartels, hvori han i et saare smukt og værdigt Foredrag bød Selskabet velkomment, talte om dets skjønne Ojemed, og beskedent yttrede, hvorledes han ingenlunde selv kunde gjøre Fordring paa Navnet af Naturforsker, og derfor vel kun havde havt den Ære at vælges til dette Aars Præsæs, for at Selskabet her kunde have en Saadan, der baade havde Villie og Evne til at træffe de nødvendige Foranstaltninger til at modtage det.

Derefter oplæstes Statutterne og Raynene paa de samme Dag ankomne Medlemmer.

Herr Collegieraad *Struve* fra Dorpat besteg dere paa Cathederet og oplæste en Afhandling om den tydske Astronomies Forhold til andre Landes. Resultatet var, at den tydske Astronomi staaer langt over andre Nationers.

Geheimeraad *Wendt* fra Breslau holdt efter ham et Foredrag om Livsmagnetismen, der ikke behagede, da Forf., skjøndt han gjorde opmærksom paa Upaalideligheden af de fleste Fortællinger om dyriske-magnetiske Kurer, og paa alle de Bedragerier, der baade fra den Enes og den Andens Side i denne Henseende finde Sted, dog selv opvartede med et Par Historier, hvoraf Bøgerne og Journalerne om den dyriske Magnetisme i Hobetal vrimle, og udtødede dem paa en Maade, der neppe turde kaldes clairvoyant.

Anden almindelige Forsamling (Mandagen den 20de.)

Efter foregaaende Oplæsning af de senere Ankomne holdt Etatsraad *Ørsted* fra Kjøbenhavn et frit Foredrag om de mathematiske Sandheder i Physiken.

Prof. *Wilbrand* fra Gießen oplæste: om

Årsagen til Ebbe og Flod. — Afhandlingen var fløgtig og skarpsindig, men adskilligt Polemisk. Blandede sig deri. Fors. mente, at Månens Attractionskraft ikke var Årsagen til hine Phænomener.

Statsraad Pfaff fra Kiel holdt derefter et aldeles frit Foredrag om Extracternes Brug i Medicinen overhovedet, og især om Extractet af Kaffe: caffeoine, som et fortrinligt feberstillende og antinarcotisk Middel. Han viste Præparatet, og tillige Kaffesyren, som han bemærkede i den sædvanlige Kaffeinfusion var forbunden med en stor Mængde Magnesia. — Den fortreffelige Talers Riv og Fyrighed er bekjendt, og da Foredraget tillige var kryddret med mangfoldige Bittigheder, og passende Hentydninger, fulgtes det næsten uvilkaarligen af almindelig Klap og Bravuraab.

Tredie almindelige Forsamling (den 21de Sept.)

Dr. Simon d. N. i Hamborg: Om Naturvidenskabernes og Medicinens Værd. Dette æsthetiske Foredrag var høist trættende, og uden Tvivl et fældkomment Misgreb af den ellers saa lærde og aandrige Forfatter.

Fjerde og sidste almindelige Forsamling
 (Løverdagen d. 25de Sept.)

Collegieraad Fischer fra Petersborg: Beskri-
 velse af den botaniske Have sammesteds. — Bistnok
 her paa urette Sted.

Dr. Stierling fra Hamborg: om den mo-
 ralske Frihed og Tilregnelighed. Han beviste
 Uhenftamæssigheden af Dødsstraffe og stod paa deres
 Afslæffelse.

Dr. Stinzing fra Altona: om Forfattelsen
 af et Værk af tydske Lærde for hvert særskilt Fag i
 Naturvidenskabene, hvori kun alt Bist og ved Kjend-
 gjetninger Godtgjort skulde findes.

Et Par smukke Affskedsord af Hr. Borgemeester
 Bartels.

I den første almindelige Forsamling blev tillige
 ved Secretæren meddeelt, hvorledes man tænkte at
 besætte den fra de almindelige og særskilte Møder til-
 bageblivende Tid, og i fjerde Forsamling gaves af
 de for hver Section valgte Secretærer en Oversigt af
 alle de specielle Sectioners Forhandlinger. — I tre-
 die almindelige Forsamling voteredes efter Cædvane
 paa den Stad, hvor Sammenkomsten næste Aar skul-
 de finde Sted. Grev Sternberg stod op og ind-
 bød i Kejsserens eget Navn Selskabet at møde i Wien;
 han havde i den Hensigt ogsaa sendt Prof. Jacquin

til Hamborg og ikke blot tilladt, men endog opfordret alle andre Naturforskere og Læger i sine Stater at gaae derhen. — Da Olen, Prof. Lichtenstein og flere Andre ligeledes stode op og mente, man burde antage Kejserens Indbydelse, blev Wien eenstemmig valgt til næste Aars Forsamlingssted, og de tilstedeværende, Prof. Jacquin Raaren til Præsæs, og Astronomen Prof. Littrow til Secretær. Begge disse takkede derpaa for den bevisste Ære.

Udskillige Debatter foresaldt i samme Forsamling om Hensigtsmæssigheden af at sende specielle Indbydelses til Sammenkomsterne til Enkelte, og om Tiden, bestemt for de aarlige Sammenkomster, ikke skulde fastsættes tidligere om Aaret. — Udskilligt sagedes pro og contra, og nu og da i en meget varm Tone; men den førstnævnte Gjenstand blev fremdeles overladt til Forretningsførernes Godtbefindende, og i Henseende til Tiden blev man enig om, den skulde forblive som den hidtil havde været.

En meget levende Strid førtes ligeledes i 4de og sidste Forsamling om en Beslutning, som den botaniske Section for sig havde taget: i Selskabets Navn at tilskrive det ostindiske Compagni i London og den engelske Konge og anmode dem om Tilladelse for vor Landsmand Dr. Wallich fra Calcutta at forblive saalange

i London, til han havde fuldført sit fortrinlige Værk om den indiske Flora. De Fleste vare imod, at dette skete i Selskabets Navn, og man besluttede at nedsætte en Commission til Afgjørelsen deraf.

Efterat Bartels i sidste Forsamling havde endt sin Afskeds tale, stod Geheimeraad Tiedemann fra Heidelberg op, og takkede i Alles Navn Hamborgerne i Almindelighed og Forretningssførerne i Særdeleshed for al den Omjorg, man havde havt med Fremmelsen af Selskabets Hjem, og for al udvist Opmærksomhed og Forekommenhed.

Forhandlingerne i de specielle Sectioner vare ogsaa denne Gang ifølge Sagens Natur langt interessanter end de i de almindelige Forsamlinger, men skode dog efter min individuelle Mening i den for den practiske Medicin under dem i forrige Aar i Heidelberg. Til Præsæs for denne valgtes Geheimeraad Vogel fra Rostock, til Vicepræsæs Geheimeraad Sachsse fra Ludvigslust (der paa Grund af den Førstes Alder og Tugthørighed egentligen førte Ordet) og til Secretær Dr. P. Schmidt i Hamborg.

1ste Møde.

Efter en kort Indledningstale af Sachsse, hvori ogsaa forekom nogle Sagttagelser over den

¶

byriske Magnetisme, som Modstykke til Geh. Wendts Foredrag om samme Gjenstand i første almindelige Forsamling, og et Par Ord af Vogel, meddelte Prof. Lüderb fra Kiel et Par Bemærkninger om den intermitterende Saarfeber, der gave Anledning til nogle meget interessante Discussioner af Dr. Fricke, Prof. Edström fra Stockholm, Geheimeraad Harless fra Bonn, Sachsse og flere.

Physicus Dr. Meyn fra Pigneberg foreviste et Pigebarn paa 9. Aar med prolapsus vesicae urinae inversae.

Statsraad Wiedemann fra Kiel foreviste en misdannet 40aarig Kone, paa hvem Keisersnittet tvende Gange med heldigt Udfald for Konen var blevet foretaget.

2det Møde.

Geheimeraad Sachsse: et Tilfælde af Battersot, lagt ved Anvendelsen af nasturtium aquaticum som Decoct med Al .

Dr. Behre fra Altona foreviste opium, tilberedt i Tydskland og med stærkere Virkning end det sædvanlige.

Prof. Jameson fra Baltimore oplæste en Deel af en Afhandling: om den gule Febers Ikke=Contagiositet, grundet paa egne Erfarin-

ger, paa engelsk. — Den øvrige Deel oplæste Dr. Julius i Hamborg paa tydsk. — En for det offentlige Medicinalvæsen meget vigtig Afhandling,

Dr. Hartmann fra Frankfurt a. d. O. om Analogier i Lægevidenskaben.

3die Møde.

Hofraad Dornblüth fra Plau foreviste nogle kunstige Fodder, særdeles vel forfærdigede og indrettede.

Dr. Boeneck fra Elmshorn foreviste et Barn paa 4 Aar med en særdeles stor Udvikling af Kjønnsdelene og en dyb Basstemme.

Prof. Bang fra Kjøbenhavn: om Affattelsen af nogle hensigtsmæssige Hospitals=Label=ler over forekommende Sygdomstilfælde, tilligemed nogle Bemærkninger om delirium tremens.

Dr. Otto fra Kjøbenhavn: om et Par mærkelige Ejendommeligheder ved Fængsels=sygdomme.

Seheimeraad Harless fra Bonn: om Nødvendigheden af en almindelig Medicinal=codex for det samtlige Tydskland.

4de Røde.

Dr. Wolff fra Peterdborg forelagde en Drel casus, forekomne ham selv og et Par af hans Landsmænd; blandt disse den første Lithotriti i Rusland. De øvrige casus syntes ikke meget mærkelige.

Overmedicinalraad Dr. Hennemann fra Schwerin foreviste nogle af ham opfundne Instrumenter: 1) hans Pineette til at standse Blødning efter Blodiglebid (allerede beskrevet for flere Aar siden i Ruffs Magazin) 2) En Sonde med en Kende i til at indbringe Draaber i Øjet. 3) En ditto til Salvers Indsmørelse i Øjet. 4) Flere Forbedringer ved Trepanationsinstrumenterne.

Geheimeraad Wendt talte om Selskabet Overeenskomst i Berlin især at lagttage flere vigtige Sygdomme, saasom: diaboetes, angina pectoris, cyanosis, og gav en Beretning om tvende Tilfælde af diaboetes, hvoraf det ene lagtes ved en meget streng animalst Diæt, og det andet ved elixir. acidum Halleri.

Dr. Strohmeier fra Hannover: om Behandlingen af Klumpsødder med Forevisning af nogle dertil af ham opfundne Instrumenter, og af et Instrument til at reponere en luxeret Underkæbe.

Dr. Behre fra Altona foreviste et Barn med en mærkelig Svulst ved Munden, og Nasen.

5te Møde.

Dr. v. Holger fra Wien: om nogle mineraliske Kilder i Steyermærk, hvoraf en frembringe, en anden læger struma.

Dr. Münchmeyer fra Lüneborg: om Soolbadene sammesteds. — Et meget langtrukket Foredrag, der derfor ogsaa blev afbrudt af Præsæs.

Dr. Nagel fra Altona: om Inflammation i Livmoderens Slimhinde, som hyppig Aarsag til Efterbyrdens Fasthængen efter Fødselen.

Dr. Heckscher i Hamborg foreviste en Dreng, opereret for en noma paa Panden, med en kort Notiz om hans Sygehistorie.

Seheimeraad Sachse: om den i Nerve- og under Forløbet af flere Febre forekommende Ulceration i Tarmene.

6te Møde.

Dr. Martini fra Lübeck meddelte nogle practiske Sagttagelser 1) om en necrotisk Underkjæve, hvoraf en Deel var exfolieret, 2) om en mærkelig Indflydelse af Rydelsen af varm Romell hos et Fruentimmer, der leed af habituel Forstoppelse og

Manostasi. Begge Onder lægtes derved ganske. ¹ Hun lever nu ene og alene af varm Romell og maa altid ganske afholde sig fra Rjød; thi ellers indfinder Forstoppelsen sig strax igjen. 3) Et Tilfælde af Tiirlinger hos en 36aarig Kone.

Geheimeraad Harless fra Bonn meddelte et Tilfælde af en exfolieret necrotisk Underkjaeve.

Dr. Stinzing fra Altona foreviste en 55aarig Mand med uhyre lipomatoøse Svulster paa Halsen, Ryggen og Underlivet; Brysternes vare tre Gange saa store som et Fruentimmers og hang ned paa Underlivet. Svulsterne paa Halsen truede med at gaaele ham. — Et høist interessant Tilfælde.

Dr. Richter fra Boizenburg gav Beretning om 1) et Tilfælde af en meget stor hydatidøs Svulst i Underlivet hos en ung Pige, heldigen borttaget ved Gastrotomi. 2) Et lignende af en stor forhardet Mesenterialkjærtel, ligeledes med Held udtaget ved Gastrotomi. Han meddelte et Par andre saadanne Tilfælde, men i hvilke Operationen var mislykket.

Livchirurg Dr. Holscher fra Hannover meddelte nogle Bemærkninger om saadanne Svulster i Underlivet, og om en hydrops ovarii, behandlet ved den riidste Mavepumpe, hvorved man baade kan indsprøje den Vædske, der skal frembringe Adhæsionen, og igjen udpumpe det Indsprøjtede.

Dr. Boeck fra Elmshorn: om en Været af carcinoma mammae med Blodsvulster i.

Dr. Dornblüth fra Plau foreviste et Apparat til Behandlingen af Klumpsfodder og krumme Knæe.

Dr. Barriès i Hamborg: om de ved den dyrifte Magnetismes Udværelse forekommende Bedragerier. — Da han selv før har været en meget ivrig Magnetisør, maa hans Mening have dobbelt Vægt.

Geheimeraad Harless fra Bonn atter om en almindelig Medicinalcodez med Forslag til dens Tilvejebringelse. — Man blev enig om, at Medlemmerne hos deres respective Regjeringer skulde bidrage deres dertil.

Samme om hvorvidt Forplantelsen af den i Orienten atter herskende cholera morbus var at befrygte.

Dr. Julius i Hamborg bemærkede, hvorledes de bedste Autoriteter havde erklæret den for ikke-smittende, og at den indtrædende Winterkulde hidtil altid havde standset den.

Geheimeraad Harless præsiderede i dette sidste Møde, da **Sachse** formedelt sin tidligere Vortrejse allerede havde afstakket Dagen i Forvejen.

Til Medlemmerne af Sectionen for de practiske Medlemmer uddeltes følgende Bøger og Skrifter:

1. Ueber Croup. Brechmittel gleich anfangs, ohne.

Blutigel; af Prof. Hegewisch i Kiel (istædetfor et Foredrag.)

2. Wider die Mystification in der Medicin, og
3. Zur kritischen Klage u. Verständigung für die Arzneymittellehre; begge af Prof. Bischoff i Bonn og polemiske i højeste Grad mod de forstjellige Recensenter af hans Bog: Handbuch der Lehre von den chemischen Heilmitteln.
4. Vorlesung von Dr. Grahl i Hamborg. Trykt i 1826, og handlende om Diagnostiken og Behandlingen af Sygdommene i Blodkarrene.
5. Beiträge mecklenburgischer Aerzte zur Medicin u. Chirurgie; von Hennemann 1 Bd. 1 H. 1830. En interessant Samling.
6. Ueber die Materie u. den Urstoff in einem vierfachen chemischen Grundverhältniß u. seiner fünffachen Erscheinungsform; og
7. Ueber schwebende Flecke im Auge oder den sogenannten Mückentanz nach Beobachtungen an sich selber; begge af Dr. Neuber i Apenrade, og istædetfor Foredrag.
8. Gesetze des ärztlichen Vereins in Hamburg 1830.
9. Gesetze u. Einrichtung der Hamburger Wittwen-Kasse für Aerzte, Wundärzte u. Apotheker.
10. Vierter Bericht über die Verwaltung des allgemeinen Krankenhauses zu Hamburg im J. 1827.

11. Führer durch Hamburg u. Altona u. deren Um-
gegenden mit Angabe aller Merkwürdigkeiten 1830.
12. Ueber die Schwefelwasser und den Badeschlamm
zu Eissen; vom Dr. du Menil 1830.

Tilligemed nogle andre Brochürer og et smukt
Strentryk af det geographiske Institut i Brüssel.

Særskilt fra denne Section dannede sig endnu
en særegen for den praktiske Chirurgi alene, til
hvis Præsæs og Secretær Rust fra Berlin og Livs-
Chirurg Holscher fra Hannover saarede, og som
hver Dag samlede Kl. 11 paa det store almindelige
Hospital. Næsten dagligen foretoges der Operatio-
ner, deels af Dr. Fricke, deels af Holscher,
deels af Prof. Ekström fra Stockholm, og deels
af Dr. Dieffenbach fra Berlin (en Rhinoplastik);
et af Medlemmerne opkastede derpaa et eller andet
chirurgisk Emne, hvorover saa diskuteredes. —
Disse Møder vare høist interessante, og isærdeleshed
underholdt den første Dag en meget varm Strid mels-
lem Rust og Dr. Fricke om Behandlingen af
Syphilis uden Mercur, hvori Færstnævnte gjorde den,
som os synes, meget vigtige og afgjørende Tilstaaelse,
at det ikke var ham muligt at angive de pathos-
gnomiske Kjendetegn paa et sandt syphilitisk ulcus.

Paa tredje Dags Aften var Sectionen for den
praktiske Medicin indbudet til at hivaane et Møde

af det nye, for 5 Aar siden stiftede medicinske Selskab i Hamborg. En Deel meget interessante Meddelelser stete der af flere hamborgske Læger.

Den korte Tid, der af Formiddagen levedes fra den specielle Section, Hospitalsbesøget og den almindelige Forsamling, anvendtes i Almindelighed til at besøge de forskjellige videnskabelige Museer. Man vil af denne Oversigt kunne skjønne, hvorvidt Selskabets videnskabelige Øjemed opfyldtes eller ikke. —

Hver Middag Kl. 4 samledes fra den 16de Sept. Alle til det fælles Middagsmaaltid i Apollon-Salen, og Forretningsførerne havde offentlig anmodet Byens Indvaanere om under Forsamlingstiden ikke at give Privatselskaber. Om Aftenen hidbragte de hamborgske Læger deres Koner og Døtre, og der var da Conversation, Concert og Dans. Egne Bærelser vare indrettede for dem, der tillige ønskede at røge. Mange besøgte først det for Skuespilpersonalets hyperlige Sammenspil med Dette berømte Theater.

Søndagen den 20de September foretoges i Fællesskab i et saare gunstigt skjønt Vejr en Excursion til de henrivende Elbegne, Flottbeck, Blankenese, den baueriske og godsfroenske Have; om Mandagen Kl. 11 besøgte man det høje Michaelstaarn, og om Tirsdagen

den 21de Kl. 11 besaaes den Botaniske Have udenfor Hamburg.—Fra Onsdag til Fredag-Aften havde man paa flere fra det Indre af Tydskland kommende Medlemmers Ønske foranstaltet en Dampfskibsfart til Klippøen Helgoland; og i disse tre Dage udsattes de almindelige Forsamlinger; de specielle Sectioner vedblev derimod deres Møder. Omtrent 100 Medlemmer af Selskabet toge Deel i Farten; man gik den første Dag til Cuxhaven, kom den anden Dag tidlig nok til Helgoland, for at bese den, og rejste den tredje Dag derfra lige til Hamburg, hvor man ankom henhimod 6. Da Hensigten med denne Fart især var at skaffe Tysklands Beboere det skønne Syn af det store Hav, og vel kun Mineralogerne kunde finde noget videnskabeligt Udbytte paa Helgoland, tog hverken jeg eller nogen af de andre tilstedeværende Danske Deel i denne Rejse, der paa tredje Dag ved Ombordsætningen fra Helgoland og under Farten til Elben paa Grund af en stærk Storm ikke havde været uden Fare, som naturligtvis endnu maatte forekomme de i det Indre af Tydskland Boende, der aldrig havde været til Søes før, dobbelt saa stor. De havde saa godt som Alle lidt af Søsyge, og fandt sig meget vel ved atter at erholde en fast Bund at staa paa.

Det vil være overflødigt at bemærke, hvor interessant det var ved alle hine Lestigheder at vorde

personligen bekendt med sit Fags berømte Mænd, med dem at knytte de hæderligste Forbindelser; det vil være ligesaa unødvendigt at skildre Enhveres Glæde, ved atter at see og savne gamle og elskede Venner, med dem at vegle Ideer og Aand og Hjerte lige ved deraf vægende Samtaler. Hvad mig selv angaaer, da underholdt jeg mig endnu bedre i Hamborg end i Heidelberg; thi jeg var ved Bivaanelsen af det forrige Aars Sammenkomst bleven bekendt med end flere Videnskabsmænd, og havde allerede forud i den gjæstfri Hansestad erhvervet mig mangen en kjær Ven; det var mig naturligviis mere hjemligt her og jeg maatte kun beklage, formedelsst Mængdens Skyld ikke at kunne nyde enhver Enkeltts Selskab saameget og saa længe som ellers vilde have været at ønske.

Betragte vi for et Øjeblik al den offentlige og private Opmærksomhed, der i den mægtige frie Handelsstad blev Forsamlingen til Deel, da maae vi med Taknemmelighed erkjende, at den i denne Henseende langt overgik Heidelberg, hvor Regjeringen aldeles intet gjorde, og sikkert i Alt tør maale sig med enhver anden stor Stad, hvor man de andre Aar er kommet sammen. Senatet havde givet 12000 Mk. Banco for at bestride alle Slags Omkostninger, betalte det hollandske Dampskib til Helgoland med 3000 Mk., hav-

de sørget for at der i Euxhaven og paa Helgoland fandtes fuldkommen tilstrækkeligt Natteleje og Beværtning, gav dagligen Barten i Apollosalen 100 Rtl. Tilskud *), betalte en stor Sum, for at gjøre de private Boliger for de Fremmede saa billige som muligt, og drog Omsorg for at Bognene paa Excursionen til Elbegnene vare at erholde for en overordentlig ringe Pris. Hver Dag efter Omgangen paa Hospitalet beærtebdes med en god Frokost, og paaade i den botaniske Have i Flottbeck og i den udenfor Hamborg blev man modtaget med en lignende glimrende. Paa sidste Sted søgmede man i Champagne. Brødrene Booth, der eje den botaniske Have i Flottbeck, havde foranstaltet Teltet, hvorunder man frokosterede, meget smukt decoreret, og glædede og overraskede Selskabet med en i Bøg aftrykt smukt coloreret Model af den sjeldne særdeles skønne Plante i Java, *Rafflesia Arnoldi*,

---

*) Dette fælles Middagsmaaltid var imidlertid imod al Forventning saare slet og dertil meget dyrt. Ogsaa i „Fris“ nyttede Frygt, at man i Hamborg skulde forspise sig, var derfor ugrundet. Man opvarte de første tre Dage med een og samme Retter og gav en meget simpel Wiin til en især i Hamborg uforklammet høj Pris. For en Glaske Champagne tog man saaledes 6 Rtl. Courant : over 19 Rtl. dansk! — Atsaa dog i noget skulde Hamborgernes merkantilistiske Kånd spørre!

forfærdiget efter et lignende i horticultural society i London *).

Paa første og sidste Forsamlingsdag sluttede en Deel Medlemmer af det musicalske Selskab „die Liedertafel“ sig til det fælles Middagsmaaltid og afsang i en beundringsværdig Harmoni flere vakre Sange. Desuden uddeltes første Dag ved Bordet følgende: „*Hammonias Gruß an die im September 1830 in Hamburg versammelten deutschen Naturforscher und Aerzte.*“

Willkommen mir, aus nah und fernem Landen,

Des Wissens Bier, Ihr Männer seyd gegrüßt!

Was Ihr erwarbt in des Berufes Banden,

In ehren Schalen aufbewahrt, genießt;

Was Euch erst dann die goldne Frucht versüßet,

Wenn Ihr's getheilt mit Eures Bundes Kreise;

Hammonia grüßt nach, Hansa freier Waise.

*) Den blev opdaget af Dr. Arnold paa et Jagtparti og er den første, hidtil bekjendte Blomst; Stængelsnittet af dens Overflade, naar den er fuldkommen udsprungen, er 3 Fod 4 Tommer og Omfanget 10½ Fod; den vejer ikke mindre end 15 Pund. Den mindste Knop, der i det Hele ligner en Mustatnød, behøver, for fuldkommen at udvikles, et Tidrum af 3 Maaneder. Som oftest finder man den, hvor Elefanter opholde sig, og den er en Snylteplante, der drager sin Næring af en Blinsheds Rod. Det er endnu ikke lykket Nogen at bringe den i Flor til Europa.

Ich sehe Euch in mildem Aetherglanz,
 Auf Eurem Haupt die lichte Strahlenkrone,
 Die Sterne schmückt der blüthenreiche Kranz,
 Den die Natur wand Forschern nur zum Lohne;
 Ihr naht Euch dem hehren Himmelsthronen;
 Euch blendet nicht das tausendfache Licht,
 Verklärt schaut Ihr des Höchsten Angesicht.

Des Nächsten Schutz wohnt in des Arztes Rechte,
 Wenn die Gefahr ihn drohend ankumringt,
 Wenn durch des Sammers wolken schwere Mächte
 Kein holder Strahl ersohnter Rettung dringt;
 Wenn über ihn der Tod die Sichel schwingt;
 Er sieht den Arzt ob seinem Haupte schweben,
 Und neue Muth belebt das starre Leben.

O fürchtet nicht, daß diese heil'ge Flamme,
 Die Eure Seele regt und hell durchglüht,
 Der grosse Geist dort über uns verdamme,
 Der alles prüfet, alles hört und sieht;
 Zu grossen Thaten wärmt sie das Gemüth;
 Ihr seid die Boten, die ein Gott gesendet,
 Durch die das grosse Werk hier wird vollendet.

Willkommen denn, Ihr Männer seyd gegrüest!
 Des Wissens Stolz aus nah und fernen Landen!
 Was Euch getrennt von des Berufes Banden,
 Der edle Trieb, der Thaten Frucht geniesst,
 Er werde hier durch Gastfreiheit versüest;
 Harmonia giebt nach Sansa alter Weise
 Die Rechte Euch zum frohen Bundes-Reitze!

Theaterdirectionen sendte af egen Drift dagligen nogle hundrede Billetter til Afbenyttelse af Selskabet, for de ellers bleve budne tilsalg, havde velvilligen meget nedsat Prisen for Medlemmerne af Forsamlingen *), og forandrede Repertoiret aldeles for deres Skyld.

Den første Aften havde man endog i Theatret for Forestillingen af „den Stumme i Portici“ foranstaltet en meget vakker og passende Velkomst-Fest. Den ene Director, Herr Lebrun fremtraadte nemlig, og fremsagde med Hjertelighed følgende Prolog:

Willkommen uns! so tönt's von allen Seiten,
Und sicherlich bewährt es euch die That;
Es gilt geziemenden Empfang bereiten,
Den rüstigen Schnittern auf des Wissens Saat.
Seid denn willkommen auch in diesen Hallen!
Doch spart den Ernst für der Sessionen Lauf;
Laßt h'ier des Romulus Gaben euch gefallen,
Oft ungebeten tritt der Ernst ja auf.

Kunst und Natur, — wenn auch in and'rem Gleise —
Tief zu ergründen, bleibt auch unser Ziel,

---

*) Denne, som os synes, under Billetternes sædvanlige forholdsvis meget høje Pris smukke og simple Opmærksomhed skødte Nogle af Selskabet sig over, som om man ikke skulde være istand til at betale det Gæle, og Directionen, led derfor, da den erfor dette, Tilbudet gaas ind.

Und auch bei uns ist oft'ne Lebensrothe,
 Für solchen Zweck — ein halb verlornes Spiel.
 Auch wir — gelingen in der Kunst uns Auren —
 Sind hochbeliebt und freundlich angelacht,
 Beleben oft die schwächlichsten Naturen,
 Und küßen es — sind sie zu Grab gebracht.

Genug von uns! — Nur flüchtiges Beachten
 Erwünschen wir, und nicht zu critsch'n Blick.
 Das Bes're ist's, wonach wir ernstlich trachten,
 Doch stehen wir dem Besten gern zurück.
 Harmonia kann seltne Gaben spenden;
 Beschaut Euch, wie Natur sie reich bedacht,
 Und was, bescheid'nen Sinns, mit will'gen Händen
 Gemeinsinn unter uns hervorgebracht.

Seht, wie sich regsam durch einander drängt
 Ein Volk, das auf Betriebsamkeit was hält:
 Glaubt nicht, daß man mit „Adam Ries“ uns zwinget,
 Den bringen wir hier gleichsam mit zur Welt.
 Wenn auch Palläste und gerade Straßen fehlen,
 So schlagen grade Herzen doch für Euch,
 Und bleibt, wenn wir auch enge Grenzen fehlen,
 Die Freiheit unser mächtigstes Reich. *)

Willkommen, noch einmal! Allseit'ge Mühen
 Erweisen gnügend, daß wir Euch erkannt;

---

*) Bei disse Deu leb et almindelegt enthussastst Klap.

Blutigel; af Prof. Hegewisch i Kiel (istædetfor et Foredrag.)

2. *Wider die Mystification in der Medicin, og*
3. *Zur kritischen Rüge u. Verständigung für die Arzneymittellehre; begge af Prof. Bischoff i Bonn og polemiske i højeste Grad mod de forstjellige Recensenter af hans Bog: Handbuch der Lehre von den chemischen Heilmitteln.*
4. *Vorlesung von Dr. Grahl i Hamborg. Trykt i 1826, og handlende om Diagnostiken og Behandlingen af Sygdommene i Blodfarrene.*
5. *Beiträge mecklenburgischer Aerzte zur Medicin u. Chirurgie; von Hennemann 1 Bd. 1 H. 1830. En interessant Samling.*
6. *Ueber die Materie u. den Urstoff in einem vierfachen chemischen Grundverhältniß u. seiner fünf-fachen Erscheinungsform; og*
7. *Ueber schwebende Flecke im Auge oder den sogenannten Mückentanz nach Beobachtungen an sich selber; begge af Dr. Neuber i Apenrade, og istædetfor Foredrag.*
8. *Gesetze des ärztlichen Vereins in Hamburg 1830.*
9. *Gesetze u. Einrichtung der Hamburger Wittwen-Kasse für Aerzte, Wundärzte u. Apotheker.*
10. *Vierter Bericht über die Verwaltung des allgemeinen Krankenhauses zu Hamburg im J. 1827.*

11. Fåhrer durch Hamburg u. Altona u. deren Um-
gegenden mit Angabe aller Merkwürdigkeiten 1830.
12. Ueber die Schwefelwasser und den Badeschlamm
zu Eilsen; vom Dr. du Menil 1830.

Tilligemed nogle andre Brochûrer og et smukt
Steentryk af det geographiske Institut i Brûssel.

Særskilt fra denne Section dannede sig endnu
en særegen for den praktiske Chirurgi alene, til
hvid Præsæs og Secretær Rust fra Berlin og Livs-
Chirurg Holscher fra Hannover saarede, og som
hver Dag samlede Kl. 11 paa det store almindelige
Hospital. Næsten dagligen foretoges der Operatio-
ner, deels af Dr. Fricke, deels af Holscher,
deels af Prof. Ekstrøm fra Stockholm, og deels
af Dr. Dieffenbach fra Berlin (en Rhinoplastik);
et af Medlemmerne opkastede derpaa et eller an-
det Chirurgicalt Emne, hvorover saa diskuteredes. —
Disse Møder vare høist interessante, og isærdeleshed
underholdt den første Dag en meget varm Strid mel-
lem Rust og Dr. Fricke om Behandlingen af
Syphilis uden Mercur, hvori Færstnævnte gjorde den,
som os synes, meget vigtige og afgjørende Tilstaaelse,
at det ikke var ham muligt at angive de pathos-
gnomiske Kjendetegn paa et sandt syphilitisk ulcus.

Paa tredje Dags Aften var Sectionen for den
praktiske Medicin indbuden til at hivaane et Møde

af det nye, for 5 Aar siden stiftede medicinske Selskab i Hamborg. En Deel meget interessante Meddelelser stete der af flere hamborgske Læger.

Den korte Tid, der af Formiddagen levedes fra den specielle Section, Hospitalsbesøget og den almindelige Forsamling, anvendtes i Almindelighed til at besøge de forskjellige videnskabelige Museer. Man vil af denne Oversigt kunne skjønne, hvorvidt Selskabets videnskabelige Øjemed opfyldtes eller ikke. —

Hver Middag Kl. 4 samledes fra den 16de Sept. Alle til det fælles Middagsmaaltid i Apollon-Salen, og Forretningsførerne havde offentlig anmodet Byens Indvaanere om under Forsamlingstiden ikke at give Privatselskaber. Om Aftenen hidbragte de hamborgske Læger deres Koner og Døtre, og der var da Conversation, Concert og Dans. Egne Bærelser vare indrettede for dem, der tillige ønskede at røge. Mange besøgte først det for Skuespilpersonalets hyppelige Sammenspil med Dette berømte Theater.

Søndagen den 20de September foretoges i Fællesskab i et saare gunstigt skjønt Vejr en Excursion til de henrivende Elbegne, Flottbeck, Blankenese, den baueriske og godsfroenske Have; om Mandagen Kl. 11 besteg man det høje Michaelstaarn, og om Tirsdagen

den 21de Kl. 11 besaaes den Botaniske Have udenfor Hamborg.—Fra Onsdag til Fredag-Aften havde man paa flere fra det Indre af Tydskland kommende Medlemmers Ønske foranstaltet en Dampfskibsfart til Klippesøen Helgoland; og i disse tre Dage udsattes de almindelige Forsamlinger; de specielle Sectioner vedbleve derimod deres Møder. Omtrent 100 Medlemmer af Selskabet toge Deel i Farten; man gik den første Dag til Cuxhaven, kom den anden Dag tidlig nok til Helgoland, for at besee Den, og rejste den tredie Dag derfra lige til Hamborg, hvor man ankom henhimod 6. Da Hensigten med-denne Fart især var at skaffe Tysklands Beboere det skønne Syn af det store Hav, og vel kun Mineralogerne kunde finde noget videnskabeligt Udbytte paa Helgoland, tog hverken jeg eller nogen af de andre tilstedeværende Danske Deel i denne Rejse, der paa tredie Dag ved Ombordsætningen fra Helgoland og under Farten til Elben paa Grund af en stærk Storm ikke havde været uden Fare, som naturligtviis endnu maatte forekomme de i det Indre af Tydskland Boende, der aldrig havde været til Søes før, dobbelt saa stor. De havde saa godt som Alle lidt af Søsyge, og fandt sig meget vel ved atter at erholde en fast Bund at staae paa.

Det vil være overflødigt at bemærke, hvor interessant det var ved alle hine Lestigheder at v

personligen bekendt med sit Fags berømte Mænd, med dem at knytte de hæderligste Forbindelser; det vil være ligesaa usødvendigt at skildre Enhvers Slæde, ved atter at see og favne gamle og elskede Venner, med dem at vegle Ideer og Hånd og Hjerte lige vedrørende Samtaler. Hvad mig selv angaaer, da underholdt jeg mig endnu bedre i Hamborg end i Heidelberg; thi jeg var ved Bivaanelsen af det forrige Aars Sammenkomst bleven bekendt med end flere Videnskabsmænd, og havde allerede forud i den gjæstfri Hansestad erhvervet mig mangen en kjær Ven; det var mig naturligviis mere hjemligt her og jeg maatte kun beklage, formedelst Mængdens Skyld ikke at kunne nyde enhver Enkelt's Selskab saameget og saa længe som ellers vilde have været at ønske.

Betragte vi for et Øjeblik al den offentlige og private Opmærksomhed, der i den mægtige frie Handelsstad blev Forsamlingen til Deel, da maae vi med Taknemmelighed erkjende, at den i denne Henseende langt overgik Heidelberg, hvor Regjeringen aldeles intet gjorde, og sikkert i Alt tør maale sig med enhver anden stor Stad, hvor man de andre Aar er kommet sammen. Senatet havde givet 12000 Mk. Banco for at bestride alle Slags Omkostninger, betalte det hollandske Dampskib til Helgoland med 3000 Mk., have

de sørget for at der i Euxhaven og paa Helgoland fandtes fuldkommen tilstrækkeligt Natteleje og Beværtning, gav dagligen Barten i Apollhofalen 100 Mk. Tilskud *), betalte en stor Sum, for at gjøre de private Boliger for de Fremmede saa billige som muligt, og drog Omsorg for at Bognene paa Excursionen til Elbegnene vare at erholde for en overordentlig ringe Pris. Hver Dag efter Omgangen paa Hospitalet berættedes med en god Frokost, og baade i den botaniske Have i Flottbeck og i den udenfor Hamborg blev man modtaget med en lignende glimrende. Paa sidste Sted søgmede man i Champagne. Brødrene Booth, der eje den botaniske Have i Flottbeck, havde foranstaltet Teltet, hvorunder man frokosterede, meget smukt decoreret, og glædede og overraskede Selskabet med en i Bøg aftrykt smukt coloreret Modell af den sjældne særdeles skønne Plante i Java, *Rafflesia Arnoldi*,

---

*) Dette fælles Middagsmaalstid var imidlertid imod al Forventning saare slet og dertil meget dyrt. Også i „Ske“ udtrede Frygt, at man i Hamborg skulde forspise sig, var derfor ugrundet. Man opvarte de første fire Dage med een og samme Retter og gav en meget simpel Wiin til en især i Hamborg uforklammeth høj Pris. For en Flaske Champagne tog man saaledes 6 Mk. Courant : over 19 Mk. dansk! — Misdå dog i noget skulde Hamborgenes merkantilske Aand spores!

forfærdiget efter et lignende i horticultural society i London *).

Paa første og sidste Forsamlingsdag sluttede en Deel Medlemmer af det musicalske Selskab „die Liedertafel“ sig til det fælles Middagsmaaltid og afsang i en beundringsværdig Harmoni flere vakre Sange. Desuden uddeltes første Dag ved Bordet følgende: „*Hammonias Grus an die im September 1830 in Hamburg versammelten deutschen Naturforscher und Aerzte.*“

Willkommen mir, aus 'nah und fernem Landen,

Des Wissens Bier, Ihr Männer seyd gegrüßt!

Was Ihr erwarbt in des Berufes Banden,

In ehren Schalen aufbewahrt, genießt;

Was Euch erst dann die goldne Frucht versüßt,

Wenn Ihr's getheilt mit Eures Bundes Kreise;

Hammonia grüßt nach, Sansa freier Weise.

*) Den blev opdaget af Dr. Arnold paa et Jagtparti og er den første, hidtil bekjendte Blomst; Gjenemsnittet af dens Overflade, naar den er fuldkommen udsprungen, er 3 Fod 4 Tommer og Omfanget 10½ Fod; den vejer ikke mindre end 15 Pund. Den mindste Knop, der i det Hele ligner en Muskatnød, behøver, for fuldkommen at udvikles, et Tidsrum af 3 Maaneder. Som oftest finder man den, hvor Elefanter opholde sig, og den er en Snylteplante, der drager sin Næring af en Blaustrøks Rod. Det er endnu ikke lykket Nogen at bringe den i Flor til Europa.

Ich sehe Euch in mildem Aetherglanz,
 Auf Eurem Haupt die lichte Strahlenkrone,
 Die Stirne schmückt der blüthenreiche Kranz,
 Den die Natur wand Forschern nur zum Lohne;
 Ihr naht Euch dem hehren Himmelsthrono;
 Euch blendet nicht das tausendfache Licht,
 Verklärt schaut Ihr des Höchsten Angesicht.

Des Nächsten Schutz wohnt in des Arztes Rechte,
 Wenn die Gefahr ihn drohend ankummt,
 Wenn durch des Sammers wolken schwere Mächte
 Kein holder Strahl erschuter Rettung dringt;
 Wenn über ihn der Tod die Sichel schwingt;
 Er steht den Arzt ob seinem Haupte schweben,
 Und neue Gluth belebt das starre Leben.

O fürchtet nicht, daß diese heil'ge Flamme,
 Die Eure Seele regt und hell durchglüht,
 Der grosse Geist dort über uns verdamme,
 Der alles prüfet, alles hört und sieht;
 Zu grossen Thaten wärmt sie das Gemüth;
 Ihr seyd die Boten, die ein Gott gesendet,
 Durch die das grosse Werk hier wird vollendet.

Willkommen denn, Ihr Männer seyd begrüßt!
 Des Wissens Stolz aus nah und fernen Landen!
 Was Euch getrennt von des Berufes Banden,
 Der edle Trieb, der Thaten Frucht geniesst,
 Er wetde hier durch Gastfreihelt verflüst;
 Hammonia giebt nach Sansa alter Weise
 Die Rechte Euch zum frohen Bundes-Kreisse!

Theaterdirectionen sendte af egen Drift dagligen nogle hundrede Billetter til Afbenyttelse af Selskabet, for de ellers bleve badne tilsalg, havde velvilligen meget nedsat Prisen for Medlemmerne af Forsamlingen *), og forandrede Repertoiret aldeles for deres Skyld.

Den første Aften havde man endog i Theatret for Forestillingen af „den Stumme i Portici“ foranstaltet en meget vakker og passende Velkomst-Fest. Den ene Director, Herr Lebrun fremtraadte nemlig, og fremsagde med Hjertelighed følgende Prolog:

Willkommen uns! so tönt's von allen Seiten,
Und sicherlich bewährt es euch die That;
Es gilt geziemenden Empfang bereiten,
Den rüstigen Schnittern auf des Wissens Saat.
Selb denn willkommen auch in diesen Hallen!
Doch spart den Ernst für der Sessionen Lauf;
Laßt h'ier des Romus Gaben euch gefallen,
Oft ungebeten tritt der Ernst ja auf.

Kunst und Natur, — wenn auch in and'rem Gleise —
Tief zu ergründen, bleibt auch unser Ziel,

---

*) Denne, som os synes, under Billetternes sædvanlige forholdsvis meget høje Pris smukke og simple Opmærksomhed skødte Nogle af Selskabet sig over, som om man ikke skulde være i stand til at betale det Gele, og Directionen, led derfor, da den erfor dette, Tilbudet gaar ind.

Und auch bei uns ist oft'ne Lebensrothe,
 Für solchen Zweck — ein halb verlornes Spiel.
 Auch wir — gelingen in der Kunst uns Auren —
 Sind hochbeliebt und freundlich angelacht,
 Beleben oft die schwächlichsten Naturen,
 Und küßen es — sind sie zu Grab gebracht.

Genug von uns! — Nur flüchtiges Beachten
 Erwünschen wir, und nicht zu critsch'n Blick.
 Das Bes's're ist's, wonach wir ernstlich trachten,
 Doch stehen wir dem Besten gern zurück.
 Harmonia kann seltne Gaben spenden;
 Beschaut Euch, wie Natur sie reich bedacht,
 Und was, bescheid'nen Sinns, mit will'gen Händen
 Gemeinsinn unter uns hervorgebracht.

Seht, wie sich regsam durch einander drängt
 Ein Volk, das auf Betriebsamkeit was hält:
 Glaubt nicht, daß man mit „Adam Ries“ uns zwinget,
 Den bringen wir hier gleichsam mit zur Welt.
 Wenn auch Palläste und gerade Straßen fehlen,
 So schlagen grade Herzen doch für Euch,
 Und bleibt, wenn wir auch enge Grenzen fehlen,
 Die Freiheit unser mächtigstes Reich. *)

Willkommen, noch einmal! Allseit'ge Mühen
 Erweisen gnädig, daß wir Euch erkannt;

---

*) Bed disse Drob led et almindeligt entusiastisk Klap.

Blutigel; af Prof. Hegewisch i Kiel (istædetfor et Foredrag.)

2. Wider die Mystification in der Medicin, og
3. Zur kritischen Klage u. Verständigung für die Arzneymittellehre; begge af Prof. Bischoff i Bonn og polemiske i højeste Grad mod de forstjellige Detensenter af hand Bog: Handbuch der Lehre von den chemischen Heilmitteln.
4. Vorlesung von Dr. Grahl i Hamborg. Trykt i 1826, og handlende om Diagnostiken og Behandlingen af Sygdommene i Blodkarrene.
5. Beiträge mecklenburgischer Aerzte zur Medicin u. Chirurgie; von Hennemann 1 Bd. 1 H. 1830. En interessant Samling.
6. Ueber die Materie u. den Urstoff in einem vierfachen chemischen Grundverhältniß u. seiner fünf-
fachen Erscheinungsform; og
7. Ueber schwebende Flecke im Auge oder den sogenannten Mückenanz nach Beobachtungen an sich selber; begge af Dr. Neuber i Apenrade, og istædetfor Foredrag.
8. Gesetze des ärztlichen Vereins in Hamburg 1830.
9. Gesetze u. Einrichtung der Hamburger Wittwen-Kasse für Aerzte, Wundärzte u. Apotheker.
10. Vierter Bericht über die Verwaltung des allgemeinen Krankenhauses zu Hamburg im J. 1827.

11. Fährer durch Hamburg u. Altona u. deren Um-
gegenden mit Angabe aller Merkmürdigkeiten 1830.

12. Ueber die Schwefelwasser und den Badeschlamm
zu Eilsen; vom Dr. du Menil 1830.

Tilligemed nogle andre Brochürer og et smukt
Steentryk af det geographiske Institut i Brüssel.

Særskilt fra denne Section dannede sig endnu
en forening for den praktiske Chirurgi alene, til
hvid Præsæs og Secretær Rust fra Berlin og Livs-
Chirurg Holscher fra Hannover saarede, og som
hver Dag samlede Kl. 11 paa det store almindelige
Hospital. Næsten dagligen foretoges der Operatio-
ner, deels af Dr. Fricke, deels af Holscher,
deels af Prof. Elström fra Stockholm, og deels
af Dr. Dieffenbach fra Berlin (en Rhinoplastik);
et af Medlemmerne oplæste derpaa et eller andet
chirurgisk Emne, hvorover saa diskuteredes. —
Disse Møder vare høist interessante, og isærdeleshed
underholdt den første Dag en meget varm Strid mel-
lem Rust og Dr. Fricke om Behandlingen af
Syphilis uden Mercur, hvori Færstnævnte gjorde den,
som os synes, meget vigtige og afgjørende Tilstaaelse,
at det ikke var ham muligt at angive de pathos-
gnomiske Kjendetegn paa et sandt syphilitisk ulcus.

Paa tredje Dags Aften var Sectionen for den
praktiske Medicin indbuden til at hivaane et Møde

af det nye, for 5 Aar siden stiftede medicinske Selskab i Hamborg. En Deel meget interessante Meddelelser stete der af flere hamborgske Læger.

Den korte Tid, der af Formiddagen levedes fra den specielle Section, Hospitalsbesøget og den almindelige Forsamling, anvendtes i Almindelighed til at besøge de forskjellige videnskabelige Museer. Man vil af denne Oversigt kunne skjønne, hvorvidt Selskabets videnskabelige Øjemed opfyldtes eller ikke. —

Hver Middag Kl. 4 samledes fra den 16de Sept. Alle til det fælles Middagsmaaltid i Apollon-Salen, og Forretningsførerne havde offentlig anmodet Byens Indvaanere om under Forsamlingstiden ikke at give Privatselskaber. Om Aftenen hidbragte de hamborgske Læger deres Koner og Døttre, og der var da Conversation, Concert og Dans. Egne Bærelser vare indrettede for dem, der tidlige ønskede at søge. Mange besøgte først det for Skuespilpersonalets hyppelige Sammenspil med Dette berømte Theater.

Søndagen den 20de September foretoges i Selskab i et saare gunstigt sjeunt Vejr en Excursion til de henrivende Elbegne, Flottbeck, Blankenese, den baueriske og godsfroenske Have; om Mandagen Kl. 11 besteg man det høje Michaelstaarn, og om Tirsdagen

den 21de Kl. 11 besaaes den Botaniske Have udenfor Hamburg.—Fra Onsdag til Fredag-Aften havde man paa flere fra det Indre af Tydskland kommende Medlemmers Ønske foranstaltet en Dampfskibsfart til Klippesøen Helgoland; og i disse tre Dage udsattes de almindelige Forsamlinger; de specielle Sectioner vedbleve derimod deres Møder. Omtrent 100 Medlemmer af Selskabet toge Deel i Farten; man gik den første Dag til Cuxhaven, kom den anden Dag tidlig nok til Helgoland, for at besee Øen, og rejste den tredje Dag derfra lige til Hamburg, hvor man ankom henhimod 6. Da Hensigten med denne Fart især var at skaffe Tysklands Beboere det skønne Syn af det store Hav, og vel kun Mineralogerne kunde finde noget videnskabeligt Udbytte paa Helgoland, tog hverken jeg eller nogen af de andre tilstedeværende Danske Deel i denne Rejse, der paa tredje Dag ved Ombord-sætningen fra Helgoland og under Farten til Elben paa Grund af en stærk Storm ikke havde været uden Fare, som naturligtvis endnu maatte forekomme de i det Indre af Tydskland Boende, der aldrig havde været til Søes før, dobbelt saa stor. De havde saa godt som Alle lidt af Søsyge, og fandt sig meget vel ved atter at erholde en fast Bund at staa paa.

Det vil være overflødigt at bemærke, hvor interessant det var ved alle hine Lefligheder at vorde

personligen bekjendt med sit Fags berømte Mand, med dem at knytte de hæderligste Forbindelser; det vil være ligesaa unødvendigt at skildre Enhvers Glæde, ved atter at see og favne gamle og elskede Venner, med dem at vegle Ideer og Aand og Hjerte lige ved dervedvægende Samtaler. Hvad mig selv angaaer, da underholdt jeg mig endnu bedre i Hamborg end i Heidelberg; thi jeg var ved Bivaanelsen af det forrige Aars Sammenkomst bleven bekjendt med end flere Videnskabsmænd, og havde allerede forud i den gjæstfri Hansfestad erhvervet mig mangen en kjær Ven; det var mig naturligviis mere hjemligt her og jeg maatte kun beklage, formedelst Mængdens Skyld ikke at kunne nyde enhver Enkelt's Selskab saameget og saa længe som ellers vilde have været at ønske.

Betragte vi for et Øjeblik al den offentlige og private Opmærksomhed, der i den mægtige frie Handelsstad blev Forsamlingen til Deel, da maae vi med Taknemmelighed erkjende, at den i denne Henseende langt overgik Heidelberg, hvor Regjeringen aldeles intet gjorde, og sikkert i Alt tør maale sig med enhver anden stor Stad, hvor man de andre Aar er kommet sammen. Senatet havde givet 12000 Rthl. Banto for at bestride alle Slags Omkostninger, betalte det hollandske Dampsskib til Helgoland med 3000 Rthl., hav-

de sørget for at der i Cuxhaven og paa Helgoland fandtes fuldkommen tilstrækkeligt Natteleje og Beværtning, gav dagligen Barten i Apollosalen 100 Mk. Tilskud *), betalte en stor Sum, for at gjøre de private Boliger for de Fremmede saa billige som muligt, og drog Omsorg for at Bognene paa Excursionen til Elbegnene vare at erholde for en overordentlig ringe Pris. Hver Dag efter Omgangen paa Hospitalet berættedes med en god Frokost, og paa de i den botaniske Have i Glottbeck og i den udenfor Hamburg blev man modtaget med en lignende glimrende. Paa sidste Sted søggede man i Champagne. Brødrene Booth, der eje den botaniske Have i Glottbeck, havde foranstaltet Teltet, hvorunder man frokosterede, meget smukt decoreret, og glædede og overraskede Selskabet med en i Bøg aftrykt smukt coloreret Modell af den sjældne særdeles skønne Plante i Java, *Rafflesia Arnoldi*,

---

*) Dette sættes Middagsmaaltid var smidleritid imod al Forventning saare slet og dertil meget dyrt. Også i „Sfs“yttede Frygt, at man i Hamburg skulde forspise sig, var derfor ugrundet. Man opvarte de første fire Dage med een og samme Retter og gav en meget simpel Wiin til en Især i Hamburg uforklammeth høj Pris. For en Glas Champagne tog man saaledes 8 Mk. Courant : over 19 Mk. dansk! — Atsaa dog i noget skulde Hamborgernes merkantilistiske Aand spores!

nligen bekjendt
dem at knytte
ære ligesaa unød
ved atter at see og
dem at vegle Ideer
ægende Samtaler.
holdt jeg mig endi
elberg; thi jeg var
Nars Sammenkomst
Videnskabsmænd, og
fri Hansestad erhverv
; det var mig naturligt
e kun beklage, formed
kunne nyde enhver Enk
ænge som ellers vilde ha

Betragte vi for et Dje
te Opmærksomhed, der i
ad blev Forsamlingen til 2
emmelighed erkjende, at d
overgif Heidelberg, hvor D
, og sikkert i Alt tør maale
Stad, hvor man de andre
Senatet havde givet 19
tride alle Slags Om
e Dampskib til

25
Indsigelig efter et lignet
i Venden 27.
Hvad forste og
Hvad andet kommer
Kortet i de til
Jung i en Brev
Hvad andet kommer
Hvad andet kommer

forfærdiget efter et lignende i horticultural society i London *).

Paa første og sidste Forsamlingsdag sluttede en Deel Medlemmer af det musicalske Selskab „die Liedertafel“ sig til det fælles Middagsmaaltid og afsang i en beundringsværdig Harmoni flere vakkre Sange. Desuden uddeltes første Dag ved Bordet følgende: „*Hammonias Gruß an die im September 1830 in Hamburg versammelten deutschen Naturforscher und Aerzte.*“

Willkommen mir, aus nah und fernem Landen,

Des Wissens Bier, Ihr Männer seyd gegrüßt!

Was Ihr erwarbt in des Berufes Banden,

In ehren Schalen aufbewahrt, genießt;

Was Euch erst dann die goldne Frucht versüßt,

Wenn Ihr's getheilt mit Eures Bundes Kreise;

Hammonia grüßt nach, Hansa freier Weise.

*) Den blev opdaget af Dr. Arnold paa et Jagtparti og er den største, hidtil bekjendte Blomst; Sienemsnittet af dens Overflade, naar den er fuldkommen udsprungen, er 3 Fod 4 Tommer og Omfanget 10½ Fod; den vejer ikke mindre end 15 Pund. Den mindste Knop, der i det Hele ligner en Mustatnød, behøver, for fuldkommen at udvikles, et Tidrum af 3 Maanedere. Som oftest finder man den, hvor Elefanter opholde sig; og den er en Snylteplante, der drager sin Næring af en Viltskots Rod. Det er endnu ikke lykket Nogen at bringe den i Flor til Europa.

Ich sehe Euch in mildem Aetherglanz,
 Auf Eurem Haupt die lichte Strahlenkrone,
 Die Stirne schmückt der blüthenreiche Kranz,
 Den die Natur wand Forschern nur zum Lohne;
 Ihr naht Euch dem hehren Himmelsthron;
 Euch blendet nicht das tausendfache Licht,
 Verklärt schaut Ihr des Höchsten Angesicht.

Des Nächsten Schutz wohnt in des Arztes Rechte,
 Wenn die Gefahr ihn drohend angstumringt,
 Wenn durch des Jammers wolken schwere Mächte
 Kein holder Strahl ersöhnter Rettung dringt;
 Wenn über ihn der Tod die Sichel schwingt;
 Er steht den Arzt ob seinem Haupte schweben,
 Und neue Muth belebt das starre Leben.

O fürchtet nicht, daß diese heil'ge Flamme,
 Die Eure Seele regt und hell durchglüht,
 Der grosse Geist dort über uns verdamme,
 Der alles prüfet, alles hört und sieht;
 Zu grossen Thaten wärmt sie das Gemüth;
 Ihr seyd die Boten, die ein Gott gesendet,
 Durch die das grosse Werk hier wird vollendet.

Willkommen denn, Ihr Männer seyd begrüßt!
 Des Wissens Stolz aus nah und fernen Landen!
 Was Euch getrennt von des Berufes Banden,
 Der edle Trieb, der Thaten Frucht genießt,
 Er wetke hier durch Gastfreihait versüßt;
 Harmonia giebt nach Hansa alter Weise
 Die Rechte Euch zum frohen Bundes-Kreise!

Theaterdirectionen sendte af egen Drift dagligen nogle hundrede Billetter til Afbenyttelse af Selskabet, før de ellers bleve budne tilsalg, havde velvilligen meget nedsat Prisen for Medlemmerne af Forsamlingen *), og forandrede Repertoiret aldeles for deres Skyld.

Den første Aften havde man endog i Theatret for Forestillingen af „den Stumme i Portici“ foranstaltet en meget vakker og passende Velkomst-Fest. Den ene Director, Herr Lebrun fremtraadte nemlig, og fremsagde med Hjertelighed følgende Prolog:

Willkommen uns! so tönt's von allen Seiten,
Und sicherlich bewährt es euch die That;
Es gilt gezeigenden Empfang bereiten,
Den rüstigen Schnittern auf des Wissens Saat.
Seid denn willkommen auch in diesen Hallen!
Doch spart den Ernst für der Sessionen Lauf;
Laßt hier des Romulus Gaben euch gefallen,
Oft ungebeten tritt der Ernst ja auf.

Kunst und Natur,—wenn auch in and'rem Gleise—
Tief zu ergründen, bleibt auch unser Ziel,

---

*) Denne, som os synes, under Billetternes sædvanlige forholdsvis meget høje Pris smukke og simple Opmærksomhed skødte Nogle af Selskabet sig over, som om man ikke skulde være istand til at betale det Helt, og Directionen, led derfor, da den erfor dette, Tilbudet gaas ind.

Und auch bei uns ist oft'ne Lebensrothe,
 Für solchen Zweck — ein halb verlornes Spiel.
 Auch wir — gelingen in der Kunst uns Ruren —
 Sind hochbeliebt und freundlich angelacht,
 Beleben oft die schwächlichsten Naturen,
 Und büßen es — sind sie zu Grab gebracht.

Genug von uns! — Nur flüchtiges Beachten
 Erwünschen wir, und nicht zu critsch'n Blick.
 Das Bes're ist's, wonach wir ernstlich trachten,
 Doch stehen wir dem Besten gern zurück.
 Harmonia kann seltne Gaben spenden;
 Beschaut Euch, wie Natur sie reich bedacht,
 Und was, bescheid'nen Sinns, mit will'gen Händen
 Gemeinfinn unter uns hervorgebracht.

Seht, wie sich regsam durch einander drängt
 Ein Volk, das auf Betriebsamkeit was hält:
 Glaub't nicht, daß man mit „Adam Ries“ uns zwinget,
 Den bringen wir hier gleichsam mit zur Welt.
 Wenn auch Palläste und gerade Straßen fehlen,
 So schlagen grade Herzen doch für Euch,
 Und bleibt, wenn wir auch enge Grenzen fehlen,
 Die Freiheit unser mächtigstes Reich. *)

Willkommen, noch einmal! Allseit'ge Mühen
 Erweisen gnügend, daß wir Euch erkannt;

---

*) Bei dieser Ord'ung et almindeligt entusiastisk Klav.

Blutigel; af Prof. Hagemisch i Kiel (istædetfor et Foredrag.)

2. Wider die Mystification in der Medicin, og
3. Zur kritischen Rüge u. Verständigung für die Arzneymittellehre; begge af Prof. Bischoff i Bonn og polemiske i højeste Grad mod de forstjellige Recensenter af hans Bog: Handbuch der Lehre von den chemischen Heilmitteln.
4. Vorlesung von Dr. Grahl i Hamborg. Trykt i 1826, og handlende om Diagnostiken og Behandlingen af Sygdommene i Blodfarrene.
5. Beiträge mecklenburgischer Aerzte zur Medicin u. Chirurgie; von Hennemann 1 Bd. 1 H. 1830. En interessant Samling.
6. Ueber die Materie u. den Urstoff in einem vierfachen chemischen Grundverhältniß u. seiner fünf-fachen Erscheinungsform; og
7. Ueber schwebende Flecke im Auge oder den sogenannten Mückenanz nach Beobachtungen an sich selber; begge af Dr. Reuber i Apenrade, og istædetfor Foredrag.
8. Gesetze des ärztlichen Vereins in Hamburg 1830.
9. Gesetze u. Einrichtung der Hamburger Wittwen-Kasse für Aerzte, Wundärzte u. Apotheker.
10. Vierter Bericht über die Verwaltung des allgemeinen Krankenhauses zu Hamburg im J. 1827.

11. Fährer durch Hamburg u. Altona u. deren Um-
gegenden mit Angabe aller Merkmårdigkeiten 1830.

12. Ueber die Schwefelwasser und den Badeschlamm
zu Eissen; vom Dr. du Menil 1830.

Tilligemed nogle andre Brochûrer og et smukt
Stecentryl af det geographiske Institut i Brûssel.

Særskilt fra denne Section dannede sig endnu
en forening for den praktiske Chirurgi alene, til
hvis Præsæs og Secretær Rust fra Berlin og Livs-
chirurg Holscher fra Hannover saarede, og som
hver Dag samlede Kl. 11 paa det store almindelige
Hospital. Næsten dagligen foretoges der Operatio-
ner, deels af Dr. Fricke, deels af Holscher,
deels af Prof. Elstrøm fra Stockholm, og deels
af Dr. Pleffenbach fra Berlin (en Rhinoplastik);
et af Medlemmerne opstaaede derpaa et eller an-
det chirurgisk Emne, hvorover saa diskuteredes. —
Disse Møder vare høist interessante, og isærdeleshed
underholdt den første Dag en meget varm Strid mel-
lem Rust og Dr. Fricke om Behandlingen af
Syphilis uden Mercur, hvori Færstnævnte gjorde den,
som os synes, meget vigtige og afgjørende Tilstaaelse,
at det ikke var ham muligt at angive de pathos-
gnomiske Kjendetegn paa et sandt syphilitisk ulcus.

Paa tredje Dags Aften var Sectionen for den
praktiske Medicin indbudet til at bivaane et Møde

af det nye, for 5 Aar siden stiftede medicinske Selskab i Hamborg. En Deel meget interessante Meddelelser stete der af flere hamborgske Læger.

Den korte Tid, der af Formiddagen levedes fra den specielle Section, Hospitalsbesøget og den almindelige Forsamling, anvendtes i Almindelighed til at besøge de forskjellige videnskabelige Museer. Man vil af denne Oversigt kunne skjønne, hvorvidt Selskabets videnskabelige Djemed opfyldtes eller ikke. —

Hver Middag Kl. 4 samlede fra den 16de Sept. Alle til det fælles Middagsmaaltid i Apollo-Salen, og Forretningsførerne havde offentlig anmodet Byens Indvaanere om under Forsamlingstiden ikke at give Privatselskaber. Om Aftenen hidbragte de hamborgske Læger deres Koner og Døtre, og der var da Conversation, Concert og Dans. Egne Bærelser vare indrettede for dem, der tillige ønskede at røge. Mange besøgte først det for Skuespilpersonalets ypperlige Sammenspil med Dette berømte Theater.

Søndagen den 20de September foretoges i Fællesskab i et saare gunstigt skjønt Vejr en Excursion til de henrivende Elbegne, Flottbeck, Blankenese, den baueriske og godsfroiske Have; om Mandagen Kl. 11 besteg man det høje Michaelstaarn, og om Tirsdagen

den 21de Kl. 11 besaaes den botaniske Have udenfor Hamborg.—Fra Onsdag til Fredag-Aften havde man paa flere fra det Indre af Tydskland kommende Medlemmers Ønske foranstaltet en Dampfskibsfart til Klippesen Helgoland; og i disse tre Dage udsattes de almindelige Forsamlinger; de specielle Sectioner vedbleve derimod deres Møder. Omtrent 100 Medlemmer af Selskabet toge Deel i Farten; man gik den første Dag til Cuxhaven, kom den anden Dag tidlig nok til Helgoland, for at besøge Den, og rejste den tredje Dag derfra lige til Hamborg, hvor man ankom henimod 6. Da Hensigten med denne Fart især var at skaffe Fæstlandets Beboere det skønne Syn af det store Hav, og vel kun Mineralogerne kunde finde noget videnskabeligt Udbytte paa Helgoland, tog hverken jeg eller nogen af de andre tilstedeværende Danske Deel i denne Rejse, der paa tredje Dag ved Ombordsætningen fra Helgoland og under Farten til Elben paa Grund af en stærk Storm ikke havde været uden Fare, som naturligtvis endnu maatte forekomme de i det Indre af Tydskland Boende, der aldrig havde været til Søes før, dobbelt saa stor. De havde saa godt som Alle lidt af Søsøge, og fandt sig meget vel ved atter at erholde en fast Bund at staae paa.

Det vil være overflødigt at bemærke, hvor interessant det var ved alle hine Lefligheder at vorde

personligen bekendt med sit Fags berømte Mænd, med dem at knytte de hæderligste Forbindelser; det vil være ligesaa usødvendigt at skildre Enhvers Slæde, ved atter at see og favne gamle og elskede Venner, med dem at veje Ideer og Aand og Hjerte lige vedrørende Samtaler. Hvad mig selv angaar, da underholdt jeg mig endnu bedre i Hamborg end i Heidelberg; thi jeg var ved Bivaanelsen af det forrige Aars Sammenkomst bleven bekendt med end flere Videnskabsmænd, og havde allerede forud i den gjæstfri Hansestad erhvervet mig mangen en kjær Ven; det var mig naturligviis mere hjemligt her og jeg maatte kun beklage, formedelsk Mængdens Skyld ikke at kunne nyde enhver Enkeltts Selskab saameget og saa længe som ellers vilde have været at ønske.

Betragte vi for et Øjeblik al den offentlige og private Opmærksomhed, der i den mægtige frie Hanselandsstad blev Forsamlingen til Deel, da maae vi med Taknemmelighed erkjende, at den i denne Henseende langt overgik Heidelberg, hvor Regjeringen aldeles intet gjorde, og sikkert i Alt tør maale sig med enhver anden stor Stad, hvor man de andre Aar er kommet sammen. Senatet havde givet 12000 Rthl. Banto for at bestride alle Slags Omkostninger, betalte det hollandske Dampskib til Helgoland med 3000 Rthl., hav-

de sørget for at der i Euxhaven og paa Helgoland fandtes fuldkommen tilstrækkeligt Natteleje og Bevartning, gav dagligen Warten i Apollosalen 100 Mk. Tilskud *), betalte en stor Sum, for at gjøre de private Boliger for de Fremmede saa billige som muligt, og drog Omsorg for at Bognene paa Excursionen til Elbegnene vare at erholde for en overordentlig ringe Pris. Hver Dag efter Omgangen paa Hotpistallet berættedes med en god Frokost, og paa de i den botaniske Have i Flottbeck og i den udenfor Hamborg blev man modtaget med en lignende glimrende. Paa sidste Sted sugmmede man i Champagne. Brødrene Booth, der eje den botaniske Have i Flottbeck, havde foranstaltet Teltet, hvorunder man frokosterede, meget smukt decoreret, og glædede og overraskede Selskabet med en i Bøg aftrykt smukt coloreret Modell af den fjeldne særdeles skønne Plante i Java, *Rafflesia Arnoldi*,

---

*) Dette sættes Middagsmaaltid var imidlertid imod al Forventning saare flet og dertil meget dyrt. Også i „Tiss“ hittede Frygt, at man i Hamborg skulde forspise sig, var derfor ugrundet. Man opvarte de første fire Dage med een og samme Retter og gav en meget simpel Wiin til en Især i Hamborg uforkammet høj Pris. For en Flaske Champagne tog man saaledes 6 Mk. Courant : over 19 Mk. damp! — Altsaa dog i noget skulde Hamborgenes mercantile Tand spores!

forberediget efter et lignende i horticultural society i London *).

Paa første og sidste Forsamlingsdag sluttede en Deel Medlemmer af det musicalske Selskab „die Liedertafel“ sig til det fælles Middagsmaaltid og afsang i en beundringsværdig Harmoni flere vakkre Sange. Desuden uddeltes første Dag ved Bordet følgende: „*Hammonias* Gruß an die im September 1830 in Hamburg versammelten deutschen Naturforscher und Aerzte.“

Willkommen mir, aus nah und fernem Landen,
Des Wissens Bier, Ihr Männer seyd gegrüßt!
Was Ihr erwarbt in des Berufes Banden,
In ehren Schalen aufbewahrt, genießt;
Was Euch erst dann die goldne Frucht versüßt,
Wenn Ihr's getheilt mit Eures Bundes Kreise;
Hammonia grüßt nach, Hansa freier Waise.

*) Den blev opdaget af Dr. Arnold paa et Jagtparti og er den største, hidtil bekjendte Blomst; Sienemæssigt af dens Overflade, naar den er fuldkommen udsprungen, er 3 Fod 4 Tommer og Omfanget 10½ Fod; den vejer ikke mindre end 15 Pund. Den mindste Knop, der i det Hele ligner en Muskatnød, behøver, for fuldkommen at udvikles, et Tidrum af 3 Maanedre. Som oftest finder man den, hvor Elefanter opholde sig, og den er en Gynstteplante, der drager sin Næring af en Blusskots Rod. Det er endnu ikke lykket Nogen at bringe den i Flor til Europa.

Ich sehe Euch in mildem Aetherglanz,
 Auf Eurem Haupt die lichte Strahlenkrone,
 Die Stirne schmückt der blüthenreiche Kranz,
 Den die Natur wand Forschern nur zum Lohne;
 Ihr nahet Euch dem hehren Himmelsthronen;
 Euch blendet nicht das tausendfache Licht,
 Verklärt schaut Ihr des Höchsten Angesicht.

Des Nächsten Schutz wohnt in des Arztes Rechte,
 Wenn die Gefahr ihn drohend angestummt,
 Wenn durch des Jammers wolken schwere Mächte
 Kein holder Strahl ershnter Rettung dringt;
 Wenn aber ihn der Tod die Sichel schwingt;
 Er steht den Arzt ob seinem Haupte schweben,
 Und neue Gluth belebt das starre Leben.

O fürchtet nicht, daß diese heil'ge Flamme,
 Die Eure Seele regt und hell durchglüht,
 Der grosse Geist dort über uns verdamme,
 Der alles prüfet, alles hört und sieht;
 Zu grossen Thaten wärmt sie das Gemüth;
 Ihr seyd die Boten, die ein Gott gesendet,
 Durch die das grosse Werk hier wird vollendet.

Willkommen denn, Ihr Männer seyd gegrüßt!
 Des Wissens Stolz aus nah und fernen Landen!
 Was Euch getrennt von des Berufes Banden,
 Der edle Trieb, der Thaten Frucht genlesst,
 Er werde hier durch Gastfreiheit versüßt;
 Hammonia giebt nach Sansa alter Weise
 Die Rechte Euch zum frohen Bundes-Rechte!

Theaterdirectionen sendte af egen Drift dagligen nogle hundrede Billetter til Afbenyttelse af Selskabet, for de ellers bleve budne tilsolg, havde velvilligen meget nedsat Prisen for Medlemmerne af Forsamlingen *), og forandrede Repertoiret aldeles for deres Skyld.

Den første Aften havde man endog i Theatret for Forestillingen af „den Stumme i Portici“ foranstaltet en meget vakker og passende Velkomst-Fest. Den ene Director, Herr Lebrun fremtraadte nemlig, og fremsagde med Hjertelighed følgende Prolog:

Willkommen uns! so tönt's von allen Seiten,
Und sicherlich bewährt es euch die That;
Es gilt geziemen den Empfang bereiten,
Den rüstigen Schnittern auf des Wissens Saat.
Seid denn willkommen auch in diesen Hallen!
Doch spart den Ernst für der Sessionen Lauf;
Laßt h'ier des Romulus Gaben euch gefallen,
Oft ungebeten tritt der Ernst ja auf.

Kunst und Natur, — wenn auch in and'rem Gleise —
Tief zu ergründen, bleibt auch unser Ziel,

---

*) Denne, som os synes, under Billetternes sædvanlige forholdsvis meget høje Pris smukke og simple Opmærksomhed skabte Mogle af Selskabet sig over, som om man ikke skulde være i Stand til at betale det Gele, og Directionen, led derfor, da den erfor dette, Tilbudet gaar ind.

Und auch bei uns ist oft'ne Lebensreise,
 Für solchen Zweck — ein halb verlornes Spiel.
 Auch wir — gelangen in der Kunst uns Ruren —
 Sind hochbeliebt und freundlich angelacht,
 Beleben oft die schwächlichsten Naturen,
 Und büßen es — sind sie zu Grab gebracht.

Genug von uns! — Nur flüchtiges Beachten
 Erwünschen wir, und nicht zu critsch'n Blick.
 Das Bes're ist's, wonach wir ernstlich trachten,
 Doch stehen wir dem Besten gern zurück.
 Harmonia kann seltne Gaben spenden;
 Beschaut Euch, wie Natur sie reich bedacht,
 Und was, bescheld'nen Sinns, mit will'gen Händen
 Gemeinsinn unter uns hervorgebracht.

Seht, wie sich regsam durch einander drängt
 Ein Volk, das auf Betriebsamkeit was hält:
 Glaubst nicht, daß man mit „Adam Ries“ uns zwinget,
 Den bringen wir hier gleichsam mit zur Welt.
 Wenn auch Palläste und gerade Straßen fehlen,
 So schlagen grade Herzen doch für Euch,
 Und bleibt, wenn wir auch enge Grenzen fehlen,
 Die Freiheit unser mächtigstes Reich. *)

Willkommen, noch einmal! Allseit'ge Mühen
 Erweisen genügend, daß wir Euch erkannt;

---

*) Bei disse Deo sed et almindeligt entusiastisk Klav.

Ob wir dem Willen auch die Kraft verleihen?

— Ei nun, das Urtheil ruht in würd'ger Hand! —

Doch denkt Ihr einst gern an uns zurück,
Als froher Traum, der leicht vorüber glitt,
So nehmt auch jetzt, im flücht'gen Augenblicke,
Ein buntes Blümchen des „Willkommens“ mit!

Derefter oprulledes Dækket, og man saae Hamborgs Havn fuld af flagende Skibe, og omgivet af Qvinder og Mænd i Hamborgerdragter. Under Trompeters og Pavers Lyd kom derpaa en Mængde Biersländerpiger frem og stræde Blopster.

Lægge vi nu til alt dette alle de mangfoldige Tegn paa Hamburgernes Forekommenhed, Gæstfrihed og levende Deeltagelse for Selskabets Djemed, vil man indsee, at der ikke var Noget af det hele Selskab, der jo stiles fra dem og deres Stad med den varmeste Taknemmelighedsfølelse og de behageligste Minder i sit Bryst.

Jeg tilføjer, som ifjor, Navnene paa alle de Videnskabsmænd, der deltog i Forsamlingen, efter Enhvers Nummer i den almindelige Forsamlingsaal:

1. Sternberg, Greve, fra Wien.
2. H. E. Ørsted, Etatsraad, fra Kjøbenhavn.
3. G. Fischer, Etatsraad, fra Moskva.
4. H. Lichtenstein, Geh. Med. Raad og Professor, fra Berlin.

5. Heinrich von Struve, Rus. Keiserl. Statsraad, fra Petersborg.
6. v. Berzelius, Professor, fra Stockholm.
7. W. Struve, Collegieraad, fra Dorpat.
8. E. U. Ugardh, Prof. i Botanik, fra Lund.
9. E. J. Ekström, Prof. i Chirurgi, fra Stockholm.
10. E. Wolff, M. Dr., fra Berlin.
11. Lehmann, Professor, fra Hamborg.
12. Lehmann, Statsraad, fra Kjøbenhavn.
13. James E. W. Johnston, fra Edinburgh.
14. Gerson, Doctor, fra Hamborg.
15. Bruzelius, Doctor, fra Lund.
16. Sundewall, Med. Lit. fra Lund.
17. Horkel, Professor, fra Berlin.
18. Fischer, Professor, fra Petersborg.
19. Jacquin, Regeringsraad, fra Wien.
20. Frommendorff, Professor, fra Erfurt.
21. J. R. Rust, Præsident, fra Berlin.
22. Krusenbergh, Professor, fra Halle.
23. Hegewisch, Justitsraad, fra Kiel.
24. Tiedemann, Geheimeraad, fra Heidelberg.
25. Oken, Hofraad og Professor, fra München.
26. Holscher, Hofchirurg, fra Hannover.
27. Jacobson, Med. Dr. & Prof., fra Kjøbenhavn.
28. Horn, Doctor, fra Berlin.
29. Boldemar Nissen, Physicus fra Altona.
30. Zinken kaldet Sommer, Hof-Medikus, fra Brunsvig.
31. H. Chaufepié sen. Doctor, fra Hamborg.
32. Wendt, Geheimeraad, fra Breslau.

33. E. G. Vogel, Geheimeraad, fra Kjøbenhavn.
34. Matthæi, Hof-Medicus, fra Verden.
35. E. Hübner, Professor, fra Jena.
36. L. F. v. Froriep, Over-Medicinal-Raad, fra Weimar.
37. J. J. Littrow, Director, fra Wien.
38. Edm. Ebeling, Doctor, fra Hamborg.
39. Rosenschöld, Med. Prof. fra Lund.
40. J. E. Wilsström, Med. Dr. fra Stockholm.
41. H. L. Wolff, Med. Dr. fra Petersborg.
42. C. E. N. Raadt, Apotheker, fra Hamborg.
43. A. Estreicher, Dr. og Prof. fra Krakau.
44. Richter, Med. Dr. fra Altona.
45. Hennemann, Over-Medicinal-Raad, fra Schwerin.
46. C. H. Pfaff, Statsraad, fra Kiel.
47. G. W. Munk, Hofraad, fra Heidelberg.
48. Koeler, Medicinalraad, fra Celle.
49. Bergmann, Hofmedicus, fra Hildesheim.
50. v. Weigel, Kongl. svensk Archiater, fra Stockholm.
51. Otto, Med. Raad og Professor, fra Breslau.
52. Harless, Geheimeraad og Professor, fra Bonn.
53. Oslander, Med. Dr. og Prof. fra Göttingen.
54. E. P. Ritterich, Dr. og Prof. fra Leipzig.
55. G. H. Behn, Dr. Med. og Chirurg. fra Lübeck.
56. Siemers, Dr. Med. og Chirurg. fra Hamborg.
57. Fr. Bachmann, fra Hamborg.
58. Grohmann, Professor, fra Hamborg.
59. Birkenstock, Dr. Med. og Chirurg. fra Hamborg.
60. Hsding, Med. Dr. fra Hamborg.

61. E. Hartung, Med. Dr. fra Hamborg.
62. Mayer, Hof- og Med. Raad, fra Offenbach.
63. Steetz, Med. Dr. fra Hamborg.
64. Saxe, Geheimeraad, fra Ludwigslust.
65. Encke, Professor, fra Berlin.
66. Christiani, Theol. Dr. fra Lüneborg.
67. Bacmeister, Med. Dr. fra Stade.
68. J. Gumprecht, Med. Dr. fra Hamborg.
69. Eimbcke, Doctor, fra Hamborg.
70. R. G. Zimmermann, Med. og Chir. Dr. fra Hamborg.
71. John Booth, Botaniker, fra Hamborg.
72. H. J. Helzen, Pharmaceut, fra Hamborg.
73. Goldbeck, Med. Dr. fra Altona.
74. S. Stierling, Med. Dr. fra Hamborg.
75. C. M. Marx, Professor, fra Brunsvig.
76. W. Rieß, Med. Dr. fra Hamborg.
77. J. Levy, Med. Dr. fra Hamborg.
78. A. F. Lüders, Professor, fra Kiel.
79. C. R. W. Biedemann, Professor, fra Kiel.
80. J. E. Martens, Professor, fra Bremen.
81. Schleiden, Doctor og Physikus, fra Hamborg.
82. Bergmann, Professor, fra Bonn.
83. Mehliß, Med. Dr. fra Clausthal.
84. A. Schrödter, Med. Dr. fra Hamborg.
85. Homann sen. Med. Dr. fra Hamborg.
86. Lud. Hesse, Med. Dr. og Chir. fra Berlin.
87. Julius, Med. Dr. og Chir. fra Hamborg.
88. E. F. Germai, Professor, fra Halle.
89. C. F. W. Meißner, Dr. og Apotheker, fra Halle.

90. Felig Paul von Sároci, Dr. Phil. fra
Warschau.
91. J. Mill, Med. Dr. fra Warschau.
92. P. F. Rødding, Eier af Museet for Natur og
Kunst, fra Hamborg.
93. J. E. Heckscher, Med. og Chir. Dr. fra
Hamborg.
94. Ph. L. Henop, Med. og Chir. Dr. fra Altona.
95. Zwaneck, Doctor, fra Hamborg.
96. C. N. David, Dr. Phil, fra Kjøbenhavn.
97. L. Manthey, Etatsraad, fra Kjøbenhavn.
98. Steinheim, Doctor, fra Altona.
99. Hecker, Dr. og Professor, fra Berlin.
100. Dieffenbach, Med. Dr. fra Berlin.
101. Joh. Umsinck, Kjøbmand, fra Hamborg.
102. C. S. Waitz, Land-Kammerraad, fra Altenburg.
103. Reichenbach, Dr. Ph. fra Blanko i Mähren.
104. M. Ohm, Dr. og Prof. fra Berlin.
105. Pizzate, M. & C. Dr. fra Petersborg.
106. Hermes, Med. Dr. fra Altona.
107. F. Otto, Hæved-Director, fra Berlin.
108. Siedenburg, Doctor, fra Hamborg.
109. Schmidt, Apotheker, fra Sonderburg.
110. Schleep, Kammeraad, fra Gottorp.
111. Uyrer, Hofmedikus, fra Harburg.
112. P. Schmidt, Med. Dr. fra Hamborg.
113. Behre, M. & C. Dr. fra Altona.
114. Molter, Med. Dr. fra Lübeck.
115. Dietrich, Medicinalraad, fra Glogau.
116. Rind, Apotheker, fra Glogau.
117. Schubert, Professor, fra Warschau.
118. Fleischer, Med. Dr. fra Mitau.

119. **Bezin, Med. Dr. fra Ösnabrück.**
120. **Tourtual, Med. Dr. fra Münster.**
121. **W. E. Zeise, Professor, fra Kjøbenhavn.**
122. **H. Rathje, Med. Dr. fra Celle.**
123. **Müller sen. Med. Dr. fra Hamborg.**
124. **Steinmetz, Med. Dr. fra Pyrmont.**
125. **M. E. Sommer, Rådmand, fra Altona.**
126. **M. v. Winthem, Rådmand, fra Hamborg.**
127. **Martini, Med. Dr. fra Lübeck.**
128. **Ergleben, Med. Dr. fra Lauenborg.**
129. **Richter, Med. Dr. fra Boizenburg.**
130. **Forchhammer, Professor, fra Kjøbenhavn.**
131. **Jessen, Med. Dr. fra Schlesvig.**
132. **Deckmann, Professor, fra Kiel.**
133. **Bang, Professor, fra Kjøbenhavn.**
134. **Saxtorph, Etatsraad, fra Kjøbenhavn.**
135. **Hornemann, Etatsraad, fra Kjøbenhavn.**
136. **H. Reinhardt, Professor, fra Kjøbenhavn.**
137. **E. Otto, Med. Dr. fra Kjøbenhavn.**
138. **Dornblüth, Hofraad, fra Plau.**
139. **Runhardt, Doctor, fra Hamborg.**
140. **Ragel, Med. Dr. fra Altona.**
141. **Sandtman, Med. Dr. fra Hamborg.**
142. **L. v. Bergen, Med. Dr. fra Christianstadt.**
143. **W. Friedrich, Doctor, fra Leipzig.**
144. **F. L. Meißner, Doctor, fra Leipzig.**
145. **A. Kohdt, Apotheker, fra Leipzig.**
146. **M. v. Pontin, Liv-Med. fra Stockholm.**
147. **Otto Willert, Med. Dr. fra Dorpat.**
148. **Joh. J. Sachs, Med. Dr. fra Berlin.**
149. **A. v. Nordmann, Doctor, fra Finnland.**
150. **H. G. Jameson, Doctor, fra Baltimore.**

151. M. S. Traill, Med. Dr. fra Liverpool.
152. A. v. Chamisso, Doctor, fra Berlin.
153. Lindenberg, Dr. jur. fra Bergedorf.
154. F. Schrader, Med. Dr. fra Hamburg.
155. G. Moll, Professor, fra Utrecht.
156. C. F. Hipp, Professor, fra Hamburg.
157. Heinr. v. Bergen, Mægler, fra Hamburg.
158. Palk, Chirurg, fra Portsmouth.
159. H. Lehmann, Chemiker, fra Rendsborg.
160. Westphal, Med. Dr. og Ph. fra Hamburg.
161. A. W. Neuber, Med. Dr. fra Apenrade.
162. Barez, Medicinalraad, fra Berlin.
163. C. F. Nolte, Professor, fra Kiel.
164. F. H. W. Frölich, Pastor, fra Bozen.
165. J. N. v. Suhr, Officier, fra Schleswig.
166. Stammann, Med. Dr. fra Hamburg.
167. v. Bonddorff, Professor, fra Helsingfors.
168. Hachmann, Med. Dr. fra Hamburg.
169. Kuhlenschmidt, Med. Dr. fra Hamburg.
170. Meyn, Dr. og Physikus, fra Pinneberg.
171. Simon jun. Doctor, fra Hamburg.
172. G. E. Berendt, Med. Dr. fra Danzig.
173. A. C. Siemsen, Med. Dr. fra Rostock.
174. Zeune, Professor, fra Berlin.
175. Lucas, Apotheker, fra Wilsfel.
176. Hagen, Professor, fra Berlin.
177. v. d. Smiessen, Med. Dr. fra Altona.
178. Bülow, Med. Dr. fra Hamburg.
179. Schiffmann, Med. Dr. fra Hamburg.
180. H. D. Müller, Pastor, fra Hamburg.
181. Gustav Otto, Med. Dr. fra Erfurt.
182. Günther, Med. Dr. fra Hamburg.

183. Geffchen, Dr. Phil. fra Lübeck.
184. Nothenburg, Med. Dr. fra Hamborg.
185. Leuckart, Dr. og Professor, fra Heidelberg.
186. von Heyden, Senator, fra Frankfurt a. M.
187. Trier, Med. Dr. fra Hamborg.
188. Holm, Med. Dr. fra Kiel.
189. George Booth, Botaniker, fra Flotbeck.
190. Müller, Professor, fra Bremen.
191. Hauch, Professor, fra Sorø.
192. Hartmann, Medicinalraad, fra Frankf. a. d. O.
193. Poggendorff, Professor, fra Berlin.
194. G. Magnus, Dr. Phil. fra Berlin.
195. S. L. Lovén, Dr. Phil. fra Lund.
196. C. Fallati, Dr. Med. fra Hamborg.
197. H. Zeise, Apotheker, fra Altona.
198. F. Heeren, Dr. Med. fra Hamborg.
199. Gebauer, Dr. Phil. fra Hamborg.
200. H. E. Threde, Apotheker, fra Helgoland.
201. E. F. von Grabe, Advokat, fra Kiel.
202. Lorentzen, Justitsraad, fra Oldesloe.
203. Du Menil, Hofraad, fra Wunstorf.
204. Kuhlwein, Godsejer, fra Wieberteich.
205. Rossi, Dr. og Livlæge, fra Schwerin.
206. Gurlt, Dr. og Professor, fra Berlin.
207. Chaufepié jun. Dr. Med. fra Hamborg.
208. Staudinger, Landmand, fra Flottbeck.
209. Lewes, Dr. Med. fra Hamborg.
210. Mönckeberg, Med. og Ch. Dr. fra Hamborg.
211. Schüler, Dr. fra Mannheim.
212. Münchmeyer, Hofmedikus, fra Lüneborg.
213. Buchheister, Dr. fra Hamborg.
214. Samson, Dr. fra Altona.

215. L. Strohmeyer, Med. Dr. fra Hannover.
216. E. Klüver, Astronom, fra Bremen.
217. F. W. Brandt, Apotheker, fra Hamborg.
218. Schultze, Apotheker, fra Perleberg.
219. J. G. Boehcke, Apotheker, fra Hamborg.
220. Jung, Apotheker, fra Prigwald.
221. G. F. Schmidt, Med. Dr. fra Hamborg.
222. Fintelmann, Hofgartner, fra Potsdam.
223. Büttner, Hofgartner, fra Steinkirchen.
224. G. Thoren, Apotheker, fra Hamborg.
225. Buck, Doctor, fra samme Sted.
226. Schön, Doctor, *ibid.*
227. E. Redlich, Apotheker, *ibid.*
228. Heise, Med. Dr. *ibid.*
229. von Bonninghausen, Med. Dr. *ibid.*
230. Metzendorff, Med. Dr. *ibid.*
231. W. Wagener, Med. Dr. *ibid.*
232. F. Hipp, Apotheker, *ibid.*
233. Hüpeden, Med. Dr. *ibid.*
234. J. D. Bieber, Apotheker, *ibid.*
235. J. W. Kauffmann, Med. Dr. *ibid.*
236. D. K. Barburg, Med. Dr. *ibid.*
237. E. Rendorff, Med. Dr. *ibid.*
238. F. G. Fuhr, Apotheker, *ibid.*
239. Horn, Doctor, fra Berlin.
240. J. W. Stinzing, Dr. Med. fra Altona.
241. M. E. A. Alberts, Med. Dr. fra Hamborg.
242. Piepermann, Med. Dr. *ibid.*
243. Prest, Professor, fra Prag.
244. P. Boye, Med. Dr. fra Hamborg.
245. J. D. Bieber, Apotheker, *ibid.*
246. J. F. N. Danzel, Med. Dr. *ibid.*

247. Wörtmann, Pharmaceut, fra Altona.
248. J. E. Eggers, Med. Dr. fra Hamborg.
249. J. Schubert, Med. Dr. fra Altona.
250. Kuhlen Schmidt, Med. Dr. fra Hamborg.
251. Bivenot, Med. Dr. fra Wien.
252. Ertropel, Hofmedikus, fra Stade.
253. Barchhausen, Med. Dr. fra Bremen.
254. Rust, Med. Dr. fra Berlin.
255. F. Timbcke, Inspector for det Hertugelige Museum, fra Brunsvig.
256. F. Zahn, Med. Dr. fra Meiningen.
257. Klausen, Mineralog, fra Bonn.
258. W. Plath, Med. Dr. fra Hamborg.
259. Mönckeberg, Med. Dr. ibid.
260. Casper, Med. Dr. ibid.
261. Jensen, Med. Dr. fra Altona.
262. Crusius, Med. Dr. fra Hamborg.
263. Matthay, Med. Dr. fra Verden.
264. M. A. Simon sen. Med. Dr. fra Hamborg.
265. Wendt, Med. Dr. fra Breslau.
266. J. E. Kerling, Med. Dr. fra Hamborg.
267. E. S. Nathan, Med. Dr. ibid.
268. Kaeuper, Apotheker, ibid.
269. Hanemann, Med. Dr. ibid.
270. Leppien, Apotheker, ibid.
271. Maass, Dr. Phil. Apotheker, ibid.
272. Berdmann, Apotheker, fra St. Georg.
273. E. Windhorn, Apotheker, fra Boizenburg.
- 274.
275. Sartorius, Apotheker, fra Lamsfeldt.
276. Schüge, Med. Dr. fra Lauenborg.
277. Kluth, Med. Dr. fra Hamborg.

278. Lemos, Med. Dr. fra Hamborg.
279. Grund, Apotheker, *ibid.*
280. Müller, Med. Dr. *ibid.*
281. Bauer, Med. Dr. *ibid.*
282. Rückart, Med. Dr. *ibid.*
283. Höfer, Apotheker, *ibid.*
284. F. Erone, Apotheker, *ibid.*
285. Kalkbrenner, Med. Dr. *ibid.*
286. Nech, Dr. *ibid.*
287. J. H. Nolland, Chirurg, fra Jamaica.
288. B. Sageßen, Maler, fra Clausthal.
289. Hartmann, Phil. Dr. fra Blankenburg.
290. Schling, fra Bensheim.
291. Ziedemann, Geheimeraad, fra Heidelberg.
292. Voeneck, Med. Dr. fra Elmhorn.
293. Höchstädt, Med. Dr. fra Raseburg.
294. H. Wackenroder, Professor, fra Jena.
295. J. Jensen, Justitsraad, fra Flensborg.
296. Runge, Professor, fra Breslau.
297. Oberdörffer, Apotheker, fra Hamborg.
298. Liebig, Professor, fra Gießen.
299. Geiger, Professor, fra Heidelberg.
300. Oppermann, Phil. Dr. fra Strassburg.
301. Brandes, Hofraad, fra Salzfusseln.
302. Rödning, Med. Dr. fra Hamborg.
303. Hoff, Bataillons Chirurg, fra Rendsborg.
304. Hornschuh, Professor, fra Greifswalde.
305. v. Berg, Godsejer, fra Neukirchen.
306. Mansfeld, Med. Dr. fra Brunsvig.
307. J. L. Levy, Med. Dr. fra Altona.
308. C. H. Wescke, Naturaliehandler, fra Hamborg.
309. Spicker, Professor, fra Frankfurt a. d. D.

310. C. E. Funck, Chirurg, fra Hamborg.
311. Willert, Med. Dr. fra Hamborg.
312. H. F. E. Weber, Apotheker, ibid.
313. J. Ruben, Med. Dr. ibid.
314. J. Pohse, Geograph, ibid.
315. E. Cordes, Med. Dr. ibid.
316. E. H. Walter, — — ibid.
317. H. Eckhorst, — — ibid.
318. Stahl, Apotheker, ibid.
319. Mönck, Med. Dr. ibid.
320. E. F. Faasb, — — ibid.
321. G. Lunde, Apotheker, ibid.
322. Strube, Apotheker, fra Altona.
323. Bauer jun. Med. Dr. fra Hamborg.
324. J. D. Müller — — ibid.
325. G. A. Grahl — — ibid.
326. F. Fürst — — ibid.
327. Raven — — ibid.
328. Homann — — ibid.
329. Jonas — — ibid.
330. Nahrman, Apotheker, ibid.
331. Barriess, Med. Dr. ibid.
332. Weissflog, — — ibid.
333. E. Pratje, Apotheker, ibid.
334. M. Oldach, Med. Dr. ibid.
335. J. Ohrtmann — — ibid.
336. F. L. Hartung — — ibid.
337. J. E. Beer — — ibid.
338. E. H. Schrader — — ibid.
339. Ohlendorff, Botanist Gartner, ibid.
340. P. E. Schaumann, Apotheker, ibid.

341. O. Morath, Med. Dr. *ibid.*
342. M. Magnus, — — *ibid.*
343. P. Calais, Tamlage, fra Hamborg.
344. H. Dönneberg, Med. Dr. *ibid.*
345. Heidrich, — — *ibid.*
346. J. Menge, Mineralog, fra Lübeck.
347. L. Meyer, Med. Dr. fra Hamborg.
348. H. Ritgen, Geheimeraad, fra Gießen.
349. Neum, Professor, fra Tharand.
350. Behr, Med. Dr. fra Bernburg.
351. von Holger, — fra Wien.
352. Hornung, Apotheker, fra Aschersleben.
353. L. F. Bley, Med. Dr. fra Berenburg.
354. K. Classen, — — fra Archangel.
355. L. Augustin, Uffessor, fra Halberstadt.
356. Casper, Medicinalraad, fra Berlin.
357. B. Jessen, Apotheker, fra Marne.
358. E. Adé Lallemand, Med. Dr. fra Lübeck.
359. Chr. Becken, Justitsraad, fra Rendsborg.
360. C. W. Schröder, Med. Dr. fra Hamborg.
361. J. B. Batka, Pharmacolog, fra Prag.
362. Herrmann, Commerzraad, fra Schönebeck.
363. Pentham, Secretair, fra London.
364. Heyse, Professor, fra Berlin.
365. J. H. Hayer, Med. Dr. fra Hamborg.
366. v. Olfers, Legationsraad, fra Berlin.
367. M. Gairdner, Med. Dr. fra Edinburgh.
368. F. A. Klose, — — fra Leipzig.
369. G. H. Ritter, Professor, fra Kiel.
370. H. F. Orth, Med. Dr. fra Elmshorn.
371. W. Kleeberg, — — fra Königsberg.

372. G. Biehl, Med. Dr. fra Bergedorf.
373. H. W. Brandes, Professor, fra Leipzig.
374. G. Schmeißer, Doctor, fra Hamburg.
375. F. Prigge, Med. Dr. fra Altona.
376. J. H. P. Böttcher, Med. Dr. fra Rehna.
377. Breitenwald, Med. Dr. fra Hamburg.
378. Cohen jun. — — ibid.
379. L. E. Barkhan, Apotheker, ibid.
380. J. E. Scholvin, Apotheker, ibid.
381. Schickedanz, Apotheker, ibid.
382. Zinke, Med. Dr. fra Frankenhäusen.
383. H. Siemsen, Apotheker, fra Altona.
384. Pillans, Professor, fra Edinburgh.
385. Gray, Chirurg, fra London.
386. G. Mellin, Apotheker, fra Besselsburen.
387. Heller, Apotheker, fra Lenzen.
388. A. Kepsold, Mechanikus, fra Hamburg.
389. A. Schwarz, Apotheker, ibid.
390. A. Lichtenstein, Doctor, fra Helmstedt.
391. E. Fischer, Medicinalraad, fra Lüneburg.
392. Schulz, Professor, fra Freiburg.
393. Oberdieck, Pastor, fra Bardowick.
394. Haindorff, Professor, fra Münster.
395. Kessels, Mechanikus, fra Altona.
396. Sander, Med. Dr. fra Tostedt.
397. Lübcke, — — fra Hamburg.
398. Swaine, Chirurg, fra London.
399. Schlieper, Med. Dr. fra Berlin.
400. de Castro, — — fra Wandersbeck.
401. Runowsky, Justitsraad, fra Berlin.
402. Müller, Geheimeraad, ibid.

- 403. Sillem, Professor, fra Brunsvig.
- 404. Boye, Justitiar, fra Kiel.
- 405. Plank, Doctor, fra München.
- 406. Pfund, — fra Hamborg.
- 407. Súdell, Med. Dr. fra Obermarschacht.
- 408. E. G. Mitscherlich, Med. Dr. fra Berlin.

Det hele Antal af de Tilstedeværende beløb sig
altsaa med Bartels og Fricke til 410;
af disse vare 258 Fremmede og 152 Hambors-
gere. — Der vare 65 fra de danske Stater;
blandt disse 12 fra Kjøbenhavn.

D.

Anmeldelser og Udtog i Udlandet af danske medicinske Skrifter og Afhandlinger.

I Senaische allgem. Literatur-Zeitung 172 Sept. 1829 leveres en rosende Recension af Dr. Wittgers Doctor-dissertation: *Conspectus instrumentorum, quæ ad trepanationem sunt adhibita* 1828. Rec. bemærker, „at den ikke bør regnes iblandt de sædvanlige Promotionsdisputationer“ og „fortjener at tages fortrinligt Hensyn til.“ — Om den historiske Deel af Afhandlingen yttres han sig paa følgende Maade: „disse 5 Afdellinger er bearbejdede med rosende værdig Flid; Forf. har overalt efterforsket Kilderne og nøjagtigen benyttet ældre og nyere Skribenter, videnskabelige Journaler og endog flere Lejligheds Skrifter; da han tillige har ladet afbilde alle de afhandlede Instrumenter paa fire, smukke store Kobbertavler, vel kun i Omkreds, men dog skønne og fuldkommen troe, har han i ethvert Tilfælde leveret den fuldstændigste Monographi, som vi besidde om denne Gjenstand.“ — Ogsaa Dr. S's nye Instrumenter tildeles Ros. — Rec. badler kun, at Dr. S. har beskrevet de andre Forf.'s Instrumenter med deres egne Ord og gjør opmærksom paa et Par urigtige Navne. — Til Slutningen omtaler han meget skarpt den i Maanedsskrift for Litteratur indrykkede Anmeldelse af Dr. S's Skrift. — Recensionen er undertegnet A—G.

I Hallische Literaturzeitung Juni 1830 Ergänzungsbl. No. 67 p. 536 findes en kort rosende Anmeldelse af Etatsraad Schumachers *descriptio musei anatomici univ. hæs.* 1828 og i samme Literaturblad Juni 1830 Ergänzbl.

No. 68 p. 537 en anbefalende Anmeldelse af Etatsraad
Perholdts treende Skrifter om Misfoster 1828 og 29.

I Gersons og Julius's Magazin der Heilkunde Mai —
Juni og Sept.—Oct. 1830 staaer et fuldstændigt Udtog af
7de Bd. 1829 af acta societatis med. hafniensis.

I Eyr 3bis p. 1830 gives en rosende Anmeldelse
af Aargangen 1829 af Bibliothek for Læger.

Caspers kritisches Repertorium f. d. gesammte Heilk. 25
Bd. 3 p. 1830 meddeler Justitsraad Dr. Hegewisch's i
Bibl. for Læger 9de Bd. indrykkede Anbefaling af auripig-
mentum mod Koldfeber.

A.

Originale Meddelelser.

7.

Practiske Jagttagelser

af

Districtschirurg Dr. Helweg i Odense,
Medlem af det Kongl. medic. Selskab i Kjøbenhavn.

1.

Helbredelse af Trismus og Tetanus.

Det Mærke, som omtaager den hele og store Sygdomsclasse, vi antage for at staae i nærmest Relation til Nerve-Systemet, og som viser sig for os i alle de mangfoldig veglende Former, vi betegne med Navn af Krampe, tynger fremfor andre især paa Stivkrampen (Trismus og Tetanus). Dette er saa meget mere beslageligt, som denne Sygdom næsten bestandig truer Livet med hastig og sjelden undgaelig Fare, mens de fleste

R

andre Nerve- eller Krampesygdomme have et langsommere Forløb og i Almindelighed sjældnere ende med Døden. Kun een Sygdom vidste jeg med Hensyn til Farligheden og til Uvissheden, vi svære i om dens egentlige Natur og Væsen, fortrinligen at sætte ved Siden af Stivkrampen, og det er Vandstrækken (hydrophobia), som dog heldigviis endnu er sjældnere og som jeg i en Praxis af over 20 Aar ikke en eneste Gang har seet, i det den anden dog meer end fire Gange er kommen under min Behandling. Disse tvende Sygdomme kunne med Høje regnes til opprobria medicorum, skjønt de have været kjendte fra de ældste Tider og været Gjenstande for Lægernes idelige Undersøgelse. Endnu stedse tvistes, om de enten skulle regnes til nervøse eller til inflammatoriske Sygdomme. Denne Forskjellighed i vor pathologiske Anskuelse kan ikke andet end være af sørgelig Indflydelse paa vor therapeutiske Fremgangsmaade. Selv den Vej, der som den sikreste Ledetraad fører os igjennem Pathologiens Labyrinth og skjenker os nøjere Indsigt i Sygdommens Væsen og Natur, Sectionen efter Døden, forlader os her, i det vi enten ikke finde nogen kjendelig Abnormitet eller ogsaa forskjellige, som endog lade os tvivlsomme, hvorvidt de staae i et rigtigt Causalforhold til Sygdommen. Saa vist vi nu i mangfoldige andre Sygdomme lidet eller intet kjende

til deres egentlige Natur, og det desuagtet er lykket os at udfinde Midler, hvorved de helbreedes, hvilket f. Ex. netop er Tilfældet med tvende Sygdomme, over hvilke Konsten viser sin sikreste Magt, Begælsfeber og Syphilis nemlig, saa ere vi dog angaaende Tetanus endnu langt fra dette Maal, og saavel antispasmodiske Midler som antiphlogistiske vise sig usikre og have ikke engang i Flertallet af dem, hos hvilke de anvendtes, bevirket Helbredelsen. Saaledes havde den for nogle Decennier siden af Dr. Stütz anbefalede Kurmethode vunden en ephemær Berømtthed, som dog snart tabte sig, efterat Mænd som Hildenbrand, Mursinna, Boyer afslagde Vidnesbyrd derimod. Jeg selv har to Gange anvendt den uden Nytte, hvorom Beretningen findes i en af mig forfattet Afhandling i Hufelands Journal 1820, September-Heftet.

Efter disse forudsendte faa Indledningsord strider jeg til Fortællingen af det Tilfælde af trismus, jeg nyligen mødte i min Praxis.

En Mand af 42 Aars Alder her i Odense, Muursvend af Profession, af forresten sund og stærk Legemsbeskaffenhed, bad mig om Eftermiddagen d. 17 Aug. d. A. at besøge sig, da han, som der berettes des mig, i næsten 14 Dage befandt sig under min

herværende Collega Hr. Dr. Gødrick's Behandling for Krampe og Mundflemme. Jeg fandt ham i Sengen liggende i stærk Sved, med fortrukne Ansigtstræk (hvorved Physiognomien næsten kom til at ligne en Leendes) især omkring Munden, hvilken han kun saa Tider formaaede at aabne, saa at jeg ikke kunde forvise mig om Tungens Beskaffenhed. Han klagede over Smerter i Halsen og Epigastrium, der gik igjennem Brystet til Ryggen og Skuldrene, afvejlende Krampe i Extremiteterne, især i Benene, og over Stivhed i hele Legemet, saa at han var uformuende til at rejse sig i Sengen; han leed desuden af stor Uro; hans Tale var vanskelig og Articulationen utydelig, Pusten fuld, temmelig haard og noget stærk. Nalbning havde han ikkun ved Elysterer. Mit Spørgsmaal, om han ikke havde et eller andet Saar eller maaffee for nogen Tid siden havde havt et saadant, blev benægtet, og jeg antog derfor hans Tilstand for at være en tetanus idiopathicus, muligen opkommen af en catarrhalisk-rheumatisk Årsag. Da de ham foreskrevne Midler vare opbrugte og jeg førend anden Dag ikke kunde haabe at komme sammen med den ham behandelende Læge, foreskrev jeg følgende: R. opii pur. rad. ipecac. *aa*grvj. nitr. dep. ʒj tart. vitrioli. Zij M. div. in vj pt. æqu. s. hver 3die Time 1 Pulver; lod ham desuden drikke

en Thee af fl. chamomil. og lægge Sinapidmer paa Læggene. Barme Bade, som han hidtil næsten daglig havde anvendt, og som voldte ham megen Besværlighed, uden at han havde sporet mindste Gavn deraf, fritog jeg ham for, saa meget mere som der angaaende Badene ligeledes er en forskjellig Mening blandt Autorerne og Franskmanden Mégein end- og har udgivet et Skrift (*Memoire sur l'usage des bains dans le Tetanos*), hvori han fremsætter dem som unyttige, ja maaskee selv skadelige; efter egen Erfaring er jeg næsten tilbøjelig til at give ham Ret. Engländeren Hillary forkaster dem ligeledes og har seet en pludselig Død følge paa dem. Saa meget er vist, at enhver Bevægelse er for den, som lider af Stivkrampe, martrende og almindeligen forøger Krampen, og at følgelig Badningen allerede maa være skadelig derved at denne Bevægelse ikke kan undgaaes.

Jeg indrykker her med Hr. Dr. Göricke's egne Ord Beretningen om Patientens foregaaende Tilstand, saaledes som han har havt den Godhed at meddele mig den.

„Den 9de Aug. 1830 kom Muursvend N. N. til mig, klagede over at han ikke kunde lukke Munden rigtig op, og fortalte mig, at dette allerede havde været i over 8 Dage; han troede selv dengang at

„Eygdommen var en Følge af en Forkjølelse, hvorfor
 „han i hans Stilling letteligen var udsat og hvilken
 „Mening jeg ogsaa bifaldt, da der ellers ikke yttrede
 „sig nogle spasmodiske Tilfælde hos ham, men hans
 „Puls meget meer var lidt febrilff. Jeg raadede
 „ham at bruge en Campher-Mixtur og at indgnide
 „Kinden med Campherolie. Den 10de fik han 6
 „Blodigler paa Articulationen af Underkjaeven, en
 „Kryderpose og Engelsfsalt, da han manglede Ab-
 „ning. Den 14de lod han mig vide, at han
 „ikke var bedre, men at Munden luffede sig endnu
 „mindre op, at han havde følt nogle Krampetræk-
 „ninger i Ryggen, saa at han endog havde Banske-
 „lighed med at bøje den. Da han allerede flere Gange
 „iforvejen havde lidt af Krampe i Benene, raadede
 „jeg ham blot et varmt Bad med megen Afse i, en
 „spanff Flue i Naffen og liqu. antispastic. indven-
 „dig. Den 15de om Morgen en fortalte han mig,
 „at han i Badet kunde luffe Munden heelt op og
 „at han strax efter befandt sig meget vel, men siden
 „havde Tilfældene før tiltaget end aftaget; han be-
 „fandt sig i en stærk Transpiration og Pulsen var
 „temmelig hurtig og stærk, hvorfor jeg ikke strax vilde
 „give ham Opium eller aarelade ham; om Aftenen
 „derimod havde disse Tilfælde sat sig, og da gav jeg
 „ham: R. Opii pur. grj Ammon. carbon. grv.

„Sachar. alb. grxx. M. d. tal. doses vj s. bihorio
 „pulv. No. 1. Badet gjentoges. Den 16de var
 „han lidt bedre, hvorfor jeg lod ham gjentage Saarets
 „dagens Ordination og føjede dertil et Klyster, da
 „han manglede Næbning.“ Saavidt Dr. Göricke's
 Beretning.

Dagen derefter, den 18de Aug. traf jeg med
 min Collega, Hr. Dr. Göricke sammen hos Patiens-
 ten, og i det jeg staaer ved Siden af hans Seng,
 faldet mit Øje paa hans højre Haands Mellemfinger,
 hvis Negl var revet af, og ved heraf strax at tage
 Anledning til at erkjendige mig om Ursagen dertil,
 erfarer jeg, at han for omtrent 4 Uger siden ved
 Reglespillet havde paadraget sig dette, i det en Træ-
 splint var trængt ind under Neglen; han havde
 vel strax taget den ud, men dog en lang Tid
 derefter lidt voldsomme Smærter i Fingeren, for hvilke
 han endnu ikke følte sig ganske fril. Jeg bemærkede
 paa Ryggen af denne Fingers anden phalanx en in-
 flammatorisk Spænding, som var som ved Berørelsen
 og lod mig formode, at et fremmed Legeme maatte
 befinde sig deri, hvorfor jeg øjeblikkelig med en Bi-
 flouri gjorde en dyb Incision lige ind til Benet og
 see! en Træsplint af $\frac{1}{2}$ Tommes Længde trængte sig
 med lidet paa strax frem af Saaret. Nu var det
 os klart, at hans tetaniske Tilfælde maatte have de-

ved Oprindelse heraf og at vi ikke, som vi først antog, havde med en trismus idiotheticus, men traumaticus at gøre. Næmligvis havde Patientens selv ikke anet nogen Forbindelse imellem denne Læfion og hans nærværende Sygdom, hvorfor han paa vort gjentagne Spørgsmaal derefter ikke havde holdt det værd at omtale og hvoraf med Høje kan drages den Regel, ved vore Sygdomsbundersøgelses ej alle-tider at holde os til Patientens eget Udsagn, men saavidt som muligt have Næse og Finger selv henvendt paa alt hvad der kan tjene til Oplysning. Vi enedes nu om at lade ham vedblive de Gaar-dagen af mig forskrevne Pulvere, anordnede endvidere linim. resol. $\frac{3}{4}$ c. Tr. opii spir. $\frac{3}{4}$ til Inunction paa Kinderne og Sidedelene af Halsen, hver 2den eller 3die Time, lod ham mod Aften lægge et Besicatorium i Nakken, da det første var lægt, og sætte et Klyster.

Den 19de Aug. var hans Tilstand ikke værre, men heller ikke kjendelig bedre. Ifølgelig at vedblive Opiums Brug og forhøje Indgiften, besluttedes at gøre Forsøg med Mercur, som jeg engang havde seet Nytte af, og som baade i nyere og ældre Tider har Autoriteter for sig. Forskriften var: R. Calomel. grxij p. sachari albi $\frac{3}{4}$ M. div. in IV pt. æqu. s. hver 3die Time 1 Pulver.

20de. Pulverne vare forbrugte og havde bevirket en snffelig Nabning. Ratten havde været taalelig; Krampen ikke heftig og den havde næsten ganske forladt Hderlemmerne; Rygraden var mere bøjelig; Kjøvebenets Tilstand uforandret. Puffen var mindre haard og fuld, ej heller synderlig haftig. Urinen viste ingen mærkelig Forandring. — For ikke at fremkalde Salivation, da Spyttkjertlerne allerede vare noget officerede, hørtes for i Dag op med Mercurens indvortes Brug og ombyttedes igjen med følgende: R. opii pur. grxij rad. ipecac. grxvj nitr. depur 3j tart. vitriol. Zij M. Div. in vj pt. æqu. s. hver 3die Time 1 Pulver. Om Aftenen, da Krampen atter lod til at stige, blev efter et foregaaende aabnende Lavement sat i Klyster: gm. as. foetid. Zij med Tilføetning af laud. liqu. S. gtt. XL.

21de og 22de fortsattes Brugen af de samme Medicamenter, kun blev den ene Aften sat Lavement af asa foet. med 40 Draaber laudan., den anden et aabnende Lavement, som gjorde sin Virkning. Ræsterne vare rolige med Søv, ledsaget af Drømme, og ingen kjendelig Forandring sporedes af Sygdommen, der dog imidlertid var saavidt forbedret, at Patienten prøvede paa en kort Tid af Dagen at være op af Sengen, som han dog snart maatte søge igjen, fordi Krampen, mens han var oppe, vilde indfinde sig.

D. 28de vilde vi, da tolv af de under 20de forordnede Pulvere uden mærkelig Virkning vare brugte, atter have begyndt med Calomel, naar ikke en begyndende let Salivation havde afholdt os derfra, hvilken endog bestemte os til at udsætte Inunctionerne. Sæden havde de sidste Dage ikke været saa stærk som før. For paa en Maade 1—2 Dage at temporisere, da Tilfældene ikke truede med nær Fare, blev forskrevet følgende: R. Inf. rad. valer. sylv. (ex Zij par.) Zij Sal. ammon. Zij Spir. Minder. Zij Syr. de man. $\frac{3}{8}$ M. S. hver 2den Time 1 Episessfuld.

24de. Medicinen syntes at bekomme ham vel, og bevirkede ikke diaphoresis.

D. 25de bestemte vi os til at forsøge et lagrende Middel, som desuden ved den i 2 Dage manglende Absoning indiceredes, og anordnede: R. Ol. Croton. gttij p. gm. arab. sach. alb. $\overline{aa}$ Zij c. Aqu. dest. $\frac{3}{8}$ M. S. hver 3die Time 1 Episessfuld.

26de. Patienten havde om Morgenens havt tvende Sæder, efterat omtrent Halvdelen af Croton-Mixturen var forbrugt, hvoraf den ene havde udtømt faste, den anden tynde fæces. Nu tog han igjen Valerianinfuset, og skulde om Eftermiddagen, isald ingen Stolgang mere indtraf, atter begynde med Croton-Mixturen. — Om Aftenen lagdes det 3die Vesicatorium

i Halsen. — 27de. Eroton-Mixturen var taget, og havde efter et Par Skfulde, uden mindste Besvær-
 lighed af Kneb i Mave, atter tilvejebragt en Sto-
 legang, og nu begyndte han kjendeligen at bedre sig. —
 Pullen var blød og naturlig. — Munden kunde aab-
 nes lidt mere, og med Lethed kunde han rejse sig i
 Sengen, ja selv staae op af den og gaae over
 Gulvet. — Med Inunctionen var siden igaar igjen
 begyndt til 2—3 Gange om Dagen, da Saliva-
 tionstilfældene havde ophørt, og for i Dag skulde han
 vedblive med Brugen af Valerianinfuset. — 28de. god
 Nat med rolig Søvn; Aabningen var i Dag Mor-
 ges frivilligen paafulgt. Han var fri for Smerte og
 Krampe, paa den i maxilla nær. Samme Medicin
 vedbleves med. — 29de. Bedringen tog kjendeligen til.
 Munden kunde aabnes mere, saa at en 3die Deel af
 Tungen kunde rækkes frem imellem Tænderne. Han
 vedblev Valerianinfuset, men skulde, naar ingen Aab-
 ning indtraf, om Aftenen tage 1 Skfuld Eroton-
 Mixture og vedblev med samme den følgende Dags Mor-
 gen indtil Virkning. — 30te. 2 Skfulde af Mixturen
 havde bevirket tvende Aabninger, hvoraf den ene var
 lagerende. Han fortsatte nu Valerianinfuset. Han
 følte Sult. Angaaende Digestions-Functionen an-
 mærker jeg her, at næsten under hele Sygdommen
 havde Appetiten ikke manglet, som da ene kunde til-

fredsstilles med Esbomad, saasom Rjødsuppe, Melkevælling, revet Ælebrød og deslige, hvilken han heller drak af en Kop end tog med Skeen til sig, da dette faldt ham besværligere. De syrlige Drikke f. Ex. Kirsebærsuppe, anmærkede han, voldte ham en smertelig Stramhed i Halsen, og derfor afholdt han sig derfra. Kaffe og Vin havde været udelukkede fra Diæten. Den sidste havde under Dr. Göricke's Behandling ikke været ham forbudt, men ved at gjøre Brug deraf havde Patienten selv funden at den beskom ham ilde. — 31te. Bedringen tiltog saaledes, at han en heel Eftermiddag kunde være oven Sengen. Kun naar han bevægede sig længe ved at gaae, udtrede Krampen sig ved Smerte i Skuldrene, Ryggen og Epigastrium. — 1 Sept. Befindende som igaar. Han var nu ogsaa om Formiddagen oppe af Sengen og gik endog ved mildt Vejr lidt ud i fri Luft. Han følte lidt Stramhed i Benene, dog uden Smerte og Krampe. Medicamenterne fortsattes endnu. Munden aabnede sig, dog ifkun langsomt, noget mere, men at tygge formaaede han endnu ikke.

3die. Han havde igaar efter 3 Skæfulde Croston-Mixtur haat tvende faste Søder, og da han gik frem i Bedringen, desuden ingen speciel Indication til andre Medicamenters Brug fandtes, vedblev han

med Valerianinfuset, som han herefter skulde tage til 2 Spisestefulde hver 3die Time.

5te. Siden igaar havde Mundkrampen aflaget saa meget, at han kunde tygge Brød og række Tungen næsten ganske frem imellem Tænderne. Hans øvrige Befindende var godt. — 7de. jevnlig Fremgang i Bedringen. Kun bemærkede han, at Munden aabnede sig lidt mindre ved højre Side end ved venstre, samt at han følte mest Smerte i højre Skulder, ligesom nogen mere Stivhed i den hele højre Side, hvilket altsammen svarede til Læsionens Sted, fra hvilken Sygdommen var gaaet ud, den højre Mellemfinger nemlig. — 9de. Nu aabnedes Munden næsten uden al Hinder, og da han, paa lidet Smerte i højre Skulder nær, befandt sig fuldkommen vel, udsattes Medicamenterne og Patienten ansaaes for helbredet.

Hvilket af de anvendte Midler mest skyldes dette lykkelige Udfald, overlader jeg til enhver af mine Konstforvandedes egen Dom. Vist nok kan ikke omtvovles, at Uddragelsen af Splinten i Fingeren allerede har bidraget en Deel dertil, efter den befjendte Sætning; „ablata causa cessat effectus.“ — Iblant tre Tilfælde af trismus og tetanus efter Læsion, jeg i min hele Praxis har truffet paa, er dette det første, jeg saa endelig; et Tilfælde

af trismus idiopathicus lagte jeg efter forud for-
 gjeves at have anvendt Opium med Calomel. — Vel
 noget tiere har jeg seet trismus neonatorum i de
 første Dage efter Fødselen, men, saavidt jeg erindrer,
 ikke en eneste Gang været saa heldig at redde Bar-
 nets Liv. — Efter disse mine saa Erfaringer, jeg har
 om denne Sygdom, drifter jeg mig rigtignok ikke til
 at forkaste Opium som reent unyttigt, men nægter
 heller ikke, at jeg i mædende Tilfælde herefter vilde
 sætte mest Lid til Calomel og Laxermidlers Brug, og
 undertiden maaskee Blodudtømmelser, enten universelle
 eller topiske efter stedfindende Indicationer.

2.

En stor

Blæresteens frivillige Afgang hos et Fru-
 entimmer.

Et ugift Fruentimmer af 30 Aars Alder, som to Gan-
 ge havde født, blev i de første Dage af November ind-
 lagt paa Fattiggaardens Sygehus i Odense, lidende
 af heftige Steenmerter, der vare ledsagede af enu-
 resis. Hun var af høj Vægt, temmelig før og for-
 resten sund Legemsbygning; Menses vare udeblev-
 ne omtrent et halvt Aar. Hendes Sygdomstil-

fælde havde begyndt at yttre sig for en 3. Aar siden, da de længe havde været misshændte, og havde siden 4 Aar naaet deres nærværende ynfelige Højde. Lidende af idelige gruelige Smærter og bestandig ufrivillig Urinafgang, kunde hun ikke forrette det mindste Arbejde og var tvungen til stedse at holde Sengen. Ved at sondere hende opdagede jeg strax og lettelig en calculus urinarius, der laae lige i Blærehalsen, maaskee allerede i den vide og lave urethra, igjennem hvilken jeg indførte en lige Porslyptang, i Haab om med den at fatte og extractere Stenen. Men dette vilde formedelsk Stenens Størrelse dog ikke lykkes. Under Brugen af Opium og en Thee af sem. lini, hb. plantag. aqu. og uva ursi hengik nogle Dage, da hun pludselig, angreben af Trang til Stolegang, stillede ved Stenen, som faldt i det neden understaaende Bæcken, og hvorpaa strax fulgte en Strøm af Blod. Denne Hæmorrhagi standsedes dog snart, men Smærterne lettedes først betydelig 14 Dage derefter og enuresis vedblev. Stenen havde Formen og Størrelsen af et Hønsæg og vejede $3\frac{1}{2}$ Lod pd. med. *)

Min Formodning og Frygt for, at der ved dens

---

*) Jeg har givet mig den Ære at indsende den til det Kongelige chirurgiske Academi's Musæum.

Gjennemgang muligen maatte være indtruffen Ruptur, og at Stenen endog kunde have banet sig Vej igjennem urethra ind i vagina og passeret ud af samme, vilde jeg ikke strax ved nærmere Undersøgelse faae oplyst, da jeg i Patientens udmattede og lidende Stilling vilde forstaae hende for den dermed forbundne Smette. — Den 21 Decbr. begyndte Urinens Afgang at være noget afhængig af Willien, i det mindste om Dagen, og Smerterne havde aldeles ophørt. Der var endnu afgaaet en liden Steen af en Ertz Størrelse, som var saa løs i sin Structur, at den ved Berørelsen smuldrede imellem Fingrene. — Hendes Besindende bedrede sig nu daglig, men enuresis, især nocturna, vedvarede endnu i August Maaned 1830, og Menses havde først indfundet sig for 2 Maaned siden. En anstilt Undersøgelse har overbevist mig om, at der aldeles ingen Ruptur havde funden Sted, hvorved urethra og vagina communicerede, kun var den første endnu meget blød og løs, dens orificium stott og af noget forandret Form, saa at det mulig har været lidt dilacereret. Som Aarsag til den vedvarende incontinentia, hvorimod nogle hidtil anvendte Midler ikke have viist sig virksomme, antager jeg derfor ene Atoni og Læmhed i Blærehalsen, som jeg haaber i Tidens Længde at ville forsvinde.

Om

Nytten af rød Skrepper — *Rumex acutus* —
 som et
 Huusmiddel mod flere Sygdomme.

Af

Landphysicus Thorstensen.

Det er bekjendt, at flere Arter af Skrepper-Slægten ere ligesaa nyttige i Huusholdningen, Farvekonsten o. s. v. som de ere villige til at voge, forplante, og udbrede sig i enhver nogensledes dyrket Jord. Derimod forekommer det mig, som de i medicinsk Henseende ere mindre brugte end de fortjene.

Da *Rumex acutus* er den mest almindelige paa denne Kant af Island, og voger paa mange Steder endog som Ulfrud i Kaalhaver ic., har jeg i Gærdelethed haast Lejlighed til at prøve dens helbredende Kraft. Jeg har erfaret, at baade Bladerne og især Roden ere gelinde afførende, hvorfor jeg ofte har anbefalet den imod Forstoppelse, og imod Leverforhærdelser, der ere saa almindelige i Island, og næsten altid forbundne med Forstoppelse. — Da Mæng-

den af deslige Syge ere fattige, og derfor kun sparsomt kunne kjøbe Medicamenter, har jeg anseet det for min Pligt at efterspore, hvilke indenlandske Planter, Diæt og deslige kunne være dem tjenlige, for at de uden anden Betsfning end Paapassenhed i at bruge slige Huusmidler saa meget som muligt kunne hjælpes.

Roden er det virksomste af Planten, og allervirksomst, hvis den opgraves om Foraaret i Maj Maaned. Jeg har ladet den bruge paa følgende Maade. Rødderne skjæres i smaae Stykker, derefter koges 1 Pot saaledes skaarne Rødder med 3 Potter Vand under lukket Laag, indtil kun 2 Potter ere tilbage; Vandet tilligemed hvad der igjennem Linned udperses af den kogte Rod kømmes paa Flasker, og deraf drikkes 1 Pøgel hver Morgen eller saameget som behøves til Mætning 3 til 4 Gange dagligen. Undertiden har jeg tillige brugt Rulleblade — der ogsaa voge almindelig vildt i Island — at lade koge tilligemed Roden som mindre lagerende, men mere mævestyrkende.

Dette har vist den fortreffeligste Nytte imod flere Arter af Leverschædder, Gulsot og adskillige Hudsygdomme, ja endog ofte gjort andre Medicamenter overflødige i disse Tilfælde. Bladene af samme Plante har jeg ladet bruge deels som Raal i Grød eller i Suppe, og som Salat, og fundet, at de havde samme Virkning, kun i en ringere Grad. Paa samme Maade har jeg

med Held brugt den imod Fnat og andre dermed beslagtede Udsletter, ikke allene indvortes, men og tillige udvortes, ved at vaske og gnide Huden Morgen og Aften med det concentrerede Decoct af Planten — tilligemed dens samtidige indvortes Brug. — Den synes udvendig allene at virke som irriterende paa Huden, thi aldrig har jeg efter dens Brug bemærket noget Tilfælde, der kunde give mindste Anledning til Formodning om indslaaet Fnat; endstjønt Kuren paa denne Maade sjelden varer over 10 til 14 Dage, og ofte kortere. — Da Rodens Hovedvirkning er afførende, har jeg søgt at efterspore dens Forhold til Rhabarberoden med Hensyn til Dosis af den pulveriserede Rod, men disse Forsøg have ikke givet mig noget aldeles nøjagtigt Resultat. — Roden er meget trevlet og vanskelig at pulverisere; men det er vist, at Hj pulv. rad. rum. acutl ikke virker mere afførende end Hj eller det halve af pulv. rad. rhei, men da den sidste er et dyrt Medicament, og den anden koster intet eller næsten intet, og virker paa samme Maade, endstjønt i større Dosis, anser jeg den for at være et af de bedre indenlandtske Surrogater.

Practiske Jagttagelser af

Dr. Albers,
practiserende Læge i Hamborg.

(Meddelte af Forfatteren.)

1.

**Fire Gange efter hinanden præfulgt Red-
komst med blaaplettede Børn.**

Mad. N. N., en Kone af meget slap Legemsbyg-
ning og phlegmatisk Temperament, giftede sig i sit
27de Aar med en kraftig, stærkt bygget Mand, som
var noget ældre end hun og Enkemand. Han havde
med sin forrige Kone aylet flere, temmelig sunde
Børn. Hans nuværende Kone blev Moder til fem
Børn, som alle, paa to Piger nær, der endnu leve,
døde i deres første Aar, af hidsig Erythrasme. Af
Børnene med den første Kone var kun een Dreng
tilbage, der døde nogen Tid efter at Faderen havde
giftet sig igjen, hvorover saavel denne som Stedmoder-
en meget sørgede. Hun var just dengang frugt-
sommelig, og Sorgen maa vel have havt betydelig
Indflydelse paa hende. Dog sporede hun intet St-

debefindende; hun fødte til rette Tid og kun ved Naturens Hjælp; men Barnet var dødfødt, og over hele Legemet besat med blaae Pletter. Naturligviis forarsagede den Tanke, at have bragt et saadant Barn til Verden, Konen megen Kummer, saameget mere som det netop var en Dreng, hvilken Faderen saa meget havde ønsket sig. — Konen blev igjen frugtbar, og da hun i de tidligere Svangerskaber, den sidste undtagen, stedse havde haft sine Menses indtil den halve Tid af Svangerskabet, raadede Huuslægen, da de heller ikke denne Gang viste sig, til en Aareladning. Konen satte sig noget derimod, men underkastede sig den dog endeligen. Redkomsten nærmede sig; Fødselen gik med største Letthed for sig, og et Pigebarn fødtes, muntert, men over hele Legemet med blaae Pletter. Forældrene glædede sig over at det levede; men denne Glæde varede ikke længe; efter 12 Dagers Forløb døde det af Kramper. — Konen blev imidlertid samme Aar igjen svanger, og denne Gang var et betydeligt Dedem i Venene tilstede, og Underlivet tykkere end sædvanlig. Fødselen gik, som de andre Gange, hurtigen og let for sig; der udtømtes overmaade meget Vand, men Barnet var atter næsten aldeles blaa't og døde strax efter Fødselen til stor Bedrøvelse for Faderen, da det igjen var en Dreng. — Efter

nogen Tid blev Konen igjen fjerde Gang svanger, og da nu Forældrene meget frygtede for et lignende Udfald, raadede Huuslægen dem at tage en Fødselshjælper til at forløse hende; og Valget faldt da paa mig. Svangerskabet forløb denne Gang som sædvanligen, kun med den Forskjel, at Menses indfandt sig hver 4de Uge i den halve Tid — hvilket hun antog for et Tegn paa et gunstigere Resultat. Underlivet var ogsaa denne Gang meget udspændt, og Oedemet i Benet saa betydeligt, at hun knap kunde gaae.

Den 19de Februar om Aftenen blev jeg skyndsomt kaldet til hende, endskiøndt hun først ventede sig i Martz. Hun havde om Dagen været ganske vel, men da hun vilde gaae tilfængs og lade sit Band, mærkede hun, at der gik noget Band fra hende gjennem Moderkæden; da hun imidlertid havde sporet det Samme i den sidste Maaned af sine tidligere Svangerskaber, brød hun sig ikke videre derom og troede, det vilde nok gaae over; men i det hun gik over Gulvet, styrtede en saa betydelig Mængde Band fra hende, at man hurtigen maatte bringe hende paa en Stol. — Da jeg kom, gik der endnu meget Band fra hende; men Beer vare ikke tilstede. Jeg lod hende strax bringe i Seng og anstillede en nøjagtig Undersøgelse. Udvendig fandt jeg Underlivet endnu meget udspændt og Fødderne at ligge i den venstre Side af Mo-

deren, meget tydelige at føle gennem den ydvendige Hud. Ved den indvendige Undersøgelse fandt jeg Modermundens kun meget lidt aabnet, omtrent saa meget som en lybst Skilling i Omfang; Hovedet laae for; dog stod Livmoderen endnu saa højt, at jeg ikke uden at forarsage Konen store Smerter med den undersøgende Finger kunde naae til Hovedet. Da der ikke vare nogen Veer tilstede, men Vandet end stedse vedblev at løbe, og jeg var af den Mening, at det i dette Tilfælde var meget vigtigt at paaskynde Fødselen, for om muligt at redde Barnets Liv, forskrev jeg et Pulver af castoreum gr. j, ipecacuanha gr. $\frac{1}{4}$, nitrum og rad. valerianæ aa gr. V. Omtrent 5 Quarter efterat et saadant Pulver var givet, flagede Konen over, at det blev hende saa varmt ved Isbenet. Jeg explorerede strax og fandt, at der var afgaaet en temmelig Mængde Blod; Livmoderen var sunken betydeligen ned; Modermundens temmelig udvidet, blød og eftergivende; gennem den følte jeg nu tydelig Barnets Hoved, men tillige ogsaa en Deel af Moderkagen, der sad fast ved Siden af collum uteri. Blod vedblev at flyde. Min Beslutning var snart fattet; jeg lod Konen bringe paa Lejet, gik ind med den hele Haand, skød Hovedet saameget det lod sig gjøre til Siden, og gjorde Bendingen, som, da næsten alt Vandet var afgaaet, blev mig noget vanskel-

lig; dog skete den temmelig hurtig, da Hovedets Fødsel ikke lagde betydelig Hindring i Vejen derfor. — Barnet var, som man kunde vente, dødt og over hele Legemet besat med blaae Pletter. — Jeg anstillede naturligviis alle mulige Oplivningsforsøg, men forgjæves, og under mine Hænder opstode stedse flere blaae Pletter paa Barnets Legeme. Opvartningskonen trykkede med Fingeren paa dets Næse, hvorved en temmelig Mængde Blod udtømtes; hvilket, som hun forsikrede mig, ogsaa strax efter Døden var skeet ved de foregaaende tre Børn. — Moderkassen fulgte snart efter; den var meget stor og fjædet, men ikke særdeles vasculøs. — Barnet var isvrigt ikke ganske fuldbaaret, og syntes at være kommet 4 Uger for tidlig. — Desværre blev dets Obduction ikke tilsladt. Et af de forrige Børn var blevet aabnet, og man havde da fundet en Udvidning af Hjertet og foramen ovale aabent. — Meget interessant, men vel vanskeligt og næsten umuligt vilde Besvarelsen af det Spørgsmaal være, hvorledes hiin omtalte Sygdom hos alle fire Børn er opstaaet? Er den en Følge af Modorens Sorg over den tabte Stedsøn, eller blot et Naturspil? Har Tanken paa det første saaledes fødte Barn haft denne Indvirkning paa de tre sidste?

2.

Et Tilfælde af langvarig stærk Salivation uden tydelig Årsag.

E. T., en Pige paa $13\frac{1}{2}$ Aar, der tidligere havde lidt meget af Rhachitis, hvorved navnlig hendes Been havde faaet en stærk Krumning, saa at den ene Fod stod ganske udad, var for nogle Uger siden uden noget videre Onde og uden først at have været syg bleven angreben af en Salivation, der i de sidste Dage havde taget en saadan Overhaand, at Moderen endelig søgte Hjælp hos mig derfor. Der var ingen Årsag dertil at opspore; jeg holdt det først for en Følge af Forkjølelse, og behandlede hende med fæddrivende Midler, men uden Nytte; derefter troede jeg, at Spytningen maaskee foranledigedes af Orme; men de givne Ormemidler hverken standsede eller formindskede Ondet. At pancreas i dette Tilfælde leed, var ikke sandsynligt, thi der vare ingen Smerter i Underlivet. Det vilde trætte mine Læsere, om jeg vilde anføre alle de Midler, jeg anvendte; det være mig kun tilladt at bemærke, at Patientinden en lang Tid brugte hepar sulphur. calcar., men forgjæves; ligesledes Campher med Opium. Til sidst mente jeg, at Salivationen foraarsagedes ved Nærmelsen af Menses, og gav hende meget lange Jernmidler, flores marialis med et Pulver af hb. sabinæ, men uden Virk-

ning. Sigesaa lidet udrettede jeg ved den vedholdende Brug af hba digital. purp. og calomel i smaae Gaver. Ved Anvendelsen af dette sidste Middel havde jeg — tilstaaer jeg — hahnemanniske Ideer; men ogsaa dette svigtede. At den Syges Kræfter sank betydeligen, og hun tilsidst blev ganske cachectisk, vil Læseren finde naturligt, naar jeg bemærker, at Udtømmelsen af saliva hver Dag beløb sig til 3—4 store Natpotter. Iøvrigt var saliva ganske klar, og, naar det udspyttedes, noget slimigt og klumpende; men naar det havde staaet lidt, blev det ganske vandklart; Tandfjædet var ikke særdeles rødt eller opsvulmet; der var ingen Stank fra Munden, og ingen Smerte eller Svulst paa de Steder, Spytteskjærtlerne ligge. Under Sygdommens Forløb opstode tvende Gangs virkelige acute Tilfælde af enteritis, der dog snart vege for Aareladninger, Antiphlogistica og spanske Fluor. — Da Sygdommen nu havde varet over 2 Uar, og den Syges Kræfter vare tagne overordentligen af, gav jeg hende en Tidlang decoct. chinæ acidum, der syntes at ophjælpe Kræfterne; men raadede tillige Moderen, da intet Middel havde hjulpet mod Salivationen, at overlade den til Naturen. Dette Raad fulgtes; den Syge leed endnu nogen Tid af Salivation, saa at hun i det Hele havde den i 2½ Uar. Derefter hørte Ondet gradviis op, og et halvt Uar

efter indfandt Menses sig for første Gang; de kom derpaa igjen efter 4 Uger, men ere nu atter udeblevne 3 Gange, uden dog at noget Spor til Salivationen igjen har yttret sig, eller hun i det mindste hidtil synes at have Glæde deraf. Hun befinder sig for Tiden meget vel.

---

ny Slyngeleder og Fodholder *).

Af

Cand. Med. Carl Groening.

(Med en Kobbertavle.)

Instrumentet er af Staal, af 13 Tommers Længde, og forsynet med et Træ-Haandgreb **). Det bestaaer af:

A. Underlaget. — *Digitus index et medius* — der er fastsiddende i Haandgrebet c, er en lige flad Staalstang af $6\frac{3}{4}$ Tommers Længde fra Junctionen (charnieren), 2 Liniers Tykkelse, og 3

*) Udbraget af en Afhandling om Slyngeledere og Fodholdere, som Forfatteren havde bestemt at forelægge et videnskabeligt Selskabs Bedømmelse, da Døden bortrev ham. Afbenyttelsen af Manuscriptet blev tilladt Bibliothekets Udgivere, som ikke ansee det overensstemmende med dettes Plan at give Afhandlingen in extenso, og desaaarsag kun levere Beskrivelsen og Tegningen af Instrumentet, hvis Fortrin for de hidtil bekjendte Forfatteren udvikler og hvis heldige Afbenyttelse af Dr. Switz er i 3 Tilfælde han anfører, som Bevis paa dets Anvendelighed.

**) See Tavlen.

Plaiers Bredde, der oventil danner et fenestra, i det den beler sig i 2de divergerende Grene $x-y$ Fig. I, der atter forenes med Tværstykket z . Her ved dannes en Triangel, hvis Basis er z , der har en Bredde, der svarer til en almindelig Barnesfødd Bredde.

Paa Ydersiden af disse Grene, der ere glatte og polerede, findes anbragte 2 Kroge $m-n$ Fig. II et III til Optagelsen af Stryngen. — Indsiden er udkærvet, for saaledes bedre at holde Foden fast.

B. Overlaget. — *Digitus pollex* — er bevægeligt. Det er fæstet til Nederlaget ved Sammensøjningen (charnieren) $\square$ Fig. II, der bestaaer af 2 Opstandere paa Underlaget, imellem hvilke en Tap paa Overlaget passer, og ved en gennemsludt Stifte kan sidde fast, og dog tillige bevæges op og ned. Den øverste Extremitet danner ligesom den paa Underlaget et fenestra paa samme Maade som hiint. — Ydersiden deraf er glat og poleret, og noget convex; Indsiden er udkærvet af samme Grund, som ovenfor blev anført ved Underlaget, og noget concav, for at passe til den convex Deel af Fodbladet. — Den nederste Extremitet er fri og noget spædgaaende og ender sig i en bred Flade F Fig. I til Anlæggelsen af Tømmelfingeren. Paa dens indvendige Flade er anbragt en nogenlunde stærk Fjeder H Fig. II, der har

sin bevægelige Ende paa Underlaget. — Denne Fjeder holder Instrumentet lukket, men tillader at det aabnes, naar man med Tommelfingeren af den Haand, hvormed man holder Instrumentet, trykker paa den frie Ende af Overlaget.

Overlaget er ligeledes af Staal af $9\frac{1}{4}$ Tommers Længde; — fra Sammensøjningen (charnieren) har det Underlagets Længde, og tillige dets Tykkelse og Bredde. — Det følger fra Sammensøjningen parallel med Underlaget, indtil den øverste Extremitet, hvor, som ovenfor er angivet, Overlaget ved Basis af fenestra er noget convergt paa den ydre og concavt paa den indvendige Side. Derved dannes, naar Instrumentet er lukket, en lille Sprække mellem Enderne af Over- og Underlaget Fig. III.

Udmærk. Denne Sprække maa aldrig overstige 1 til 2 Linier, og altsaa maa Søjningen paa Overlaget svare dertil; thi ellers udsætter man sig for at ved Fremføld af Moderffeden (prolapsus vaginæ) opstøde en Føld under Indbringelsen af Instrumentet, der forhindrer at dette vil kunne aabnes tilbørligen, hvorom Erfaring har overbevist mig.

Haandgrebet er af Træ eller Effenbeen, af $4\frac{1}{2}$ Tommers Længde.

Anvendelsen.

Instrumentet lukkes paa sædvanlig Maade, og

besmøres udvendig med Olie. — Slingen anlægges saaledes, at Øsen ligger i Hagerne paa Instrumentet med Lykken paa den udvendige Side af Overlaget ved Toppen af Trianglen, som fenestra danner. — De frie Ender af Slingen snæres om Pege- og Mellemfingeren paa den Haand, hvormed man holder om Haandgrebet, for at fastne Slingen, at den ikke skal glide af under Indbringelsen.

Saaledes fattet, griber man med fuld Haand om Haandgrebet, og lader Tummelfingeren hvile paa den bevægelige Ende af Overlaget. — Nu indskydes Instrumentet langs den indvendige Flade af Armen og Haanden, som i Livmøderen eller Modersleden holder den opsøgte Fod, saaledes, at den bagerste Flade af Instrumentet, hvorpaa Hagerne findes, altid føres inden i Haanden.

Naar Instrumentet er bragt til Foden, føler man med en Finger af den Haand, der holder denne — i Almindelighed Ringfingeren, som man lægger langs Enderne af Tærne paa Børnesoden, — efter Sprækkelen, som Over- og Underlaget danne med hinanden, for i den at styre Tærne.

Instrumentet aabnes nu, i det at Tummelfingeren udvendig trykkes paa den bevægelige Ende af Underlaget, og opskydes over Fodbladet saa højt muligt (v. Bg. IV.) Saaledes opbragt, hviler Tummel-

fingeren atter, og Instrumentet holder nu Foden ved Fjederens Kraft.

Anmærk. Skulde denne ej være tilstrækkelig, da kan man forstærke Trykket ved at stemme Knoen af Tømmelfingren imod den nederste Flade af den frie Ende af Overlaget.

Med den Haand, hvormed man holdt Foden, søger man derpaa at skyde Slyngen op over Hælen, i det man med Pege- og Mellemfingeren opskyder den bagerste Deel af Osen, som ligger i Hagerne, og med Tømmelfingren den foreste, paa Overlaget liggende Deel; medens man med de 2 Fingre udvæns dig, hvormed Enderne ere snoede, regelviis strammer og slapper, for at sammensætte den om Benet.

Haandgrebet lader man imidlertid holde i Bøjningen af Ringfingeren og den lille Finger, eller giver det en Medhjælper at holde.

Naar Slyngen er anlagt, udtages Instrumentet.

Anmærk. 1. I mindre hæftelige Tilfælde, hvor man ikkun ønsket at fiksere sig den først opsagte Fod, medens man henter den anden, behøver man ikke at anlægge Slyngen; det er da ofte tilstrækkeligt ikkun at opskyde Instrumentet om Fodbladet, for at holde Foden, medens man med den først indbragte Haand opsøger den anden Fod. Naar denne er fundet og forenet med den første, udtages Instrumentet og

Fødderne udføres ved Haandens Hjælp paa sædvanlig Maade.

Ann. 2. Det falder af sig selv i Øje, at Instrumentet er indrettet til at fattede Foden om Fodbladet, saaledes at Overlaget fatter om den convergente Deel, hvorefter det er dannet, Underlaget derimod om den flade Deel (*planta pedis*); og det kunde synes, som om dette var til Hinder for Instrumentets Anvendelighed ved de forskjellige Stillinger, hvori Foden kan findes. Dog dette er ifkun tilsyneladende, Enhver vil ved Forsøg kunne overbevise sig derom, og udfinde speciellere Regler for dets Anvendelse; jeg tillader mig ifkun her i Almindelighed at gjøre opmærksom paa en Gantel, der væsentligen vil lette dets Anvendelse: at man altid søger, at Fladen af Foden hviler i Hylheden af Haanden og drejer Ryggen af denne, hvor man beqvemst kan komme til, enten hvor det lader sig gjøre op under Buen af Isbenet (*arcus sub pubi*), for at Instrumentet kan opskydes ved Mellemfjædet (*perinæum*), eller og omvendt ned mod Mellemfjædet, for at det kan indbringes under Isbenets Bue.

B.

Oversættelser og Udtog af udenland- ske Skrifter.

Om

Neuralgier, afhængende af Irritation i Rygmar-
ven og Gangliesystemet.

Af

Dr. Teale i London. *)

Benævnelsen Neuralgi, der oprindeligen brugtes til at betegne visse Affectioner i Nerverne, ledsagede af heftig Smerte, er i den senere Tid med Rette bleven udstrakt til mange andre sygelige Tilstande i Nerverne, der ikke tilkjendegive sig ved Smerte, men ved en eller anden Forstyrrelse i deres Functioner.

Neuralgiernes Klasse indbefatter en Mængde Sygdomme, højest forskellige baade i Henseende til deres Symptomer og i Henseende til deres Sæde. De for-

---

*) I Udtog af hans Værk: A treatise on neuralgic diseases dependent upon irritation of the spinal marrow and ganglia of the sympathetic nerve. London 1829.

ffjellige Nerver's Functioner og de forskjellige Organer og Structurer, hvori de fordele sig, forklare os dette.

Den opmærksomme Lægtager vil ofte træffe paa Neuralgier under denne mere udstrakte Betydning af Ordet. Huden kan f. Ex. være Sædet for enhver Grad af forøget eller formindsket Sensibilitet, ligesaa det svageste Ildbevidende indtil den heftigste Lidelse, og fra den ringeste Formindskelse af Sensibiliteten indtil fuldkommen Følelseløshed, — Symptomer, der ikke beroe paa Sygdom i de forskjellige Structurer af Delen, men ene og alene paa en sygelig Tilstand i de sig deri fordelende Nerver. De Villien underkastede Muskler kunne ligeledes lide paa mangfoldige Maader formedelst en sygelig Tilstand i deres Nerver; de kunne lide af Svaghed, Kramper, Trækninger, Læmhed o. s. v. De Villien ikke underkastede Muskler forholder det sig ligedan med; Hjertet kan lide af Palpitationer; Mave og Larm af en uregelmæssig peristaltisk Bevægelse o. s. v. Afsondringen gerne undergaae lignende Forandringer i Quantitet og Dualitet paa Grund af en sygelig Affection i de Nerver, hvoraf de afhænge, og saa fremdeles.

Bandseligheden, i at kjende og behandle disse Neuralgier har især sin Grund i den urigtige Anskuelse af deres Pathologi. De ere altfor ofte blevene an-

fete for virkelige Sygdomme i de Nervefilamenter, der ere Neuralgiens umiddelbare Sæde, imedens de kun ere Symptomer af Sygdomme i de store Nervemasser, hvorfra disse Filamenter udspringe; Pægen anvender derfor ofte uden mindste Nytte sine Midler der hvor Neuralgien yttres sig, istedet for at henvende sin Opmærksomhed paa Sygdommens mere bortfjernede og mindre tydelige Sæde.

Man antager nu allerede temmelig almindeligen som en pathologisk Grundsætning, at Sygdomme i de store Nervemasser, i Hjernens og Rygmarven, ikke saameget yttre sig ved Symptomer der, hvor Sygdommen egentligen har sit Sæde, som paa længere derfra bortfjernede Steder, hvorhen Nerverne fra de lidende Dele gaar. I de heftigere Sygdomsformer tvivler man ikke derom. Naar f. Ex. den ene Halvdeel af Legemet har tabt sin Sensibilitet, og de tilsvarende Muskler deres Bevægelsesbevne, antages ikke Huden og Musklerne, men Hjernens for Sygdommens egentlige Sæde. Men i de ringere Grader af Sygdom i Hjernens og Rygmarven, som ikke ganske tilintetgjøre, men blot forstyrre eller formindskke Nervernes Functioner, — ikke frembringe Lammelse i Sensibiliteten eller Bevægelsesbeveren, men Mæthed, Smerte, Svaghed, Skjelven, Kramper o. s. v., overseer man

hiin Erfaringsætning ofte, og en talrig Mængde hyppigen forekommende Sygdomme ansees for Krampe- eller Nerve-Sygdomme i den Deel, hvor hine Symptomer yttre sig, istedet for at betragtes som virkelige Sygdomme i den Deel af Hjernens eller Rygmarven, hvorfra Delens Nerver udspringe.

Den samme pathologiske Grundsætning lader sig anvende paa Gangliesystemets Nerver, og mange nervøse Lidelser i de indre Organer maae derfor ikke betragtes som Sygdomme i Organerne selv, men som Symptomer paa Sygdom i de enkelte Ganglier, hvorfra deres Nerver udspringe.

Jeg har derfor ved at tage alt dette i Betragtning i flere Aar behandlet mange af disse Nerveidelser som Sygdomme i en eller anden Deel af Rygmarven eller Gangliesystemet, og er bleven end mere bekræftet i min Mening ved næsten altid at finde en eller anden Deel af Rygmarven sm eller smertefuld ved Tryk og just paa det Sted af denne, hvorfra Nerverne i den lidende Deel udspringe. Dr. Player i 1821 i quarterly journal of science, Dr. Brown i sin Bog 1828 „On irritation of the spinal nerves“ og Dr. Darwall i „Some forms of cerebral and spinal irritation“ have allerede meddeelt lignende Erfaringer, og det være mig derfor

tilladt her at meddele mine. Jeg vil først beskrive forskellige Symptomer, der frembringes ved Irritation af Rygmarven, og dernæst flere Lidelser i de indre Organer, der have deres Grund i en Irritation af Gangliesystemet.

1.

Irritation i Rygmarven.

Symptomerne herpaa ere meget forskellige, og bestaae i alle Modificationer af sygelig Function i de Nerver for Følelsen og Bevægelsen, der have deres Udspring i Rygmarven; de Dele, hvor disse sygelige Functioner yttre sig, svare naturligviis til Rygmarvsnervernes Fordeling.

Den sygelige Tilstand i Følelsen indbefatter ethvert Stads, ligesom den ubetydeligste Afvigelse fra en Deels normale Sensibilitet indtil den meest smertefulde neuralgiske Affection paa den ene, og til fuldkommen Tilintetgjørelse af Følelsen paa den anden Side; derhen høre Smarter, fixe eller vankende, følgende Nervernes Retning, Stikken og Kløen, en Følelse som om koldt Vand løb over Huden, og utallige andre Tilstande af sygelig Følelse. I Muskelsystemet finde vi Mæthed eller Kraftløshed, Skjelven, Kræmper eller Kræmpertrækninger og under-

tiden Rigiditet. Disse Symptomer ere undertiden i saa svag en Grad, at den Syge ikke anseer dem værd at omtales, og kun indrømmer dem, naar han udtryffeligen spørges derom; det eneste, som klages over, er da en uforklarlig Følelse af Mæthed. Undertiden bringer den neuralgiske Smerte i Hovedet, eller en fix Smerte i Musklerne, især naar den yttres sig i Intercostalmusklerne, Patienten paa den Tanke, at der er en alvorlig Sygdom i Hjernen eller i Lungerne; og naar Smerten sidder i Underlivets Muskler, svæber han i Frygt for at en eller anden organisk Sygdom er tilfældet i Underlivets Organer. Svagheden i Musklerne overhovedet, der i nogle Dage gaaer over i en sand Læmhed, vækker ofte Frygt for Apoplexi o. s. v.

Ondet varer ofte meget længe, uden at man er istand til at opdage dets sande Årsag og ansees ens ten for rheumatisk eller nervøs.

Under saadanne Omstændigheder vil man ved udvortes Tryk opdage Ømhed eller Smerte i den Deel af Rygraden, der svarer til det Sted, hvor de lidende Nerver have deres Udspring. I nogle Tilfælde er Ømheden saa betydelig, at ikke engang den mindste Berørelse kan taales og frembringer en Smerte, der udbreder sig fra Rygraden til Krampens eller Neuralgiens Sæde.

Denne Lidelse i Rygmarven er undertiden til-

stede. + hele dens Udstrækning; men oftere indskrænker den sig til et særskilt enkelt Sted, og har nu og da paa samme Tid sit Sæde i forskjellige og fra hinanden bortfjernede Dele; de særegne Symptomer og Omhyeden ved udvortes Tryk tilkjendegive da den Deel, der lider.

Symptomerne ere naturligtvis forskellige i Forhold til den særegne Deel af Rygmarven, der er angreben, og svarer til de forskellige Spinalnervers Udbredelse.

Lider den øverste Cervicaldeel af Rygmarven, saa finde vi hyppigen neuralgiske Affectioner i den ydre Bedækning af Hovedet; Smerten skyder sig i forskellige Retninger over de bagerste og Sidelscene af Hovedet; undertiden ere Nervegrenene i Nærheden af Øret, undertiden de, som gaar over Baghovedet og til den øverste Deel af Hovedet, især Ondets Sæde; Nervegrenene, der gaar til Nakkens Integumenter, ere nu og da angrebne; Smerten skyder sig da tværs over Halsen til Randen af Underkæben og undertiden noget hen paa Ansigtet. *) Disse Neu-

---

*) Svindel tilligemed Susen og Klingen for Ørene ledsager ofte dette Slags Neuralgi; men disse Symptomer maae efter min Mening uledes af en ligetidig Lidelser i Nervegrenene fra nerv. sympatheticus. Hefstig Van-

ralgier antage ofte en intermitterende Form og Paroxysmerne komme da i Almindelighed paa om Aftenerne. Stivhed i Halsen ledsager ofte Lidelsen i Rygmarvens øverste Cervicaldeel; og undertiden opstaar Aphoni, eller Bæmsfælighed ved at tale.

Irritation i den nederste Cervicaldeel af Rygmarven frembringer en sygelig Tilstand i Nerverne i Overextremiteterne, Skuldrene og den øverste Deel af Brystet; Smærter føles i forskjellige Dele af Armen, Skulderen og Brystet; undertiden følge de Løbet af de forreste Brystgrene fra plexus brachialis, undertiden sætte de sig fast paa et Punkt nærved Noglebenet, eller Skulderledet ved Insertionen af Deltoidemusklens, nærved Albuen, eller styde sig langs med en af Nerverne paa Hudoverfladen. Ofte vorder den ene Mamma eller begge overordentlig smme og smertefulde ved Tryk, og, naar Neuralgien har varet længe, bemærkes deri endog en Svulst eller Knude. En Følelse af Stikken og Kryben eller som om koldt Vand løb ned over Huden er ofte tilstede i Armene. Ved at gnide med Haanden paa den angrebne Deel, føles ofte en betydelig Ømhed. Med Hensyn til Muskelsystemet da bemærkes som oftest en Svaghed i Armene, i Almindelig-

---

ken i Bindingsarterierne og forøget Varme i Integumenterne paa Hovedet ere da ogsaa ofte tilstede.

hed i Bristen, Skjalven i Hænderne og Kramper af forskjellig Grad og Intensitet. Undertiden er Patienten ikke istand til ganske at udstrække Albuen, uden i det mindste der at føle Smerte og Spænding. Den venstre Side lider i alle disse Hensender oftere end den højre.

Fruentimmer, der føre et stillestående Liv, lide især af disse Affectioner i Armene, og det er ikke usædvanligt at høre dem klage over Uformuenhed i at føle Naalen, som de have imellem deres Fingre, eller over at Naalen ofte under deres Arbejde falder dem ud af Haanden.

Naar den øverste Dorsaldeel af Rygmarven lider, er der foruden lignende sygelige Følelser i Armene, ofte en fast Smerte tilstede i en eller anden Deel af Intercostalmusklerne, som man har givet Navn af pleurodynia; og, naar denne Smerte har været længe, er der Omhed ved Tryk.

Er den nederste Dorsaldeel af Rygmarven Irritationens eller en subcut Inflammations Sæde føles Pleurodynien, hvis den er tilstede, i de nederste Intercostalmuskler; der er der ogsaa ofte en Følelse som om et Baand var bundet meget stramt om Livet, og Omhed langs med Brøstene af de nederste Ribbeen, eller langs med Insertionen af Mellemgulvet. Smarter, faste og van-

fende, føles i Underlivets- og Lænde=Musklerne, meget ofte i *Musculi obliqui* eller *transversales*, noget over *crista ilei*, især naar origo til to eller tre af de nederste Dorsalnervener lider.

Er Lumbær- og Sacraldeelen af Rygmarven afficeret, frembringes en Følelse af Ømhed i *scrotum* og de nærliggende Integumenter, og Underextremiteterne vorde Sædet for Krampe, Skjelven, Nuthed o.s.v. De Syge klage ogsaa over en usikker og vakkende Gang; deres Knæ vakle og kunne knap bære Legemets Vægt.

I nogle Tilfælde spores betydelig Vindring ved et horisontalt Leje; og Smerten formindskes ofte strax, naar Patienten gaaer tilfængs.

Denne Irritation eller subacute inflammatoriske Tilstand i Rygmarven er ikke nødvendigvis forbunden med nogen Misdannelse i Rygraden, eller Sygdom i Ryghvirvelbenene. Undertiden er vel dette Tilfældet, men ofte ikke, og de afhænge derfor ikke af hinanden. Men det er naturligt, at en tilstedeværende Inflammation og Ulceration i Ryghvirvelbenene eller i Bruskene imellem dem kan foranledige Neuralgi, en inflammatorisk Tilstand i de Nervemasser, som de indestutte.

Krumninger i Rygraden staae heller ikke i nogen nødvendig Forbindelse med vor Sygdom; det Antal af Tilfælde, hvori de findes forenede, er saa li-

det, at Krumninger neppe engang tør ansees for en foranledigende Årsag dertil. Sygdommen kan derfor ikke betragtes som en Følge af Nervernes Tryk og Spænden ved Krumningen; hvis saa var, maatte den være tilstede i enhver begyndende Krumning og være lige saa længe som denne, men dette er ikke Tilfældet.

Behandling: Naar de forskjellige opregnede neuralgiske Symptomer kunne uledes af denne sygelige Tilstand i en eller anden Deel af Rygmarven, ere Igler eller Blodkopper, og siden spanske Fluer, anlagte paa det lidende Sted af Rygraden, de vigtigste og bedste Midler. Mange Tilfælde ville hyppigen vige for en enkelt, Anvendelse deraf. Nogle Tilfælde, der allerede havde været i flere Maaneder, har jeg seet fuldkommen lægte ved en eneste Anvendelse af en spansk Flue paa Rygraden, efterat de locale Smerter længe forjæves vare bleve behandlede med en Mængde andre Midler. Men en Gjentakelse af Iglerne og den spanske Flue er ofte nødvendig efter et Par Dage, og udfordres undertiden længe i mange Mellemrum. I nogle enkelte meget haardnakne Tilfælde har jeg maattet bruge Fontaneller eller setacea; og naar Sygdommen paa ingen Maade vilde vige, har en mild Mercurialkur vist sig af Nytte. — Man maa naturligviis holde Underlivet i Orden og ikke oversæe enhver anden mulig samtidig Sygdom.

Da jeg først henvendte min Opmærksomhed paa denne Gjenstand, ansaae jeg et horizontalt Leje paa Ryggen for en væsentlig Deel af Behandlingen, og det er upaatvivleligen, for en kort Tid anvendt, særdeles virksomt og paaaffhynder meget Helbredelsen, men senere Erfaring har overbeviist mig om, at det ikke er nogen væsentlig Betingelse. Ikke Enhver er istand til at iagttage det. Naar der er Tilbøjelighed til Tilbagefald, anseer jeg det for godt at vedblive et Par Uger med Brugen af et eller andet stimulerende Liniment paa Rygraden (saasom 2 Dele Bomolie og 1 Deel Terpentiniolie.)

For at bevise Rigtigheden af mine Ansættelser og oplyse det Meddelte, vil jeg af mine Sygejournaler hidsette en Deel Tilfælde, der ere forekomne mig, og vise denne Sygdoms vigtigste Varieteter, og vil herved følge en saavidt mulig anatomisk Orden, begyndende med Lidelserne i de øverste Dele af Rygmarven. For ikke at trætte, skal jeg vel give en fuldstændig Beskrivelse af Symptomerne, saaledes som de viste sig ved mit første Besøg, men concentrere den øvrige Sygehistorie. *)

---

*) Af disse Sygehistorier meddeles for Rummets Skyld her kun en Deel af Forf.s mange.

1.

Neuralgi i Hovedet.

Den 5te Juni 1827. Herr L., 26 Aar gl., har i nogle Dage klaget over en stiv Nakke, og Smerte bag i Hovedet, hen til Ørene. Han sover meget om Natten, føler sig mat og uoplagt til Arbejde. Han anseer Marsagen til Sygdommen for Forkjølelse.

Ved at trykke paa Rygraden føles kun megen Ømhed ved det første Halskirtelbein. Igler blev anlagte der.

Den 10de Juni. Smerten i Hovedet lindredes strax ved Iglerne, og Rygraden smelter nu intetsteds ved Berørelse.

2.

Intermitterende Neuralgi i Hovedet.

D. 18de Juni 1827. Md. B. klagede en Uge efter sin Nedkomst over Smerte i Hovedet, der hvert Eftermiddag blev meget heftig. Den sad isærdeleshed i Baghovedet, men strakte sig derfra over Midten af Hovedet henimod Tindingerne, og i Nærheden af hvert Øre var der et lidet Rum mere smertefuldt end det øvrige Hoved; Smertter skjode sig tværs over Kinderne og endte sig ved Randen af Underkæben. Hun havde ogsaa stærk Bank i Hovedet. Særligt befandt hun sig efter Omstændighederne vel. Hun hav-

de alt i nogen Tid før sin Barselseng lidt af de samme Symptomer, men i en ringere Grad. Man havde anvendt Igler i Lindingerne, men uden Nytte.

Ved Undersøgelsen af Rygraden føltes ved Tryk megen Ømhed ved de to øverste Halskvirvelbeen, som hun før ikke havde lagt Mærke til.

Igler anlagdes over disse Halskvirvelbeen; og strax efter følte hun Lindring. — Paroxysmen vendte ikke mere tilbage.

3.

Neuralgi i Overekstremiteterne og Bystets Muskler.

D. 10de Dec. 1827. Md. B., Moder til en stor Familie, havde den største Deel af sit Liv lidt af Rheumatisme. Hun klager nu over Smerte i Halsen, Hovedet, omkring Næglebenene, og Bænkethed ved at bevæge Armene. Smerten i Halsen og mellem Skuldrene er fast og vedholdende, og lindres blot noget ved at støtte Ryggen mod en Stol. Der skyde ogsaa Smertes fra Rygradens Cervicaldeel sig op over Baghovedet, og ned over begge Skuldrene. Begge Armene lide i deres hele Udstrækning af Smerte og Ømhed ved Tryk eller Gniden; der er Krampetrækninger og Følelse af Tungthed i Forarmene, Hænderne og Fingrene. Der er nu og da ogsaa Smerte i Abdominalmusklerne, der lindres ved at

ligge paa Ryggen. Underextremiteterne ere aldeles som i normal Tilstand; Appetiten liden; ingen Feber, Hoste o. s. v. Menstruationen ophørte for 6 Aar siden.

Hun havde altid anseet Sygdommen for Rheumatisme, og havde brugt en Mængde af de sædvanlige Midler mod denne Sygdom.

Der var ved Undersøgelsen Omhed i de to nederste Cervical- og de 6 øverste Ryghvirvelbeen tilfede.

Igler bleve forordnede paa disse Dele af Rygraden, og den følgende Aften en spanske Flue. — Et Leje paa Ryggen blev ligeledes tiltraadt.

Den spanske Flue frembragte en betydelig Inflammation, der varede i nogle Dage og ledsagedes af stærk Feber. Under denne toge de neuralgiske Symptomer snarere til, men, da den var standset, forsvandt de efterhaanden.

Den 20de Dec. var hun fuldkommen helbredet; hun følte en Kraft i Armene, som hun i flere Aar ikke havde kjendt, og var aldeles fri for Smerte.

D. 20de Juni 1829. — Hun har siden nydt et godt Helbred, paa nogle Recidiver af Smerten nær om Vinteren, der dog kun vare ubetydelige og snart hævedes ved Igler og Anvendelsen af Terpentins Linimentet paa Rygraden.

4.

Neuralgi i den venstre Mamma.

Md. N., 48 Aar gl., som dog endnu men-
struerede, med et sundt Udseende og Moder til mange
Børn, havde i 7 Aar lidt af Smerte i det venstre
Bryst (Mamma). Det befandtes at være overorden-
lig smt ved den mindste Berørelse; det var noget
større og hårdt og her indureret. Huden og Sælle-
vævet mellem Brystet og Næglebenet, og henimod Arel-
hul-
heden vare hårde. Der var stor Ængstelse til-
stede, mest dog foranlediget ved Frygt for at Syg-
dommen var Kræft. Tgler, Vaskende, varme Om-
slag, en heel Mængde indvendige Midler vare bleve
anvendte; men uden særdeles Birkning.

I Sept. 1827 opstode endnu Smerter i Ho-
vedet og Svindel, ledsagede af Opblæsning. Disse
Symptomer ledede min Opmærksomhed hen paa Ryg-
raden, der ved Undersøgelse paa flere Steder befandtes
at være sm og smertefuld. De vertebræ, der
mest smertede, vare det 2det og 7de Hals- og de
tvende øverste Dorsal = Hvirvelbeen. Tgler anlagdes
ved disse med betydelig Lindring af Smerterne i Ho-
vedet og Svindelen. Siden den Tid anvender hun
nu og da, hver Gang Smerten i Hovedet vender til-
bage, af sig selv Tgler, en spansk Flue, eller en Sen-
nepøslage.

Ved i August 1829 at forespørge mig om Sygdommen i Brystet fortalte hun mig, at den siden hun begyndte med de locale Midler paa Rygraden er taget af; og nu er al Svulst og Smerte aldeles forsvunden.

5.

Neuralgia intercostalis.

Jan. 1828. Herr H., 40 Aar gl., havde i 10 Aar, men især i de sidste to Maaneder lidt af en vedholdende Smerte i den højre Side af Brystet mellem det 4de og 5te Ribbeen. Dette Sted var ogsaa smt ved udvortes Tryk, og Smerten forøgedes ved dyb Indaanding; Intercostalmusklernes der lede undertiden af Krampe. Hans værste Lidelser bestod imidlertid i heftige Smerter, der spjødte sig gjennem denne Deel af Brystet hen til Ryggen, og derfra igjen henimod Skuldrene; nu og da smertede ogsaa den venstre Side. Ved et horizontalt Leje paa Ryggen toge disse Smerter noget af; om Dagen remitterede de. Undertiden var ogsaa Hovedet Sædet for saadanne, skjøndt svagere Smerter; Pulsen og Stolgangen vare naturlige; der var nu og da Opblæsning og Hoste uden Expectoration tilstede. Legemet var blevet meget magert, og man antog ham derfor for svindet. En stor Mængde Midler vare blerne anvendte

forgjæves; blandt disse Igler og spanske Fluer paa Siden.

Ved at undersøge Rygraden bemærkede jeg en meget betydelig Omhed ved det tredje og fjerde Ryghvirvelbeen, som han før ikke havde lagt Mærke til; men da han blev gjort opmærksom derpaa, fortalte han, at han der ofte havde følt en forøget Varme, og at Smærterne ofte skjød sig derfra hen til Siden.

Behandlingen bestod nu i et horizontalt Leje paa Ryggen og locale antiphlogistica paa den samme Deel af Rygraden. Fra 1ste til 25de Januar anvendtes tørre Blodkopper og Igler tvende Gange, en spansk Flue tre Gange og en Sennepskage een Gang. Efter enhver Anvendelse af disse Midler følte den Syge sig lindret. Efter den 25de Jan. vedligeholdtes derfor Irritationen paa Huden over de samme Hvirvelbeen ved et Liniment af Terpentiniolie. Indvendigen brugtes kun nu og da Rhubarber og et Bruuspulver. — Allerede d. 25de var han saa vel, at han igjen kunde begynde sine Forretninger; Smerten i Siden føltes kun til visse Tider og meget svagt. — Han fik det svovlsure Quinine og vedblev med Linimentet.

Den 20de Februar erklærede han at være fuldkommen vel.

Aug. 1829. — Han er ved godt Helbred; er

bleven feeb og 'plethorisk', og tager Deel i alleflags Forkyftelser. Kun et Par Gange, efterat have udsat sig for Forkjølelse, føler han lidt Smerte i Ryggen og Siden; men den forarsager ham ingen videre Ulejlighed.

6.

Neuralgi i Underlivsmusklerne og Underextremiteterne.

D. 10de Juni 1828. Herr T. B., 20 Aar gl., klager over Smerte i Underlivet, Mæthed i Benene og Ømhed i Laarene. Smerten i Underlivet er fast, forsøges ikke betydeligen ved Tryk, og synes at sidde i den midterste Deel af *Musculi recti*; Ømheden i Laarene strækker sig langs med deres forreste og indvendige Flade og ned i Benene; disse vække og ere saa usikre, at han ofte er nærvæd at falde. Ingen af de indre Organer synes at lide. De nærværende Symptomer have været i 3—4 Uger og tage gradviis til.

Der opdages stor Ømhed ved 2det og 3die Lændehvirvelbeen.

10 Igler anlagdes over disse, og en Dosis americanst Olie toges om Morgen.

Den 15. Ømheden i Laarene og Mætheden i Benene ere gaaede ganske bort; Smerten i Underlivet er formindsket. — En spansk Blue over hine Hvirvelbeent.

Den 19de. Han er nu ogsaa fri for Smerte i Underlivet, føler sig mat, men i øvrigt vel. — Ingen Ømhed kan nu bemærkes ved vertebræ.

7.

Neuralgi i Knæet.

Den 10de Aug, 1829. — En Pige, 18 Aar gl., klager over voldsom Smerte i Knæet, der især fiddet omkring ligamentum patellæ og i poplitæa; herfra skyder Smerten sig opad langs med den udvendige Side af Laaret mod Lænderne. Den kommer pludseligen paa, varer i et Par Minuter og gaader paa over, for om en kort Tid atter at vise sig; mod Middag vorde de frie Mellemrum fortere, indtil Smerten endeligen vorder vedholdende; om Aftenen tager den igjen gradviiis af, og ophører stærstedelen førend hun gaaer til sengs. Naar Smerten er heftig, er Knæet betydeligen svullet, men ikke rødt, og Huden er overmaade øm ved Berørelse; mellem Paroxysmerne falder Svulsten, og Huden taaler enhver Berørelse. Hverken det højre Been eller Armene lide. Ondet har varet i en 9 Maanedes, men især i den sidste Maaned har hun lidt meget. — Hun troer, at Tugtighed i et Kjøkken, hvori hun har staaet, er Aarsagen til Sygdommen.

Appetiten er god, men der er nogen Diarrhoe

tilstede. Lillige er hun af en meget delicat Constitution og hofter.

Hun føler temmelig megen Træthed i den nederste Deel af Ryggen, og de nederste Lændehvirvelben ere ved Tryk meget smme.

Hun har siden November forrige Aar ofte faaet Igler og spanske Fluere paa Knæet; Smerten formindskedes derved altid i 2 — 3 Dage i Hæftighed, men gik dog aldrig ganske bort, og vendte stedse siden med fornyet Kraft tilbage.

D. 10de Aug. Der forordnedes en spansk Flue ved Lændehvirvelbenene, et horizontalt Leje paa Ryggen, en mucilaginos Mixtur mod Hosten, og Opium med Magnesia mod Diarrhoen.

17de Aug. — Dagen efter Anvendelsen af den spanske Flue var Smerten borte og er ikke den hele Uge vendt tilbage! Dog er der endnu en særegen Svaghed i Knæet tilstede. Hun anmoder mig om at faae endnu en spansk Flue, som ogsaa skeer.

Den 24de Aug. Hun har næsten ikke haast det mindste Spor af Smerte; Benet er vel endnu saagt, men hun kan dog gaa bedre omkring end før.

Hosten vedbliver imidlertid.

Et andet Tilfælde af Neuralgi i venstre Knæ blev ligeledes for kort Tid siden lagt ved spanske Fluere over Lændehvirvelbenene.

2.

Irritation i Gangliesystemet.

Ganglierne kunne afficeres paa samme Maade som Rygmarven; og enten kan et enkelt Ganglion, eller flere lide.

Eygdommen i Ganglierne er imidlertid som oftest forbunden med en lignende i Rygmarvens tilsvarende Deel, hvorimod Rygmarven ofte lider, uden at Ganglierne i Nærheden ere angrebne.

De fornemste Symptomer paa en Irritation i Gangliesystemet findes i de Organer, som faae deres Nerver derfra. De bestaae i en forstyrret Function i disse Organer. De ikke Villen underkastede Muskler, der faae deres Nerver derfra, lide da af Kramper og uregelmæssige Sammentrækninger. Hjertet angribes af Palpitationer, de store Blodkar af uordentlig Pulsation; Muskelfibrene i Bronchialorganerne afficeres af Krampe, og frembringe derved en egen Art af Asthma, der ikke afhænger af Betændelse. Mave og Tarmene werde ligeledes Sædet for Krampe og forskjellige andre Afvigelser fra deres naturlige Tilstand. — Sensibiliteten i de Organer, der faae deres Nerver fra Gangliesystemet, lider paa forskjellig Maade. Hjertet og Lungerne frembringe Smarter, der ligne dem, der, naar Rygmarvsnervene lide, benævnes Ansigtssmerte. I Mave og Tar-

mene betegnes saadanne Smerter af en Irritation i Gangliesystemet med: „Gastropyni“ og „Enterodynii.“ Nyrerne, Urinblæren og Livmoderen kunne lide paa samme Maade. Secretionerne undergaae ligeledes en Forandring, i det at Producter deraf fremkomme der ikke finde Sted i sund Tilstand. Den uhyre Udsøndring af Lust, der undertiden stæer i Mave- og pyrosis, er derpaa et Exempel. Nogle Former af diaboetes ere saaledes maaſtee ogsaa neuralgiske. Mange Uordener i Menſtruationen komme ogsaa deraf o. s. fr.

De Ganglier, der mest ere udsatte for Sygdom, ere de mellemste og nederste ganglia thoracica, hvorfra nervi splanchnici komme, og hvorved forſkjellige Lidelser opſtaaer i Mave- og Digestionsorganerne. Derefter lide ganglia cervicalia hyppigſt, hvorved ſmertefulde og kramptagtige Sygdomme frembringes i Hjertet.

Melancholi og Irritabilitet ledsage ofte de andre Gangliers Lidelse.

En Sygdom i Ganglierne ſtaaer, ligesom den i Rygmærven, ikke nødvendigviis i Forbindelse med en Sygdom i vertebræ, eller med en Krumning i Rygraden. Den kan være ſamtidig dermed, og de for Sygdommen i Ganglierne ejendommelige Symptomer uledes da ofte med Urette af Krumningen eller Li-

delsen i Ryghvirvelbenene; men de hæves ofte, uden at denne læges, og den største Krumning eller Inflammation i vertebræ kan finde Sted, uden at nogen Neuralgi, afhængig af Ganglienerverne, er tilstede.

I Forbindelse med Symptomerne, der tilfjendegive Sygdom i Ganglierne, vil ofte en større eller mindre Grad af Omhed ved Tryk paa en eller anden Deel af Rygraden finde Sted, og som oftest nær det Sted, hvor de Ganglier ligge, hvorfra det lidende Organ erholder sine Nerver; naar f. E. Hjertet lider, bemærkes Omhed ved nogle af Halsvirvelbenene; naar Maven lider, i nogle af de mellemste eller nederste Ryghvirvelbeen.

Behandlingen er her næsten den samme, som ved Irritation i Rygmarven. Iglar, Blodkopper, spanske Fluer o. s. v. nær ved de angrebne Ganglier udgjøre Hovedmidlerne. Indvendigen maae, naar de heftigste Symptomer ere blevene bekjæmpede, og Intermissioner forekomme, som adjuvantia eller palliativa bruges Quinine, Jern og andre tonica; digitalis og Blaasyre mod Palpitationer og unaturlig Banken i Blodkarrene; Blaasyre, Bismuth og Opium mod Gastrodynii, pyrosis, og søgelig Sensibilitet i Maven, og Opium mod Krampe og Smerter i Nerverne. Disse Midler udfordres imidlertid sjelden; og anvendes de uden Hensyn til de lidende Ganglier,

ere de ofte uden den allermindste Nytte. Af end mindre Virksomhed ere udvortes Midler, saasom Blodigler eller spanske Fluer, anlagte ved Hjertet, eller Maven, naar de ere Sædet for Neuralgien. Jeg har seet Tilfælde af nervøse Hjerte-Affectioner (saasom Palpitationer uden organisk Sygdom) i flere Maanedeg modstaae Anvendelsen af digitalis, spanske Fluer paa Brystet og mange andre Midler og strøg vige for en spansk Flue paa Cervicaldelen af Rygraden. Utallige Tilfælde af Lidelser i Maven, der længe uden Nytte vare blevene behandlede med locale Midler paa epigastrium og ved de saakaldte stomachica, forsvandt som ved et Trylleri ved Anvendelsen af Blodigler eller en spansk Flue over de nederste Ryghvirvelbeen.

For med desto større Nøjagtighed at opløse disse Affectioner i Gangliehystemets Nerver, vil jeg særskilt afhandle Neuralgi i Hjertet og Neuralgi i Maven.

Neuralgi i Hjertet. *)

Palpitationer uden nogen organisk Sygdom i Hjertet forekomme ikke sjelden og betragtes i Al-

---

*) Det maa erindres, at Navnet: Neuralgi her bruges i sin mere udstrakte Betydning og ikke blot tilkjendegiver de Lidelser, der ledsages af Smerte, men ogsaa enhver anden sygelig Tilstand i Nervernes Functioner.

mindelighed som afhængende af en eller anden Sygdom i Hjertets Nerver. Alle Aldere ere udsatte for denne Sygdom og næsten i lige Grad, og, skjøndt vel ogsaa begge Køn lide deraf, er dog især det kvindelige tilbøjeligt dertil. Disse unaturlige Contractioner i Hjertet begynde paroxysmatiske, og kun efter stærk Legems- eller Sindsbewægelse; siden vorde Paroxysmerne længere og heftigere og frembringes af den ringeste Årsag, indtil tilsidst Hjertet vorder saa irriteret, at den mindste legemlige og aandige Anstrængelse, kort: enhver Ting, der blot forårsager et øjeblikligt stærkere Tilløb af Blodet til Hjertet, allerede fremkalder dem.

Denne Tilstand i Hjertet beroer, som jeg allerede har bemærket, i Almindelighed, om ikke altid, paa en sygelig Tilstand i Halsganglierne.

Palpitationerne ledsages ofte af andre Symptomer, ejendommelige for eller afhængende af den samme Sygdom i denne Deel af Gangliesystemet, saasom Smerter i Hjertet og Lungerne, Asthma o. s. v. Hine Smerter ansees da ofte for rheumatiske; men da denne Affection af Ganglierne, som sagt, i Almindelighed er forbunden med en lignende i en nærliggende Deel af Rygmarven, finde vi hine Symptomer ogsaa ofte ledsagede af andre, der hidrøre fra Rygmarvens Halsnerver; saasom af Smerter langs med

Hudnerverne paa Hovedet og Halsen; en fast Smerte omkring Noglebenene eller Skuldrene; Smerter, Tung-
hed og Svaghed i Armene og i den øverste og for-
reste Deel af Brystet o. s. v. Ofte klager da Patienten
mest over disse sidstnævnte Symptomer. Smerterne
ere som oftest og i stærkest Grad paa den venstre
Side af Legemet, undertiden i lige Grad paa begge
Sider; nu og da, men sjelden, blot paa højre Side.
Blot nervøse Palpitationer skilles fra dem, der af-
hænge af en organisk Sygdom i Hjertet, ved Man-
gelen paa andre Symptomer, der tilkjendegive en saa-
dan. I Hypertrophie ere Pulsationerne i Hjertet hef-
tigere og eensformigere; under en aneurysmatisk Ud-
vidning føles de over en unaturlig Udstrækning af
Brystet; ere der Been-Concrementer eller saadanne
Forandringer i Hjertets Klapper, at Blodomløbet der-
fra ikke kan skee med fuldkommen Lethed, er der som
oftest tillige Dedem, en blaa Farve i Ansigtet og
Læberne o. s. v. tilstede. Dertil komme endnu de
Kjendetegn, som Laennecs Stethoscop afgiver.

Imidlertid kunne begge disse Arter af Lidelser
være samtidige; men selv da vil Ondet lindres ved de
locale Midler paa Rygraden. Hvorvidt iøvrigt nervøse
Affectioner i Hjertet kunne bibringe Tilbøjelighed
til eller ere istand til at opvække organiske Sygdoms-
me deri, har jeg ikke Erfaring nok til at afgjøre.

Dr. Darmall synes at antage dette, men Laennec betvivler det.

Behandlingen af Neuralgier i Hjertet, hvorimod alle de bekjendte anodyna, antispasmodica og tonica som oftest intet virke, maa see, som jeg ovenfor har omtalt, og jeg tør efter mangfoldige Erfaringer anbefale den paa det Varmeste.

Neuralgi i Mave.

Forskjellige Sygdomme indbefattes under Benævnelserne: Dyspepsi, Indigestion o. s. v. og afhænge af forskjellige sygelige Tilstande i Mave. De hyppigste Aarsager til disse Sygdomme er chronisk gastritis, under hvilken jeg forstaaer alle de forskjellige Grader af chronisk Irritation og chronisk Inflammation i Mave. Denne Form af Dyspepsi bekjæmpes sædvanligviis ved Igler i epigastrium og streng Diæt; og naar Sensibiliteten i Mave er sygeligen forøget, gives Opium eller Blaastryen i smaae Gaver med Nytte. — Quininen, amara, de animaliske Syrer o. s. v. passe i de Tilfælde, der, som i mangel af Reconvalescent-Tilstand, blot beroe paa en Svaghed i Mave.

Der gives imidlertid mangfoldige andre Tilfælde af Fordøjelsesbesværligheder, der meget ligne disse ovennævnte Former, men ikke bestomindre ej læges ved hine Midler. Igler i epigastrium og Afholdenhed

hjælpe intet; anodyna frembringe ingen varig Lindring; tonica og adstringentia ere kraftløse, og Brækmidler og Laxantser forsøge ofte, især uforfigtigen og for længe anvendte, Sygdommen. Disse Tilfælde friste ofte Lægens Taalmodighed overordentlig, og man er glad ved paa en eller anden Maade at slippe fra dem. I mange af dem, der saaledes havde modstaaet den sædvanlige Behandling, fandt jeg imidlertid senere Omhed ved et eller flere af de mellemste eller nederste Ryghvirvelbeen; og ved at befri denne, ophørte Fødselsbesværighederne og de dem ledsagende Symptomer. Ved at erholde flere saadanne Erfaringer, maatte jeg vel ledes til at antage denne sygelige Tilstand i Maven for en nervøs Affection i dette Organ, afhængende af Irritation eller Inflammation i de Nerve-Masser eller Ganglier, hvorfra nervi splanchnici komme. Omheden i Nærheden af disse Ganglier stadfæstede denne Anskuelse, og Resultatet af Behandlingen overbeviste mig aldeles derom.

I den Sygdom, som jeg nu nærmere vil beskrive, lide Mavens Functioner, og den vorder Sædet for forskellige Sygdomsphænomener, der let kunne tages for chronisk gastritis.

Hovedsymptomerne paa denne Sygdom ere

foruden Omheden i Nærheden af de midterste og nedste Brystsganglier følgende:

1. Indigestion, eller Uorden i Fordøjelsen; Syre dannes i Maven, Luft udvikles, o. s. v. hvoraf Opblæsning, Udspænding af Maven o. s. v.

2. Smerte i Maven, snart over det hele epigastrium, snart kun paa et enkelt Sted; den beskrives som en rheumatisk Smerte, som en Følelse af Gnaven, eller som en Følelse af noget tungt Legeme i Maven. Naar Smerten har varet længe, er der ofte en virkelig Omhed ved Tryk paa epigastrium, og nu og da en Følelse, som om man var nær ved at falde i Afsmagt.

3. Opblæsning er et characteristisk Tegn, og næsten constant. Den afviger fra den ubetydelige Udvikling af Luft, der grunder sig paa ufordøjet Fødes Decomposition, og altsaa blot er en simpel Følge af Indigestion, derved, at en særdeles stor Mængde Luft affondres. Nu og da dannes Luften næsten øjeblikkeligen, og Maven udspændes pludseligen og befries endeligen derfra ved en lyd og stærk Opstøden; undertiden er denne Affondring af Luft langsommere, men varer længe og plager Patienten i mange Timer og selv Dage. Ofte mildnes den ved et horisontalt Leje paa Ryggen, og foreges ved Rydelsen af

Fødemidler. Tryk paa de smertefulde Ryghvirvelbeene frembringer undertiden en pludselig Opstøden af Luften.

4. **Halsbrynde.** — En stærk Affsondring af en klar Vædske ledsager ofte denne Affection. Den er ikke saa almindelig, som det ovennævnte Symptom; undertiden ere de samtidige, undertiden er Halsbrynde forbunden med Gastrodyni, og undertiden er det den eneste Mavebesværlighed, der er tilstede.

5. **Pulsation i epigastrium** er et hyppigt Symptom.

6. **Affectioner af Rygmarbnerverne:** en Følelse, som om der var bunden en Snor stramt om Livet, Cardialgi, Ømhed langs med Randen af Ribbenene, Smærter i de nederste Intercostal-muskler, eller i Underlivsmusklerne.

Ved at kaste et Blik paa disse Symptomer, vil man see, at nogle af dem ere fælles for gastritis og Gangliernes Affection, og andre mere characteristiske for denne. Smerte i epigastrium er fælles for begge Sygdomme, men i Nerve-Affectionen beskrives den i Almindelighed som en dump Følelse; i gastritis ledsages Smerten hyppigere af en Følelse af Hede, og forsøges især, skjøndt ikke altid, ved Nydelsen af varme Drikke. Ømhed ved Tryk paa epigastrium ledsager oftere chronisk gastritis end Gangliernes Sygdom. Opblæsning af Affsondring af Luft afhænger sjelden af

gastritis, og er hyppigst tilfælde, naar Ganglierne lide. Halsbrynde maa, som jeg troer, altid tilskrives Gangliernes Lidelse, og frembringes efter mine Erfaringer aldrig ved gastritis. De forskjellige Symptomer, der beroe paa Rygmærknervernes Affection, ledsage vel ikke altid Sygdommen i Ganglierne, men fattes deri dog sjelden, medens de næsten aldrig ere tilfælde i chronisk gastritis. — Foruden disse diagnostiske Symptomer maa endnu et, ejendommeligt for gastritis, anføres, nemlig de røde og undertiden fremstaaende Papiller paa Tungen, især paa Spidsen og Kanterne; Tungen er ogsaa oftere belagt, og lidt Feber oftere tilfælde under en chronisk Inflammation i Mavesen, end under en Affection i Nerve-Ganglierne.

Det vil derfor ikke være vanskeligt at skille begge disse Sygdomme fra hinanden, især naar tillige Omhed i Nærheden af hine Ganglier opdages. — Endsskjøndt begge Sygdommene ere meget forskjellige, ere de dog ikke sjelden samtidige, et Tilfælde, der er let at forklare, thi naar Sygdommen i Ganglierne længe har forstyrret Fordøjelsen og saaledes udsat Mavens Slimhinde for gjentagen og langvarig Irritation af ufuldkomment fordøjet Føde, maa naturligviis en virkelig Inflammation let kunne opstaae i dette Organ; Behandlingen maa da lempe sig derefter.

En meget hyppig Complication af denne Gang-
 liefygdom er med den samme Lidelse i Halsganglierne
 og Rygmarven. Der findes derfor ofte paa samme
 Tid Omhed i nogle af de nederste Ryg- og i nogle
 af Halskviervelbenene, og samtidigen dermed Hjerte-
 banken, og Smerter, Svaghed og Mæthed i Armene.

Det er meget vigtigt at erindre, at disse Ner-
 ve-Affectioner ofte kunne ledsage andre Sygdomme.
 Naar Ryghviervelbenene, eller Bruskene imellem dem in-
 flammeres, tage de nærliggende Nerver ofte Deel deri,
 og neuralgiske Symptomer frembringes derved, der
 ofte udgjøre Sygdommens pinligste Deel, og Hensyn
 til hvilke meget vil lindre Patienten. — Dette er ofte
 Tilfældet i Febre. Neuralgiske Affectioner af Hovedet
 forekomme deri ofte og tages da let for Hjerne-In-
 flammation. I Phthisis ere Smerter i Intercostal-
 musklerne og Trykken for Brøstet ofte af en neural-
 gisk Character og let at bekjempe; i hepatitis yttre
 de neuralgiske Symptomer sig hyppigst ved Følelse
 af Spænding over epigastrium, eller ved Smerte
 og Omhed langs med Randene af Ribbenene. Smer-
 ten antages undertiden at have sit Sæde i Leveren,
 naar den højre Side lider, men forekommer ligesaa
 ofte paa den venstre Side. Denne neuralgiske Affec-

tion behandles ofte som en hepatitis, medens Leveren slet ikke er angreben af Sygdom.

Jeg tilføjer nogle casus til Oplysning af Ovenstaaende.

1.

Hjertebanken, Neuralgi i Armen, Gas-
trodyni o. s. v.

D. 25 Juni 1828. — Harriet H., 19 Aar gl., klager over Hjertebanken, en Følelse af Sammensnæring over Brystet, hyppig Tilbøjelighed til Ufmagt og Smerte i Maven. — Hjertebankningen opstaaer ofte om Dagen ved enhver Forandring af Legemets Stilling, og forøges ved Bevægelse. Naar hun gaaer, nødes hun ofte til pludseligen at standse paa Grund af Trykken for Brystet, og Spænding over den nederste Deel af Brystet. Der er Smerte i Muskelne paa Halsen, og Bæmskelighed ved at bevæge Hovedet; ligeledes skyde Smerter sig fra det venstre Nøglebeen over det venstre Bryst, der da vorder meget smert, ned over den venstre Arm indtil Fingerspidserne. Den venstre Arm føler sig meget svag. Undertiden smerter og udspændes Maven. — Menstruationen er i Orden, Stolgangen træg.

Denne Sygdom har varet i 6 Maanedes og tilskrives Forkjølelse. De fire øverste Halskirtelbeene

ere meget smme ved Tryk; det fjerde, ottende, niende og tiende Ryghvirvelbeen ere ogsaa smme, men i ringere Grad. — En spansk Flue ved Ryghvirvelbenene, Laxantfer og Rolighed forordnedes. Smerten i Mave og Opblæsningen efter Rydelsen af Fødemidler formindskedes derved tydeligen. Sammensnørningen i Brystet ophørte.

2.

Dyspepsi, Banken i epigastrium o. s. v.

D. 5 Juni 1828. — Md. W., 23 Aar, gift, men uden Børn, klager i 5 Uger over Smerte i den venstre Side af Underlivet, en trykkende Tyngde ved Mave efter ethvert Maaltid, bestandig Træthed og Mæthed. Smerten i den venstre Side sidder i Mufflerne og strækker sig mellem de nederste Ribbeen og crista ilei; den forøges ved Tryk, og er vedholdende Dag og Nat. Der er en Følelse af Sammensnøring rundt om Livet midt imellem cartilago ensiformis og Navlen, der nærer hende at bøje Legemet forover, og om Natten ofte er saa heftig, at hun maa sidde oprejst i Sengen. Der er næsten altid en pinlig Banken i epigastrium tilstede og Brækning opstaaer hyppigen efter Maaltiderne. Ogsaa klager hun over Opblæsning og Syre i Mave. Benene ere meget matte og smme ved Berørelse. Tærne bøjes ofte, især om Natten, uvilkaarligen

indad, uden at hun er istand til igjen at bringe dem i den naturlige Stilling. Ved Undersøgelsen af Rygraden spores der en betydelig Omhed ved Tryk paa det 7de, 8de, 9de og 10de Ryghvirvelbeen.

En spansk Flue forordnedes over disse.

D. 10de Juni. Hun befinder sig allerede meget bedre. Morgenen efter den spanske Flues Anvendelse var Smerten i Underlivet forsvundet; hun har siden ikke sporet noget til Tyngheden i epigastrium; og Bankningen er tagen meget af. Hun er fri for Opblæsning og Syre i Maven, og føler sig meget stærkere.

Ved at trykke paa Rygraden, bemærkedes den at være mindre sm. En spansk Flue forordnedes igjen.

D. 10de. Hun anseer sig for fuldkommen helbredet.

3.

Opblæsning, Halsbryndē, Neuralgi i
Brystets udvendige Dele.

11te Juni 1828. Md. B., en mager 64aarig Kone, klager i flere Maaneder over besværlige Opstødninger. Hun har Smerte tvers over epigastrium; Sammensnævring over Brystet og Halsbrynde i en høj Grad.

Der bemærkes betydelig Omhed ved at trykke

paa det 4de, 5te, 7de og nederste Ryghvirvelbeen. For 4 Dage siden fik hun en spansk Flue paa epigastrium, men uden mindste Lindring; Ondet syntes snarere at forværres.

En spansk Flue anlagdes paa de nederste Ryghvirvelbeen.

Siden anvendtes 6 Igler nærved det 5te Ryghvirvelbeen.

Allerede under den spanske Flues Anvendelse opførte Sammensnoringen og Halsbrynden, og siden tog alle Symptomerne gradviis af, saa at hun d. 24de erklærede sig for helbredet. *)

4.

---

*) Forf. meddeler en heel Deel lignende Tilfælde, men som Rummet forbyder os at meddele. — Det Øvrige af hans Bog indeholder physiologiske Bemærkninger om Gangliesystemets Indflydelse paa Hjertet, Arterierne, Maven og Tarmkanalen, og ender med nogle Art om angina pectoris og colica pictonum, som han ligeledes i de fleste Tilfælde anseer for Neuralgier, beroende paa en Irritation enten i Rygmarven, eller i Gangliesystemet, eller i begge paa eengang. — Senere end Dr. Leales Bog er i London udkommet et Værk af Dr. Tate: „A treatise on hysteria Lond. 1830. 8vo. p. 134,“ hvori Forfatteren ligeledes ugleder Hysteri med alle sine Symptomer af en Irritation eller inflammatorisk Tilstand i Rygmarven, snart uafhængig

og snart afhængig af Uorden i Uterinfractionerne. Han paaſtaaer, at der i ethvert Tilfælde af Hysteri, som er forekommet ham i hans Praxis, har været betydelig Smerte ved Tryk i et eller flere af Ryghvirvelbenene, og at contrairitantia (især Brækviinsteenssalven) paa Rygraden maae ansees for Hovedmidlet. — Det er vistnok godt og gavnligt, at begge disse Forfattere have henvendt vor Opmærksomhed paa Rygmargens ovenomtalte Sygdomme, men at sidstnævnte Forf. er højst eensidig i sine Paaſtande, ligger altfor klart for Dagen, til at vi videre ſkulde behøve at gjøre opmærksom derpaa.

Red.

Recensioner og critiske Anmeldelser.

Årsberättelse om Svenska Läkare-Sällskapets Arbeten. Lemnad den 6 October 1829 af C. J. Ekström, Sällskapets Secreterare. Stockholm 1829.

Endnu denne sidstudkomne Årsberättelse af det svenske medicinske Selskabs Forhandlinger er af Herr Dr. Ekström, som dermed nedlægger det ham overdragne og høist tilfredsstillende udførte Hverv, der vidner om vore svenske Collegers Flid og Iver for Selskabet. I det at nærværende Hefte indeholder en sammentrængt Meddelelse af en stor Deel af de vigtigste Opdagelser i Anatomi, Physiologi, Medicin, Chirurgi og Fødselsvidenskab, leverer det denne Gang ikke saamange originale Jagttagelser. Disse beløbe sig til følgende.

1. Herr A. Retzius, der endnu synes at være et af Selskabets flittigste Medlemmer, har (S. 17) undersøgt flere saakaldte Haarsække i Ovarierne og fundet, at de Steder, fra hvilke Haarene vogue frem, ere fuldkommen af samme Structur som de haarbeflødte Dele af vor Hud, med epidermis

rete mucosum, corium og cryptæ. I en lignende Sæf efter en Forløsning, og som ogsaa indeholdt Tænder, fandt Herr K., at disse ej vare udygne fra de Steder, hvorpaa Haarene sadde, men fra den øvrige Deel af den indvendige Hinde, hvis Structur stemmede overeens med Mundens indre Hinde. Denne var overdraget af et farveløst yderst tyndt epithelium, og havde enkelte smaae ophøjede Slimhjerter (folliculi mucipari). — Dette Præparat viser saaledes, at Tænderne ej tilhøre det egentlige Beensystem, eller Skelettet, men Hudsystemet.

2. Hos en ældre Mandsperson, som flere Aar før Døden havde faaet et stærkt Stød paa den højre Hofte, fandt (P. 19—20) Herr Ketzius cartilago paa Laarbeenshovedet rundt om det runde Ligaments Insertion paa et Sted, som var noget større end en Specierigbbaler, aldeles forsvundet, saa at selve Beensubstantien laae blottet, men, mærkeligt nok, beklædt med en efter Udseende frisk Deel af Synovialhinden. — I acetabulum var en stor Deel af cartilago paa samme Maade forsvunden omkring samme Ligaments Insertion. Dette Ligament (ligam. tere) var overdraget med en lymphatisk udsvedt Bædsse, men forresten ikke beskadiget. Istedet for det Fedt, som ellers findes i fossa acetabuli, var der en fast Lympe; istedet for at Synovialhinden es-

lers danner Folder, var den her stramt udspændt; og istedet for at være nøje forenet med cartilago, funde den her med Lethed præpareres derfra.

3. Samme har (S. 20) ogsaa forevist et Tilfælde af emphysema pulmonum hos et vorent Mandfolk. Luftecellerne vare af et Hamefrys Størrelse.

4. Dr. Schönbeck i Lund har (S. 21) meddelt Selskabet et Tilfælde af Ischuri, hvori efter Døden Blærehalsen fandtes fuldkommen udslettet, Blærens Hinder incrusterede med Steen-Fragmenter, og dens gangrænescerte fundus dannende en fortsat Kanal med intestinum jejunum, der paa dette Sted ogsaa var angrebet af Gangræn. Ondet tilskreves af Patienten (en Husar) et heftigt Ridt en 8 Aar iforvejen.

5. Dr. Alförs har (S. 22) givet en kort Beretning om en Hovedbesskadigelse hos en Arbejder i et Teglværk, hvorved Hjernefalken blev trykket ind paa venstre Side, men ingen Besskadigelse var at opdage paa den højre Side. Patienten døde under Symptomer paa compressio cerebri, og ved Obductionen fandtes det nedtrykte Beenstykke ($3\frac{1}{2}$ Tomme langt og $2\frac{1}{2}$ T. bredt), fuldkommen løst og opløstet, men, hvad som fortjener at bemærkes, uden Tegn til Inflammation i Hjernens Substantis eller i dens Hinder; derimod saaes nu en Fissur i Hjernefalken paa højre

Side, og under den i Hjernen en betydelig Blødningsydning.

6. Hos et blaa syg 10aarigt Pigebarn fandt (S. 22) Dr. Ekman i Calmar det sædvanlige Phænomen, der er Uarsagen til Sygdommen, ductus arteriosus og foramen ovale i Hjertet aabne; arteria pulmonalis bemærkedes ligeledes saa udslettet, at kun en Naalespids kunde føres ind deri.

7. Dr. Sonden har (S. 23) iagttaget et Tilfælde af pericarditis, der bekræfter denne Sygdoms snigende Gang, og Vanskeligheden, medens endnu Hjælp er mulig, at opdage den farlige Fiende. De pathologiske Forandringer, der fandtes ved Obductionen, vare de sædvanlige. Inflammationen havde i dette Tilfælde ogsaa strakt sig til pleura.

8. Herr H. Retzius har (S. 25) forevist en paa en frisk Person udtrukken Rindtand, hvis Krone var dybt udhulet, og indeholdt 3 friske Fluelarver, af hvilke de to vare levende. De vare rimeligviis udblækkede der.

9. Herr Opphoff og Herr Retzius have (S. 25) meddelt en Mand's Sygehistorie, der bøde af en hydatids og scirrhus Degeneration i de øverste Kjærtler i Mesenterium. Kjærtlerne dannede en haard Masse, der tæt omgav en Del af Tolvfingertarmen, og der havde frembragt et stort Saar. At flere før

maatte have været tilstede, var tydeligt af en Død
 Nr. Boldsomme Brækninger strax efter Nydelsen af
 alle Spiser og en dump Smerte langs med duode-
 num vare de væsentligste Symptomer.

10. Dr. Elström har (S. 26) givet Beret-
 ning om tvende Tilfælde af anus imperforatus hos
 Nyfødte; i den ene var anus normalt dannet og kun
 en Åtref i selve sphincter hindrede Udtømmelserne,
 hvilket let blev afhjulpen ved en enkelt Incision. — I
 det andet kunde Tarmen derimod hverken naaes med
 Kniven eller en indbragt Troikar. 8de Dag efter døde
 Barnet under Symptomer af Tarmbetændelse, og En-
 detarmen fandtes da at aabne sig i Urinblæren. Dr.
 E's Forslag at danne en anus artificialis havde For-
 ældrene ikke villet antage.

11. Herr Distriktslæge Elman har (S. 27)
 leveret et Par Bemærkninger om den ikke sjelden for-
 rekommende Uttring af Hypochondri, at Patienterne
 uden den mindste Anledning ansee sig angrebne af
 Syphilis; men de indeholde ikke det mindste Ryt.

12. Herr Traufvenfelt har (S. 27) gjort det For-
 slag, at fattige Menneſker med Beensaar ſkulde hos Fat-
 tiglægerne kunne forsynes med en Blyplade, et Hef-
 teplaster og et Circularbind, for paa denne Maade
 dels at helbredes, dels at sættes iſtand til at arbejde.

Ref. tvivler stærkt paa; at Antagelsen af dette Forslag virkelig vilde opfylde sin Hensigt.

13. Herr Hellström har (S. 28) meddelt tvende Tilfælde af indklemmt Brok, i hvilke det lykkedes ham at tilvejebringe Repositionen ved Anvendelsen af en stor cucurbita paa Underlivet, en Steenfrukke, i hvilken Luften var bleven fortyndet ved Forbrænding af Wiingeist.

14. Herr Bergstrand har (S. 29) givet en Beretning om en af ham behandlet betydelig Beskadigelse af Fodledet hos en 62aarig scorbutisk Mand, som faldt ned ad en høj Trappe. Huden bag paa Smalbenet, Achilles-Seenen og de Ligamenter, som bagtil forene Fodledet med os antleruris, gik paa tværs over, saa at Articulationen laae ganske aaben, og Skaden lignede et hugget Saar. Begge Malleoli vare brufne og Foden luxeret halvt udad; Strømpen og Støvlen vare imidlertid dog aldeles hele; Beskadigelsen var altsaa vistnok af den Besskaffethed, at Amputation derved fuldkommen indiceredes; men paa Grund af Patientens Alder og scorbutiske Anlag, besluttede Forf. dog for det første at forsøge at forstaae ham derfor. Delene bleve derfor bragte i et passende Leje, og Behandlingen lykkedes allerede temmelig vel, da en opstaaende heftig Feber endte hans Liv paa 12te Uge efter Faldet. — Mærkelige ere

følgende Omstændigheder i denne *casus*; 1) at en saa betydelig Besskabigelse kunde opstaae, uden at Klædningsstykkerne om Delene derved lide det mindste; hvilket kun kan forklare af en paa den cachectiske Tilstand beroende Skjorhed i Delene. — 2) At ingen nervøse Symptomer opstode ved en saa betydelig Laceration af Nerver, Sener og Ligamenter; og 3) at det ulykkelige Udfald udeblev saa længe. — Begge sidstnævnte Omstændigheder kom vel af Mandens Sygelighed og Alder og den deraf flydende svagere Reaction.

15. Herr Feldtlæge Wahlberg i Umeaa har (S. 30—32) fortalt følgende mærkelige Sygdomshistorie. En 29aarig gl. Bonde, havde fra Barndommen lidt af prolapsus ani, som det dog altid lykkedes ham at reponere selv. Da anus engang faldt frem medens han arbejdede ved Strandbredden, afskar han en Kvist af en Bidiebusk, et Par Sommer under det Sted, hvor den delte sig i tvende lige Grene til Siden. Han skjød den saaledes op i Endetarmen, holdende med Fingrene ved begge de udgaaende Grene. Tarmen reponeredes paa denne Maade uden Vanskelighed, men Patienten gik for langt op under Repositionen, og kom til at slippe begge de udgaaende Grene indenfor sphincter ani, hvorefter de ifølge deres Elasticitet sprang ud fra hinan-

den, og hverken kunde naaes eller udtrækkes. — 8 Dage efter søgte han Raad hos Herr W. for en heftig Smerte under Brystet, som han tilskrev den i Underlivet varende Qvist, hvis Længde han angav til 4 Tommer. Saavel Stolgangen som Vandladningen havde efter hiin Hændelse hidtil været regelmæssig, og ved Undersøgelse i rectum kunde Herr W. ikke opdage noget fremmed Legeme der, saa at han tvivlede om Rigtigheden af den Syges Angivelse. Kun Lægemidler forordnedes. En anden Læge, Dr. Hallström søgte ligeledes forgjæves at opdage det foregivne fremmede Legeme i rectum. Patientens Lidelser havde imidlertid tiltaget. Han leed nu af bestandig Stols-trængsel, vanskelig Vandladning og en ulidelig Smerte i Egnen om Blæren og Lænderne. Blødgjørende Lægementer, varme Omslag o. s. v. forordnedes uden Lindring af Smerterne, der snart gjorde enhver Bevægelse umulig og tvang den Syge til altid at ligge med Legemet bøjet forover mod Knæerne. — Da Herr W. omtrent tvende Maaneder efter sit første Besøg (Dr. Hallström havde vel i Mellemtiden behandlet ham) igjen saae Patienten, fandt han til sin Forbavselse den ene Green af Qvisten i to Tommers Længde at stikke frem gennem Huden af den øverste Deel af musculus glutæus sinister, og omtrent paa samme Sted paa højre Side var en fluctuerende Svulst, i

hvilken, efter gjort Abning, den anden Green's End opdagedes og letteligen fremdroges noget. Ved at brække begge Grenene lykkedes det at adskille dem deres Foreningspunct, og siden at trække enhver af dem for sig gennem de særskilte Abninger. Imidlertid var Qvistens Længde større end Patienten havde angivet, thi enhver af de udgaaende Grene var fulde 9 Tommer lang, og den Deel, hvorfra de udgik, 2 Tommer lang og omtrent $\frac{3}{4}$ T. i Gjennemsnit. — Patienten, som strax efter Udtagningen af Bidieqvisten sporede en betydelig Lindring i sine Lidelser, vedblev imidlertid at lide af en hectisk Feber og døde 5 Uger efter. — Vi maae højlig beklage, at der ingen Obduction skete.

16. Herr Åkerman har (S. 33) meddelt et Uddrag af det stockholmske orthopædiske Instituts Journal fra Oct. 1827 til Oct. 1829, hvoraf man ser Institutets gode Fremgang og i det Hele meget heldige Virksomhed. Især har man været heldig ved Behandlingen af scoliosis, (hvoraf 17 lede, blandt hvilke der ikke var en Eneste, som jo ej blev betydeligen bedre.)

17. Af de fra Provincial-Lægerne til det kgl. svenske Sundhedscollegium indsendte Rapporter om de syphilitiske og leprose Sygdomme (S. 56—57) sees, at Diætturen uden Mercur er bleven anvendt hos

52 Procent, og Mercurialkuren hos 40 Procent af de Udskrevne (2875), et Forhold, der beviser den tilstaaende Tilsto til den forsmægtede Behandlingsmaade. Sevnføres Antallet af Recidiver efter disse to endo forskjellige Kurmetoder; saa finder man, at de, behandlede uden Mercur, udgjøre $7\frac{1}{2}$ Procent, og de med Mercur 10te Procent. Fortrinligheden af Behandlingen uden Mercur fremfor den med Mercur ligger altsaa ogsaa i disse Erfaringer for Dagen.

18. Herr Trafsenfelt har (S. 72—74) henvendt Lægenes Opmærksomhed paa den store Rytte af glandes querens mod flere Sygdomme, saasom hos Børn mod Scrofuler, Rachitis, Svagbed og en slimig Tilstand i Fødselsorganerne, Obstructioner i Underlivets Kjørtelsystem og Marasmus; hos Ældre som et ypperligt mavestyrkende, Digestionen befordrende Middel, isærdeleshed hos dem, der lide af Hæmorrhoider; mod adskillige Sygdomme i Urinvejene, hos hecatiske Personer i Almindelighed, og Svindsotige isærdeleshed, i Forening med islandsk Ros o. s. v.

19. Paa Hospitalet i Lund har man efter Lk. Med. Bruzelius's Beretning (S. 87) seet Rytten af den grønne Sæbes Anvendelse mod Tnat istedet for Svovlsalver stadfæstet.

20. Ogsaa Chorkalkopløsningen har man (S. 88)

den samme Hospital brugt med særlig Virkning mod Mælsær.

21. Dr. Elman har (S. 88) ved Behandlingen af gamle, ærene Brænsaar seet stor Nytte af coct. fraxini excelsioris, hvormed Særene ofte vaskes eller befugtes.

22. Mod de remitterende gastriske Febre, som forrige Sommer herskede i Stockholm, har det svenske Quinine viist Hjernsærfønselt (S. 89) ypperlig Nytte. 20—24. Gran deraf, tagne i 6—8 Timer under Remissionen, have efter foregaaende Anvendelse af de indicerede Bræk- og Lægemidler, skjøndt Tungen endnu var belagt, enten aldeles standset Feberen, eller forkortet den næste Exacerbation. Undertiden taaltes Chinasaltet ikke i Pulver, men da gjorde $\frac{1}{2}$ Drachme, opløst i 1 Unze Kanestvand med Tilfætning af lidt mere fortyndet Sælsyre, den forønskede Virkning. — I Forening med extract. absinthii concentratum udgjør efter samme Forf. (S. 90) Chinasaltet i Pilleform et ganske fortrinligt, sikkert virkende Middel mod Koldfeberen hos dem, der ikke kunne eller ville tage Chinabarken eller Saltet i Substant. Man giver da en Scrupel af hvert i den feberfri Tid, indtil Feberen er standset; af Extractet, alene givet, har han derimod ikke seet mere Virksomhed end af ethvert andet amarum.

23. Samme Forfatter har (S. 91) meddelt Selskabet sine Erfaringer om Nytten af lactucarium som et beroligende Middel; han har fundet det virksomt i nogle Tilfælde, hvori opium ej viste nogen Nytte, eller endog skadede.

4.

D.

Lægevidenskabelige Opdagelser og Nyheder.

1.

Anatomi, Physiologi, Psychologi og Pathologi.

Amaurosis, frembragt ved en cariss
Tand.

En 30aarig Kone fik i Efteraaret 1825 pludselig en heftig Smerte i Ansigtet, den venstre Tinding, og det venstre Øje, som hun tilskrev en Forkjølelse. Lidt efter lidt formindskedes Synsansen paa det venstre Øje, og tilsidst blev hun aldeles blind derpaa. Alle mulige Midler bleve i 6 Maaneder brugte derimod, men uden Nytte. Efter den Tid svulmede Rinden, og blodig Materie begyndte at udslyde fra det neders-
ste Øjenlaag. Smerterne formindskedes derved; men Blindheden vedblev. Pus vedblev endnu i nogen Tid at udslyde fra ovennævnte Sted, indtil i Vinteren 1826, da Smerterne omkring Øjet atter bleve saa voldsomme, at hun i Begyndelsen af 1827 begav sig til Wilna under Prof. Galenzowskij's Kur. — Denne fandt det venstre Øje fuldkommen usølsomt for

Tøstet; Pupillen var udvidet; men igrigt syntes Hjer-
 æblet og Hjenlaagene sunde. Pus udflød endnu stedse
 fra det nederste Hjenlaag. G. mente, at dette kom
 fra sinus maxillaris, og at Blindheden vel kunde
 afhænge deraf, og af caries i det øverste Beendække
 i antrum Highmori. Da denne igjen maaskee kun-
 de være opstaaet af en caries Tand, spurgte han strax,
 om hun ikke havde nogen ormstucken Tand, og om
 Onket ikke var begyndt med Tandpine. Den Syge
 tilstod, at hun virkelig havde en hul Tand, den
 første dens molaris paa venstre Side, men at den
 ikke havde gjort hende meget ondt. G. besluttede
 imidlertid dog at udtage Tand, baade for at see,
 om dens caries ikke stod i Forbindelse med Lidelsen i
 antrum Highmori, og for at give Materien et
 nyt Udløbssted. Tand blev da udtrukket, og til
 G's og den Syges Forbavselse bemærkedes paa En-
 den af Roden et lidet gult Legeme, saa stort som
 en Knappenaal; dette Legeme, der gik lodret midt
 igjennem Tand, befandtes ved Udtrækkelsen ikke at
 være andet end en Træpind. Sandsynligviis havde
 den Syge (som hun dog slet ikke erindrede sig) brugt
 en Tandstikker af Træ, og et Stykke deraf var da
 gaaet af, og blevet siddende i Enden af Roden, og
 havde paa Tandens Nerve frembragt en bestandig Ir-
 ritation, der havde forplantet sig til det 5te Nerve-

par's øverste Grene og saaledes frembragt den forte Stær og Inflammation i den indvendige Hinde af anthrum Highmori. En Sonde, indbragt i alveolus, trængte ind i anthrum, og da den igjen blev udtrukken, udflød der nogle Draaber af en sero-purulent Bæddse. Under Tandens Udtrækning og den derpaa følgende Undersøgelse af Delene, følteb nogen Stikken oven over Øjet og i Tindingen, men den gik snart igjen over. Munden blev udfyldt med lunken Vand, for at forstærke Materien i anthrum et lettere Udløb; men der udflød kun en liden Mængde. Smærterne standsede allerede ganske den samme Aften, og Øjet begyndte at vise sig sølsomt for Øjets Indvirkning. Synet vendte gradviis saaledes tilbage, at hun efter 13 Maaneders Blindhed allerede paa 9de Dag efter Tandens Udtrækning saae ligesaa godt med det venstre Øje, som med det højre, og paa 11te Dag rejste sund hjem til sin Familie.

Dette Tilfælde stadfæster saaledes Magendies Mening om det 5te Nervepars store Indflydelse paa Synsansen. (Uddraget af Archiv. génér. de Med. Juin 1830.)

Ulige Udvikling af Tvillinger.

En 32aarig Kone, der allerede havde født tre Børn, nedkom fjerde Gang og fødte en fuldbaaren

fract: Døng: Efter et Ovarterf fulgte en Modtæ-
ge, men i samme Øjeblik udløb atter en betydelig
Mængde Vand; og et andet Foster, et Pige, døde
pludseligen tilligemed en anden Modtæge. Disse
sidste Foster, der havde ligget i sine egne Hinder,
uden nogen Fortvælselse med det første, var vel væn-
net, men ikke mere end 5 Månader gammelt. Man
fandt af Venens Sammenfalden paa Hovedet og de
bløde Leddemode slutte, at det allerede for længe siden
havde ophørt at leve, men dog var der inset Tegn
til Forraadnelse. (Le Lancette française Juin 1830.)

De franske og engelske Forontimmeret
i solavica
Efter oplysning have bemærket, at de franske For-
entimmer, skjønt mindre af Vægt end de engelske,
dog havde et bredere Bryst, maalte Dr. Billermé en
stor Mængde af begge Nationers Næglebeen og fandt ved
Sammenligning, at Middellængden af de franske For-
entimmeres er 6 Tommer, medens at de engelskes al-
drig er over 5 Tommer. Hines Bryst er af den
Grund bredere. (Ballet. d. 12. med. Juin 1830.)

Et værdeligt Phænomen under Dentis-
tionen af den voksne.

Et lille Pigebarn lød meget ved at fane sine
Tænder. Ved den 10de Lands Hæbrud udstødte hun
en Rotten stærke Skrig og viste om Morgenen et
meget fyldent Ansigt. Den følgende Nat. lukkede de
venstre Øje sig, da Øjenlaagene svulmede og blev
blaa. Svulsten blev saa stor som et Hønsæg. Man
opvændte Biler, Amslag, Fopha, og Lavement; Øjenlaagene tabte derved noget af deres Svulst, og
man opdagede da med stor Forundring, at Svulsten
var opstaaet af Øjets Fremskydelse ud af orbita. —
Helbredelsen gik kun langsomt for sig, men iværksæt-
tes dog fuldkommen ved Bandagen. (Berettet af Dr.
Montcourrier i société de Med. pratique i
Paris d. 4 Maj 1820; G. la clinique 30 Juin
1820.)

En betydelig Leverforstoppelse, helbredet
ved et Svangerskab.

Anna Estieu, 36 Aar gl., havde i nogen Tid
lidt af en dump Smerte i det højre hypochondrium,
og først da hun opdagede en tydelig Svulst der, hen-
vendte hun sig til sin Læge. Leveren, der strakte sig
nedenfor de fælste Ribbeen, var haard og smertefuld,

og en almindelig Gulsot var opstaaet. Forbøjelsen var i Horden, Stolgangen lysgraa og Urinen meget mørkegul. — Igler og Afføringsmidler anvendtes. Da hun imidlertid blev svanger, frygtede hun for at fortsætte Brugen af Laxermidlerne og satte, trods Lægens Raad, al Medicinen tilside. — Allerede midt i Svangerskabet var Leveren bleven mindre haard og taalte bedre udvortes Berørelse. Og saa alle hendes øvrige Functioner havde tydeligen bedret sig. — I den sidste Maaned af Svangerskabet vare der altsaa ingen flere Smerter i hypochondrium og al Gulsot var borte. — 14 Dage efter hendes Nedkomst var der ikke mindste Spor af Leverforstoppelse tilbage. — Man frygtede, at Sygdommen vilde komme igjen; men dette er ikke skeet. Hun har nu i 6 Aar befundet sig fuldkommen vel. (Fra le olinique 30 Juin 1830.)

Et sjældent Tilfælde af Melke-Affson- dring.

Man har flere Exempler paa, at Dien, uafhængig af enhver sympathist Indvirkning af Livmoderen, har trukket Melk til Brysterne; men det er overordentlig sjældent, at denne Affsondring opstaaer uden disse ovennævnte Marsager. Følgende Fagtagelse er derfor mærkelig.

hvilken, efter gjort Abning, den anden Green's Ende opdagedes og letteligen fremdroges noget. Ved at brække begge Grenene lykkedes det at adskille dem i deres Foreningspunct, og siden at trække enhver af dem for sig gennem de særskilte Abninger. Imidlertid var Dvignens Længde større end Patienten havde angivet, thi enhver af de udgaaende Grene var fulde 9 Tommer lang, og den Deel, hvorfra de udgik, 2 Tommer lang og omtrent $\frac{3}{4}$ L. i Gjennemsnit. — Patienten, som strax efter Udtagningen af Vidieqvisten sporede en betydelig Lindring i sine Lidelser, vedblev imidlertid at lide af en heftig Feber og døde 5 Uger efter. — Vi maae højlig beklage, at der ingen Obduction skete.

16. Herr Åkerman har (S. 33) meddelt et Uddrag af det stockholmske orthopædiske Instituts Journal fra Oct. 1827 til Oct. 1829, hvorefter man ser Institutets gode Fremgang og i det Hele meget heldige Virksomhed. Især har man været heldig ved Behandlingen af scoliosis, (hvorefter 17 lede, blandt hvilke der ikke var en Eneste, som jo ej blev betydeligen bedre.)

17. Af de fra Provincial-Lægerne til det kgl. svenske Sundhedscollegium indsendte Rapporter om de syphilitiske og leprose Sygdomme (S. 56—57) sees, at Diætturen uden Mercur er bleven anvendt hos

52 Procent, og Mercurialkuren hos 40 Procent af de Udskrevne (2875), et Forhold, der beviser den tilstaaende. Tilføi til den forsmænte Behandlingsmaade. Sevnføres Antallet af Recidiver efter disse to endte forssjellige Kymethoder; saa finder man, at de, der handlede uden Mercur, udgjøre $7\frac{1}{2}$ Procent, og de med Mercur 10 $\frac{1}{2}$ Procent. Fortrinligheden af Behandlingen uden Mercur fremfor den med Mercur ligger altsaa ogsaa i disse Erfaringer for Dagen.

18. Herr. Trafsenfelt har (S. 72—74) henvendt Lægenes Opmærksomhed paa den store Nytte af glandes quærens mod flere Sygdomme, saasom hos Børn mod Scrofler, Rachitis, Svaghed og en slimig Tilstand i Fødselsorganerne, Obstructioner i Underlivets Kjærtelsystem og Marasmus; hos Ældre som et ypperligt mavestyrkende, Digestionen befordrende Middel, isærdeleshed hos dem, der lide af Hæmorrhoider; mod adskillige Sygdomme i Urinvejene, hos hecatiske Personer i Almindelighed, og Svindsetige isærdeleshed, i Forening med islandsk Ros o. s. v.

19. Paa Hospitalet i Lund har man efter Lic. Med. Bruzelius's Beretning (S. 87) seet Nytten af den grønne Sæbes Anvendelse mod Tnat istedet for Svovlsalver stadfæstet.

20. Ogsaa Chorkalkopløsningen har man (S. 88)

paa samme Hospital brugt med særtrinlig Virkning mod Nafsaar.

21. Dr. Eiman har (S. 88) ved Behandlingen af gamle, urene Deensaar seet stor Nytte af coct. fraxini excelsioris, hvormed Saarene ofte vaskes eller besugtes.

22. Mod de remitterende gastriske Febrer, som forrige Sommer herskede i Stöckholm, har det søølsure Quinine vist sig særdeles nyttigt (S. 89) uhyggelig Nytte. 20.—24. Gran deraf, tagne i 6—8 Timer under Remissionen, have efter foregaaende Undersøelse af de indicerede Bræk- og Tagermidler, skøndt Tungen endnu var belagt, enten aldeles standset Feberen, eller forförtet den næste Exacerbation. Undertiden taales Chinakalket ikke i Pulver, men da gjorde $\frac{1}{2}$ Drachme, opløst i 1 Unze Ransvand med Tilsætning af lidt mere fortyndet Søølsyre, den forønskede Virkning. — I Forening med extract. absinthii concentratum udgjør efter samme Forf. (S. 90) Chinakalket i Pilleform et ganske fortrinligt, sikkert virkende Middel mod Koldfeberen hos dem, der ikke kunne eller ville tage Chinabarken eller Kalket i Substant. Man giver da en Scrupel af hvert i den feberfri Tid, indtil Feberen er standset; af Extractet, alene givet, har han derimod ikke seet mere Virksomhed end af ethvert andet amarum.

23. Samme Forfatter har (S. 91) meddelt Selskabet sine Erfaringer om Nytten af lactucarium som et beroligende Middel; han har fundet det virke somt i nogle Tilfælde, hvori opium ej viste nogen Nytte, eller endog skadede.

4.

D.

Lægevidenskabelige Opdagelser og Nyheder.

1.

Anatomi, Physiologi, Psychologi og Pathologi.

**Amaurosis, frembragt ved en caries
Tand.**

En 30aarig Kone fik i Efteraaret 1825 pludselig en heftig Smerte i Ansigtet, den venstre Tinding, og det venstre Øje, som hun tilskrev en Forkjølelse. Lidt efter lidt formindskedes Synsansen paa det venstre Øje, og tilsidst blev hun aldeles blind derpaa. Alle mulige Midler bleve i 6 Maaneder brugte derimod, men uden Nytte. Efter den Tid svulmede Rinden, og blodig Materie begyndte at udslyde fra det nederste Øjenlaag. Smærterne formindskedes derved; men Blindheden vedblev. Pus vedblev endnu i nogen Tid at udslyde fra ovennævnte Sted, indtil i Vinteren 1826, da Smærterne omkring Øjet atter bleve saa voldsomme, at hun i Begyndelsen af 1827 begav sig til Wilna under Prof. Galenzowskis Kur. — Denne fandt det venstre Øje fuldkommen usølsomt for

Øyet; Pupillen var udvidet; men isvrigt syntes Øje-
 æblet og Øjenlaagene sunde. Pus udslød endnu steds-
 fra det nederste Øjenlaag. G. mente, at dette kom
 fra sinus maxillaris, og at Blindheden vel kunde
 afhænge deraf, og af caries i det øverste Beendække
 i antrum Highmori. Da denne igjen maaskee kun-
 de være opstaaet af en caries Tand, spurgte han strax,
 om hun ikke havde nogen ormstuppen Tand, og om
 Ødet ikke var begyndt med Tandpine. Den Syge
 tilstod, at hun virkelig havde en hul Tand, den
 første dens molaris paa venstre Side, men at den
 ikke havde gjort hende meget ondt. G. besluttede
 imidlertid dog at udtage Tandene, baade for at see,
 om dens caries ikke stod i Forbindelse med Lidelsen i
 antrum Highmori, og for at give Materien et
 nyt Udløbssted. Tandene blev da udtrukne, og til
 G's og den Syges Forbavselse bemærkedes paa En-
 den af Roden et lidet guult Legeme, saa stort som
 en Knappenaal; dette Legeme, der gik lodret midt
 igjennem Tandene, befandtes ved Udtrækkelsen ikke at
 være andet end en Træpind. Sandsynligviis havde
 den Syge (som hun dog slet ikke erindrede sig) brugt
 en Tandstikker af Træ, og et Stykke deraf var da
 gaaet af, og blevet siddende i Enden af Roden, og
 havde paa Tandens Nerve frembragt en bestandig Ir-
 ritation, der havde forplantet sig til det 5te Nerve-

par's øverste Grene og saaledes frembragt den forte Stær og Inflammation i den indvendige Hinde af anthrum Highmori. En Sonde, indbragt i alveolus, trængte ind i anthrum, og da den igjen blev udtrukken, udfled der nogle Draaber af en sero-purulent Bødffe. Under Tandens Udtrækning og den derpaa følgende Undersøgelse af Delene, følteb nogen Stikken oven over Øjet og i Findingen, men den gik snart igjen over. Munden blev udfyldt med lunfent Vand, for at forskaffe Materien i anthrum et lettere Udløb; men der udfled kun en liden Mængde. Smerterne standsede allerede ganske den samme Aften, og Øjet begyndte at vise sig sølsomt for Øjets Indvirkning. Synet vendte gradviis saaledes tilbage, at hun efter 13 Maanedes Blindhed allerede paa 9de Dag efter Tandens Udtrækning saae ligesaa godt med det venstre Øje, som med det høire, og paa 11te Dag rejste sund hjem til sin Familie.

Dette Tilfælde stadfæster saaledes Magendies Mening om det 5te Nervepars store Indflydelse paa Synsansen. (Uddraget af Archiv. géner. de Med. Juin 1830.)

Ulige Udvikling af Tvillinger.

En 32aarig Kone, der allerede havde født tre Børn, nedkom fjerde Gang og fødte en fuldbaaren

frakt Døng. Efter et Overtidt fulgte en Model-
ge, men i samme Øjeblik udløb atter en betydelig
Mængde Vand; og et andet Føster, en Pige, udstødtes
pludseligen tillige med en anden Modeløge. Disse
Fidste Føster, der havde ligget i sine egne Hinder,
uden nogen Forbindelse med det første, var vel bæn-
ket, men ikke mere end 5 Måaender gammelt. Man
Funde af Venens Sammenfalden paa Hovedet og de
bløde Leddene slutte, at det allerede for længe siden
havde ophørt at leve, men dog var der intet tegn
til Forraadnelse. (*La Lancette française* Juin 1830.)

De franske og engelske Fremtimmeres
polavicala
Efter oplyst have bemærket, at de franske Frem-
entimmer, sjønt mindre af Vægt end de engelske,
dog havde et bredere Bryst, maalte Dr. Willermé en
stor Mængde af begge Nationers Nøglebeen og fandt ved
Sammenligning, at Middellængden af de franske Frem-
entimmeres er 6 Tommer, medens at de engelskes al-
drig er over 5 Tommer. Hines Bryst er af den
Grund bredere. (*Bullet. d. sc. med.* Juin 1830.)

Et mærkeligt Phænomen under Dentis-
gængelse af den voksne.
 Et lille Pigebarn leed meget ved at faae sine
 Tænder. Da den 1ste Lands Hæbrud udstadte hun
 om Rotten stærke Skrig og viste om Morgen en
 meget svulstent Ansigt. Den følgende Nat. luffede det
 venstre Øje sig, da Øjenlaagene svulmede og blev
 blaa. — Svulsten blev saa stor som et Hønsæg. Man
 anvendte Isler, Omflag, Fodbad, og Lavement; Øjenlaagene tabte derved noget af deres Svulst, og
 man opdagede da med stor Forundring, at Svulsten
 var opstaaet af Øjets Fremstypelse ud af orbita. —
 Helbredelsen gik kun langsomt for sig, men iværksæt-
 tes dog fuldkommen ved Bandager. (Berettet af Dr.
 Montcourrier i société de Med. pratique i
 Paris d. 4 Maj 1820; G. la clinique 30 Juin
 1820.)

En betydelig Leverforstoppelse, helbred-
et ved et Svangerskab.

Anna Catieu, 36 Aar gl., havde i nogen Tid
 lidt af en dump Smerte i det højre hypochondrium,
 og først da hun opdagede en tydelig Svulst der, hen-
 vendte hun sig til sin Læge. Leveren, der strakte sig
 nedenfor de falske Ribbeen, var haard og smertefuld,

og en almindelig Gulsot var opstaaet. Fordøjelsen var i Horden, Stolsangen lyssegraa og Urinen meget mørkegul. — Tgler og Afføringsmidler anvendtes. Da hun imidlertid blev svanger, frygtede hun for at fortsætte Bragen af Laxermidlerne og satte, trods Lægens Naad, al Medicinen tilside. — Allerede midt i Svangerskabet var Leveren bleven mindre haard og taalte bedre udvortes Berørelse. Ogsaa alle hendes øvrige Functioner havde tydeligen bedret sig. — I den sidste Maaned af Svangerskabet vare der aldeles ingen flere Smærter i hypochondrium og al Gulsot var borte. — 14 Dage efter hendes Redkomst var der ikke mindste Spor af Leverforstoppelse tilbage. — Man frygtede, at Sygdommen vilde komme igjen; men dette er ikke skeet. Hun har nu i 6 Aar befundet sig fuldkommen vel. (Fra le clinique 30 Juin 1830.)

Et sjældent Tilfælde af Melles-Affson- dring.

Man har flere Exempler paa, at Dien, uafhængig af enhver sympathisk Indvirkning af Livmoderen, har trukket Mel til Brysterne; men det er overordentlig sjældent, at denne Affsondring opstaaer uden disse ovennævnte Årsager. Følgende Fagtagelse er derfor mærkelig.

Mosalie A., af en god Constitution, 30. Aar
 gl., og gift i sit 20de Aar, nedkom i sit 22de Aar
 med et fuldbaaret sundt Barn, der døde 4 Maaneder
 efter. Hun døde endnu i 2 Maaneder et andet
 Barn, tog intet Lægemiddel, for at fordrive Patten,
 der hurtigen gik bort, og fik en Maaned efter sine
 Tider, der hver 4de eller 5te Dag kom tilbage og
 obstillige Gange i temmelig stor Mængde. Hendes
 Sundhed lød imidlertid i to Aar ikke meget derved;
 men efter en heftig Kuldegysen, som Følge af en
 Forkjølelse, soulmede hendes Bryster da op, og den
 næste Dag lod hun sig patte. Man optog i sig Fad
 Patten, der i Begyndelsen var sersk, men siden blev
 mere consistent, og var hvid og sød. 4 Maaneder
 efter, fød hun sin Søge, Dr. Ka b r e, om noget for
 at fordrive denne Patte, og fik et Par Laxativer. —
 Derved faldt Brysterne igjen og paa samme Tid blev
 Urinen melleagtig. Menstruationen indfandt sig re-
 gelmæssigén hver Gang, og A. tog til i Helse.

Et Aar efter, den 22de Marts, fik hun, lige-
 som forrige Gang, igjen en stærk Kuldegysen, hvorefter
 Brysterne atter soulmede og fyldtes med Mælk.
 Hun fandt betydelig Lindring ved at lade sig patte,
 og det var mærkeligt, at hun, hver Gang dette skete,
 følte en uimodstaaelig Ulsjælighed til at sove. —
 Hun fik et Pattebarn fra Landet, som hun nu i 4

Måneher har veeblevet at die, og hvorved hyn befin-
der sig vel. (La clinique 21. Juillet 1830.)

Forsøg i Henseende til Smagsansen.

Dr. Guyot og Dr. Admirauid have inda-
leveret til societé philomatique i Paris Beretnings-
gen om en Deel Forsøg, som de have anstillet for
at komme efter den forskjellige Maade, hvorpaa de
forskjellige Legemer virke paa Smagens Organer, og
den forskjellige Bolelse, der opstaaer i ethvert af disse
ved Indvirkningen af de samme Legemer.

Blandt de Legemer, de have prøvet, have de
fundet

1. Nogle fuldkommen smagløse og uskijsnelige.
2. Andre fuldkommen smagløse, men dog lette
at skjelne ved Egenskaber, der ikke virke paa Smagen.
Benzoe f. E. kan ikke skjelnes uden ved en særegen
Lugt, der udvikler sig under Tygningen.
3. Endeligen gives der nogle, der, omendstundt
de have megen Smag, dog ikke kunne skjelnes uden
ved deres Lugt; Opium f. E., der kun har en bit-
ter Smag, udbreder, naar der tages i Munden, en
Lugt, hvorpaa man, uanseet dets Bitterhed, strax
kan kjende det. Fortyndet Alcohol har ligeledes in-
gen Smag, naar man tillukker Næsen; men saasnart

man skaffer Luften fri Gjennemgang der, opstaaer strax en særegen Lugt, hvorpaa man er istand til at kjende den.

Nogle Substantser, og blandt disse Smør, Olie og de fleste andre Fødemidler, frembringe paa den forreste Deel af Tungen kun Indtrykket af Berørelse, og yttre først deres characteristiske Smag paa Basis af Tungen.

Andre frembringe et Indtryk, der kun er af forskjellig Intensitet paa alle de Flader, bestemte for Smagen. Blandt disse findes Sukkervand, Alcohol, Wiineddike, Sukkersyre, Aloe, det svovlsure Quininc, o. s. v., hvis Smag overalt er eens, men kun meget stærkere paa Basis af Tungen. — Endelig have nogle Substantser det Mærkelige ved sig, at den Isølske, de frembringe paa de forreste Dele af Tungen, er ganske forskjellig fra den, der opstaaer af dem paa den bagerste Flade. Saaledes frembringer f. E. Manna, i det den tygges og berører de forreste Dele af Munden, kun en Sukker-Smag; bragt op mod Ganedækket, ligesaa, men derimod paa Tungens Basis, naar den synkes, en meget stærk vammel Smag. — Edikesur Potaske er salt paa Tungepidsen, men vorder sur, bitter, og især vammel bag paa Tungen. Engelsk Salt har foran paa Tungen

en let syrlig og salt Smag, men vorder meget bitter paa Basis af Tungen o. s. fr.

Forfatterne have endnu søgt at bestemme, om Indvirkningen af Substantser med Smag have nogen vis Indstrænkning, om visse Punkter af Organerne for Smagen ikke isærdeleshed afficeret mere ved nogle, end ved andre. De have med Hensyn dertil hos Legemer med sædvanlig Smag ikke fundet nogen Afvigelse fra de oven meddelte Phænomena; men de, som indvirke meget stærkt paa Organerne, besidde i saa Henseende nogle Ejendommeligheder.

Alcohol frembringer paa Slimhinden, der bækker den nederste Flade af Tungen og glandulæ sublinguales, en Følelse af stærk Brænden, mens dens Sukkersyre, der næsten ikke kan taales paa de sensible Dele, ikke frembringer den mindste Følelse der. Høi Smag forplanter sig ogsaa videre end dennes.

Flere Substantser frembyde lignende større eller ringere Forskjelligheder i Forhold til deres Smagfuldhed, og især i Forhold til deres Glydenhed.

Mange, saasom Sukker, Aloe, Opium o. s. v. smages mere paa eet Punkt af Tungespidsen end paa et andet.

For at Smagen kan vorde fuldkommen, er det

ubundenligt; at Legemet ved Hjælp af de omgivende Dele trykkes mod de sensible Dele.

Fors. betragte Smagen kun som en simpel Modification af Tactusen (tactus), men fuldkomnere og ædlere, thi

1. Udstringerende Substantser, der føles af den fin epidermis berøvede Hud, spores ogsaa af Mundens Slimhinde.

2. De indvirke stærkere paa de Puncter, der smage; og

3. Der synes at være en umærkelig Overgang fra tactus til gustus. Det første Punct, hvor Smagen begynder, kan kun opfatte nogen Smag, og selv dette ikke fuldkomment; først gradviis finder man andre Puncter istand til at skjelne flere og flere Smags-Partikler.

At Basis af Tungen skjelner Forskjellighedernes i de smagende Dele, der vare sammenblandede paa den forreste Deel af Tungen, og at nogle Substantser frembringe en aldeles forskjellig Smag paa Basis og paa Tungespidsen, bringer os til at antage, at det er forskjellige Organer, der tjene til Redskab for disse toende Arter af Sensibilitet. Anatomien taler ogsaa derfor, da nervus lingualis udbreder sig i Tungespidsen og dens Kanter, og n. glosso-pharyngeus især i Basis af Tungen. Hvad Ganedækket

angdaert, da have Forf. deri fun funnet opdage Nær-
 vet, der tilhøre det organiske Liv, og detsom Erfarin-
 gen ikke her modsagde Theorien, maatte man fra-
 døme denne Deel af Smagbeve. (Udaf Journ. de
 chemie med. de pharmacie et de Toxicolog. No.
 14. Juillet 1830.)

Tre Testikler.

En Dreng kom til Dr. Hempel i St. Goar
 ved Rhinen med Forlangende, at han vilde undersøge
 ham, da han troede, han havde et Brøf; men dens
 ne fandt i Pungen 3 Testikler, der laae ganske skilde
 fra hinanden; i den højre tunica vaginalis laae 2,
 i den venstre een. I Størrelse og Form vare de
 fuldkommen eens. (Caspers krit. Repertorium f. d.
 ges. Heilk. 26 B. 2 S. 1830.)

Et Tilfælde af monomania homicida.

B., Forpagter i Omegnen af Landshut, over
 de 70, men med forresten temmelig usvækkede Legems-
 og Aandskræfter, gift anden Gang, var bleven Fader
 til tvende Børn, det ene 8, det andet 10 Aar glt.,
 som han altid behandlede med Omhed. Hans Na-
 boer og Foresatte havde altid kjendt ham som en

fornuftig, arbejdsm og retskaffen Mand. Krigen havde bragt hans Formues-Omfænderigheder noget i Uorden, hvorover han syntes tungsindig og meget beklagede sig. Ogsaa syntes han nu at forfalde til religiøse Grublerier. Hans Søn, var urolig. — Tilfældt viste hans Tungsind sig ofte som en sand Fortvivlelse, under hvilken han tvivlede om Salighed hifset for sig og sine Børn. Alt i lang Tid havde der hersket Misforstaaelse mellem ham og hans nærmeste Nabo, og i sin Melancholi ansaae han denne for Ophavsmanden til alle hans Ulykker, beskyldte ham for at have forført hans Børn og Tjenestetjende, havde flere Trætter med ham, og trueede ham endog et Par Gange. Men dette var ogsaa det eneste Menneske, han syntes at have noget imod. — Endeligen begyndte han ogsaa at fatte Fjendskab mod En af sine Vende, der havde Opsyn med Markarbejdet, og allerede havde været et Aar hos ham. Han beskyldte ham for Eljodesløshed, og at han handlede mod hans Forbud i at besøge hans Nabo. Han gav ham derfor sin Afsted, og betalte ham sin Løn, uden isøvrigt at vise den mindste Hefstighed imod ham. Den næste Dag, da Tjeneren skulde bort, og om Morgenen tidlig først tog sin Frokost der i Huset, stod B. efter Sædvane ogsaa tidlig op og tog sin Pibe. Medens han røgte den, paafom

ham efter hans egen tilbøjere Bekjendelse for første Gang den Tanke ret tilgavns at hævne sig paa den affledigede Tjener. Tanken om alt det formentlige Onde, denne havde gjort ham, beskæftigede ham udelukkende.

Efterat have taget et ladet Gevær, begav han sig ud paa Gangen, og skjulte sig bag et Skab; men da Tjeneren gik derigjennem med Flere, listede han sig igjen op paa sit Kammer. I dette var paa Døren et Hul, hvorigjennem man kunde see ud i Folkenes Stue. Her sad Tjeneren nærved dette Hul. Derigjennem satte B. Geværets Munding, sigtede paa Tjeneren og skød ham død paa Stedet. For Mordet havde han lukket Dørene til sit Bærelse.

Uden at bekymre sig om de Skrig, alle de Tilstedeværende i Folketammeret udstødte, begav han sig strax ind i sine Børns Bærelse, tog der en Hammer og huggede dermed saalange paa Hovedet af sin Søn, der sov, indtil denne opgav Anden. Lige fra denne Løb han hen til sin Datters Seng, hvis Bønner og svage Modstand ikke kunde forhindre ham fra at hugge Løb paa hende med Hammeren, indtil han ogsaa troede hende affjelet.

Da man bebrejdede ham hans grusomme Mis-

gjerning, især mod hans elskværdige lille Datter, svarede han, at han, allerede vis paa ved Tjenerens Drab at skulle døe paa Skafottet, havde tænkt, at det dog var bedre først at befrie sine uskyldige Børn fra Verdens og især fra sin Nabo's Forsørelser. Han gjentog flere Gange denne Erklæring og altid med den samme Koldblodighed, og begræd endog i Fængslet sin Datters Skjæbne, da han erfoer, at hun ikke var død.

Da han havde udøvet hine Mord, lukkede han sig inde paa sit Værelse, og vilde paa ingen Maade oplade Døren for alle dem, der strømmede til og bade ham derom. Han flædte sig meget varmt paa, strak Penge, Pipe og Tobak til sig, og gik igjennem en Bagdør ud i Gaarden. Her befalede han en Tjener at spørnde for en Glæde; han vilde til Byfogden. Han tog Affsked fra sine Folk, uden at ytre den mindste Anger, og fortalte først en halv Time efter paa Vejen sin Kudst, at han havde dræbt begge sine Børn. Hos Byfogden fortalte han roligere, men uden noget Tegn til Anger, de Drab, han havde begaaet, og bad blot om, man vilde paaasthynde hans Henrettelse. Han blev af Retslægerne erklæret for sindssvag, og sat i Lugthuset i München. Her døde han et Aar efter i en tydelig Affindighedstil-

stand. (Uddraget af Dr. Grossi's Beretning herom i Annales d'Hygiene publique et de Med. legale Juillet 1830.)

Et mærkeligt Tilfælde af periodisk Næseblod.

I the London medic. and surgic. journal June 1830 meddeler Dr. Taunton følgende periodiske Onde, hvoraf han selv lider, og Beskrivelsen af hvilken vi troe at burde give med hans egne Ord.

„Jeg er nu i mit 36te Aar, og af et tydeligen sangvinisk Temperament. Jeg var som Barn meget svag og havde fra mit 9de til mit 14de Aar hyppigt og stærkt Næseblod; fra dette Aar begyndte det at worde periodisk og at paa komme mig hver Maaned. I mit 20de Aar indfandt det sig i en Tid af tre Maaneder oftere end sædvanligen, uden Tvivl som Følge af mine Studeringer. Da det nu svækkede mig betydeligen, søgte jeg for første Gang at standse det ved Charpi, dnyppet i en Oplosning af Allun og bragt ind i Næsen. Næseblodet udeblev derved den følgende Maaned, men jeg leed da af en voldsom Hovedpine og Smerter i

Siden. Mit Haar begyndte paa samme Tid at falde af. Jeg nødtes derfor at afbryde mine Studier og at tage ud paa Landet. Næseblodet indfandt sig da igjen, men jeg kom atter til Kræfter. Næseblodet opstod nu hver Maaned med den største Regelmæssighed, indtil mit 28de Aar, da mine Forretninger førte et meget virksomt Liv med sig. Jeg blødte nu maaskee som en Følge deraf i 6 Maaneder regelmæssigen to Gange om Maaneden. Siden paa kom det mig kun een Gang om Maaneden!"

Og saaledes er dette periodiske Næseblod hidtil vedblevet uforandret; nu og da udeblev det i et Par Maaneder efter havde Sindsbeagelser, især, da han engang leed af en Koldfeber, og en anden Gang af Blodspytning. Een Gang bemærkede han paa samme Tid Spor af Blod i sin Stoolgang. Dr. T. har ikke desto mindre, paa nogen Smerte i Siden og Hjertebanken nær, et temmelig godt Helbred.

Uf de mange Jagttagelser, han i 20 Aar har gjort med Hensyn til dette periodiske Blodtab, bemærker han:

„1) Det har aldrig iagttaget noget vist Maanestifte, og indfinder sig ikke næjagtigen paa samme Dag i hver Maaned; i Almindelighed skeer det hver 29de eller 30te Dag, aldrig før den 28de eller efter den 31te.

2. De eneste Symptomer, der gaae forud, ere en stor Tunghed i Hovedet, og en betydelig Kløen paa den højre Side af Ansigtet og Næsen.

3. Skjøndt jeg ofte har blødt af Næsen midt i Maaneden, har jeg dog aldrig da bemærket de samme Phænomener, som paa den Tid, naar Blødningen indfinder sig paa den sædvanlige Tid. Jeg er da overordentlig irriteret.

4. Indtil mit 30te Aar varede Blødningen sædvanligvis 5 eller 6 Dage, og hver Dag blødte jeg da 6—7 Gange, hver Gang i omtrent 5 Minuter, sjelden mere end 10 Minuter. Men siden har jeg ikke blødt saa ofte om Dagen.

5. Blødningen opstaaer oftere om Natten end om Dagen.

6. Redtrykkende Sindsbevægelser have en stor Indflydelse paa dens Frembringelse og Mængden af det Blod, jeg mister.

7. Jeg har ikke bemærket nogen Forskjel i Henseende til det Forhold, hvori Hjertebankningen og den større eller mindre Regelmæssighed af Blødningen staae til hinanden. Dog er jeg altid mere tilbøjelig til Hjertebanken, saalænge Næseblodet staaer paa.

8. Det lider ikke nogen Forandring under enhver anden, nok saa alvorlig Sygdom, som anfaldt mig.

9. Det er mærkeligt, at jeg altid har havt den stærke Modbydelighed for stærke Drikke; blot Lugten af Viin, Ol, eller Brændeviin frembringer den ubehageligste Følelse hos mig."

Forplantning af et Menneske-Haar.

Dr. Nardo i Padua rev et Haar med Roden af sit Hoved og bragte det ind i et lidet Hul, som han med en liden Naal havde frembragt paa sit Bryst. Ved Snidning frembragte han en svag Betændelse rundt om Stedet, og kort Tid efter sad Haaret fast og vedblev at vroe. (The Lancet No. 334. Jan. 1830.)

En overordentlig Størrelse af et Fosters Hoved.

En Skræderkone, Moder til 4 Børn, havde længe lidt af frugtesløse Beer, uden at Fostrets Hoved vilde synke, og da endeligen en betydelig Blodstyrtning paafulgte, Hovedet ikke kunde naaes med Tangen (?). og den indbragte Haand ikke komme forbi dette, for at udføre Bendingen, blev Perforatoren anvendt, hvorved „en umaadelig Mængde Vand“ pludselig udtømtes og Fostret ved Sammenfaldningen af Hovedets Been blev udtrukket. — Hove-

dets Størrelse var nu Enhver af de Tilstedeværende højt paafaldende. Naar det fuldkommen blev opblæst, udgjorde det i Omkreds 25 Tommer; dets længste Diameter fra Isen af Hovedet til Hagen var 12 Tommer, og dets korteste, fra det ene os parietale til det andet, 9 Tommer. Hjnene vare meget store, og langt fjernede fra hinanden; Næsen var i lige Linie med Ansigtet og Næseborene store og udspændte. Benene paa Hovedet vare mere forbenede, end de ellers pleje at være. Ossa parietalia vare overordentlig store. I andre Henseender var Fostret normalt dannet, endssjøndt mindre end sædvanligt. — Konen var vel i de første Dage farlig syg, men kom sig dog ganske siden. (Uddraget af en Beretning af Dr. Walmöley i The Lancet 349 May 1830.)

Galvanismen mod dyriske Deles Forraadnelse.

Dr. Mattenci, der har anstillet en Deel Forsøg for at efterforske Electricitetens Indflydelse paa dyriske Materiers Decomposition, mener, at man for at forhindre Suurstofgasset fra at forene sig med dem kun behøver at sætte dem i en negativ-electrisk Tilstand, da Suurstofgasset selv besidder negativ Electricitet. Da det er bekjendt af Bellingieris Forsøg, at dyriske Substantier, satte i Berørelse med Metaller,

selv bringe sig i en elektrisk Tilstand, lagde M. nogle Stykker Mussler paa Zink- eller Kobberplader, og lod nogle andre Stykker ligge uden disse. Efter en Dags Forløb havde disse allerede begyndt at gaae i Forraadnelse, medens hine var aldeles uforandrede, og senere vare Forandringerne i disse sidste forskjellige fra de andres, og i Forhold til den deri frembragte Electricitet. Der dannedes ammoniacalske Producter og Kulstof og Vandstofgas i de Mussler, der ere i Berørelse med Zinken, og mange Syrer og edlesurt Kobber i dem, der vare lagte paa Kobber. Ved at bruge Mussler som Ledere ved en galvanisk Søjtes Polar, er M. bleven bragt til at antage, at Kullet i at tilintetgjøre Lugten i Saar, og i at forhindre den yderligere Udsvikling af stinkende Stoffer mere virker ved sin Electricitet, end som et Absorbens. (Ann. de phys. et chim. 1829, og Archiv. géner. de Med. Juillet 1830.)

De ostindiske sammenvøgne Tvillinger.

I Asiatic Journ. new series 1 B. gives (G. Persons og Julius's Magaz. d. ges. Heill. Juli — Aug. 1830) en Beretning om tvende sammenvøgne Tvillinger paa Coromandelkysten, der dengang, da de bleve undersøgte, vare 3 Aar. De vare begge Pige

og fødte i en Landsby i Coimbatore. Den ene Pige var 34 Tommer lang, den anden $\frac{1}{4}$ L. kortere. Deres Hoveder vare temmelig lange, og Sidedelene deraf meget sammentrykkede; Ansigtstrækkene lignede hinanden meget. Deres Legemer hang sammen fra den nederste Deel af Brystbenet indtil den begge fælles Navle. De vendte med Ansigterne imod hinanden, og kunde heller ikke sove paa anden Maade. Naar de gik, bevægede de sig til Siden, og undertiden i en Cirkel. De sov i Almindelighed, skjøndt ikke altid, paa eengang; men den Ene græd ofte, uden at den Anden tog Deel deri. Ved at knibe det ene Barns Legeme, syntes det andet ikke at føle noget deraf; men kneb man den for begge fælles Deel, yttrede de begge Smerte. Medicamenter, der bleve givne den Ene, virkede ogsaa paa den begge. Udtømmelserne vare regelmæssige, skjøndt ikke samtidige hos Begge. Isvrigt vare de begge sunde, og uden nogen anden Misdbannelse. Den ene lille Pige var snaksom, den anden talte meget lidet; hin var stærkere end denne. De havde begge paa eengang hart godartede Børnekopper. Naar de bevægede sig i forskjellige Retninger, eller vilde see til forskellige Sider, krydsede deres Hænder og Arme sig. De kunde løbe op ad Trapper og vare meget livlige og muntre.

fornuftig, arbejdsom og retskaffen Mand. Krigen havde bragt hans Formues-Omfængigheder noget i Uorden, hvorover han syntes tungsinlig og meget belægede sig. Ogsaa syntes han nu at forfalde til religiøse Grublerier. Hans Søn var urolig. — Til sidst viste hans Tungsin sig ofte som en sand Fortvivlelse, under hvilken han tvivlede om Salighed hifset for sig og sine Børn. Alt i lang Tid havde der hersket Misforstaaelse mellem ham og hans nærmeste Rabe, og i sin Melancholi ansaae han denne for Ophavsmanden til alle hans Ulykker, beskyldte ham for at have forført hans Børn og Tjenestetjende, havde flere Trætter med ham, og truede ham endog et Par Gange. Men dette var ogsaa det eneste Menneske, han syntes at have noget imod. — Endeligen begyndte han ogsaa at fatte Fjendskab mod En af sine Tjende, der havde Opsyn med Markarbejdet, og allerede havde været et Aar hos ham. Han beskyldte ham for Ekjodesløbhed, og at han handlede mod hans Forbud i at besøge hans Rabe. Han gav ham derfor sin Afsted, og betalte ham sin Løn, uden iøvrigt at vise den mindste Hefstighed imod ham. Den næste Dag, da Tjeneren skulde bort, og om Morgenens tidlig først tog sin Frokost der i Huset, stod B. efter Sædvane ogsaa tidlig op og tog sin Pipe. Medens han røgte den, paafom

ham efter hans egen fildigere Bekjendelse for første Gang den Tanke ret tilgavns at hævne sig paa den afftedigede Tjener. Tanken om alt det formentlige Onde, denne havde gjort ham, beskæftigede ham udelukkende.

Efterat have taget et ladt Gevær, begav han sig ud paa Gangen, og skjulte sig bag et Skab; men da Tjeneren gik derigjennem med Flere, listede han sig igjen op paa sit Kammer. I dette var paa Døren et Hul, hvorigjennem man kunde see ud i Folkens Stue. Her sad Tjeneren nærved dette Hul. Derigjennem satte B. Geværets Munding, sigtede paa Tjeneren og skød ham død paa Stedet. Før Mordet havde han lukket Dørene til sit Bærelse.

Uden at bekymre sig om de Skrig, alle de Tilstedeværende i Folketammeret udstødte, begav han sig strax ind i sine Børns Bærelse, tog der en Hammer og huggede dermed saalænge paa Hovedet af sin Søn, der sov, indtil denne opgav Anden. Lige fra denne løb han hen til sin Datters Seng, hvis Bønner og svage Modstand ikke kunde forhindre ham fra at hugge løs paa hende med Hammeren, indtil han ogsaa troede hende affjelet.

Da man bebrejdede ham hans grusomme Mis-

gjerning, især mod hans elskværdige lille Datter, svarede han, at han, allerede vis paa ved Tjenerens Drab at skulle døe paa Skafottet, havde tænkt, at det dog var bedre først at befrie sine uskyldige Børn fra Verdens og især fra sin Nabo's Forsørelser. Han gjentog flere Gange denne Erklæring og altid med den samme Koldblodighed, og begræd endog i Fængslet sin Datters Skjæbne, da han erfoer, at hun ikke var død.

Da han havde udsøvet hine Mord, luskede han sig inde paa sit Værelse, og vilde paa ingen Maade oplade Øren for alle dem, der strømmede til og bade ham derom. Han flædte sig meget varmt paa, stak Penge, Pipe og Tobak til sig, og gik igjennem en Bagdør ud i Gaarden. Her befalede han en Tjener at spørnde for en Glæde; han vilde til Bysfogden. Han tog Affsked fra sine Folk, uden at ytre den mindste Anger, og fortalte først en halv Time efter paa Vejen sin Kudst, at han havde dræbt begge sine Børn. Hos Bysfogden fortalte han roligere, men uden noget Tegn til Anger, de Drab, han havde begaaet, og bad blót om, man vilde paaastynde hans Henrettelse. Han blev af Retslægerne erklæret for sindssvag, og sat i Lugthuset i München. Her døde han et Aar efter i en tydelig Affindighedstil-

stand. (Uddraget af Dr. Grossi's Beretning herom i Annales d'Hygiene publique et de Med. legale Juillet 1830.)

Et mærkeligt Tilfælde af periodisk Næseblod.

I the London medic. and surgic. journal June 1830 meddeler Dr. Taunton følgende periodiske Onde, hvoraf han selv lider, og Beskrivelsen af hvilken vi troe at burde give med hans egne Ord.

„Jeg er nu i mit 36te Aar, og af et tydeligen sangvinist Temperament. Jeg var som Barn meget svag og havde fra mit 9de til mit 14de Aar hyppigt og stærkt Næseblod; fra dette Aar begyndte det at worde periodisk og at paakomme mig hver Maaned. I mit 20de Aar indfandt det sig i en Tid af tre Maaneder oftere end sædvanligen, uden Tvivl som Følge af mine Studeringer. Da det nu svækkede mig betydeligen, søgte jeg for første Gang at standse det ved Charpi, dypet i en Opløsning af Allun og bragt ind i Næsen. Næseblodet udeblev derved den følgende Maaned, men jeg leed da af en voldsom Hovedpine og Smerter i

Eiden. Mit Haar begyndte paa samme Tid at falde af. Jeg nødtes derfor at afbryde mine Studier og at tage ud paa Landet. Næseblodet indfandt sig da igjen, men jeg kom atter til Kræfter. Næseblodet opstod nu hver Maaned med den største Regelmæssighed, indtil mit 28de Aar, da mine Forretninger førte et meget virksomt Liv med sig. Jeg blødte nu maaskee som en Følge deraf i 6 Maaneder regelmæssigen to Gange om Maaneden. Eiden paa kom det mig kun een Gang om Maaneden!"

Og saaledes er dette periodiske Næseblod hidtil vedblevet uforandret; nu og da udeblev det i et Par Maaneder efter harte Sindssbevægelser, især, da han engang leed af en Koldfeber, og en anden Gang af Blodspytning. Een Gang bemærkede han paa samme Tid Spor af Blod i sin Stoolgang. Dr. L. har ikke destomindre, paa nogen Smerte i Eiden og Hjertebanken nær, et temmelig godt Helbred.

På de mange Iagttagelser, han i 20 Aar har gjort med Hensyn til dette periodiske Blodtab, bemærker han:

„1) Det har aldrig iagttaget noget vist Maanessifte, og indfinder sig ikke nøjagtigen paa samme Dag i hver Maaned; i Almindelighed skeer det hver 29de eller 30te Dag, aldrig før den 28de eller efter den 33te.

2. De eneste Symptomer, der gaae forud, ere en stor Tunghed i Hovedet, og en betydelig Kløen paa den højre Side af Ansigtet og Næsen.

3. Skjøndt jeg ofte har blødt af Næsen midt i Maanedene, har jeg dog aldrig da bemærket de samme Phænomener, som paa den Tid, naar Blødningen indfinder sig paa den sædvanlige Tid. Jeg er da overordentlig irriteret.

4. Indtil mit 30te Aar varede Blødningen sædvanligvis 5 eller 6 Dage, og hver Dag blødte jeg da 6—7 Gange, hver Gang i omtrent 5 Minuter, sjelden mere end 10 Minuter. Men siden har jeg ikke blødt saa ofte om Dagen.

5. Blødningen opstaaer oftere om Natten end om Dagen.

6. Nedtrykkende Sindsbewægelser have en stor Indflydelse paa dens Frembringelse og Mængden af det Blod, jeg mister.

7. Jeg har ikke bemærket nogen Forskjel i Henseende til det Forhold, hvori Hjertebankningen og den større eller mindre Regelmæssighed af Blødningen staae til hinanden. Dog er jeg altid mere tilbøjelig til Hjertebanken, saalænge Næseblodet staaer paa.

8. Det lider ikke nogen Forandring under enhver anden, nok saa alvorlig Sygdom, som anfaldt mig.

9. Det er mærkeligt, at jeg altid har havt den største Modbydelighed for stærke Drikke; blot Lugten af Viin, Øl, eller Brændeviin frembringer den ubehageligste Følelse hos mig."

Forplantning af et Menneſke-Haar.

Dr. Nardo i Padua rev et Haar med Roden af ſit Hoved og bragte det ind i et lidet Hul, ſom han med en liden Naal havde frembragt paa ſit Bryſt. Ved Snidning frembragte han en ſvag Betændelſe rundt om Stedet, og kort Tid efter ſad Haaret faſt og vedblev at voge. (The Lancet No. 334. Jan. 1830.)

En overordentlig Størrelſe af et Foſters Hoved.

En Skræderkone, Moder til 4 Børn, havde længe lidt af frugtesløſe Beer, uden at Foſtrets Hoved vilde ſynke, og da endeligen en betydelig Blodſtyrtning paafulgte, Hovedet ikke kunde naaes med Tangen (?) og den indbragte Haand ikke komme forbi dette, for at udføre Bendingen, blev Perforatoren anvendt, hvorved „en umaadelig Mængde Vand“ pludſeligén udtømtes og Foſtret ved Sammenfaldningen af Hovedets Been blev udtrukket. — Hoved

dets Størrelse var nu Enhver af de Tilstedeværende højt paafaldende. Naar det fuldkommen blev opblæst, udgjorde det i Omkreds 25 Tommer; dets længste Diameter fra Tsen af Hovedet til Hagen var 12 Tommer, og dets korteste, fra det ene os parietale til det andet, 9 Tommer. Øjnene vare meget store, og langt fjernede fra hinanden; Næsen var i lige Linie med Ansigtet og Næseborene store og udsprejdede. Benene paa Hovedet vare mere forbenede, end de ellers pleje at være. Ossa parietalia vare overordentlig store. I andre Henseender var Fostret normalt dannet, endffjændt mindre end sædvanligt. — Konen var vel i de første Dage farlig syg, men kom sig dog ganske siden. (Uddraget af en Beretning af Dr. Walmöley i The Lancet 349 May 1830.)

Galvanismen mod dyriske Deles Forraadnelse.

Dr. Mattenci, der har anstillet en Deel Forsøg for at efterforske Electricitetens Indflydelse paa dyriske Materiers Decomposition, mener, at man for at forhindre Svurstofgasset fra at forene sig med dem kun behøver at sætte dem i en negativ-electrisk Tilstand, da Svurstofgasset selv besidder negativ Electricitet. Da det er bekjendt af Bellingieris Forsøg, at dyriske Substantier, satte i Berørelse med Metaller,

sejv bringe sig i en elektrisk Tilstand, lagde W. nogle Stykker Mussler paa Zink- eller Kobberplader, og lod nogle andre Stykker ligge uden disse. Efter en Dags Forløb havde disse allerede begyndt at gaae i Forraadnelse, medens hine var aldeles uforandrede, og senere vare Forandringerne i disse sidste forskjellige fra de andres, og i Forhold til den deri frembragte Electricitet. Der dannedes ammoniacalske Producter og Kulstof og Vandstofgas i de Mussler, der ere i Berørelse med Zinken, og mange Syrer og edlesurt Kobber i dem, der vare lagte paa Kobber. Ved at bruge Mussler som Ledere ved en galvanisk Søstes Polar, er W. bleven bragt til at antage, at Kullet i at tilintetgjøre Lugten i Saar, og i at forhindre den yderligere Udvikling af stinkende Stoffer mere virker ved sin Electricitet, end som et Absorbens. (Ann. de phys. et chim. 1829, og Archiv. géner. de Med. Juillet 1830.)

De ostindiske sammenvøgne Tvillinger.

I Asiatic Journ. new series 1 B. gives (G. Versons og Julius's Magaz. d. ges. Heilk. Juli — Aug. 1830) en Beretning om tvende sammenvøgne Tvillinger paa Coromandelkysten, der dengang, da de bleve undersøgte, vare 3 Aar. De vare begge Pige

og fødte i en Landsby i Coimbatore. Den ene Pige var 34 Tommer lang, den anden $\frac{1}{4}$ L. kortere. Deres Hoveder vare temmelig lange, og Sidedelene deraf meget sammentrykkede; Ansigtstrækkene lignede hinanden meget. Deres Legemer hang sammen fra den nederste Deel af Brystbenet indtil den begge fælles Navle. De vendte med Ansigterne imod hinanden, og kunde heller ikke sove paa anden Maade. Naar de gik, bevægede de sig til Siden, og undertiden i en Cirkel. De sov i Almindelighed, skjøndt ikke altid, paa eengang; men den Ene græd ofte, uden at den Anden tog Deel deri. Ved at knibe det ene Barns Legeme, syntes det andet ikke at føle noget deraf; men knib man den for begge fælles Deel, yttrede de begge Smerte. Medicamenter, der bleve givne den Ene, virkede ogsaa paa den begge. Udtømmelserne vare regelmæssige, skjøndt ikke samtidige hos Begge. Iøvrigt vare de begge sunde, og uden nogen anden Misdannelse. Den ene lille Pige var snaksom, den anden talte meget lidet; hiin var stærkere end denne. De havde begge paa eengang haft godartede Børnesopper. Naar de bevægede sig i forskjellige Retninger, eller vilde see til forskellige Sider, frydsede deres Hænder og Arme sig. De kunde løbe op ad Trapper og vare meget livlige og muntre.

Ny Theori om Varmens Udvikling i det menneskelige Legeme.

I det nye Tidsskrift *North of England med. and surgic. journ.* No. 1 Aug. 1830 har Dr. Carson i Liverpool fremsat en ny Aufskuelse af denne Gjenstand, som vi her udtogsviis meddele vore Læsere.

Efterat have gjort opmærksom paa at Lungernes Substant's størstedelen bestaaer af Bronchiernes eller Luftgrenenes Forgreninger, at Lungearterierne deels gaae over i Venerne, deels tjene som uddunstende Kar paa den indre Overflade af Bronchierne, og at Venerne deels optage Blodet fra Arterierne og deels af forberede Substantser i Bronchierne, vedbliver Førf. „Da Lungens Blodkar maae fyldes, trænger den i Lufterøret optagne Luft ikke blot ind i Bronchierne, men ogsaa ind i Porerne paa Lungevenerne, der aabne sig i disse, sætter disse Vener istand til behørigt at udvides og blander sig nøje med Blodet i de mangfoldige Grene. Deels ved en mekanisk og deels ved en kemisk Virkning, forvandles en Deel af denne Luft, medens Blodet, hvormed den er blandet, endnu befinder sig i Lungen, fra den elastisk-flydende til en draabbar flydende Tilstand. Følgen heraf er, som bekjendt, en Frigjørelse af Varme. Men ikke al indaandede Luft vorder flydende i Lungevener-

ne. Efterat Blodet har forladt Lungerne, besidder det endnu steds en Deel gasformig Luft. Denne er blandet med Blodet i Form af smaae Kugler, og forvandles, medens den circulerer gjennem Legemet, lidt efter lidt til flydende Draaber, hvorved Varme udvikles og Legemets Temperatur overalt vedligeholdes. Paa samme Tid absorberes Legemets Urenligheder ind i Blodet, og forarsage Venesblodets mørke Farve."

„Under Inspirationen lider Lungearteriernes Blod et formindsket Tryk. En Deel deraf forvandles saaledes til Luft, og deres Temperatur formindskes. I samme Øjeblik forvandles Luften i Venerne til en draabeflydende Tilstand. Urenlighederne i Venesystemet antage under disse Omstændigheder med Lethed en gasformig Tilstand. Ved Dannelsen af en elastisk Vædske sættes Lungearterierne istand til at antage deres større Dimension, hvortil de ved Lungelappernes Udvidning nødes. Ved den næste Udaanding trykkes Lungelapperne disse Kar igjen sammen og uddrive en Deel af det i dem Indeholdt. Den luftformige Substanten finder en bekvem Udvej gjennem Arteriernes Capillarkar, der aabne sig i Bronchierne, og under sædvanlige Omstændigheder ikke føre noget rødt Blod. Den gaaer da bort gjennem Luftrøret, og Blodet beviser sin Frihed fra Tilsætninger derved, at det igjen

antager sin lysende Farve og igjen er skiftet til at afgive Behøvet for Varme og Ernæring i den hele Organisme."

Ifølge denne Anskuelse optages altsaa Størstedelen af den Luft, som vi indaande, af Lungens Blodfar, blandes med deres contents, og forvandles under Circulationen gradviis til en draabbar Vædske. Den overflødige Deel af Luften, som indaandes, bortgaar udecomponeret gjennem Luftrøret. Derimod kommer den største Deel af den Luft, der udaandes, fra det til Lungen tilbagevendte Blod, og bestaar af de sædvanlige gasformige Producter af vegetabilsk og animalisk Gjæring, nemlig af Kvælstofgas, Vandstofgas, og Sulfur Gas. En kemisk Undersøgelse af den indaandede atmosfæriske Luft i Lungen vil derfor vise, at Kvælstofgas og Sulfur Gas paa en anden Vej end gjennem Luftrøret kan komme ind i Bronchierne, og at der ikke er nogen anden Kilde, hvorfra disse Gasarter kunne komme, end Blodet i Lungens blodkarrene.

Mærkværdig Frugtbarhed.

I London med. and surgio. journ. Oct. 1830 meddelet Dr. Ryan et mærkeligt Exempel paa Frugtbarhed, M. P. i London, for Tiden 41

Har gl. og af sangvinft Temperament, menftruerede allerede i fit 12te Aar og giftede fig mellem det 18de og 19de Aar. I 8de Maaned derefter nedkom hun med et 7 Maaneders Barn. I Aaret 1828 og 29 fødte hun 4 Gange Tvillinger, hver paa 4 Maaneder. Den 7de Juni 1830 aborterte hun i 3die Maaned; og to Dage efter udtømtes endnu et Føfter. Da hun fiden den Tid ikke har haft fine Tider, anfeer hun fig igjen for fvaanger. Hendes Underliv er i det mindfte faa tykt fom en Kones i 5te Maaned af fit Svangerskab. Hun har nu i 21 Aar faaet 24 Børn. Hun befinder fig ftedse vel, naar hun giver Die, men ilde, naar hun er frugtffommelig. Menffruationen har ofte indfunden fig under Svangerskabet og da haft Abort til Følge. Hun har aldrig lidt af Leucorrhoe. Hendes Diæt beftaaer af Brød, Porter, uden noget Kjød. — Hendes Moder er 70 Aar gl. og har født 18 levende Børn.

Orme i Urinblæren.

I Ruffts Magazin d. gef. Heilk. 32 B. 3 H. 1830 giver Veteranen Dr. Wedekind i Darmftadt en Beretning om følgende Tilfælde hos fit eget Barnebarn. Drengen, to Aar gl., var altid om

Natten meget urolig, og gråd meget og heftigen. Man ansaae det for Uartighed, og lod ham sove mindre om Dagen. Men Ondet tog til, og en Morgen opdagede Moderen i Sengen en Klump Isegule, smaae Korn, der forekom hende at bevæge sig. Saaledes forholdt det sig ogsaa virkeligen, og man fandt, at de smaae Korn egentligen bestode af smaae Insecter, der ganske lignede Maddiker, men saa smaae, at kun de største af dem kunde sees med det blotte Øje. Det viste sig, at disse Insecter udenpaa havde et haardt Integument. — Barnet greb meget med Hænderne til den nederste Deel af Underlivet og til Fødselsdelene, vilde hvert Øjeblik lade Bandet, og gråd derved heftigen. Forresten befandt han sig vel. B. foreskrev ham Pulvere af Chinine og Campher, og en Kryderpose med Campher i; men Ondet vedblev, og dagligen udtømtes smaae Insecter. Over tusinde saadanne gif fra ham under hele Sygdommen. Endeligen gaves indvendigen Sublimat i meget smaae Gaver, og forordnede Sublimatbade, en Drachme af Saltet paa hvert Bad, og efter saa Dage ophørte da Afgangen af Ormene og alle de øvrige Tilfælde. Der er intet Recidiv indtruffet, og Barnet, der nu er $4\frac{1}{2}$ Aar glt., er en raff og stærk Dreng.

Den sorte Masses Beskaffenhed i den sorte Brækning.

Dr. Lyons, der længe var Overlæge paa St. Domingo, og der ofte havde Lejlighed til at iagttage Tilfælde af gul Fieber med sort Brækning, har ved mange Forsøg overtydet sig om, at de sorte Masser, der opbrækkes, have den største Lighed med Blodet. Det farvende Stof skal ved Affining kunne skilles fra det Øvrige, og besidde en Syres Egenskab. Ogsaa gjorde Dr. L. den Erfaring, at der hos funde Mennesker der affondres en betydelig Mængde Saltsyre gennem Huden. Da nu denne Syre efter Prout ogsaa affondres under en sygelig Tilstand i Maven, undersøgte L. dens Forhold til Blodet, og fandt, at, naar Blod blandes med Saltsyre, erholder dette en sort Farve, og ved at fortyndes med Vand ganske Udseendet af den i den sorte Brækning opkastede Masse. Om nu en Affondring af Saltsyre i Maven hos dem, der lide af den gule Fieber, bidrager til Dannelsen af den sorte Materie, som opkastes, eller ikke, trænger endnu til nærmere Undersøgelse, men dog blev i eet Tilfælde den sorte Brækning helbredet ved Blodudtømmelser og en derpaa følgende Anvendelse af salpetersurt Sølv med Opium, saa at det synes som om Saltsyren deri blev bunden af

Ersvet. (Af Lond. med. and surgic. Journ. May 1830.)

Mærkelig høj Alder.

I det medicinsk-physicallse Selskab i Florenz d. 13 Dec. 1829 gav Dr. Bucci Beretning om en Kone, der for Tiden er 94 Aar gl., og hvis Livshistorie frembyder følgende interessante Omstændigheder.

Hun blev født i 1736 af sin Faders 4de Kone. Hendes Fader døde i en Alder af 106 Aar og havde alle sine Tænder og sorte Haar. Hendes Bedstefader paa fædrene Side døde 109 Aar gl., og hendes Bedstefader paa mødrene Side 89 Aar gl., og udmærkede sig endnu i den Alder ved sin store Legemskraft. Konen selv havde i sin Barndom været meget fint bygget, og havde giftet sig i sit 15de Aar. Tre Maanedes efter viste Menstruationen sig, og i 4de Maaned var hun svanger. I en Alder af 20 Aar havde hun allerede født 3 Børn og blev nu Enke. Maaskee som en Følge af Sorgen derved fik hun senere hysteriske Besværligheder, hvorimod Bevægelse indtil Træthed viste god Nytte. Denne Bevægelse bestod i Dands og Riden, og ofte, naar hun var bleven varm derved, sprang hun i en

Flod eller tog et koldt Bad. Indtil sit 40de Aar leed hun af Hovedpine, der gik bort, saasnart hun lod Haaret flippe, men kom igjen, naar det atter var voget noget. Den megen Bevægelse avlede en saa stærk Appetit hos hende, at hun ofte, for at tilfredsstille den, fortærede 3 Høns eller 5—6 Pund fægt Kød i eet Maaltid, eller til Frokost 20 Appelsiner eller Ananas. I sit 45de Aar fik hendes ældste Søn (der nu er 77 Aar gl. og fuldkommen sund) i et Slag et Saar i det venstre Bryst, og Strækken derover paadrog hende et ikke stærkt, men bestandigt Blodflod ud af Borten paa den venstre Mamma, der først ophørte efter to Aars Forløb. Hun havde desuden ofte haft Hæmorrhagier, der traadte istedet for de sparsomme Menses; endnu i sit 94de Aar havde hun en saadan, og ganske nyligen fik hun en Udsvedning af Blod paa Panden, der varede i to Timer. — Hun er liden af Vægt, men af stærk Legemsbygning og besidder den fulde Brug af alle sine Sandser. Hun sover kun 5 Timer, staaer op med Solen, og spadserer da nogle Timer omkring i frisk Luft. Derpaa drikker hun Chocolate og udfører sine Forretninger. Hun spiser megen Frugt, og Kl. 1 tager hun sin Middagsmad, der kun bestaaer af een Ret Kød, og undertiden af lidt Fisk. En Time

U a

efterat have spist til Middag er et Glas Brødvand al den Drikke, hun nyder den hele Dag. Hun nyder hverken Suppe, Grønt, Svinekjød, eller Viin. Efterat have drucket Brødpandet, sover hun en Time. — Hun løber og gaaer saa hurtigen, at et ungt Menneske har Møje med at følge hende. Hun har nu og da om Dagen nogle Anfald af Kortaaendethed, men de gaae strax over, saasnart hun lukker Vinduerne op, eller gaaer lidt ud i frisk Luft; denne Bevægelse er, som hun siger, al hendes Medicin. Hun holder ogsaa meget af at rejse. For 6 Aar siden havde hun den Ulykke, at brække begge Armene, men var efter 4 Uger igjen fuldkommen helbredet. Hun klager ikke over det mindste Ildbeefindende. (Annali univ. di Med. 1830 og Forriep's Notiz 612. Nov. 1830.)

2.

Medicin, Chirurgi og Fødselsvidenskab.

Modermærke, borttaget ved Vaccination.

Et nyt Exempel paa Vaccinationens Indflydelse i at borttage Modermærker, naar Lymphen ved flere Stik indpodes paa disse selv, leverer Dr. J. Marshall

i London med. & surgic. Journ. July 1830. —
 Modermærket sad i dette Tilfælde paa den udvædige
 condylus af den højre Albu, og var $\frac{3}{4}$ Tommer langt
 og $\frac{1}{2}$ T. bredt, uregelmæssigen formet og af en mør-
 kerød Farve. Dets hele Overflade blev indpodet med
 Vaccinelymphe. 18 Koloppe=Vlegne frembrød, der
 confluerede og dannede een stor. Da Skorpen paa
 16de Dag faldt af, var Modermærket aldeles for-
 spundet, og vendte ikke siden tilbage. Barnet var
 20 Maaneder gammelt.

Ny Anbefaling af Svovl-Alcohol mod Rheumatismen og flere Sygdomme.

I Aaret 1826 udgav Prof. Lampadius i
 Freyberg et lidet Skrift, betitlet: „Ueber den Schwefel-
 Alcohol, nämlich über dessen Entdeckung, Zube-
 reitung u. Eigenschaften, vorzüglich über dessen An-
 wendung in der Arzneykunde,“ og i de tydske Na-
 turforskeres og Lægers Forsamling i Berlin i 1828
 holdt han et Foredrag, hvori han atter paa det
 varmeste opfordrede Lægerne til at forsøge dette Mid-
 del, og bekjendtgjøre deres Erfaringer derom. Saavidt
 vi vide, har hidtil ingen Anden udgivet noget derom,
 og desto mere velkommen maa derfor en Afhandling

om Svovl-Alcohol's Virksomhed og Fortrinlighed i det nyligen udkomne 1ste Bind af „Abhandlungen u. Beobachtungen der ärztlichen Gesellschaft zu Münster 1829 (P. 300—320) af Dr. Wutzer (for Tiden Prof. i Chirurgien i Halle). være os. Han beretter med den bedste Nytte at have givet det i sin medicinske Klinik i Münster, meddeler en Mængde Sygehistorier, der stadfæste hans Paastand, og uddrager følgende Resultater af sine Erfaringer dermed:

1. Svovl-Alcohol er et af de flygtigste incitantia for det menneskelige Legeme.
2. Hjertet og Blodsystemet inciteres derved kraftigen; Pulsen og Temperaturen forøges, og især strømmer Blodet til Huden, Urinens Organer og Kjønsdelene.
3. Dets mest i Øje faldende secundære Symptomer ere: profus Sved, forøget Urinaffondring, og hos det kvindelige Køn forøget Menstruation.
4. Nyttigst og fortrinligst viste Midlet sig hidtil imod Rheumatismer uden eller kun med liden Fieber; men i disse overgaaer det ogsaa alle andre Lægemidler af samme Klasse. Under lignende Omstændigheder lindrer det ogsaa Gigt; men de indre arthritiske Dybskrifter kan det ikke have.

5. Paa Grund af dets stærke Incitation af Hjertet og det arterielle System er dets Brug contraindicert i ethvert Tilfælde, hvor Blodcongeſtioner til indre ædle Organer ere at befrygte, og i Almindelighed i alle hidſige Febre.

6. I alle Chroniſke Sygdomme, der have nogen Analogi med ovennævnte, fortjener Svovl-Alcohol'et ſærdeles at anbefales til Prøve.

Den Doſis, hvori Dr. W. anvendte Midlet, er 3—4—5—6—8 Draaber 3—4 Gange om Dagen, eller hveranden Time, enten paa Sukker, eller i Forbindelſe med rectificeret Viingeiſt (Alcohol. sulphur. Zij ſpir. vin. rect. $\frac{3}{8}$ m. d. s. 4 Draaber hveranden Time.)

Paa ſamme Tid bruger han ogſaa Midlet uændigen paa det lidende Sted, i Forbindelſe med Bomolle, eller Campherolie (2 Unzer heraf til 2 Drachmer af Svovl-alcohol'et)

Vi troe til nøjere Oplysning, af de 17 meddelte Sygehiſtorier at burde uddrage nogle enkelte.

1. K—g, en 58aarig Enke, af en endnu temmelig ſtærk Legemsbygning, havde i flere Aar lidt af periodiſk Hovedpine, hvortil ogſaa ofte en Blepharophthalmi ſlog ſig. Smerten ſyntes at være nervøs = rheumatisk, og ſtrakke ſig fra sutura ſagittalis ned til ſinus frontales. Hun var lige-

ledes meget hyfterist. — Hun fik fra 3die til 19de August 1828 3, 4 til 5 Draaber af *Evoalcohol* paa Sukker, i Begyndelsen 3, siden 4 Gange om Dagen; ligeledes bleve dagligen nogle Draaber indgnedne over Øjnene, og overordentlig hurtig veeg da Hovedpinen. Øjenlaage-Betændelsen forsvandt derved ogsaa. Endnu ved Kurets Ende havde Ondet ikke recidiveret.

2. Fru S., 52 Aar gl., og meget mager, udsatte sig i August 1828, medens hun sovede stærkt, for en Forkjølelse, hvorefter en Rheumatisme i Brystmusklerne og begge Skuldrene opstod. 2 Drachmer *Evoalcohol* med 2 Unzer *Kampferspiritus* forordnedes til Indgnidning. Allerede den 2den Dag følte hun en heftig Brænden i de indsmurte Dele, hvorpaa gradviiis fulgte en profus Sved, under hvilken hun forblev i Sengen. — En Dag efter gjentoges Indgnidningerne med samme Virkning, og paa 5te Dag af Behandlingen forsvandt Smerterne ganske.

3. Fru M., 40 Aar gl., og temmelig fedt, fik 17 Dec. 1828 efter en Forkjølelse heftige rheumatiske Smerter i den hele højre Side af Legemet, der tilsidst satte sig i den højre Arm og det højre Been, og snart naaede en saa høj Grad, at begge Extremiteterne ikke kunde bevæges for Smerte og næsten vare som lomme. *Alcohol. sulphur. Zij spir. vin. rec-*

tifkatis: **3j**, 4—6 Draaber hveranden Time, og Indgnidning om Aftenen med hlin ovennævnte Salve forordnedes. Den 19de om Morgenens opstod derefter en stærk Sved, under hvilken Pulsen var meget frequent. Samme Dag toges 10 Draaber og anvendtes atter Indgnidningen. Virkningen var den samme. Den 20de bleve kun tagne 6 Draaber; om Aftenen forsvandt alle Smertterne i Knæet. — Den 21de kunde han gaae paa det syge Been. — Der anvendtes endnu Indgnidninger paa den endnu smertefulde højre Skulder. Den 25de vare alle Smertter gaaede bort, og 8 Dage senere ogsaa det sidste Spor af tilbagebleven Svaghed. — Ved Enden af Januar 1829 var hun endnu fuldkommen frisk.

4. Hermann B., en 44aarig kraftig feed Mand, havde som Postillon i 20 Aar ofte udfat sig for Forskjælfse, og blev for 5 Aar siden pludseligen ganfkelam i den venstre Side af Legemet. Ved hver hurtig Bejrforandring opstode heftige Smertter i de lidende Dele. Han brugte en Deel Midler, men da intet hjalp, havde han nu i 2 Aar ikke villet tage noget, da han endelig atter søgte Lægehjælp paa Dr. B's Poliklinik. Svovlalkohol'et gaves ublandet, 4—5 Draaber 3 Gange, senere 6—8 Draaber 4 Gange dagligen paa Sukker. — Noget Uger efter begyndte man og med Indgnidningen. — Under heftig-

nattlig Svøed formindskedes strax fra Begyndelsen Smerterne i Benene; et Par Maaneder efter gik de ganske bort og den Syge begyndte at gaae omkring. — Et Aar efter var han ganske vel, paa det nær, at han endnu kun slæber den venstre Fod efter sig.

5. Sophie K., 18 Aar gl., af stærk Legemsbygning, leed af en giftig Svulst i Haand- og Fodfladen. Periodisk opstode inflammatoriske Tilfælde med bethdelige Smerter, der ganske forhindrede Brugen af Hænder og Fødder. — Indguindningen af Salven blev anvendt paa de svulnede Dele, og 3 Uger efter vare Smerterne forsvundne, og Svulsten næsten ganske borte. *)

Radix artemisiæ vulgaris, som anti-
spasmodicum og febrifugum.

Dr. Butzer har (See Abhandlungen u. Beobachtungen der ärzlichen Gesellschaft zu Münster 1ster Bd. 1829 S. 199 — 210) med stort Held forsøgt dette Middel, ikke alene mod Epilepsi **), men ogsaa mod Kramper hos Børn og Koldfeber. Af sine talrige Erfaringer med dette Middel troer han at kunne drage følgende Resultater.

*) Svovlalkohol tilberedes ved at destillere Svovl gennem glødende Kul; paa denne Maade tilberedet har jeg allerede flere Gange forskrevet det fra Groths Apotheke, og i eet Tilfælde seet en paafaldende god Nytte deraf; men herom ved en anden Leilighed. Red.

**) See Ny Sygaa Juli 1824 og Februar 1825.

1. *Radix artemisiæ vulgaris* er et af vore kraftigste krampestillende Midler.
2. Som *antiepilepticum* overgaaer den de fleste mod Krampeslag roste Midler i Virksomhed. Især viser den sig af Nytte mod den Epilepsi, der angriber unge Mennesker kort før og under Pubertets-Udviklingen. Selv hvor Sygdommens Helbredelse umuliggjøres ved tilstedeværende organiske Fejl, eller ved arveligt Anlæg, er den hyppigen et fortrinligt Lindringsmiddel. — Forf. meddeler flere Sygehistorier, hvor den hjalp.
3. Endnu sikrere virker den mod Krampetilfælde hos Børn, naar disse virkelig betinges af et særegt irritabelt Nervesystem, og ikke beroe paa Vandansamling, organiske Fejl o. s. v. Jo nærmere disse Affectioner komme Epilepsi ved Periodicitet, ved de enkelte Paroxysmers Kortvarighed, ved Mangel paa Feber o. s. v., desto virksommere viser sig da Midlet. Urenligheder i de første Veje, og en særdeles stor Svækkelse i Fordøjelsen contraindicere imidlertid dets Brug.
4. Midlet taales ligesaa godt af Pattebørn, som af andre Børn, kun med forandret Dosis. — Børnefaae en halv Drachme af den fint pulveriserede

Rod Morgen og Aften i varm Chamomillethee. Børn giver Dr. B. 8, 10, 12 til 15 Gran af Pulveret fire Gange dagligen, og dertil Chamomille- eller Melisseethee og varmt regimen. Naar Pulveret røres om i en Sirup, eller med Sukkervand, tage de det gjerne.

5. Den udpressede Saft af Roden helbreder radicalt lette Tilfælde af Hverdags- og Undendagsfeber; ogsaa egner den sig til Brug, naar man under visse Omstændigheder vil forberede Kuren med Chinabarken. Af 61 Koldfebersyge, som Dr. B. behandlede, bleve 17 lagte radicalt derved. Det mindste Quantum af den til Kuren brugte Saft beløb sig til $2\frac{3}{4}$ Pd.— Af den frisk udpressede Saft toges hver Morgen og Aften i den feberfri Tid hver Gang 3 Unzer, med en Episekke fuld Brændevin efter, for at tilintetgjøre den ubehagelige Smag.
6. De Forsigtighedsregler, som Dr. Burdach anbefaler ved Rodens Indsamling og Opbevarelse *) ere meget vigtige, da ved Afvaskning og uforsigtig Tørring en Deel af den virksomme ætheriske Olie tabes.

---

*) S. Ny Sygaa I. c.

Underbinding af arteria innominata og art. subclavia.

For en aneurysma paa art. subclavia foretog (S. Abhandlungen Petersburg. Aerzte 4te Samml. 1830) Dr. Urendt den førstnævnte Operation; men Patienten døde 9 Dage efter. I Brystet fandtes ved Obductionen mange Spor af Betændelse og Koldbrand, art. innominata fast underbunden en halv Tomme under det Sted, hvor den deler sig, og dens indre Hinder gennemskaaene af Ligaturen.

Samme Forfatter beretter sammesteds en Underbinding af art. subclavia, ligeledes for aneurysma derpaa, og som kronedes med et heldigt Udfald. Patienten lever og befinder sig vel.

Et som særdeles fortrinligt anbefalet beroligende Middel.

Under Navn af Mixtura paregorica anvendes og anbefaler (S. Hufelands Journ. Juli 1830) Dr. Siemerling i Stralsund mod Mavekrampe, Brækning af sygelig Sensibilitet i Maven, og mod de mangfoldige Indigestionsbesværligheder følgende Mixture.

Rp. Aqu. Menth. pip.

Tinct. rhei aquos. rec. par. aa 3j

Tinct. opii Lond. 3ß

Naphth. vitrioli 3j

M. d. s. 1 Episestee fuld hver anden eller tredie Time.

Forf. har arvet denne Recept fra sin Fader og Bedstefader, der ogsaa vare Læger, og forsikrer, at hverken Opium eller noget andet Middel i smertefulde Sygdomme er istand til at skaffe Ro om Natten som dette. Det lindrer Smerter, og beforder Opstodninger. — Mod den habituelle Brækning hos Drankere er denne Mixture, med tilsat Ranel-essens, navnlig ypperlig.

Et virksomt expectorans i Brystsyge.

Hos Brystpatienter, hvor det kommer an paa at tilvejebringe den standsede eller formindskede Expectoration, er *Specacuanha*-Vin i følgende Forbindelse af fortrinlig Nytte:

Rp. Syrup. seneg.

— zingib. aa 3j

Vin. ipocacuannhæ

— stibiat. aa 3ij

M. d. s. 1—2 Theeskeer fulde hveranden Time.

Tilfætter man endnn, hvis Omstændighederne tillade det, liqu. ammonii anlsat,“ saa gives der ikke noget virksommere velsmagende expectorans end netop dette.” (Dr. Siemerling i Stralsund i Husfelands Journ. Juli 1830.)

Midler mod vomitus potatorum.

Foruden den oven meddelte mixtura paregorica roser Dr. Siemerling i Stralsund (i Husfelands Journ. Juli 1830) mod dette hyppige Onde, selv naar allerede callos Induration er opstaaet i Maven, følgende Formler, som meget virksomme:

1. Rp. Extract. cicut. $\mathfrak{z}$ j solv. in aqu. amygdal. amar. $\mathfrak{z}\beta$ m. d. s. 30 Draaber (i stigende Gaver) hveranden Time.
  2. Rp. extr. belladon. gr. ij aqu. laurocerasi $\mathfrak{z}\mathfrak{ij}$ m. d. s. 30—40 Draaber 3—4 Gange om Dagen.
  3. Rp. Sapon. medic. $\mathfrak{z}\beta$ merc. dulc. $\mathfrak{z}$ j opii pulv. $\mathfrak{z}$ j m. f. pilul. pond. gr. iij 4 Piller Morgen og Aften saalange til Salivation indfinder sig. Dette er endnu det kraftigste Middel, og opfylder tre Indicationer, at opløse Forhærdelsen i Maven, mildne Smærterne og standse Brækningen.
-

Silkefjorter mod Gigt og Rheumatisme.

Personer, der enten allerede lide af Gigt, eller have Tilbøjelighed dertil, eller ved den mindste Lejlighed paadrage sig Catarrh, Halspine, Tandpine o. s. v. raader (S. Hufelands Journ. Juli 1830) Dr. Siemerling i Stralsund som det bedste Forebyggelsesmiddel at gaae med Silkefjorter. De virke maaskee saa velgjørende, ved at være slette Ledere for Electriciteten. Han anfører et Par meget gigtsvage Syge, der derved særdeles lindredes. — Silkefjorterne gøres ligesom andre; Taft af alle slags Farver passer dertil. Dog maa man have flere i Beredskab, da de oftere maae skiftes. — Endnu vissere bliver Virkningen, hvis man over Silkefjorterne ogsaa bærer en Flanelstrøje.

De Gigtstygge, som ere nødt til at holde Sengen, gjøre vel i, at trække Silkestrømper paa.

Et godt cosmeticum.

For at gjøre Huden hvid og blød og mod Efflorescenter i Ansigtet og paa Panden (især af syphilitisk Aarsag) Philipentser, *Scabies neonatorum*, som vel overhovedet mod ethvert Hududslag er følgende Badevand fortrinligt:

Rp. Amygdal. dulc. excort. $\mathfrak{Zj}$

Amygdal. amar. excort. $\mathfrak{Z\beta}$

f.l.a.c. aqu. cerasor. emuls. $\mathfrak{Zx}$

adde

Merc. sublim. corrosiv. gr.vj

Tinct. benzoes $\mathfrak{Zvj}$

Succ. citri rec. expr. $\mathfrak{Z\beta}$

Efterat man om Morgenen har vasket Ansigtet, som man plejer, befugter man et Haandklæde med dette Band og indgnider dermed Ansigtet, Halsen og Halsen. — Dog maa Blandingen først omrystes, og ikke bruges for længe. (S. Dr. Siemerling i Hufelands Journ. Juli 1830.)

Tandpulvere, Tandtincturer, Mund- vande o. s. v.

Unbefalelsesværdige Tandpulvere ere:

1. Pulv. lign. sant. rubr., bol. armen., tart. depur. $\mathfrak{aa}$ $\mathfrak{Z\beta}$ myrrh. $\mathfrak{Zij}$ m. f. p. subtil. Af Laemlein; maa dog kun bruges fra Tid til Tid.
2. Rad. ratanh., oss. sep. $\mathfrak{aa}$ $\mathfrak{Z\beta}$ Cort. chin. rubr., magnes. carbon. $\mathfrak{aa}$ $\mathfrak{Zij}$ ol. nerol. gtt. vj m. f. pulv. subtil. Af Mantini.

3. Pulv. carbon. tiliaë $\mathfrak{Zj}$ pulv. sapon. med.
 $\mathfrak{Ziij}$ pulv. caryophyll. $\mathfrak{Zj}$ ol. bergamott.
 gtt. xx.

4. Pulv. lign. sant. rubr. $\mathfrak{Zj}$ pulv. sapon. med.
 $\mathfrak{Zj}$ ol. de cedro & bergamott. $\overline{aa}$ gtt. xv.

Disse Låndpulvere ere gode til blot at holde Tænderne rene.

5. Pulv. carbon. tiliaë $\mathfrak{Zj}$ pulv. catechu, pulv.
 myrrhæ $\overline{aa}$ $\mathfrak{Zij}$ ol. caryophyll. gtt. xij ol.
 bergamott. gtt. xvij.

6. Pulv. carbon. pan. $\mathfrak{Zj}$ pulv. cort. chin. reg.,
 $\mathfrak{Z\beta}$, pulv. myrrh. $\mathfrak{Zij}$ ol. cinamon. gtt. ij
 ol. caryophyll. gtt. xvj ol. bergamott. gtt. x.

Disse tvende sidste ere at anraade, naar der er caries i Tænderne.

7. Spirit. cochlear. $\mathfrak{Z\beta}$ Tinct. myrrhæ, Tinct.
 catechu $\overline{aa}$ $\mathfrak{Zi\beta}$ extr. ratauh. exot. $\mathfrak{Zj}$ pulv.
 alum. crud. $\mathfrak{Z\beta}$.

8. Pulv. carbon. pan. $\mathfrak{Zj}$ pulv. cort. chin. reg.,
 pulv. carbon., calam. aromat. $\overline{aa}$ $\mathfrak{Zij}$ pulv.
 subt. alum. $\mathfrak{Zj}$ Mixt. balsam. oleos. $\mathfrak{Z\beta}$ ol.
 caryophyll. gtt. xx.

9. Pulv. carbon. sant. rubr. $\mathfrak{Zvj}$ pulv. cort.
 chin. $\mathfrak{Zij}$ pulv. catechu, alum. $\overline{aa}$ gr. xi
 ol. caryophyll., ol. bergamott. $\overline{aa}$ gtt. viij.

Disse trende sidste ere fortrinlige mod slapt og scorbus

tist Tandkjød; Tincturen er ogsaa mod Salivation efter Mercur. —

10. Lign. guajaci rasp. $\mathfrak{Zij}$ spir. vin. gall. $\mathfrak{Zx}$
 digere, filtra et adde mixt. oleoso-balsam. $\mathfrak{Zj}$.
 Er god mod ulmende Tandpine. Man tager hver
 Gang 2—3 Tefseer fulde i en Overkop lunfent Vand,
 og skyller Munden 3—4 Gange om Dagen dermed.
 11. Kali carbon. $\mathfrak{Zj}$ solv. in aqu. salviæ $\mathfrak{Ziv}$,
 add. Aqu. rosar. $\mathfrak{Zij}$.

Er at anbefale efter Brugen af syrlige og farvende
 Spiser, saasom Ribb, Blaaber o. s. v. Man tager
 1—2 Tefseer fulde deraf i et Glas lunfent Vand
 og skyller Munden nogle Gange dermed.

12. Tinct. guajac. $\mathfrak{Zij\beta}$ Laud. liquid. Sdh.,
 naph. vitriol. $\mathfrak{aa}$ $\mathfrak{3\beta}$, spir. sal. ammon.
 caust. $\mathfrak{Zj}$ ol. caryophyll. gtt. xv, ol. origan.
 cret. gtt. xx ol. cajeput. gtt. v.
 13. Tinct. cantharid. $\mathfrak{3\beta}$ spir. vin. camph. $\mathfrak{Zij}$
 Tinct. opii spir. $\mathfrak{Zj}$ mixt. oleoso-balsam. $\mathfrak{3\beta}$.
 14. Camphor. $\mathfrak{Zij}$ solv. in Ol. amygdal. $\mathfrak{Zj}$ add.
 Tinct. opii spirit. $\mathfrak{Zij}$.

Disse tre sidste Tincturer ere gode mod stærk Tandpine,
 naar Tænderne ere hule; den første dryppes paa Boms-
 uld og lægges i den hule Tand; den anden gnides
 paa Tandkjødet, hvor Smerten er, og den tredje ind-
 gnides bag Øret og paa Kinden.

15. Sem. anisi $\mathfrak{Zj}$ cort. cinamom., caryophyll
 $\overline{aa}$ $\mathfrak{Zj}$ digere c. spir. vin. rectific. libr. ij, co-
 adde ol. menth. pip. $\mathfrak{Zj}$.
16. Tinct. ambræ $\mathfrak{Z}\beta$ Spir. cochlear. aqu
 aqu. flor. aurantior. $\overline{aa}$ $\mathfrak{Zij}$.
17. Conserv. flor. naphæ $\mathfrak{Zviiij}$ pulv. aromat.
 q. s. u. f. rotuli.
18. Ol. caryophyllor., ol. cinamom., ol. macis
 $\overline{aa}$ gtt. XL m. exact. c. pulv. sacch. alb.
 $\mathfrak{Zxvj}$ et mucilag. gum. tragacanth. q. s. u.
 f. rotuli.

Disse ere alle anbefalelseverdige, for at give Munden en god Lugt. No. 15 og 16 ere Mundvande, hvoraf nogle Theeskeer fulde blandes med en Overkop lunken Vand, eller Rosenvand, og hvormed saa Munden udskylles. 17 og 18 ere Pastiller, og tages, som Pebermyntekager, i Munden; de ere tillige mavestyrkende. — Kommer den slette Lugt fra Tænderne, ere disses Rensning Hovedmidlet. Følgende Middel tilintetgjør altid enhver slet Lugt af Munden. Pulv. carbon. tilisæ $\mathfrak{Zj}$ conserv. rosar., mucil. gum. arab. q. s. u. form. pastæ pond. $\mathfrak{Z}\beta$. Hver Morgen eller efter Maaltiderne, især, naar man har spist Løg, Ost o. s. v., lader man et saadant Stykke smelte i Munden.

19. Pulv. rad. ratanh. $\mathfrak{Zj}$ pulv. carb. tilisæ $\mathfrak{Z}\beta$,

pulv. catechu, sapon. med., sangu. dracon. $\overline{aa}$

3ij ol. caryophyll., ol. bergamott. $\overline{aa}$ gtt. xx.

Dette Tandpulver er det bedste for dem, der ere meget tilbøjelige til Tandpine og hos hvilke derfor Tandfædet ofte svulmer og Tænderne let overtrækkes med Slim.

De fleste af ovenmeddelte Formler skyldes vi en tydst Tandlæges venstabelige Meddelelse; men et Par have vi tilføjet af Dr. Siemerlings i Hufelands Journ. Juli 1830 indførte Erfaringer, og det første Mundvand roses af Dr. Boenck i Elmshorn. *)

Red.

Kejfersnit, foretaget tvende Gange paa den samme Kong.

Dr. Engeltrum i Amsterdam har i et hollandsk Skrift, anmeldt i the Lancet 344 April 1830, bekendtgjort disse Operationer hos et rachitisk 28aarigt Fruentimmer. Ossa pubis saak meget ind og vare skjævt bandede; Bækkens diameter antero-posterior var kun $2\frac{1}{2}$ T. og de andre Diametere ligeledes meget smaae. Da den første Gang, i Maj 1826 Fødselsveerne havde været i 3 Dage, og Hove-

*) I Beobacht. u. Bemerk. a. d. Geb. d. Med. u. Chir. 1829. Pag. 181.

det afveles ikke vilde synke, blev Operationen foretaget paa den sædvanlige Maade og Fostret udtrukket. Hun kom sig snart og Barnet lever endnu. Operationen skete anden Gang i October 1828; men Reinen døde da 18 Timer efter med Symptomer paa peritonitis. — Barnet blev udtrukket levende, men døde 8 Uger efter af Atrophi.

Evangerstak udenfor Livmoderen.

Anna Pachini, 30 Aar gl., i Bergamo, fødte sig anden Gang svanger i 1808 og var allerede i 6te Maaned, da, uden nogen tydelig Aarsag, Fostrets Bevægelser pludseligen ophørte. Imidlertid bemærkedes dog ingen af de Symptomer, der pleje at ledsage Fostrets Død. — Den 9de Marts 1809, i 9de Maaned af Evangerstaket, fik hun meget heftige Beer; de varede længe og endte med en raslende Lyd i Underlivet; alle Symptomer paa at Fødselen foretog ophørte dermed og kun en ubetydelig Bløden paafulgte. Omtrent 6 Dage efter var Patientinden saa vel, at hun kunde staa op; hendes Bryster vare fulde af Mælk og Lochierne forløb ligeledes regelmæssigen. Hendes Underliv var mindre udspændt end før Fødselsbeerne, men man opdagede en Svulst i

den højre regio iliaca, der dog ikke paaførte nogen videre Ulejlighed. I 2 Aar nød hun det fuldkomneſte Helbred; hendes Menſtruation var regelmæssig, ſkjøndt mindre end ellers. Smidlertid ſporede hun en uovervindelig Modbydelighed for coitus. — I Juni 1811 blev hun efter en ſtærk Legemsanſtrængelſe angreben af en voldsom Smerte i Underlivet, der dog ſnart veeg for blødgjørende Omſlag og den indvortes Brug af Mandelolie. Men fra denne Tid, lige indtil Aaret 1815, ſik hun regelmæssigen hver Maaned 2—3 lignende Anfald, der ſom ofteſt frembragtes ved den ubetydeligſte Fejl i Diæten. Paa ſamme Tid begyndte hun at falde af og havde daglige Feber-Paroxyſmer. — Den 1ſte Maj 1815 blev hun pludſeligen angreben af voldsomme Smertes i den nederſte Deel af Underlivet og Stoltrængſel. Diſſe ophørte efter en ſtærk Stolgang, der indeholdt flere ſmaaæ Been, blandede med Excrementerne. Dr. Renſi i Bergamo underſøgte dem og fandt dem at være phalangen af et Føtterſ Fingre. Fra Maj til October leed hun af gjentagne Anfald af Smerte og Stoltrængſel, der altid endte med Udtømmelſer af Been; af Hovedbenene opdagedes derimod ingen, og i den højre regio iliaca følteſ fremdeles en ſtor Svulſt. — Den 12te October ſik hun atter en Paroxyſme, men meget heftigere end ellers, og ved Un-

berøgselse faldes et lidet Hoved nogle Sommer oven over anus. Hert Batti, en Chirurg, der just var tilstede, var saa heldig at trække det ud. — Fra denne Tid vendte Coliken ikke mere tilbage, og Patientinden erholdt ganske sit Helbred igjen, men i Begyndelsen af Januar døde hun af pellagra. — Obductionen blev ikke tilladt. (Annali univ. de Med. Dec. 1829.)

Terpentinolie mod Blodbrækning og melæna.

Som det fortrinligste Middel mod alle Hæmorrhagier fra Maves og Tarmkanalen anbefaler Dr. Elliotson ved St. Thomas Hospital i London (S. hans cliniske Forelæsninger i the Lancet 344 April 1820) Terpentinolien. Den maa imidlertid kun anvendes i Tilfælde, hvor adstringentia, og ikke hvor antiphlogistica ere indicerede, og altid i smaae Gaver, fra 10—30 Draaber hver 4de, 6te, eller 8de Time.

Exstirpation af Overkøben.

Dr. Lizars i Edingburgh har atter med Held foretaget denne Operation. Et 55aarigt, forresten

sundt Truentimmer havde for 8 Maaneder siden begyndt at føle Smerter i den højre Tinding og Øjet. Dette blev snart fludt frem og fort efter svulmede Rinden. Stinkende Materie begyndte at flyde ud af Næsen paa samme Side, og en Svulst opdagedes i *palatum durum*. Alle disse Svulster havde i den senere Tid taget betydeligen til, og i det venstre Næsebor var endeligen tillige opstaaet en lignende. Materien, der udflød af Næsen, var sanis. Patientinden blev sat paa et Bord og en Medhjælper comprimerede paa højre Side *truncus communis* af *art. temporalis* og *maxillaris interna* strax under den bagerste Deel af *musculus digastricus*. Dr. L. opskar det højre Næsebor tæt ved *septum*, Overlæben ved *fossa labialis*, og Rinden fra Mundvinkelen til Masseter-Muskelen. Derpaa bleve de bløde Dele skilte fra Benet paa de Steder, hvor Sengen skulde anvendes, nemlig Slimhinden, der beklæder Næsens nederste Deel, Gummerne fra Næsen til Ganen, Ganen bag hen til Ganedækket, og tværs over til Bisdomstanden. Der blev herved baaret Omsorg for, at Ganedækket vedblev at hænge fast ved Ganebenet. Alle Rindens bløde Dele bleve derefter dissekerede fra Overkæben ved *processus nasalis*, ved *orbita*, og henimod Kindbenet, saaledes at Overkæben laae ganske blottet. Sengen anvendtes nu paa flere forstjæl-

lige Steder, og ved Hjælp af den og Tungen borttoges hele Benet. Dets hele Hulhed bestod af en fast sarcomatøs Svulst. Desforuden opdagedes 2 — 3 bløde Polyper hængende fra Slimhinden i os ethmoidum, der ogsaa maatte borttages. Noget Charpi indbragtes derpaa i det tomme Rum, for at understøtte Lappen paa Kinden, der blev bragt sammen ved Suture; tre Naale bleve bragte ind i Næsens Integumenter, to i Overlæben og fire i Kinden. — Saaret lægtes snart og 8 Dage efter kunde Patientinden gaae omkring i Bærelset. Paa 30te Dag gif hun ud. (S. The Lancet 345 April 1830.)

Hydrocephalus, lægt ved Punctur.

Dr. Conquest i London har (S. The Lancet 346 April 1830) meddelt tvende saadanne Tilfælde: En Pige, omtrent to Aar gl., havde lige fra sin Fødsel lidt af Tegn paa Vand i Hovedet, og i de sidste 14 Maanedes var Hovedets Størrelse taget saa gradviis til, at det tilsidst blev særdeles paaafaldende. Panden var overordentlig bred, og fontanella anterior unaturlig stor; Pupillerne vare bestandigen udvidede; Barnet sov næsten altid og havde Dag og Nat Paroxysmer af Krampetræknin-

ger. Dr. E. stødte Troikaren ind i den højre Sidelvinkel tæt ved Randen af det højre Lindingebeen, omtrent midt imellem crista galli ossis ethmoidei og den forreste Fontanelle, for baade at undgaae sinus longitudinalis og corpus striatum. Instrumentet, som blev givet en skraa Retning, trængte omtrent to Tommer ned. $1\frac{1}{2}$ Unze blodigt serum, blandet med Hjernemasse, udsled. Pulsen blev meget svag, og en øjeblikkelig Afmagtstilstand paafulgte. Man lod Bæddsen flyde draageviis ud, og efter 48 Timer beløb denne sig til 40 Unzer. Næsten strax efter Operationen viste Pupillerne sig følsomme for Lysets Indvirkning; Barnet var meget opvakt og Pulsen, der før havde været meget langsom, slog snart 45 Slag i Minutet. To Dage efter Operationen yttrede Hjernen Tegn paa Inflammation, og en stærk Feber opstod tilligemed Krampetækninger. Tgler paa Lindingerne, folde Omslag paa Hovedet betvang imidlertid efter 24 Timer Betændelsen ganske. Hovedet blev vel ombundet og ingen flere foruroligende Symptomer opstod. — Efter to Maaneder var Barnet fuldkommen vel, alle Tegnene paa Vand i Hovedet vare forsvundne, og Livlighed og Munterhed har afløst den forrige Dødsighed.

Paa et andet Barn har Dr. E. ogsaa nyligen foretaget samme Operation med Held. 3 Unzer Blod-

vand udfled fra fontanella posterior; Hovedet blev frax mindre, og har nu i et halvt Aar ikke taget igjen til i Størrelse.

Ranula, helbredet ved Jodine.

I The Lancet 348 May 1830 har Dr. Smith i Barnsley bekjendtgjort et Tilfælde af en betydelig ranula hos en Mand, der blev saa godt som ganske lægt ved Jodinetincturen indvendigen. Svulsten under Tungen, der allerede for 11 Aar siden havde begyndt at vise sig, var i de sidste to Aar bleven saa stor, at den indtog hele det indvendige Rum af Underkæben og baade forhindrede Aandedrættet og Tygningen; den gav en tyk klæbrig Bæddse fra sig, der ved om Natten at synkes frembragte Qvalme, Mablede, Diarrhoe o. s. v. Da Patienten ikke gjerne vilde underkaste sig Operationen, gaves Jodinetincturen, 12 Draaber Morgen og Aften i stigende Dosis. Efterat denne var forøget til 30 Draaber tre Gange om Dagen, begyndte Svulsten at tage af, og dermed de øvrige Symptomer at mildnes. — Efter et Par Uger endnu var Svulsten falden til en ubetydelig liden Størrelse, der ikke foraarsager nogen videre Ulejlighed.

Strubehoste strag fra Begyndelsen behandlet med Brækmidler uden forudsættelse af Brug af Blodigler.

I 12te Bind af „Bibliotheket“ have vi levet et Uddrag af en Afhandling ved Dr. Gittermann i Emden om Strubehosten og dens Behandling. Dr. G. anbefaler deri Blodigler og Brækmidler som de vigtigste og fortrinligste Midler mod denne Sygdom. I de tydske Lægers og Naturforskeres Forsamling i Hamborg i Aar uddelte Justitsraad Hegewisch fra Kiel et lidet Skrift herom, hvori han anpriser Brækmidler strag fra Begyndelsen og uden Blodigler. Da en saa berømt Practikers Stemme maa have dobbelt Vægt, og Skriftet hidtil kun er kommet i de Lægers Hænder, der bivaanede Forsamlingen, vil det, som vi haabe, ikke være vore Læsere uvelkomment, her at erholde et Udtog deraf. Vi ansee os for saameget mere forpligtede dertil, som Forf. allerede ifjor lod Hovedpunkterne af hiin sin Afhandling oplæse i vort kgl. medic. Selskab, og hans Anstuelser altsaa først bleve overladte danske Lægers Prøvelse.

Forf. forsikrer, at siden han begyndte at anvende Brækmidler som Hovedmidlet, har han været saa heldig i Behandlingen af Strubehosten, at dens Fare størstedelen er forsvunden for ham. „Seg har,”

siger han, „i en Række af Aar, allerede i længere end 10 Aar, som oftest strax fra Begyndelsen behandlet Strubehosten med Brækmidler, uden at spille Tiden med at forudstikke Blodigler og calomel eller noget andet resolverende eller præparerende Middel, og føler mig berettiget at tilskrive denne Omstændighed det lykkeligere Udfald af min Behandling af disse Syge.“ „Jeg giver min hele Character i Pant for Sandheden heraf.“ Ogsaa længere henne i Sygdommen, naar allerede Barnet synes tabt, har han næsten altid ved stærke gjentagne Brækmidler endnu formaaet at redde det. Det er imidlertid vigtigt, at Barnet brækker flere Gange og stærkt, for at den retrograde Bevægelse i Maven og Svælget kan virke kraftigen paa Luftvejene. „Naar ieg kaldes til et Barn,“ vedbliver Forf. „og finder det at lide af Strubehoste, forskriver jeg strax 5 Gr. Brækviinsteen, opløst i 1 Unze Vand, hvortil endnu føjes ʒ Specacuanhapulver og noget Sukker. Deraf gives i Forhold til Alderen en Theefcefuld hvert tredje Minut, indtil en alvorlig Brækning opstaaer. Som bekjendt, er det ofte vanskeligt at faae Børn til at brække; Mavens og Tarmkanalens Slimmembran synes ofte og som oftest at deltage i Luftvejenes Lidelse, hvilket de stærke abnorme Udtømmelser bevise; dog er sikkert ikke nogen egentlig Inflammation tilstede, thi ellers vilde Brækmidler

hverken udtrænges, eller taales. Det, der opkastes, undersøges nøje. Er en sand Strubehoste tilstede, kan man i Slimet let skjelne mindre gennemsigtige Klumper. Tager man disse op med en tilspidset Pennepose og kommer dem i et Glas varmt Vand, saa coagulere de og blive til membranagtige Stykker. Dette er en æggehvidestofagtig Materie. Hvor den ne Materie, som coagulerer i Vand, opkastes, der er med Visshed den sande Strubehoste tilstede, og Brækmidler ere da indicerede." Af de tvende Symptomer, der indtil da vække Mistanke om Sygdommen, den paaafaldende lydende Hoste, og den vedholdende Trangsbrysthed, giver det første, for sig alene, os aldeles ingen Ret til at antage Tilstedeværelsen af Strubehoste, om ogsaa Lyden ved Hosten er nok saa paaafaldende. Den vedholdende Trangsbrysthed, Umuligheden af at drage en dyb Indaanding, er Hovedtegnet, og indicerer strax virksom Hjælp. „Naar et Barn, Hosten være som den vil, kan aande dybt, saa er ingen Strubehoste tilstede; og man tør med al Grund berolige de angstelige Forældre." „Den æggehvidestofagtige Materie kommer fra Luftvejene, den er Productet af en forudgaaet abnormal Irritation af Blodkarrene og den materielle Årsag til den hurtige Livsfare. At udtømme den, maa derfor være

vor første Bestræbelse." „Kun sjelden udtømmes den ved Hosten, som oftest kun ved Brækning; den coagulable Materie avles imidlertid ikke een Gang i Strubehosten, men gjentagne Gange i faa Dage og i Løbet af 24 Timer, og just derfor maa den Syge gjentagne Gange brække sig, naar Symptomerne exacerbere, og især naar Trangbrystheden igjen tager til." „Altid vorder Mandedrættet friere derefter." „Man kan give Brækmidlerne paa den Maade, at der i 24 Timer opstaae 10 eller endog flere Brækninger." „Hvor Brækningen kun med Vanskelighed kan tilvejebringes, er det, for at befordre den, raadeligt at irritere Svælget med en Pennesjeder, dyppet i Olie." „Man lade sig endeligen ikke ved tilsyneladende Svækkelse afholde fra at gjentage Brækmidlet, det eneste, som kan redde den Syge." Man gjentage det saalænge der bemærkes æggehvidestofagtige Klatter i det Opkastede.

I Mellemrummene synes efter Forf. et mildere virkende Antimonialmiddel at være ligesaa godt som calomel. Vel plejer han strax efter Brækmidlet at sætte nogle Igler paa Halsen, men mere for at rette sig efter den almindelige Fordom, end paa Grund af den Nytte, han har set deraf.

Anvendelsen af Tobakstincturen mod flere Sygdomme.

En Unævnt roser (i TheLancet 355 June 1830)

Tobakstincturen særdeles mod følgende Sygdomme:

1. Mod Righoste tilligemed Igler paa Hovedet, Brækmidler og Lagantser. 1—8 Draaber gives derefter hveranden, tredie, fjerde eller femte Time. Høste-Paroxysmerne vorde derved mildere og de frie Mellemrum længere end ved ethvert andet Middel.
2. Mod kramptagtig Ischuri. Den skal efter Forsk. heri virke sikkrere og hurtigere end Opium. 5—30 Draaber gives hver 15de eller 20de Minut, indtil de narcotiske Virkninger af Midlet, saasom: Dvalme, Svindel, Brækning o. s. v. indfinde sig.
3. I Krampe-Asthma paa samme Maade, men i smaae Gaver hver 5te eller 10de Minut. — Fortrinligheden af dens Anvendelse bestaaer i, at den baade virker narcotisk og lagerende.

Partiel Exstirpation af Livmoderen.

Md. Navanello, 41 Aar gl., Moder til 5 Børn, havde i omtrent 8 Aar lidt af prolapsus uteri og i

den Tid aborteret een Gang, og en anden Gang født et dødfødt Barn; under sit Svangerskab med dette sidste havde uterus indtaget sit naturlige Leje, men prolaberede strax igjen efter Barnets Fødsel. I de sidste 4 Aar var uterus bleven meget haard og stor; Menstruationen blev uregelmæssig og ophørte tilsidst ganske. Ved Undersøgelsen paa Hospitalet i Novigo fandt Dr. Bellin Livmoderens Hals ujævn, meget haard og ulcereret. Den mindste Berørelse af den forarsagede den heftigste Smerte; Stolsangen og Bandladningen vare ligeledes ledsagede af voldsom Pine. Den 24de Juni 1820 foretog Dr. Bellin derfor følgende Operation. Ved et Par Tænger blev collum uteri truffet med Magt ned, og medens en Medhjælper holdt labia adskilte, indbragte Dr. B. en noget convex Bistouri og bortskar den største Deel af Livmoderen. Strax paa Operationen fulgte en voldsom Blodstyrtning, ledsaget af Brækning og Usmagt; i Moderkæden blev derfor stoppet Charpi, dyppet i koldt Vand og Edele, og ved gjentagne Gange at gjøre dette, lykkedes det endeligen efter nogen Tid at standse Blødningen. Underlivet blev bedækket med en Blære med Is i; men Konen var overordentlig urolig, brækkede sig og faldt hvert Øjeblik i Usmagt. Denne Tilstand bedrede sig først paa 3die Dag; ingen inflammatoriske Symptomer paafulgte; Suppura-

tionen fra Såret var meget liden, og efter 14 Dage var dette fuldkommen cicatriseret. 4 Uger efter blev hun udfreven aldeles frisk. (Opusc. d. soc. med. di Bologna; s. The Lancet, 361 July 1830.)

Lænder, udtrukne af Modersfleden.

En 28aarig Kone, scrophuløs i sin Barndom, men siden af et godt Helbred, regelmæssigen menstrueret, og gift i sit 18de Aar, leed efter sin fjerde Barselseng af Leucorrhoe. Da ingen Midler vilde hjælpe herimod, undersøgte man Fødselsdelene og fandt i Modersfleda en Svulst, der gik itu ved Tryk, og afgav en puriform Bædske. Da nu Smerte og Krampe sloge sig til Floddet, undersøgte man atter Delene og opdagede i den øverste venstre Deel af Modersfleden et haardt Legeme, der under coitus forarsagede Manden megen Smerte. Iflstedestomindre nedkom Konen med et 5te Barn, der havde en betydelig og frisk Hudløshed paa den venstre Kind.— Dr. Jasin'sky i Warschau, Beretteren af Tilfældet, undersøgte hende nu tilligemed flere Læger, og fandt, at det haarde Legeme, som følte i Modersfleden, laae mellem Endetarmen og Modersfleden, men ragede frem i dette gennem et lidet Hul; de

bløde Dele dannede som en Kapsel rundt omkring dette Legeme. Da det maatte irritere Livmoderen meget, besluttede Dr. F. at forsøge dets Udtrækning; han fattede det med de sædvanlige Polypstænger; men de glæde altid af. 5 Dage efter benyttede han sig af nogle stærkere Stænger, og udtrak dermed en sand dens molaris med 3 Rødder, og med en noget cariss Krone. Endnu 3 andre Tænder, tvende incisivi og 1 molaris, bleve udtrukne uden meget Blodtab og uden at det smertede Konen synnerligen. — Tænderne syntes at sidde i et større Been, som føltes med Fingeren, men som sad altfor fast til at lade sig udtrække. Man lod det derfor blive siddende. (Uddraget af Græses og Walthers Journ. d. Chir. u. Augenheilk. 12 B. 3 H. 1829). Vi erfare ikke, om Leucorrhœen holdt op derefter.

Ny Operation for ectropium.

Dr. Dieffenbach i Berlin har i en Afhandling i Ruffs Magazin. d. ges. Heilk. 30 B. 3 H. 1830 meddelt følgende nye Operationsmaade for dette Onde. Man gjør paa Huden af det Øjenlaag, der lider deraf, en Incision, parallel med Randen af orbita, og som bør indbefatte de Totrediedele af Øjenlaagets Bredde midt i dette. Efterat have skaaret

ind i Huden og Tellebævet, adskiller man disse Dele i en stor Udstrækning fra tarsus; siden gjør man en Incision i den indvendige Flade af Hjenlaaget beklædende conjunctiva, parallel med det udvendige Saar, og saa langt som dette er. Derefter griber man med Pincetten igjennem det udvendige Saar tarsus og den derpaa fasthængende conjunctiva og trækker dem ud gjennem Saarlæberne; efter derpaa at have borttaget deres bagerste Flade med Kniven, hæfter man dem ved Suturer fast ved Saarlæberne. 3—4 Suturer ere tilstrækkelige. — Efter Operationen anvendes kolde Omslag paa Øjet. Fra 3die til 6te Dag kunne Naalene borttages. Som oftest suppurerer Saaret noget, men Forenningen af Delene finder imidlertid snart Sted.

Underbinding af venstre carotis, kronet med Held.

Et 17aarigt ungt Menneske i Rom blev truffen af Spidsen af en Kniv, som man i nogen Afstand kastede imod ham; Saaret, som deraf opstod, sad paa venstre Side af Halsen. En stærk Blodstrøm paafulgte, som endeligen blev standset ved Hjælp af Compresser og et Bind. Paa Hospitalet blev han aare-

ladte tvende Gange, og da efter 10 Dage Saaret
 var aldeles cicatriseret, blev han udskrævet. Der var
 imidlertid neppe gaaet endnu nogle Dage, før en liden
 Svulst viste sig ved Siden af Arret; den tog ma-
 hver Dag til i Størrelse; Anvendelsen af Jis var
 frugtesløs, og tilfids blev den saa stor, at Patientens
 ikke kunde synke, og var nær ved at gaaes. Prof.
 Sisco besluttede at underbinde carotis. Huden blev
 gennemskåret omtrent 3 Tommer ovenover Svul-
 sten, og i Retning med Arret. Herved kom strax
 en Ansamling af sort grumøst Blod tilsyne; ved at
 borttage dette, som imidlertid skete med Forsigtighed,
 fremsprang pludseligen en Strøm lysrødt Blod fra
 Bunden af Saaret og oversprøjtede alle Medhjælper-
 ne. Prof. S. bandede den dog hurtigen ved med
 tvende Fingre at comprimere carotis paa det Sted,
 hvorfra Blodet kom. Derefter anlagde han en fast
 Ligatur om carotis; og lagde paa Saaret Charpi,
 Compresser, og en Blære, fyldt med Jis. Desuden an-
 vendtes Aareladninger og Digitalis. Kun en liden
 Feber opstod. Paa 4de Dag faldt Ligaturen af, og
 paa 8de Dag forlod den Syge fuldkommen helbredet
 Hospitalet. Det venstre Øje er imidlertid fuldkommen
 blindt, og det venstre Øre hører mindre godt, end
 det højre; men ellers befinder han sig vel. (An-

medl. univ. di Med. Dec. 1829 og Archiv. genér.
de Med. Août 1830.)

Underbinding af arteria iliaca externa i Underlivet.

Den nhere Tid leverer flere Tilfælde af Underbinding af art. iliaca externa og interna; dog har følgende noget Ejendommeligt ved sig, foretaget af Dr. Fraenkel i Elberfeld (S. Gräses u. Walther's Journ. 13 B. 4 S. 1829.) En 24aarig Soldat havde en aneurysmatist Svulst, 7 Tommer lang og over 10 T. bred, strøg under ligam. Poupartii, der pulserede i sit hele Omfang, dannede to andre Fremstaaenheder, der laae over paa Ligamentet, og truede med at bryde. Der var Feber og stærke Smærter tilstede. Paa Grund af Svulstens Størrelse kunde Dr. F. ikke operere paa den sædvanlige Maade ved at gjenneffjære Aponeurosen, der dannes af musc. obliquus ext., m. obl. int. og transversus, og saa med Fingerspidjerne at skille Sellevævet, men saa sig nødsaget til at gjøre Snittet noget højere oppe og gjenneffjære peritoneum. Det 7 Tommer lange Saar begyndte ved Bugringen, og endte, framt som et Segment, henimod spina anter. sup. oss. ilic. Ingen arteriel Blødning fandt Sted (art.

epigastr. var formodentligen oblittereret ved sit Udspring af Svulsten); med stumpe Høger holdt man Tarmene og Sædestrengen tilbage, fandt med Letthed art. iliaca, skilte den fra Cellevævet og underbandt den i Lomme under hypogastrica's Udspring med to endtynde Traade, der ved Cooper's Maal bleve bragt omkring Naveln. Forf. affaar Traadene tæt ved hinanden og forenede Saaret ved blodige Suturer. Pulsationen i Sækken var strax ophørt; Venets Temperatur forblev uforandret; Helbredelsen gik raskt for sig, og 24 Dage efter Operationen kunde den Syge staa op. 10 Uger senere var Sækken, paa hvil Epidse to runde, callose Nabninger findes, formindstet til Totrediedelen af sin forrige Størrelse. Man haaber, at Indgaainger af ung. napol., extr. sicutæ og arnica skulle fordele den ganske. Forf. tilskriver Udfjærelsen af Traadene, der sikkert vilde have frembragt Inflammation i Underlivet, en stor Deel af Operationens lykkelige Udfald. Gjennemsfjærelsen af Bughinden anseer han ikke for farlig.

Carbo animalis mod scirrhus og cancer.

Ogsaa Dr. Heßelsbach, Overlæge ved Hospitalet i Bamberg, har (S. Medicinischs Conversa-

tionsblatt von Dr. Gah n h a u m ; u. Dr. J a h n 1830) med Held behandlet. 2de Tilfælde. af denne Sygdom med Kul af dyriske Dele *). Den ene Patientinde, 36 Aar gl., havde et Aar iforvejen faaet det feirrhose Bryst cystiseret, og leed af haarde, meget smertefulde Knuder, saa store som en Haffelnød, i Hvelvulheden og ved det næste Bryst. Huden, der bedækkede Knuderne, var blaaet. Desuden flagede den Enge over Hoste, Kortaaendethed, Hovedpine og bitter Smag. Fra 31 Dec. til 17de Jan. 1830 fik hun foruden, blot vegetabilsk Føde i Begyndelsen to Gange om Dagen, siden 4 Gange om Dagen 1 Gran carbo animalis, hvorefter de øvrige Sygdomssymptomer gradvis aftog, og Knuderne bleve mindre og blødere. Evnen antog paa samme Tid en ejendommelig Lugt. Nu ere Knuderne næsten gaaet borte. — Den anden Patient var en 61aarig Bønde med Kræft i Overlæben. Samme Diæt blev forskrevet, og 2—5 Gr. carbo animalis dagligen. Saaret blev desuden forbundet med ung. narcot. balsamicum. Smerterne ere derved ophørte, Saarrandene ere blevene blødere og Materiend Udseende bedre. Imidlertid er Kuren endnu ikke fuldendt.

---

*) S. Bibliotheket 12 Bd. Pag. 185.

Exstirpation af Albuleddet.

Mr. Syme i Edinburgh beretter atter (Edinburgh med. and surg. journ. Oct. Dec. 1830) tvende Tilfælde af Udskjærelser af Albuleddet, hvoraf det ene (hos en 50aarig Mand) imidlertid endte med Døden 11 Dage efter. — Den i hans foregaaende Beretning, og her i Bibliotheket (No. 1 1830 P. 184) omtalte Patientinde Elisabeth Johnston, paa hvem ogsaa Albuen blev udskaaet, fik siden en lignende Svulst i Armen, hvorfor en Amputation af Armen over Albuen blev anseet for indiceret. — Ved Undersøgelsen af Albuen fandtes denne, trods Exsistensen et Aar iforvejen, næsten ganske at have Udseendet af et naturligt Led; en stor Masse af fibrose Ligamenter, 1 Tomme lange, forbandt os humeri, ulna og radius, og Ledet var fuldkommen bøjeligt.

Amaurosis, behandlet med Strychnine.

3 Edinburgh med. and surgic. journ. Oct.—Dec. 1830 beretter Dr. Shortt i Edinburgh 9 Tilfælde af Amaurosis, der alle enten aldeles lagtes, eller meget bedrede sig ved Anvendelsen af Strychninen. Han anseer det blot for at virke som et stimulan og mener, det kun vil anvendes med Nytte

i saadanne amaurotiske Tilfælde, der afhænge af paralysis i Seererven og Netthinden, eller af Congestion og deraf følgende Tryk paa disse Dele. I de Tilfælde, som heroe paa indvendig Inflammation og andre Årsager, troer han ikke det hjælper. Den forudsigtede Brug af Mercur befordreer efter hans Erfaringer Strychninens hjælperige Virkning, maaskee ved at incitere de absorberende Kan. Han har aldrig seet noget foruroligende Symptom følge paa dets Anvendelse, men tør endnu ikke afgjøre, om Virkningerne af Midlet ere varige. Han anvender det efter den endermiske Methode, $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{4}$ Gr. af Pulveret strøet i Saaret efter en spansk Flue i den ene, eller begge Lindingerne. Man maa altid begynde med smaae Gaver, og forøge dem, indtil mærkelige Virkninger paa Organismen yttre sig, saasom Hovedpine, Prickten over hele Legemet o. s. v. — Skulde der opstaae noget foruroligende Symptom deraf, anbefaler han Campher i store Gaver eller et Opiums-Lavement. — Strychninen synes undertiden at frembringe Røsen; men denne udkræver ingen videre Hjælp, i det højeste lidt kold Gløde, smurt paa hver 4de Time.

Heldige Erfaringer med Strychnine i Amaurosis meddeler ogsaa Dr. Heathcote i Edinburgh og Dr. Middlemore i Birmingham (S. Medico-

chirurgie. review Oct.—Dec. 1829) og de fremm
 begge overens med Dr. Schorrt om de Tilfælde, hvor
 Midlet indiceres. Begge bruge det og paa samme
 Maade, og bemærke, at det, indvendigen givet, iff
 synes at have den Nytte. De første Birkninger
 af dets Anvendelse i Lindingerne eller over-Ojenbry
 nene ere: en let Smerte i Hovedet, og en stærk paa
 det Sted, hvor det anvendes; siden opstaar Qval
 me, Svindel og Trækninger i Arme og Been. Kun
 naar disse Tilfælde gaae sig, tør man haabe Nytte
 deraf.

Sagttagelser over Anvendelsen af Chlor mod Lungesvindst.

Allerede for nogle Aar siden bemærkede Dr.
 Gannal og Dr. Bourgeois *), at Phthisis og
 Lungecatarrher kun sjelden forekomme hos de ved en
 Bleg, hvor man anvender Chlor, ansatte Arbejds
 re. I Revue med. Nov. 1829 har nu blandt Flere
 Dr. Bayle meddelt sine Erfaringer dermed. Blandt
 12, af tuberculøs Lungesvindst angrebne Syge, som
 Dr. B. lod indaande Chlordampe, befandt sig alle:

*) G. „Bibliothek for Læger“ 8 B. S. 379.

vede 9 i: det sidste Stadium med Høste og tyk gul purulent Expectoration, heftig Feber, colliquativ Svæde og Diarrhoe. De indåandede fra 3 — 5 Draaber Echlor 3, 4 eller 6 Gange dagligen igjennem en Flaske med et dobbelt Rør. Hos 8 af disse Syge maatte Dampene dog sættes tilside, da de forsøgede Hosten og Kortaandetheden og frembragte en blodig Expectoration; hos den 9de (en Kone, der syntes at være bleven snuttet af sin Mand) forsøgede Dampene i Begyndelsen Hosten, men formindskede den siden betydeligen; Respirationen blev lettere, og Expectorationen mindre; efter 14 Dage ophørte dog denne Midlets Virksomhed, og den Syge maatte overlades sin Skjæbne.

Hos den 10de Syge maatte man ogsaa høre op med Dampene, da de gjorde Expectorationen blodig.

Den 11te Syge, 24 Aar gl., med heftig Blodhøste, Smerter i Brystet, tyk Expectoration, Nattesved, Diarrhoe, meget mager og svag, blev først uden Nytte behandlet med de sædvanlige Midler; han indåandede derpaa tre Gange dagligen 3—4 Draaber Echlor, hvorved Hosten tog betydeligen af, derpaa 5 og endelig 6 Draaber ad Gangen med en saa god Virkning, at Hosten og Svæden forsvandt, Udseendet forbedrede sig, Magerheden aftog, og han 3 Uger efter var ganske helbredet.

bløde Dele dannede som en Kapsel rundt omkring dette Legeme. Da det maatte irritere Livmoderen meget, besluttede Dr. J. at forsøge dets Udtrækning; han fattede det med de sædsanlige Polypstænger; men de glæde altid af. 5 Dage efter benyttede han sig af nogle stærkere Tænger, og udtraf dermed en sand dens molaris med 3 Rødder, og med en noget carios Krone. Endnu 3 andre Tænder, tvende incisivi og 1 molaris, bleve udtrukne uden meget Blodtab og uden at det smertede Konen synderligen. — Tænderne syntes at sidde i et større Been, som fæstes med Fingeren, men som sad altfor fast til at lade sig udtrække. Man lod det derfor blive fiddende. (Uddraget af Græses og Walthers Journ. d. Chir. u. Augenheilk. 12 B. 3 H. 1829). Vi erfare ikke, om Leucorrhœen holdt op derefter.

Ny Operation for ectropium.

Dr. Dieffenbach i Berlin har i en Afhandling i Ruffs Magaz. d. ges. Heilk. 30 B. 3 H. 1830, meddelt følgende nye Operationsmaade for dette Onde. Man gjør paa Huden af det Øjenlaag, der lider deraf, en Incision, parallel med Randen af orbita, og som bør indbefatte de Totrediedele af Øjenlaagets Bredde midt i dette. Efterat have skåret

ind i Huden og Tellebævet, adskiller man disse Dele i en stor Udstrækning fra tarsus; siden gjør man en Incision i den indvendige Flade af Øjenlaaget beklædende conjunctiva, parallel med det udvendige Saar, og saa langt som dette er. Derefter griber man med Pincetten igjennem det udvendige Saar tarsus og den derpaa fasthængende conjunctiva og trækker dem ud igjennem Saarlæberne; efter derpaa at have borttaget deres bagerste Flade med Kniven, hæfter man dem ved Suturer fast ved Saarlæberne. 3—4 Suturer ere tilstrækkelige. — Efter Operationen anvendes kolde Omslag paa Øjet. Fra 3die til 6te Dag kunne Naalene borttages. Som oftest suppurerer Saaret noget, men Foreningen af Delene finder imidlertid snart Sted.

Underbinding af venstre carotis, kronet med Held.

Et 17aarigt ungt Menneske i Rom blev truffen af Spidsen af en Kolv, som man i nogen Afstand kastede imod ham; Saaret, som deraf opstod, sad paa venstre Side af Halsen. En stærk Blodstrøm paafulgte, som endelig blev standset ved Hjælp af Compresser og et Bind. Paa Hospitalet blev han aare-

ladt tvende Gange, og da efter 10 Dage Saalet var aldeles cicatriferet, blev han udfkrevet. Der var imidlertid neppe gaaet endnu nogle Dage, før en liden Svulst viste sig ved Siden af Arret; den tog med hver Dag til i Størrelse; Anvendelsen af Iis var frugtesløs, og tilsidst blev den saa stor, at Patienten ikke kunde synke, og var nærvædt at quæles. Prof. Sisco besluttede at underbinde carotis. Huden blev gennemskåret omtrent 3 Tommer ovenover Svulsten, og i Retning med Arret. Herved kom strax en Ansamling af sort grumøst Blod tilsyne; ved at borttage dette, som imidlertid skete med Forsigtighed, fremsprang pludseligen en Strøm lysrødt Blod fra Bunden af Saalet og oversprøjtede alle Medhjælperne. Prof. S. fandt den dog hurtigen ved med tvende Fingre at comprimere carotis paa det Sted, hvorfra Blodet kom. Derefter anlagde han en fast Ligatur om carotis; og lagde paa Saalet Charpi, Compresser, og en Blære, fyldt med Iis. Desuden anvendtes Aareladninger og Digitalis. Kun en liden Feber opstod. Paa 4de Dag faldt Ligaturen af, og paa 8de Dag forlod den Syge fuldkommen helbreddet Hospitalet. Det venstre Øje er imidlertid fuldkommen blindt, og det venstre Øre hører mindre godt, end det højre; men ellers befinder han sig vel. (An-

nati univ. di Med. Dec. 1829 og Archiv. genèr.
de Med. Août 1830.)

Underbinding af arteria iliaca externa i Underlivet.

Den næste Tid leverer flere Tilfælde af Underbinding af art. iliaca externa og interna; dog har følgende noget Ejendommeligt ved sig, foretaget af Dr. Fraenkel i Elberfeld (S. Gräfes u. Walther's Journ. 13 B. 4 S. 1829.) En 24aarig Soldat havde en aneurysmatisk Svulst, 7 Tommer lang og over 10 L. bred, strøg under ligam. Poupartii, der pulserede i sit hele Omfang, dannede to andre Fremstaaenheder, der laae over paa Ligamentet, og truede med at brikke. Der var Fieber og stærke Smærter tilstede. Paa Grund af Svulstens Størrelse kunde Dr. F. ikke operere paa den sædvanlige Maade ved at gennemstjære Aponeurosen, der dannes af musc. obliquus ext., m. obl. int. og transversus, og saa med Fingerspidjerne at stille Sellevævet, men saa sig nødsaget til at gjøre Snittet noget højere oppe og gennemstjære peritoneum. Det 7 Tommer lange Saar begyndte ved Bugringen, og endte, krumt som et Segment, henimod spina anter. sup. oss. ilei. Ingen arteriel Blødning fandt Sted (art.

epigastr. var formodentligen oblitereret ved sit Udspring af Svulsten); med stumpe. Hager holdt man, Larmene og Sædestrengen tilbage, fandt med Lethed art. iliaca, skilte den fra Cellevævet og underbandt den i Somme under hypogastrica's Udspring med tvende tynde Traade, der ved Cooper's Naal bleve bragte omkring Mastoi. Forf. affaar Traadene tæt ved hinanden og forenede Saaaret ved blodige Suturer. Pulsationen i Sækken var strax ophørt; Venets Temperatur forblev uforandret; Helbredelsen gik rask for sig, og 24 Dage efter Operationen kunde den Syge staae op. 10 Uger senere var Sækken, paa hvis Epidse to runde, callose Abninger findes, formindsket til Totrediedelen af sin forrige Størrelse. Man haaber, at Indgaainger af ung. neapol., extr. cicuta og arnicæ skulle fordele den ganske. Forf. tilskriver Udfjærelsen af Traadene, der sikkert vilde have frembragt Inflammation i Underlivet, en stor Deel af Operationens lykkelige Udfald. Gjennemskjærelsen af Bughinden anseer han ikke for farlig.

Carbo animalis mod scirrhus og cancer.

Ogsaa Dr. Heßelsbach, Overlæge ved Høspitalet i Bamberg, har (S. Medicinisches Conversa-

tionsblatt von Dr. Gsch-n-h-a-u-m; u. Dr. Jahn 1830) med Held behandlet. 2de Tilfælde af denne Sygdom med Kul af dørste Dele *). Den ene Patientinde, 36 Aar gl., havde et Aar iforvejen faaet det feirhose Bryst excirperet, og leed af haarde, meget smertefulde Knuder, saa store som en Haffelsnød, i Hjertehulheden og ved det næste Bryst. Huden, der bedækkede Knuderne, var blaaet. Desuden flagede den Syge over Høsta, Kortaaendethed, Hovedpine og bitter Smag. Fra 34 Dec. til 17de Jan. 1830 fik hun foruden, blot vegetabilsk Føde i Begyndelsen to Gange om Dagen, siden 4 Gange om Dagen 1 Gran *carbo animalis*, hvorefter de snigende Sygdomssymptomer gradvis aftog, og Knuderne bleve mindre og blødere. Syden antog paa samme Tid en ejendommelig Lugt. Nu ere Knuderne næsten ganske borte. — Den anden Patient var en 61aarig Bonde med Kraft i Overlaben. Samme Diæt blev forskrevet, og 2—5 Gr. *carbo animalis* dagligen. Saaret blev desuden forbundet med ung. narcot. balsamicum. Smerterne ere derved ophørte, Saarrandene ere blevene blødere og Materiens Udseende bedre. Imidlertid er Kuren endnu ikke fuldendt.

---

*) S. Bibliotheket 12 Bd. Pag. 185.

Exstirpation af Albuleddet.

Mr. Syme i Edinburgh beretter atter (*E. Edinburgh med. and surg. journ. Oct. Dec. 1830*) tvende Tilfælde af Udskjærelser af Albuleddet, hvoraf det ene (hos en 50aarig Mand) imidlertid endte med Døden 11 Dage efter. — Den i hans foregaaende Beretning, og her i Bibliotheket (*No. 1 1830 S. 184*) omtalte Patientinde Elisabeth Johnston, paa hvem ogsaa Albuen blev udskaaet, fik siden en lignende Svulst i Armen, hvorfor en Amputation af Armen over Albuen blev anseet for indiceret. — Ved Undersøgelsen af Albuen fandtes denne, trods Existensen et Har ihorvejen, næsten ganske at have Udseendet af et naturligt Led; en stor Mængde af fibrøse Ligamenter, 1 Tomme lange, forbandt os humeri, ulna og radius, og Ledet var fuldstændig bøjeligt.

Amaurosis, behandlet med Strychnine.

J Edinburgh med. and surgic. journ. Oct.—Dec. 1830 beretter Dr. Shortt i Edinburgh 9 Tilfælde af Amaurosis, der alle enten aldeles lagtes, eller meget bedrede sig ved Anvendelsen af Strychninen. Han anseer det blot for at virke som et stimulan og mener, det kun vil anvendes med Nytte

i saadanne amaurotiske Tilfælde, der afhænge af paralysis i Seenerven og Netthinden, eller af Congestion og deraf følgende Tryk paa disse Dele. I de Tilfælde, som beroe paa indvendig Inflammation og andre Aarsager, troer han ikke det hjælper. Den forudskiftede Brug af Mercur beforder efter hans Erfaringer Strychninens hjælperige Virkning, maaskee ved at incitere de absorberende Kan. Han har aldrig seet noget foruroligende Symptom følge paa dets Anvendelse, men tør endnu ikke afgjøre, om Virkningerne af Midlet ere varige. Han anvender det efter den endermiske Methode, $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{4}$ Gr. af Pulveret strøet i Saaret efter en spansk Flue i den ene, eller begge Lindingerne. Man maa altid begynde med smaae Gaver, og forøge dem, indtil mærkelige Virkninger paa Organismen yttre sig, saasom Hovedpine, Prickten over hele Legemet o. s. v. — Skulde der opstaae noget foruroligende Symptom deraf, anbefaler han Campher i store Gaver eller et Opiums-Lavement. — Strychninen synes undertiden at frembringe Røsen; men denne udkræver ingen videre Hjælp, i det højeste lidt kold Fløde, smurt paa hver 4de Time.

Heldige Erfaringer med Strychnine i Amaurosis meddeler ogsaa Dr. Heathcote i Edinburgh og Dr. Middlemore i Birmingham (S. Medico-

chirurgie. review Oct.—Dec. 1829) og de franske begge overeens med Dr. Ghorrt om de Tilfælde, hvori Riblet indiceres. Begge bruge det og paa samme Maade, og bemærke, at det, indvendigen givet, ikke synes at have den Nytte. De første Virkninger af dets Anvendelse i Lindingerne eller over Hjembrynene ere: en let Smerte i Hovedet, og en stærk paa det Sted, hvor det anvendes; siden opstaaer Qvalme, Svindel og Trækninger i Arme og Been. Kun naar disse Tilfælde gaae sig, tør man haabe Nytte deraf.

Tagttagelser over Anvendelsen af Chlor mod Lungesvindot.

Allerede for nogle Aar siden bemærkede Dr. Gannal og Dr. Bourgeois *), at Phthisis og Lungecatarrher kun sjelden forekomme hos de ved en Bleg, hvor man anvender Chlor, ansatte Arbejdere. I Revue med. Nov. 1829 har nu blandt Flere Dr. Bayle meddelt sine Erfaringer dermed. Blandt 12, af tuberculøs Lungesvindot angrebne Syge, som Dr. B. lod indaande Chlordampe, befandt sig alle-

---

*) G. „Bibliothet for Læger“ 8 B. S. 379.

ude 9 i det sidste Stadium med Hoste og tyk gul
purulent Expectoration, heftig Feber, colliquativ Sved
og Diarrhoe. De indaandede fra 3 — 5 Draaber
Ehlor 3, 4 eller 6 Gange dagligen igjennem en
Flaske med et dobbelt Rør. Hos 8 af disse Syge
maatte Dampene dog sættes tilside, da de forsøgede
Hosten og Kortaandetheden og frembragte en blodig
Expectoration; hos den 9de (en Kone, der syntes at
være bleven snuttet af sin Mand) forsøgede Dampene
i Begyndelsen Hosten, men formindskede den siden
betydeligen; Respirationen blev lettere, og Expecto-
rationen mindre; efter 14 Dage ophørte dog denne
Midlets Virksomhed, og den Syge maatte overlades
sin Skjæbne.

Hos den 10de Syge maatte man ogsaa høre op
med Dampene, da de gjorde Expectorationen blodig.

Den 11te Syge, 24 Aar gl., med heftig
Blodhoste, Smerter i Brystet, tyk Expectoration,
Nattesved, Diarrhoe, meget mager og svag, blev først
uden Nytte behandlet med de sædvanlige Midler; han ind-
aandede derpaa tre Gange dagligen 3—4 Draaber Ehlor,
hvorefter Hosten tog betydeligen af, derpaa 5 og ender-
ligen 6 Draaber ad Gangen med en saa god Virke-
ning, at Hosten og Sveden forsvandt, Udseendet be-
drede sig, Magerheden aftog, og han 3 Uger efter
var ganske helbredet.

Hos den sidste Syge endeligen bevrkede Opløs-
dampene sjældnere Hosteanfald, mindre Expectoration
og Sved, og bedre Befindende overhovedet.

Om Anvendelsen af atmosfærisk Luft
for at kende og behandle den ved
chroniske Sygdomme i Hret
frembragte Døvhed.

(Af Dr. Delcan i Journ. de physiol. experim. Jan. 1830.)

Eustach var den Første, der viste, hvorledes
den atmosfærisk Luft trænger ind i det Indre af
Hret; man overtødes ogsaa derom ved en Isolde
af Kulde i cavitas tympani ved Indaandning af
Kold Luft, ved Ghyden af Nafen, Nysen, ved Ans-
strængelserne naar man er tilstøds o. s. v. Med alt
dette begunstiges Luftens Udgang til dette Organ,
medens Udaandningen, Redsynkningen, flere af Nafens
Bewæggelser igjen befordre Udfødningen af den altfor
fortyndede eller fugtige Luft. For at Lyden tilhørlig-
gen udenfra kan trænge ind i det indre Hre, udfør-
des en naturlig Grad af Læthed i den gjennem det
eustachiske Hør gaaende Luft. En med Vanddamp-
svangret Luft skader Hørelsen og smærter; blandes
den med Sliim i Trommehulheden, taber den end mere

Ernen at lide Lyden, og tilslutetgjør ganske Hørelsen. Deraf de gode Virkninger af de de mellemste Dele af Øret fra alle Hørsliminger befriende Luftboucher. De i flere Skrifter anraadede Bandedoucher, for at udtømme fremmede Legemer fra de mellemste Dele af Øret, ere uden den mindste Nytte blevne forsøgte; Bandet banede sig vel en Vej gennem det snevre eustachiske Rør ind i det med Slim fyldte Øre, forslusede derved for Øjeblikket Lufsten Udgang og forbedrede saaledes Hørelsen, men det trængte ogsaa imod Trommehinden, irriterede Nerverne og Musklerne, og frembragte derved en saa stor Irritabilitet i Slimhinden, at ofte en subacut Inflammation og siden Affondring af gult Slim, eller Materie paafulgte. De skadelige Virkninger af den fugtige Luft sees ogsaa af de mange Tilfælde af Døvhed i de Lande, der ere meget taagede og fugtige. Man maa antage, at der derved opstaaer en chronisk Inflammation. Gjennemboingen af Trommehinden formindsker Hørelsen paa Grund af den som Følge af Læsionen i denne Membran opstaaende Betændelse, og fordi den udvendige Luft gennem den ydre Høregang trænger ind i Trommehulheden, førend at have erhholdet en disse Deles Irritabilitet tilsvarende Temperatur, hvorved Slimhinden nødvendigvis maa irriteres.

Med Hensyn til de Lufstens Udgang til Trom-

mægheden standfende Sygdomme da bevirker Afsærling
 af Ørevæg i den ydre Høregang ikke blot Døvhed
 derved, at den standser Lyden, men, og fordi den
 forhindrer Svingningerne i Trommehinden; lignende
 Virkninger have Polyper o. s. v. Til de hyppigste
 Årsager til Døvhed hører, især hos scrophuløse Børn,
 Opsvulming af amygdalæ, hvorved Rørlingen i de
 eustachiske Rør sammentrykkes. Chroniske Catarrher,
 angina, syphilitiske Saar i Halsen o. s. v. have samme
 Virkning. I de chroniske uden nogen Secretion steds-
 findende Inflammationer i de eustachiske Rør, synes
 Døvheden at udvikle sig uden nogen bestemt Årsag,
 og ikke ledsaget af noget andet Symptom. Lettere kjen-
 des Inflammationen i dem, naar tillige Suppuration er
 tilstede. Denne Inflammation i de eustachiske Rør, der gi-
 ver Anledning til deres Forstoppelse, forekommer under
 to forskjellige Former, enten som en smertefuld indre
 otitis, eller som en catarrhalisk smerteløs Svulst.
 Samtlige Lufts Udgang til Øret forhindrende Syg-
 domme opstaae altsaa af Inflammation i Vasculars,
 Capillars eller Kjertelsystemet i den denne Deel af
 Øreorganet beklædende Slimhinde, og ere ingenlunde,
 som man almindeligen antager, af nervøs Oprindelse.
 For at komme paa Spor efter Sygdommene i det
 indre Øre betjente Lagerne sig af det bedragelige Mid-
 del ved Expirationer og med tillukket Mund og Næse

at bringe Luft gennem de eustachiske Rør. Efter Salsfy og Stard at bringe varmt Vand ind i Øret, kan let, naar en chronisk Inflammation er tilstede, frembringe en heftig otitis, Suppuration, fuldkomment Tab af Hørelsen, og er desuden meget smertefuldt. Forf. erfarer Ørets physiologiske og pathologiske Tilstand ved at indbringe Luft=Doucher, som skeer ved Hjælp af elastiske Sonder. Han lægger ved denne Anvendelse Mærke til 1) den ved dem foranledigede larmende Lyd og Stedet, hvor denne spores, 2) de i Hørelsen derved frembragte Forandringer, og 3) deres Virkninger paa Sensibiliteten. — En Luftdouche, bragt ind i et sundt Øre, frembringer let Bedøvelse, en stærk Susen og Brusen. Naar de eustachiske Rør ere forstoppede af soulne amygdalæ eller af en Svulst i Slimhinden, opstaaer hiin Susen og Brusen efter Indbringelsen af Sonden, som i et sundt Øre, Hørelsen vorder bedre derefter og forbliver god i flere Timer, og ofte i flere Dage. Det Samme skeer, naar en ved et Legeme forarsaget Forstoppelse i de eustachiske Rør hæves; Hørelsen forbliver god og en til to Anvendelser af Luftdoucherne ere tilstrækkelige til fuldkommen Helbredelse.

Flere Vanskeligheder gjøre Contractioner midt i eller ved den yderste Ende af de eustachiske Rør, som følger af en chronisk Betændelse, i det at Luftstrøm-

men strax stodes tilbage; Lyden voldsomt stog, der paafølger ingen Bedøvelse, og Hørelsen forstærkes uforandret, indtil en ny Luftstrøm trænger ind til Trommehindens indre Flade, hvorpaa da atter en Gusen opstaaer, der synes at meddele sig til den udoendige Høregang; og af disse dagligen forstærkede Luftsvingninger afhænger Tilsejebbringelsen af Hørelsen. Uden viser den paa Luftdouchems Anvendelse undertiden følgende Smerte i Trommehinden, at der er en otitis tilstede, der kunde være bleven chronisk, uden at opvække den mindste Følelse deraf.

Chronisk otitis uden nogen Secretion (otitis sèche) kjender man af den ved den indtrængende Luft frembragte Smerte og Stikken. I otitis med Secretion (humide) er der og undertiden Smerte, men foruden den særegne dermed forbundne Lyd kjender man den og paa Døvheden, der holder lige Skridt med Mængden og Bortffjernelsen af Slimet ved Doucherne. Gjennemboringer af Trommehinden kjendes let ved Sonde og Luft.

Ved Anvendelsen af de elastiske Sonder maa man lægge Mærke til, om de trænge ind med Letthed eller ikke, hvor de støde paa Hindringer, og om disse ere at overvinde eller ikke. Den ene Ende maa først blodgøres i varmt Vand; deres Gjennemsnit kan hos Børn være 1—1½ Linie. For at fixere Sonden,

medens Luftdouche anbringes, betjener Forf. sig af en Pincette.

Forfatterens Instrument tjener 1) Til Anvendelsen af Vand- eller Medicamentdouche, 2) af Kolde, eller varme Luft-, Gas-, Røg- eller Dampdouche og 3) Til at frembringe et tomt Rum. Det bestaaer 1) af en Vandbeholdning, 2) af tvende ledende Rør 3) og en Trykpompe.

Naar nu Døvheden rejser sig af sounne amygdalæ, der sammentrykke de eustachiske Rørs Abning, forbedrer Sønderingen den kun for en kort Tid; først efter Mandlernes Exstirpation bevirke fortsatte Luftdouche fuldkommen Helbredelse. Forstoppelser og Snæverheder i de eustachiske Rør vige i kort Tid for Luftdoucherne; fuldkomne Stricturet ofte for 10 til 12, men man maa da, ligesom ved urethra, lade en fin Sonde virke paa Stricturen og Hørelsen vil da, naar der ikke er nogen Complication med Sygdomme i cavitas tympani tilstede, forbedre sig i Forhold til de ved Doucherne i Øret indtrængende Luftstrømme. Er der Betændelse, med eller uden Suppuration, i de eustachiske Rør, kunne Doucherne kun anvendes, naar de ikke under eller efter Operationen frembringe Smerte. Er der ingen Otalgi at befrygte, saa nytte Doucherne ved at udtømme

D d

Slimen og Materien, der underholder Betændelsen og ofte forarsager caries i Tindingebenet. Forskoppelser i *cavitas tympani* uden Betændelse læges ved længe fortsatte Doucher; men den Syge maa sove paa det sunde Øre, for at de fremmede Legemer kunne udtømme sig gjennem det udvidede eustachiske Rør. Et passende regimen, smaae Aareladninger, Bade, understøtte Kuren. Ved Katheterismen og Luftdoucherne kunne opstaae Betændelse, Emphysem, og Gjennembo- ring af Trommehinden; man maa derfor anvende me- gen Forsigtighed, strax ophøre dermed, saasnart saadant virkeligen skeer, og bruge antiphlogistica og mod Emphysemet Compression. (S. Gersons og Julius's Magaz. d. Heilk. Juli—Aug. 1830.)

Exstirpation af Underkjaeven.

Et isvrigt sundt 23aarigt Menneske henvendte sig i Maj 1829 til Dr. Physick i Philadelphia for en stor Svulst paa den højre Side af Underkja- ven. Han tilskrev den Udtrækningen af flere Tænder. Den havde imidlertid været tilstede i 6 — 8 Aar. Først bemærkede han en lille Knude, saa stor som en Hasselnød paa den udvendige Side af Benet, tæt under den første højre Kindtand; den smertede ikke meget, og tog i lang Tid kun langsomt til i

Bægt; men i de sidste Maaneder var dette skeet i en meget betydelig Grad. Svulsten syntes nu at have sit Sæde mellem den første højre Kindtand og den højre *angulus maxillæ*. Paa den højre Side kunde efter Skjæretænderne ikke opdages det mindste Spor til Tænder eller *alveoli*. Benet var der svulgent, og dannede en stor, flad, convex Flade, beklædt af Tandfjød og Integumenterne. Svulsten opfyldte den hele højre Mundhulhed, og strakte sig der ogsaa under Tungen, næsten lige ned til Tungebenet, hvorved Ned-synkningen var forbunden med den stærke Vanstelig-hed. Udad syntes Svulsten især at bestaae af Veet, skjøndt man paa Enden af Hagen sporede en betydelig Fluctuation. Ogsaa saae man Linier, der viste, at der vare flere Celler eller Hulheder deri; der fandtes siden i disse en tyk, vandet Vædske uden Lugt. Svulsten var saa stor og svær, at den Syge kun meget vanskeligen kunde tygge og synke, Underkæben hang altid ned, og Munden stod aaben. Dog kunde han endnu bevæge Kæben. Den 20de Maj opererede Dr. K a n d o l p h i Philadelphia ham paa følgende Maade. Fra den højre Mundvinkel gjorde han først et Indsnit i Læben tværs over Svulsten indtil en halv Tomme under Kæbens Grundflade. Den derved gennemskaarne højre *arteria labialis* blev underbun-

den. Efterat derpaa Musklerne paa den venstre Side af Underkøben vare løsnede indtil den første dens mollaris, blev Benet der gennemsaaget; paa samme Maade skete Gjennemsaugningen paa højre Side. Arteria facialis maatte derved underbindes. Derpaa blev Skuldsten skilt fra alle sine øvrige Forbindelser og udtaget. Da Benet ikke havde noget sundt Udseende, holdt Dr. R. det for raadeligt, endnu at borttage en halv Tomme deraf med en liden Saug. Operationen var fuldbendt i 20 Minuter og den Syge mistede kun 6—8 Unzer Blod. — I de første 4—5 Dage kunde han kun synke og tale med den største Møje, men 5 Uger efter talte han igjen ligesaa tydeligen som før, og kunde nu ogsaa synke flydende Spiser. Allerede paa 7de Dag efter Operationen kunde han forlade Sengen og gaae omkring i Bærelset, og 4 Uger efter rejste han, fuldkommen vel, hjem. (Uddraget af Americ. journ. of the med. sc. Dec. 1829.)

En med Held Kronet Gastrotomi.

En 24aarig Kone i Mende, i Departementet Lozern i Frankrig, der vilde opvække Brækning ved at stifte en Gaffel ned i Halsen, kom til at slippe den, hvorpaa den gled ned i Maven. Den forblev

deri i flere Maanedes, uden at frembringe nogen Skade, da pludseligen meget farlige Symptomer opstode. Dr. Courvoisier gjorde nu paa Dr. Delpech's Raad Gastrotomien, og var saa heldig at trække Gassen ud. Efter 20 Dage var Saaret lægt. (Notice d. travaux de la soc. roy. de Med. de Bordeaux 1828; og Gerson's og Julius's Magazin Juli—Aug. 1830.)

Entur paa Urinblæren.

I Academ. royal. de Med. i Paris oplæste den 30te Marts 1829 Dr. Blainville et Brev fra Prof. Fallemant i Montpellier, hvori denne beretter det heldige Resultat af en af ham foretaget Entur paa Urinblæren for en Fistel i Blæren og Modersteden. — En udførligere Beretning af Operationen loves. (Archiv. génér. de Med. Mai 1829.)

En ny chirurgisk Sæg.

Dr. B. Heine i Würzburg har opfundet en saadan, der især er bestemt til at aabne Rygraden. Dr. Textor, Prof. i Chirurgien sammesteds, giver derom følgende Vidnesbyrd: „Instrumentet afviger fra alle andre hidtil opfundne. En Gjennemsaugning

af den hele Rygrad dermed varer kun omtrent et Dvart. Men foruden at man dermed vinder betydelig Tid, undgaaer man ogsaa derved enhver Beskadigelse af Knoklerne og Rygmarven. Den kan bruges med største Lethed ved Borttagelsen af enkelte Beenstykker, som f. E. ved Borttagelsen af Ribbeen, og af enkelte Ryghvirvelbeen. Den kan ogsaa bruges som en sædvanlig Kjædesaug. Det medicinske Facultet maa derfor bevidne Dr. H., at han ved Opfindelsen af dette Instrument har bevist den pathologiske Anatomi og den operative Chirurgi en væsentlig og stor Tjeneste. — Dr. H. vil snart udgive en Beskrivelse og Tegning af Instrumentet. (Korrespond. Notizen 609 Oct. 1830.)

Guaco, et Lægemiddel mod giftige Dyrss Bid.

I Mødet den 5te April d. A. af college of physicians i London oplæstes en Afhandling af den bekendte Rejsende, Sir Ker Porter, for Tiden britisk Generalconsul i Columbien, om denne, i Nærheden af Carraccas vøgende Plante. Den skal allerede fra de ældste Tider have været bekendt der i Landet som et sikkert Middel mod giftige Slanger, Skorpion og gale Hundebid. Sir P. meddelte nogle

Erfaringer derom af en americanst. Pæge, der ganske stadfæste denne Guaco's Virkekraft. Han har seet Bilde lade sig bide af giftige Slangar, og ikke at lide den mindste Skade deraf, naar de strag efter Billedet anvendte Guaco. Dette skeer, ved enten at gjøre nogle Incisioner i Huden og deri saa at lægge Plantens knuste Blade, eller ved at tage Saften indvendigen. Det paastaas, at denne Guacos Kraft opdaagedes derved, at man saae en Falkeart, der lever af Slangar, førend den angreb disse, altid først at fortære nogle af Plantens Blade. Prøver af Planten og Saften bleve forelagte Selskabet. (Persons og Jullus's Mag. d. ges. Heilk. Sept.—Oct. 1830.)

Asthma thymicum.

Under dette Navn beskriver (i sine Denkwürdigkeiten in der ärzlichen Praxis Frankfurt a. M. 1830 1ster Band) Dr. Kopp i Hanau en særegen Art Brystsygdom, eller Krampe hos Børn, der beroer paa en unaturlig stor Thymus = Hjærtel *). Han iagttog den hos 4 Børn af en og samme Mo-

---

*) Denne Afhandling blev oplæst isjor i de tydske Lægers og Naturforskeres Forsamling i Heidelberg; s. Bibl. for Læger. 11te B.

der, der leed af Astoni i Almoderen, af hvilken Sygdom han ugleder Misbannelsen. Symptomerne, der yttre sig, have den største Lighed med Willars Asthma, hvorfor den vistnok ogsaa ofte tages; de constanteste ere

1. En periodisk opstaaende Stakaandethed med et skarpt Skrig og Tegn paa stor Bængstelse.
2. Paafaldende Tilbøjelighed til disse asthmatiske Besværligheder, hver Gang Barnet vaagner op af en Søvn; ligesaa og, naar det skriger stærkt, eller synter sin Drille.
3. Tungen stikker næsten altid frem mellem Tænderne.
4. Unaturlig stor og udviklet thymus ved Obduktionen.

At en altfor stor thymus maa virke forstyrrende paa Blodcirculationen gennem Hjertet og Lungerne, er aabenbar, men den maa saameget mere gjøre dette hos Nyfødte, som Hjertet hos disse ligger mere til den højre Side, lige bag ved Hjærtlen. Naar den store thymus-Masse udvikler sig i det i Forhold til dens Omfang (nære mediastinum anticum, enten efter forudgaaet Søvn, stærk Expiration, Skriget o. s. v., saa maa, naar, efterat disse Foranledger ere ophørte, Lungelapperne igjen ville indtage deres forrige Plads, naturligviis opstaae et Tryk paa

Hjertet og de store Blodkar; Blodcirculationens Organer hindres derved for et Øieblik i deres Functioner, og forstyrre saaledes ogsaa Respirationen. Formaaer Hjertet, Blodkarrene og Lungerne igjen at udvide sig tilbørligen, ophører Paroxysmen, men for kun igjen at opstaae ved den næste foranledigende Uarsag; og varer Stilstanden i den lille Circulation og Aandedrættet for længe, ender den med Døden. — Paroxysmen maa især let opstaae, naar just Barnet vaagner op af en Søvn, thi under den er Bevægelsen i Hjertet og Blodkarrene, ligesom ogsaa Respirationen, langsommere og svagere, hvorved den under den vaagende Tilstand fortil trykte thymus udvider sig mere. Hermed stemmer og den Erfaring overens, at thymus hos de vintersovende Dyr, saasom hos Marmeldpyret, Flagermusen o. s. v., under Vintersøvnen altid befindes betydeligen forøget i Størrelse. *)

---

*) Forf. mener, at Thymus-Kjærtelen kun har den Bestemmelse, at udfylde det forreste mediastinum hos det ufødte Foster. Da dets endnu ikke ved Luften udvidede Lunger ere meget mindre, saa maatte Naturen være betænkt paa at udfylde det tomme Rum med en Masse, der lidt efter lidt kunde formindskes ved Respirationen, ved den stedse mere stedfindende Udvikling og Udvidning af Respirationsorganerne. Denne Mening have imidlertid allerede flere Physiologer næret.

Red.

Der gives smaae Børn, der, naar de have fre-
get lange og heftigen, paa eengang ikke kunne trække
Bejret eller vorde overordentlig staaandede. Forf.
mener, at der og hos disse er en altfor stor Thymus-
Kjærtel tilstede. Iøvrigt har denne Sygdom, hvor-
til Spiren er medfødt, en mere nosologisk, end the-
rapeutisk Interesse, da den ikke ved noget Middel
kan raades Bod paa.

Dr. K. ender med en Deel lignende Erfaringer
af flere Forfattere.

Underbinding af arteria subclavia over Røglebenet paa Grund af secundær Hæmorrhagi efter Amputation.

Hos en 55aarig Mand i Glasgow, der var
falden ned i en faldende Opløsning af Allun, var
man bleven nødt til at amputere den højre Arm
strag over Albuen; men en stærk secundær Hæmorrha-
gi opstod flere Gange, som vel et Par Gange var
bleven standset ved Tryk paa subclavia, men altid
igjen vendte tilbage. Lægen, Dr. Buchanan, be-
sluttede derfor at underbinde hiin Aare. Der blev
først med en almindelig Scalpel gjort et Snit gjens-
nem Huden og Cellevævet fra margo acromialis af
Trapezius-Musklen til portio clavicularis af sterno-

cleido-mastoideus, omtrent to Linier over **clavicula**. Den udvendige **Jugularvene**, der derved først kom tilsyne, blev omhyggeligen trukken tilside, hvorpaa **platysma-myioideus** blev gennemtskaaren. Efterat Nerverne, henhørende til **plexus axillaris**, med Let-
hed vare stilte fra Sellevævet og dragne til Siden, saae man nu den store **vena subclavia**, der ganske be-
dækkede Arterien. (Dette er efter Forf. næsten altid Tilfældet i levende Live; efter Døden ligger den der-
imod ved Siden, eller endogsaa under Arterien.) Den blev ligeledes dragen til Siden, og Arterien stilt fra
det første Ribbeen, ved Siden af **scalenus anticus**. Bansteligere blev det nu at føre Naalen nedefra op-
ad under Arterien; **portio clavicularis** af **sterno-**
cleido-mastoideus maatte til den Hensigt først gjen-
nemstjæres. Arterien blev derpaa underbunden ved at
føre to Fingre med Ligaturtraaden ned til Bunden af
Saaret; Saaret derefter forenet ved en enkelt Su-
tur og Hefteplastre. Operationen varede ikke læn-
gere end 10 Minuter og Patienten mistede derved ikke
mere end to Episfeerer fulde Blod. 4 Dage efter
døde imidlertid Patienten, ikke som Følge af Opera-
tionen, men af en Koldbrand i Saaret. (Ud af Glas-
gow med. journ. No. 11, 1830.)

Sygdomme i Hjertet, behandlede med m o x æ.

Den berømte Chirurg, Baron Larrey anser alle organiske Sygdomme i Hjertet for Følger af et eller andet Sygdomsstof, syphilitisk, scrophuløst, herpetisk o. s. v., der har kastet sig paa Hjertet. I en Tid af 30 Aar paastaar han derfor at have behandlet disse Sygdomme fortrinligen heldig med contrairitantia, det vil sige med moxæ, som han først sætter langs med Intercostalnerverne bagved det venstre hypochondrium, og siden gradviis afbrænder nærmere og nærmere Hjertet paa den forreste Deel af Brystet. Først maa imidlertid et Middel, der næsten passer i alle Tilfælde, forudskickes, nemlig Mercur. L's Indlingsformel er i den Hensigt følgende:

Merc. sublim. corrosiv.

Sal. ammoniaci

Opii $\overline{aa}$ gr. V.

Aqu. destill. libr. j

en Barnefæe fuld heraf 1—2 Gange om Dagen. — Dermed forbindes naturligviis en meget streng Diæt. Forf. meddeler en heel Deel Tilfælde, der ogsaa ere indrykkede i Medico-chirurgic. review Oct. 1830, og skulle vise den gode Nytte af hans her anbefalede Behandlingsmaade. — At flere af disse paa en paafalden-

de Maade bleve lægte ved moxæ, kunne vi ikke nægte; men om der i disse var nogen organisk Sygdom i Hjertet tilstede, er et Spørgsmaal; vi vide, hvor vanskeligt det er med Bestemthed, selv ved Hjælp af Sthetoscopet, at afgjøre dette. — Bære de imidlertid endog kun Neuralgier eller langsomme Betændelser, saa ere L's Erfaringer dog ikke mindre lærerige.

Med.

En ny Exstirpationsmaade af Livmoderen igjennem hypogastrium.

Denne har Prof. Delpach i Montpellier forelagt Academie roy. de Med. i Paris. Naar uterus er angreben af Kræft, og dens Exstirpation ansees for nødvendig, maa man, naar Organet er forblevet i sit normale Leje, efter hans Forslag gaae frem paa følgende Maade. Patientinden indtager en Stilling, som ved Steensnittet. Ved at gaae ind igjennem Modersteden stiller man derpaa Urinblæren fra uterus. Man kan opnaae denne Hensigt ved at lade en Medhjælper med Hænderne fixere Livmoderen udenpaa hypogastrium, og selv derpaa fixerer Organet ved et let Tryk med den venstre Pefinger paa Livmoderens Hals. 2) Man gjen-

nemstjærer derefter Moderkæden ved at lade det skjærende Instrument virke lodret paa den forreste Deel af Livmoderhalsen. Det Instrument, som D. betjener sig af, er en paa sit Skæft faststaaende Bistouri, hvis Ende blot er skjærende. Over denne skjærende Ende rager en Solvklunge, der bæres af en liden Fjeder. Et fast Tryk paa denne Fjeder driver den skjærende Ende frem, naar man vil bruge den. 3) Naar Moderkæden er gennemskaaen tilstrækkeligen langt i transversel Retning, trænger Fingeren let ind i det for uterus og Urinblæren fælles Sellevæv. Bringer man tweende Fingre ind i Saaret, og fjerner dem stærkt fra hinanden, kommer man med Letthed ind i peritoneum, der let lader sig sønderrive med Neglene. 4) Herpaa maa *sectio hypogastrica* gjøres. Man danner først en halvcirkelrund Hudlap ved at gennemskjære *linea alba* i en Længde af 5 Tommer, som er Bredden af Hudlappens basis. Saa snart peritoneum er blottet, hæver man den iveauet med en Pinset, for at gennemskjære den ganske isoleret uden at beskadige det mindste ellerb. 5) Derpaa bringer man en Finger ovenfra ned i den Åbning, som allerede er bleven dannet mellem Blæren og Livmoderen. Denne Finger ledes mod en af Siderne af Livmoderhalsen og trækker den tilsvarende Deel af *fundus vaginæ* og dermed det tilsvarende *ligamentum latum uteri* iveauet

ret. Alle disse Dele komme uden stor Bæmskelighed tilsyne i Saaret i linea alba. Det er heller ikke vanskeligt, at trække selv Enden af ligamentum latum til sig, og paa den Maade at erkynndige sig om Eggestoffens og det fallopianske Rørs Tilstand. 6) Paa Fingeren, som hæver ligamentum latum, og istedet for hvilken ogsaa en Hage kan bruges, kan man ovenfra nedad skjære ind i det hele Ligament, i det man løfter Ligamentet op med Tænger, og dertil anvender Bistourien eller en Sax. Man kan til Rød ogsaa udføre denne Operation paa den anden Side af Eggestoffen eller tuba Fallopli, eller ogsaa nærmere ved Livmoderen; og naar et Blodkar overstjæres, kan man fætte det med en Hage, trække det ud og underbinde det. 7) Den samme Fremgangsmaade kan anvendes paa den anden Side og frembyder der nogle Bæmskeligheder mindre, fordi man da kan virke paa Livmoderen selv, der nu er fri, og forlænge ligamentum latum. 8) Nu kan Livmoderen tages ud af Underlivet; den hænger kun fast ved Endetarmen; ved Hjælp af mesenterium kan denne Tarm trækkes langt frem mod Saaret, og ved lys Dag vil man da uden Bæmskelighed kunne overstjære den bagerste Deel af fundus vaginæ. Denne Overstjæring foretages bedst nedenfra opad, for at Tarmen uden Fare for Beskadig-

gelse kan skilles derved, og de overflaarne Rar strag underbindes. (S. Frorieps Notizen 610. Oct. 1830.)

Om Brugen af Sennepskager.

Forfatterne ere meget uenige om Anvendelsen af Sennepskager. Nogle raade at tilberede dem med varmt Vand, eller med varm Edike; Andre vælge dertil især Edike, eller concentreret Edikesyre, for at frembringe en stærkere Virkning. Nogle anbefale udtryffeligen friskt stødt Sennepsmeel, og Andre ville, at man kun skal anvende Klibet deraf. Een lader Sennepen blive i fire Timer i Berørelse med Huden, en Anden kun to eller tre Timer, en Tredie kun een eller $1\frac{1}{2}$ Time. For at afgjøre dette med Bestemthed, have Dr. Troussseau og Dr. Blane (S. Archives génér. de Med. Sept. 1830) anstillet en Mængde Forsøg, hvoraf Resultaterne ere, at det med Vand tillavede Sennepsmeel virker meget stærkere end det med sædvanlig Edike, fortyndet og concentreret Edikesyre tilberedede, og at Edikesyren, der ellers alene anvendt virker epispastisk, just ved at blandes med Sennepen taber denne sin Virksomhed. Netop derfor, naar man vil formindske en Sennepskages Virksomhed, maa man blande den med Edike. Dette er imidlertid, af en ubekjendt Grund,

ikke Tilfældet med den engelske Sennep. Det virksomme Princip i Sennepen er ikke den fixe Olie, thi denne er meget mild, men en ætheriff Olie i den midterste Deel af Frøet. Den med Vand tilberedede Sennep bør aldrig ligge længere end tre Quarter paa Huden; i de fleste Tilfælde er en halv Time tilstrækkelig; dette er vigtigt at vide i Tilfælde, hvor Sensibiliteten er affumpet, eller aldeles udslukket, thi ellers ville Patientens Smerter nok indicere Borttagelsen af Ragen. Vil man, at Sennepskagen skal virke langsomt, og uden Fare blive flere Timer liggende, kan man for at formilde den, blot tilberede den med Edike. Vi vide, at, efter Anvendelsen af en Sennepskage, vedblive ofte længe efter betydelige Smerter, megen Rødhed i Huden, selv Rosen o. s. v. Som det bedste Middel mod disse Besværligheder raade ovennævnte Forfattere følgende Middel:

Ungu. populei $\mathfrak{z}\mathfrak{ss}$

Extract. belladonnæ

Extract. datur. stramon.

Extract. hyoscyam. $\mathfrak{aa}$ gr. $\mathfrak{vj}$

Med denne Salve bestryger man et Stykke Lærred ganske tyndt, og lægger det paa det lidende Sted;

eller følgende Omslag:

e e

Hb. et stipit. belladonnæ

— — — hyoscyami

— — — stramon. aa Zij

c. c. aquæ libr. ij usque ad reman. libr. j.

Et Omslag af Brøddrummer eller semina lini befugtes dermed.

Den inds og udvortes Brug af Chlorzinken.

Dr. Hante forsikrer (*S. Journal de pharmacie, chemiemed. etc. Sept. 1830*), at efter mangfoldige egne Erfaringer at dømme er Chlorzinken, udvortes anvendt, et af de bedste *Ætzmidler*. Den bruges især med god Nytte mod syphilitiske Saar, der have en cancrøs Character, spongiøse Saar, Vegetationer, der have Lighed med Blodsvamp, pustula maligna o. s. v. Han anvender Chlorzinken tør og i Pulverform, bestrøer dermed den Overflade, som han vil cauterisere, og danner dermed i Forhold til Ondets Omfang et meer eller mindre tykt Lag. Stedet bedækkes derpaa med et Hefteplaster. *Ætzmidlets* Virkning er efter 6—8 Timer fuldstændig. Der dannes en hvid, graa, læderagtig, elastisk Skorpe, der efter 6—8 Dage falder af. Saaret har da et godt Udseende og cicatriseres snart. Dog maa man ofte

gentage Midlet. Det kan ogsaa bruges som et ir-
ritans, opløst i Vand, Alcohol eller Ether, eller som
Salve i Forbindelse med Fedt. Dr. H. betjener sig
ofte af dette Præparat istedet for Antimonialsalven,
og har bemærket, at den paa Huden frembringer et
kornet Udslæt, ikke noget pustuløst, som Brækviinsteens-
salven.

Indvendigen har han med Held brugt Chlor-
zinken mod Epilepsi, men og især mod St. Veitss-
dansen og Ansigtssmerter. Bedst har han i
disse Tilfælde funden den opløst i Naphtha muratica
(1 Gr. i 2 Drachmer). Man lader deraf tage 5
Draaber hver 4de Time i Sulfervand, og stiger
gradeviis med denne Dosis. — De Symptomer, som
frembringes af altfor store Gaver af Midlet, ere
Smerter og Hede i Maven, Qualme, Brækning,
Kortaandethed, liden og hurtig Puls, kold Sved,
Alsmagt, Krampetrækninger o. s. v.

Datisca canabina.

Denne, Hampen meget lignende, og paa Can-
dia vokende Plante anvendes hyppigen i Italien mod
gastriske Sygdomme og Scrophler i en Dosis af
3—8 Gran, som f. Ex. i Bolus-Form: fol. cana-

bls. gr. iij sulphat. ferri gr.ij, electuar. lenitiv. q. s. u. f. bolus d. tal. dos. No. xij. Man opelstter denne Plante i de italienske Haver, og den frembringer let Qvalme, Brækning og Lægering. (Kleinerts Repert. d. ges. med. Journalist. Aug. 1830.)

Behandling af Leucorrhoe.

Dr. Kopp i Hanau anvender (S. hans Denkswürdigk. in der ärzlich. Praxis 1830 S. 149) med udmærket Held følgende Fremgangsmaade mod Leucorrhoe.

Man skærer en tør, ingen Stene indeholdende Bassekvamp aflang, vel afrundet, og saa tyk, at den, naar den har trukken megen Vædske til sig, kan udfylde den hele Moderstede. Dette Stykke Svamp dyppes i følgende Blanding: pulv. rad. ratanh. $\mathfrak{Z}\mathfrak{x}$ c. c. aqu. font. $\mathfrak{Z}\mathfrak{x}\mathfrak{x}\mathfrak{v}\mathfrak{j}$ col. refriger. $\mathfrak{Z}\mathfrak{x}\mathfrak{i}\mathfrak{j}$ add. extract. ratanhiae $\mathfrak{Z}\mathfrak{ß}$ Tinct. catechu, Tinct. kino aa $\mathfrak{Z}\mathfrak{i}\mathfrak{ß}$, og hver Aften ved Sengetid, og efterat hun har ladet Vandet, bringer da Patientinden den paa denne Maade tilberedede Svamp højt op i Modersteden. Hun lader den blive saa længe som muligt deri, hvis stee kan, den hele Nat. — I Leucorrhoe, der blot beroer paa Svækkelse, bevirker denne Methode efter K. en fulds

Kommen Hælbredelse, i den, hvor en anden indre Sygdom er Uarsag dertil, et kraftigt palliativ, og et de andre Midlers Virkning meget befordrende Lægemiddel.

Ogsaa med prolapsus vaginæ er denne Methode fortrinlig.

Robbersalmiak mod svag Fødsjelse.

Ogsaa Dr. Kopp i Hanau (S. hans Denkwird. in d. ärzlich. Prag. 1830 No. 157) roser den fødselslige liquor cupri ammon. muriat. særdeles mod forstyrret Assimilation og svækket Fødsjelse. Mod Atrophi hos Børn af Tidelser i Underlivet skal den især være fortrinlig. Han giver den til disse i følgende Formel. Rp. liquor. cupri ammon. muriat. Koechl. ℥j Tinct. sacchari (Wiingeist, digereret med brændt Sukker) ℥j Aqu. meliss. ℥viij m. d. s. Middag og Aften en Epissee fuld, en halv Time efterat man har spist. — Døgnets gives $\frac{3}{8}$ — ℥j deraf til 5 ℥ Vand, hvoraf ligeledes tages tvende Gange en Epissee fuld.

Ehlorfalk mod Blennorrhoe.

Mod friske Blennorrhoeer anvender Dr. E. Gräfe i Berlin med Held Ehlorfalken. — Efter først ved en Mixture af en Drachme Salpeter i 8 $\mathfrak{z}$ Mandelemulsion, en Episfeesefald hveranden Time, at have bekjæmpet den inflammatoriske Tilstand, der er tilstede, Strangurien og den smertefulde Erection giver han:

Rp. Calc. chlorin. $\mathfrak{z}\text{ij}$ — $\mathfrak{z}\text{iss}$

Emuls. amygdal. $\mathfrak{z}\text{viij}$

Tinct. opii simpl. $\mathfrak{z}\text{iss}$

Syrup. papaver. $\mathfrak{z}\text{i}$

m. d. s. 1 Episfeesefald hver tredje Time.

Det er nødvendigt, at give Ehlorfalken i Forbindelse med Opium, da Symptomerne ellers synes at forværres. 3—4 Drachmer af Saltet have i de fleste Tilfælde været tilstrækkelige til at luge Ondet. (Rusts Magaz. 32 B. 1 S. 1830.)

Menorrhagi — Transfusion!

Ogsaa i Paris har nu Dr. Gudin med Held foretaget denne Operation paa en 36aarig Kone, der i den 3die Maaned af sit 5te Evgangerskab fik en stærk Blodstyrtning. Efter frugtesløs Anvendelse af Jod, Edike og Vand paa Underlivet, Laaret og Fødselsdelene, gjentagne Tamponeringer af Modersteden

o. s. v., besluttede Dr. G. sig til Operationen, da Konen laae som afmægtig og næsten ingen Puls, men kun en svag Jitteren af Hjertet var at føle. Han betjente sig af en Sprøjte, der holdt 8 Unzer, og efterat have aabnet vena mediana cephalica hos Patientinden, fyldte han den i varmt Vand opvarmede Sprøjte med Blod, som han tog fra en stærk, ung Pige, og infunderede derpaa langsomt 4 Unzer deraf. Fra samme Øjeblik fik den Syge Bevidstheden og kom sig lidt efter lidt. (Ud af Journ. des progrès d. sc. med. T. II, 1830.) — Ogsaa i dette Tilfælde tør man med Rette tvivle, om Operationen virkelig var indiceret.

Med.

Tilfælde af emphysema cellulare.

I det nye amerikanske Tidsskrift: Maryland medic. recorder, der udgives af Prof. Jameson i Baltimore, No. 2, 1830 beretter Dr. Heates i Baltimore følgende mærkelige og sjældne Tilfælde:

Han blev kaldet til et Barn, 4 Aar glt., der løb omkring og legede, men for nogle Dage siden havde begyndt at svulme over det hele Legeme. Svulsten var nu meget betydelig, og saa fast og haard, at ingen anasarca aabenbar var tilstede. Ansigtet saae

fundt ud, men paa Grund af Gvulsten i Sellevævet, vare Hjæns meget smaae. Underlivet var ogsaa haardt og tykt. Barnet havde ikke lidt noget udvortes Saar, men havde fra Fødselen været underkastet stærke Coliksmærter, og i de sidste Dage betydelig Kortaaendethed. Appetiten var god; Bandladningen noget formindsket. Nogle Laxermidler bleve givne, men Gvulsten tog derved kun lidt af. 4 Dage efter var Gvulsten taget overordentlig til, Pulsen meget svag og hurtig, og Respirationen vanskelig. En Blære, af en Hasselnøds Størrelse, var opstaaet paa Enden af glans penis, der dog ikke, skøndt der havde været Ishuri fra om Aftenen isorvejen tilfæde, tilsluttede Urinrørets Åbning. Et Pulver af Scilla (gr. iv) og Specacuamha (gr. x) blev givet og gjentaget et Quarter efter, men uden Virkning, og om Eftermiddagen døde Barnet. Ved Obductionen blev hele Sellevævet fundet udsændt af Luft; saa og Maven og Tarmkanalen. Underlivets Hulhed indeholdt en ubetydelig Mængde Vand. Leveren og de andre Organer vare sunde.

Elysterer med koldt Vand mod habituel Forstoppelse.

Mod dette hyppige Onde, Tilbøjeligheden til

hvilken netop forges ved afførende Midler, bruger Dr. Kopp i Hanau (S. hans Denkwürdigk. in d. ärzlichen Praxis 1830) med stort Held gjentagne Lavements af koldt Vand. De tages om Aftenen ved Sengetid og saaledes, at man sørger for, der ikke findes nogen Luft i Sprøjten, da Lavementet ellers afgaaer strax igjen. I Begyndelsen, især hos nervesvage, smfindtlige Syge, maa Vandet kun være af en Temperatur, som det er af, der længe har staaet i et Bærelse; men efterat man har anvendt 5—6 Lavements, tager man efterhaanden koldere Vand, og endelig saa koldt, som man kan faae det. — De første 4—5 Lavements bestaae kun af 6 Unzer Vand for en Vogen. Lidt efter lidt forsøger man Vandet indtil det dobbelte.

Den Syge faaer Lavementet først naar han har lagt sig tilfængs, og nemlig liggende paa den højre Side med noget tilbageholdt Vandedræt. Først Vandet indsprøjtet, forsøger han at have en Stols-gang. Naar Vandet er indsprøjtet, bliver han liggende paa den højre Side, og holder enhver opstaaende Stof-trængsel tilbage. Den næste Morgen afgaaer intet Vand med Excrementerne; det absorberes om Natten i Tarmkanalen.

Dr. K. lader i haardnakne og langvarige Tilfælde dette Lavement anvende een Gang dagligen, og

vedbliver dermed i 4—5, undertiden endog 8—10 Uger. Ogsaa hos Børn er denne Methode ofte af stor Nytte, men der tages da naturligviis mindre Mængde. — Den er indiceret i alle de Underlivs sygdomme, der ere forbundne med habituel Forstoppelse; saasom mod plethora abdominalis, Hæmorrhoidalsværligheder, Hæmorrhagier fra Endetarmen, Hypochondri, Hysteri, Kardialgi, Opblæsning o. s. v. o. s. v. Lavementet virker baade som et tonicum og som et solvens og emolliens, kan med Lethed anvendes paa Rejser og tillader ethvert indvortes Middeles samtidige Brug.

Frembringer Lavementet Næbning den samme Næbning, som det tages, maa et andet gives. — Forf. meddeler et Par Sygdomstilfælde, i hvilke denne Lægemethode viste sig af paafaldende Nytte.

Middelet mod Svulst i Rinden efter Landpine.

For at fordrive dette ofte langvarige Onde anbefaler (S. Gazette of health June 1830) Dr. Howison en tyk Flanel-Compreste, dyppet i følgende Opløsning:

Rp. Sal. ammoniaci Zij

Acet. vin. Zijv.

Aqu. Zijviij

Opløsningen maa imidlertid opvarmes til Røgpunktet, og Blancket afstrykkes og lægges saalange som en halv Time hver Morgen og Aften paa.

Sabina mod qvindelig Ufrugtbarhed.

Mod Ufrugtbarhed, der afhænger af en vis Svaghed og torpid Bæklaffenhed i det hele Uterinsystem, opstaaet efter betydelige Blodtab, Aborter, især med Tvillinger, efter meget smertefulde Barselsenge o. s. v., og som ytrer sig ved smertelig og stærk Menstruation, ringe Kjønsdrift, Følelseshed under Samlejet, eller ved vedholdende Leucorrhoe, har i mange Aar Dr. Kopp i Hanau (S. hans Denkw. in d. ärztl. Prag. 1830), med et saa stort Held brugt Sabina, at han anser den som et sandt specificalium derimod. Stedse forøges ved langvarig Brug deraf Kjønsdriften betydeligen, der opstaaer forøget Varme i Underlivet, og paa samme Tid ophører den smertefulde Menstruation, og standses den tilfædeværende Leucorrhoe. Virksomst viser Sabina sig, naar den netop gives under Menstruationen, da Livmoderens Irritabilitet da er størst.

Han giver Midlet som oftest i et simpelt Infus: Rp. pulv. folior. sabin. ʒvj, inf. aqu. fervid. q. s. col. ʒvj d. s. Morgen, Eftermiddag

og Aften en Episeffe falb. Undertiden søjes dertil
 ʒij—ʒj Borag. Dem, som for Smagens Skyld
 ikke lide den flydende Form, forordner han;

Rp. Pulv. fol. sabin. ʒij

Extract. sabin. ʒij

Succi liquirit. ʒß

m. f. pil. No. 150

hveranden Time 5 Piller.

Er Patientinden meget torst og phlegmatisk,
 søjes til denne Pillemasse endnu 12—15 Draaber ol.
 sabinæ genuinum.

I langvarige og haardnakne Tilfælde kunne
 endnu flere Lægemidler dermed forbindes, saasom

Rp. Pulv. fol. sabin. ʒß

Æthiop. mart. ʒij

Ol. sabin. genuin. gtt. xxx

Extract. sabin.

Succi liquirit. aa ʒij

m. f. pil. No. 200. 7 Piller heraf om

Morgenens Kl. 10, om Eftermiddagen Kl. 4, om
 Aftenen Kl. 6, og ved Sengetid.

Midlet maa imidlertid bruges saalange, til ty-
 delige Virkninger deraf spores.

Muskel = Brøst.

„Efter tilfældige Åbninger“ siger Dupuytren i Paris, „i aponeurotiske fasciæ efter chirurgiske Operationer, Saar, heftige Anstrængelser o. s. v., fleer det hyppigen, at Musklerne under deres Contractioner støde sig ud gennem de gjorte Åbninger, og danne sande herniæ.“ De ere undertiden meget smertefulde og forhindre, naar de ikke behandles med hensigtsmæssige Bandager, enhver Bevægelse. Ofte give disse Svulster Anledning til betydelige Bildfarelser i Henseende til Diagnostiken og til deraf flydende Feslgreb i Behandlingen. Et ungt Menneske havde f. E. saaledes haft et meget anstrængende Ridt. En Svulst opstod paa den indvendige og bagerste Deel af Læggen, der smertede meget og tildeels forhindrede Patienten fra at gaa. Naar han lagde sig, forsvandt Svulsten og ophørte Smerten. Flere Læger bleve raadspurgte; Nogle antog Svulsten for en varix, Andre for en Svulst i Nerverne, men Dupuytren opdagede, at det var Musklerne, der havde stødt sig ud gennem en Åbning i fasciæ, opstaaet ved den store Anstrængelse. Han anlagde en comprimerende Bandage og lagte Patienten derved i kort Tid. (Maryland med. recorder No. II 1830). Vi skyldte den berømte Chirurg Tak for at have gjort os opmærksomme paa

Cadmium sulphuricum mod Pletter paa Hornhinden.

Den fortrinlige Virkning af det svovlsure cadmium mod Pletter paa Hornhinden hos Børn staad-
fæster ogsaa Dr. Kopp i Hanau (S. hans ovennævnte Bog). *) Han har blandt alle mod dette
haardnakne Onde roste Midler fundet dette at være
det virksomste. Han lader af: Cadmii sulphur. gr.ß
solve in aquæ dest. Zij dagligen 1—2 Gange ind-
dryppe nogle Draaber i Øjet; efter nogle Uger for-
søges Dosis af Midlet med $\frac{1}{4}$ og senere atter med $\frac{1}{4}$ Gr.,
saaledes at der kommer 1 Gran paa 2 3 Vand;
men det maa bruges længe og vedholdende i flere
Maanedes. — Det er ogsaa godt mod andre Chroniske
Betændelser i conjunctiva og cornea.

Tinctura pyrethri mod Lamhed, Øjen- svaghed og Tandpine.

Samme Forfatter bruger Tinctura rad. py-
rethri (Zijß til Zij Wiingeist) med stort Held:

*) Det har allerede for længere Tid siden været anbefalet
mod ovennævnte Onde, og for nogle Aar siden gav
Prof. Wendt en kort Notiz derom i det lgl. med. Selstab.

R e d.

1. Mod paralytisk Svækkelse; indvendigen 40 Dr. hveranden Time, og udbvendigen til Indgnidning flere Gange om Dagen. Efter hver Anvendelse gnides endnu den lidende Deel med en Børste.
2. Mod Øjensvagthed uden Betændelse, og af blot nervøs Character. Der forskrives da: Tinct. galbani, Tinct. pyrethri $\overline{aa}$ Zij. Compresser befugtes dermed, og lægges, indtil de werde tørre, snart paa det ene og snart paa det andet Øje.
3. Mod Tandpine. Rp. Tinct. pyrethri Zij camphor. gr. xvij laud. liq. Syd. Jj m. d. s. dryppes paa Bommel og lægges i den hule Tand; og smøres tillige paa Tandkjødet omkring den smertende Tand.

Behandling af scrophuløs Lybsky.

Mod de scrophuløse Øjenbetændelser, der uden Rødhed i Øjet ere forbundne med betydelig Lybsky, og under hvilke Børnene overalt, hvor der er lyst, lukke Øjnene halvt eller ganske, fordi ethvert Indtryk af Lyset forarsager Smerte og Taareflod, har Dr. Kopp i Hanau (S. hans ovenanførte Bog) al-

Cadmium sulphuricum mod paa Hornhinden.

Den fortrinlige Virkning af det
mium mod Pletter paa Hornhinden
faster ogsaa Dr. Kopp i Hanau
terede Bog). *). Han har
haardnakne Onde roste Midly
det virksomste. Han lader
solve in aquæ dest.
dryppe nogle Draaber.
oges Dosis af Midly
saaledes at der
men det maa
Maanedes.
Betændelser

der ligger
Hornhinden
flere Gange
om Dagen.
og
uden Betændelse,
Der forstærkes
og
og lægges
indtil
og snart paa

Tine Tagerne af Contusioner Forvridninger.

Det er bekjendt, at Contusioner, Luxationer,
såringer af Ligamenterne i Leddemodene o. s. v.,
er i sig selv, efterat Delene have faaet deres forrige
Stilling, have Smerte, Omfindtlighed og undertiden
ogsaa Svulst til Folge. Til at bekjempe disse Bes
værligheder har Dr. Kopp i Hanau (s. hans oven
ansførte Bog) ikke fundet noget fortrinligere, end den
udvortes Brug af en maadelig stærk, lunken Opløs

stasse. Man lader Potasse opløse i Regn-
 vand, og bruger den dagligen
 som Fodbad, eller som Fomentation,
 eller hævede; Opløsningen maa ikke
 Huden angribes deraf. — Man
 samme Uffelud, som anvendes

rtelforhærdelser,

er o. s. v.

te *) mod ovennævnte

har ogsaa Dr. Kopp (S.

flere Gange prøvet, og faaet me-

stallende Resultater.

En 15aarig Pige, der fra Barndommen havde
 lidt af Scrofler, og i flere Aar havde haft scrofus
 løse Saar, fik det dyriske Kul for forhærdede og sowlne
 Kjærtler paa Halsen. Allerede i den første Uge for-
 mindskedes de sowlne Kjærtler. Sygdommen hævedes

§ f 2

*) S. Ruffs Magaz. 22 B. 1 S. 1826 P. 198 og 25 B.
 1 S. P. 121. Gufelands Journ. April 1829 P. 121.
 Ny Engøa Aug. 1826 og Biblioth. for Læger 12 B.
 P. 185 og ovenfor i nærv. Hefte.

tid fænden den af Dønd i roste Bickning af extract. conli maculati stadfæstet. Han giver Børn paa 2, 3, 4 Aar eller og ældre af extract. con. macul. l. a. præp. Kj. aqu. cinamomi spirit. Ziv Morgen, Eftermiddag og Aften 4 Draaber, og lader dagligen hver Gang sluge med een Draabe. Dosis forøges indtil Sygdommen bedres og helbredes, og han har ofte uden den mindste Skade, men med betydelige Fremsskridt i Helbredelsen givet Børn paa 4 Aar indtil 25—30 Draaber. Man maa bruge Midlet længe. Paa samme Tid maae imidlertid ikke Trækplastre bag Øret, og Compresser, befugtede med Tinct. thebaica, og undertiden tilligemed Tinct. galbani, nu og da bundne om Øjet, forsømmes.

Potasskelud mod Følgerne af Contusioner og Forvridninger.

Det er bekjendt, at Contusioner, Luxationer, Fortrækninger af Ligamenterne i Leddemodene o. s. v., endnu længe, efterat Delene have faaet deres forrige Stilling, have Smerte, Ømsfindtlighed og undertiden ogsaa Svulst til Følge. Til at bekjæmpe disse Besværigheder har Dr. Kopp i Hanau (s. hans ovenanførte Bog) ikke fundet noget fortrinligere, end den udvortes Brug af en maadelig stærk, lunken Opløs-

ning af Potasse. Man lader Potasse opløse i Regnvand, opvarmer Opløsningen, og bruger den dagligen som Haands eller Fodbad, eller som Fomentation, indtil Tilfældene ere hævede; Opløsningen maa ikke være saa stærk, at Huden angribes deraf. — Man kan ogsaa bruge den samme Uffelud, som anvendes til Bæst.

Dyrisk Kul mod Kjærtelforhærdelser, Kræftagtige Knuder o. s. v.

Dette af flere Forfattere *) mod ovennævnte Sygdomme roste Middel har ogsaa Dr. R o p p (S. hans citerede Bog) flere Gange prøvet, og faaet meget tilfredsstillende Resultater.

En 15aarig Pige, der fra Barndommen havde lidt af Scrofler, og i flere Aar havde haft scrofuløse Saar, fik det dyriske Kul for forhærdede og sounne Kjærtler paa Halsen. Allerede i den første Uge formindskedes de sounne Kjærtler. Sygdommen hævedes

§ f 2

---

*) S. Kuffs Magaz. 22 B. 1 S. 1826 P. 198 og 25 B. 1 S. P. 121. Guselands Journ. April 1829 P. 121. Ny Hngæra Aug. 1826 og Biblioth. for Læger 12 B. P. 185 og ovenfor i nærv. Hefte.

derved vel ikke ganske, men Midlets Virksomhed var dog umiskjendelig.

En ung Kone uden Børn, der allerede i et Aar havde haft en dybt liggende, undertiden og ved Berørelse smertefuld Knude i det ene Bryst, saa stor som en lille Baldnød, fik, efterat flere Midler uden Nytte vare blevne anvendte, det dyriske Kul. Knuden tog strag af i Størrelse, og blev efterhaanden ganske liden.

Hos et ugift Fruentimmer, der alt i lang Tid ikke havde menstrueret, og i flere Aar havde haft en haard ubevægelig Knude, saa stor som et Gaaseæg, i det venstre Bryst, der desuden havde en unaturlig Størrelse fremfor det andet, gjorde det dyriske Kul Brystet meget mindre og Knuden baade blødere og noget bevægeligere. Hun bruger Midlet endnu.

En Struma hos en ung Pige lagte Kullet, fortsat i 6 Uger, ganske, og da den et halvt Aar efter truede med at vende tilbage, viste Midlet sig atter virksomt.

I nogle andre Tilfælde hjalp det derimod ikke. Forf. gav Kullet som Pulver med Melkesukker, tyende Gange dagligen, om Morgenen fastende, og om Aftenen ved Sengetid. — Det maa i enhver Kur bruges 4—6 Uger. *)

---

*) Om dets Tilberedelsesmaade s. Bibliothek for Læger

Et fremmed Legeme, ti Mar: Luftrøret.

J Lancette française Jan. 1830 beretter: Dupuytren i Paris følgende casus. En af hans Bønder, en stærk ung Mand, morede nogle Børn med at kaste et 10 Sous-Stykke (saa stort som en dansk Kobberfirskilling) ivejret, og derpaa at gribe det i Munden; uheldigviis faldt endeligen ved en Indånding Mynten ned i Luftrøret. En heftig Hoste, ledsaget af en særegen Lyd, paafulgte strax, især, naar det fremmede Legeme under Udaandningen kastedes op mod glottis; naar det ikke bevægede sig, hvilket undertiden i flere Timer var Tilfældet, leed Hændebrættet ubetydeligen. Da Patienten haabede, at Pengestykket vilde worde opløst, vilde han ikke tilstaa nogen Operation, og forblev i 5 Mar i denne Tilstand, i hvilken Tid han leed meget af Hoste, Kortåndethed o. s. v. Efter denne Tid syntes det fremmede Legeme at sætte sig fast et Sted, og i

---

1. c. — Dgsaa Dr. Vitschaft i Baden — Baden har med Held brugt det mod Scirrhosteter (S. Huselands Journ. Sept. 1830 p. 39.)

De Fleste, der have anstillet Forsøg dermed, synes at samstemme deri, at det ikke hjælper mod fuldkommen udviklet carcinom, men vel imod begyndende scirrhoste Forhærdelser.

Red.

nogen Tid søgte Patienten sig næsten aldeles vel. Men Svindsots Symptomet opstod efterhaanden, og endte hans Liv 10. Mar efter hiint Tilfælde. Pengestykket blev da fundet i bronchia i en tuberculos Huthed.

Helbredelse efter et Saar i Maven af en Pistolfugle.

En Soldat beslattede i et Anfald af Melancholi at dræbe sig selv. Han ladede i den Hensigt sine Pistoler og begav sig hen til en affides Flod. En af hans Tjenestepiger, der bemærkede hans oprørte Sind, fulgte ham imidlertid, og da hun såe ham rette Pistolen imod sig, løb hun til, greb hans Arm og søgte at vriste Pistolen fra ham. Under denne Strid gik Pistolen af, og Kuglen foer gennem Pigens Legeme og dræbte hende paa Stedet. Soldaten tog den anden Pistol, og skjød sig i Hjertekulen. Kuglen gik ned til den venstre Lænd, hvor den blev liggende ved Ryghvirvelbenene. — Da han ikke havde mere Krudt hos sig, gik han uden Hjælp til Fæstningen og fortalte alt hvad der var hændet. — Ved at undersøge Saaret fandt Chirurgen Dr. Breton, at Kuglen laae i den venstre Lænd, og trak den strax

et. ~~Saare~~ blev forenet ved Gipselaster. Mand
 antog, at Ruglen var gaaet igennem Mave og be-
 tragtede ham derfor for tabt. En overordentlig knap
 Diæt blev foreskrevet. Det udvendige Saar lagtes
 snart; men naar Patienten havde spist noget, be-
 mærkede Dele af Gidestribene i Saaret i Rønderne,
 hvor Ruglen havde ligget. Dette bevisste aabenbar,
 at der var en Kommunikation mellem Mave og Saar-
 ret i Rønderne, og at Maven var laderet. Strang
 Afholdenhed fortsattes, og 1½ Maaned efter var
 begge Saaene lagte og Manden fuldkommen hel. Det
 er mærkeligt, at Patienten hverken havde Nøget
 over Smerte i Mave eller Løst, og saa godt som
 intet ingen Fejer havde haft. (Transact. of the medl
 & phys. society of Calcutta. Vol. I. 1829.)

Fracturer i Leveren

J Americ. journ. of med. sciences Aug. 1830
 meddeler Dr. Green toende Tilfælde af Fractur i
 Leveren. Begge Patienter vare blevne overlevet, og
 de døde 12—14 Timer efter. Hos den Ene var
 Leveren splittet i 8. Tommers Udstrækning, og saa
 dybt, at den hjerte Deel af Leveren næsten aldeles var
 skilt fra det Øvrige; men desuden var den splittet i

og Aften en Episeffe fuld. Undertiden søges dertil
 Zij—Zj Borax. Dem, som for Emagens Skyld
 ikke lide den flydende Form, forordner han;

Rp. Pulv. fol. sabin. Zijj

Extract. sabin. Zij

Succi liquirit. ʒß

m. f. pil. No. 150

hveranden Time 5 Piller.

Er Patientinden meget torpid og phlegmatisk,
 søges til denne Pillemasse endnu 12—15 Draaber ol.
 sabinæ genuinum.

I langvarige og haardnakne Tilfælde kunne
 endnu flere Lægemidler dermed forbindes, saasom

Rp. Pulv. fol. sabin. ʒß

Æthiop. mart. ʒß

Ol. sabin. genuin. gtt. xxx

Extract. sabin.

Succi liquirit. aa Zij

m. f. pil. No. 200. 7 Piller heraf om

Morgenens Kl. 10, om Eftermiddagen Kl. 4, om
 Aftenen Kl. 6, og ved Sengetid.

Miblet maa imidlertid bruges saalange, til ty-
 delige Virkninger deraf spores.

Muskel = Brok.

„Efter tilfældige Aabninger“ siger Dupuytren i Paris, „i aponeurotiske fasciæ efter chirurgiske Operationer, Saar, heftige Anstrængelser o. s. v., skeer det hyppigen, at Musklerne under deres Contractioner støde sig ud gennem de gjorte Aabninger, og danne sande herniæ.“ De ere undertiden meget smertefulde og forhindre, naar de ikke behandles med hensigtsmæssige Bandager, enhver Bevægelse. Ofte give disse Svulster Anledning til betydelige Bildfarelser i Henseende til Diagnostiken og til deraf flydende Feslgreb i Behandlingen. Et ungt Menneske havde f. E. saaledes havt et meget anstrængende Ridt. En Svulst opstod paa den indvendige og bagerste Deel af Læggen, der smertede meget og tildeels forhindrede Patienten fra at gaae. Naar han lagde sig, forsvandt Svulsten og ophørte Smerten. Flere Læger bleve raadspurgte; Nogle antog Svulsten for en varix, Andre for en Svulst i Nerverne, men Dupuytren opbagede, at det var Musklerne, der havde stødt sig ud gennem en Aabning i fasciæ, opstaaet ved den store Anstrængelse. Han anlagde en comprimerende Bandage og lagte Patienten derved i kort Tid. (Maryland med. recorder No. II 1830). Vi skylde den berømte Chirurg Tak for at have gjort os opmærksomme paa

saadanne Tilfælde, men tvivle stærkt om, at de dets
Feligen indtræffe „hyppigen.“

Ded.

Et godt Middel mod Dedem i Fødderne.

Mod Dedem i Fødderne, især hos gamle Folk,
gør følgende Røgelse ypperlig Birkning: Rp: Bal-
sam. de tolu 3vj *) Mastich., oliban., sandar.,
anim., aa Zij. Patienten sidder paa en Stol med
Halsene støttede paa en ligeover for staaende Stol;
under Benene sættes et Fyrbæcken, og i dette kastes
efterhaanden 1—2 Spisefleer fulde af ovenstaaende
Røgelse. For at lede Røgen mod Benene, lægges
et uldent Klæde derover. Røgningen skeer Morgen
og Aften. (Dr. Kopp i ovennævnte Skrift.)

Midler mod habituel Forstoppelse.

Mod den Art af habituel Forstoppelse og håardt
Liv, der bestaaer deri, at Endetarmen er udvidet over
sphincter ani og Excrementerne ansamles deri og blive
haarde, finder Dr. Kopp (i. hans ofte nævnte Bog)
et Pulver af Allun, Svovmælk og Mellesukker meget

*) Eller storax in granis, som ikke er saa dyrt.

virksomt. I nogle høardnats Tilfælde forstærkede et, daglig givet, Lavement af et koldt Katanhiaaffog mægen Lindring. — Hos Børn vil den vedholdende og daglige Nydelse af Oldenkaffe findes af god Virkning. — Borne ville ogsaa i denne Henseende spore stor Nytte af koldt Vand, drukken især om Morgen og Aftenen.

Midler mod Rheumatismi.

Locale chroniske Rheumatismer behandles i mange Tilfælde heldigen med den udvortes Brug af: Merc. sublim. corrosiv. ʒj sal. ammon. dep. ʒij sp. vin. rectificatiss. ʒiv m. d. v. Morgen og Aften at indgnide paa den lidende Deel.

Mod fixe rheumatiske Smerter, der ikke have stort Omfang, mod Hemicranier, Ansigtssmerter o. s. v. bruges med Nytte: Rp. Merc. sublim. corros. gr. viij — x. naphth. acet. ʒij, sp. vin. rectificatiss. ʒvj 50—100 Draaber indgnides deraf 3—4 Gange om Dagen. (Dr. Kopp i Denkwürd. in d. ärztl. Praxis 1830.)

Cadmium sulphuricum mod Pletter paa Hornhinden.

Den fortrinlige Virkning af det svovlsure cadmium mod Pletter paa Hornhinden hos Børn stadfæster ogsaa Dr. Kopp i Hanau (S. hans ovennævnte Bog) *). Han har blandt alle mod dette haardnakne Onde roste Midler fundet dette at være det virksomste. Han lader af: Cadmii sulphur. gr. β solve in aquæ dest. Zij dagligen 1—2 Gange indbryppe nogle Draaber i Øjet; efter nogle Uger foreskæb Dosis af Midlet med $\frac{1}{4}$ og senere atter med $\frac{1}{4}$ Gr., saaledes at der kommer 1 Gran paa 2 3 Vand; men det maa bruges længe og vedholdende i flere Maaneder. — Det er ogsaa godt mod andre Chroniske Betændelser i conjunctiva og cornea.

Tinctura pyrethri mod Lamhed, Øjens svaghed og Sandpine.

Samme Forfatter bruger Tinctura rad. pyrethri (Zijß til Zij Wiingeist) med stort Held:

*) Det har allerede for længere Tid siden været anbefalet mod ovennævnte Onde, og for nogle Aar siden gav Prof. W e n d t en kort Notiz derom i det tgl. med. Selskab.

1. Mod paralytisk Svækkelse; indvendigen 40 Dr. hveranden Time, og udbvendigen til Indgnidning flere Gange om Dagen. Efter hver Anvendelse gnides endnu den lidende Delt med en Børste.

2. Mod Øjensvagthed uden Betændelse, og af blot nervøs Character. Der forskrives da: Tinct. galbani, Tinct. pyrethri ad ʒij. Compresser befugtes dermed, og lægges, indtil de worde tørre, snart paa det ene og snart paa det andet Øje.

3. Mod Tandpine. Rp. Tinct. pyrethri ʒij camphor. gr. xvij laud. liq. Syd. ʒj m. d. s. dryppes paa Bomuld og lægges i den hule Tand; og smøres tillige paa Tandfjædet omkring den smertende Tand.

Behandling af scrophuløs Lyssky.

Mod de scrophuløse Øjenbetændelser, der uden Rødhed i Øjet ere forbundne med betydelig Lyssky, og under hvilke Børnene overalt, hvor der er lyst, lukke Øjnene halvt eller ganske, fordi ethvert Indtryk af Lyset forarsager Smerte og Taareflod, har Dr. Kopp i Hanau (S. hans ovenanførte Bog) al-

F f

tid funden den af Døds i roste Virkning af extract. conii maculati stadfæstet. Han giver Børn paa 2, 3, 4 Aar eller og ældre af extract. con. macul. l. a. præp. Kj. aqu. cinamomi. spirit. Ziv Morgen, Eftermiddag og Aften 4 Draaber, og lader dagligen hver Gang følge med een Draabe. Dosis forsøges indtil Sygdommen bedres og helbredes, og han har ofte uden den mindste Skade, men med betydelige Fremfærd i Helbredelsen givet Børn paa 4 Aar indtil 25—30 Draaber. Man maa bruge Midlet længe. Paa samme Tid maae imidlertid ikke Trækplastre bag Øret, og Compresser, befugtede med Tinct. thebaica, og undertiden tilligemed Tinct. galbani, nu og da bundne om Øjet, forlømmes.

Potasskelud mod Følgerne af Contusioner og Forvridninger.

Det er bekjendt, at Contusioner, Luxationer, Fortrækninger af Ligamenterne i Leddemodene o. s. v., endnu længe, efterat Delene have faaet deres forrige Stilling, have Smerte, Ømsindtlighed og undertiden ogsaa Svulst til Følge. Til at bekjæmpe disse Besværigheder har Dr. Kopp i Hanau (s. hans ovenanførte Bog) ikke fundet noget fortrinligere, end den udvortes Brug af en maadelig stærk, lunken Opløs-

ning af Potasse. Man lader Potasse opløse i Regnvand, opvarmer Opløsningen, og bruger den dagligen som Haand- eller Fodbad, eller som Fomentation, indtil Tilfældene ere hævede; Opløsningen maa ikke være saa stærk, at Huden angribes deraf. — Man kan ogsaa bruge den samme Uffelud, som anvendes til Bæst.

Dyrisk Kul mod Kjærtelforhærdelser, kræftagtige Knuder o. s. v.

Dette af flere Forfattere *) mod ovennævnte Sygdomme roste Midde har ogsaa Dr. R o p p (S. hans citerede Bog) flere Gange prøvet, og faaet meget tilfredsstillende Resultater.

En 15aarig Pige, der fra Barndommen havde lidt af Scrofler, og i flere Aar havde haft scrofuløse Saar, fik det dyriske Kul for forhærdede og sounne Kjærtler paa Halsen. Allerede i den første Uge forsmindstedes de sounne Kjærtler. Sygdommen hævedes

§ f 2

---

*) S. Ruffs Magaz. 22 B. 1 S. 1826 P. 198 og 25 B. 1 S. P. 121. Huselands Journ. April 1829 P. 121. Ny Engæa Aug. 1826 og Biblioth. for Læger 12 B. P. 185 og ovenfor i nærv. Hefte.

derved vel ikke ganske, men Midlets Virksomhed var dog umiskjendelig.

En ung Kone uden Børn, der allerede i et Aar havde haft en dybt liggende, undertiden og ved Berørelse smertefuld Knude i det ene Bryst, saa stor som en lille Baldnød, fik, efterat flere Midler uden Nytte vare blevne anvendte, det dyriske Kul. Knuden tog strag af i Størrelse, og blev efterhaanden ganske liden.

Hos et ugift Fruentimmer, der alt i lang Tid ikke havde menstrueret, og i flere Aar havde haft en haard ubevægelig Knude, saa stor som et Gaaseæg, i det venstre Bryst, der desuden havde en unaturlig Størrelse fremfor det andet, gjorde det dyriske Kul Brystet meget mindre og Knuden baade blødere og noget bevægeligere. Hun bruger Midlet endnu.

En Struma hos en ung Pige lægte Kullet, fortsat i 6 Uger, ganske, og da den et halvt Aar efter truede med at vende tilbage, viste Midlet sig atter virksomt.

I nogle andre Tilfælde hjalp det derimod ikke. Forf. gav Kullet som Pulver med Melkesukker, toende Gange dagligen, om Morgenen fastende, og om Aftenen ved Sengetid. — Det maa i enhver Kur bruges 4—6 Uger. *)

---

*) Om dets Tilberedelsesmaade s. Bibliothek for Læger

Et fremmed Legeme, til Hæret Luftrøret.

J Lancette française Jan. 1830 beretter Dupuytren i Paris følgende casus. En af hans Bønder, en stærk ung Mand, morede nogle Børn med at kaste et 10 Sous-Stykke (saa stort som en dansk Robberfirskilling) iverjet, og derpaa at gribe det i Munden; uheldigvis faldt endeligen ved en Indånding Mynten ned i Luftrøret. En heftig Hoste, ledsaget af en særegen Lyd, paafulgte strax, især, naar det fremmede Legeme under Udaandningen kastedes op mod glottis; naar det ikke bevægede sig, hvilket undertiden i flere Timer var Tilfældet, leed Hænderbrættet ubetydeligen. Da Patienten haabede, at Pengestykket vilde worde opløst, vilde han ikke tilstaa nogen Operation, og forblev i 5 Aar i denne Tilstand, i hvilken Tid han leed meget af Hoste, Kortåndethed o. s. v. Efter denne Tid syntes det fremmede Legeme at sætte sig fast et Sted, og i

---

l. c. — Dgsaa Dr. Pitschaft i Baden — Baden har med Held brugt det mod Scirrhosteter (S. Hufelands Journ. Sept. 1830 P. 39.)

De fleste, der have anstillet Forsøg dermed, synes at samstemme deri, at det ikke hjælper mod fuldstændig udviklet carcinom, men vel imod begyndende scirrhoste Forhærdelser.

Red.

derved vel ikke ganske, men Midlets Virksomhed var dog umiskjendelig.

En ung Kone uden Børn, der allerede i et Aar havde haft en dybt liggende, undertiden og ved Berørelse smertefuld Knude i det ene Bryst, saa stor som en lille Baldnod, fik, efterat flere Midler uden Nytte vare blevene anvendte, det dyriske Kul. Knuden tog frag af i Størrelse, og blev efterhaanden ganske liden.

Hos et ugift Fruentimmer, der alt i lang Tid ikke havde menstrueret, og i flere Aar havde haft en haard ubevægelig Knude, saa stor som et Gaaseæg, i det venstre Bryst, der desuden havde en unaturlig Størrelse fremfor det andet, gjorde det dyriske Kul Brystet meget mindre og Knuden baade blødere og noget bevægeligere. Hun bruger Midlet endnu.

En Struma hos en ung Pige lagte Kullet, fortsat i 6 Uger, ganske, og da den et halvt Aar efter truede med at vende tilbage, viste Midlet sig atter virksomt.

I nogle andre Tilfælde hjalp det derimod ikke. Forf. gav Kullet som Pulver med Mælkesukker, tyende Gange dagligen, om Morgenens fastende, og om Aftenen ved Sengetid. — Det maa i enhver Kur bruges 4—6 Uger. *)

---

dets Tilberedelsesmaade s. Bibliothek for Læger

Et fremmed Legeme, ti Aar i Luftrøret.

I *Lancette française* Jan. 1830 beretter Dupuytren i Paris følgende casus. En af hans Venner, en stærk ung Mand, morede nogle Børn med at kaste et 10 Sous-Stykke (saa stort som en dansk Robberfirskilling) iverjet, og derpaa at gribe det i Munden; uheldigviis faldt endeligen ved en Indaånding Mynten ned i Luftrøret. En heftig Hoste, ledsaget af en særegen Lyd, paafulgte strax, især, naar det fremmede Legeme under Udaåndingen kastedes op mod glottis; naar det ikke bevægede sig, hvilket undertiden i flere Timer var Tilfældet, leed Handedbrøttet ubetydeligen. Da Patienten haabede, at Pengestykket vilde worde opløstet, vilde han ikke tilføje nogen Operation, og forblev i 5 Aar i denne Tilstand, i hvilken Tid han leed meget af Hoste, Kortåndethed o. s. v. Efter denne Tid syntes det fremmede Legeme at sætte sig fast et Sted, og i

---

I. c. — Ogsaa Dr. Pitschaft i Baden — Baden har med Held brugt det mod Scirrhosteter (*S. Hufelands Journ. Sept. 1830 P. 39.*)

De Fleste, der have anstillet Forsøg dermed, synes at samstemme deri, at det ikke hjælper mod fuldkommen udviklet carcinom, men vel imod begyndende scirrhoste Forhærdelser.

Red.

derved vel ikke ganske, men Midlets Virksomhed var dog umiskjendelig.

En ung Kone uden Børn, der allerede i et Aar havde haft en dybt liggende, undertiden og ved Berørelse smertefuld Knude i det ene Bryst, saa stor som en lille Baldnød, fik, efterat flere Midler uden Nytte vare blevene anvendte, det dyriske Kul. Knuden tog frag af i Størrelse, og blev efterhaanden ganske liden.

Hos et ugift Fruentimmer, der alt i lang Tid ikke havde menstrueret, og i flere Aar havde haft en haard ubevægelig Knude, saa stor som et Gaaseæg, i det venstre Bryst, der desuden havde en unaturlig Størrelse fremfor det andet, gjorde det dyriske Kul Brystet meget mindre og Knuden baade blødere og noget bevægeligere. Hun bruger Midlet endnu.

En Struma hos en ung Pige lagte Kullet, fortsat i 6 Uger, ganske, og da den et halvt Aar efter truede med at vende tilbage, viste Midlet sig atter virksomt.

I nogle andre Tilfælde hjalp det derimod ikke. Forf. gav Kullet som Pulver med Melkesukker, toende Gange dagligen, om Morgenens fastende, og om Aftenen ved Sengetid. — Det maa i enhver Kur bruges 4—6 Uger. *)

---

*) Om dets Tilberedelsesmaade s. Bibliothek for Læger

Et fremmed Legeme, ti Marit Luftrøret.

J Lancette française Jan. 1830 beretter Dupuytren i Paris følgende casus. En af hans Bønder, en stærk ung Mand, morede nogle Børn med at kaste et 10 Sous-Stykke (saa stort som en dansk Kobberfirskilling) iverjet, og derpaa at gribe det i Munden; uheldigvis faldt endeligen ved en Indånding Mynten ned i Luftrøret. En heftig Hoste, ledsaget af en særegen Lyd, paafulgte strax, især, naar det fremmede Legeme under Udaandningen kastedes op mod glottis; naar det ikke bevægede sig, hvilket undertiden i flere Timer var Tilfældet, leed Handedbrøttet ubetydeligen. Da Patienten haabede, at Pengestykket vilde blive opløst, vilde han ikke tilføje nogen Operation, og forblev i 5 Aar i denne Tilstand, i hvilken Tid han leed meget af Hoste, Kortåndethed o. s. v. Efter denne Tid syntes det fremmede Legeme at sætte sig fast et Sted, og i

---

I. c. — Ogsaa Dr. Pitschaft i Baden — Baden har med Held brugt det mod Scirrhosteter (S. Hufelands Journ. Sept. 1830 P. 39.)

De Fleste, der have anstillet Forsøg dermed, synes at samstemme deri, at det ikke hjælper mod fuldkommen udviklet carcinom, men vel imod begyndende scirrhoste Forhærdelser.

Red.

derved vel ikke ganske, men Midlets Virksomhed var dog umiskjendelig.

En ung Kone uden Børn, der allerede i et Aar havde haft en dybt liggende, undertiden og ved Berørelse smertefuld Knude i det ene Bryst, saa stor som en lille Baldnød, fik, efterat flere Midler uden Nytte vare blevne anvendte, det dyriske Kul. Knuden tog frag af i Størrelse, og blev efterhaanden ganske liden.

Hos et ugift Fruentimmer, der alt i lang Tid ikke havde menstrueret, og i flere Aar havde haft en haard ubevægelig Knude, saa stor som et Gaaseæg, i det venstre Bryst, der desuden havde en unaturlig Størrelse fremfor det andet, gjorde det dyriske Kul Brystet meget mindre og Knuden baade blødere og noget bevægeligere. Hun bruger Midlet endnu.

En Struma hos en ung Pige lagte Kullet, fortsat i 6 Uger, ganske, og da den et halvt Aar efter truede med at vende tilbage, viste Midlet sig atter virksomt.

I nogle andre Tilfælde hjalp det derimod ikke. Forf. gav Kullet som Pulver med Melkesukker, toende Gange dagligen, om Morgenens fastende, og om Aftenen ved Sengetid. — Det maa i enhver Kur bruges 4—6 Uger. *)

---

*) Om dets Tilberedelsesmaade s. Bibliothek for Læger

Et fremmed Legeme, til Hæret Luftrøret.

I *Lancette française* Jan. 1830 beretter Dupuytren i Paris følgende casus. En af hans Venner, en stærk ung Mand, morede nogle Børn med at kaste et 10 Sous-Stykke (saa stort som en danst Kobberfirskilling) ivesjet, og derpaa at gribe det i Munden; uheldigviis faldt endeligen ved en Indånding Mynten ned i Luftrøret. En heftig Hoste, ledsaget af en særegen Lyd, paafulgte strax, især, naar det fremmede Legeme under Udaandningen kastedes op mod glottis; naar det ikke bevægede sig, hvilket undertiden i flere Timer var Tilfældet, leed Handedbrættet ubetydeligen. Da Patienten haabede, at Pengestykket vilde worde opløstet, vilde han ikke tilstaa nogen Operation, og forblev i 5 Aar i denne Tilstand, i hvilken Tid han leed meget af Hoste, Kortåndethed o. s. v. Efter denne Tid syntes det fremmede Legeme at sætte sig fast et Sted, og i

---

I. c. — Ogsaa Dr. Pitschaft i Baden — Baden har med Held brugt det mod Scirrhosteter (*S. Hufelands Journ. Sept. 1830 P. 39.*)

De Fleste, der have anstillet Forsøg dermed, synes at samstemme deri, at det ikke hjælper mod fuldkommen udviklet carcinom, men vel imod begyndende scirrhoste Forhærdelser.

Red.

derved vel ikke ganske, men Midlets Virksomhed var dog umiskjendelig.

En ung Kone uden Børn, der allerede i et Aar havde haft en dybt liggende, undertiden og ved Berørelse smertefuld Knude i det ene Bryst, saa stor som en lille Baldnød, fik, efterat flere Midler uden Nytte vare blevene anvendte, det dyriske Kul. Knuden tog strax af i Størrelse, og blev efterhaanden ganske liden.

Hos et ugift Fruentimmer, der alt i lang Tid ikke havde menstrueret, og i flere Aar havde haft en haard ubevægelig Knude, saa stor som et Gaaseæg, i det venstre Bryst, der desuden havde en unaturlig Størrelse fremfor det andet, gjorde det dyriske Kul Brystet meget mindre og Knuden baade blødere og noget bevægeligere. Hun bruger Midlet endnu.

En Struma hos en ung Pige lægte Kullet, fortsat i 6 Uger, ganske, og da den et halvt Aar efter truede med at vende tilbage, viste Midlet sig atter virksomt.

I nogle andre Tilfælde hjalp det derimod ikke. Forf. gav Kullet som Pulver med Mellesukker, toende Gange dagligen, om Morgenens fastende, og om Aftenen ved Sengetid. — Det maa i enhver Kur bruges 4—6 Uger. *)

---

*) Om dets Tilberedelsesmaade s. Bibliothek for Læger

Et fremmed Legeme, ti Mar. Luftrøret.

I *Lancette française* Jan. 1830 beretter Dupuytren i Paris følgende casus. En af hans Venner, en stærk ung Mand, morede nogle Børn med at kaste et 10 Sous-Stykke (saa stort som en dansk Kobberfirskilling) iverjet, og derpaa at gribe det i Munden; uheldigviis faldt endeligen ved en Indaånding Mynten ned i Luftrøret. En heftig Hoste, ledsaget af en særegen Lyd, paafulgte strax, især, naar det fremmede Legeme under Udaåndingen kastedes op mod glottis; naar det ikke bevægede sig, hvilket undertiden i flere Timer var Tilfældet, leed Handedbrøttet ubetydeligen. Da Patienten haabede, at Pengestykket vilde worde opløstet, vilde han ikke tilføje nogen Operation, og forblev i 5 Aar i denne Tilstand, i hvilken Tid han leed meget af Hoste, Kortaaandethed o. s. v. Efter denne Tid syntes det fremmede Legeme at sætte sig fast et Sted, og i

---

I. c. — Ogsaa Dr. Pitschaft i Baden — Baden har med Held brugt det mod Scirrhosteter (*S. Hufelands Journ. Sept. 1830 P. 39.*)

De fleste, der have anstillet Forsøg dermed, synes at samstemme deri, at det ikke hjælper mod fuldkommen udviklet carcinom, men vel imod begyndende scirrhoste Forhærdelser.

Red.

og Aften en Episeftee fuld. Undertiden føjes dertil
 Zij—Zj Borag. Dem, som for Smagens Skyld
 ikke lide den flydende Form, forordner han;

Rp. Pulv. fol. sabin. Zij

Extract. sabin. Zij

Succi liquirit. Zß

m. f. pil. No. 150

hveranden Time 5 Piller.

Er Patientinden meget torpø og phlegmatisk,
 føjes til denne Pillemasse endnu 12—15 Draaber ol.
 sabinæ genuinum.

I langvarige og haardnæfne Tilfælde kunne
 endnu flere Lægemidler dermed forbindes, saasom

Rp. Pulv. fol. sabin. Zß

Æthiop. mart. Zij

Ol. sabin. genuin. gtt. xxx

Extract. sabin.

Succi liquirit. aa Zij

m. f. pil. No. 200. 7 Piller heraf om

Morgenens Kl. 10, om Eftermiddagen Kl. 4, om
 Aftenen Kl. 6, og ved Sengetid.

Midlet maa imidlertid bruges saalange, til ty-
 delige Virkninger deraf spores.

Muskel = Brøst.

„Efter tilfældige Aabninger“ siger Dupuytren i Paris, „i aponeurotiske fasciæ efter chirurgiske Operationer, Saar, heftige Anstrængelser o. s. v., skeer det hyppigen, at Muskelne under deres Contractioner skyde sig ud gennem de gjorte Aabninger, og danne sande herniæ.“ De ere undertiden meget smertefulde og forhindre, naar de ikke behandles med hensigtsmæssige Bandager, enhver Bevægelse. Ofte give disse Svulster Anledning til betydelige Bildfarelser i Henseende til Diagnostiken og til deraf flydende Feslgreb i Behandlingen. Et ungt Menneske havde f. E. saaledes havt et meget anstrængende Ridt. En Svulst opstod paa den indvendige og bagerste Deel af Læggen, der smertede meget og tildeels forhindrede Patienten fra at gaae. Naar han lagde sig, forsvandt Svulsten og ophørte Smerten. Flere Læger bleve raadspurgte; Nogle antog Svulsten for en varix, Andre for en Svulst i Nerverne, men Dupuytren opdagede, at det var Muskelne, der havde stukket sig ud gennem en Aabning i fasciæ, opstaaet ved den store Anstrængelse. Han anlagde en comprimerende Bandage og lagte Patienten derved i kort Tid. (Maryland med. recorder No. II 1830). Vi skyldte den berømte Chirurg Tak for at have gjort os opmærksomme paa

saadanne Tilfælde, men tvivle stærkt om, at de virkeligen indtræffe „hyppigen.“

Med.

Et godt Middel mod Oedem i Fødderne.

Mod Oedem i Fødderne, især hos gamle Folk, gjør følgende Kugelse ypperlig Virkning: Rp. Balsam. de tolu ʒvj *) Mastich., oliban., sandar., anim., aa Zij. Patienten sidder paa en Stol med Hælene støttede paa en ligeover for staaende Stol; under Benene sættes et Fyrbækket, og i dette kastes efterhaanden 1—2 Episesteker fulde af ovenstaaende Kugelse. For at lede Røgen mod Benene, lægges et uldent Klæde derover. Rygningen skeer Morgen og Aften. (Dr. Kopp i ovennævnte Skrift.)

Midler mod habituel Forstoppelse.

Mod den Art af habituel Forstoppelse og haardt Liv, der bestaaer deri, at Endetarmen er udvidet over sphincter ani og Excrementerne ansamles deri og blive haarde, finder Dr. Kopp (s. hans ofte nævnte Bog) et Pulver af Allun, Svovmælk og Mellesukker meget

*) Eller storax in granis, som ikke er saa dyrt.

virksomt. I nogle haardnakne Tilfælde forstaaede et, dagligen givet, Lavement af et koldt Katanhiaaffog megen Lindring. — Hot Børn vil den vedholdende og daglige Nydelse af Olbentasse befindes af god Virkning. — Borne ville ogsaa i denne Henseende spore stor Nytte af koldt Vand, drukken især om Morgen og Aftenen.

Midler mod Rheumatalgi.

Locale chroniske Rheumatismer behandles i mange Tilfælde heldigen med den udoortes Brug af: Merc. sublim. corrosiv. ℥j sal. ammon. dep. ℥ij sp. vin. rectificatiss. ℥iv m. d. s. Morgen og Aften at indgnide paa den lidende Deel.

Mod fixe rheumatiske Smerter, der ikke have stort Omfang, mod Hemicranier, Ansigtssmerter o. s. v. bruges med Nytte: Rp. Merc. sublim. corros. gr. viij — x. naphth. acet. ℥ij, sp. vin. rectificatiss. ℥vj 50—100 Draaber indgnides deraf 3—4 Gange om Dagen. (Dr. Kopp i Denkwürd. in d. ärztl. Praxis 1830.)

Cadmium sulphuricum mod Pletter paa Hornhinden.

Den fortrinlige Virkning af det svovlsure cadmium mod Pletter paa Hornhinden hos Børn stadfæster ogsaa Dr. Kopp i Hanau (S. hans ovennævnte Bog) *). Han har blandt alle mod dette haardnakne Onde roste Midler fundet dette at være det virksomste. Han lader af: Cadmii sulphur. gr. β solve in aquæ dest. Zij dagligen 1—2 Gange indbryppe nogle Draaber i Diet; efter nogle Uger foresges Dosis af Midlet med $\frac{1}{4}$ og senere atter med $\frac{1}{4}$ Gr., saaledes at der kommer 1 Gran paa 2. 3 Vand; men det maa bruges længe og vedholdende i flere Maanedes. — Det er ogsaa godt mod andre chroniske Betændelser i conjunctiva og cornea.

Tinctura pyrethri mod Lamhed, Øjens svaghed og Tandpine.

Samme Forfatter bruger Tinctura rad. pyrethri (Zijß til Zijj Wiingeist) med stort Held:

---

*) Det har allerede for længere Tid siden været anbefalet mod ovennævnte Onde, og for nogle Aar siden gav Prof. Wendt en kort Notiz derom i det tgl. med. Selskab.

1. Mod paralytisk Svækkelse; indvendigen 40 Dr. hveranden Time, og udbendigen til Indgnidning flere Gange om Dagen. Efter hver Anvendelse gnides endnu den lidende Delt med en Børste.

2. Mod Hjenfsvaghed uden Betændelse, og af blot nervøs Character. Der forskrives da: Tinct. galbani, Tinct. pyrethri $\overline{aa}$ Zij. Compresser befugtes dermed, og lægges, indtil de worde tørre, snart paa det ene og snart paa det andet Øje.

3. Mod Tandpine. Rp. Tinct. pyrethri Zij camphor. gr. xvij laud. liq. Syd. Jj m. d. s. dryppes paa Bommuld og lægges i den hule Tand; og smøres tillige paa Tandkjødet omkring den smertende Tand.

Behandling af scrophuløs Lybsky.

Mod de scrophuløse Hjenbetændelser, der uden Rødhed i Øjet ere forbundne med betydelig Lybsky, og under hvilke Børnene overalt, hvor der er Lyft, lufte Øjnene halvt eller ganske, fordi ethvert Indtryk af Lyset forårsager Smerte og Taareflod, har Dr. Kopp i Hanau (S. hans ovenanførte Bog) al-

tid vinden den af Dønd i roste Virkning af extract. conli maculati stadfæstet. Han giver Børn paa 2, 3, 4 Aar eller og ældre af extract. con. macul. l. s. præp. Kj. aqu. cinamomi. spirit. Ziv Morgen, Eftermiddag og Aften 4 Draaber, og lader dagligen hver Gang følge med een Draabe. Dosis forøges indtil Sygdommen bedres og helbredes, og han har ofte uden den mindste Skade, men med betydelige Fremstridt i Helbredelsen givet Børn paa 4 Aar indtil 25—30 Draaber. Man maa bruge Midlet længe. Paa samme Tid maae imidlertid ikke Præplastre bag Øret, og Compresser, befugtede med Tinct. thobaiæ, og undertiden tilligemed Tinct. galbani, nu og da bundne om Øjet, forsummes.

Potasskelud mod Følgerne af Contusioner og Forvridninger.

Det er bekjendt, at Contusioner, Luxationer, Fortrækninger af Ligamenterne i Leddemodene o. s. v., endnu længe, efterat Delene have faaet deres forrige Stilling, have Smerte, Ømsindtlighed og undertiden ogsaa Svulst til Følge. Til at bekjæmpe disse Besværigheder har Dr. Kopp i Hanau (s. hans ovenanførte Bog) ikke fundet noget fortrinligere, end den udsortes Brug af en maadelig stærk, lunken Opløs-

ning af Potasse. Man lader Potasse opløse i Regn-
vand, opvarmer Opløsningen, og bruger den dagligen
som Haands eller Fodbad, eller som Fomentation,
indtil Tilfældene ere hævede; Opløsningen maa ikke
være saa stærk, at Huden angribes deraf. — Man
kan ogsaa bruge den samme Afslud, som anvendes
til Bæst.

Dyriskt Kul mod Kjærtelforhærdelser, kræftagtige Knuder o. s. v.

Dette af flere Forfattere *) mod ovennævnte
Sygdomme roste Middel har ogsaa Dr. Kopp (S.
hans citerede Bog) flere Gange prøvet, og faaet me-
get tilfredsstillende Resultater.

En 15aarig Pige, der fra Barndommen havde
lidt af Scrofler, og i flere Aar havde havt scroful-
løse Saar, fik det dyriske Kul for forhærdede og sowlne
Kjærtler paa Halsen. Allerede i den første Uge for-
mindskedes de sowlne Kjærtler. Sygdommen hævedes

§ f 2

---

*) S. Rufts Magaz. 22 B. 1 S. 1826 P. 198 og 25 B.
1 S. P. 121. Hufelands Journ. April 1829 P. 121.
Ny Hygea Aug. 1826 og Biblioth. for Læger 12 B.
P. 185 og ovenfor i nærv. Hefte.

derved vel ikke ganske, men Midlets Virksomhed var dog umiskjendelig.

En ung Kone uden Børn, der allerede i et Aar havde haft en dybt liggende, undertiden og ved Berørelse smertefuld Knude i det ene Bryst, saa stor som en lille Baldnød, fik, efterat flere Midler uden Nytte vare blevene anvendte, det dyriske Kul. Knuden tog strax af i Størrelse, og blev efterhaanden ganske liden.

Hos et ugift Fruentimmer, der alt i lang Tid ikke havde menstrueret, og i flere Aar havde haft en haard ubevægelig Knude, saa stor som et Gaaseæg, i det venstre Bryst, der desuden havde en unaturlig Størrelse fremfor det andet, gjorde det dyriske Kul Brystet meget mindre og Knuden baade blødere og noget bevægeligere. Hun bruger Midlet endnu.

En Struma hos en ung Pige lagte Kullet, fortsat i 6 Uger, ganske, og da den et halvt Aar efter truede med at vende tilbage, viste Midlet sig atter virksomt.

I nogle andre Tilfælde hjalp det derimod ikke. Forf. gav Kullet som Pulver med Mellesukker, tvende Gange dagligen, om Morgenen fastende, og om Aftenen ved Sengetid. — Det maa i enhver Kur bruges 4—6 Uger. *)

---

*) Om dets Tilberedelsesmaade s. Bibliothek for Læger

Et fremmed Legeme, ti. *Marci Luftrøret*.

J Lancette française Jan. 1830 beretter: Dupuytren i Paris følgende *casus*. En af hans Venner, en stærk ung Mand, morede nogle Børn med at kaste et 10 Sous-Stykke (saa stort som en dansk Kobberfirskilling) iverjet, og derpaa at gribe det i Munden; uheldigviis faldt endeligen ved en Indaånding Mynten ned i Luftrøret. En heftig Hoste, ledsaget af en særegen Lyd, paafulgte strax, især, naar det fremmede Legeme under Udaåndingen kastedes op mod glottis; naar det ikke bevægede sig, hvilket undertiden i flere Timer var Tilfældet, leed Handedrættet ubetydeligen. Da Patienten haabede, at Pengestykket vilde worde opkastet, vilde han ikke tilstaae nogen Operation, og forblev i 5 Aar i denne Tilstand, i hvilken Tid han leed meget af Hoste, Kortaaendethed o. s. v. Efter denne Tid syntes det fremmede Legeme at sætte sig fast et Sted, og i

---

l. c. — Dgsaa Dr. Pitschaft i Baden — Baden har med Held brugt det mod Scirrhosteter (*S. Hufelands Journ. Sept. 1830 P. 39.*)

De Fleste, der have anstillet Forsøg dermed, synes at samstemme deri, at det ikke hjælper mod fuldstommen udviklet carcinom, men vel imod begyndende scirrøse Forhærdelser.

Med.

nogen Tid sølte Patienten sig næsten aldeles vel. Men Svindsots Symptomet opstode efterhaanden, og endte hans Liv 10. Aar efter hiint Tilfælde. Pengestykket blev da fundet i bronchia i en tuberculos Huthed.

Helbredelse efter et Saar i Maven af en Pistolfugle.

En Soldat beslattede i et Anfald af Melancholi at dræbe sig selv. Han ladede i den Hensigt sine Pistoler og begav sig hen til en affides Flod. En af hans Tjenestepiger, der bemærkede hans oprørte Sind, fulgte ham imidlertid, og da hun saae ham rette Pistolen imod sig, løb hun til, greb hans Arm og søgte at vriste Pistolen fra ham. Under denne Strid gik Pistolen af, og Kuglen foer gennem Pisgens Legeme og dræbte hende paa Stedet. Soldaten tog den anden Pistol, og skød sig i Hjertekulen. Kuglen gik ned til den venstre Lænd, hvor den blev liggende ved Ryghvirvelbenene. — Da han ikke havde mere Krudt hos sig, gik han uden Hjelp til Fæstningen og fortalte alt hvad der var hændet. — Ved at undersøge Saaret fandt Chirurgen Dr. Breton, at Kuglen laae i den venstre Lænd, og trak den strax

vh. ~~Edvard~~ blev forenet ved Gæstefløster. Man antog, at Ruglen var gaaet igennem Mavens og betragtede ham derfor for tabt. En overordentlig Knap Diæt blev foreskrevet. Det udvendige Saar lagtes snart; men naar Patienten havde spist noget, bemærkede Dele af Gødsmidlene i Saaret i Rønderne, hvor Ruglen havde ligget. Dette bevisste aabenbart, at der var en Kommunikation mellem Mavens og Saaret i Rønderne, og at Mavens var laderet. Strang Uffødenhed fortsattes, og 1½ Maaned efter var begge Gaarene lagte og Mavens fuldkommen hel. Det er mærkeligt, at Patienten hverken havde noget over Gaaet i Mavens eller Læst, og saa godt som intet ingen Fæser havde hørt. (Transact. of the med. & phys. society of Calcutta. Vol. I. 1829.)

Fracturer i Leveren

I Americ. journ. of med. sciences Aug. 1830 meddeles Dr. Green tvende Tilfælde af Fractur i Leveren. Begge Patienter vare blevne overhalet, og de døde 12—14 Timer efter. Hos den Ene var Leveren splittet i 8 Lommers Udstrækning, og saa dybt, at den højre Del af Leveren næsten aldeles var Rilt fra det Øvrige; men desuden var den splittet i

flere andre Betninger. Hos den anden Patient varstikke nogle Ribben knækkede.

Dobbelt Selvending af et Foster.

I Heidelberg Kliniske Annaler 6 B. 3 S. 1830 meddeeler Dr. Oesterlen i Stuttgart en Hædel hos en 20aarig Dame, under hvilken Fødslet, to endes Gange gav sig selv et forandret Leje. Det laar nemlig ved første Exploration normalt med Baghovedet for, uden drejede det sig saaledes, at Ansigtet kom til at ligge for, og endeligen vendte det sig endog medens Fødselen vare indløste, paa den Maade ganske, at Dr. O. ved Explorationen til sin store Forbauserse fandt den venstre Høfte og Ræksnoorch at ligge for. Førf. tilskriver denne dobbelte Selvending Livmoderens store Irritabilitet og Opblæsning og scybalæ i Tarmkanalen.

Rejsebesnit paa Grund af en Vesicubrygt i Bækket.

I samme Hefte af ovennævnte Tidsskrift giver Prof. Mägelé Beretning om et Rejsebesnit han foretog paa en 29aarig Kone formeddelt Bækkens Stenverhed, frembragt af en Egostose, der gik ud fra den

første Stude af det hellige Been, og ganske fyldte
Hulheden og Indgangen til det nederste Bæcken. For-
sæt var allerede dødt, og Kønen døde 6 Dage efter
Operationen.

Ullmanns Brag mod Hjerteskulster.

Dr. Senge i Koenen hos (S. Storjeps Ros-
tgen, 24. Octob. 1830) forelagt Academie roy. de
Med. i Paris flere betydelige Resultater af sine talrige
Erfaringer med det rotherste Ullmanns Brag mod Stru-
ma, Hjerteskulster og Lignende Onder. „Man kan
siger, han anvender det i alle Fald, i Oplosning,
Palux, Piller &c. &c., men Dosis tør ikke overstige
4-6 Gr. (om Dagen), da ellers Digestionsorganets
Virksomhed. Des. fortsatte. Dagsl frembringer Furuna-
ler, men ser ogsaa Blodets Farve og Consistens og
lyder i Spast. 4.

Om Hjerteskulster og Substans som
et specifikt Med. i Hjertets. Derimod.
Med. hinde Rask betegner den berømte Practiser,
Dr. Warbach i Erlevs en Form af Rheumatisme,
der som oftest gaaer under Navn af Gigt eller Rheu-
matisme, men skilte sig fra den første derved, at

den ikke er nogen Sygdom i den hele Sympdomatik, og fra den sidste derved, at den er forbandet med flere Symptomer, der ellers karakteriseres Bigt. Den angriber vel alle Aldre og Stænder, men dog kun Saadanne, der have Anlæg dertil; af den egentlige Rheumatisme kan derimod enhver mod Forskjælfse ikke fuldkommen Hærdet anfaldes. Anlægget dertil beroer ikke, som den constitutionelle Bigt, paa en afsmindelig materiel meer eller mindre abnormal Tilstand i Reproductionen, men er altsaa uafhængigt deraf, og vorder først til Sygdom ved en eller andet betydelig foranledigende Årsag, saasom Forskjælfse, en særlig Vælg o. s. v. Iver hos Mennesket, der besidder en vis aktiv Livskraft, og af den Grund ofte hos dem, der boer paa Landet, og som ellers ere temmelig hårdede mod Forskjælfse. De, der have dette Anlæg, lid hyppigst af Gmesteren, der synes at være rheumatisk, og dog ikke opstaae som Følger af Forskjælfse, eller staae i noget Forhold dertil. Tandpine, Hovedpine, Riven i Lemmerne o. s. v. ere Tegn til dette under Aften ulmende Anlæg; men undertiden sættes disse ogsaa En Forskjælfse, især ved tør Luft, giver da den sidste Foranledning til Sygdommens Udbrud. Dette sker som oftest for, naar Vinteren er paa sit Højeste, og naar en inflammatorisk Constitution hersker, undertiden dog allerede i November. Paa en anden Maade

tid forekomme kun feberfrie Spor af denne Sygdom. Den ægte Gigt, der opstaaer af indre Betingelser, synes at binde sig mindre til Aarstid og Vejralt; og Rheumatismer ere hyppigst strax efter, hede, Sommere med kjølige Nætter. Aldrig strax efter en saadan ydre Foranledning, men i Almindelighed efter 6—14 Dage udbryder Sygdommen under almindelige Febersymptomer. I et eller andet Leddemod opstaaer Smerte, Svulst og Ubewægelighed. Ingen spæddrivende Midler hjælpe. Ofte angribes flere Leddemode efter hinanden. Sig selv overladt, eller behandlet med de sædvanlige Midler (hvilket er omtrent det Samme) varer Qudet 2—3 Maaneder, Følgerne fraaregnede. I denne Form er Sygdommen synochisk; mod Enden eller efter antiphlogistisk Behandling taber Puls sen vel sin Høide og Spænding, men beholder dog altid endnu en sygelig Foranderlighed. Smerten sidder som oftest i Høften, eller i en Articulation i Ryg- og Hvirvelbenene, sjældnere i Skulderen. Iøvrigt indfinde sig de under Navn af rheumatiske tilfælde bekjendte Symptomer. Den saakaldte antirheumatiske, antarthritiske, saavel almindelige, som locale Methode anvendes; — men her med saa godt som ingen Nytte; Sygdommen synes snarere at ophøre af sig selv, end paa Grund af de anvendte Midler. Mod denne rheumatiske Gigt, eller gigtagtige Rheumatisme

anseer Dr. Burdach Sublimat for et specifikt
 Middel, hvormed han altid i en meget kort Tid har
 lægt denne Sygdom. Det maa imidlertid gives i
 smaae Gaver, og hveranden Time; nem-
 lig $\frac{1}{12}$ eller $\frac{1}{15}$ af et Gran i et passende Behikel
 (The af Baldrian eller calamus, eller og en Stee-
 fuld Mandelemulsion). Stærkere Subjecter og i hef-
 tige Tilfælde kan man give $\frac{1}{6}$ Gr. hveranden Time;
 men hine smaae Gaver ere som oftest tilstrækkelige,
 thi den gode Virkning beror kun paa at den ene
 Indgift følger rask ovenpaa den anden. Først brugs
 imidlertid antiphlogistiske Midler; de Tilfælde, der
 ikke ere forbundne med Feber, læges dog som oftest
 uden Blodudtømmelse, ene ved Sublimatet. — At
 man maa undgaa alle adstringerende, salte og agges-
 hvirvagtige Tilsetninger, er beljendt. I Almindeligh-
 hed tilføjer Dr. B. *vinum seminis colchici*, ikke
 for at forøge Middelets Lægevirkning, — thi det behø-
 ver dette ikke, — men fordi hiint Præparat er et ypper-
 ligt diuretisk Middel, der beforder Sygdomsstoffets
 Resorption. Dr. B.'s Formel er da: Rp. Merc.
 sublimat. corros. gr. ij solve in aq. dest. $\frac{3}{4}$ ℥
 add. vin. semin. colchici $\frac{3}{4}$ ℥ m. d. s. 30—40—50
 Draaber hveranden Time. — Hvor Stolgängen tillige
 skal befordre, kan man tilføje 1 Unze eller mere af
vinum colchici og tage saa meget mindre Vand.

Er der derimod Tilhøjelighed til Diarrhoe tilføede, udelader man colchicum og tilsætter Tinct. opii crocata, dog kun i denne Hensigt, ikke for maaskee at dampe Emerterne, thi disse vige tilforladeligen for Sublimat alene, og vorde ved meget opium ofte kun haardnaknere. *) — Forf. paa-
staaer, at man aldrig har den mindste Skade at be-
frygte af Sublimatets Brug paa denne Maade.

Efterat Emerterne ere mildnede, giver man Sublimatet kun 5 Gange om Dagen og siden endnu sjældnere. Naar Sygdommen ikke — hvilket dog som oftest skeer, — hæves, efterat to Gran af Sublimatet ere blevne forbrugte, saa egnede den sig ikke for dette Middel, og man maa da ophøre dermed. I Almin-
delighed ere da de modsatte Midler, Svovls- og An-
timonialmidler indicerede. For strax at skjelne, om Sublimatets Brug vil opfylde sin Hensigt, om Syg-
dommen er den, der indicerer det, er, foruden Efter-
forskningen af det ovenanførte Anlæg til rheumatisk Gigt, hvorimod Sublimat er det specifikke Middel, følgende Kjendetegn at stole paa. Sublimatet vil paa se og hjælpe, jo heftigere de tilste-

---

*) I ischias nervosa synes Sublimat kun at hjælpe i Forbindelse med opium i Pilleform og i Indgudninger; men dette er en ganske anden Sygdom.

beværende Smerter ere, endog ved fuldkommen Rolighed af det lidende Ledemod. Jo mindre Smerte der er tilstede, og naar denne kun opstaaer ved Bevægelse af den lidende Deel, desto mindre passer Sublimat, og desto mindre Hjælp vil det yde. Man tør derfor i tvivlsomme Tilfælde, for et Forsøgs Skyld, aldrig lade forbruge til et heelt Gran deraf, og i acute Tilfælde ikke give det i en anden Form og Forbindelse end i den oven meddelte. I Almindelighed følger den Syge sig efter store Lidelser som nyfødt og lykkelig, naar han har forbrugt Halvdeelen af ovennævnte Mixture. Reconvalescenssen er meget hurtig, og stedse uden den efter saadanne Anfald sædvanlige langvarige Svækkelse og Dyscrasi.

Chroniske Tilfælde af denne Sygdom uden Fieber o. s. v. læges uden antiphlogistica let ved Sublimatet; men da kun givet hver tredje eller fjerde Time, og overhovedet altid sjældnere, jo mere torpid og affhenist den Syge er.

I 10 Aar har Forf. anvendt denne Methode med det mest afgjorte Held. (Uddraget af Hufelands Journ. Sept. 1830.) *)

*) Allerede Lentin anbefalede Sublimat mod Rheumatismen, men han gav kun $\frac{1}{16}$ af et Gran deraf Morgen og Aften.

Helbig Exstirpation af cervix uteri.

Dr. Richard i Nancy har (G. Bullet. d. m. med. Jan. 1830) udført denne Operation paa en 36aarig Kone, der i nogen Tid havde lidt af Symptomer paa begyndende Kræft i Livmoderen. Ved Undersøgelse opdagede han, at den bagerste Læbe af os tincæ var tre Gange saa tyk som ellers, at der vare mange Ulcerationer i Slimmembranen, og at Omkredsen af Modermunden var haard som Læder. R. udskar Livmoderen paa Lisfrancs Maade; Saa- ret var aldeles lægt 14 Dage efter, og da Dr. R. meddelte det medicinske Selskab i Lyon Tilfældet, havde Patienten menstrueret to Gange og befandt sig fuldkommen vel.

Forebyggelsesmiddel mod svære Fødsler og Blodstyrtninger fra Moderen.

I det at Dr. Desterlen i Stuttgart anseer gastriske Ureenligheder, Ansamlinger i Tarmkanalen o. s. v. for Aarsagen til mangen Abort, svær Fødsel, og Udynami i Livmoderen, bruger og anbefaler han som Forebyggelsesmiddel hos saadanne Svangre, der før have havt svære Fødsler, midt i Svangerskabet, og i Begyndelsen af de 4 sidste Uger følgende bittere Drif, som han ogsaa med det største Held

anvender mod æroniske Blodstørtninger, i, udenfor, under og efter Svangerskabet, der ikke vilde vige for blodstillende Midler.

Rp. Fol. sennæ

Sumitat. millefol.

— centaur, min. aa $\frac{3}{\beta}$

Sal. mirab. Gl. $\frac{3}{j}$

Sem. foeniculi $\frac{3}{ij}$

Dette infunderes med kogende Vand, og bliver staaende en Nat over. Man drifter deraf en halv eller heel Kop om Morgenen fastende, eller to Tismer efter Frokosten. (S. Heidelberg. klin. Anak. 6 B. 3 H. 1830. P. 374.)

Sexlinger.

I en Landsby i Nærheden af Benedig er en Kone nyligen kommet ned med Sexlinger. De 4 af dem døde i de første 14 Dage, men de tvende Øvrige leve og synes at befinde sig vel. (Literary gazette 14 Aug. 1830 og Frorieps Notizen 603 Aug. 1830.)

Pharmacologi og forensift Medicin.

Om Alcaloidernes Neutralisation.

Dr. Donné har allerede tidligere bekendtgjort nogle Forsøg, af hvilke man ser, at enhver skadelig Virkning af de vegetabiliske alkalina aldeles tilintetgøres ved Chlor, Jodine og selv ved Brom. De Forbindelser, der opstaae ved deres Forening, ere uden Virkning paa den dyriske Organisme. — Han har ogsaa nu anstillet en Mængde Forsøg, for at see, om ikke ogsaa Alcaloiderne som Extracter neutraliseredes paa samme Maade ved ovennævnte Legemer, og Resultaterne deraf beviste det tildeels. Han gav en Hund 20 Gr. Extract. stramonii tilligemed Jodinetincturen; en anden 20 Gr. extract. hyoscyami tilligemed Chlor; en tredje 40 Gr. extr. hyoscyami tilligemed Jodine; og hos ingen af dem framsbragtes den mindste Skade. Dette var derimod ikke Tilfældet med extr. nuc. vomicae, som han gav med Chlor og Brom; thi Hundene døde deraf. (Journ. de chem. med. No. XV Aout 1830.)

Chlor, som Modgift for Blaasyren.

Af Dr. Siméon i *Gazette de Santé* 1829 indrykkede, og nyligen af Dr. Persoz's og Dr. Ronat's i *Revue medicale Juillet 1830* meddelte Forsøg synes man at kunne slutte, at det flydende Chlor besidder den Egenskab, at neutralisere Blaasyren og saaledes at være en virksom Modgift. Sidstnævnte gave Hunde Blaasyre, og derefter Chlor; hver Gang forhindrede Giften fra at frembringe sine giftige Virkninger, eller, naar de allerede havde begyndt at yttre sig, standsede de ved Chlor. Anvendte man derimod ikke dette, opstod kort efter Symptomerne paa Forgiftning og Dyret døde. Nogle Forsøg skete ved at dryppe Blaasyre og derefter Chlor paa den fra sine Nerver skilte blottede vena *cruralis*, hvoraf man altsaa ser, at Syren virker ved Absorption. — Det Chlorinsure Kalk eller *natrum* forsøgte paa samme Maade, men forhindrede ikke Blaasyrens Virkninger.

Det svovlsure Quinine at forskrive med et aromatisk Pulver.

For ganske at forhindre det svovlsure Quinines bittere Smag, naar det gives indvendigen, gjør man bedst i at forbinde det med et aromatisk Pulver, saa-

som Anis, Pomerantzskaller, Fennikel o. s. v. Den
bittere Smag tilintetgjøres derved ganske. (Dr.
Schweinsberg i Geigers Magaz. f. Pharm. Oct.
1829.)

Drusium, et nyt Plantestof.

L'Academie royale de Med. i Paris har (S.
Archiv. général. de Med. Sept. 1830) Dr. L. de
Lizancourt oplæst en Artikel om et nyt Stof,
som han har fundet i Egebarken, især i quercus
robur og pedunculata, og som han kalder drusium.
Det findes deri under Form af Trevler, af en Traads
Størrelse, eller i Knopper, saa store som et Hirsehorn.
Det har en gulrød Farve, er gjennemsigtigt, naar
det er friskt, men taber med Tiden baade denne Farve
og Gjennemsigtighed, og vorder ved Luftens Fugtig-
hed brunt og uigjennemsigtigt. Dr. L. har fundet
deri en resinøs Materie og en alkalinsk Substant og
tænker, den vil kunne anvendes i Medicinen som et
godt tonicum.

Emplastrum cantharidum flavum.

Herr Apotheker Bernhard i Steingaden til-
bereder et Cantharideplaster, der har de Fordele for

det sædvanlige, at det er frit for de unyttige Bestanddele i de spanske Fluerⁿ, klæber saa godt, at man ikke behøver noget Hefteplaster dertil, og endeligen trækker meget bedre. Forskriften dertil er:

R. Cantharid. contus. ℥iv

infunde c. aqu. ebull. ℥xx

Colaturam evapora leni igne ad
Syrupi apissitudinem; dein adde
Cerae flav.

Resin. pini aa ℥iv

Ol. olivar.

Terebinth. com. aa ℥j

m. coque leni igne ad humiditatis consumptionem, infunde in capsulam papyraceam.

Med Plastermassens Smelten og Bandets Fordampning adskiller sig en brun Masse paa Bunden af Kjelen, medens at Cantharidinen opløser sig i Plakret, der afgydes klart fra Bundfaldet, for at afsjæles i Papirkapslerne.

Dette Plaster er værguult og gjennemsigtigt som empl. citrinum. — Det har maaskee den Fejl, at det klæber altfor godt, og derfor ikke er saa let at tage af, naar det allerede har trukket Blære (Pharmaceutisches Centralblatt 27 Oct. 1830.)

Særdeles vellugtende Røgelse = Lys.

Pharmaceutisches Centralblatt 26 Oct. 1830 leverer Forstriften paa følgende Røgelselys, der baade afgive en højst behagelig Lugt, og brænde meget let:

R. Gum. olibani 3vj

— benzoës 3ivß

Styrac. calamit. 3liß

— liquid. 3vj

Caryophyll. 3iij

Bals. peruv. 3iß

Cort. cascarill. 3liij

Ol. lign. rhod. 3ß

Nitrat. potass. 3iß

Carb. lign. tilia pulv. libr. iij

Mucil. gum. tragacanth. q. s.

u. f. l. a. candel.

Om Urinstenes Composition.

Geheimeraad Dr. Wurzer har (S. Brandes Archiv 23 B. 2 H. 1830) nyligen havt Lejlighed til at skadsøgte den allerede flere Gange gjorte Sagttagelse, at Urinstene, der afgaae til forskjellige Tider hos den samme Syge, ikke altid bestaae af de samme kemiske Dele, hvilket med Hensyn til

Behandlingen af Steepsygdomme er af stor Bigtighed at vide.

Modgift mod *secale cornutum*.

Mod Forgiftning med *secale cornutum* er fulst Amoniak det virksomste Middel. Det anvendes baade udvortes og indvortes med et Chinainfus (Kleinerts Repertor. d. ges. med. Journalistik Aug. 1830.)

At kjende Forfalskning af Thee.

Chineserne blande ofte Bladene af andre Buskarter med Theen; men dette Bedrag er let at opdage, naar man til en Infus deraf tilsætter $1\frac{1}{2}$ Gran svovlsurt Jern. Er det sand grøn Thee, saa erholder Infusionen, naar man holder den for Lyset, en noget blaalig Farve; denne Farve vorder aldeles sorteblaa naar det er thea bohea; men er Theen forfalsket, opstaae alle de forskjellige Nuancer af gul, grøn og sort Farve. (Magaz. d. Pharmacie v. Geiger. Juli 1830.)

Forbindelsen af Sublimat med Rjællensalt.

Til at befordre Sublimatets Oploselighed i samme Grad, som Salmiak, og uden at forsøge dets Decomposition, har Dr. Winkler fundet det simple Rjællensalt meget virksomt. Lige Dele Sublimat og Kogsalt opløses let i Vand, og decomponeres ikke ved noget som helst, der ikke ogsaa er i stand til at decomponere Oplosningen af det rene Sublimat. Da Kogsaltet nydes dagligen i alle Tødemidler, og tilfødes i alle Legemets Vædsker, er en af de indifferenteste Substantier, og ligesledes kemisk forholder sig meget indifferent mod Sublimat, falder Fortrinligheden af dets Brug i saa Henseende let i Øjnene. — Piller af lige Dele amyllum og Lakritsaff med 0,02 af hiin Forbindelse viste efter et Aar endnu det hele Sublimatgehalt, og lode sig tillige meget let opløse i Vand. (Buchners Repert. 35 B. 1 S. 1830 og Kleinerts Repert. Aug. 1830.)

Præparater af Faam.

Vi have i 11te Bind af Bibliotheket P. 147 omtalt Anvendelsen af Faam, som et meget beroligende Middel mod chroniske Lidelser i Brystet og Mave. Efter en stor Mængde Forsøg anbefaler Herr

Baudot, en berømt Pharmaceutiker i Paris, følgende tvende Præparater som de bedste og virksomste til at anvende dette nye Middel i.

Sirup af Faam.

Rp. Folior. Faam libr. iv

Sacch. alb. libr. xiv

Spirit. Faam libr. j

m. f. sirupus.

Pastiller af Faam.

Rp. Sacch. alb. libr. xij

Aqu. dest. Faam libr. iv

Extract. Faam ℥iij

Spirit. Faam ℥viij

Faam, taget som Thee, er en meget velsmagende og vellugtende Drik. (Gazette med. de Paris 2 Oct. 1830.)

Om Tilberedelsen af Brækviinsteenssalven.

Da Virksomheden af denne Salve staar i nøjeste Forhold til Saltdeleens fine Fordeling, foreslaaer Herr Mialhe i Paris følgende Fremgangsmaade til dens Tilberedelse. Man opløser saameget af Brækviinstenen som muligt i koldt Vand, og bundsfalder den derpaa ved at tilfætte Alcohol, hvoraf kun

er meget liden Mængde behøvet. Saltet præcipiteres derved som et overordentlig fint Pulver. Man samler dette paa Filtret, tørrer det, og blander det da med Fedtet. — Saaledes tilberedt, virker Salven meget stærkere, end ellers. — (Gazette med. de Paris. 2 Oct. 1830.)

Naar hyoscyamus er virksom.

Herr Houlton har d. 22 Juni d. A. i medico-botanical society i London oplæst en Afhandling, hvori han anfører det som en Kjendsgjerning, at hyoscyamus er aldeles uvidkkelig i det første Aar af dens Væxt, og at man først tør forlade sig paa den i det andet Aar, naar den samles i Juni eller Juli. (Froriep's Notizen, 598 Aug. 1830.)

Dværgsølv-Biscuits.

Dr. Olivier har forelagt Academie royale de Med. i Paris Tillavelsesmaaden af dette nye Præparat, der indeholder Sublimat. De ere som tykke Krafmandler, en Tomme i Gjennemsnit og 4 Linier tykke. Deres Smag er meget behagelig, dog have de nogen metallisk Eftersmag. Man giver 2—6

af dem om Dagen.. *Entfernt* *Wunden* *dem.* *i* *de*
Venerisches *Hospital.* (*Trarips* *Notizen.* 606. *Sept.*
 1830.)

De forskjellige Blodiglers medicinske Brug.

Man har altid før antaget, at kun de Blodigler, der have 6 langagtige brune Striber paa Ryggen, egne sig til medicinsk Brug; Blodiglefangerne have imidlertid altid paaftaaet det Modsatte og Stiftsphysicus Dr. Wagner i Schlieben har derfor (*S. Hufelands Journ. Aug. 1830*) underkastet de andre Blodigler en Mængde Forsøg, og faaet det Resultat, at baade de brogede og plettede ere ligesaa gode som de sribede, og ikke frembringe den mindste Skade.— De sortegrønt og brunt uregelmæssigen mellem hinanden plettede, eller marmorerede Igler har han funden bedst til Anvendelse, da de baade suge mindre smertefuldt og langsommere, og Saarene derefter bløde længere.

Calomel, givet i Forbindelse med Salpeter.

Denne Forbindelse anvendes, som bekjendt, højest sjelden; ja en stor Deel Læger fraraade den endogsaa reent ud. Dr. Burdach i Triebel hæver den (i en Note til en Afhandling om *artemisia vulgaris* i *Epilepsi* i *Hufelands Journ.* Sept. 1830 P. 86) tvertimod til Skyerne som en af de veldædigste og ham uundværligste Forbindelser. Han „vilde uden den ikke være Læge.“ „Kun ved Forening med Salpeter,“ siger han „vorder calomel saa anvendeligt i stheniske Sygdomme (?); kun denne Forbindelse bevirker, at det aldrig frembringer Salivation, da det derved hurtigen igjen udtømmes; kun denne Forbindelse forebygger af samme Grund den ved Brugen af calomel saa hyppige Mavesmerter; kun denne Forbindelse afleder saa velgjørende fra Hoved, Bryst, Lever og andre Dele.“ — At der af Forbindelsen skulde dannes Sublimat, eller *mercurius nitrosus* i Tarmkanalen, og saaledes Smerte opstaae, nægter han, at kunne ssee. „Jeg underkaster mig,“ siger han „Tabet af Pragis og den strengeste borgerlige Straf, om jeg en eneste Gang derved frembragte den mindste Skade, Smerte og deslige, ja om jeg en eneste Gang ikke har gjort nogen Nytte dermed.“ Allerede i 12 Aar forskriver

jeg denne Forbindelse i Gjennemsnit meer end een Gang om Dagen."

Corrigentia for Opium.

Efter Hofraad Dr. Pitschafts Erfaringer (S. Hufelands Journ. Sept. 1830) ere de toende ypperligste Corrigentia for Opium Glauber's salt og det agte Castoreum. — Givet i Forbindelse med forstnævnte Middel, kan Opium baade med storre Held og uden at paasøre Skade gives i Inflammationer og Hæmorrhagier, selv hvor der er nogen Fuldblodighed eller Blodvalling tilstede, og vil i Særdeleshed da gives med den største Nytte mod Blodspytning og chroniske Menorrhagier. Herimod forordner Dr. P. som oftest Morgen og Aften en Scrupel sal. miral. Gl. og ½ Gr. Opium; Blodets omløb beroliges og Uabningen vedligeholdes ved Saltet.

Forskrevet tilligemed castoreum, formindskes Opiums narcotiske Virkninger, uden at dog dets beroligende derved lide; især mod Hysterier er denne Forbindelse indiceret.]

Modgifter for Alcaloiderne.

Merk troer (S. Trommsdorf Neues Journ. 20 St. 1830) efter de af ham gjorte Erfaringer, at et concentreret Infus af brændt Kaffe ikke er en saa virksom Modgift herimod, som et Galæbleinfus eller stærk Thee. Der dannes derved Forbindelser, som ere uopløselige i Vand. Dog maae derved alle spirituose Drikke undgaaes, eftersom Wiingejsten igjen opløser Forbindelsen.

Hematosfine og Globuline.

Med hiint Rayn betegner Chemikeren, Herr Pecanu i Paris (S. Journ. de chimie med. de pharmacie et de Toxicolog. No. 18 Sept. 1830) det farvende Stof i Blodet, renses ved gjentagne Gange at fortynde Blodkagen, filtrere det Flydende og paa store Fallerkener at evaporere det ved Solstraaler; Globuline kalder han det, naar det bringes til en endnu større Grad af Reenhed. Hematosfinen, som man ogsaa har foreslaaet at behøve Hemachroïne eller Zoohematine, er en fast, mørkerød Substant, af sød Smag, der med Lethed opløses i koldt Vand og forsvinder ved Fordampning af sig selv.

Perettis Fieberpulver.

Dette i Italien berømte Pulver, pulvis antipyreticus, tilberedes efter Dr. Monti i Rom paa følgende Maade. Man koger god Chinabark i Vand, der er bleven gjort syrlig med Saltsyre, filtrerer Decoctet koldt og præcipiterer ved caustisk Potasse de i Fluidet tilbageblevne Chinadele. Præcipitatet indeholder, tørret og pulveriseret, foruden Chinin og Cinchonin, den største Deel af de øvrige Chinadele, der f. Ex. ikke befinde sig i det svovlsure Quinine. (Pharmaceut. Centralblatt No. 16. Sept. 1830.)

Centaurin.

Apothekereren Herr Dulong i Aftafort har (E. Journ. de chem. med. &c Aout 1830) af centaurea udtrukket et kraftigt feberstillende Mid-
del, som han benævner Centaurin.

Forslag til et virksomt og billigt China- præparat.

Da Afskillelsen af det rene Cinchonine og Chinine fra den Moderlud, der bliver tilbage efter det svovlsure Chinales KrySTALLISATION, altid er majsom-

melig, dyr og forbundet med Tab af meget, foreslaaer Buchner (i sit Repert. 35 B. 1830.):

1. At Fabricanterne uden videre afdampe denne Moderlud til Tørhed og for en forholdsvis billig Priis sælge dette Præparat under Navn af *Chininum resinosum sulphuricum*, og

2. At Lægerne især forordne dette billige Præparat i Fattigpraxis, enten som Pulver, afrevet med Melkesukker, eller opløst i Bångeist, i alle de Sygdomme, hvori det svovlsure Chinine ellers plejer at forskrives. (Pharmac. Centralblatt 23 Sept. 1830.)

Ulmins og Azulminsyre.

Ulminsyren dannes saavel ved den langsomme frivillige som ved den hurtige paa Grund af stærkt indvirkende Agentier stedfindende Decomposition af vegetabiliske Legemer. Azulminsyren (Oxælstofulmin) er nyligen opdaget af Boullay under lignende Omstændigheder ved Decomposition af dyriske Legemer; den kan saaledes faaes ved at gløde dyrikt gelatina med Potaske. Dog avles den ogsaa ved Indvirkningen af Salpetersyre paa fint pulveriseret Kul. Den opløses hverken i koldt eller varmt Vand, eller i koldt eller varmt Alcohol, men i Salpe-

rene, som Forf. antager, og Complicationer af begge Febrer, hvilke han ganske benægter, forekomme sikkert ikke saa sjelden."

Rec. slutter paa denne Maade: „Tøvrigt ønske vi Forf. Lykke til hans store Jagttagelsesaaud, og glæde os over at have indført en aandrig tænkende dansk Læge hos det tydske medicinske Publicum."

Uf samme Bog giver ogsaa 26 B. 3 H. af Caspers krit. Repertor. 1830 en rosende Recension, forfattet af nærværende Tidsskrifts Redactor. Ogsaa i denne gjøres Indvendinger mod Titelen, mod det altfor udstrakte Begreb, Forf. tildele sin Sygdom, mod Theorien deraf, mod den Omstændighed i Behandlingsmaaden, som han anbefaler, at det var stærke, fuldblodige Mennesker, han anvendte den hos, mod hans Paastand, at den rheumatisk-inflammatoriske Feber sjelden eller aldrig er compliceret med den bilios-gastriske Feber o. s. v., men paa samme Tid tildeles Forf.s Sandhedskjærlighed og lærerige practiske Bemærkninger den fortjente Roes. — Recensionen slutter saaledes: „Vi ende denne Anmeldelse med den Forsikring, at vi til vor højeste Tilfredshed have gennemstuderet Skriftet, og beklage, at det lidet bekjendte Sprog, hvori den værdige Forfatter har skrevet, vil hindre de fleste tydske Læger i at læse denne i Ordets egentlige Forstand gode practiske Bog."

I Dr. Friedreichs Magazin für philosoph., medic. u. gerichtliche Seelenkunde. 5 H. 1830 leveres en kort Anmeldelse med Angivelse af Indholdet af det i 1824 af afdøde Prof. Sowitz forfattede Skrift: om Affindighed og Tilregnelse.

I Caspers krit. Repertor. 27 B. 1 S. 1830 staaer en af Medicinalraad Dr. Neumann i Aachen forfattet kritisk Anmeldelse af 7de Bd. 1829 af *acta reg. societ. med. Havniensis*. Rec. meddeler meget kort Foredrindholdet af hver Artikel deri, og gjør kun nogle faa dadlende Bemærkninger ved enkelte af dem; saasom ved Dr. Rahlfss *de melæna*, Prof. Bangs *memorabilia clinica*, Regimentschirurg Svendsens *de fungo hæmatode*, og ved Stiftsphysicus Lindes: *morb. singularis a tumore in cerebro*. — Rec.s Slutning er: „det medicinske Publicum vil med Taknemmelighed optage det værdifulde Bidrag til Erfaringen, som dette Bind indeholder; maatte det kun behøve de Herrer Forsattere hist og her at anvende noget mere Flid paa Sproget, hvortil det, for at være et kongeligt Akademis værdigt, vel trænger.“

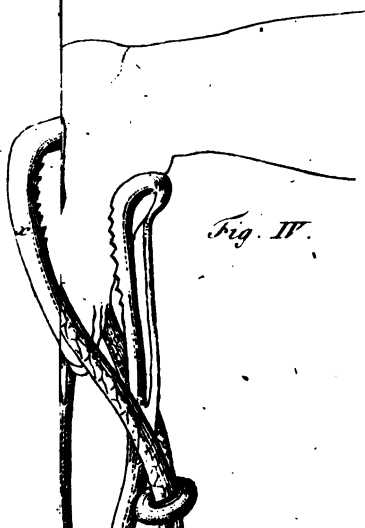
I Bulletin d. sc. med. Janv. 1830 og derfra i *Americ. journ. of the med. sciences* Aug. 1830 leveres et Udtog af det i 9de Bd. af „Bibliothek for Læger“ indrykkede Tilfælde af „en sjelden og abnormal Fødsel“ ved Justitsraad Dr. de Meza i Helsingør.

I Allgemæne medic. Annalen Sept. 1830 findes en rosende kritisk Anmeldelse af Statsraad Herholdts Skrift: *Physiolog. Beobacht. über den Unterschied der Pflanze, des Thieres u. des Menschen o. s. v.* Kopenh. 1830. De siges, at indeholde meget Interessant og Nyt, men det dadles, at hverken Fortale eller Indledning er bleven forudstiftet. — Efter en temmelig fuldstændig Angivelse af Forf's væsentligste Ansættelser, ender Ref. saaledes: „Alt hvad Forf. har meddeelt om denne endnu saa mørke Gjenstand, nemlig Dyrenes Andsevner, og ved

passende indflettede interessante Forsøg og Jagttagelser har
 skillet os klart for Djnene, tør vel ikke kaldes nyt, men
 vil dog forklaffe enhver Læge og Naturforsker en høist be-
 hagelig, og dem, som hidtil have gjort sig mindre bekendte
 med denne vanskelige Gjenstand, ogsaa en meget lærerlig
 Læsning."

I samme Hefte af ovennævnte Tidsskrift anmeldes
 fortælligen samme Forfatters „Auszüge über die Krankheits-
 ten der Rachael Herz. Kopenh. 1826."

---

passende indflettede interessante Forsøg og Iagttagelser har
 villet os klart for Djnene, tør vel ikke kaldes nyt, men
 vil dog forstaae enhver Læge og Naturforsker en høist be-
 hagelig, og dem, som hidtil have gjort sig mindre bekendte
 med denne vanskelige Gjenstand, ogsaa en meget lærerlig
 Bærsning."

I samme Hefte af ovennævnte Tidsskrift anmeldes
 fortællingen samme Forfatteres „Auszüge über die Krankheits-
 ten der Rachael Herz. Kopenh. 1826."

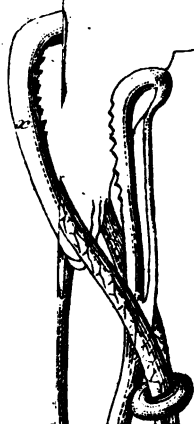

Fig. IV.

COUNTWAY LIBRARY

HC 1FUP E

